MICHEL ZÉVACO

PARDAYANLAR

8

PARDAILLAN'IN MİLYONLARI

Çevirenler Cemil C. Cem - Hazal Çevik

dedalus

"İstersem bunların hepsi benim olur... Haydi Jehan, işte hazineler önünde duruyor. Bu kıymetli taşlardan yalnızca birkaç tanesini alsan bile zengin oldun demektir. Koca yığından birkaç taşın eksik olduğunu kim fark edecek ki?"

Fausta'nın saklı hazinesi gizemini korumaktadır. Hazinenin peşinde olanlar ise giderek daha kindar, daha bencil ve daha acımasız bir yaratığa dönüşürler. Tabiri caizse hazine bir ayna görevi görür ve ona bakanları gerçek yüzleriyle tanıştırır; böylece dost da düşman da açığa çıkar.

Hazinenin koşturmacası sürerken, Kral IV. Henri'ye birtakım suikastlar düzenlenmeye başlar. Kraliçe Marie de Médicis'in gizli sevgilisi Concini, kralı ortadan kaldırıp Fransa'ya hükmetmek için her fırsatı değerlendirir. Concini'nin eşi Léonora da güç ve para uğruna bu yasak aşka göz yumarak Concini'ye yardım eder.

İşte burada baba oğul Pardaillanlar devreye girer. Bir yandan IV. Henri'yi koruyan, bir yandan hazinelerin kötü ellere geçmesine engel olan Pardaillanlar, bir yandan da Yiğit Jehan'ın kaçırılan sevgilisi Bertille'i kurtarmaya çalışırlar.

Üstelik Yiğit Jehan ne babasını tanır ne de hazinenin gerçek sahibi olduğunun farkındadır. Kalbinin peşine takılmış, bileğinin gücüne güvenmiş düşmanlarının üstüne üstüne yürümektedir sadece. Yani hem dışarıda hem de kendi içinde savaş halindedir.

dedalus

/dedaluskitap
dedalus.com.tr

ISBN: 978-605-7639-68-4

© Dedalus Kitap - 2021

Yazar: Michel Zévaco
Kitabın Adı: *Pardayanlar 8 / Pardaillan'ın Milyonları*
Orijinal Adı: *Les Pardaillan*
Çeviren: Cemil Cahit Cem, Hazal Çevik

Sertifika No: 49834
ISBN: 978-605-7639-68-4
Set ISBN: 978-605-7639-57-8

Dedalus Kitap: iki yüz altmış üç
Roman: yüz on yedi

Birinci Baskı: aralık iki bin yirmi bir

Yayın Yönetmeni: Faruk Akhan
Editör: Okan Çil
Çeviri Editörü: Fatma Kurt
Düzelti: Esra Ermiş
Sayfa Düzeni: Burhan Üçkardeş
Kapak Tasarım: Saim Aktan

Baskı-Cilt: Ana Basın Matbaa, Mahmutbey Mh.
Devekaldırımı Cd. 2622. Sk. Güven İş Merkezi
No: 6/13 Bağcılar/İstanbul

Osmanağa Mh. Mürver Çiçeği Sk. No: 5 D: 6
Kadıköy/İstanbul

www.dedalus.com.tr

Tel: +90 216 418 04 38
Mail: dedalus@liberplus.com.tr

Dedalus Kitap, Liber Plus Yay. ve Org. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.

MICHEL ZÉVACO

PARDAYANLAR

8

PARDAILLAN'IN MİLYONLARI

Çevirenler Cemil C. Cem - Hazal Çevik

dedalus

Michel Zévaco

1860 yılında doğan Zévaco, üniversite yıllarında keskin zekâsıyla dikkat çekiyordu. Mezuniyetinin ardından Isère Koleji'nde retorik dersleri vermeye başladı. Ancak politik fikirleri sebebiyle hükümet tarafından görevden uzaklaştırıldı. Bunun üzerine Paris'e giden Zévaco, Jules Roques tarafından çıkarılan, o günlerin anarşist gazetesi L'Egalite*'nin yazı işleri müdürü olarak çalışmaya başladı.*

1890 yılından itibaren özellikle "polemik adamı" adını duyurmaya başlayan Zévaco, zamanının hükümet yetkilileriyle giriştiği tartışmalar sonucunda, daha çok siyasi mahkûmların bulunduğu Sainte-Pelagie Hapishanesi'nde bir süre hapis yattı.

L'Egalite*'nin mahkeme kararıyla kapatılmasının ardından* Courrier Français*'de sanat ve edebiyat eleştirileri kaleme almaya başlayan Zévaco bu dönemde tefrika halinde yayımlanan tarihî romanlar da yazmaya başladı.* Le Capitan *(1907),* Nostradamus *(1909),* Le Pont des soupirs, *2 cilt (1909),* L'Héroïne *(1910) bu romanlardan bazılarıydı.*

Zévaco asıl ününü ise 1900 yılında yine tefrika olarak yayımlamaya başladığı Les Pardaillans *ile kazandı.*

Beş çocuk babası olan Zévaco, 1918'de henüz 58 yaşındayken öldü.

Cemil Cahit Cem

1909 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. İstanbul Erkek Lisesi'nde orta ve lise eğitimini tamamladı, yükseköğrenimini Freiburg Üniversitesi'nde yaptı. Yurda döndükten sonra Türkiye Yayınevi'nde çalıştı. Cemil Cahit Cem'in romanları ve çeşitli konularda kaleme aldığı kitaplarının yanı sıra, başta Michel Zevaco'da yapmış olduğu Pardayanlar serisi olmak üzere pek çok çeviri eseri de bulunmaktadır. 1958'de İstanbul'da öldü.

Hazal Çevik

1997 yılında Adana'da doğdu. 2020 yılında Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Mezun olduktan sonra edebiyat alanında Türkçe, Fransızca ve İngilizce çeviriler ve absürt tiyatro alanında çalışmalar yapmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM[1]

Saêtta, IV. Henri'nin hazine işlerinde yetkili olan Sully'nin karşısında durup yerlere kadar eğildi, ama bu aşırı saygı gösterisinde dalkavukluktan çok, alaycı bir gurur seziliyordu.

Sully, adama şöyle dikkatli bir bakışla baktıktan sonra, ziyaretçisi hakkında yeterince fikir edinmiş bir insan tavrı takındı. Serbest ve oldukça da soğuk bir eda ile sordu:

"Kralın hazinesine on milyon getireceğinizi iddia ediyorsunuz?.."

Saêtta, bu sorudaki aşağılayıcı edaya aynı şekilde karşılık verdi:

"Evet, monsenyör... Hazineye on milyon getirecek olan benim..."

Sully bir an adamın gözlerinin içine baktı. Sonra tavrını hiç değiştirmeden:

"Pekâlâ," dedi, "Neredeymiş bu milyonlar bakalım?.. Şöyle çabucak anlatın. Size harcayacak vaktim yok..."

Vekilin bu davranışı kimi olsa sinirlendirirdi. Gelen basbayağı bir halk adamı olsa fena halde bozulur; hele kral sarayına mensup biri olsa hiddetinden kudururdu. Fakat Saêtta kendisini ne halk tabakasından, ne de saraylılardan sayıyordu. Ne bozuldu, ne de öfkelendi. Tersine, soğukkanlı bir eda ile başını dikerek, küçümseyici

1. Pardayanlar serisinin yedinci ve sekizinci cildi Tallandier Yayınevi tarafından 1916 yılında "Pardaillan'ın Oğlu" olarak tek ciltte basıldı. Daha sonraki yıllarda yapılan bütün baskılarda bu cilt yedi ve sekiz olarak "Pardaillan'ın Oğlu I" ve "Pardaillan'ın Oğlu II" adıyla yayınlandı ve bölüm numaraları da birbirini takip etti. Biz de yedinci cildi aynı isimle yayınladık, ancak sekizinci cildin ismini (Baskan Yayınları'nın yaptığı gibi) "Pardaillan'ın Milyonları" olarak kullanmaya karar verdik ve bölüm numaralarını da birden başlattık. Bunun dışında metnin tamamını koruduk. (ed. n.)

bir tavırla söylendi:

"Vaktinizin ne kadar değerli olduğunu biliyorum, monsenyör... Zaten sizden istediğim de sadece on dakika... Buna karşılık size on milyon vereceğim... Yani dakikanıza bir milyon... Gerçi vekilsiniz, ama bir dakikanız bir milyon etmez, değil mi? Bu hesapça, ödediğim bedel hiç de fena değil, sanırım."

Saêtta'nın bu sözleri oldukça ağırdı. Sully çok kızdı. Hatta bir an, haddini bilmeyen bu adamı kapı dışarı etmek için uşağını çağırmak üzere elini çıngırağa doğru uzattı. Fakat her insanın bir zayıf tarafı vardır. Sully'nin zayıf tarafı da paraya olan aşırı düşkünlüğüydü. Bu terbiyesiz herifi sonuna kadar konuşturmadan kapı dışarı ederse, on milyonu kaybedecekti. On milyondu bu! Laf değil!

Bu yüzden, çıngırağa uzattığı elini tekrar geri çekti ve daha da aşağılayıcı bir tavırla:

"Söz söylemeden önce, şöyle bir düşünün," dedi. "Bunu size tavsiye ederim... Eğer yanılmıyorsam, bu milyonlardan bir kısmını yine siz isteyeceksiniz. Bu hesapça peşin ödeyecek olan siz değilsiniz; yine benim, demektir..."

Vekil bu sözlerinden sonra, karşısındaki adamı yerin dibine geçirdiğinden emin bir tavır takındı. Ama Saêtta sırtı öyle kolay kolay yere getirilir insanlardan değildi. Neler söyleyeceğini ve bunların, karşısındaki üzerinde ne etki bırakacağını pekâlâ biliyordu. Bu güvenin verdiği cesaret ve kuvvetle, hiç çekinmeden, aynı küstah tavırla devam etti:

"İşte bunda yanılıyorsunuz, monsenyör... Ben bu milyonlara karşılık sizden bir şey istiyor değilim: Hatta bu milyonları size bağışladıktan sonra bir tavsiyede bulunup yine büyük bir hizmette bulunacağım. Bu hesapça peşin ödeyen yine siz değilsiniz, benim."

Sully, bu sözleri duyunca hayretler içinde kaldı. Karşısındakinin herkese benzemediğini anlıyordu. Gerçi adam pek terbiyelice konuşmuyordu, burası belliydi, ama eğer gerçeği söylüyorsa, paraya değer vermeyen biriydi demek. Üstelik, bir vekille böyle küstahça konuşması, kendisinin epey cesur bir kişi olduğunu da gösteriyordu. Böyle bir durumda boşu boşuna hiddetlenerek hazineyi koca bir servetten mahrum etmenin manası var mıydı? Şüphesiz hayır. Sully, önce işin içyüzünü öğrenecek, ondan sonra da herifi layık olduğu

şekilde cezalandıracaktı.

Sully, bunları kısa bir anda düşündükten sonra tavrını biraz değiştirmeyi uygun buldu ve yumuşak bir sesle söylendi:

"Buyurun. Sizi dinliyorum."

Saêtta bu izni aldıktan sonra hemen konuya girdi:

"Monsenyör, Prenses Fausta'nın hazinelerinden bahsedildiğini hiç duydunuz mu?"

Sully ilgisiz görünmeye çalışıyordu ama yine de sinsi sinsi kulak kabartmaktan ve onu can kulağıyla dinlemekten geri kalmıyordu. Saêtta'nın sorusuna önemsemez bir tavırla cevap verdi:

"Haa, onu mu?.. Duydum tabii... Bu hazinelerin nerede saklı bulunduğundan kimsenin haberi olmadığını da biliyorum. Fakat bana kalırsa, böyle bir hazine yok. Bu konuda söylenenler uydurmadan ibaret."

"Size kalırsa böyle, ama gerçekte bu hazine var, monsenyör. İşte ben, bu hazinelerin nerede saklı olduklarını biliyorum ve size bunu haber vermeye geldim."

Vekil yine şaşaladı:

"Biliyorsunuz, ha? Peki, bunu nasıl öğrendiniz bakalım?.."

"Orası sizin nenize lazım... Sizin için önemli olan benim bunu bilmem değil mi, monsenyör?.."

Saêtta ceplerini karıştırarak, çıkardığı katlı bir kâğıdı vekile uzattı:

"Bu kâğıtta hazinenin nerede saklı olduğu yazılı, monsenyör. Kâğıdı okuduktan sonra hazineyi elinizle koymuş gibi bulacaksınız."

Saêtta, vekile, Yiğit Jehan'ın Concini tarafından hapsedildiği zindanın içinde bulduğu kâğıdı uzatmıştı. Okuyucularımız, delikanlının yer altı zindanına düştüğü sırada kutunun koltuğundan fırladığını ve içindeki kâğıtların dağılmış olduğunu elbette hatırlayacaklardır. Jehan, hemen bunları toplamaya koyulmuştu, ama zindanın zifiri karanlığında bu işi el yordamıyla ve yarım yamalak yaptığı için, kâğıtlardan bir tanesinin bir tarafa düşüp kalmış olduğunu fark edememişti.

Sully, kâğıdı ilgisiz görünmeye çalışarak aldı ve tetkik eder et-

mez yüzünde sonsuz bir hayret ifadesi belirdi. Saêtta, bunu hemen fark ederek:

"Arzu buyurursanız, İtalyanca yazılı olan bu kâğıdı size tercüme edeyim, monsenyör," dedi. "Benim İtalyan olduğumu herhalde ismimden anlamışsınızdır. Bana inanmazsanız, yapacağım tercümeyi başkalarına da kontrol ettirebilirsiniz. Ama tercümenin doğru olacağını söylemeye lüzum bile görmem..."

Sully, bir tek kelime söylemeden kâğıdı adama uzattı ve Saêtta yüksek sesle tercüme etti. Bu tercüme Peder Joseph'in Latinceden ve Pardaillan'ın İspanyolcadan yaptığı tercüme ile aynıydı.

Saêtta, tercümesini bitirince kâğıdı tekrar vekile uzattı, vekil:

"Apaçık meydanda..." diye mırıldandıktan sonra bir an düşünceye daldı. Şu kâğıda karşılık hiç çekinmeden, bir milyon, hatta daha fazla para verirdi. Halbuki karşısındaki adam, bu kâğıdı kendisine bağışlıyor ve buna karşılık hiçbir şey istemediğini söylüyordu. Vekil, hazinelere bedava konma düşüncesini o kadar tatlı buldu ki, Saêtta'nın cayabileceğini düşünerek bir an korktu. Gerçi herif açık sözlü görünüyordu, ama bu işin içyüzü neydi? Bu milyonları devlet hazinesine bağışlamakta onun ne çıkarı vardı? Sully, buna bir türlü akıl erdiremedi ve bu kadar fedakârlık gösteren şu yabancıya teşekkür etmek gerektiğini düşündüğü halde, herifin şımaracağından çekinerek vazgeçti. Bununla birlikte tavrı ve edası tamamen değişmişti. İşi biraz ağırdan aldı:

"Devletimize pek büyük bir hizmette bulunuyorsunuz, mösyö," dedi. "Hele karşılığında hiçbir şey istememiş olmanız, doğrusu çok takdire değer."

Şimdi, Saêtta'nın fakir olduğunu ve isterse, istediği bedeli alabileceğini çok iyi bildiğine dikkat edelim. Bununla birlikte, Saêtta hiçbir şey istememekten büyük bir gurur duyuyordu.

Saêtta, vekilin bu tutumunun sebebini hemen sezdi ve biraz alaycı bir tavırla:

"Evet, evet... Yanılmıyorsunuz. Karşılığında sizden bir şey istiyor değilim," dedi.

"Doğrusu, dünya varlığına karşı gösterdiğiniz ilgisizlik sizin için büyük bir şeref."

"Teşekkür ederim. Monsenyör, beni tanımıyorsunuz. Zengin bir lordu kıskandıracak bu kostümün altında pek de fena görünmüyordum. Bunu biliyorum. Ancak, ilk bakışta benim sadece zavallı, şeytan olduğumu anladınız ve bana buna göre davrandınız ve bir an bana bir sopa gösterip göstermemeniz gerektiğini düşündünüz. Ama siz beni gücendirdiniz ve ben de size benim gibi hissettirdim."

Saêtta güçlü ve cüretkâr bir tavırla doğrulmuştu. Parlayan gözleri vekilin gözlerine dikti. Sözlerinin tonu, vahşi bir haysiyetle doluydu.

Sully biraz korkmuştu. Ama şimdi bu esrarengiz karakter ilgisini çekmişti ve onunla ilgilenmeye başladı. Neyi amaçladığını öğrenmek istedi ve kızmadan sordu:

"Nereye varmak istiyorsunuz?"

Saêtta soğuk bir sesle:

"Size aptal olmadığımı ve kendimi kolayca korkutmaya izin vermeyeceğimi kanıtlamak için konuşuyorum."

Sully bir an ona baktı ve onaylarcasına başını salladı.

"Bana hak verdiğinizi görüyorum," diye devam etti Saêtta. "Monsenyör, aptal olmayan, hiçbir şeyden korkmayan ben, size şunu söyleyeceğim: Dikkatli olun, monsenyör! Bu hazinenin yerini gösteren belgeyi benden karşılıksız aldınız, ama onu ele geçirmeniz o kadar kolay olmayacak. Bu uğurda epey uğraşmak zorunda kalacaksınız, Birçok rakibiniz var, monsenyör. Bu hazineyi elden kaçırmanız da mümkün."

Sully, hayret içinde doğruldu:

"Çıldırdınız mı?.. Kimmiş bu adam? Söyleyin mösyö..."

Saêta bu soruyu duymamış gibi devam etti:

"Bu serseri, serbest kaldığı takdirde sizi istediği anda mahvedebilir. Gerçi ünlü bir siyaset adamı ve kudretli bir vekilsiniz, ama o sizi yine tongaya bastırır. Canı isterse, sizin muhafız komutanınızı ve adamlarını, hatta ordularınızı bile alt edebilir. O eşsiz hazineyi, gözlerinizin önünden alıp götürür de kendisine hiçbir şey yapamazsınız."

Sully, yarı şaşırmış ve yarı korkmuş bir halde seslendi:

"Canım, kimmiş bu adam? Şeytan mı, nedir?"

Saêtta, omuz silkerek cevap verdi:

"Hiçbir güçlükten yılmayan bir adam, o kadar... Kendisine karşı tedbir almazsanız, hazinenin yerinde yeller estiğini görürsünüz."

Sully elini uzatarak beyaz bir kâğıdı çekip önüne koydu ve sakin bir eda ile seslendi:

"Şu halde bu konu üzerine ciddiyetle eğilmem lazım. Kimmiş bu eşsiz serseri bakayım?"

Saêtta gayet sakin bir eda ile:

"Yiğit Jehan," dedi.

Vekil bu ismi kâğıda yazdı. Tekrar sordu:

"Ee, bu adamı nerede bulacağız?"

"Arbre-Sec Sokağı'nda, Courbâton Çıkmazı karşısında..."

Sully, herifin söylediği adresi de isminin altına not ettikten sonra sert bir tavırla şöyle dedi:

"Bu dakikadan itibaren hazine kralın malıdır... Kim ona elini uzatmaya kalkışırsa, gözünün yaşına bakılmadan cellada verilecek, boynu vurulacaktır. O Yiğit Jehan dediğin serseriye gelince, kendisi Montmartre Manastırı civarında görünürse, mahvoldu demektir... Bu akşam kendisini yakalatacak ve derhal sorguya çekeceğim."

Saêtta, sözüne değer verildiğinden ötürü teşekkür edermiş gibi eğilerek sevincini gizledi. İçinden de:

"Bu sefer, Fausta'nın oğlu hapı yuttu. Sinyora Léonora'ya gelince, onun Sully ile baş etmesi gerekiyor. Concini'nin yirmi yıldır beklediğim intikamı benden çalmasına izin veremem. Neredeyse fırsat elimden uçacaktı," diye söylendi. Sonra başını kaldırıp vekile bakarak, tasasız bir tavırla:

"Orası sizin bileceğiniz şey, monsenyör," dedi.

Sully bir süre daha soğuk bakışlarıyla adamın yüzünü süzdü. Sonra elini çıngırağa götürürken sordu:

"Başka bir söyleyeceğiniz var mı?"

"Hayır, monsenyör..."

Bu sözden sonra Saêtta, saygılı bir tavırla eğilip vekili selamladı ve hızlı adımlarla odadan çıktı...

Sully, adam çıkıp gittikten sonra dalgın bir tavırla kendi kendine mırıldandı:

"Eğer bu acayip herif, bana gammazladığı adama tükenmez bir kin beslemiyorsa ne olayım. Acaba bu Yiğit Jehan, gerçekten de bu herifin dediği kadar korkulacak bir adam mı? Ne olursa olsun, bana düşen gerekli bütün tedbirleri almaktır."

Sully, bu kararı verdikten sonra çıngırağı çaldı ve kendisini bekleyen ziyaretçileri huzuruna kabul etmeye koyuldu.

*

Perdenin ardında bütün konuşulanları dinleyen Pardaillan, anlatılanlardan bir tek kelime bile kaçırmamıştı. Konuşma sona erince, yani Sully, Jehan'ı yakalatıp sorguya çekeceğini söyledikten sonra, şövalye de gizlendiği yerden yavaşça çekilmişti. Pardaillan sokağa çıkınca, uygun bir yerde beklemeye koyuldu. Az sonra Saêtta kapıdan çıktı ve Saint-Antoine Sokağı'na doğru yürümeye başladı, şövalye de sezdirmeden onun peşine düştü.

Aslına bakılırsa, bu adamın kim olduğunu, ne gibi bir amacı bulunduğunu bilmiyordu. Ama onu tanımanın ve nerede oturduğunu öğrenmenin yararlı olacağını düşünüyordu. Bir yandan, Saêtta'yı gözden kaybetmemeye gayret ederek yürüyor, bir yandan da düşünüyordu:

"Artık Paris'teki bütün kalburüstü insanların bu ünlü hazineyi ele geçirmek için Montmartre Manastırı'na saldıracaklarından hiç şüphem kalmadı. Bu meselede de Concini ile kral karşı karşıya gelecekler. Doğrusu yazık... Çünkü bu hazine avcılarının hepsi, boşu boşuna birbirlerini yiyecekler ve sonunda yine avuçlarını yalayacaklar. Tam bana göre bir iş çıktı... Can sıkıntısından patlıyordum. Hem eğlenceli, hem faydalı bir macera beni bekliyor demektir."

Saêtta'yı hiç gözden kaçırmıyordu. Hatta bir aralık, herife yaklaşmak istiyormuş gibi adımlarını da sıklaştırdı. Acaba birdenbire, kendisine yaklaşıp da onu sorguya çekmek mi istiyordu? Ancak adımlarını tekrar yavaşlatınca böyle bir niyeti olmadığını belli etti. Tekrar düşünmeye koyuldu:

"Yavaş yavaş bu işi ben de garipsemeye başladım... Yiğit Jehan'ın hazineyi ele geçirmek istediğini iddia eden ikinci bir adamla karşılaşıyorum. Yoksa bu delikanlının gerçekten böyle bir amacı mı

var?.. Yok, yok. Bu pek uzak bir ihtimal... Bütün bunların alçakça tasarlanmış bir dolap olduğu, gün gibi belli değil mi? Herif, zavallı delikanlıyı nasıl kötü bir duruma düşürdü? İyi ki Jehan kendisini korumasını bilir. Sonra ben de boş duracak değilim elbet..."

Pardaillan bu düşüncelerle gülümseyerek yoluna devam etti.

Saêtta, Truanderie Sokağı'nda otururdu. Evinin tam karşısında "Aşk Kuyusu" denilen bir kuyu vardı. Bu kuyu üzerine, halkın ağzında birçok efsane dolaşıyordu. Bu bakımdan İtalyan'ın evini bulmak hiç de zor değildi. Üstelik ev, Pardaillan'ın oturduğu Saint-Denis Sokağı'na da pek yakındı. Floransalı silah ustası, peşinde bir adam olduğundan tamamen habersiz, evine daldı. Pardaillan da adamın gerçekten bu evde oturduğuna iyice kanaat getirmek için bir süre evin önünde dolaşıp bekledi. Sonra da hanına döndü.

Jehan'ın handa bulunacağını umuyordu, ama delikanlı henüz gelmemişti. Şövalye bunu öğrenince, Arbre-Sec Sokağı'na, delikanlının evine gitmeye karar verdi. Çabucak eve ulaştı. Jehan'ın odasına kadar çıktı. Odanın kilitli olmadığını görünce içeriye girdi. Fakat Jehan'ı orada da bulamadı.

Şövalye, odanın fakir haline düşünceli düşünceli baktı. Sonra dalgın bir tavırla sokağa çıktı. Gözleri Bertille'in evine ilişince dudaklarında hazin bir tebessüm belirdi.

Geçmişin buruk ve acı hatıraları kafasına hücum etmişti. Bir zamanlar o da yirmi yaşındaydı ve o da böyle saatlerce pencerede bekleyerek karşıki evi gözetlerdi. Sonra birden o evde altın saçlı bir dilber belirir, yüreğini sevinç ve mutlulukla doldururdu. Bunlar ne tatlı, ne unutulmaz hatıralardı!..

Şövalye, Saint-Germain Kilisesi'nin saati on biri vurunca, tatlı hülyalarından ayıldı. Mırıldanarak söylendi:

"Sully, ancak bugün öğleden sonra işe koyulacaktır... Demek oluyor ki, önümde en aşağı iki saatlik vakit var. Bu da bana yeter."

Hana dönüp kendine bir yemek söyledi. Hancı kadın sofrayı hazırlarken şövalye de hızla odasına çıkarak bir kâğıda birkaç kelime karaladı. Sonra tekrar aşağıya inip sofrasına oturdu ve yemeği getiren hancı kadına, gayet sakin bir tavırla şöyle dedi:

"Madam Nicole... Bu akşam yatmaya gelemeyeceğimi sanıyo-

rum. Yarın sabah erkenden odama girersiniz. Eğer beni orada göremezseniz hiç vakit kaybetmeden, benim tarafımdan, hazineden sorumlu vekil Sully'yi görürsünüz. Sakın unutmayın, benim tarafımdan geldiğinizi söyleyeceksiniz. Çünkü sizi ancak o zaman vekilin yanına alırlar. Siz de o vakit, bu mektubu kendisine verirsiniz. Ondan sonra da artık rahat rahat buraya dönersiniz."

Madam Nicole, şövalyenin uzattığı mektubu aldı. Şüphesiz çok terbiyeli bir kadındı. Zira hiç soru sormadı. Yalnız, bu sözleri duyar duymaz yüzünde büyük bir endişe belirmişti. Pardaillan, bunun hemen farkına vardı ve kadıncağızın içine güven gelmesi için gayet ciddi ve sakin bir tavırla, kadını büsbütün ürperten şu sözleri söyledi:

"Size tembih ettiklerimi yaparsınız sağ salim buraya döndüğümü görürsünüz. Fakat eğer bu mektubu kaybederseniz ya da kendi elinizle vekile vermeyecek olursanız, o zaman bana doyasıya bakmanızı tavsiye ederim. Zira beni bir daha görememeniz pek mümkündür, madam Nicole..."

Madam Nicole yüzü bembeyaz halde, bir külçe gibi koltuğa çöküverdi.

Pardaillan, yumuşak ve tatlı bir eda ile:

"Ama hiç meraklanmanıza lüzum yok," dedi.

"Hele siz dediğimi yaparsanız her şeyin yolunda gittiğini göreceksiniz..."

Ve bu sefer, artık kadının bütün tembihlerini harfi harfine yerine getireceğinden emin, yemeğini yemeye koyuldu.

Bu sırada Madam Nicole de korkunun verdiği çeviklikle hızla odasına koşmuş, şövalye için hayati bir önemi olduğunu öğrendiği değerli mektubu, özel odasına gizledikten sonra geriye dönmüştü. Şimdi artık Pardaillan'a sonsuz bir dikkatle hizmet ediyordu.

Şövalye yemeğini bitirdikten sonra gülümseyerek, "Sakın unutmayın ha!.." demek istercesine kadının yüzüne bakarak handan çıktı.

*

Aynı gün öğleden sonra, saat iki sıralarında, Sully'nin oturduğu binanın geniş bahçesinden dışarı bir subayın komuta ettiği on kadar askerin refakatinde kapalı bir araba çıktı. Kafile Arbre-Sec Sokağı'na vardı ve tam Yiğit Jehan'ın evinin önünde durdu. Subay, arabayı

Courbâton Çıkmazı'na sokarak, başında altı asker bıraktıktan sonra, yanına aldığı dört kişiyle eve girip yukarıya çıktı.

Jehan, âdeti olduğu gibi, odasını yine kilitlememişti. Askerler içeriye sessizce giriverdiler. Yatakta, pelerinine sımsıkı sarınmış bir adam yatıyordu. Herhalde bu, Yiğit Jehan'dan başkası olamazdı.

Delikanlı o kadar gafil avlanmıştı ki, kımıldamasına meydan kalmadan hemen yakalanarak sımsıkı bağlanıp arabaya bindirildi. Araba derhal vekilin binasına yollandı.

Bu tevkif, inanılmaz çabukluk ve ustalıkla başarılmış, kimse bir şeyin farkına varamamıştı.

Mahpus hemen küçük bir hücreye kapatıldı. Kendisinden çok çekinildiği için ipleri çözülmemişti. Öylece ve olduğu gibi kerevetin üstüne uzatıldı. Oracıkta kıpırdamadan kalakaldı.

Saat altı sularında, Yiğit Jehan'ın hücresine, iri yarı dört adam girdi. Mahpusu sırtladıkları gibi birtakım koridorlardan geçirdikten sonra geniş bir odaya getirip bir sandalyeye oturttular. Bütün vücudunu saran ipleri gevşettikleri gibi, başına dolanmış olan ve kendisini havasızlıktan neredeyse boğacak gibi görünen pelerinini de açtılar. Sonra da arkasına geçip tek sıra halinde dizildiler.

Mahpusun yüzü meydana çıkar çıkmaz, tam onun karşısındaki büyük yazıhanenin başında oturan adam, hayret içinde yerinden fırlayıp bağırdı:

"Şövalye Pardaillan!"

Pek şaşkın görünen bu adam, Vekil Sully'ydi. Şövalye ise, sabahleyin binbir iltifatla kabul edildiği bu odaya şimdi eli kolu bağlı bir mahpus olarak sürüklene sürüklene getirilmişti. Fakat Pardaillan'ın yüzünde hiçbir şaşkınlık izi yoktu. Nerede bulunduğunu önceden biliyormuş gibi sakin, hatta biraz da alaycı bir eda takınmıştı. Fakat Sully, o derece şaşalamıştı ki şövalyenin bu halini fark etmedi. Üstelik Pardaillan da ona söz fırsatı vermeden o bilinen alaycı edasıyla konuşmaya koyuldu:

"Bu budalaca şaka da ne oluyor, mösyö? Adamlarınız delirdi mi, yoksa kudurdu mu?"

Sully o ana kadar gözlerinin yanlış gördüğünü mü sanıyordu neydi, şövalyenin sesini duyunca artık şüphesi kalmadı. Yerinden

fırlayıp, Pardaillan'a doğru koşarken adamlarına bağırdı:

"Ahmak herifler! Hâlâ ne diye şövalyenin iplerini çözmeyip alık alık yüzüme bakıyorsunuz? Yanlış bir iş yaptığınızı hâlâ anlamadınız mı?"

Adamlar hemen şövalyenin iplerini kestiler ve vekilin bir işareti üzerine odadan çıktılar.

Pardaillan, Sully'nin binbir dil dökerek özür dileyişini, tasasız bir tavırla ve uyuşmuş kollarıyla bacaklarını ova ova dinledi. Sully özür dileme faslını bitirdikten sonra hiddetle söylendi:

"Hayda! Bu affedilmez yanlışlık nasıl oldu acaba?"

Şövalye gayet ciddi:

"Onu ben de anlamadım doğrusu. Fakat önemli değil," dedi.

Sully ısrar etti:

"Öyle şey olur mu?.. Bu işin içyüzünü muhakkak öğreneceğim. Böyle bir hata cezasız bırakılır mı?"

"Canım ceza verseniz olmuş bir hatayı düzeltebilecek misiniz? Hayır. Öyleyse bir zavallıyı cezalandırmakta ne mana var? Bence bu iş kapandı bile..."

"Siz yüksek kalpli bir insansınız, şövalye. Ama ben emirlerimin nasıl yerine getirildiğini öğrenmeye mecburum..."

"Yaa... Mademki muhakkak öğrenmek istiyorsunuz, ben size anlatayım. Bir ahbabımın evinde bekliyordum. Bu arada kendimden geçmiş uyuyuvermişim. Malum ya, serde ihtiyarlık var. Uyku arasında birden hücuma uğradım. Tek kelime bile söylemeye vakit bulamadan, sımsıkı bağlanıp buraya getirildim. Eğer anlattığım bu kısa hikâyeden bir şeyler anlayabildiyseniz bana da söyleyin, rica ederim."

"Bu ahbabınız kimdi acaba?"

Pardaillan saf ve masum bir eda ile cevap verdi:

"Yiğit Jehan..."

Sully yerinden sıçrayıp bağırdı:

"Yiğit Jehan, ha? O halde mesele yok. Şimdi işin iç yüzünü anladım."

Pardaillan yarı ciddi, yarı alaycı:

"Doğrusu benden daha anlayışlıymışsınız," dedi.

Şaşkınlığı bir türlü üzerinden atamamış olan vekil sordu:

"Bu Jehan, sizin ahbabınız demek, öyle mi?"

"Öyle. Ne olmuş?.."

Sully bir an düşündükten sonra:

"Yiğit Jehan'ın yakalanmasını ben emretmiştim," dedi. "Anlaşılan bu işle görevlendirilmiş olan subay, sizi orada rahat rahat uyur görünce, ev sahibi sanıp, yakaladığı gibi buraya getirmiş."

"Peki, meseleyi şimdi kavradım! İyi, ama Yiğit Jehan'ın yakalanmasına neden lüzum gördünüz? Ahbabım olan bu delikanlı ne gibi bir suç işledi acaba?"

Sully, Pardaillan'ın gözlerinin içine bakarak:

"Şövalye, bu adamdan bana, krala bile karşı gelen, tehlikeli bir serseri diye bahsettiler. dedi.

Pardaillan kahkahayı patlattı:

"Öyleyse size pek yanlış bilgi vermişler, dük hazretleri... Ben Yiğit Jehan'ın krala karşı gelmediğini herkesten daha iyi bilirim. Zaten onun başındaki dert bini aşkın... Benim yakından ilgilendiğim ve şefkat beslediğim bir kızı çılgın gibi seviyor. Halbuki genç kız şimdi ortadan kayboluverdi. Zavallı delikanlının gecesi gündüzü onu aramakla geçtiği için değil kralla uğraşmaya, başını kaşımaya bile vakti yok."

Pardaillan, vekilin gözlerine soğuk, parıldayan gözlerini dikerek sözüne devam etti:

"Onun, serseri olduğu hakkındaki söylentiye gelince..."

Sully, hemen, Pardaillan'ın sözünü kesti:

"Siz, ahbabımdır dedikten sonra artık onun serseriliği söz konusu olur mu efendim? Bu işte bir yanlışlık olmalı... Hem kim bilir, belki de iki Yiğit Jehan vardır. Biri sizin ahbabınızdır, öteki de benim aradığım. Bu sizinki nerede oturuyor acaba?"

Pardaillan, göz ucuyla vekile bakıp cevap verdi:

"Arbre-Sec Sokağı'nda Courbâton Çıkmazı karşısında..."

Sully hayretle:

"Öyleyse odur," dedi.

Ve şaşkın bir tavırla ilave etti:

"Gerçekten bu işten bir şey anlamaz oldum..."

Pardaillan, pek tabii bir tavırla:

"Ben, Yiğit Jehan'ın kral aleyhinde bir şeyler tasarlamadığından eminim... Artık benim de sözümden şüphe edecek değilsiniz ya..."

Ve Sully'nin, başıyla tasdik ettiğini görünce sordu:

"Acaba size bu haberi vermiş olanın sözlerinden şüphe edilemez mi?"

"Pekâlâ edilebilir. Doğrusu, bu haberi veren pek iyi tanıdığım biri değil."

Pardaillan, şaşkın ve soran gözlerle Sully'ye baktıktan sonra:

"Böyle olduğu halde delikanlının yakalanması için emir verdiniz, öyle mi?" dedi. "Eğer her tevkif emri böyle veriliyorsa, Fransa'da namuslu insanlara rahat kalmadı demektir. Siz de anlıyorsunuz ya..."

Sully, ciddi bir tavırla:

"Anlıyorum, ama söz konusu olan kraldı," dedi. "Üstelik ben bu delikanlıyı hemen hapse attıracak da değildim. Şöyle bir sorguya çekecek ve alacağım sonuca göre bir karar verecektim.

"Güzel, ama benim anladığıma göre, size bu haberi veren, sadece Yiğit Jehan'dan öç almak isteyen alçağın biridir ve siz de az kalsın ona suç ortaklığı edecektiniz..."

Sully, düşünceli bir hal almıştı:

"Hakkınız var," dedi. "Öyleyse bu çocuğa dokunmayacağım. Fakat..."

"Fakat ne?"

Sully yine ciddileşti ve soğuk bir eda ile sözünü tamamladı:

"Fakat Montmartre Manastırı civarında dolaşmasın. Birkaç gün sonra bu manastırın çevresi, benim iyice tanımadığım kimseler için pek tehlikeli yerler olacak. Siz, bunu benim tarafımdan Yiğit Jehan'a söyleyiverin."

Pardaillan alaycı bir eda ile vekili selamladıktan sonra Sully'den gayet dostça sözlerle izin alıp konaktan çıktı ve doğruca hana döndü.

*

Onun içeri girdiğini gören Nicole, gürültülü neşe tezahürlerine kendini kaptırmadı. Sadece endişeli yüzü iyi bir gülümsemeyle aydınlandı. Sonra canla başla sofrayı hazırlamaya koyuldu.

Pardaillan tatlı ve keyifli bir sesle:

"Madam Nicole, size emanet ettiğim mektubu yine bana verebilirsiniz. Onun hiçbir önemi kalmadı. Gördünüz ya, yine sapasağlam döndüm işte..."

Kadın mektubu getirince, şövalye kâğıdı parçalayıp ocağa attı.

Bu sırada Jehan da handan içeri girmişti. Şövalye bir çocuk gibi sevinerek bağırdı:

"Tam vaktinde geldiniz, azizim. Bir kere beni, sizi aramaktan kurtardınız. Sonra bana, yemeği birlikte yemek zevkini vermiş oldunuz. Hemen itiraza kalkışmayın canım. Daha yemek yemediğinizi, yüzünüzden anladım."

Delikanlı, bitkin bir haldeydi:

"Doğrusu, yemek aklıma bile gelmedi," dedi.

"Ben anladım efendim. Hemen şuraya çöküverin... Zaten yalnız başıma sofraya oturmak hoşuma gitmez. Şimdi sizinle hem atıştırır, hem de çene çalarız..."

Sofranın başına karşılıklı oturdular. Şövalye, Jehan'ın merak içinde, heyecanlı ve çok yorgun olmasına rağmen iştahla yemek yiyişine pek sevindi. Delikanlı, bütün gün aramadığı yer bırakmadığını anlatıyordu. Anlattıkları epey uzun sürmüştü, ama sonuç bir tek cümle ile özetlenebilirdi: Bertille'in izine hiçbir yerde rastlayamamıştı.

Şövalye, delikanlıyı bitmez tükenmez bir sabır ve soğukkanlılıkla dinledi. Onun hesabına kendisini tevkif ettirdiğine dair tek kelime bile söylemedi. Hele Saêtta'nın delikanlıyı gammazladığından hiç söz açmadı.

Nihayet yemek ve sohbet bitip de Yiğit Jehan izin istemek üzere ayağa kalktığı vakit, şövalye, delikanlıyı tekrar yerine oturtarak dedi ki:

"Benim misafirim olmanızı rica edeceğim. Evinize dönmemenizin daha hayırlı olacağını sanıyorum."

Jehan hayretle sordu:

"Neden mösyö?"

"Çünkü artık sizin orada pek emniyette olamayacağınızdan eminim... Malum ya, daha Concini ile de hesabınızı görmüş değilsiniz. Size müthiş bir kin beslediğinden ve ilk fırsatta sizin canınıza kıyacağından şüphem yok. Evinizi de bildiği için, onun sizi orada bastırıverip tevkif ettirecek kadar sözü geçen bir adam olduğunu siz de bilirsiniz."

Jehan tasasız bir tavırla omuz silkip cevap yerine eliyle kılıcının kabzasına vurdu.

Pardaillan sözüne devamla:

"Cesur olduğunuzu ve hiçbir şeyden yılmadığınızı ben de biliyorum," dedi. "Ama Concini'nin size apaçık saldırmayacağını da biliyorum. Arkadan ve hiç ummadığınız bir zamanda ansızın hücuma uğrayacaksınız. Ya kötü bir tesadüf sonucu yakalanır ve yaralanırsanız, o zaman Matmazel Saugis'in hali ne olur?"

Jehan bu sözleri duyunca sapsarı kesilmişti. Derhal kararını vererek söylendi:

"Haklısınız."

Pardaillan yüzünde hafif bir tebessüm belirerek sözüne devam etti:

"Gördünüz mü ya? Demek artık misafirim olmayı kabul ediyorsunuz?"

Jehan, şövalyenin bu sözlerinden son derecede memnun kalmıştı:

"Size bütün kalbimle teşekkür ederim," dedi. "Ben tehlike anında nereye gideceğimi pek iyi bilirim. Bu konuda hiç tasanız olmasın."

Şövalye, delikanlının kendisine yapılan teklifi gururuna yediremeyerek reddettiğini anlamıştı. Zaten böyle bir durum karşısında kendisi de aynı şeyi yapmaz mıydı? Onun için fazla ısrar etmedi. Fakat şu sözleri söylemekten de kendini alamadı:

"Öyle yapın ki yeni evinizi kimse bilmesin. Hatta..."

"Hatta babanız bile..." diyecekti, fakat susmayı doğru buldu.

Fakat beri yanda, Jehan'ın da şüpheleri günden güne artmış ve delikanlı, Saêtta'nın niyetini her ne pahasına olursa olsun öğrenmeye karar vermişti. Şövalyenin yarıda kestiği cümlesini tamamladı:

"Hatta babam bile, değil mi?" dedi. "Hiç merak etmeyin..."

Bu sözü pek tabii bir tavırla ve şövalyenin bir bakıma acayip görünecek öğüdünü garipsemeden söylemişti. Pardaillan ise içinden kendi kendine lanet okumaya başlamış, ağzından kaçırdığı söze bin kere pişman olmuştu, Jehan bu meselenin üzerine daha fazla durmaya lüzum görmeden hızlı adımlarla handan çıkarken, şövalye arkasından seslendi:

"Az kalsın unutacaktım... Truanderie Sokağı'nda, Aşk, Kuyusu'nun karşısındaki evde oturan birini tanır mısınız?"

Jehan bütün dikkatiyle şövalyeye bakıp cevap verdi:

"Orada kalan tek bir kişi tanırım."

Şövalye, kayıtsız bir eda ile sordu:

"Kimdir?"

Jehan bir an durup gözlerinin içine baktı:

"Babam!"

Pardaillan, bütün soğukkanlılığına ve hislerini zapt etmesini bilen bir insan olmasına rağmen yerinden sıçradı. Delikanlı ise garip bir şekilde gülümseyerek, bir tek kelime bile söylemeden handan dışarı çıktı ve şövalyeyi orada yapayalnız, şaşkın bir halde bıraktı.

İKİNCİ BÖLÜM

Okuyucudan bizi kralın küçük odasına kadar takip etmesini rica ediyoruz. Bu küçük odanın devamındaki yatak odasına daha önce değindiğimizi hatırlarsınız. Bu iki oda kral için o kadar özeldi ki sadece çok yakınlarının buraya girmesine izin vardı. Kralın dostlarıyla zaman geçirdiği samimi bir yerdi burası...

Ertesi gün, sabah vakti, Fransa Kralı IV. Henri, pek candan dostlarını ve yakınlarını kabul ettiği yatak odasının bitişiğindeki küçük odada Sully ile baş başa konuşuyordu.

Sully, bir gün önce Şövalye Pardaillan'ın söylediklerini göz önünde tutarak, kralla görüşme dileğinde bulunmuş ve IV. Henri'ye kraliçenin istediklerini yerine getirmesi ve takdis töreni için bir gün tespit etmesi için onu ikna etmeye uğraşmıştı. Fakat kral, öyle uzun boylu düşünüp taşınmadan her düşünceyi kolayca kabul edecek bir adam değildi. Sully, bu yoldan amacına eremeyeceğini anlayınca, Pardaillan'ın kendisine neler anlattığını başından sonuna kadar hikâye etmeye koyuldu.

Fakat vekil daha ilk sözlerini söylerken, Henri sapsarı kesilmiş ve kendini zorlukla bir koltuğa atabilmişti. Bir gün, birisi tarafından öldürüleceğinden korkuyor ve bu korku, kafasından çıkmak bilmiyordu. Vekil hikâyesini bitirdiği vakit, telaşını saklamayan kral, ellerini üzüntüyle dizlerine vurarak ayağa fırladı ve inler gibi söylendi:

"Beni öldürecekler! Beni öldürecekler, aziz dostum. Bu şehirden ölü bedenim çıkacak!"

"Dostlarınızın tavsiyelerini dinlerseniz, sizi kimse öldüremez, majeste..."

"Peki ya sonra ne olacak? Hadi güç bela bahara kadar kimsenin beni öldürmeyeceğini kesinleştirdim diyelim. Ondan sonra ne olacak?"

"Size Şövalye Pardaillan'ın söylediklerini tekrarlayayım, majeste... O dedi ki: 'Böylelikle bir yıl kazanmış olursunuz. Bir yıl az şey değildir sanırım.' O zamana kadar sizin büyük planlarınızı[2] gerçekleştirmek için yeterince hazırlanmış olacağız, majeste. İlkbaharda Almanya'ya sefere çıkar ve katillerin hançerlerinden kurtulursunuz. Bu seferin büyük bir zaferle sonuçlanacağından hiç şüphemiz yok. Almanya'dan öyle büyük bir şan ve şerefle döneceksiniz ki, sizin için kötü düşünceler beslemek kimsenin aklına gelmeyecek."

IV. Henri, bu sözlere cevap vermedi. Her zaman yaptığı gibi, uzun adımlarla odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya koyuldu. Bir yandan vekilin söylediklerini dinliyor, bir taraftan da düşünüyordu. Epey ince eleyip sık dokuduktan sonra, yapılan bu teklifi uygulamaktan hiç zarar görmeyeceğini hatta belki bundan büyük faydalar elde edeceğini kestirmekte gecikmedi. Nihayet:

"Peki!" dedi. "Öyle olsun. Bu işin içinden çıkmak için ben de başka çare göremedim. Ama benim düşündüğüm sefere bu kadar erken çıkabilmek için çok para lazım... Bu parayı bulabilecek misiniz?"

Sully kendinden emin bir tavırla cevap verdi:

"Gerektiği kadar, hatta ondan da fazla para bulabilirim. Majesteleri şu kâğıda bir kere bakmaya tenezzül buyururlar mı?"

Sully, bu sözü söylerken Saêtta'dan aldığı kâğıdı krala uzatmıştı. IV. Henri, çok iyi öğrenim görmüş bir kraldı. İyi İtalyanca ve İspanyolca bilirdi. Bu bakımdan yazılanları anlamak için tercümana ihtiyacı yoktu. Kâğıdı çabucak okudu:

"Neymiş bu hazine?" dedi. "Üzerinde durmaya değecek bir şey mi bari?"

"Bu on milyonluk bir hazine, majeste!.."

"Hadi canım! Muazzam bir servet, desene..."

Sully, Fausta'nın hazinesi hakkında neler biliyorsa her şeyi kısaca krala anlattı. Sözlerini şöyle bitirdi:

"Bu milyonlar, savaş hazırlıklarımızı tamamlamakta pek işimize yarayacaktır, majeste."

2. Bu büyük plan Avusturya Hanedanı'na karşı Clèves ve Juliers Dükalıkları zamanında yapılması planlanan muharebe hazırlıklarıdır.

"Öyle ama hazine bizim malımız değil ki..."

"Bunda yanılıyorsunuz majeste... Bu hazine, yirmi yıldan beri size ait olan topraklarda yatıp duruyor ve o kadar zamandır sahibi meydana çıkmadı. Üstelik hazineyi buraya saklayan kimse, ne sizden önce Fransa kraliçesiyle, ne de sizinle hiçbir anlaşma yapmıştır... Kendisine karşı hiçbir taahhüdünüz yok. Kralın topraklarında bulunan her şey krala aittir. Bunu da ayrıca hukuk bakımından ispata lüzum var mı?"

Sully nihayet kralın ilgisini uyandırmayı başarmıştı. Bu hazine yabana atılacak bir servet değildi. Sully, kralı dediklerine razı ettikten başka, Yiğit Jehan'ın milyonlarını kralın kasalarına koymak için ne gerekliyse yapmak konusunda yetki de aldı.

Henri bir karar verdiği vakit, bu kararı hemen uygulamak için sabırsızlanır, çabucak harekete geçmek isterdi. Nitekim şimdi de takdis töreni hakkında vermiş olduğu kararı hemen kraliçeye bildirip bu işi halletmeyi aklına koydu ve kendisini yanına çağırttı.

Kraliçe bu beklenmedik davetten endişelenmişti. Fakat bu endişesi uzun sürmedi. Henri, karısının bir koltuğa oturduğunu görür görmez söze başladı:

"Madam, dün akşam benimle görüşmek istediğinizi haber vermişlerdi. Acaba yine takdis töreniniz hakkında mı konuşacağız?.."

Marie de Médicis, bir akşam önce kocasıyla konuşmak istediğini bildirmiş ve bu haberi yollarken de tabii yine Concini ile karısının ısrarla teklif ettikleri tören meselesinden söz açmayı düşünmüştü. Fakat kralın, kendisini Sully'nin yanında kabul ettiğini görünce, bu sefer de reddedileceğini sanarak, kırgın bir tavır takındı:

"Gerçi yine o mesele hakkında konuşacaktım ama görüyorum ki, her zamankinden başka bir sonuç elde edecek değilim, majeste!" dedi. "Kraliçe zaten artık krala hiçbir dediğini yaptıramaz oldu. Kral yalnız kendi..."

Henri, Marie'nin, sözü döndürüp dolaştırıp yine kendi çapkınlıklarına ve aşk maceralarına getireceğini sezerek tam vaktinde sözünü kesmeyi doğru buldu:

"Yanılıyorsunuz, madam... Gerçi şimdiye kadar o istediğinizi reddediyordum ama bugün kabul etmeye karar verdim..." dedi.

Marie de Médicis, hiç ummadığı bu değişiklik karşısında şaşırıp kaldı. Kekeleyerek:

"Nasıl?" diye sordu. "Sahi mi? Kabul ediyor musunuz?"

"Evet, kabul ediyorum. Çünkü Sully ile birlikte bazı önemli kararlar verdik. Önümüzdeki bahara, sefere çıkma ihtimali var. Dikkat edin, muhakkak sefere çıkacağım demiyorum. İhtimali var, diyorum. Kral burada yokken, siz krala naiplik edeceksiniz, madam... Bu görevi tam yetkiyle yapmanızı isterim. Bu bakımdan, bize büyük masraflara mal olacağı halde, sizin takdis töreninizi yaptırmak istiyorum. Hatta bu tören için 20 Eylül gününü seçtiğimi de söyleyebilirim."

Kraliçe, Concini kendisini bu törenin yapılmasına zorlarken, ne amaç güttüğünü tabii bilemezdi. Marie'nin, bu törenin üstüne bu kadar düşmesinin sebebi tamamen kendini göstermekti. İhtişamıyla göz kamaştırmaktan başka bir amacı da yoktu. Uzun zamandır kralın reddettiği bu isteğin birdenbire yerine getireceğini öğrenince o kadar sevindi ki, sarayın görgü kurallarını tamamen unutarak yine kadınca bir hareket yaptı ve krala doğru koşup Henri'nin iki elini tutarak, içten gelen bir sevinç ve heyecanla sıkarken, bir yandan da bağırdı:

"Ne iyi yüreklisiniz, Henri! Size nasıl teşekkür edeyim, bilmem ki... Beni çok sevindirdiniz!"

Kral, garip hüzünle söylendi:

"Evet, iyi yürekliyimdir. Bunu, ben artık burada olmadığım zaman daha iyi anlarsınız."

Marie de Médicis'in, kocasına olan sevgisi hiçbir vakit uzun sürmezdi. Şimdi de çabucak uçuverdi. Kadın fırsatını bulmuşken, Henri'den bir şeyler daha koparmaya yeltenerek:

"Mademki kral bugün bana iyilik yapma isteğindedir, o halde kendisinden bir şey daha rica edeceğim," diye söylendi.

Kral, kaşlarını kaldırarak sordu:

"Neymiş o rica?"

"Param kalmadı, majeste..."

Henri sinirlendi:

"Yine mi?"

"Bu sefer çok az isteyeceğim, majeste... Yalnız yirmi bin frank..."

Kral alaya başladı:

"Yuh! Çok azmış doğrusu... Siz yirmi bin frangı bu kadar küçük mü görüyorsunuz? Ne sanıyorsunuz, madam? Biz milletimizi aç gözlü Concinilerinizin göbeklerini şişirmek için mi çalıştırıyoruz sanıyorsunuz? Size verdiğimiz bütün paraların, onların ceplerine aktığını bilmiyor muyuz sanıyorsunuz. Yok madam, yok!.. Ben iyi yürekliyim ama aptal değilim!"

Kraliçe de adamakıllı kızmıştı. Pek hırçın ve dokunaklı bir eda ile dedi ki:

"Metreslerinizi memnun edeceğiniz zaman bu kadar ince eleyip sık dokumuyorsunuz ama..."

Henri, ayağını öfkeyle yere vurdu:

"Buranın efendisi benim, madam! Ben ne istersem o olur."

Marie alaycı bir tavırla kralı selamladı:

"Pekâlâ, öyle olsun... Ben, manastırı için yardım dilemiş olan Montmartre başrahibesine, Tanrı adına istediği parayı verecek kadar zengin olmadığımı söylerim. Benden para isteyeceğine gitsin Madam Verneuil'den istesin. Çünkü buranın efendisi olan kral, karısına vermek istemediği şeyi ona bol bol veriyor."

Ve az önce kralın kendisini sevindirdiğini bile unutarak, kızgın adımlarla kapıya doğru yürüdü.

Fakat kralla Sully, Montmartre başrahibesinin para istemiş olduğunu duyunca birbirlerine bakmış, meseleyi hemen anlamışlardı. Kral, derhal yumuşayıp karısının arkasından seslendi:

"Bir dakika durun, madam. Aceleniz nedir? Ben demek istedim ki eğer istediğiniz paralar, o yüzsüz İtalyanların ceplerine gidecekse vermem. Fakat dediğiniz gibi hayırlı bir işte kullanacaksanız o başka... Hem zaten kendilerini Tanrı'ya adamış kızları, bir kraliçe olarak eli boş döndürmeniz doğru olmaz. Anlatın şu işi bana, neymiş bakalım..."

Kraliçe, Henri'den istediği parayı koparacağını anlamıştı. Kral, kendisine oldukça ağır sözler söylemişti ama kraliçe istediğini elde edeceğini anladıktan sonra, bu çeşit hakaretlere kulak asmazdı... Onun için yüzü de hemen güldü. Kralda da Léonora'nın kendisine

göstermiş olduğu gibi bir kâğıt bulunduğunu bilmediği için, hiç farkında almadan, ağzından bir sır kaçırdı:

"Sadece şu, majeste... Başrahibe, Montmartre Manastırı'nın altında bir mahzen ve bu mahzende de Saint-Denis zamanından kalma küçük bir mihrap bulunduğunu haber almış. Buralarda araştırmalar ve kazılar yapmak, bir kutsal mihrabı meydana çıkarmak istiyor. Böyle bir araştırma epey paraya mal olacak. Oysa manastırın kasası tamtakır. Pek tabii olarak memleketin kraliçesine, bana başvurdu. İstediğim yirmi bin frank bu işe yatırılacaktır. Bu, Fransa sarayına şeref verecek bir iş değil mi?"

Henri bu sözleri dinlerken, Sully'nin yüzüne bakmıştı. Vekil de ona yaklaşarak kulağına bir şeyler fısıldadı. Marie de Médicis, bu gizli konuşmayı, endişeli bakışlarla seyrediyordu. Çünkü Sully hazine işlerinde yetkili biriydi ve kraliçeye olduğu kadar, kralın yavuklularına da parayı o verirdi. Bununla birlikte, Marie'nin endişesi uzun sürmedi. Kral pek nazik bir tavırla söze koyuldu:

"Sizi böyle hayırlı bir işe yardımda bulunmak zevkinden mahrum etmek istemem. Mösyö Sully istediğiniz parayı versin. Ama ufak bir şartım da var..."

"Nedir o, majeste?.."

"Bu iş bana pek hayırlı bir iş göründüğü için, yalnız paraca yardım etmeyi yeterli bulmuyorum. Araştırmalar sırasında orayı muhafaza altına almak, hatta araştırmaları kendim yönetmek istiyorum. Bunu, benim tarafımdan, lütfen başrahibeye söyleyiverin."

Marie de Médicis, kralın bu sözleri neden söylemiş olduğunu bilmediği için, Henri'nin gerçekten bu kutsal işe katılmak istediğini sandı ve kocasından koparmış olduğu şeye pek sevinerek mutlu bir tavırla söylendi:

"Elbette... Kral daima efendidir ve onun istediği olur."

Ve aylardan beri kendisini takdis töreni için kışkırtıp duran Concini ile karısına, nihayet kralı razı ettiğini müjdelemek için etekleri zil çalarak odadan çıktı.

Ne Léonora, ne de Concini, Marie de Médicis'den bu haberi aldıkları vakit, Fausta'nın hazinelerini ele geçirme uğraşlarında kral ve Acquaviva ile karşılaşacaklarını asla akıllarına getirmediler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yine o gün, akşam yemeği vakti, üç sadık arkadaşına bir veda yemeği vermek isteyen Yiğit Jehan, Escargasse, Carcagne ve Gringaille'i bir meyhaneye götürmüştü.

Delikanlı, bu üç arkadaşa pek sert ve ters davranırdı ama onlara çok derin bir arkadaşlık sevgisiyle bağlıydı. Artık üç arkadaşından ayrılmak zorunda oluşuna fena halde üzülüyordu.

Fakat üç ahbap çavuşlar, elebaşlarının kendilerini bu akşam neden meyhaneye götürdüğünü bilmiyorlardı. Bu yüzden pek neşeli bir yemek yediler ve bol bol içtiler. Jehan da onların keyfini kaçırmamak için arkadaşlarına hem yemek boyunca bir şey çıtlatmadı, hem de sevinçli görünmeye çalıştı.

Fakat nihayet yemek bitip de tekrar sokağa çıktıkları vakit, üçünün de adamakıllı çakırkeyif olduklarını görünce, söyleyeceği şeyin sırası geldiğine hükmetti, o kadar uğraşmasına rağmen soğukkanlılığını koruyamayıp heyecanlanarak birdenbire konuşmayı kısa kesme kararını verdi ve söylendi:

"Sevgili cesur arkadaşlarım, bundan böyle eski yaşayışımıza devam edemeyeceğiz, ayrılmamız gerekiyor. Siz buradan sağa yönelin, ben de sola gideyim. Yolunuz açık olsun..."

Jehan bir nefeste söylediği bu sözlerden sonra hemen ayrılmaya kalktı ama üç ahbap çavuşlar, delikanlının söylediklerini duymamışçasına yolu üzerine dikilip sordular:

"Ne emir buyuruyorsunuz, reis?"

Jehan'ın ne demek istediğini anlamamışlardı. Anlamamışlardı ama işin altından acı ve kötü bir şeyler çıkacağını da hissetmiş oldukları için keyifleri kaçıvermişti. Delikanlı gayet tatlı bir tavırla:

"Artık sizlere verilecek emirlerim yok, arkadaşlar!" dedi. "Ben bundan böyle reisiniz değilim. Anlıyor musunuz? Artık aramızda

her şey bitti. Birbirimizle vedalaşıp ebediyen ayrılmamız gerekiyor."

Üç ahbap çavuşlar ne yapacaklarını, ne diyeceklerini şaşırmış bir halde birbirlerinin yüzüne baktılar. Yüzlerinde renk namına bir şey kalmamış, sarhoşlukları bir an içinde uçup gitmişti. Endişeli tavırlarla sormaya koyuldular:

"Bizi kovuyor musunuz?"

"Bir suç mu işledik?"

"Siz olmazsanız, bizim halimiz ne olur?"

Jehan aynı tatlı sesiyle:

"Sizi kovduğum falan yok!" dedi. "Bir suç işlemiş de değilsiniz. Fakat artık ayrılmamız gerekiyor."

Tamamen ayıldıkları için meseleyi artık iyice anlamışlardı. Hatta ilk defa olarak Jehan'dan da çekinmediler. Nitekim Gringaille, hiç çekinmeden bağırdı:

"Ayrılacakmışız! Laf! Neden ayrılıyormuşuz, efendim? Mahkûmlara bile neden hüküm giydiklerini söylerler be!.."

Öteki ikisi de onun söylediğine katıldılar:

"Öyle ya! Sebep neymiş? Niye ayrılıyormuşuz?"

Jehan üzüntülü bir tavırla:

"Çünkü bundan böyle yaşamaya karar verdiğim yeni hayatta benimle beraber olmaya kalkışırsanız açlıktan ölürsünüz..."

Üç ahbap çavuşlar, yine hayret içinde birbirlerine bakındılar. Yine bir şey anlamıyorlardı. Ellerini kılıçlarının kabzasına vurarak:

"Neden açlıktan ölecekmişiz?.. Bu sağ olsun! Nasıl olsa yanımızdan ayıracak değiliz ya..." dediler ve az öteden geçen temiz giyimli bir yolcuyu göstererek, onu soyabileceklerini anlatan işaretlerle sözlerine eklediler:

"Nasıl olsa, böylelerinin de bini bir para!"

Jehan, hemen cevap verdi:

"İşte ben artık bunu yapmak istemiyorum... Buna basbayağı hırsızlık derler."

"Hırsızlık mı?.."

Bu soru üç ağızdan aynı anda fırladı. Yüzlerinde endişeyle karışık bir şaşkınlık ifadesi belirmişti ve birbirlerine, "Acaba çıldırdı mı?" demek istercesine bakıyorlardı.

Onların aklından geçeni derhal seziveren Jehan bağırdı:

"Anlamıyorsunuz, değil mi? Elbette anlamazsınız... Bir zamanlar ben de sizin gibi yoksulun payını zenginin sırtından çıkarmanın dürüst ve haklı bir şey olduğunu sanırdım. Ama şimdi bana yanıldığımı öğrettiler. Artık gerçeği biliyorum. Yıllardır hırsızlık yaparak yaşadığımı biliyorum. Evet, ben hırsızdım... Bunu düşündükçe utancımdan yerin dibine giriyorum. Tekrar o eski hayata dönmektense ölmeyi tercih ederim."

Delikanlı ciddi konuşuyordu. Vay canına! Üç arkadaş, artık bunu anlamış ve ne diyeceklerini şaşırmışlardı. Ne olmuştu bu Yiğit Jehan'a? Şimdi bir türlü anlayamadıkları şu acayip düşünceleri nereden edinmişti?..

Göz ucuyla birbirlerine bakıp hemen anlaştılar. Mademki Jehan böyle düşünüyordu. Öyleyse onlar da onun istediği gibi yapacak, onun gibi yaşayacaklardı. Onlar da Jehan gibi dürüst, davranacak, namuslu bir ömür süreceklerdi. Yeter ki onun emrinde olsunlardı... Bu düşüncelerini delikanlıya, dillerinin döndüğü kadar anlattılar...

Jehan, üç arkadaşının kendisine karşı gösterdiği bu bağlılıktan pek duygulandı. Fakat bundan sonra kendisi yoksulluk çekmeye karar verdiyse, onları da sefalete zorlamaya ne hakkı vardı?.. Buna gönlü bir türlü razı olmuyordu. Bu düşüncesini onlara da açtı.

Gringaille, pek tasasız bir tavırla:

"Ölüm hepimizin alnında yazılı... Bir gün nasıl olsa ölecek değil miyiz? Eğer beni kovmakta ısrar ederseniz, ben kendimi Pont-Neuf Köprüsü'nden nehre atıveririm!"

Öbür ikisi de bir ağızdan haykırdı:

"Biz de öyle..."

Jehan üç arkadaşının teklifine boyun eğmekten başka çare göremedi.

Üç ahbap çavuşlar her gün olduğu gibi, yine sabahları Jehan'a uğrayıp vereceği emri sormayı kararlaştırdılar. Bundan sonra da ona bütün varlıklarıyla ve her zamankinden daha fazla bağlı kalacaklar-

dı. Jehan da durumunun pek yakında düzeleceğini umuyordu. Üç arkadaş o zamana kadar kendi başlarının çaresine bakacaktı. Fakat para kazanmak için artık dürüst ve namuslu bir yol seçeceklerdi. Bu hususta üçü de teker teker yemin ettiler.

Zaten şimdiki halde, Concini'den sızdırmış oldukları para ve mücevherlerle epey zenginleşmiş, üstlerini başlarını yenilemiş, eksikliklerini tamamlamış, hatta kendilerine göre bir ev tutmuşlardı. Buna rağmen ceplerinde de yine bir sürü para kalmış, üstelik İtalya'dan getirdikleri mücevherlere hiç dokunmamışlardı. Bu kadar varlık, iyi günler gelinceye kadar onları bol bol idare ederdi...

Zaten Jehan'ın onlardan ayrılmak istemesinin tek sebebi, onları geçindiremeyeceğini aklının kesmiş olmasıydı. Şimdi onların durumlarının kendisininkinden bile sağlam olduğunu görünce rahatladı. Üstelik arkadaşlarıyla yine beraber olacaktı. Bu düşünceyle keyiflenen Jehan neşeli adımlarla, üç ahbap çavuştan ayrıldı.

Escargasse, Gringaille ve Carcagne, sokağın ortasında durup, delikanlının uzaklaşmasını hüzünle seyrettiler. Yiğit Jehan gözden kaybolunca, onlar da eve doğru yola koyuldular.

Yoldayken bu hüznün onları susattığını hissettiler. Bu yüzden Paris'in kenar mahallerinin birinden, içtikçe damak yakan Petit Clairet şarabından altı sürahi aldılar. Bu şaraba üçünün de zaafı vardı. Aldıkları şarap miktarına da bakılırsa yolda epey tartışacağa benziyorlardı.

İçlerinden biri aç karna şarap içmenin mide için oldukça kötü olduğunu söyledi. Diğerleri de onu onayladılar. Carcagne ağız sulandıran bir kaz yemeği aldı. Escargasse da gözünü bol sarımsaklı domuz sotesinden ayıramıyordu. Gringaille de bu listeye muhteşem bir jambonla güzel tütsülenmiş bir sosis ekledi.

Açken gözleri o kadar dönmüştü ki, bu alışverişin aslında biraz fazla kaçtığını oldukça geç anladılar. Ama endişelenmediler bile. Hatta bu yemeklerin yanına biraz patates ve ekmek bile eklediler.

Gözlerine Yiğit Jehan'ın en sevdiği şarap olan Vouvray takıldı. Tabii bir Vouvray birkaç tatlı kurabiyeyle giderdi. O yüzden üç şişe Vouvray ekleyip birkaç tane tatlı hamur işi eklediler.

Tüm bunları bir eşek gibi yüklendiler ve Bout-du-Monde Sokağı'ndaki evlerine gittiler. Bu sokak surlara çıkıyordu. Ve tabii ki

Montmartre kapısına. Bu üç arkadaş, gereği gibi, zemin katta yaşıyorlardı.

Bu rahat dedikleri ev aslında bir çöplüktü. İçeride masa niyetine kullandıkları eski bir sandık, çürümeye yüz tutmakta olan ahşap bir bank ve kırık dökük bir merdiven vardı.

Bir köşede her biri birbirinden ağır üç ağır şilte bulunuyordu. Battaniyeleri oldukça sağlam görünüyordu. Fakat çarşafları yoktu. Odada kocaman bir de şömine bulunuyordu. Şans eseri bu şömineden kaynaklı bir yangın çıksa ortalıkta hiçbir şey kalmazdı.

Evlerinde muhteşem bir şey keşfettiler. Arka pencerelerde, duvardan epey yüksekte bir çatı katı penceresine benzeyen iki tane pencere vardı. Bu pencereden boydan boya meyhanelerin uzadığı meyve bahçeleri görünüyordu. Biraz daha ileride kral tarafından iyice kuşatılma emri verilen Villeneuve sur Gravois[3] suru görünüyordu. Bu pencere Paris'in manzarasını ve doğasını gözler önüne seriyordu.

Aldıkları yemekleri ve şarapları eski sandığın üstüne koydular. O kadar açlardı ki neredeyse tokluk hissini unutacaklardı. Yemeğin üzerinden iki saat geçti ki bu ziyafet masasına tekrar geçtiler. Sanki oruç tutuyormuş gibiydiler. O midelerinde sonsuz bir kara delik vardı da ne yerlerse yesinler onu bir türlü dolduramıyorlardı.

Üç ahbap çavuşlar, Jehan'ın kendilerine söylediği sözlerden, hasta olduğu sonucuna vardılar. Hatta bir zamanlar az kalsın rahip olacak olan ve arkadaşlarının arasında bilgin geçinen Carcagne, Jehan'ın aklını şeytana kaptırmış olma ihtimalinden söz etti. Ona kalırsa, Jehan'ı birkaç defa kiliseye götürmeli, okutup üfletmeli ve şeytandan kurtarmalıydı. Bu görüşe öteki iki arkadaşın da akılları yattı. O kadar ki, delikanlıyı okutup üfletmek için gerekli parayı hemen bir kenara ayırıverdiler.

Carcagne nihayet dayanamayıp söylendi:

"Canım, bu reisi bir türlü anlayamıyorum ki... Biz hep namuslu insanlar olarak yaşamadık mı?"

Escargasse atıldı:

"Tabii... Şimdiye kadar bir kimse karşımıza çıkıp da bize, 'Siz

3. Bugünkü Bonne Nouvelle Bulvarı ve mahallesi. (M. Zévaco'nun notu.)

hırsızsınız, namussuzsunuz!' dedi mi, demedi. Eee, öyleyse?.."

Gringaille itiraz etti:

"Canım, sizinki de laf mı? Jehan böyle düşünüyor işte..."

Mademki Jehan böyle düşünüyordu, şu halde akan sular dururdu. Üç ahbap çavuşlar, Jehan'ın sözünü dinler görünüp el altından yine bildikleri gibi haydutluk, soygunculuk etmeyi akıllarından bile geçirmediler. Çünkü sözünde durmamayı büyük bir şerefsizlik sayarlardı. Nitekim şimdi de nasıl namuslu birer insan olacaklarını tasarlamaya çalışıyorlardı. Mademki Jehan istiyordu, onlar da bu isteğe boyun eğeceklerdi. Fakat namuslu olabilmenin yine paraya dayandığı sonucuna varmakta gecikmediler. O zaman ne kadar paraları olduğunu hesaplamak ihtiyacını duydular. Hesap sonunda dört yüz frank kadar bir paraları olduğu anlaşıldı. Az değildi ki... Üstelik Concini'den sızdırdıkları mücevherler de vardı.

O akşam bu mücevherleri derhal paraya çevirmeye karar verdiler, ertesi gün de bu işi hallettiler. İtalyan'dan kopardıkları mücevherler, iki bin sekiz yüz frank tuttu. Artık ellerinde üç bin iki yüz frank para vardı. Bu kadar para ile bir yıl, bolluk içinde yaşamak işten bile değildi. Ama...

Gringaille'in, Perrette adlı çok güzel bir kız kardeşi vardı. Okuyucularımız, Gringaille'in, kız kardeşinden bahsetmiş olduğunu hatırlayacaklardır. Çocukluğu hastalıklar içinde geçen bu yavrucak, şimdi on sekiz yaşında, dilber bir kız olmuştu. Gerçi Perrette, bir serserinin evladıydı. Fakat o, abisi gibi babasının izinde yürümemiş, hayatını namusuyla ve alnının teriyle kazanma yolunu tutmuştu. Gerçi çok zarif ve narin yapılıydı, fakat öyle olmasına rağmen, ağır bir meslek olan çamaşırcılıkla geçinirdi. Son derece saf, iyi ahlaklı ve akıllı bir kız olan Perrette, ömründe aşk nedir bilmemişti. Ama onu deli gibi seven biri vardı: Carcagne...

Carcagne, bu genç kızı deli gibi seviyordu ama o bir serseriden, bir hayduttan başka neydi ki? O kız ona varır mıydı? Fakat Carcagne, işin burasını düşünmedi. Gringaille'e gidip kız kardeşini istemekten çekinmedi. Gringaille de bu isteği garipsememiş olacak ki, meseleyi kız kardeşine açtı. Fakat Perrette, abisinin Carcagne'yi göklere çıkarmasına rağmen, bu evlenme teklifini pek ters karşıladı. Henüz evlenmeyi aklına bile getirmediğini söyleyerek kesip attı.

Ama Gringaille pek sabırlıydı. Geldi gitti, Perrette'e bu konuyu açtı ve sonunda kızcağız o kadar bezdi ki abisini başından savmak için:

"Dur bakalım. Bir iki yıl daha geçsin de..." gibi belirsiz sözler söylemekten başka çare bulamadı.

Bizim zavallı âşık bu belli belirsiz vaadi duyar duymaz, sevincinden delirecek gibi oldu ve bütün âşıklar gibi, sevilmekten hiçbir vakit ümidini kesmeyerek, genç kıza nişanlısı gözüyle bakmaya başladı. Ancak aşkının derinliğine ve büyüklüğüne rağmen, bir âşığa yakışmayacak şekilde tıka basa karın doyurmaktan, körkütük sarhoş olmaktan, horul horul uyumaktan da vazgeçmiş değildi. Ancak evlendikten sonra derli toplu, düzenli bir koca olmayı düşünüyordu.

Böyle olmasına rağmen, Carcagne, hiç de bencil bir insan değildi. Ellerinde epey para bulunduğunu görür görmez, Perrette'in çok narin bir kız olduğunu hatırlayarak, onun çamaşırcılığa devam edemeyeceğini düşündü. Zaten genç kızın en büyük emelinin, bin frank kadar bir sermaye toplamak ve bununla bir çamaşırhane açıp işçi çalıştırarak zenginlerin çamaşırlarını yıkamak olduğunu biliyordu. Bu iş Perrette için hiç yorucu olmayacaktı. Carcagne, Gringaille'e Perrette'in emelini gerçekleştirebilmek için, birlikle genç kıza bin iki yüz frank vermelerini teklif etti. Gringaille, bu teklife pek sevindi ve hemen razı oldu.

Bunun üzerine ellerindeki parayı üçe böldüler. Fakat üçe bölünen parayı seyreden Escargasse, iki arkadaşının, kendi paylarından altı yüzer frank ayırıp da bir tarafa koyduklarını görünce, bunun neye vardığını sormadan edemedi. Meseleyi hemen ona da anlattılar. Vay sen misin anlatan? Escargasse bir kızdı, bir köpürdü... Nasıl olurdu da güzel Perrette'e yardım etmek şerefinde onu mahrum ederlerdi?..

Sonunda Escargasse de kendi parasından altı yüz frank ayırıp, ötekilerin ayırdığı paraya katıverdi.

Böylece dilber Perrette, bin frangın hayalini kurup dururken bir anda bin sekiz yüz frank sahibi oldu ve Gringaille, mağrur kız kardeşinin, abisinden başka kimseden bir metelik almayacağını bildiği için bu parayı kalkıp kendi eliyle Perrette'e verdi.

Öte yandan, üç arkadaşın servetleri de böylece bir anda bin dört yüz franga inmiş oldu. Ama onlar bunu umursamadılar bile. Bu kadar para ile hiç olmazsa altı ay, tasasız bir ömür süreceklerdi ya...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Evdeki hesabın çarşıya uyduğu nerede görülmüş? Üç ahbap çavuşların elindeki bin dört yüz frank, altı ayda değil, tam on beş günde suyunu çekti. Ama doğrusunu söylemek lazım gelirse, üç arkadaş hiç de vur patlasın, çal oynasın diyerek paraları yemediler. Tersine pek sönük ve mütevazı bir hayat sürmeye gayret ettiler. Fakat nereden akıllarına estiyse, kumara heveslendiler. İş yalnız şansa kalsa, yine bu para tükenmezdi. Ne var ki kendileri namuslu olmaya karar verdiler diye, Paris'in bütün serserilerinin de namuslu olduğuna inanmışçasına hareket ediyorlardı. Oysa bir gün bir meyhanede, kumarda hilekârlığın ustası olan üç kumarbaza rastladılar. Oyuna başladıklarından beri bir saat geçmemişti ki, kaz gibi yolunmuş, ceplerindeki para son meteliğine kadar üç hilekârın cebine inmişti. Bu yüzden, meyhaneciye olan borçlarını bile ödeyemeden oradan sıvışmak zorunda kaldılar.

Birdenbire son derece kötü bir duruma düşmüşlerdi. Eskiden olsaydı, bir köşe başında birini soyup zararlarını çıkarırlardı. Ama şimdi bunu nasıl yaparlardı. Çünkü artık namuslu olmaya söz vermişlerdi. O halde yedikleri haltın cezasını çekecek, açlığa ve sefalete göğüs gereceklerdi.

İlk işleri, Concini'nin aldığı sırtlarındaki yeni elbiseleri satıp eskilerini giymek ve güzelim silahlarını okutup paslı kılıçları kuşanmak oldu. Ama bu değişikliğin getirdiği para da onları bir haftadan fazla idare etmedi. Jehan'a durumları hakkında hiçbir şey söylemedikleri gibi, delikanlı da onların kılıklarındaki değişikliğe dikkat etmemiş olduğu için bir şeyin farkına varmıyordu.

Haziranın ilk günlerinden bir gün öğleden sonra, saat dört sularıydı. Hava parlaktı. Her şeyin yaşam sevincini yaydığı o pırıl pırıl öğleden sonralarından biriydi. Gringaille, Escargasse ve Carcagne, midelerini buran açlığı hissetmemek için kemerlerini adamakıllı

sıkmışlar, sokaklarda serseri serseri dolaşıyor, namus kurallarına ters düşmeden, parasız yemek yemenin çaresini arıyorlardı. O zamana kadar kendisini pek göstermeyen şansa güveniyorlardı. Trahoir'e ulaşmışlardı. Böylece farkında olmadan Arbre-Sec Sokağı'na girdiler.

Henüz bu sokakta bir iki adım atmışlardı ki, Carcagne birdenbire elini şak diye alnına vurarak bağırdı:

"Buldum!"

İki arkadaş, ümit ve heyecanla sordu:

"Ne buldun?"

"Bedava karın doyurmanın yolunu... Hatta belki de bir süre için geçinebileceğimiz bir kapı buldum. Şimdi siz hiç sesinizi çıkarmadan şu Courbâton Çıkmazı'na girip orada bekleyin. Ben sizi çağırıncaya kadar sakın yerinizden kımıldamayın, tamam mı?"

Bu sözler, Colline Colle'un evinin önünde konuşuluyordu. Carcagne, tam bu evin önünden geçerlerken, aralanan perdenin arasından bir kadının karaltısını görür gibi olmuştu.

Yaşlı kadın, Bertille'in kaçırılmasından bu yana zamanının çoğunu bu pencerede geçirmişti. Olağanüstü inatçıydı ve bu kaçırmadan kazanç sağlama fikrinden vazgeçmemişti.

La Varenne'i aramıştı. Ama kralın sırdaşı onun evinde saklanıyordu. Kırbaç darbesine çok benzeyen yarasıyla yüzünü göstermek istemiyordu. Colline Colle onunla görüşememişti.

Umutlarını Carcagne'ye odaklamıştı. Ama genç adam, dediği gibi, istediği gibi gelip onu görmeye karar vermiş gibi görünmüyordu. Ve şimdi tam umutsuzluğa kapılırken onu gördü, evinin önünde durdu. Penceresini açmakta tereddüt etmemişti. Carcagne'nin, "İşte burada!" demesine neden olan şey buydu.

Gringaille'le Escargasse de yaşlı kadını tanımışlardı. Carcagne'nin ne düşündüğünü anlamakta gecikmediler ve ümit içinde çıkmaz sokağa dalıp orada beklemeye koyuldular.

Carcagne, istifini hiç bozmadan, azametli tavırlarla basamakları çıkarken, Colline Colle da kapıyı açtı. Adam içeriye girip de kapıyı kapadığı vakit, kadın utangaç bir eda ile gözlerini yere indirdi. Carcagne, bir şeyler söylemek gerektiğini görüyordu. Nihayet bir

söylev verir gibi konuşmaya başladı:

"Dilber kadın! Sizi görür görmez kalbimi burada unutmuş olduğumu hemen anladım. Eğer onu bulduysanız saklayın. Sizden geri isteyecek değilim. Fakat Tanrı aşkına ona karşılık kalbinizi bana verin, yoksa dayanamam, ölürüm... Aşkınızla nasıl eriyip bitiyorum, görmüyor musunuz?"

Sonra söylediği sözleri pek zarif ve etkili bulmuş olacak ki kurumlu bir eda ile bıyık burmaya koyuldu.

Colline Colle, herhalde ömrü boyunca böyle şeyler duymamıştı. Mutluluktan alıklaşmış bir halde Carcagne'nin yüzüne bakakaldı. Adamın yüzü, iki günlük açlığın etkisiyle sapsarıydı, Öte yandan, girişti̇ği işin ne sonuç vereceğini de adamakıllı merak ediyordu. Gerçi kadının gönlünü kazanmak işten bile değildi ama ya yemek ikram etmezse diye ödü kopuyordu. Colline Colle, adamın bu halini aşk heyecanından sanarak pek sevindi. Ama şu soruyu sormaktan da geri kalmadı:

"Mademki bu kadar üzüntü çektiniz, öyleyse neden o kadar zaman beklediniz, zavallı delikanlı? Ben sizi evime davet etmemiş miydim? Daha önce gelseydiniz ne olurdu sanki?"

Carcagne, yalandan iç çekerek cevap verdi:

"Ah, bilseniz ne kadar hasretinizi çektim, güzel kadın!.. Neyleyim ki ünlü bir prensin yanında çalışıyorum ve onunla birlikte bir yolculuk yapmak zorundaydım."

Bu makul yalana Colline Colle derhal inandı. Hele Carcagne'nin, bir prensin yanında çalıştığını söylemesinden çok memnun kaldı. Delikanlının ağzından öğrenmek istediklerini kolayca alabileceğini tasarlıyordu. Demek o maskeli adam bir prensti?.. Bununla birlikte Colline Colle hiç istifini bozmadı. Carcagne'ye acımış göründü ve iç geçirerek:

"Vah benim zavallı sevgilim!" dedi. "Acılarınız bitecek!" dercesine şefkatle sıktığı elini tuttu. Sonra yine bir utangaçlık numarası yaparak gözlerini yere indirirken, "Benim adım Brigitte... Ya sizinki?.." diye sordu.

"Benimki de Carcagne... Ah, Brigitte!.. Kalbimin eşsiz kraliçesi!.. Size ölünceye kadar bağlı kalacağım! Sizsiz yaşayamayacağımı iyi-

ce anlıyorum, biz birbirimiz için yaratılmışız... Bundan başka... Ne diyecektim?.. Burnuma pek lezzetli bir kızartma kokusu geliyor... Of! Başka ne diyecektim canım?.. Diyeceğim şu ki sizi çılgınca seviyorum!"

Gerçekten de burnuna gelen kızartma kokusuyla adamakıllı başı dönen Carcagne, şaşkınlığını belli etmemek için pek kahramanca bir çare buldu ve Colline Colle'u kucaklayıp bir tüy hafifliğiyle kaldırarak, onu kemiklerini kıracakmışçasına göğsünde sıktıktan sonra kadının sıska ve çökük yanaklarına bir iki öpücük konduruverdi. Ondan sonra da, az önce açlığını belli edecek kadar kendini koyuvermiş olmasından ötürü kırdığı potu tamir ettiğinden emin bir halde kadını tekrar yere bıraktı.

Kadını göğsünde o kadar sıkmıştı ki Colline Colle, körük gibi soluyordu. Fakat bu çılgınca sevgi gösterisine kızmak şöyle dursun, sevgilisinin kuvvetine hayran kalmıştı. Bu hayranlığını belirtmekten de çekinmedi:

"Aman Tanrım! Bu nasıl güç, nasıl kuvvet! Ne kadar da şehvelisiniz. Bu kadar seviyor musunuz beni gerçekten! Ne de güzel bir mutluluktur sevilmek... Eminim ki şu an dünyanın en mutlu insanı benim!"

Carcagne, artık oynadığı oyunu kadına iyice yutturduğunu düşündü. Colline Colle'un kendisine tamamen vurulduğunu hesaplayıp hükmeden bir erkek edası takındı ve dedi ki:

"Artık anlaştık demektir. Bundan sonra burada kalacak ve sizi hiç terk etmeyeceğim, sevgili Brigitte!.."

Kadın bu sözleri duyar duymaz düşündü. "Vay! Vay!.. Bu da nesiymiş böyle? Herif burayı kendi evi mi sandı?.. Hele ben ondan öğreneceğimi öğreneyim de bak, bir dakika daha burada durabilir mi?"

Fakat Colline Colle, bu düşüncelerini hiçbir suretle sezdirmemeye gayret ettiği için Carcagne, kadını kandırdığını sanarak işi daha da ileri götürdü. Açlığını saklamaya lüzum görmedi. Bangır bangır bağırmaya başladı:

"Yemek vakti gelmedi mi, Brigitte? Mideme kalırsa, vakit çoktan gelmiş de geçiyor olacak..."

Kadın bu sözlere aldırmaz göründüğü için adamın içi de endişe-

den titremiyor değildi. Colline Colle düşünceye dalmıştı. Cimriydi ama kaz gelecek yerden tavuğu esirgeyecek soyundan da değildi. Bu herifin ağzından laf almak için bol şaraplı bir yemeğe kıymak gerektiğini düşünüyordu. Nihayet kararını verdi ve Carcagne'ye tatlı bir tavırla dedi ki:

"Ah mösyö! Saat altıdan önce akşam yemeği yemeyiz biz... Saat henüz beş bile olmadı. Yemek hazırlamadık ki!"

"Yanılıyorsunuz kraliçem... Epey yanılıyorsunuz... Karnımdan gelen guruldamalara göre saat çoktan dokuza geldi de geçiyor... Yemek saatini nereden baksak, size göre üç saat geçirdik sanıyorum ki..."

Carcagne kadının ensesine oldukça tatlı ve minik bir buse kondurduktan sonra onun endişeli halini biraz yumuşatmak için tatlı tatlı söylenmeye başladı:

"Ah... Ciğerimin köşesi... Beni az önce çok mutlu ettiniz... Kalbimin derinliklerine işleyen sözler söylediniz... Ne kadar mutlu oldum, ne kadar mutlu oldum!"

"Eh... Bu konuyu kapatsak oldukça memnun olurum."

"Sizi gördüğümden beri ne uyuyorum ne şu boğazımdan su geçiyor ne de mideme bir şeyler giriyor! Bilmiyorsunuz Brigitte! Sizi gördüğümden beri ne haldeyim bilmiyorsunuz! Hadi bana yiyecek bir şeyler verin, açlıktan ölüyorum... Ayaklarınızın dibine düşeceğim neredeyse!"

Hanımefendi bu yürek okşayıcı sözlerden sonra epey kızarmıştı... Ama Carcagne'nin de bunu fark etmesini istemiyordu... Kendisine duyulan bu ilgi hoşuna gitmişti...

"Ah... Tabii ki de ölmenizi asla istemem... Şimdi size yiyecek bir şeyler hazırlayacağım..."

Colline Colle artık masrafı göze almıştı. Mutfağa inip ateş yaktıktan sonra mahzene girerek şarap çıkarmaya koyuldu. Fakat o daha odadan çıkar çıkmaz, Carcagne de pencerelerin birinden başını dışarıya uzatarak Gringaille'le Escargasse'a baktı. Arkadaşları sabırla bekliyorlardı. Carcagne pencereden ayrılıp dolaşmaya başladı. Fakat bu da uzun sürmedi. Birdenbire kapının eşiğinde durdu. Pencereden vuran güneş ışığı, hemen kapının yanında bulunan konsola vuru-

yordu. Bu konsolun, yarı açık çekmecelerinden birinde gümüş gibi parıl parıl yanan bir şey vardı. Carcagne'nin gözü bu nesneye ilişince, adam artık dayanamaz oldu. Namuslu olmaya söz verdiğini bir anda unuttu. Bu esrarengiz ve parlak şeye baktıkça gözü kamaşmıştı. Elini uzatıp baktı, bir kutuya benziyordu. Acaba içinde ne vardı? İster misin, bir de altın dolu olsundu? Yavaşça sallayıp da bir tıngırtı duyunca, kutunun boş olmadığını anladı. Telaş ve heyecan içinde kutuyu cebine atarak odadan çıktı.

Fakat çıkmasıyla yaptığına pişman olması da bir oldu. O, namuslu kalmaya söz vermemiş miydi? Öyleyse bu yaptığı neydi? Hemen geriye dönüp kutuyu aldığı yere bırakmak aklına geldi. Gerisin geriye dönüyordu ki birdenbire Colline Colle karşısına çıktı. Eyvah! Geç kalmıştı!.. Yaptığı işten o kadar utanmış ve heyecanlanmıştı ki ne yapacağını şaşırıp yalandan öksürmeye koyuldu.

Fakat daha öksürüğü bitmeden, sanki dışarıya bir parola vermişmiş gibi, sokak kapısı vuruldu. Colline Colle, merak içinde Carcagne'nin yüzüne baktı. Adam, "Ben buradayken bir şeyden korkulur mu?" gibilerden, bıyıklarını burarak göğsünü gererken, Colline Colle da, bir koruyucu bulmuş olmasının sevinciyle gülümsedi.

Fakat bir yandan da kapıya vurulan yumruklar şiddetleniyor ve dışarıdan bir ses bağırıyordu:

"Heey, Carcagne! Öldün mü kaldın mı be? Öldünse haber ver de bizi bekleyen o güzelim sofradaki yemekler soğumasın..."

Carcagne, sevinçli bir yüzle:

"Aa, arkadaşlarım geldi!" dedi. "Haydi Brigitte, kapıyı aç da girsinler."

Ama Brigitte'in suratı birdenbire asılmıştı. Kadın bu yeni ziyaretçilerden hoşlanmamış olacaktı ki onları duymazlıktan geldi. Fakat bu genç adam halinden oldukça memnundu. Kadın kendi kendine söylenmeye başladı:

"Bu nasıl bir iş ya! Kaç saattir orada zaten! Bir de üstüne üstlük arkadaşları da geldi. Bu yemek saatini ne yapıp ne edip ileriye almalıyım."

Carcagne, kadının yerinden kımıldamadığını görünce kapıya yürüdü. Kapının üstünde duran anahtarı çevirdikten sonra sürgüyü

çekti ve arkadaşlarını, pek yüksekten bakan bir eda ile içeriye aldı. Sonra kadına dönerek gayet nazik bir tavırla arkadaşlarını tanıştırdı. Fakat Colline Colle, ikisini de öyle karşıladı ki, karşısında bu iki zavallı aç yerine başkaları olsa utançlarından yerin dibine geçerlerdi. Ama iki serseri, bu davranışı görmezlikten geldiler ve yerlere kadar eğilip selam verdiler. Escargasse, yılışık ve küstah bir eda ile söylendi:

"Baş başa bulunduğunuz bir dakikada sizi rahatsız edip pişmiş aşa soğuk su kattığımız için özür dileriz. Ama bizim Carcagne, galiba kendisini akşam yemeğine davet etmiş olduğunuzu unuttu."

Gringaille, hiç arkadaşlarından geri kalır mıydı? O da lafa karıştı:

"Bilmezsiniz sanırım. Paris'in en lezzetli yemekleri Grand Passe-Partout hanında pişirilir. Biz de yemeğimizi orada yiyeceğiz işte..."

Colline Colle tekrar endişelendi. Gözlerini Carcagne'ye dikerek, "Sakın beni bırakıp onlarla yemeğe gitmeyesin!" demek istercesine baktı. Tam şu herifi eline geçirip konuşturmaya başlayacağı ve günlerdir beklediği fırsattan istifade edeceği sırada bütün ümitleri boşa mı çıkacaktı?

Fakat Carcagne, birdenbire:

"Yoo, sayın arkadaşlar," diye söylendi. "Bugün imkânı yok sizinle gelemem, kusuruma bakmayın... Gringaille'le Escargasse, sahte bir kırgınlıkla surat asarak, fena halde burulmuş göründülerse de Carcagne, kendi kesesinden bir ikramda bulunuyormuş gibi, pek serbest bir tavırla devam etti:

"Ne kızıyorsunuz, yahu? Yemeği birlikte yememiz için başka çare mi yok? Ben sizinle gelemiyorsam, siz benimle kalırsınız olur biter. Hiç şüphem yok ki madam, sizi de sofrasında görmekten pek memnun kalacaktır. Tanrı ne verdiyse yeriz, canım..."

Şaşkınlık ve kızgınlıktan Colline Colle konuşamadı. Ama sinirli yüzü, kararını bekleyen üç talihsiz insana fırlattığı parıldayan gözleri, kısacası tüm tavrı onlardan gitmelerini istediğini anlatıyordu.

Gringaille ve Escargasse bu tavrı fark etmemiş gibi davrandılar ve kadının sessizliğini kabullenmek olarak algıladılar. Yüzleri gülümsüyordu

"Mantıklı bir teklif!"

"Reddedemeyeceğiz!"

Colline Colle, bu yüzsüzlüğe o kadar kızdı ki daha fazla dayanamayıp ağzını açtı:

"Siz burasını meyhane mi sandınız? İşim gücüm yok da sokaklardaki serserilerin karnını mı doyuracağım?"

Carcagne lafa karışmasaydı, Colline Colle ağzına geleni söyleyecekti. Fakat adam, kendisi için hazırlanmakta olan yemeği tepip aç kalmayı bile göze alarak, hakarete uğramış bir insanın şaşkınlığı ve öfkesiyle haykırdı:

"Bunlar ne biçim laflar, madam? Size verilen bir şerefe böyle mi karşılık gösteriyorsunuz? Ben burada olmasam, bu asilzadeler buraya ayak basarlar mıydı sanıyorsunuz? Haydi gidelim arkadaşlar! Çok yanılmışım. Ben madamı asil ve yüksek ruhlu bir kadın sanmıştım. Halbuki sonradan görmenin ve cimrinin biriymiş... Ne duruyoruz, gidelim!"

Colline Colle, bu sözleri duyunca kendinden geçecek gibi oldu. Sen aylarca, bu fırsatı bekle de, sonra tam yakalayacakken elinden kaçır... Kadın yaptığına bin kere pişmandı. Koskoca bir servete karşılık beş franklık bir masraftan kaçılır mıydı? Hemen hatasını düzeltmeye koyuldu:

"Aman, ne oluyorsunuz asilzadeler?.. Beni yanlış anladınız herhalde... Ben demek istedim ki evim meyhane olmadığı için, her gün bol bol yemek bulunmaz; benim hazırlayacağım fakir sofraya da, sizler oturmak tenezzülünde bulunmazsınız."

Söylediği sözlerin kadını bu duruma getirmesine en fazla şaşan, yine Carcagne oldu. Bu kadını bu derece etkisi altına alabileceğini hiç ummazdı. Şimdi birdenbire, kadını tamamen kendine esir etmiş olduğunu görüyordu... Üç arkadaş kadının tavrını değiştiriverdiğini görünce, derin bir nefes alıp sevinçle, gizliden gizliye birbirlerine göz kırptılar. Beri yandan, kadının böyle aşağıdan alışı karşısında, bu işin üstünde fazla durmamayı doğru bularak, alçakgönüllü ve olgun insanlar gibi davrandılar. Gringaille, elinden geldiği kadar nazik bir tavır takınarak:

"Biz zaten gözü tok insanlarız," dedi.

Escargasse de lafa karışma zamanının geldiğine hükmederek ilave etti:

"Bir iki lokmacık bir şey de olsa karnımız doyar."

Carcagne ise, kadına çapkın bir tavırla baktı:

"Sizin sofranızda yemek yemek, bize paha biçilmez bir mutluluk ve şeref verir," dedi.

Nihayet üç arkadaşın bu kadar zorlukla kazandıkları sofra hazırlandı. Bu sofrada, Carcagne'nin kokusunu alınış olduğu kızartma ile biraz sebze ve ufak bir parça domuz pastırmasından başka şey yoktu. Bu kadar yemekle üç arkadaştan ancak biri yarın yamalak doyabilirdi.

Colline Colle, bu yoksul sofraya iki şişe de şarap getirme cömertliğini gösterdi.

Üç arkadaş, sofranın sözde tamamlanmış olduğunu görünce, yüzlerini buruşturarak birbirlerine baktılar. Fakat Carcagne, artık endişesizdi. Biraz zorbalıkla kadını nasıl olsa yola getireceğini anlamıştı. Colline Colle'un elinden anahtarları kaptığı gibi kilere inerek oradan altı şişe şarap, on iki yumurta ve epey domuz pastırması alarak geri döndü. Colline Colle, öfkesinden neredeyse delirecekti ama ses çıkaramadı. Hatta hiç içinden gelmediği halde sırıttı. Carcagne, kadının bir şey demediğini görünce, sofrayı süslemek için biraz daha gayret göstererek etrafı bir kolaçan edince, iki üç kavanoz reçel ve biraz meyve buldu.

Brigitte görünüşte gülümsüyordu ama içi kan ağlıyor ve kızgınlığından saçını başını yolmamak için kendini zor tutuyordu. Biricik düşüncesi, öğreneceğini öğrenir öğrenmez, bu üç serseriyi kapı dışarı etmekti.

Nihayet üç arkadaşın iyice çakırkeyif olduklarını görünce, artık ağızlarından söz almak zamanının geldiğine hükmederek sordu:

"Mösyö Carcagne, ünlü bir prensin hizmetinde çalıştığınızı söylemiştiniz, değil mi? Adı nedir o prensin?"

Carcagne cevap vermek için ağzını açmıştı ki, birisinin var gücüyle ayağına bastığını hissederek sustu. Cevabı onun yerine, çabucak Gringaille verdi:

"Prens Florentini!"

Escargasse de ilave etti:

"Kendisi kraliçe Marie de Médicis'in yeğenidir..."

Kadının gözlerinde bir sevinç ışığı yandı ve neşesinden ağzı kulaklarına vardı. Nihayet, kiracısı genç kızı kaçıran adamın ismini öğrenmiş oluyordu. Bu adı, kralın muhabbet tellalı La Varenne'e bildirecekti. Ama kaça?.. Hem belki, La Varenne'den önce kral, buraya kızı görmeye gelirse, o zaman meseleyi doğrudan doğruya krala açardı. Fakat kraldan yüklü bir para koparmadan bu işi yapar mıydı hiç? Şimdi doğrusu, şu üç serserinin, kilerindeki on beş günlük yiyeceği silip süpürmüş olmalarına hiç üzülmüyordu.

Son derece ilgisiz bir tavırla bir soru daha sordu:

"Prensimiz Paris'ten ayrıldı, demiştiniz, değil mi? Yakında dönecek mi?.."

Bu defa Carcagne cevap verdi:

"Kendi memleketine, Floransa'ya gitti. Bir daha da dönmeyecek..."

Kadın bu sözü duyunca, kafasına bir balyoz yemiş gibi oldu ve endişesinden dili dolaşarak kekeledi:

"Eee!.. Ya benim kiracım olan o genç kız?.. O nerede?"

Sözü Gringaille alarak:

"Aaa!" dedi. "Siz bilmiyor musunuz? O genç kız şimdi kralın yanında ve onun himayesi altında... Denildiğine göre, kendisi pek asil bir soydan gelmeymiş. Hatta kralın yakın akrabasıymış..."

Colline Colle, Bertille'in kralın kızı olduğunu zaten biliyordu. Şimdi bu cevabı alınca, bütün emellerinin suya düştüğünü anladı. Ümitsizliğinden perişan bir hale gelmişti. Öyle ya, mademki genç kız kralın yanındaydı, şu halde onun nerede olduğunu krala söyleyip bir para koparma tasarısı tamamen iflas ediyordu. Üç serserinin yüzlerine bakınca, onların söylediklerinden çok daha fazla şeyler bildiklerini ve kendisini alaycı gözlerle süzdüklerini gördü. Buna pek içerledi ve adamları kapı dışarı etmeye karar vererek ayağa fırladı. İki elini kalçalarına dayayıp korkunç bir sesle bağırdı:

"Yaa!.. Demek efendiniz, prens memleketine döndü, öyle mi? Öyleyse siz de işsiz kaldınız..."

Escargasse, pek kederli bir tavırla cevap verdi:

"Yazık ki öyle..."

Bu pek yersiz bir cevaptı. Bunun böyle olduğunu sonradan Escargasse de anladı ama iş işten geçmişti.

Colline Colle, şöyle bir çevresine bakınarak korkmaya hiç sebep olmadığını kestirdi. Dışarısı aydınlık ve sokak da epey kalabalıktı. Bir sesleniverse, imdadına koşacak bir sürü insan bulabilirdi. Eline çalı süpürgesini aldı, iki eliyle tuttu, bağırarak savurdu:

"Ah! Sizin bir yeriniz yok! Sokaklarda parasız, açsınız! Ve kendi kendinize buraya yerleşip bana bakacağınızı söylediniz! Beni mahvettiniz! Bütün erzakımı yediniz, içtiniz! Defolun sefiller! Şeytanlar!"

"Ama sevgili Brigitte'im!"

Carcagne'yi uzaklaştırmaya çalıştı.

"Ben senin sevgili Brigitte'in değilim!" Kadın kendi kendine bağırıyordu. "Ben dürüst bir kadınım! Çıkın buradan, size söylüyorum!"

Ve koşarak pencerenin kanadını ardına kadar açıp avaz avaz haykırmaya koyuldu:

"Yangın var! İmdat! Yetişin!"

Üç arkadaş biraz daha gecikirlerse bütün mahallelinin gazabına uğrayacaklarını hemen kestirdiler. Çabucak sıvıştılar ve bir hamlede evin kapısını açıp dışarıya fırladıktan sonra, basamakları üçer beşer indiler. Sokakta arkalarına bile bakmadan tabanları yağlayıp ta Paris'in Saint-Honoré kapısına kadar koştuktan sonra ancak orada, peşlerinden kimsenin gelmediğini görerek durdular.

Sonra evlerine girdiler. Ötekiler hemen yatıp uyudukları halde, Carcagne namus yolundan sapmasına sebep olmuş olan kutuyu gizlice gözden geçirdi. Bu tenekeden yapılmış, değersiz bir nesneydi. Kapağını açınca içinde, demirden yapılmış, yine değersiz bir yüzük ve yabancı bir dilde yazılmış bir kâğıt buldu. Kendisini namus yolundan döndüren bu nesnenin kıymetsiz bir şey oluşuna adeta sevinerek ferahladı. Yüzüğü eline alıp evirdi, çevirdi ve nihayet:

"Gringaille'e söyleyeyim de bunu Perrette'e versin. Belki kızın hoşuna gider," diye söylendi.

Kutuyu da, çoktandır giymediği eski ve yırtık ceketinin cebine yerleştirdi. Ondan sonra gayet rahat bir vicdanla ottan şiltesine uzanıp yorganını burnuna kadar çekti ve deliksiz bir uykuya daldı.

Carcagne, bu küçük kutunun, Colline Colle tarafından Bertille'den aşırıldığını tabii bilmiyordu. Zaten Colline Colle da bu kutuyu attığı çekmecede unutup gitmemiş miydi?

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bertille ortadan kaybolalı beri bir ay geçmişti.

Bu arada Montmartre Manastırı'nın çevresine yüksek bir tahta perde çevrilmiş ve içinde araştırmalara başlanmıştı. Daha toprak pek az kazılmıştı ki bir merdivenin üst basamakları belirivermişti. Bu hal, kâğıtlarda yazılı şeyin doğru olduğuna, pek belli bir işaret değil miydi?

Fakat bu ilk sonuç alınır alınmaz, çalışmalara daha büyük bir ihtiyatla devama karar verilmiş, böylece ünlü Hristiyan ermişi Saint-Denis'in, kendi tarikatından olanları toplayıp tapındığı yer altı kilisesi zedelenmemek istenmişti.

Yer altı kilisesi meydana çıkarıldıktan sonra, buranın herkes tarafından ziyaret edileceği ve böylece manastıra epey gelir sağlayacağı düşünülmüştü.

Araştırma ve kazma işlerine nezaret edecek biri aranıldığı vakit, kralın günahlarını çıkaran Rahip Coton Baba ne yapmış etmiş, kendini bu göreve tayin ettirmişti. Hem kral hem de kraliçe, onun kendilerine son derece bağlı olduğundan emindiler... Halbuki Coton Baba, aslında, Acquaviva'nın kuklalarından biriydi.

Fakat bütün bu işler olup biterken hazine lafını kimse ağzına almıyordu. Herkes sadece yer altı kilisesinin meydana çıkarıldığından söz ediyordu, o kadar. Bu kutsal ve hayırlı bir işti. Böyle bir işin başına, bir rahibin tayin edilmesi kadar tabii şey mi olurdu? Hem Coton Baba görevini de hakkıyla yapıyordu...

Bir yandan kazılara nezaret ediyor, bir taraftan tahta perde içine alınan sahanın korunmasına bakıyordu. Tahta perdenin içine kimse sokulmuyordu. Fakat manastırın çevresinde dolaşmak yasak değildi. Ancak buralarda da her köşeye bir casus yerleştirilmişti. Bu casuslar, kilise civarından geçen kimseleri gözlüyorlardı. Tabii Coton Baba, her tarafa yalnız başına yetişemeyeceği için, onun emri-

ne bir sürü rahip verilmişti.

Bu saydığımız tedbirler, kral ve kraliçe adına alınmış ve onlar tarafından da beğenilmişti. Fakat onların dışında, birbirlerinden pek çekinen Sully ile Concini de kendilerine göre bazı gizli tedbirler almışlardı. Bu suretle, kilisenin dört bir yanı adeta gizli bir kuşatma altına alınmış oluyordu.

Concini, hazine uğrundaki bu sinsi mücadeleden zaferle çıkacağından emindi. Yanından ayrılan Yiğit Jehan, Escargasse, Gringaille ve Carcagne'nin yerine dört asilzade silahşor almıştı. En yaşlıları yirmi altı ve en gençleri de yirmi iki yaşında olan bu dört adamın adları, Eynaus, Roquetaille, Longval ve Saint-Julien'di. Concini, bir gün Fransa'nın başına geçtiği vakit kendisi için kuracağı muhafız kıtasının çekirdeğini bu dört silahşor teşkil edecekti. Şimdilik bu kadar önemli bir işleri yoktu. Kendilerine bir tek görev verilmişti: Yiğit Jehan'ı muhakkak bulmak ve onu diri olarak ele geçirmek...

Concini, adamlarını karşısına almış, Jehan'ı, canlı olarak yakalayıp karşısına getirdikleri takdirde her birine beşer bin frank vereceğini söylemişti.

Bu dört delikanlının dördü de çok güçlü ve cesur kimselerdi. Bir tek kişiyi yakalayıp efendilerine getirmek gibi kolay bir görev alınca, beşer bin franklarını ceplerinde sanarak daha şimdiden sevinmeye koyulmuşlardı.

Tabii Yiğit Jehan'ın neyin nesi olduğunu nereden bilebilirlerdi? Ama Concini, delikanlıyı pek iyi tanıyordu. Üstelik kendisine ihanet eden Escargasse, Gringaille ve Carcagne'yi de unutmamıştı. Bunun için dört asilzadeden başka ayrıca otuz kadar da ipten kazıktan kurtulma haydudu hizmetine aldı.

Bu haydutlardan sekizer kişilik kollar düzenlenerek bu kolların komutalarını Longval, Roquetaille ve Eynaus asilzadeleri yönetecekti. Bu kollar, kilise çevresinde nöbet bekleyeceklerdi. Concini, Yiğit Jehan'ın da bu hazineyi ele geçirmek isteyeceğinden zerre kadar şüphe etmiyordu. Onun için son derece ihtiyatlı bulunmak kararındaydı.

Ama şimdiye kadar Paris kazan onlar kepçe, Yiğit Jehan'ı aradıkları halde bir türlü onun izine rastlayamadılar. Oysa delikanlının saklandığı filan da yoktu. Yalnız, yerinde duramıyor, boyuna dolaşıyor

ve her nedense hep şehrin kenar mahallelerini araştırıyordu.

Yiğit Jehan, o gün de, yani 13 Haziran günü de bütün vaktini, Seine Nehri'nin sol kıyısındaki mahallelerin daracık sokaklarında dolaşmakla geçirmişti. Copeau Tepesi'nden başlayıp Saint-Germain des Prés Manastırı'na kadar yürümüştü. Seine Nehri'nin sol yakasındaki banliyöleri dolaşarak geçirmişti. Aslında burası çok güzel manzarası olan bir yoldu.

Pont-Neuf'den dönerken Arbre-Sec Sokağı'na girmişti. Aradığı kişinin eski evine mühür vurulduğunu hatta pencerelerden bile eve girmesinler diye evi tamamen kapattıklarını gördü. Bunca olanlara rağmen, eski günlerdeki gibi, o evin altında nasıl hayal kurabilecekti ki? İç çekerek etrafı inceledikten sonra oradan ayrıldı...

Ümitsizlikten kafası bomboş, yüreği paramparçaydı ve nereye gittiğini bile bilmeden yürüyüp duruyordu. Böylece Saint-Honoré Sokağı'na geldi. Sokağı bir boydan bir boya geçerek Saint-Honoré kapısından şehir dışına çıktı.

O gün at pazarı vardı. Bu pazar biraz ötede, Saint-Roch Tepesi'nin eteğinde kurulurdu. Onun için buraları pek kalabalıktı ve Jehan da dalgın dalgın bu kalabalığa karıştı.

Pazar yeri Montmartre kapısı ile Saint-Honoré arasındaki ağaçların sıralandığı bir araziye kurulmuştu. Burası Pardaillan'ın Arsenal'de durduğu yerdeki palmiyelere benziyordu.

Yiğit Jehan olan bitenlere bakıyordu. Ama dikkatinin başka yerde olduğu o kadar belliydi ki. Hem oradaki insan kargaşasını izliyor gibiydi hem de kendi dünyasında uçuyor gibiydi. Gözleri bile boş ve anlamsız bakıyordu.

Bu sırada Concini de peşinde dört asilzadesi olduğu halde pazardan geçiyordu. Birdenbire, kendisine arkası dönük olmasına rağmen Jehan'ı hemen fark etti. Gözlerinde müthiş bir parıltı yandı; dudaklarında korkunç bir gülümseyiş belirdi. Eli kılıcının kabzasına uzanırken avının üstüne atılmaya hazırlanan bir canavara benziyordu.

Concini adamlarına birtakım kısa emirler verdikten sonra, pelerinine sarınarak bir kenara çekildi. Adamlarından biri hemen koşa koşa uzaklaştı; öteki üçü de Jehan'ın birkaç adım ötesinde durarak delikanlıyı gözden kaçırmamaya gayret ettiler. Bu arada saklanmaya

lüzum görmüyorlardı. Çünkü Jehan onları ne tanır ne de onların Concini'ye yardakçılık ettiklerini bilirdi.

Jehan bir süre durup etrafa bakındıktan sonra tekrar dalgın dalgın yürümeye koyuldu. Üç silahşor da hemen peşinden gittiler. Şapkasını gözlerine kadar indirmiş, pelerinine de iyice sarınmış olan Concini epey geride yürüyordu.

Tam bu sırada birdenbire boğuk bir sesin bağırdığı duyuldu:

"Tanrı size mutluluk ve zenginlik bağışlasın!.. Böyle dalgın dalgın nereye, Yiğit Jehan?.."

Delikanlı, irkilerek dönüp baktı. Ravaillac'ı görünce dudaklarında zayıf bir gülümseyiş belirdi: Tatlı ve yumuşak bir sesle:

"Siz misiniz, Ravaillac?" dedi. "Demek benim için Tanrı'dan mutluluk ve refah diliyorsunuz. Umarım dilediklerim olur, ama biraz şüpheliyim... Şimdi ne düşünüyorum, biliyor musunuz? Bağrıma bir hançer saplayayım da bu acılı hayat artık sona ersin diyorum. Görüyorsunuz ya, yüreğimde mutluluktan eser bile yok. Zenginliğe gelince, cebimde topu topu üç ekü var..."

Jehan, bu sözlerle bir solukta içini boşalttıktan sonra acı bir kahkaha attı...

Ravaillac ona acıyan bir tavırla baktı... Delikanlının kederi, kendisini de üzmüş gibi yüzünü kırıştırdı ve başını dertli dertli salladıktan sonra.

"Vah vah!" dedi. "Yüzünüzün rengi solmuş, iyice zayıflamışsınız. Gözlerin kıpkırmızı... Yoksa hasta mısınız?.."

Yiğit Jehan yüreğini işaret ederek:

"Hasta olan ben değilim, bu!" dedi.

Ravaillac sarardı. Gözlerinde sonsuz bir keder okunuyordu. Kendi kendisiyle mücadele halindeydi. Konuşmak için ağzını açtı ama dudaklarının arasından ancak boğuk bir inilti çıkabildi...

Şimdi de Jehan ona dikkatle bakıyordu. Bu sefer de delikanlı kendi derdini unutmuş, ona acımaya başlamıştı:

"Siz de çok değişmişsiniz. Ravaillac," dedi. "Yine hep boş kuruntularla mı vakit geçiriyorsunuz? Kendinize ne diye eza ve cefa ediyorsunuz? Bir insanın, bu kadar da kendi kendinin celladı oldu-

ğu görülmüş mü? Size yazık değil mi? Daha gençsiniz. Okumuş, yazmış, yakışıklı bir adamsınız. İsterseniz kendinize mükemmel bir hayat kurabilir, iyi bir iş ve mutlu bir yuva sahibi olabilirsiniz. Siz bunları bırakıyor, saçma hayaller peşinde koşuyorsunuz. Bu hayaller sizi nereye sürükleyecek, biliyor musunuz?"

Ve Ravaillac'ın koluna girerek tatlı bir eda ile devam etti:

"Haydi gelin de gidelim. Söyledim ya işte... Epey zenginim... Üç eküm var. Size bir ziyafet çekeyim... Güzel bir yemek yiyip nefis bir şarap içelim. Gerçekten dünyayı bambaşka görürsünüz..."

Ravaillac cevap vermedi. Fakat şefkat dolu bakışlarla Jehan'a baktı. Kirpiklerinde iri bir gözyaşı damlası belirip cılız yanağına doğru akarak, pis kırmızı sakalına karıştı. Sonra birdenbire Jehan'ın elini yakalayıp dudaklarına götürdü. Jehan bu davranış karşısında hem şaşırmış hem de sıkılmıştı...

"Bana neden bu kadar saygı gösteriyorsunuz? Ben neyim ki?" diye söylendi.

Ravaillac, heyecandan titreyen bir sesle cevap verdi:

"Siz cesur ve iyi kalpliliğin canlı heykelisiniz. Derdiniz başınızdan aştığı halde, bana teselli vermek için kendi dertlerinizi bile unuttunuz. Halbuki bir bilseniz..."

Jehan manalı bakışlarla baktı:

"Sizin sandığınızdan çok daha fazlasını biliyorum," dedi.

Ve Ravaillac'ın kendisine endişe içinde baktığını görünce, yapmacık bir neşeyle ilave etti:

"Mesela saatin beşe yaklaştığını, halbuki öğle yemeğini unuttuğumu, açlıktan ve susuzluktan bitkin hale geldiğimi biliyorum, Öyle ya! Şimdi anladım. Bana dünyayı kara gösteren de bu açlık ve susuzluk olsa gerek. Gel azizim gel. Karnımızı doyurursak bambaşka adamlar olup çıkacağız Bak göreceksin."

Ravaillac büyük bir kararsızlık içindeydi. İçinden:

"Ben ne kötü yürekli bir insanım!" diyordu. "O seviliyor, ben sevilmiyorum diye kendisini kıskanıyorum. Oysa bana ne kadar iyi davranıyor... Bu delikanlıya bildiklerimi söylemeli ve şimdiye kadar işlediğim hataları affettirmeliyim..."

Ravaillac nihayet tereddüdünü yenerek Jehan'la birlikte yürümeye koyuldu.

Kır meyhanelerinden birine girerek bir çardağın altında oturdular. Karşılarındaki çardağın altına da Concini'nin adamları yerleşti. Aralarında epeyce uzaklık vardı. Üç silahşor, Jehan'la Ravaillac'ın neler konuştuklarını duymuyorlardı ama kendilerine gösterilmiş olan delikanlıyı gözden kaçırmıyorlardı.

Jehan masanın üstüne bir ekü atarak meyhaneciye seslendi:

"Bize bu kadarlık yiyecek ve içecek getirin."

Sonra Navaillac'a dönerek tatlı bir eda ile söylendi:

"Şimdi azizim, iki eküm kaldı. Bunları da kardeş payı yapalım."

Ravaillac'ın tüyleri yine diken diken oldu ve hakkında bu kadar kötü şeyler düşünmüş olduğu bu delikanlı, eline bir ekü yü sıkıştırırken kendi kendine utanarak ona şefkat ve sevgi dolu gözlerle baktı.

İkisi de açtı. Jehan öğle vaktinde yemeği unutmuştu. Hiçbir şey konuşmadan bir süre yediler. Karınları biraz doyunca Ravaillac söze başladı:

"Canınıza kıymayı bile düşündüğünüze bakılırsa çok dertli olmanız gerekiyor... Yoksa sizin gibi bir adam öyle kolay kolay hayatından bezmez."

Jehan dertlerini hiçbir vakit başkalarıyla paylaşacak kadar zayıflık göstermeyi sevmezdi. Fakat bugün, muhakkak surette içini birine boşaltmak ihtiyacını hissediyordu... Nitekim derdini açtı.

Fakat Ravaillac'ın da Bertille'i gizliden gizliye sevdiğini sezdiği için, hikâyesini anlatırken ona elinden geldiği kadar acı vermeme inceliğini gösterdi. İsmini söylemeden, Concini'nin, genç kızı nasıl kaçırdığını, kendisinin onu tekrar kurtarışını ve emin bir eve götürüşünü; sonra da bütün tedbirlere rağmen onun yine ortadan kaybolduğunu ve bugüne kadar yaptığı araştırmalardan bir sonuç alamadığını ve genç kızı bir türlü bulamadığını uzun uzadıya anlattı...

Ravaillac hiç sesini çıkarmadan, ciddi bir yüzle dinliyordu. Kendi bildiklerini Jehan'a anlatma hususundaki kararı gittikçe kesinleşiyordu.

Ama henüz tek kelime söylememişti. Sanki Jehan'ın gerçekten çok ümitsiz bir durumda olup olmadığını, yapacağı fedakârlığın

onun hayatını kurtarıp kurtarmayacağını merak ediyordu. Yahut da henüz verdiği kararı yerine getirecek kadar cesaretini toparlayamamıştı da ondan tereddüt ediyordu.

Jehan'ı epey dinledikten sonra nihayet kısık bir sesle şöyle söylendi:

"Genç kız, baktı ki kral evinin etrafında fazlaca dolaşıyor. Kalktı, kendini tehlikenin erişemeyeceği bir yere gizledi. İyi yaptı. Doğrusu pek cesur ve temiz bir kız."

Jehan tepeden tırnağa titredi. Ravaillac, bir ihtimal öne sürercesine konuşmuyor, pek iyi bildiği bir gerçekten bahsediyor gibiydi. Delikanlı gözlerini Ravaillac'ın gözlerinin içine dikerek:

"Bunda yanılıyorsunuz," dedi. "Onun kraldan korkmasına bir sebep yoktu ki..."

Ravaillac, Jehan'a dehşet içinde baktı. Sapsarı kesilmiş, titremeye başlamıştı. Kekeleyerek sordu:

"Bundan emin misiniz?"

"Kesinlikle eminim. Kralın bu işte parmağı yok. O zavallı kızın birçok düşmanı var. Onu yine alçakça bir tuzağa düşürdükleri muhakkak."

Ravaillac, Jehan'ın konuşmasından, onun yanılmasına imkân olmadığını hemen anlamıştı. Delikanlının söylediklerine hemen inanarak düşündü:

"Öyleyse Bertille tehlikede... Bu meseleyi bir aydır bildiğim halde kimseye bir şey söylemedim. Ya başına bir felaket geldiyse?.. Ya onu öldürürlerse! Aman Tanrım! Onu bile bile öldürttüm mü yoksa?.. Tanrım sen yardım et!"

Artık hiçbir tereddüdü kalmamıştı. Endişeden titreyen bir sesle:

"Dinleyin!" dedi. "Şimdiye kadar hiçbir şey söylemedim, çünkü kendisini kurtarmak için kaçıp saklandı sanıyordum. Oysa yanılmışım. Şimdi size hepsini anlatacağım. Umuyorum ki fazla geç kalmamışımdır."

Ravaillac, genç kızı, bir köylü kadınla birlikte giderken nasıl gördüğünü, nasıl peşlerine düştüğünü ve nihayet Montmartre Manastırı'na girdiklerini nasıl kolladığını anlattı.

Jehan, bu hikâyeyi sonuna kadar dinleyememiş, bir ok gibi fırlamıştı. Fakat pek uzağa gitmeden, yine aynı hızla çardağa döndü. Ravaillac'ın ellerini tutup, gözlerinin içine bakarak alçak sesle:

"İyiliğe iyilik!" dedi. "Beni ümitsiz bir durumdan kurtardınız. Ben de sizi, aynı durumdan kurtaracağım. Kimden bahsettiğimi anlıyorsunuz, değil mi?"

Adamı, kendisine doğru çekerek daha yavaş bir sesle devam etti:

"Dinleyin Ravaillac. Kralı, genç kızın evinin etrafında dolaşırken gördüğünüz için kıskanıyor ve öldürmek istiyorsunuz. İnkara kalkışmayın. Ben ne dediğimi biliyorum. Fakat sizin böyle bir cinayetle ellerinizi kirletmenize razı olamam, Ravaillac. Kralı hiç kıskanmayın, azizim. Kral, Bertille'in babasıdır, anlıyor musunuz? Özbeöz babası! Haydi bakalım, şimdi yüreğiniz varsa gidip kralı öldürün."

Jehan bu sözleri söyledikten sonra, Ravaillac'ı bırakıverdi...

Ravaillac'ın ağzından boğuk bir inilti çıktı. Adam adeta taş kesilmişti. Sonra şaşkın ve korkunç gözlerle, uzaklaşmakta olan Jehan'a bakakaldı.

ALTINCI BÖLÜM

Yiğit Jehan, sevincinden ne yaptığını bilmeksizin çılgın gibi koşuyor, bir yandan da şöyle düşünüyordu:

"Tanrı'ya şükür, sağmış!.. Artık nerede olduğunu da biliyorum. Gerekirse manastırın taşlarını teker teker söküp bir gedik açar, onu yine kurtarırım!"

Bir an önce manastıra varmak için o kadar hızlı gidiyordu ki yolu üstündeki Concini'nin silahşorlarına şiddetle çarptığı halde, özür bile dilemeden koşmaya devam etti. Kaybedecek vakti yoktu. Heriflerin fena halde kızdıklarını, ardından küfürler yağdırdıklarını duyduğu halde hiç aldırmadı. Fakat berikiler, zaten onunla hır çıkarıp dövüşmek için fırsat aradıklarından, Jehan'ın hemen peşine düşüp arkasından koşmaya niyetlendiler. Ama bu pek kısa sürebildi. Çünkü Concini, hemen arkalarından yetişip hepsini durdurmakta gecikmedi. İtalyan, Jehan'ın koştuğu yöne bakınca, onun Montmartre Manastırı'na gittiğini kestirmiş ve yüreği sevinçle kabararak mırıldanmıştı:

"Bu sefer seni kıskıvrak yakaladım demektir."

O sırada yardım istemek için yolladığı bir adamı da, beraberinde sekiz kişiyle geri dönmüş, böylece hepsi on iki kişi olmuşlardı. Concini hiç vakit kaybetmeden, adamlarını alarak Jehan'ın peşine düştü.

Jehan ise, Capucin Manastırı'nı geçtikten sonra sağa dönmüş ve birdenbire pek hızlı koştuğunu fark ederek:

"Ben de amma koşuyorum haa!" demişti. "Kendisinin nerede olduğunu bildikten sonra bu kadar koşmaya ne gerek var? Artık onu kurtaracağımdan hiç şüphem yok ki... Acaba bu iş, sandığım kadar kolay mı olacak? Meseleyi o kadar hafife almamalıyım. İhtiyatlı hareket etmem, çok tedbirli davranmam lazım. Herkesin merakını uyandıracak, ilgisini çekecek davranışlardan sakınmalıyım... Onun için de böyle deliler gibi koşmamalı, tam tersine yavaş yavaş yürü-

meliyim. Önce şu manastırı bir yakından görüp gözden geçireyim, ondan sonra bir karar veririm..."

Dediğini yaparak adımlarını yavaşlattı. Hava almak için gezmeye çıkmış bir adam tavrı takındı. Arcans Köprüsü'ne geldi. Daha sonra burayı geçip birkaç metre ileriden sağa döndü.

Burada sırayla yer açıklaması yapmamız gerekecek.

Ana yol diye anlattığımız yer aslında doğudan batıya uzanan, yer yer güneye doğru kıvrılan Arcans Köprüsü'nün çevresinden Faubourg-Montmartre'ın[4] sonuna kadar gidiyordu. Bu tepenin eteğinde, önünde bir haç bulunan Martyr Manastırı vardı. Orada, manastırın doğusunda bir patika olduğunu söylediğimizi hatırlıyoruz. Bu patika tepenin yamacında, sık sık kullanılmadığı için, zamanla belli belirsiz bir hale gelmişti.

Jehan'ın tepeye ulaşması ve manastırın tam olarak nerede bulunduğunu anlayabilmesi için bu patikadan geçmesi gerekiyordu.

Şimdi biraz geriye dönelim. Genç adamın bulunduğu yolun her iki yanında çorak araziler, bataklıklar ve işlenmemiş tarlalar bulunuyordu. Bu yolun devamında, sağ tarafta Porcherons Kalesi bulunuyordu. Bu kaleyi geçer geçmez de bu ıssız yol yavaş yavaş hayat belirtisi vermeye başlıyor ve etrafında bir dizi ev başlıyordu. Biraz daha da ilerde, düzensiz bir şekilde yapılmış, sınırı kalın duvarlarla belirlenmiş birkaç bahçeli ev görünüyordu.

Genç adam buralardan geçerken biraz da olsa ürktü...

Kalenin önüne gelince etrafında birçok meyve bahçelerinin olduğunu fark etti. Bu bahçelerin etrafından kenarından bir değirmen olan bir yol daha geçiyordu. Bu iki yolun kesiştiği yerde birkaç baraka vardı.

Tepede ve değirmene yakın yerlerde Concini ve on iki adamı etrafı gözetliyorlardı. Jehan yavaş adımlarla sakince ilerliyordu.

Kendisini takip ettiklerinin farkında değildi. Dıştan sakin gö-

4. Faubourg-Montmartre yolu kuzeydoğuya doğru Clignancourt köyünün etrafından geçerek tepeye çıkıyordu. Clignancourt köyüne yakın yerde, bu yolla bağlantısı olmayan bir yol daha vardı. Yol, manastırda bulunan haçtan başlayıp Saint-Lazare Manastırı'nın köşesinde biterdi. Aynı zamanda bu köşede Saint-Denis Sokağı başlardı. (M. Zévaco'nun Notu.)

rünmesine rağmen, Bertille'in yerini öğrendiği için heyecanlıydı. Sevincinden şarkılar mırıldanıyordu.

Derken arkasında bir koşuşma duydu ve aynı zamanda da birtakım adamların bağırdıklarını işitti:

"Tutun! Yakalayın!"

Yiğit Jehan'ın arkasına dönmesiyle kılıcını çekmesi ve küçük bir yamacı tırmanmakta olan on iki kadar saldırgana karşı vaziyet alması bir oldu. Bu sırada, adamlarının arkasından gelen Concini'nin de şöyle seslendiğini duydu:

"Sakın onu öldüreyim demeyin! Diri yakalayacaksınız! Bana onun canlısı lazım!.."

Jehan bu sesin sahibini tanır tanımaz alaylı bir dille haykırdı:

"Vaay!.. Sinyor Concini hazretleri arkamdan geliyormuş da haberim bile olmadı. Eh, böyle olacak elbet, o pis suratında tokadım şakladığından beri korkusundan hep böyle sinsice saklanıyor."

Concini'nin adamları, Yiğit Jehan'ın alayına:

"Vurun! Yakalayın!" sesleriyle karşılık verdiler.

Bunlardan Eynaus, Roquetaille, Longval ve Saint-Julien delikanlıya önden saldırdılar... Sekiz kadar haydut da sağdan soldan saldırıyor, Jehan'ı sarmaya çalışıyorlardı. Arkada bulunan Concini, boyuna bağırıyordu:

"Öldürmek yok, diri yakalayacaksınız!"

Bu söz henüz duyulmuştu ki boğuk bir feryat işitildi. Ondan sonra bir inilti, derken bir çığlık ve nihayet yürekler paralayıcı bir haykırış... Bu sesler, Yiğit Jehan'ın yıldırım hızıyla kullandığı kılıcının, bir anda dövüş dışına attığı dört kişinindi. Haydutlar, ilk saldırışlarının bu kötü sonucunu görünce dehşet ve şaşkınlık içinde duralayıverdiler. Jehan seslendi:

"Haydi, sıra kimdeyse o gelsin!.."

Hiç ummadıkları bu korkunç savunma, haydutları fena halde sinirlendirmişti... Artık Concini'nin emirlerini dinleyecek halde değildiler.

"Gebertelim! Öldürelim!" diye avaz avaz bağırarak yeniden hücuma geçtiler.

Ama zaten Concini de hiddetinden kendini kaybetmiş bir haldeydi:

"Gebertin! Sağ bırakmayın!.." diye bağırmaya başlamıştı.

Herifler, Jehan'ın ölüsüne dirisine aldırmayacaklarını belli eden korkunç bir hiddetle yeniden hücuma kalktılar.

Bu çatışma da pek müthiş oldu. Jehan'ın cehennemden çıkma kılıcı, yine korkunç bir hızla dönüyor, vınlıyor, ıslık çalıyor, iniyor, kalkıyor, dürtüyordu.

Bu seferki vuruşma sonucunda, Concini'nin adamlarından, aralarında Saint-Julien'in de bulunduğu dördü daha yerlere serilmişti. Concini hiddetinden köpürüyor, saçını başını yoluyordu.

Kısacık bir zaman içinde sekiz adamı ya yaralı ya da ölü olarak yerlere serilmişti. On iki kişinin, bir kişiyle baş edemediği bu acayip mücadeleden ayakta kalabilen dört kişi, şaşkınlıklarından ağızları bir karış açık, korku içinde bakışıyorlardı. Eğer bunlar da silahşor olmayıp da parayla tutulmuş birer haydut olsalardı, tabanları kaldırıp kaçmakta bir an bile tereddüt etmezlerdi. Fakat ayakta kalanların üçü Eynaus, Roquetaille ve Longval'di. Bunların dışında kalan dördüncü haydut ise kaçmayı onuruna yedirememişti.

Jehan, yine alaycı ve gevrek bir kahkaha savurdu:

"Çok fena kesip biçiyor bizim kılıç!.. Haydi, ne duruyorsunuz? Yaklaşın bakayım, süt kuzuları! Gelmiyor musunuz? Eh, öyleyse ben size yaklaşayım bari!"

Ve bu sefer saldıran Jehan oldu.

Fakat aynı saniyede arkasından karmakarışık birtakım bağırıp çağırmalar duyuldu:

"Hücum! Hücum!"

Concini, yardıma koşan adamlarını görünce, vahşi bir sevinçle bağırdı:

"Yetişin! Şu köpeği tutun! Hücum!"

Aynı anda kendisi de adamlarıyla birlikte hücuma katılarak, onları büsbütün coşturdu.

Jehan, saldırmaya başlamışken duraklamıştı. Başını geriye, seslerin geldiği tarafa çevirdi. On-on iki kişilik bir haydut sürüsü, naralar

atarak delikanlıya doğru koşuyordu. Jehan pek sıkışık bir durumdaydı. Üstüne gelmelerine az kalmıştı. Delikanlı bunu kavrar kavramaz içinden söylendi: "Hayır, onu kurtarmadan önce ölmeyeceğim!"

Şöyle etrafını bir gözden geçirdi. Sağında geniş kırlar vardı. O tarafa kaçıp gitmeyi aklının ucundan bile geçirmedi. Solunda yüksek ve aşılmaz bir duvar bulunuyordu. Fakat bu duvarda, bir basamakla ulaşılan ufak bir kapı da görünüyordu. Jehan'ın kafasında bir ümit ışığı belirdi... Bu kapıya sırtını verirse, düşmanları ona karşıdan saldırmak zorunda kalacaklar; böylece hiç değilse, arkadan hücuma uğramaktan kurtulacaktı. Ama bu işi yapmak da zordu... Haydutlar yetişmeden davranmak ve kapı girintisine ulaşmak gerekiyordu. Jehan, bu kararı verince, iki ayağı üzerinde yaylanıp ok gibi fırladı. Ardından bir ses:

"Vuruldu! Yaralandı!" diye haykırdı.

Yalan değildi, delikanlı, etrafını gözden geçirirken, omuzuna bir kılıç yemişti. Fakat bu darbe herhalde pek etkili değildi ki Jehan farkına bile varmamıştı... Şimdi kapı girintisine de varmıştı. Bir saniye durup bir nefes aldı. Sonra bulunduğu yeri kolaçan etti. Arkasındaki basamağa çıkıp kapıya yüklenerek, kapının açık olup olmadığını yokladı. Ne yazık ki kapalıydı. Tekrar basamaktan inerek toplanmış olan düşmanlarını saydı: On beş kişiydiler. Kendi kendine:

"İçlerinden birkaç kişiyi daha haklarım," dedi.

"Ama sonra ne olacak?.."

Bu arada bir araya gelen iki haydut sürüsü, Jehan'ın karşısına dikilmişlerdi. En önde Longval, Eynaus ve Roquetaille yer almışlardı. Hiç beklemeden büyük bir şiddetle saldırdılar... Concini ise artık delikanlının ele geçeceğinden tamamen emin, kılıcını kınına yerleştirerek yeniden seslendi:

"Diri yakalayın, diri! Sıkıştırın alçağı! Haydi aslanlarım!.."

Jehan alay etti:

"Kendin gelip yakalasana! Nerede sende o yürek, değil mi? Sünepe, ödlek herif!.."

Bu sözü, boğuk bir feryat takip etti:

"Ah şeytan!"

Bu, Jehan'ın kılıcını yer yemez yere yıkılan Eynaus'nun haykırı-

şıydı. Onun hemen arkasından haydutlardan daha ikisi temizlenince şimdiye kadarki dövüşte Concini'nin kayıp sayısı on ikiye çıkmıştı.

Fakat bu çatışma, Jehan'a da epey zarar vermemiş değildi. Delikanlının üstü-başı paramparça olmuş ve kan içinde kalmıştı. Vücudu kılıç yaralarıyla doluydu. Böyle olduğu halde, kalabalık düşmanlarına bütün gücüyle karşı koyuyordu. Ama durup dinlenmeden, bu kadar kalabalığa karşı dövüşmek yüzünden adamakıllı yorulmuştu. Artık bütün vücudunu bir halsizlik sarıyordu... Kılıç tutan parmaklarında bir gevşeklik hissediyordu.

Concini, delikanlının gittikçe bitkinleştiğini sezer sezmez, sevinç içinde bağırdı:

"Saldırın! Yakalıyoruz!"

Jehan soluk soluğa cevap yetiştirdi:

"Daha dur bakalım..."

Son bir gayret daha göstererek, ağır kılıcına, havada yine ıslıklar çaldıran bir çember çizdirdi. Bir inilti duyuldu, haydutlardan biri daha:

"Ah! Vuruldum..." diyerek yerlere yuvarlandı ve bir daha kalkmadı.

Bu, Longval'di. Böylece Jehan'ın kılıcı on üç kişiyi dövüş dışı etmiş oluyordu. Bir tek kişi, tam on üç kişinin hakkından gelmişti. Zaten Jehan'a ilk saldırışlarında Concini ile birlikte on üç değil miydiler? Şu halde, ilk saldırgan kafilesi, tamamen temizlenmişti... Doğrusu bu, Yiğit Jehan için büyük bir başarıydı... Fakat bu mücadele gittikçe sonuna yaklaşıyordu... Jehan'ın halsizlikten gözleri kararmaya başlamıştı.

Roquetaille son olarak arkadaş Longval'in yere serildiğini görünce fena halde sinirlenerek Concini'nin tembihlerini unuttu ve ileriye doğru korkunç bir hamle yaptıktan sonra:

"Geber, köpek!" diye bağırıp kılıcını kolunun bütün kuvvetiyle indirdi. Ve indirmesiyle birlikte ağzından sunturlu bir küfür fırladı.

Çünkü kılıç boşa gitmişti.

Jehan birdenbire ortalıktan kaybolmuş, sanki kuş olup uçmuştu.

Haydutlar, şaşkınlıktan ağızlarını bir karış açarak, donup kaldı-

lar. Ortalığı derin bir sessizlik kaplayıverdi. Fakat bu pek kısa sürdü. Hemen arkasından küfürler, bağırıp çağırmalar, tehdit ve naraları yeri göğü inletti. Bütün sürü kapıya saldırdı. Ne çare ki kapı gayet sağlamdı... Bütün omuzlayışlara ve tekmelere dayandı. Haydutlar kapıyı kırıp içeriye giremeyeceklerini anlayınca, duvar boyunca deliler gibi koşuşmaya ve içeriye girecek bir delik aramaya koyuldular. Concini bir yanda ümitsizlik ve öfkeden rengi kaçmış bir halde yerlerde kanlar içinde yatan adamlarına bakıyordu...

Birden aklına Escargasse, Gringaille ve Carcagne geldi. Ya bu üç serseri, duvarın ardındaysalar?.. Ya şimdi hep birden dışarıya fırlayıverirlerse?.. Bu serserilerin teki, on üç kişiyi yere serdikten sonra, dördü bir araya geldikleri takdirde neler yapmazlardı? Concini'nin ve kalan adamlarının onların elinden kurtulmasına imkân mı vardı? En iyisi, burada fazla eğlenmeden kalkıp gitmekti. Öyle ya, korkulu rüya görmektense, uyanık yatmak daha hayırlı değil miydi?

Concini hemen adamlarını yanına çağırdı. Ölü ve yaralılarını da yanlarına alarak hep birlikte, başları önlerine eğik ve suratları asık halde Paris yolunu tuttular.

YEDİNCİ BÖLÜM

Jehan, son bir gayret daha gösterip de Longval'i yere serdiği sırada arkasında birtakım gürültüler duymuştu. Hemen kulak kabartı... Bu sesler yavaş yavaş çekilen bir kapı sürgüsünün gıcırtısına pek benziyordu. Delikanlı kapının açılmakta olduğunu derhal anladı. Ama hiç şaşmadı. Aklına ilk gelen düşünce, "Nasıl, ben onu kurtarmadan önce ölmeyeceğim, demedim mi?" oldu. Boşta olan sol elini yavaşça arkaya uzatarak, kapının aralanıp aralanmadığını yokladı.

Bir yandan da bütün soğukkanlılığıyla düşmanlarını kolluyor ve her yandan çılgınca hiddetle uzanan kılıçlara karşı koyuyordu.

Birden, arkasından kapının hızla ardına kadar açıldığını işitti. Bakmaya bile lüzum görmeden hızla geriye sıçrayıverdi. O içeri girer girmez, meçhul bir elin kapıyı itmesiyle sürgüleyip kilitlemesi bir oldu... Aynı meçhul el, anahtarı kilitten çıkardıktan sonra şaşkınlığından mı, yoksa ihtiyat tedbiri olarak mı nedir, hemen yok ediverdi...

Bu işler göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir zaman içinde olmuş ve Jehan kendini duvarın ardında, emniyette bulmuştu.

Hava kararıyordu... Jehan, karşısında yoksul kılıklı, zarif bir kadın silueti buldu. Fakat bakıp teşekkür etmesine meydan kalmadan kadın mırıldandı:

"Hiç sesinizi çıkarmayın!"

Sonra sırtını Jehan'a döndü, kapının kanadına kulağını dayayıp dışarıyı dinleyerek:

"Gidiyorlar. Vazgeçtiler. Gelin..." dedi ve Jehan'a döndü.

Bu uzunca boylu, gayet güzel ve sevimli bir genç kızdı. Zarif ve ince bir vücudu vardı. Teni göz alacak kadar beyazdı ve açık kumral saçlarının çevrelediği heyecanlı ve ciddi yüzünde vakur ve asil bir ifade vardı. Halbuki kendisi Parisli bir işçi kızdan başka bir şey de-

ğildi. Yiğit Jehan, genç kızı yakından görüp de kendisini tanıyınca hayretle bağırdı:

"Aaa! Perrette!.. Sen misin? Sen burada ne arıyorsun, kardeşim?.."

Grinagille'nin kız kardeşi ve Carcagne'nin delice âşık olduğu Perrette, Jehan'a gülümseyerek bakıyordu ama delikanlının kendisine "kardeşim" dediğini duyunca, yüzünde bir hüzün ifadesi belirdi... Ama bu hali pek kısa sürdü ve genç kızın kızıl dudaklarını süsleyen tatlı tebessüm, tekrar göründü. Çünkü Jehan, genç kızı yakaladığı gibi havaya kaldırmış, pembe yanaklarından bir abi şefkatiyle öpmüştü. Genç kız rengi biraz uçarak, hafif bir sesle:

"Gelin," dedi.

Jehan'ın yapmış olduğu insanüstü mücadeleden kendisinde hiçbir iz kalmamıştı ama hiç ummadığı bir sırada Perrette'le karşılaşması onu pek şaşırtmıştı. Genç kızın peşine düştü ve bahçenin ortasında yükselen eve kadar gitti.

Eskiden beri Perrette'in gönlünde, Jehan'ın karısı olmak arzusu yatardı. Ama Jehan'ın, kendisininkinden çok üstün bir soydan geldiğini hissetmişti Günün birinde, delikanlının geçmişini örten esrar perdesinin kalkacağına ve asaletinin meydana çıkacağına muhakkak gözüyle bakıyordu. Onun için kendi kendine şöyle düşünmüştü:

"O benim olamaz. Hiçbir zaman benim olamayacak. En iyisi bu sevdadan vazgeçmek?"

Perrette yalnız zeki değil, aynı zamanda çok güzel bir kızdı. Kendisi de bunun farkındaydı. Bu bakımdan, güzelliğinin bir gün Jehan'ı etkileyebileceğini ve imkânsız sandığı şeyin bu sayede gerçekleşebileceğini zayıf bir ümit şeklinde de olsa düşünmüyor değildi. Fakat onurlu bir kız olduğu için, gizli duygularını saklamayı biliyor ve Jehan'a hiçbir şey sezdirmemeye çalışıyordu. Nihayet Jehan'ın kalbini başka birine verdiğini öğrendi. Bir gün böyle olacağını bilmiyor değildi. Hatta bekliyordu da. Yine de bu gerçeği öğrenmek onu çok sarstı.

Eve varınca Perrette, Jehan'ı atölye olarak kullandığı bir çamaşır odasına götürdü. Odanın ortasında, üzeri kolalı iç çamaşırlarıyla dolu bir masa vardı. Odanın içine boydan boya ip gerilmişti ve bu ipe birtakım dantelli ve lüks kıyafetler serilmişti. Bir ütücünün işini yaparken kullanabileceği tüm malzemeler orada gibiydi.

Perrette, orada adı Martine olan işçilerin birine seslendi. Bu elli yaşlarında, tıknazca bir kadındı. Perrette, kadına fısır fısır bir şeyler söyledi. Jehan henüz şaşkınlıktan kurtulamadığı için, Perrette'in kadınla konuşmasına dikkat edememişti. Keyifli olduğu kadar heyecanlı bir sesle genç kıza sordu:

"Böyle tam zamanında imdadıma nasıl yetişebildin Perrette? Sana hayatımı borçluyum! Sen olmasaydın, Yiğit Jehan'ın hesabı tamamdı!"

Perrette, her zamanki ciddi tavrıyla cevap verdi:

"Siz de birçok kimse için aynı şeyi yaptınız... Başkalarının hayatını kurtardığınız vakit hiç de öyle önemser görünmüyorsunuz. Bir kapıyı tam vaktinde açmış olmak da o kadar gözde büyültmeye değer mi?"

Jehan, şaşkınlığını gizlemek için gülmeye koyuldu. Sonra devam etti:

"Peki ama o kapıda ne işin vardı senin? Buralarda ne yapıyorsun?"

"Burası benim evim..."

"Yaa!.. Sen Paris'ten çıktın da şimdi böyle sayfiyede mi çalışıyorsun?"

"Görüyorsunuz ya işte..."

"Demek epey para kazandın ki?.."

"Hayır. Ama abim bana yüklüce bir para verdi. Ben de buraya yerleştim. Tanrı'ya şükür, işlerim iyi gidiyor. Eğer böyle devam ederse, belki de zengin olacağım..."

Jehan keyifli keyifli güldü:

"Sen ne olursan ol, yine de şu ciddi, ağırbaşlı tavrını bırakmayacaksın Perrette!.."

Perrette konuyu değiştirdi:

"Konuşurken pek fazla kımıldamayın!.. Biraz rahat durun. İstirahate pek..."

Jehan, genç kızın sözünü keserek sordu:

"Sen ne yapıyorsun orada öyle?.."

"Sargı, kompres gibi şeyler hazırlıyorum."

"Neden hazırlıyorsun bunları?"

"Sizi tedavi etmek için, mösyö..."

Jehan, itiraz etti:

"Benim bir şeyim yok ki..."

"Bu kadar emin misiniz? Belki de yaralarınız sandığınızdan çok daha ağırdır."

"Yaram ağır olsa ben farkına varmaz mıyım, canım?"

Perrette, pek sevimli bir şefkatle:

"Şimdi görürüz," dedi.

Jehan, harıl harıl bir şeyler yapan ihtiyar kadını göstererek sordu:

"O ne yapıyor öyle?"

"Yatıp uyumanız için size yatak hazırlıyor. Sonra yemek de hazırlıyor. Eğer yaralarınız yemek yemenize engel olmazsa karnınızı doyurursunuz."

Jehan, şaşkın bir tavırla sordu:

"Hayrola? Siz beni buraya yerleşecek mi sanıyorsunuz?"

Perrette ciddi bir eda ile delikanlıya baktıktan sonra dedi ki:

"Siz bana ve anneme yorulmadan ve bıkmadan haftalarca bakmadınız mı? Şimdi hayatta olmamı size borçlu değil miyim? Birkaç saat tedavi etmekle ve birkaç gün burada dinlendirmekle, size olan borçlarımı ödeyebilir miyim sanki?.."

"İyi ama ben dinlenmek falan istemiyorum!"

Genç kız birdenbire gayet mahzun bir tavır takındı:

"Dikkat edin. Bizim gibi küçük kimseler, misafirimiz olmaya tenezzül etmediğinizi düşünüp kırılabiliriz!"

"Aklına böyle şeyler getirme!"

Jehan itiraz etti:

"Öyleyse izin verin, yaralarınıza bakayım."

Delikanlı, Perrette'e bir an şefkatle baktıktan sonra:

"Sana bütün kalbimle teşekkür ederim, Perrette," dedi. "Fakat inan bana... Öyle ufak tefek şeyler için kaybedecek vaktim yok.

Epey dinlendim. Şimdi gitmem lazım."

Perrette, elinde tuttuğu sargıları sinirli sinirli sıktı. Sonra içini çekerek elindekileri masanın üstüne bıraktı. İçten gelen bir endişeyle ve fakat aynı zamanda azarlar gibi söylendi:

"Bu halde mi gideceksiniz? Sizde hiç düşünce yok mu? Bir kere halinize baksanıza, mösyö... Ceketiniz paramparça, pantolon ve çizmeleriniz delik deşik... Üstelik her tarafınız kan içinde... Bu halinizle neye benzediğinizi biliyor musunuz?"

Jehan, bu sözleri duyunca, gerçekten perişan haldeki üstüne başına hüzünlü gözlerle baktı. Hiç sesini çıkarmıyordu ama yaraları oldukça acı veriyordu. Üstelik parasızdı. Perrette, delikanlının bakışlarındaki manayı pek çabuk sezerek söylendi:

"Bu kılıkla sokağa çıkamazsınız. Yarın size uygun bir elbise bulurum."

Jehan, tasasız bir tavırla omuz silkti ve kesin karar vermiş bir insan haliyle:

"Gitmem lazım..." dedi. "Zaten çok vakit kaybettim. Şimdilik hoşça kal, Perrette. Sana gerektiği gibi teşekkür etmek için tekrar uğrayacağım."

Jehan, genç kızın elini tutmuştu. Perrette hafifçe sarardı ve sakin bir sesle:

"Bu saatte nereye gideceksiniz?" dedi. "Bakın hava iyice kardı. Birazdan mumları yakmak gerekecek."

Jehan, kızgın bir tavırla:

"Doğru, yapacağım iş için çok geciktim!" dedi. "Ah alçak Concini!.. Bu iş sana öyle pahalıya mal olacak ki..."

Birdenbire öfkeye kapılan Jehan, odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya, önüne gelen her şeyi itip kakmaya, masaya yumruklar indirerek düşmanları hakkında tehditler savurmaya koyuldu. Perrette, göz ucuyla onu süzüyordu. Hiç bırakmadığı sakin tavrıyla yaklaştı ve onu durdurmak istiyormuşçasına Jehan'ın karşısına dikildi; gözlerini, delikanlının gözlerinin içine dikerek:

"Montmartre Manastırı'na mı gitmek istiyordunuz?" dedi.

Jehan bu soruya yine bir soruyla karşılıkta bulundu:

"Neden sordun?.."

Perrette, ilgisiz görünmeye çalışan bir tavırla, fakat hafifçe titreyen bir sesle cevap verdi:

"Belki orada merak ettiğiniz bazı şeyler vardır. Eğer öyleyse, size biraz yardımım dokunabilir. O takdirde de oraya kadar gitmenize lüzum kalmaz. Çünkü yapmaya niyet ettiğiniz şeyin sizin için epey tehlikeli olacağı düşüncesindeyim..."

Jehan bu sözleri duyunca hemen sordu:

"Manastırı iyi mi bilirsin?"

"Elbette... Montmartre rahibeleri benim müşterilerimdir. Zaten burasını işyeri olarak seçmemin bir sebebi de manastıra yakın oluşu."

"Manastıra sık sık gider misin?"

"Her hafta giderim."

"Peki, bir daha ne zaman gideceksin?"

"Önümüzdeki çarşambaya..."

"Beş gün sonra, ha? Çok uzun, canım..."

Jehan birdenbire genç kızın az önce bahsettiği "tehlikeli iş" aklına gelerek Perrette'in gözlerine baktı:

"Sen demin bana yapacağım işin tehlikeli olduğunu söyledin! Ne demek istiyordun?.."

Perrette hiç tereddüt etmeden ve ağırbaşlı tavrını bırakmadan cevap verdi:

"Bir aydan beri manastırda bir mahpus kız var. Genç bir kız... Eğer onu kurtarmayı düşünüyorsanız, o taraflarda dolaşmanız, sizin için epey tehlikeli olur."

Jehan, bir anda Perrette'in ellerini tutarak heyecanla sıktı ve yüzünün bütün kanı çekilmiş bir halde:

"Ne dedin?" dedi. "Bir daha söyle!.. Bu mahpus kızı gördün mü?"

"Gördüm. Hiç merak etmeyin... Kendisini oraya hapsetmişler, ama ona başka bir fenalık yapmış değiller. Genç kız orada pek iyi muamele görüyor... Bunu bana kendisi anlattığı için biliyorum."

"Demek onunla konuştun, ha?.. Peki, başka ne söyledi?"

"Ne söyleyecek? Adınızı hiç ağzından düşürmedi."

Jehan çılgınca bir sevinç içinde genç kızı birdenbire kucaklayıp havaya kaldırdıktan sonra yanaklarından şapır şupur öptü ve bağırdı:

"Perrette, cici Perrette!.. Sevgili kardeşim!.. Ah, beni ne kadar mutlu ettin bilsen!.. Hiçbir vakit bu kadar sevinmemiştim... Demek o yaşıyor?.. Ve benden bahsediyor, ha?.. Ah, bu iyiliğini sana nasıl ödeyeceğim, bilmem ki!.. Beni kurtarıyorsun!.. Bizi kurtarıyorsun, Perrette!.. Meğer Concini'nin bana burada saldırması, benim için ne paha biçilmez bir talihmiş. Böyle olmasa sen işe karışamayacak ve bütün bunları bana anlatamayacaktın. Ah ne talih, ne bahtiyarlık!.."

Gözünü bile kırpmadan yirmi haydudun birden hücumuna uğrayıp, kendisini aslanlar gibi savunan, yaralarının müthiş sızısına aldırmayıp, tedavi edilmekten kaçınan bu gözü pek delikanlı bu son sözleri söyledikten sonra birdenbire çöktü. Başını elleri arasına alarak, bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Perrette sapsarı kesilmişti. Bir tek kelime bile söylemeden uzun uzun ona baktı...

Fakat delikanlının, manastırdaki genç kıza karşı duyduğu sevgi onu üzmedi ve ağlatmadı. Vaktiyle kurmuş olduğu o aşk rüyası çoktan yıkılmıştı. Böyle olduğu halde, Jehan'ın başka bir genç kız için hıçkırması, Perrette'in yüreğini dağlıyordu. Nihayet kendisini toparladı... Ciddi tavrını tekrar takındı. Sargıları yine eline alarak yaklaştı ve şefkatli bir sesle:

"Artık sizi tedavi etmeme müsaade edersiniz, umarım," dedi.

"Ne istersen yap, Perrette'ciğim! Fakat bana ondan bahset. Ne biliyorsan anlat."

"Elbette anlatacağım. Hatta size yardım da edeceğim. Hiç merak etmeyin, onu oradan muhakkak kurtaracağız. Zaten bugün buraya gelmemiş olsaydınız bile ben sizi yarın arayacak, size haber ulaştıracaktım."

"Ah, Perrette! Sen bir meleksin!.. Benim kurtarıcı meleğimsin!.."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Marie-Ange'ın, Bertille'i kandırarak götürüp kapattığı Montmartre Manastırı bahçesindeki küçük evi iki kısımdı: Bir yatak odası, bir de oturma salonu... Ev güzel döşenmiş ve rahattı. Pencerelerindeki demir parmaklıklar da olmasa, genç kıza burada mahpus olduğunu hatırlatacak hiçbir şey yoktu... Hele buranın, genç Luçon piskoposu ile Léonora Concini'nin söyledikleri gibi mezara benzer hiçbir tarafı yoktu.

Bertille, eve girdiği gün ve ertesi gün, kimsenin yüzünü görmedi. Üçüncü günün sabahı oraya, kralın emriyle kapatılmış olduğunu kendisine haber verdiler. Ama Bertille kendine söylenenlerin bir kelimesine bile inanmıyordu. Ayrıca, bu mahpusluğunun uzun sürmeyeceğini de bildirdiler. En çok, üç-dört ay sonra onu serbest bırakacaklardı... Kendisine mümkün olduğu kadar iyi bakılacak, sıkılmaması için ne gerekirse yapılacaktı... Evin kapısını da sabahtan akşama kadar açık bırakacaklar ve Bertille oraya istediği gibi girip çıkabilecekti. Yalnız, kendisine gösterilen bazı hudutları aşmaması şartıyla... Kaçmaya kalkıştığı veya dışarıyla herhangi bir ilişki kurmaya yeltendiği takdirde, kendisine bu davranışının, onu eve, bir daha çıkmamak üzere hapsedilmekten başka bir sonuç vermeyeceği anlatılmıştı.

Gerçekten de Bertille evden dışarıya, manastırın bahçesine rahat rahat çıktı. Fakat kendisine gösterilmiş olan sınıra fazlaca yaklaşırsa, karşısına zebella gibi iki kadın dikiliveriyordu... Bertille bunları görünce, sıkı bir göz hapsi altında bulunduğunu anlamakta gecikmedi.

Bertille sakladığı kâğıtların neredeyse tüm rahipler tarafından dikkatini çektiğinin farkındaydı. O kâğıtlar ne de olsa büyük bir servetin nerede saklandığını söylüyordu. Yaptığı gözlemlerle bunu iyice anlamıştı. Zaten Myrthis de ona çok dikkatli olmasını gerektiğini söylemişti. Bu manastırın bir kuralıydı. Her an bu kâğıtların

bu genç kızda olduğunu anlayabilirlerdi. Hiç kimse anlamasa bile Myrthis o kâğıtların Bertille'de olduğundan şüphelenebilirdi.

Aslında bundan Pardaillan dışında hiç kimse şüphelenmezdi. Ama yine de Bertille çok emin değildi.

Ancak Pardaillan'ın ismi ve bu kâğıtlar, Bertille'i pusuya düşürmek için kullanılmıştı. Pardaillan ismini söyleyerek aslında yalan söylemişlerdi. Ancak kâğıtlardan sanki herkes haberdarmış gibi söz ettiysek de bu, kâğıtların varlığını bildiğimiz içindi. Ama ne zamandan beri biliyorduk ki? Aslında Bertille, kaçırıldığında birinin eşyalarını karıştırdığını düşünüyordu.

Bertille oraya götürüldüğünde gerçekten de rahibeler eşyalarını karıştırıp kâğıtları bulmuşlardı ve yıllardır aradıkları ipuçlarını orada bulmuşlardı. Şüphesiz ki kazançlı sayılırlardı.

"Kâğıtlardan bir şey öğrenip öğrenmediklerini göreceğiz... Ama nasıl olacak ki bu?" diye düşünüyordu Bertille.

Bilgiye çok mücadele etmeden ulaşması gerekiyordu. Çünkü eninde sonunda o bir mahkûmdu. Bu yüzden hem gardiyanı olan hem de onunla dinî konular hakkında sohbet eden birinden çaktırmadan bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu. Bu çabaları boşa çıkmadı. Montmartre Manastırı'nın çevresinde kazı çalışmasının yapıldığını öğrendi:

"Böylece yer altı manastırını keşfedeceğimizi düşünüyoruz, kızım. Ah, ah! Bir bilseniz ne kadar güzel haçlar yapacağız oraya! Topluluğumuz eski rağbetine geri dönecek..."

Bertille gözlerini dikmiş bakıyordu... Kazı çalışmasından ötürü epey endişelenmişti.

"Kazı çalışması devam ettiği sürece korkacağım bir şey yok," diye düşünüyordu. "Ama kazının sonuna geldiklerinde ve tüm bu ipuçlarının bir şey ifade etmediğini gördüklerinde beni kesinlikle konuşturmak isteyecekler. Hedeflerini gerçekleştirmek için her şeyi deneyeceklerinden adım kadar eminim. Kim bilir konuşmam için hangi yollara başvuracaklar..."

Bertille bunları düşünmeden edemiyordu. Ama okuyucularımızın bildiği gibi o güçlü ve cesurdu. Bir kazının en az iki ay süreceğini düşünüyordu. Biricik aşkına duyduğu güven kendine güç

veriyordu. Kendi kendine söylendi:

"O zamana kadar beni bulacak ve kurtaracak..."

Şimdilik oradakiler kendisine pek iyi bakıyor, genç kızın canını yakmamaya uğraşıyorlardı. Bertille de göz hapsinde bulunduğunu bildiği için ona göre tedbirli davranıyordu. Günün büyük bir kısmında yalnızdı. Hizmetini gören rahibe de işini bitirince çekilip gidiyordu... Bertille, vaktini ya odasında düşünmekle ya da bahçeye çıkıp hava almak üzere gezinmekle geçiriyordu.

Böylece mahpusluğunun ilk haftasını geçirdi.

Buraya gelirken, yanında giyecek olarak fazla bir şey getirmemiş olduğu için manastır başrahibesi ilk önce kendisine lüzumlu elbise ve çamaşırları gönderdi. Sonra da bunları yıkayacak olan bir çamaşırcı yolladı. Bu çamaşırcı, dilber Perrette'ti.

Tüm işlerin ortak yürütüldüğü bir manastırda çamaşırcı görmek şaşırtıcı olabilir. Ama bu manastır modern manastırlara benzemiyordu. O zamanlar manastırlar derebeylik gibi işliyordu. Başta bir başrahip veya başrahibe bulunuyordu. Bunlar da diğer din adamlarına işleri paylaştırıyorlardı. Her işi ortaklaşa yapmak yerine herkesin farklı bir işi bulunuyordu.

Marie de Beauvilliers ve onun bazı rahibeleri gibi genç, güzel ve oldukça akıllı olan rahibeler, dönemine göre oldukça lüks iç çamaşırlarını sıradan birine emanet etmeyi hiç istemezlerdi. Çünkü iç çamaşırlarının özenle kolalanması, dantellerinin titiz bir şekilde ütülenmesi gerekiyordu. Bu yüzden bu işi yapacak olan kişinin bu çamaşırlardan iyi anlaması gerekiyordu.

Perrette, Gringaille, Escargasse ve Carcagne'nin hediye ettikleri bin sekiz yüz frankla güzel bir çamaşırhane açmıştı. Kendisi hem ciddi ve dürüst hem de gayet nazik ve becerikli bir kız olduğundan kısa zamanda iyi müşteri tuttu. Bu arada manastır başrahibesinin de gönlünü ve güvenini kazanmakta gecikmedi.

Perrette, Bertille'in yanına girdiği zaman da yanında, ağır çamaşır bohçalarını taşıyan iri yarı bir kadın da vardı. Bertille, onu güler yüzle ve dostça karşıladı. Perrette, bu genç kızın, asaletine güvenerek onun karşısındakilere tepeden bakan soyundan olmadığını derhal anladı.

İki genç kız, kadınlara vergi bakışlarla birbirlerinin nasıl insanlar olduklarını hemen sezdiler. Çabucak kanları kaynayıverdi. Belki sohbet de edeceklerdi ama Bertille'in hizmetine bakan rahibe de yanlarında bulunduğu için sadece işle ilgili birkaç kelime konuşabilirlerdi, o kadar...

Perrette, hafta boyunca hep bu genç ve güzel, fakat çok mahzun görünen genç kızı düşündü:

"Hiç şüphesiz, istemediği halde ailesi tarafından zorla manastıra kapatılmış bir kızcağız olacak... Acaba büyük bir suç mu işlemişti? Hiç benzemiyor. O kadar berrak, ışıl ışıl ve saf mavi gözleri var ki, bu gözlerin sahibinde ancak çok temiz ve masum bir ruh bulunabilir. Suçlu olmaktan çok bir kurban olsa gerek... Zavallıya ne kadar acıyorum!"

Perrette, ikinci defa Bertille'in yanına gittiği zaman hizmetçi rahibe, yine kara kedi gibi aralarındaydı. Çamaşırcı kız, bu sefer de genç kızla hiçbir şey konuşamadı. Sadece hali ve bakışlarıyla kendisine çok acıdığını, elinden gelen her türlü yardımı yapacağını anlatmaya çalıştı. Bertille, sessizce ifade edilmiş olan bu sözleri anladı, ama yine tedbiri elden bırakmadı. Ya kendisine yeni bir tuzak hazırlamışlarsa? Fakat bu düşünceyi kafasından kovmakta da gecikmedi. Zaten onların elinde değil miydi? Tutup kendisine yeni tuzaklar hazırlamalarına ne lüzum vardı? Hem zaten Perrette'in yüzünde de derin bir dürüstlük ve saflık okunuyordu. Bu sefer de Bertille bütün hafta, bu iyi kalpli işçi kızı aklından çıkaramadı ve kendi kendine söyle düşündü:

"Eğer bu kızcağızı, Jehan'ı bulmaya ve benim nerede olduğumu kendisine söylemeye razı edebilirsem, bu bana yeter. Çünkü Jehan ne yapar eder, beni buradan kurtarır."

Perrette, üçüncü defa temiz çamaşırları getirip kirlileri almaya geldiği vakit yalnızdı. Bu sefer, hizmetçi rahibe her nasılsa orada yoktu. Bertille'in eline belki de bir daha böyle bir fırsat geçmezdi. Genç kız büyük bir tereddüt içinde kıvranmaya başladı. Acaba kafasından geçirdiklerini söylemeli miydi? Acaba çamaşırcı kız teklifine ne diyecekti? O böyle kafasında her türlü ihtimali evirip çevirmekle meşgulken, Perrette gayet ciddi ve metin bir sesle dedi ki:

"Madam, sizi tanımıyorum. Fakat o kadar mahzun, o kadar üz-

gün görünüyorsunuz ki yüreğim sızlıyor. Eğer size bir yardımım dokunabilecekse çok memnun olacağım!"

Perrette, ardına kadar açık duran kapıyı kollayacak bir yerde duruyordu. Böylece hizmetçi rahibe gelirken onu daha uzaktan görebilecekti. Bir yandan da işe ait gayet basit şeyler söylüyormuş gibi bir tavır takınarak çamaşırları masanın üstüne istif ediyordu.

Bertille'e gelince; tereddüdünü hâlâ yenememişti. Bir yandan düşünürken, bir yandan da gözleriyle işçi kızın hafif hareketlerle çamaşırları devşiren ellerini seyrediyordu. Birden gözleri onun parmağındaki yüzüğe ilişti ve hayret içinde duraladı. Perrette, onun sustuğunu görünce, tatlı sesiyle devam etti:

"Siz de beni tanımıyorsunuz, madam. Ve benden belki de pek haklı olarak çekiniyorsunuz. Yemin ederim ki benden size bir kötülük gelmez. Bana güvenin... Kararınızı çabuk verin madam... Neredeyse rahibe ile benim işçi kadın gelirler. O zaman iş işten geçmiş olur. Çünkü rahibeyi bu sefer bir bahaneyle uzaklaştırdım ama gelecek sefere bunu yapamam."

Bertille cevap yerine, Perrette'in elini heyecanla tutarak, gözlerini onun gözlerine dikti ve sordu:

"Siz bu yüzüğü nereden buldunuz?"

Genç kızın sorduğu yüzük, Carcagne'nin, Colline Colle'dan aşırdığı teneke kutunun içinden çıkan demir yüzüktü... Gringaille, arkadaşının ricası üzerine yüzüğü kız kardeşinin parmağına geçirmişti ve Perrette de her nedense bu değersiz yüzüğü bir daha parmağından çıkarmamıştı.

Çamaşırcı kız, Bertille'in bu beklenmedik sorusu üzerine hayret içinde kaldı. Bertille'in lüzumsuz bir soru sormayacağı ve şu kıymetli saniyeleri boşuna geçirmeyeceği muhakkak olduğuna göre, yüzükle ilgili sorusunun önemli bir sebebi olmalıydı. Bununla birlikte Perrette, içinde hiçbir korku olmadığı için hiç çekinmeden cevap verdi:

"Bu yüzüğü bana abim hediye etti."

Bertille, bu cevabın doğruluğuna hemen inandı ve tatlı bir tarzda tekrar sordu:

"Israr ettiğim için beni affedin. Bu yüzüğün benim için önemi

pek büyüktür. Abinizin bu yüzüğü nereden aldığını biliyor musunuz?"

Perrette gittikçe artan bir hayretle:

"Hayır," dedi. "Orasını bana söylememişti..."

"Abiniz ne iş yapar? Adı nedir?.."

"Adı, Gringaille, madam..."

Bertille bir an düşündü: Kafasında bu ismi evirip çevirdi. Sonra birdenbire gözleri parıldadı, güzel yüzünde bir sevinç tebessümü belirerek:

"Hatırladım," dedi. "Abiniz, bir delikanlının hizmetinde çalışıyor, değil mi?"

Perrette, göğsü heyecanla daralarak:

"Evet, Mösyö Yiğit Jehan'ın yanında çalışıyor..." dedi.

Bertille heyecanla atıldı:

"Ayyy! Siz onu da tanır mısınız?.."

Perrette bembeyaz kesilmişti. Ateşli bakışlarını Bertille'e dikti. Sonra tereddütsüz cevap verdi:

"Çocukluğumdan beri tanışırız... Beni hep, 'Cici Perrette!' diye çağırır. Ben de onu abim gibi severim. Peki ama siz madam? Siz de onu tanır mısınız?"

Bertille, içinden gelen bir hareketle kollarını Perrette'in boynuna doladı. Onu şefkatle öptü. Sonra saadetinden kıpkırmızı bir halde, genç kızın kulağına fısıldadı:

"Öyleyse ben de kardeşiniz olacağım. Çünkü onun nişanlısıyım. Ah, ne olur, Tanrı aşkına ona söyleyin de beni buradan kurtarsın!"

Perrette, kendini derhal Bertille'in kollarından sıyırdı ve biraz soğuk bir tavırla mırıldandı:

"Susun! Rahibe ile benim işçi kadın geliyorlar."

Bertille şüphe uyandırmamak için gayet kayıtsız bir tavır takınmış olan Perrette'e çamaşırları teker teker vermeye başladı. Rahibe içeri girdiği zaman ikisini de çamaşırlarla meşgul buldu. Fakat bu sakin hallerine rağmen ikisini de şüpheli bakışlarla gözden geçirmekten kendini alamadı. Ama iki genç kız, rollerini o kadar güzel

oynadılar ki saf rahibenin şüpheleri çabucak yatıştı.

Bertille'in beklenmedik itirafı, aşkını unutmaya çalışan zavallı Perrette'in yüreğini parçalamış, fakat azimli kız hiçbir şeyi belli etmemeyi başarmıştı. Bununla birlikte Bertille'in kollarından sıyrılıp bir adım gerilemekten de kendini alamamıştı. İyi ki o anda rahibe gelivermiş, Perrette de genç kızın karşısında güç bir durumda kalmaktan kurtulmuştu. Şimdi artık kendisini tamamen toplamış bulunuyordu.

Nitekim, içinde çarpışan hislere rağmen, evden çıkarken Bertille'e samimi ve vaat dolu bir bakışla bakmakta kusur etmedi. Bertille, bu bakışın manasını hemen anladı. Sevinç, saadet ve ümit içinde çırpınan yüreğinin sesini rahibeye duyurmaktan çekiniyormuş gibi elini kalbinin üstüne bastırdı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Sevgili okuyucu, şimdi size manastırdaki tavuk ve ördeklerden bahsedeceğiz. Bu kuşların eylemleri muhtemelen bu hikâyenin geri kalanını etkileyecekse onlardan neden bahsetmeyelim ki?

Montmartre Tepesi'nde Saint-Pierre Kilisesi'yle Martyre Kilisesi arasında bulunan yolun tam ortasında, bir meydancık vardı. Bu meydan, kuzeyde kırlar ve birkaç bina; güneyde kiliseye kadar uzanan büyük bir çayır; doğuda Montmartre Manastırı'nın yüksek dış duvarı, batıda da küçük bir patika ile çevriliydi.

Kuzeyde, But Çeşmesi'ne, güneyde de kiliseye kadar uzanan bu yol boyunca, kırlar, tarlalar ve bunların ortasında, manastıra ait bir çiftlik vardı. Bizim şimdi anlatacağımız olaylar işte bu çiftlikle ilgilidir. Bu çiftlikte manastırdaki rahibelere hizmet eden bir karı-koca otururdu. Çiftlikte, ortasından bir çitle ayrılmış, genişçe bir çayır bulunuyordu. Bu, çitle bölünmüş çayırın bir yarısında yüzlerce tavuk dolaşıyordu, ortasında büyükçe bir su birikintisi bulunan öteki yarısında da ördek ve kaz sürüleri geziniyorlardı. Bu hayvanların gezindiği çayırlıklar da meydandan oldukça sağlam bir çitle ayrılmıştı.

Yolun ortasındaki meydanda üç köşeli harap bir türbe bulunuyor, evin az ötesinde de dikili bir haç duruyordu.

İşte bizi ilgilendiren olaylar, böyle bir yerde geçiyor.

Neredeyse bir yıl kadar önce bu çiftlikte on tane yaban ördeği yumurtası bulunmuştu. Yaban ördeği, bildiğimiz çiftlik ördeklerinden daha küçük fakat eti de bir o kadar çok daha lezzetlidir. Bu yumurtaların yaşamaları için, çiftliktekiler onları alıp bir tavuğun altına koydular. Tavuk bu ördeklere annelik yaptı. Yumurtadan çıkan iki dişi bir erkek yaban ördekleri oldukça çelimsizdi. Ama en azından yaşıyorlardı. Her geçen gün giderek büyüdüler.

Yaban ördeği kolay bir şekilde evcilleştirilir. Ancak bunun için yapılması gereken tek şey kanatlarındaki uçmasını sağlayan uzun

tüyleri kesmektir. Aksi takdirde yaban ördeği bir gün kanatları güçlendikten sonra uçup gider. O çiftliğin de yaptığı şey buydu.

Aslında yaban ördekleri tek eşli hayvanlardır. Fakat bir erkek yaban ördeğe birden fazla dişi verilmek zorunda kalınırsa onları da kabul eder. Bu yüzden yaban ördeklerinin daha hızlı çoğalması için bu üç ördeği de bir arada tuttular.

Baba ördek oldukça heybetliydi. Aptaldı ama hiç kavga çıkarmıyordu. Yemeğine de oldukça düşkündü. Ördeklere bakınca baba ördeğin hangisi olduğunu anlamak oldukça kolaydı. Zümrüt gibi parıldayan kafasıyla, bronz bir madalya gibi göze çarpan göğsüyle ve sanki özenle takılmış beyaz bir kravat gibi boynundaki çizgiyle çok güzel görünüyordu. Koyu sarı paletli ayaklarıyla da sanki giyimini tamamlamış bir asilzade gibi görünüyordu, bu yakışıklı yaban ördeği beyi... oldukça sakin ve mütevazı bir yaban ördeğiydi.

Dişi ördekler de siyah elbiselerinin üzerindeki beyaz noktalarıyla çok şık duruyorlardı. Uzatılmış gözleri, boncuk gibi simsiyah gözleriyle sanki bu güzelliklerinin farkında gibiydi... Çıkardığı seslerle bile bunu ima ediyorlardı sanki... Saf görünüşlerinin altında öyle içten pazarlıkçıydılar ki, baba ördeğin tam tersiydiler.

Heybetli baba ördeği gagalarının ucuyla ittiriyorlar, ona bazen zorbalık yapıyorlardı. Bu iki dişi, kümesin kraliçesi edasıyla dolaşıyorlardı... Heybetli baba ördeği yönetmekle kalmayıp, bazen ona şiddet uyguluyorlardı. Bir de bunun üzerine çevrelerine hiçbir kümes hayvanlarını yaklaştırmıyorlardı.

En nefret ettikleri hayvan ise tavuklardı. Tiz, öfkeli vaklamalarla onları öyle bir savuruyorlardı sanki kendi dillerinde, "Bu çirkinliğinizle hangi cüretle buraya gelip bize yaklaşmaya çalışıyorsunuz, pis sefiller?" der gibiydiler. Sanki tavuklar da "Pis sefiller" lafına alınıp, "Peki, peki... En güzel sizsiniz... Bunu savaşıp görelim, güzel olduğunuz kadar güçlü müsünüz acaba?" diye cevap verir gibiydiler.

Bu sırada büyük bir kavga kopuverirdi. Ördekler tavukların şişkin karnına sert bir gaga hamlesi yaptıktan sonra tavuklar acı içinde bağrışıp oradan kaçarlardı. Meğer bir plastik parçası gibi görünen gagaları, tavukların sivri gagalarından ne de çok can yakıyordu!

Fakat tavuklar kadar da aptal bir hayvan yoktu dünyada... Aldıkları hasarlara rağmen dövüldükleri her yere yine de pişkin pişkin

gider ve bir daha dayak yerlerdi. Tüm kümes hayvanları türlerine göre çitlerle ayrılsa bile, tavuklar ne yapıp edip o çitlerden bir delik açar, yine yaban ördeklerinin tarafına geçerek sürekli dayak yemeye çalışırlardı.

Bir gün dört tavuk, kendi yerlerinden çıkıp, açtıkları deliklerden geçerek heybetli baba ördeğin üzerine atladılar. Uysal olan bu ördek yerinden bile kıpırdayamadı fakat bu itişmeyi fark eden dişi ördekler bir hışımla kavgaya koştular.

Ördekler yetişemeden, tavuklar onlarla alay eder gibi bir kahkaha atıp açtıkları delikten kendi yerlerine geçiverdiler.

Bir anda kendilerini, daha önce bilmedikleri bir yerde buldular. Yanlış delikten geçtiklerini geç de olsa anladılar. Fakat meydana çıkmışlardı bile... Çevredeki tehlikelerden korunmak için bir kuytuya sığındıklarında bir de ne görsünler? Bir çitin üzerinde bir sürü delik daha vardı... Bunların birinin içine girdiler.

Neredeyse bir hafta sonra, yirmi veya otuz kadar tavuk, bir grup halinde, bu deliklerden geçerek anıta girdiler. Bir süre sonra o anıtta şu sesler yükseldi:

"Gıt-gıt-gıdak! Yumurtam sıcak! İnanmazsan gel de bak..."

ONUNCU BÖLÜM

Günlerden cumaydı. Yiğit Jehan yaklaşık sekiz gündür Perrette'in evinde özenle saklanarak yaşıyordu. Yakında orada neler yaptığını öğreneceğiz.

Şimdi de bu olayın kahramanlarından bahsedelim. Bu kahramanlar, hepimizin çok iyi tanıdığı Gringaille, Escargasse ve Carcagne'ydi. Üç ahbap çavuşların Colline Colle'dan kopardıkları o unutulmaz yemeğin üzerinden tam on beş gün geçmişti.

Carcagne'de Colline Colle'dan çaldığı kutuyu saklarken gördüğümüz eski hırka vardı.

Bugüne kadar nasıl yaşamışlardı? Orasını Tanrı bilir... Bunu sormaktansa, nasıl olmuştu da bugüne kadar açlıktan ölmemişlerdi demek daha yerinde olur... Son kıyafetlerinin satışından kazandıkları birkaç kuruş, birkaç gün yaşamalarına izin vermişti. Şimdi her şey bitmişti. Artık kendilerini hangi azize adayacaklarını ya da bir altının rengini görüp görmeyeceklerini bilmiyorlardı.

Gecekondularından kovulmalarının üzerinden sekiz gün geçmişti. Yemek yemeyeli iki gün olmuştu. Şunu unutmayın; eski mesleklerine devam edebilirlerdi. Tanrı'ya şükür, güpegündüz bile yoldan geçenleri nazik bir şekilde soymayı biliyorlardı. Ama bunu düşünmediler bile. Verdikleri söz kutsaldı. Carcagne, Brigitte'in evinde yaşadığı unutkanlık anı için kendini affedemedi.

Onlarla büyük bir kalbi paylaşacak olan Perrette'e de gidebilirlerdi. Ama Gringaille bu noktaya gelmektense hiç tereddüt etmeden kılıcını vücuduna saplayabilirdi.

Sonunda, bir şekilde onlara yardım edecek olan Jehan'a dön bilirlerdi, en azından bir süre için. Ama kendilerini lidere şu anda oldukları gibi göstermek için mi? Bunun yerine ölmeyi tercih ederlerdi.

O gün üstleri başları lime lime, saçları karmakarışık, sıskalıktan iğne ipliğe dönmüş üç arkadaş ne yaptıklarını, nereye gittiklerini kendileri de bilmeden Paris'ten dışarıya çıktılar.

Üç ahbap çavuşlar, şehrin dışına çıkınca konuşmaya bile mecalleri yokmuş gibi, ümitsiz adımlarla sessiz sedasız yürümeye koyuldular. Açlıktan o kadar bitkinleşmişlerdi ki Montmartre Tepesi'ne tırmanan yolu bile güçlükle çıkabildiler. Sonra manastır kapısının önünden geçen sağdaki yola değil, kümeslerin bulunduğu tarafa saparak But Çeşmesi'ne giden yola yöneldiler. Buraya gelişleri sadece bir tesadüf eseriydi. Bahsettiğimiz küçük meydana geldiler ve harap olan anıtı gördüler. Durdular, tereddüt ettiler ve birbirlerine endişeli, şaşkın şaşkın baktılar. Bu anıt kadınların darağacıydı. Ölümü hatırlayıp endişe içinde birbirlerinin yüzüne baktılar.

Gerçi bu darağacının yıllardır kullanıldığı yoktu. Çok eskimiş ve çürümüştü. Fakat ne de olsa, kendi ayaklarıyla bu idam sehpasına kadar sürüklenmiş olmayı, hiç de hayra alamet saymadılar ve çekingen bakışlarla etrafı bir duvarla çevrili bu uğursuz yapıyı ürküntüyle seyrettiler. Duvarda ufak bir kapı vardı ve bu kapı, üç arkadaşın geldiği yola açılıyordu. Carcagne, Escargasse ve Gringaille, bu görünüş karşısında taş kesilmiş gibi duruyorlardı ki birdenbire yolun kenarındaki çitin altında bulunan bir delikten çıkan bir tavuk tıngır mıngır yürüyerek, darağacının duvarı dibindeki bir delikte kayboldu. Bunu ilk fark eden Escargasse oldu ve sevinçle seslendi:

"Aa! Tavuklara bakın, tavuklara!.."

Ötekiler de haykırıştılar:

"Bir daha çıktı!"

"Yahu, bu yenir be!.."

Fazla bir tek lakırdı etmediler. Ne yapmak gerektiğini hemen kestirmişlerdi. İdam sehpasının verdiği korku bir anda uçup gitmişti. Bir sıçrayışta kapıya atıldılar. Kapalıydı. Kapıya yüklendiler. Kolay kolay açılacağa benzemiyordu. Girilecek başka bir yer yok muydu acaba? Biraz bakınınca, duvarın üstündeki sahanlığa tırmanan küçük bir merdiven gördüler. Oradan, idam sehpasının üstüne çıkmaları kolay oldu.

Yukarıda, sevinçlerini iki kat yapan bir şeyle karşılaştılar: Sahanlığın bir tarafı çökmüş, böylece içeriye inmek için geniş bir delik

açılmıştı. Hiç dururlar mı? Hemen bu delikten aşağıya indiler.

İçeriden üç zafer çığlığı duyuldu. Bu sesleri, çılgınca kovalama ve koşuşmalar, şaşkınlıklarından kanat çırparak, bağrışarak kaçmaya savaşan tavukların bağırışları takip etti. Hemen arkasından, yine üç arkadaşın sevinç çığlıkları duyuldu. Sonra da tavukların darağacı duvarındaki delikten dışarıya fırladığı görüldü.

Ama olan olmuş, üç arkadaşın her biri birer tavuk yakalayıp kafasını koparıvermişti.

İdam sehpasının içinden şimdi de hayret ve hayranlık ifade eden sesler, hayır dualar gelmeye başlamıştı. Ne oluyordu acaba?.. Mesele basitti: Üç arkadaş ilk önce birer tavuk yakalayıp boğazladıktan sonra, bulundukları yerde, küme küme yumurta olduğunu görmüşlerdi. Bu yumurtalar, üçünü, on beş gün rahat rahat besleyebilirdi. Şu nimet karşısında hayranlık duyulmaz, hayır dua edilmez de ne yapılırdı? Üç zavallı açın ilk işleri, follukların üstüne atılarak taze yumurtaları teker teker kırıp çiğ çiğ içmek oldu. Böylece gözleri parıldadı, yüzlerine biraz kan geldi.

Escargasse:

"Oooh!" dedi. "İnsan kendine geliyor yahu!.."

Carcagne ilave etti:

"Amma da taze yumurtalarmış!.."

Gringaille de sevinçle söylendi:

"Doğrusu yumurtalar tam zamanında yetişti. Ne zamandır midemiz boş..."

Neşelerinden basıyorlardı kahkahayı... Öyle ya... Bir süre için de olsa açlıktan ölmemenin çaresini bulmuşlardı. İşin garibi, mideleri yumurta dolduktan sonra yumurtayı beğenmemeye başlamışlardı. Gringaille, tiksinir gibi yapıyor:

"Boyuna çiğ yumurta da yenmez ki birader," diyordu.

"Çok doğru..."

"Acaba ne yapsak?.."

"Hem haydi yumurtaları çiğ çiğ yuttuk. Bu üç tavuğu da mı çiğ çiğ yiyeceğiz yani?"

Şimdi bu işe harıl harıl bir çare düşünüyorlardı. Bu çareyi ilk bu-

lan Gringaille oldu ve bulduğunu da, kafasına bir yumruk indirmek suretiyle belli ederek:

"Aklıma bir şey geldi," dedi. "Mösyö Jehan'ın odasına gidip, ne kadar mutfak malzemesi varsa almalı ve buraya getirmeliyiz. Hem bundan sonra buraya pekâlâ yerleşebiliriz de..."

"Niye yerleşmeyelim? Pekâlâ yerleşiriz... Serin de... Bu sıcak havalarda bundan iyi yer mi bulacağız?"

"Burada bizi kimse rahatsız da etmez, azizim."

"Çok doğru... Üstelik ne kira parası ödemek ne küstah ev sahibinin kahrını çekmek ne de can sıkıcı komşuya katlanmak var. Burada kaldık gitti... Yalnız, şimdi kabı kacağı kim gidip alacak?"

Carcagne, tereddüt bile etmeden:

"Ben giderim," dedi...

Carcagne çok uysal bir arkadaştı ama kafası pek fazla işlemezdi. Hemen ilave etti:

"Kabı kacağı getirmek iş değil... Asıl mesele yağla ekmekte... Ne bir lokma yağımız ne de ekmeğimiz var..."

Escargasse'yle, Gringaille gülmeye başladılar. Gringaille gayet ciddi bir tavırla yumurta yığınlarından birini gösterdi:

"İşte yağ burada..."

Escargasse de aynı ciddiyetle başka bir yumurta yığınını işaret ederek söylendi:

"Bu da ekmek..."

Bu sefer Gringaille, kafası kopuk tavuklardan birini bacaklarından yakalayıp Carcagne'nin gözlerinin önünde salladı:

"İşte bu da şarap..."

Şaşkınlığından gözleri fal taşı gibi büyüyen Carcagne, itiraf etti:

"Doğrusu hiçbir şey anlayamadım!"

"Canım, senin anlamana ne lüzum var... Hele sen gideceğin yere git de... Döndüğün vakit dediğimiz doğru muymuş, değil miymiş görürsün."

Carcagne yine bir şey anlamadı ama nişanlısının kardeşi diye baktığı arkadaşına sarsılmaz bir inancı vardı. Söz dinledi ve hemen

çıkıp gitti. O gittikten sonra Escargasse'yle Gringaille de kucaklarında bir sürü yumurta, ellerinde, pek ustalıkla kafalarını kopardıkları tavuklardan biri olduğu halde yola düzüldüler.

*

Yarım saat sonra tekrar dönmüşlerdi. Bu sefer ellerinde tavuk da yoktu, yumurta da... Ama buna karşılık büyükçe bir paket tereyağı, bir şişe şarap, altı tane kadar taze ekmek ve iri bir domuz pastırması getirmişlerdi... Az önce götürdükleri tavukla yumurtaları, pek kârlı bir şekilde değiş-tokuş etmişlerdi. Gideceği yer, epeyce uzak olan Carcagne'yi beklerken vakitlerini boş geçirmektense kendilerine ev olarak seçtikleri bu yeni yeri adamakıllı bir gözden geçirdiler, görünüşe göre burası, vaktiyle marangozhane olarak kullanılmıştı. Birçok marangoz aletinden başka bir çivi kutusu, tahta parçaları vb. buldular. Bütün bunların üstleri kalın bir toz tabakasıyla örtülü olduğu için buraya yıllardır kimsenin girmemiş olduğu belliydi. Ortalığı kolaçan etme işi bitince, bir köşede taştan bir ocak hazırladılar ve oraya bir sürü talaş ve tahta parçası yığdılar. Carcagne'nin getireceği kabı kacağı ocağın üzerine oturtur oturtmaz, bu talaşlara bir ateş vermek yetecekti.

Bu işler bittikten sonra Gringaille'in gözü kapıya takıldı. Kapı sağlamdı. Anahtarla kilitlenmişti ve ayrıca bir de sürgüsü vardı... Gringaille, bunlara baktıktan sonra yeni evlerinin kapısı dururken, oraya bacadan girmenin hiç de hoş bir şey olmadığını söyledi. Sonra yerde bulduğu bir demir çubuğu alıp birkaç vuruşta kilidi kırdı. Kilide ne lüzum vardı ki... Yalnız sürgü, meraklı ziyaretçilere karşı kapıyı kapamaya yetmez miydi? Zaten böyle bir ziyaretçi beklemenin de anlamı yoktu, Korkunç idam sehpası, yoldan gelen geçeni öyle bir ürkütüyordu ki en babayiğit kabadayılar bile buradan, istavroz çıkararak çabucak savuşup geçmeyi tercih ediyorlardı. İki arkadaş, her şeyi böylece tasarladıktan sonra oturup Carcagne'yi beklemeye başladılar.

Bu arada Gringaille'in gözüne ilişen başka bir şey, önünde bulunan delik oldu. Bu delik, duvarda açılmıştı ama sonradan tavuklar da rahat geçebilmek için, deliğin toprağa rastlayan kısmını iyice eşelemişler, derinleştirmişlerdi. Gringaille, Escargasse'yle konuşurken farkında olmadan, kılıcının ucuyla bu deliğin toprağını kazmaya koyulmuştu. Birden hayret içinde bağırdı:

"Aa! Bu ne?.."

Deliğin üstüne doğru eğildi. Toprağı acele acele elleriyle eşelemeye başladı. Biraz sonra ortaya, kocaman bir demir halka çıkmıştı.

Escargasse, arkadaşının eşeleyip çıkardığı halkaya, gözlerini tarif edilmez bir merakla dikmişti... Nihayet heyecan içinde söylendi:

"Azizim, burada bir halka bulunduğuna göre bu halkanın bağlı olduğu bir şey, mesela bir kapak taşı filan da vardır. E, kapak taşı olduğuna göre, onun altından bir şeyler çıkacaktır."

Gringaille, garip bir tavırla söylendi:

"Sakın altta bir mahzen filan olmasın?.."

Escargasse:

"Bu işi meydana çıkarmalıyız, dostum... Kim bilir neler göreceğiz? Bir de bakmışsın, efendime söyleyeyim..."

Gringaille, arkadaşının sözünü kesti:

"Öyleyse hiç durmayalım."

Hemen kolları sıvayıp elleriyle toprağı kazmaya koyuldular. Bu o kadar uzun çalışmaya lüzum göstermedi. Biraz sonra ortaya iri, dört köşe bir taş çıkmıştı, Gringaille, iki eliyle halkaya yapışarak bütün kuvvetiyle çekti. Ağır taşı yerinden kımıldatamadı bile:

"Tüh, lanet olsun!.." diye söylendi ve yerdeki bir demir çubuğu yakalayıp halkaya geçirdi. İki arkadaş çubuğun birer ucundan tutarak, birlikte taşı yerinden oynatmaya çalıştılar ama bu gayret de bir sonuç vermedi.

Bunun üzerine Gringaille halkayı tutup sinirli sinirli sağa-sola, yukarıya-aşağıya sallamaya başladı. Sanki onu yerinden sökmek istiyordu. Birden:

"A!" diye bağırdı: "Bu ne?.."

Halkanın dibinden oynadığını hissetmişti. Bu sefer, halkayı yavaş yavaş ve ihtimamla oynatmaya koyuldu. Bunu yapmaya başlayalı henüz bir-iki saniye olmuştu ki, boşanan bir yay sesi duyuldu ve ikisinin de hayretle açılan gözleri önünde kocaman taş ağır ağır aşağıya indi. Toprağın içine doğru inen bir taş merdivenin basamakları ortaya çıktı.

Bu sırada, kulaklarına dışarıdan, pek iyi tanıdıkları adım sesleri

geldi. Kapıyı aralayıp baktılar. Carcagne gelmişti. Ona kapının açılmış olduğunu belirten bir işaret yaptılar ve içeriye girdikten sonra da sürgüyü hemen dibine kadar ittiler. İçeriye girer girmez, Carcagne'nin ilk işi, muzaffer bir eda ile bağırmak oldu:

"Tam üç şişe şarap buldum!"

Bu haber iki arkadaşı pek sevindirdi. Hemen Carcagne'yi, taşıdığı ağır yüklerden kurtararak kendisine, aynı muzaffer eda ile oraya yığmış oldukları yiyecekleri gösterdiler. Carcagne, hayran hayran ağzını açarak:

"Desenize, artık yemeğimizi pişirmekten başka işimiz kalmadı..." dedi.

Her şeyi inceden inceye düşünmeye meraklı olan Gringaille atıldı:

"Yoo! Durun bakalım... Şimdi burada ateş yakarsak, duman çıkar."

"Tabii çıkar..."

"Çıkar ama idam sehpasının tepesinden birdenbire dumanlar tütmeye başladığını görenler, hemen buraya damlarlar ve bizi buradan kapı dışarı ederler."

"Doğru... Buna bir çare bulmalıyız. Biz, az önce şu yer altındaki mahzeni bir gözden geçirelim. Sonra kararımızı veririz."

Öteki iki arkadaş, hemen kabul etti ve aynı anda da merdivenlere doğru yürüyüp aşağıya inmeye kalktılar. Fakat Gringaille, ikisini de durdurdu:

"Hele durun bakalım. Üçümüzün birden oraya inmemiz doğru olmaz. Bir de şu kocaman kapak taşı kendiliğinden üstümüze kapanıverirse ve oraya gömülüp kalırsak ne halt ederiz?"

Carcagne'yle Escargasse:

"Amanın!.. Sahi be!.." diyerek korkuyla geriledi.

Gringaille devam etti:

"Önce oraya ben yalnız başıma ineyim. Escargasse, sen halkanın, taşı nasıl açıp kapadığını gördün. Taş üzerime kapanacak olursa, vurduğumu duyar duymaz açarsın, anladın mı?"

"Tabii anladım. Sen hiç merak etme..."

Gringaille, yerdeki kuru talaşları toplayıp bir meşale haline getirdikten sonra basamaklardan aşağıya inmeye başladı. Birkaç basamak indikten sonra inik kapak taşını kaldırmaya uğraştıysa da, başaramayınca:

"Dur bakalım. Herhalde bunu kapayan bir gizi yay olmalı," diye düşündü.

Basamakları sayarak inmeye koyuldu. Henüz ayağını altıncı basamağa basmıştı ki o kadar uğraşıp da kaldıramadığı ağır kapak taşının kendi kendine kalkarak deliği kapadığını gördü. Kendi kendine:

"Güzel," diye söylendi. "Mesele gayet basitmiş meğer... Şimdi bu meretin, içeriden nasıl açıldığını anlamak lazım."

Ama içerisi zifiri karanlıktı. Hemen kuru talaşlardan yaptığı, meşaleyi yaktıktan sonra geri kalan basamakları da indi. Merdiven on iki basamaktı. Gringaille taşı açıp kapamaya yarayan düzeni bulamayınca, basamakları tekrar çıkmaya başladı ve yukarıdan altıncı basamağa gelince durdu. Taşı kapayan bu basamağın uçlarından biri çatlaktı. Denemek için ayağını bu çatlak parçaya basıverdi. Birdenbire deliği kapayan taş oynadı ve delik yine açıldı. Bu durumda, aynı basamak hem taşı kapıyor, hem de açıyor demekti. Gringaille, emin olmak için birkaç defa aynı basamağa basarak taşı açıp kapadıktan sonra:

"Çok güzel!.. Harika!.." diye söylendi.

On dakika geçmeden, yukarıda buldukları bütün aletleri, demir çubuğu, odun ve tahta parçalarını, kuru talaşları, sözün kısası, işlerine yarayacağını tahmin ettikleri ne varsa hepsini mahzene taşımışlardı. Deliği tekrar kapattılar ve artık kimsenin kendilerini göremeyeceğinden emin olarak, iç rahatlığıyla yerleştiler. Gringaille:

"Burada, gayet emin bir yerdeyiz," dedi. "Bizi artık kimse rahatsız etmez. Dumanı kimsenin gözüne çarpmayacağından, çekinmeden burada ateş de yakarız. Şimdi önce şu mahzenin içini bir gözden geçirelim de, ondan sonra yemeğimizi pişirmeye bakalım.

Burası on adım uzunluğunda ve yedi adım genişliğinde küçük bir mahzendi. Fakat her yanı kapalı değildi. Merdivenin tam karşısına rastlayan yerde, yan yana yürüyen iki kişinin rahat rahat geçebileceği bir dehliz başlıyordu. Bu dehliz, oldukça dik bir meyille aşağıya doğru iniyordu. Hep birlikte buraya daldılar. Yirmi adım

kadar yürümüşlerdi ki başka bir mahzene, daha doğrusu yüksek tavanlı, geniş bir mağaraya ulaştılar. Bu mağaranın, başka bir çıkışı yok gibi görünüyordu. Fakat burada kendilerini daha bir sürü sürpriz bekliyordu.

Bu geniş mağarada ilk gözlerine çarpan şey bir köşede bulunan bir düzine kadar kuru ot demeti ve onların yanındaki bir yığın çıra oldu. Hemen bu çıralardan birini yaktılar. Zira ellerindeki yonga meşale tükenmeye yüz tutmuştu ve çıra kadar iyi ışık da vermiyordu. Nitekim yeni yaktıkları meşalenin parlak ışığında, bu geniş mağaranın içini daha iyi görmek mümkün oldu. İki fıçı gördüler. Yokladılar. İkisi de şarap doluydu. İlk işleri şarabın tadına bakmak oldu. O kadar hoşlarına gitti ki sevinç içinde birbirlerini kucakladılar... Fakat buldukları sadece fıçılar değildi... Dört tane de kocaman sandık gördüler. İlk ikisini açıp baktılar. İkisinin içi silah doluydu: Kılıçlar, hançerler ve kamalar, tabancalar, ağızdan dolma arkebüz tüfekleri... Sözün kısası, bir takım askere bol bol yetecek kadar silah... Sandıkları tekrar kapadıktan sonra Gringaille:

"Kim bilir, belki bunların da işimize yarayacağı bir zaman gelir," dedi.

Sonra üçüncü sandığın kapağını kaldırdılar. Ağzına kadar kül doluydu ama külleri biraz eşeleyince içinden pastırmalar, sucuklar ve külde saklanabilir daha bir sürü yiyecek çıktı.

Bu manzara, günlerdir açlıktan kıvranmış olan üç zavallıyı sevinçten çılgına çevirdi. Keyiflerine diyecek yoktu. Gülüyor, şakalaşıyor, birbirlerini dirsekliyorlardı. Bu ne bolluktu Tanrım!.. Ömürlerinde böyle şey görmüş değillerdi... Bir tek kuruş harcamadan mükemmel bir barınak ve aylarca karın doyurabilecek kadar yiyecek bulmak, az şey miydi?

Dördüncü sandığı, belki de içi altın veya mücevherle doludur diyerek pek büyük bir ümit ve heyecanla açtılar. Fakat kapak açılınca karşılarına yine sekiz tane ufak fıçı çıktı. Yine mi şarap?.. Eğer öyleyse bunlar pek değerli cinsten olacaktı. Zira kaliteli şarapları böyle ufak fıçılara koymak âdetti. Küçük fıçılardan birini yoklayınca, pek o kadar ağır olmadığını gördüler. On kilo var yoktu... Fıçının dibinde bir delik açtılar. Hiçbir şey akmadığını görünce hayret ettiler. Gringaille:

"Hayda! Ne var bunun içinde yahu?.." diye söylendi.

Fıçıyı parçalamak akıllarına geldi. Bir iki tekmede dağıtıverdiler. Fakat içinden yerlere saçılan şeyi görür görmez, üçünün de beti benzi uçtu ve dehşetle gerilediler. Bereket versin, ellerindeki meşaleden saçılan kıvılcımlarla fıçı ateş almamıştı. Yoksa halleri dumandı. Çünkü bu fıçının içi barut doluydu.

İlk şaşkınlıkları geçer geçmez, öteki fıçıları da yokladılar ve nihayet küçük fıçılardan altısında barut, ikisinde de kurşun bulunduğunu anladılar. Gringaille, bu hali görünce hayret içinde söylendi:

"Şöyle böyle, on kuşatmaya bile dayanabilecek kadar silah ve cephanemiz var."

Sonra düşünceli bir tavırla ilave etti:

"Dünya hali bu, belli olmaz ki..."

Barut dolu varilleri titizlikle kapattıklarını söylemeye gerek yok. Oracıkta hemen bir ocak kurup ateş yaktılar ve iki tavuğu güzelce kızarttıktan sonra bir de omlet pişirdiler. Pastırma ve sucukları da ekleyince sofra tamam oldu. Bundan sonra macera dolu hayatlarının en iştahlı yemeğini yediler.

Karınlarını iyice doyurduktan sonra Gringaille, ayağa kalkıp önemli bir söylev verecekmiş gibi bir tavır takınarak:

"Arkadaşlar!" diye söze başladı. "Şurasını da aklınızdan çıkarmayın ki bizim tarafımızdan hiç rahatsız edilmedikleri sürece tavuklar, bize yumurta yumurtlamaya devam edeceklerdir. Biz o yumurtaları toplayıp çarşıya götüreceğiz ve üstünde sevgili Kralımız Henri'nin resmi bulunan paracıklarla değiş-tokuş edeceğiz. İşte onlar sayesinde, her istediğimizi almamız mümkün olacak. Uzun lafın kısası biz bir altın madeni bulduk. Sanıyorum bu sayede çok geçmeden zengin olacağız.

Escargasse söze karıştı:

"Mösyö Jehan'ın bize, namuslu insanlar olduğumuz takdirde aç kalacağımızı söylemekle ne kadar hata ettiğine bundan daha büyük delil olamaz."

Bundan sonra kuru ot demetlerini yere serip üstüne uzandılar ve hemen deliksiz bir uykuya daldılar...

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Gringaille, Escargasse ve Carcagne, beş günden beri mağarada, ömürlerinin en kaygısız, en rahat günlerini yaşamışlardı. Yukarıda, tavuklar onlara durmadan taze yumurta yetiştiriyor; aşağıda sandık dolusu yiyecek ve fıçılarla şarap, sofralarını süslemekte devam ediyordu... Şimdilik bir tek düşünceleri vardı: Üstlerindeki paçavraları atıp şöyle doğru dürüst birer elbise giyinmek...

Carcagne, silahların ve barutun bir kısmını satarak mükemmel elbiseler edinebileceklerini ileri sürdüyse de, Gringaille buna şiddetle karşı çıktı:

"Burada bulunan her şeyden, hiç çekinmeden istifade edebiliriz, ama barut ve silahlara gelince, Mösyö Jehan'a haber vermeden onlara dokunmasak iyi olur. Hatta bence, bu silahları iyice bir elden geçirelim ve gerekenleri temizleyip tamir edelim. Zaten işsizlikten canımız sıkılıyor... Hiç değilse bir işle oyalanır, vakit geçirmiş oluruz..."

Üç arkadaş, o andan sonra savaşa hazırlanıyormuşçasına silahları temizlemeye ve tamir etmeye koyuldular. Bu işte usta oldukları kısa zamanda meydana çıktı ve iki sandık dolusu silah, pırıl pırıl bir hale geldi.

*

Üç arkadaşın mağaraya girdiklerinin beşinci günü aynı zamanda Jehan'ın da güzel Perrette'in evinde geçirdiği on ikinci gündü... Günlerden çarşambaydı ve Perrette manastıra yine çamaşır götürecekti.

Genç kız o gün de büyük bir sepet içinde çamaşır taşıyan bir işçi kadınla birlikte evden çıktı. Bu kadının başında, o zamanlar bütün yaşlı kadınların örttükleri gibi bir atkı vardı ve bu atkı yüzünü de iyice kapatıyordu. İki kadın böylece yavaş yavaş manastıra tırmanan yolu çıkarlarken, tepeden aşağıya inen bir adamla karşılaştılar. Bu

adam Saêtta idi. Perrette, bu adamdan hiç hoşlanmazdı ama adam, genç kıza oldukça iyi ve kibarca davranırdı. Perrette, herifin yanından hafif bir gülümsemeyle geçmek istediyse de yakayı kurtaramadı.

Saêtta, genç kızın yolunu keserek söylendi:

"Amma da mağrur oldun be kızım? Artık eski ahbaplara da merhaba yok mu?"

Perrette'in kendi açısından çekindiği bir şey yoktu. Genç kızın asıl sinirine dokunan ve heyecanını büsbütün artıran şey, Saêtta'nın, onunla konuşurken dik dik yanındaki işçi kadını süzmesiydi, kadın da yüzünü eğdi ve pelerininin fırfırlarıyla yüzünü örttü. Perrette:

"Ben mağrur filan değilim, Mösyö Saêtta," dedi. "Manastıra çamaşır götürmem lazım. Çok geciktim de onun için acele ediyorum. Müsaadenizi rica ederim."

Perrette bu sözleri hem yumuşak hem de kesin bir eda ile söylemiş ve geçip gitmek istemişti. Fakat Floransalı tekrar karşısına dikildi ve:

"Bir dakika dur bakalım," dedi. "Artık işleri epey ilerlettin galiba... Şimdi işçi de kullanıyorsun, öyle mi? Tebrik ederim. Demek artık patron oldun?.."

Ve Perrette'e doğru eğilerek alayı bir tavırla ilave etti:

"Bu mu senin işçin? Senin gibi uslu ve namuslu bir kızın bu çeşit kimselerle sokağa çıkması yakışık alır mı? Hiç olmazsa şu işçine söyle de atkısının altından görünen bıyıklarını kessin."

Perrette, şaşkınlığından donakalmış, sesini bile çıkarmamıştı. İşçi kadına gelince, yüzünü örten atkıyı bir anda çekip indirince Yiğit Jehan ortaya çıkıverdi. Saêtta, hayretler içinde söylendi:

"Aaa, sen miydin, oğlum?.."

Jehan, genç kıza tatlı bir tavırla:

"Perrette," dedi, "siz biraz yürüyedurun... Benim Saêtta'ya iki çift sözüm var. Peşinizden yetişirim."

Perrette ağır ağır yola koyulurken Jehan, Saêtta'ya bağırdı:

"Sen delirdin mi be?.. Beni ne diye yolumdan alıkoyuyorsun?.. Mademki beni tanıdın, bu kılıkta gezmemde bir sebep olacağını da tahmin etmen lazımdı."

Saêtta, büyük bir samimiyetle cevap verdi:

"Kim demiş ben seni tanıdım diye? Bıyık gibi bir şey gördüğümü sandım ve merak edince işin içyüzünü anlamak istedim."

Jehan son derece sinirliydi:

"Neymiş anlamak istediğin?" dedi. "Söyle bakalım. Senin için harcayacak uzun boylu vaktim yok."

Saêtta, sözlerindeki alayı anladı. Jehan'ın ne kadar öfkeli olduğunu gördü. Ama oğlum dediği adamın ne düşündüğünü bilmek için muhtemelen kendi sebepleri vardı. Anlamıyormuş gibi yaptı ve çabucak sesini alçaltı:

"Bir dakika dursan ölür müsün? Demek nihayet definenin izi..."

"Evet, definenin izi üstündeyim... Gittikçe hedefe yaklaşıyorum..."

Saêtta, esrarengiz bir sevinçle bağırdı:

"Ben de seni bu işten vazgeçtin sanıyordum... Halbuki..."

Jehan öfkeli öfkeli omuz silkti:

"Öyleyse daha beni anlamamışsan. Ben, on beş günden beri izin üstündeyim. Fakat on beş gün önce bu taraflarda dolaşırken üstüme yirmi kişi birden saldırdı. Sağ kalışıma hâlâ hayret ediyorum. Oralarını adamakıllı muhafaza altına almışlar ama yine de her şeyi iyice düşünememişler... Şimdi bu kılıkta manastıra giriyorum... Bir saat sonra oradan çıktığım vakit, milyonların nerede olduğunu da öğrenmiş olacağım... O zaman istedikleri kadar tedbir alsınlar... Muhafız koysunlar, ortalığı casus ve hafiyelerle doldursunlar, yine de milyonlar benim olacak. Anlıyor musun, Saêtta!.. Ne yaparlarsa yapsınlar, milyonları ele geçireceğim. Şimdi merakını giderdim mi?.. Artık gidebilir miyim?..

Gözlerinde kıvılcımlar çakan Saêtta, soluk soluğa:

"Git git oğlum," dedi. "Dur da şu pelerinini düzelteyim... Bıyıklarını kestirsen daha iyi olurdu ya... Haydi git. Talihin açık olsun..."

Jehan, Saêtta'dan ayrıldıktan sonra hızlı hızlı yürüyerek Perrette'i yakaladı ve yan yana yürürlerken düşünmeye koyuldu:

"Eğer yanılmıyorsam, ben bunları söyledikten sonra ne yapıp edecek, manastırın kapısını da muhafaza altına aldıracaktır. O zaman

kapıdan çıkmamıza imkân kalmayacak... Lanet olsun! Saêtta, harekete geçmeden durur mu hiç?... Bir türlü bitmek bilmeyen şu on iki gün içinde aldığım bütün tedbirler boşa mı çıkacak? Tasarladığım plan suya mı düşecek? Ama hiç değilse, yanılıp yanılmadığımı; ondan haksız yere şüphe edip etmediğimi anlayacağım ya... Bana kalırsa şüphelerim yersiz değil... Onun için o bana ihanet edecekmiş gibi davranmalıyım... Daha önce kurduğum planlar altüst oldu ama başka çare yok..."

Jehan, bunları aklından geçirdikten sonra kendisini dikkatle dinleyen Perrette'e yeniden, Bertille'i nasıl kaçıracaklarını ve manastırdan nasıl çıkacaklarını anlattı.

Saêtta, dudaklarında garip bir gülümseyişle, Jehan'ın gidişini arkadan seyretti. Sonra hızlı adımlarla tepeyi aştı ve kilisenin yanından geçerek But Çeşmesi'ne giden sol taraftaki yola sapıp yürümeye koyuldu. Kilise duvarının üstünde büyük bir kapı vardı ve kilise bahçesinde çalışan işçiler, kazdıkları yerden çıkan toprağı bu kapı deliğinden dışarıya atıyorlardı. Akşamleyin, iş sona erdiği vakit bu kapı sımsıkı kapanıyordu. Nitekim duvarın iç tarafında durup işçilerin çalışmasını kontrol eden bir adam kapıya yaklaştı. Bir an Saêtta'ya ters ters baktıktan sonra sordu:

"Ne istiyorsun? Burada ne bekliyorsun?"

Saêtta hiç istifini bozmadan cevap verdi:

"Nöbetçi subayı ile konuşmak istiyorum. Çok önemli bir diyeceğim var."

Adam bütün dikkatiyle bu yabancının gözlerinin içine baktıktan sonra kapıdan dışarıya çıkarak söylendi:

"Nöbetçi subayı benim. Ne istiyorsun, söyle?"

Saêtta gülümsedi:

"Zaten tahmin etmiştim," dedi.

Ve adamı bir kenara çekerek, onunla hararetli bir şekilde konuşmaya başladı.

*

Daha Saêtta tepeyi aşmadan, yolun kenarındaki hendekte gizlenmiş olduğu anlaşılan bir adam meydana çıkarak uzun zaman Saêtta'yı ve Jehan'la Perrette'in birlikte gözden kayboluşlarını sey-

retti. Bu, Peder Muhteşem Goulard'dı. Peder arkasını tepeye dönerek, aşağıya inmeye başladı ve iki yüz adım kadar yürüdükten sonra birdenbire, körkütük bir sarhoş gibi yalpalamaya ve şarkı söylemeye koyuldu.

Yolun öbür yanında, sarhoş pederin çıkmış olduğu hendeğin biraz ötesinde kocaman bir meşe vardı. Meşenin gölgesinde bir adam uzanmış yatıyordu. Saêtta, Jehan'dan ayrıldıktan sonra bu adamın yanı başından geçmişti, ama kendisini görememişti. Yatmakta olan adam, Şövalye Pardaillan'ın ta kendisiydi.

Şövalye de tıpkı Muhteşem Goulard gibi, yavaş yavaş ve ihtiyatla yerinden kalktı. Gerçi çok soğukkanlı hareket ediyordu ama adamakıllı heyecanlanmış olduğunu anlamamak da imkânsızdı. Tepeden aşağıya inen rahibe doğru baktıktan sonra:

"Bu herif yolda yürürken sarhoş görünüyordu. Onu her zaman böyle gördüğüm için hiç şaşmamıştım. Fakat gerek saklanırken, gerek saklandığı yerden çıktığı vakit tamamen ayık ve kendine hâkimdi. Şimdi nasıl oluyor da birdenbire dört bir yana yalpa vura vura ve danalar gibi böğüre böğüre zil zurna sarhoş gidiyor?.. Bu haline ne anlam vermeli?" diye düşündü. Bir an bu bilmeceyi çözmeye uğraşır gibi düşünceli kaldıktan sonra Martire Kilisesi'ne doğru yürüyen Saêtta'yı gördü ve mırıldandı:

"Demek Saêtta da bu?.. Öteki adıyla Guido Lupini... Zaten ben anlamıştım ya... Öyleyse yine eski düşüncem doğruymuş... Gidip şununla biraz konuşayım bakayım."

Pardaillan bir an derin bir düşünceye daldı, sonra kiliseyi çevreleyen çitin etrafını dolaşmakta olan Saêtta'ya bakarak mırıldandı:

"Acaba bu haydut orada ne yapacak? Çok merak ediyorum doğrusu... Biraz şu rahibi gözetleyelim bakalım..." Sonra olduğu yerde iyice sinerek Muhteşem Goulard'ı gözetlemeye koyuldu. Muhteşem Goulard da tıpkı Pardaillan gibi Jehan'la Saêtta arasındaki konuşmanın bir kelimesini bile kaçırmamıştı. Gizlenmiş olduğu hendekten ihtiyatla çıktığı vakit kendi kendine söyleniyordu:

"Saêtta, delikanlıyı, Sully'nin adamlarına haber vermeye gitti. Bundan hiç şüphem yok. Tabii bu abuk sabuk herif, öç almaktan başka bir şey düşünmez... Neme lazım, ne düşünürse düşünsün... Beni ilgilendiren burası değil. Asıl sinirime dokunan mesele Faus-

ta'nın oğlunun, gittikçe bize engel olmaya başlaması. Yoo, bu böyle yürümez. Bu oğlanın vücudunun kalkması lazım. Şimdi bu iş için tam fırsat. Manastırdan çıkar çıkmaz hemen enselenecek. Ben de hemen gidip Concini'ye haber vereyim, Nasıl olsa delikanlıyı sağ bırakmaz. Hele benim tavsiyemi yerine getirirse Yiğit Jehan öldü demektir."

Muhteşem Goulard bu kararı verdikten sonra tekrar sahte bir sarhoş edası takınıp şarkı söylemeye ve sendeleye sendeleye yürümeye koyuldu; Perrette'in evinin önünden geçerken Saint-Honoré Sokağı'na yöneldi.

Pardaillan da gizli gizli arkasından geliyordu. Muhteşem Goulard yola koyulduktan sonra yolun üstünde nereden çıktığı anlaşılmayan bir rahip daha belirmişti. Şövalye bu rahibi görür görmez söylendi:

"Tamam. Tahmin ettiğim gibi çıktı işte. Bakalım şimdi ne olacak?"

Muhteşem Goulard, karşıdan gelen rahibi pekâlâ gördüğü halde yolda yalpa vururken ona çarpmaktan da geri kalmamıştı. Bu çarpışma sırasında, sözde yere yuvarlanmamak için adamın boynuna sarılmış, o da yetmiyormuş gibi herifi öpmeye kalkmıştı. Bu sefer, aralarında adamakıllı bir itişip kakışma başladı. Rahip silkindi, Muhteşem Goulard'ın elinden kurtuldu ve sert bir hareketle sahte sarhoşu yere yıktı. Muhteşem Goulard ise yerde yatarken bir yandan tepinmeye, bir yandan da avaz avaz bağırmaya koyuldu.

Yabancı rahip bu rezaleti kimsenin görmemesi için bütün hızıyla oradan uzaklaşmaya ve arkasına bakıp sarhoşa, bir sürü lanet okumaya başladı. Muhteşem Goulard da, yerden güçlükle kalkıp sallana sallana şehre doğru yürüdü.

Pardaillan olup bitenleri uzaktan seyrettikten sonra düşündüklerini şöyle özetledi:

"Ne de mükemmel bir oyun oynadılar ama..."

Sonra yerinden doğrulup kiliseye yöneldi.

Muhteşem Goulard'ın çarptığı rahibe gelince, yukarıdaki olayın üzerinden beş dakika geçmemişti ki Concini'nin yardakçılarından Roquetaille ile bir görüşme yaptı, bundan sonra da Roquetaille'nin emriyle bir atlı, dörtnala Paris'e yollandı.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Bu işler olup biterken Jehan'la Perrette de manastıra ulaşmışlardı. Dilber çamaşırcı, bir hafta önce çarşamba günü de oraya, yüzünü Jehan gibi örtmüş bir işçi kadınla beraber geldiği için kapıcı rahibe, hiçbir şeyden şüphelenmedi.

Manastırın içine girince ikisi de derin bir soluk aldılar. Ama daha iş bitmiş değil, ancak yeni başlamıştı. Bertille'in yanına gitmeden önce Perrette'in rahibelere getirdiği temiz çamaşırları teslim etmesi ve yıkanacak çamaşırları da teslim alması gerekiyordu. Neyse ki bu işler de aksamadan, mükemmel bir şekilde sona erdi. Manastıra girdiklerinden ancak yarım saat sonra sıra, Bertille'in mahpus bulunduğu eve girmeye geldi. Eve varır varmaz, hizmetçi rahibe tarafından karşılandılar ve hep birlikte içeriye girdiler.

Aslında bu Jehan'ın planıydı. Perrette temiz çamaşırları dağıtırken Bertille'e Jehan'ın giydiği işçi kıyafetlerin aynısını, bir önceki hafta vermişti. Böylece bu iki genç kadın kolay bir şekilde oradan sıvışacaktı. Yani en azından öyle düşünüyorlardı. Jehan'a gelince, o akşama kadar evde bekleyecekti. Evin arkasında çatı katına çıkan büyük merdivenler vardı. Jehan çit duvarına tırmanmak için hep bu merdivenleri kullanırdı.

Fakat çamaşırhaneye giderken Saêtta'yla karşılaşmaları, titizlikle hazırlanan bu planı altüst etmişti. Jehan Saêtta'nın, bu planı yemeden içmeden gidip kendini ihbar edeceğinden hiç şüphesi yoktu. Saêtta direkt olarak Jehan'ın eşkâlini bildirecek, üzerine işçi kıyafeti giyen Bertille'i ortaya çıkaracak ve onları yakalatacaktı. Yani Saêtta bu plan için beklenmedik tehditler demekti. Mutlaka başka bir plan bulunmalıydı.

Perrette'i eve soktuktan sonra Jehan tam kapının arkasında durdu. İki genç kızın, çamaşırları kontrol etmeye dalmış olduklarını görünce eliyle birdenbire hizmetçi rahibenin omuzundan tutarak,

kesin bir eda ile söylendi:

"Madam eğer sesinizi çıkarmayacağınıza söz verirseniz size hiçbir kötülüğüm dokunmaz. Ama bağırmaya kalkarsanız, sizi gözümü bile kırpmadan boğazlayıveririm!"

Rahibe dehşet içinde, tir tir titreyerek yalvarıp yakardı ve ses çıkarmayacağına söz verdi.

Bertille sırtındaki beyaz entarinin altına, daha önceden bir işçi elbisesi giydiği için kıyafetini çabucak değiştiriverdi. Perrette, hemen ona da tıpkı Jehan'ınki gibi bir atkı verdi. Jehan'ın bir işareti üzerine büyük bir çamaşır sepetini boşaltarak içine sadece Bertille'in elbiselerini koydular. Sonra genç kız sepeti koluna taktı.

O zaman Jehan, Perrette'e küçük bir hançer uzatarak, korkusundan yüzü bembeyaz kesilen rahibeye dönüp sert bir sesle:

"Madam," dedi. "Buradan hep beraber çıkacağız. Siz bu iki genç matmazelin arasında ve onlarla birlikte yürüyeceksiniz. Yolda birilerine rastlarsak ve bize bir şey sorarlarsa siz cevap verecek; başrahibenin emri üzerine bizi onun yanına götürdüğünüzü söyleyeceksiniz..."

Sonra Perrette'e dönüp söylendi:

"Madam ufacık şüpheli bir harekette bulunmaya kalkışırsa onu hemen hançerleyeceksin Perrette!"

Rahibe o kadar korkmuştu ki denilenleri yapacağını hiçbir şey söylemeden ürkek bir baş işaretiyle belirtti. Delikanlı, rahibenin sözünde duracak kadar korktuğunu anlamıştı. Artık ona, pek önem vermeden binanın arkasına koşarak oradan uzun merdiveni aldı, sonra tekrar iki genç kızın yanına döndü. Bu işler, epey hızlı davranmasına rağmen on dakika sürmüştü.

Rahibe, Perrette'le Bertille'in arasına girdi ve birlikte evden çıktılar. Delikanlı önde gidiyordu. Kendilerine bir şey soran çıkmadı. Manastır duvarının kendilerine en yakın olduğu tarafa varınca Jehan, merdiveni duvara dayadı. Rahibeyi kolundan tuttuktan sonra tatlı bir sesle Bertille'e dedi ki:

"Atkınızı çıkarın. Şu pelerini sırtınıza alın. Duvarın öbür yanına geçince pelerinin yakasını fazlaca kaldırmaz ve yüzünüzü iyice örtmezsiniz. Artık işçi kıyafetinde olmayacaksınız, ama kadın olduğunuz

ta uzaktan seçilebilmelidir."

Genç kız cevap vermedi. Sevgilisine tatlı bakışlarla bakarak dediklerini yaptı. Jehan, onun hazır olduğunu görünce merdiveni işaret etti:

"Şimdi çıkın bakalım... Duvarın öte yanına inince hiç acele etmeden, arkanıza bakmadan ve beni hiç tanımıyormuş gibi davranarak yürüyün."

Bertille, endişe ve tereddütle duralayıp sordu:

"Ya siz ne olacaksınız?"

"Siz benim için endişelenmeyin. Benim dediğimi yaparsanız kurtulabilirsiniz."

Bertille, tartışmanın gereksizliğini anlamıştı. Zaten delikanlının kuvvet ve zekasına sarsılmaz bir güveni vardı. Jehan, merdiveni tırmanırken heyecandan kısılmış sesiyle Perrette'e:

"Canım kardeşim! Bertille sana emanet. Onu eve götür ve gözlerini bir saniye bile üzerinden ayırma!" dedi.

Perrette, her zamanki ciddi tavrıyla cevap verdi:

"Hiç tasalanmayın. Onu doğru bize götüreceğim ve hiç peşinden ayrılmayacağım."

Bundan sonra Perrette de merdiveni tırmandı. Bu sefer Jehan, rahibeye dönerek seslendi:

"Madam, şimdi ben de çıkacağım. Yanınızdan uzaklaşacağım diye benden kurtulabileceğinizi sanmayın. Yanımda tabancam var... En ufak bir ses çıkarırsanız kurşunu yersiniz..."

Tabancası filan yoktu, ama rahibe bu palavraya hemen inandı. Jehan, kadının heykel gibi kalakaldığını görünce bir hamlede merdiveni tırmanarak duvarın üstüne çıktıktan sonra merdiveni yukarıya çekip öbür tarafa aktardı. Bertille ile Perrette indiler. Delikanlı da bir anda üstündeki kadın elbiselerini çıkarıp attı.

İki genç kız, ortasında idam sehpası bulunan küçük meydanın tam karşısında toprağa ayak basmışlardı. Yol, duvar boyunca uzanarak manastır kapısının önünden geçiyordu. Jehan, onlara, meydanın öbür tarafında bulunan ve idam sehpasının yanından geçen yolu işaret etti. Sonra manastır bahçesine doğru eğilerek, rahibeye:

"Madam, size karşı zor kullandığım için beni affedin," dedi. "Başka türlü yapmama imkân yoktu."

Ve hızla merdivenden inerek toprağa ayak bastı. Aynı anda, duvarın öte yanında keskin bir çığlık duyuldu. Bu, birdenbire cesaretlenip feryada başlayan rahibenin sesiydi. Jehan, genç kızlara baktı. Perrette'in, sepeti almış ve Bertille'in koluna girmiş olduğunu gördü. İkisi de hızlı hızlı küçük meydanı geçtiler. Jehan, yolun alt tarafında, manastırın kapısında bir kalabalığın toplandığını fark etti. Gülümseyerek söylendi:

"Saêtta'nın beni neden bu kadar ısrarla hırsızlığa teşvik ettiğini şimdi anlıyorum... Demek suçüstü yakalanmamı istiyormuş..."

Bakışlarını yeniden iki genç kıza çevirdi. İçinde bir tereddüt vardı. İki kızın peşinden mi yürümeliydi, yoksa ters yönde gidip, buralardan büsbütün uzaklaşmalı mıydı? İki genç kız, şimdi tehlikede değillerdi. Eğer Jehan peşlerine düşerse, düşmanlarına kendini göstermiş ve iki genç kızı tehlikeye atmış olmayacak mıydı? Tereddüt içinde bocalarken birden idam tribününün arkasından bir adamın çıktığını gördü. Onu hemen tanıdı ve sevinç içinde:

"Mösyö Pardaillan!.." diye bağırdı. "Sizi Tanrı gönderdi! Artık Bertille kurtuldu demektir!"

Pardaillan'ı Bertille de tanımıştı. Genç kız sevinç içinde ona doğru koştu ve durumu anlattı. Aslında Pardaillan hiç kıza acıyormuş gibi görünmüyordu. Aksine içinde büyük bir rahatlama var gibiydi. Oldukça mutlu görünüyordu. Kendi kendine söylendi:

"Oh... Meğer manastırda yapacağı şey bu muymuş? Ben de hazinenin peşine düştüğünü sanmıştım. Halbuki alakası bile yokmuş. Sevgili nişanlısını kurtarmak istiyormuş. Oh, öyle rahatladım ki..."

Şövalye, genç kıza teselli edici birkaç kelime söyledikten sonra harekete geçti.

Bu sırada kalabalık bir asker kafilesi, tepenin eteğinden göründü. Pardaillan bunu hemen fark etti ve Jehan'a dönerek, hiçbir şey söylemeden, kendisine pekâlâ anlayacağı işaretlerle genç kızları himayesine aldığını, artık onları merak etmemesini, tepenin eteğinde tehlike bulunduğu için henüz serbest olan yukarı yoldan gitmesini anlattı.

Sonra iki genç kızın ortasına geçti ve emin adımlarla tepeden

inmeye koyuldu. Yolun yarısında, kafilenin yanından geçmek zorunda kaldılarsa da askerler onlarla hiç meşgul olmadan, tepeyi hızlı hızlı tırmanmaya devam ettiler.

Burada hemen belirtmemiz gereken bir husus, Şövalye Pardaillan'ın, daha önceden, manastır kapısının önünden geçmiş olmasıdır. Dolayısıyla şövalye, Concini ile subayın orada ne gibi tedbirler aldıklarını görmüştü. Manastırın kapısında, yarısı asker ve yarısı da Concini'nin ücretli haydutlarından ibaret kırk kişilik bir kuvvet vardı. Saêtta da oradaydı!

Tepenin eteği, böylece sıkı bir göz hapsine alınmış oluyordu ama üst tarafta hiçbir tedbir alınmadığını Pardaillan çabucak sezmişti. Hem Concini hem de subay, Jehan'ın muhakkak surette manastırın kapısından çıkacağını umdukları için oradan başka tarafları da kontrol altına almayı ihmal etmişlerdi. Şövalye, delikanlıya bu yüzden yukarıdan gitmesini işaret etmiş ve artık onun tehlikeyi atlattığından emin halde, iki kızla beraber rahat rahat yola koyulmuştu.

Bir yandan gidiyor, bir yandan da düşünüyordu:

"Jehan şimdi epey uzaklara gitmiştir. Concini, kapıda beklemekten bıkıp da tepenin üstünü araştırmaya karar vereceği vakit iş işten geçmiş olacaktır. Bu iki kızcağızın da artık Concini ile karşılaşmalarına imkân yoktur. İtalyan'ın manastır kapısından ayrılacağını hiç ummam."

Böyle düşünüyordu ama ne olur ne olmaz diye de etrafı kolaçan etmekten geri kalmıyordu. İkide bir başını çevirip peşlerinden gelen olup olmadığına bakmaktaydı... Böylece hiçbir tehlike ile karşılaşmadan, yarım saatlik bir yürüyüşten sonra Perrette'in evine vardılar. Şövalye artık kimsenin peşlerinden gelmediğinden ve Bertille'in bu sefer saklandığı yerin kimse tarafından görülmediğinden emindi. Jehan için de hiçbir endişe duymuyor ve delikanlının, çoktan Saint-Denis Kapısı'ndan geçerek Paris'e girdiğini tahmin ediyordu.

Öte yandan Jehan, Perrette'in evine ancak iki-üç gün sonra gelme kararında olduğundan, bu arada Bertille de yerinden hiç kımıldamayacağından işler tamamen yolunda gidecek ve hiçbir aksaklık olmayacaktı.

Pardaillan'la iki genç kız, iki hafta kadar önce Jehan'ın müthiş bir dövüş sonunda, on üç kişiyi hakladığı o meşhur kapının önüne

varışlarından az önce, kafası adamakıllı sarılmış bir adam buralarda dolaşmış durmuştu. Bu kapının tam karşısında, yol boyunca uzayıp giden bir çit vardı ve öbür yandaki çayırı, yoldan ayırırdı. Adam nihayet bu çitin arkasına geçti. Çitte küçük bir aralık görünce yere uzandı ve bu aralıktan etrafı gözetlemeye koyuldu. Çok beklemedi. Az sonra Pardaillan, Perrette ve Bertille çıkageldiler. Perrette'in kapıyı açarken:

"Burası artık sizin eviniz demektir, Matmazel Bertille..." dediği de kulağına çarptı.

Adam, Bertille adını duyunca yerinden sıçradı ve ateşli gözlerini genç kızdan ayırmadan baktı.

Bu adam kimdi? Orada ne arıyordu? Bunları öğrenmekte gecikmeyeceğiz.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yiğit Jehan, iki genç kızın meydanın dönemecinde gözden kaybolduklarını görünce derin bir nefes aldı. Artık onları hiç merak etmiyordu. Pardaillan'ın himayesinde olduklarına göre, herhalde sağ salim Perrette'in evine varacaklardı.

Bu bakımdan endişesi kalmayınca biraz da kendi durumuyla meşgul olma gereğini hissetti. Kadın elbiseleri giydiği sırada, ucu görünmesin diye kılıcını çıkarıp boynuna takmıştı. Onu çözüp beline taktı. Bir yandan da manastırın kapısında bekleyen kalabalığa alayı alaylı baktı. Sonra hızlı adımlarla yola koyuldu.

Bu yol Saint-Pierre Kilisesi'nin önünden geçiyordu. Buraya bugünlerde Tertre Meydanı deniliyor. Fakat oraya ulaşmadan önce epey kıvrımlı yollardan geçmek gerekiyordu. Jehan bu yamacı çıktıktan sonra tepeden aşağıya inip Saint-Denis'e giden ana yola çıkacaktı. Fakat yol, yokuşa yakınlaşırken ikiye ayrılıyordu. Sağ taraftan gidildiğinde dikili bir haç olduğu söylenen bir çatala varıyordu. Sol taraftaki yol ise, ki Pardaillan daha önce buradan geçmişti, Monceaux Kalesi'ne ve devamında Saint-Honoré kapısına çıkıyordu. Oradan şehre geçmek oldukça kolaydı.

Henüz tepenin üstündeydi ki birdenbire uzaktan tozu dumana katarak dörtnala gelen atlılar gördü. Bu atlıların da kendisini yakalamaya geldiklerinden hiç şüphesi yoktu. Biraz daha ilerlerse atlılarla karşılaşacak, göz göre göre onların eline düşecekti. Onlarla kapışmayı akla getirmek bile delilik olurdu. çünkü pek kalabalıktılar.

Delikanlı tekrar geriye dönüp geldiği yolu geçmekten başka çare bulamadı ve kendi kendine:

"But Çeşmesi'nin önünden geçer ve yol sakinse Saint-Honoré Kapısı'ndan Paris'e girerim," diye düşündü. Fakat tam geriye dönmüş ve Monceau Şatosu istikametini tuttturmuştu ki birdenbire o

taraftan da Montmartre'a doğru dörtnala at koşturan bir kafile görmekte gecikmedi:

"Galiba iki ateş arasında kalacağım," diye mırıldanmakla beraber, soğukkanlılığını hiç kaybetmeden idam sehpasının bulunduğu Gibet Meydanı'na doğru yoluna devam etti. Bu meydanın tarafında birkaç tane yıkık dökük kulübeler bulunuyordu. Bu yıkıntıların arasında haberci rahibelerin çiftliği bulunuyordu. Çevre, uzun zamandır girilmeyen evlerle, terk edilmiş taş ocaklarıyla ve yer yer alçı yığıntılarıyla doluydu. Jehan buradan geçerken oldukça dikkatli bir şekilde yol alması gerekiyordu. Eğer biri bile fark etse bu durum onun için felaket olurdu. Patikaya ulaşıp çitin diğer tarafına geçmesi gerekiyordu. Böylece orada bir sığınak bulabilir ve geceyi güvenli bir şekilde geçirebilirdi.

Fakat bunun için önce meydana ulaşması gerekiyordu. Jehan'ı endişelendiren koşarak gelen atlılar değildi. Onlardan önde olduğundan emindi. Jehan'ı endişelendiren atlıların dinlenmek için tesadüfen kendisinin bulunduğu yere gelmesiydi.

Eli kılıcının kabzasında her an kılıcını çıkarmaya hazır duruyordu. Koşmuyordu ama koşar adımlarla yürüyordu. Pürdikkat etrafa bakıyordu. Kulak kabartmış, etrafı titiz bir şekilde dinliyordu. Aslında tetikte bekleyen bu haliyle olası bir saldırıya hazır olan vahşi hayvanlara benziyordu.

Meydana varınca dudaklarında alaycı bir gülümseme olduğu halde mırıldandı:

"Bu sefer de Concini'yi atlattım."

İdam sehpasına birkaç adımlık yolu kalmıştı ve onu da geçtikten sonra kurtuldu demekti. Hemen çitlerde bulunan bir delikten geçecek ve böylece kendisine erişmelerine imkân kalmayacaktı.

Delikanlı bunları düşünürken, Pardaillan'la iki genç kızın, yolda karşılaşmış oldukları asker kafilesi meydanda göründü. Bunlar, yirmi kişi kadar vardı. Roquetaille'in komutasındaydılar.

Aradıkları delikanlıyı birdenbire karşılarında görünce, müthiş naralar atarak onun önünü kesmek üzere seğirttiler. Aralarından bir tanesi de karşıdaki yolun başına koştu. avazı çıktığı kadar bağırmaya, etraftaki diğer askerlerden yardım istemeye koyuldu. Buna, tepenin eteklerinden sevinç feryatları, bağırmalar cevap verdi.

Jehan'ın arkasından, sağından ve solundan bastığı toprağı bile titreten gürültüler geliyordu. Bunlar gittikçe yaklaşan atlıların nal seslerinden başka bir şey olamazdı. Az sonra şüphesiz onlar da küçük meydana ulaşacaklardı. Roquetaille ile adamları ise delikanlının önünü zaten kesmişlerdi.

Önden, arkadan, sağdan ve soldan gelen atlıların nal sesleri saniyeden saniyeye yaklaşıyor, her yerden feryatlar yükseliyordu:

"Tutun! Saldırın! Yakalayın!"

Ve bütün bu düşmanların yüzü gülüyordu. Jehan'ı kıskıvrak yakaladıklarından emindiler. Bu kadar kalabalığın önünden kaçmak mümkün müydü?

Jehan kılıcını çekti. Ümitsiz bakışlarla çevresine bakındı. Sığınacak hiçbir yer, kaçacak hiçbir delik yoktu. Birkaç adım daha ileride bulunmuş olsa yakayı sıyıracaktı ama artık bu birkaç adımı atmaya da imkân bulamamıştı. Tam kurtulacağı sırada burada böyle kıskıvrak yakalanmak, mahvolmaya mahkûm olmak, gerçekten acıydı. Delikanlı hiddetinden kendi kendini yiyordu.

Bu sırada Concini, askerlere komuta eden nöbetçi subay ve yanındakiler de meydana ulaşmışlar, idam sehpasına doğru koşuyorlardı. Altmış kişi kadar vardılar. Yarım daire halinde ilerliyorlardı.

Jehan, müthiş bir öfkeyle söylendi:

"Demek bu iş buraya kadar... Lanet olsun... Beni sağ ele geçiremezler!.. Ölmeden önce birkaçını kendimle birlikte mezara götürmezsem, ben de Jehan değilim!"

Artık soğukkanlılığını tamamen ele almıştı. Gözleri idam sehpasına çıkan merdivene ilişti. Bir hamlede sehpanın üstüne çıktı. Dudaklarında müthiş bir gülümseme belirdi. Artık kolay kolay alt edilemeyeceğinden emindi. Zira bulunduğu yer topraktan epey yüksekti. Ona saldırmak için muhakkak yukarıya çıkmaları gerekecekti. Halbuki merdiven, ancak bir kişinin çıkabileceği genişlikteydi. Şu halde teker teker geleceklerdi. O da onları teker teker temizleyecekti.

Jehan, merdivenin en üst basamağında, kılıcının ucunu çizmesinin kenarına dayayarak durup beklemeye başladı.

Bu sırada çevresini saran çember de adamakıllı daralmıştı. Con-

cini, Roquetaille ve subay, idam sehpasının dibine kadar sokulmuşlardı. Concini, bu sefer son derece ihtiyatlı davranmış, Jehan'ı yakalamak için adeta bir orduyu harekete geçirmişti. Adam, Jehan'ın sehpanın tepesine tırmandığını görünce acı acı güldü ve:

"Bakın!" diye söylendi. "Sonunun ne olacağını ne de güzel biliyor. Darağacına bile kendi isteğiyle çıktı. Şimdi yalnız cellat eksik..."

Jehan, tepeden, gür sesiyle karşılık verdi:

"Kim demiş cellat yok diye? Sen varsın ya... Cellatlık sana yakışmaz da kime yakışır? Ama belki de cellatlar bile senin gibi alçakları meslektaşlığa kabul etmek istemezler..."

Concini bu hakareti duyunca dişlerini gıcırdatarak komutana döndü. Subay bunun manasını anladı ve merdivene yaklaşarak, emreden bir sesle bağırdı:

"Kral adına teslim olun!"

Jehan alay etti:

"Ne duruyorsun? Gelip teslim alsana..."

"Bu kadar kalabalığa direnmekten ne çıkar, mösyö? Haydi, aklınızı toplayın da kılıcınızı bana teslim edin..."

"Bu kılıç teslim olmaz. Ancak senin karnını deşer, o kadar."

Subay, omuz silkerek, tasasız bir tavırla:

"Siz bilirsiniz," dedi.

Ve adamlarına dönerek emretti:

"Haydi, tutun şunu!"

Kralın askerleri ve Concini'nin ücretli katilleri karmakarışık saldırdılar. Birbirlerini iteleye kakalaya, merdivene tırmanmaya çalışıyorlardı. Jehan, onların yaklaşmalarını bekledikten sonra kılıcına şimşek hızıyla çemberler çizdirmeye başladı.

Çığlıklar, bağırtılar, iniltiler birbirini takip etti ve bunlardan sonra yere düşen vücutların gürültüsü duyuldu. Merdivenin dibinde dört kişi, yaralı veya cansız yere uzanmıştı. Ötekiler, birdenbire gerilemiş, merdiven altında şaşkın bir halde duralamışlardı. Jehan, daha ilk çarpışmada kendisi için bir zafer anıtı haline gelen bu uğursuz idam sehpasının üstünde dimdik duruyordu. Yüzünde korkunç, alaylı bir tebessüm belirmişti.

İlk hücumdan aldıkları dersle daha tedbirli ve daha ihtiyatlı bir hücuma kalkan kalabalık, bu sefer artık onu diri yakalamak düşüncesinden vazgeçerek, öfkeden kudurmuşçasına saldırdı. Yiğit Jehan, bu sefer de onların yaklaşmalarını bekledi. Sonra o müthiş kılıcıyla havada bir iki çember daha çizdi ve aynı kılıcı, birkaç defa daha inip kalktı. Yeniden feryatlar, iniltiler, birbirine karıştı. Haydut sürüsü, yeniden geriledi. Hücumun başından beri dokuz kişi yerlere serilmiş ve kanlar içinde yatıyorlardı.

Halbuki bütün işler ancak bir dakika sürmüştü.

Ortalığı allak bullak eden bu müthiş gürültü arasında Jehan'ın alaycı ve aşağılayıcı kahkahası çınlamakta gecikmedi. Subay, Concini'ye döndü ve şaşkınlıktan ne yapacağını şaşırmış bir halde söylendi:

"Bu kim böyle, canım? Şeytan mıdır nedir?"

Concini, acizliğin verdiği hiddetle dişlerini gıcırdatarak söylendi:

"Ben size söylemedim mi?"

"Evet, ama bu kadarı da olmaz canım. Ne müthiş kılıç o... Bir dakika içinde dokuz kişiyi yere serdi. Ya öldüler ya da yaralandılar. Halbuki kendisinde bir tek çizik bile yok.

Bu anda, zıt yönlerden gelen yeni atlı grupları da meydana girmişlerdi. Elli kişi kadardılar ve başlarında bir komutan vardı. Bu iki kafileye de Longval ve Eynaus yol göstermişti. Yeni gelenler, hemen Concini ile subayın yanına seğirttiler. Nöbetçi subayı, sorumluluktan kurtulduğuna pek sevinerek durumu, yeni gelen komutana anlattıktan sonra hemen onun emrine girdi.

Jehan, idam sehpasının üstünde rahat rahat dinleniyordu.

Komutan mırıldandı:

"Doğrusu yazık. Pek cesur bir delikanlı. Fakat kralın emri var. Kendisini muhakkak ele geçireceğiz."

Bundan sonra da derhal tertibat almaya koyuldu. Darağacının her cephesine onar kişi dikti. Ayrıca on kişi de merdivenin karşısında yer aldı. Komutan hepsine ayrı ayrı talimat verirken Jehan da alayla onları süzüyordu.

Birden komutanın elini kaldırarak emir verdiği görüldü:

"Hücum!.."

Askerler, düzenli bir şekilde ilerlediler ve merdivenin önünde bulunanlar, kılıçlarını ileri uzatarak basamakları ihtiyatla çıkmaya koyuldular. Diğerleri ise birbirlerine omuz vererek, darağacının üstüne tırmanmaya çalışıyorlardı. Jehan hâlâ yerinden kımıldanmıyordu. Derken birdenbire korkunç bir sesle:

"Savulun! Burada Yiğit Jehan var!" diye haykırdı.

Aynı saniyede de öne doğru eğilmesiyle doğrulması bir oldu. O anda kocaman bir şeyi kaldırıp merdivenden tarafa fırlattığı görüldü.

Jehan, aynı hareketi dört defa tekrarladı ve her seferinde de koskoca bir tas, merdiveni tırmanmaya çabalayanların üzerine indi.

Her yandan bağırmalar, feryatlar ve iniltiler yükseldi. Ama delikanlının gür sesi bütün gürültüleri bastırdı.

"Savulun! Yiğit Jehan geliyor!.."

Bu kargaşalık almış yürümüşken, birdenbire yerin derinliklerinden bir ses yükseldi:

"Savulun! Yiğit Jehan geliyor. Yaşasın Yiğit Jehan!"

İdam sehpasının duvarındaki tahta kapı birdenbire açılmış, içeriden cehennem zebanisi gibi üç kişi fırlamıştı. Yalın kılıç saldıran bu üç korkunç adam, müthiş naralar atarak zaten şaşkınlık içinde bocalayan askerlerin kafalarını büsbütün allak bullak ettiler.

Ve tabii içlerinden birçoğunu da yere sermekte gecikmediler.

Bu cehennem zebanileri, herhalde Jehan'ın yabancısı olmayacaklardı. Çünkü delikanlı onları görür görmez, idam sehpasının tepesinden yere atlayıp onların yanında savaşa katılmış, kılıcını yıldırım hızıyla kaldırıp indirmeye ve haykırmaya koyulmuştu:

"Savulun! Yiğit Jehan geliyor!"

İdam sehpasının çevresinin temizlenmesi ancak birkaç saniye sürdü. Başta Concini olmak üzere subaylar, askerler ve ücretli haydutlar, bu dört adamın ölüm saçan saldırısına dayanamayıp oradan hızla uzaklaşıverdiler. Ortalıkta toz toprak ve kanlar içinde yerlere uzanmış olan otuz kadar insan leşinden başka bir şey kalmadı.

Komutan hiddet ve utancından mosmor kesilmişti. Concini ise hırsından kuduruyordu. Roquetaille, Eynaus ve Longval, aczin ver-

diği kızgınlıkla, saçlarını başlarını yoluyorlardı. Askerlerle haydutlar da ağız dolusu küfürler savuruyorlardı.

Karşılarında, müthiş kahkahalar atan dört şeytandan başka kimse yoktu.

Nihayet komutan kendine gelerek kısa bir emir verdi. Askerler, çabucak toplandılar. Doldurulan tüfeklerin şakırtısı duyuldu. Arkasından komutanın sesi yükseldi:

"Ateş!"

Aynı saniyede yeri göğü titreten korkunç patlamalarla birlikte etrafı bir duman bulutu sardı ve idam sehpasına bir kurşun yağmuru başladı. Sonra silahlar sustu, etrafa bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Fakat silah sesleri diner dinmez, dört kişinin aynı şeytani kahkahası, ortalığı tekrar çınlattı ve aynı hançerelerden, tüyleri diken diken eden bir nara yükseldi:

"Savulun! Burada Yiğit Jehan var!"

Barut dumanı dağılmıştı. Concini ve adamları merak ve heyecanla soluyarak bakıyorlardı.

Dört şeytan ortadan kaybolmuş ve idam sehpasının açık kapısı da kapanmıştı.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yiğit Jehan; Carcagne, Gringaille ve Escargasse'yi hemen tanımış ve yıldırım hızıyla onların yanına fırlamış, onlarla birlikte çarpışmaya koyulmuştu.

Yol açılınca dördü de aynı anda durmuştu. Hücum etmeye devam etseler, kolayca geçebilirlerdi. Jehan bir an düşündü. Daha sonra atları hatırladı.

Ancak yüzbaşı, "Ateş!" emrini verir vermez, dördü birden hemen yüzükoyun yere uzanmışlar ve kurşunlar üzerlerinden ıslık çalarak geçip gitmişti. Ateş kesilir kesilmez, daha barut dumanı dağılmadan ayağa fırlamışlar ve hemen darağacının kapısını sürgülemişlerdi.

Yüzbaşı, düşmanlarının bulunduğu yere baktığı vakit attıkları kurşunların boşa gittiğini gördü. Kralın emrine karşı gelen asilerin dördü de ortadan kaybolmuştu. Fakat subay, soğukkanlılığı kaybetmeyerek, hemen adamlarına idam sehpasının etrafını sarmalarını emrettikten sonra bir süre istirahat verdi.

Bu süre içinde o da düşünmeye fırsat bulacaktı. Çünkü düşünmeye gerçekten ihtiyacı vardı.

Bunca yıllık askerdi. Fakat şimdiye kadar böyle, akılları durduracak bir macera yaşamış değildi.

Dört kişi, yüz yirmi kişiye karşı koysun ve otuzunu da dövüş dışı etsin!

Şaşıyor, kızıyor ve düşmanlarına ister istemez hayranlık duyuyordu.

İdam sehpasını iyice kuşattığı için, buradan kimsenin kaçamayacağını biliyordu. Bu fırsattan istifade ederek ölü ve yaralıları toplattı. Hücum için aceleye lüzum yoktu. Bu dört kişiyi, ölü veya diri, ele geçirmeye karar vermişti. Fakat bu işi başarırken, mümkün olduğu kadar az kurban vermeliydi. Şimdiye kadar çarpışma dışı edilen otuz

kişi, zaten ağır bir kayıp değil miydi?

Öte yandan, Yiğit Jehan da vaktini boşuna geçirmiyordu. İlk işi mahzeni gözden geçirmek oldu. Gringaille, Escargasse ve Carcagne, mahzene indikten sonra, ihtiyat tedbiri olarak, gediği kirişlerle iyice kapamışlardı. Bu suretle ansızın bir hücuma uğrama tehlikesi kalmamıştı. Hatta bu yetmiyormuş gibi, tavukların girip çıktıkları ufak tefek bazı duvar deliklerini bile tıkadılar. Bu iş için gerekli araçlar bol bol vardı. Bununla birlikte idam sehpasının her üç duvarında ve özellikle ön yüzünde birkaç delik bıraktılar.

Jehan, bu işler bittikten sonra hemen mağaraya indi. Üç ahbap çavuşlar, liderlerine, orada yığılı cephane, silah ve erzakı muzaffer bir eda ile gösterdiler. Sandıkta, şöyle böyle on beş tüfek ve bir o kadar tabanca vardı. Dördü birden derhal bu silahları doldurarak yukarıya çıkardılar. Arkasından da kurşun sandıklarıyla ve barut fıçıları çıkarıldı. Sonra duvarlarda, mahsus bırakılan her deliğe bir tüfeğin namlusunu yerleştirdiler. Artan tüfekleri de doldurup yedeğe ayırdıktan sonra her biri, elinde bir silah olduğu halde bir deliğin başında beklemeye koyuldu.

Nihayet yüzbaşı harekete geçmeye karar verdi. Ellerinde kocaman bir kirişi taşıyan altı asker kapıya doğru yaklaşmaya başladı. Ağır ağır ilerliyorlardı. Onların çevresinde de, yardımcı olarak on iki kadar haydut bir çember halinde yürüyordu. Herhalde kirişi koçbaşı şeklinde kullanarak kapıyı kıracaklardı.

Fakat tam bu sırada üst üste dört silah sesi duyuldu. Kirişi taşıyan askerlerden dördü yıkıldı. Öteki ikisi de kirişi yere bırakıverdiler. Askerler ve haydutlar bir süre şaşkın ve hareketsiz kaldılar. Derken dört tüfek sesi daha işitildi ve aynı anda haydutlardan dördü yere serildi.

Fakat bu sonuncu silah sesleri ayakta kalanları öyle bir telaşlandırdı ki itişe kakışa müthiş bir kaçışma başladı.

Hemen aynı anda iki tüfek daha patladı, paniğe kapılmış olanlardan ikisi daha boylu boyunca yere uzandı. Bunlar da Concini'nin adamlarındandı.

Arkalarda kalmış olan askerlerle haydutlar, hayret içinde birbirlerine ne olduğunu soruyorlardı. Ama kendilerine bir şey olmadığı için bulundukları emniyetli yerden kımıldamaya pek niyetli görünmüyorlardı.

Bu sırada üst üste dört silah sesi daha duyuldu. Bunun sonucu da o zamana kadar durumlarından emin görünenlerden üç kişinin daha yere serilmesi oldu. Bunlar da Concini'nin paralı haydutlarındandı. Canım, bugün Concini için ne talihsiz bir gündü böyle!..

Haydut ve asker saflarında panik baş göstermişti.

Şimdi, idam sehpasının sadece ön cephesinden değil, sağ tarafından da ateş edilmeye başlanmıştı. Silahların art arda patlamasıyla kaçanlardan üç kişinin daha kanlar içinde yere serilmesi bir oldu.

İdam sehpasının çevresi, birkaç saniye sonra tamamen boşalmıştı. Askerler ve haydutlar artık idam sehpasından atılacak kurşunların erişemeyeceği bir yere varmış bulunuyorlardı.

Concini, adamlarını sayınca hiddetinden küplere bindi. Dört silahşoru hesap dışı edilirse, para ile tuttuğu kırk hayduttan kala kala on yedi kişi kalmıştı. Çılgına dönen İtalyan avaz avaz haykırmaya başladı:

"Bu serserinin kellesini getirene on bin frank vereceğim!"

Artık Jehan'ı diri yakalamaktan vazgeçmişti. Adamlarının hangisinde bu işi başaracak maneviyat kalmıştı ki... Düşmanlarının ölüsünün de on bin frank ettiğini duydukları halde, hiçbiri idam sehpasına yaklaşmaya niyetli görünmüyordu.

Komutanın hali de Concini'ninkinden farklı değildi. Adam hiddetinden bıyıklarını ısırıp ağız dolusu küfürler savuruyordu.

Öte yanda Jehan, mahzende gayet sakin bir tavırla arkadaşlarına.

"Bu ders onları epey düşündürür," dedi, "sanırım ki yarım saatten önce yerlerinden kımıldanmazlar. Bu zamanı boş geçirmeyelim."

Hep birlikte mağaraya indiler. Sandıklarda birinin kapağını sökerek yukarıya çıkardılar. Arkasından da üç fıçı barut getirdiler. Fıçılardaki barutu yere boşalttıktan sonra ağzı açık sandığı, yerdeki barut yığınının üstüne kapatıverdiler. Sonra da yere barut serpmek suretiyle bir çizgi çektiler. Bu çizgiyi sandığın altındaki barutu ateşleyecek fitil ödevini görmek üzere hazırlıyorlardı. Sandık, nasıl barutu gizliyorsa, bir uzun tahta da fitilin üstüne örtülerek onu gizledi. Bundan sonra yukarıda ne kadar silah varsa, hepsini toplayıp aşağıya indirdiler. Sandıktan söktükleri kapakla da mağaraya inen merdive-

ne açılan gediği kapadılar. Bu delik de böylece gizlenmiş oluyordu.

Jehan'ın istediği bütün hazırlıklar, böylece tamamlandı. Delikanlı, üç arkadaşını mağaraya indirdikten sonra kendisi yukarıda tek başına kaldı ve beklemeye başladı.

Concini'nin on bin franklık vaadinin haydutlar üzerindeki etkisi vakit geçtikçe artıyordu. Bunlar arasından bazıları idam sehpasının sol taraftaki duvarından, şimdiye kadar hiç silah patlamamış olduğuna dikkati çektiler. Gerçi bu, içeridekilerin bir kurnazlığı da olabilirdi ama belki de o tarafta silah yoktu. Bundan emin olmak için oraya kadar giderek araştırdılar, oranın tehlikesiz olduğunu anladılar. İçlerinden birkaçı, merdivene tırmanıp sehpanın üzerine çıkacak kadar cesur davrandı. Bu hareketi yaparken her an tüfek kurşunlarına hedef olma endişesiyle binbir ihtiyatla hareket ediyorlardı. İdam sehpasının üstünde bir uçtan öbür uca kadar rahat rahat gezinebildiler. Burası oldukça harap durumdaydı. Ötesinde berisinde, aşağıya inmeye imkân verecek çöküntüler vardı. Fakat toplu bir hücuma elverişli bir gedik yoktu. Bunu yapabilmek için bir sürü alet getirerek yavaş yavaş ve sessiz sedasız çalışmaya koyuldular. Böylece kısa zamanda tahtalar sökülmeye, kalaslar kesilmeye başlandı.

Bunu yaparken, aşağıdakilerin hiçbir şey fark etmemelerine çalışıyor ve ses gelmediğine göre bunu başardıklarını da sanıyorlardı.

Concini ile silahşorları, darağacının aşağısında, kurşunların erişemeyeceği bir yere sinmiş, gittikçe artan bir sabırsızlıkla bu çalışmaları seyrediyorlardı.

Komutan da, Concini'nin adamlarının ne yapmak istediğini anlamıştı. Fakat o bu işe katılmak istemedi. Onun da kendine göre bir düşüncesi vardı ama bu, tam manasıyla mert bir askere yaraşır bir düşünceydi. Nitekim askerlerini idam sehpasının yanlarına ve önüne, hücuma hazır bir durumda dizdikten sonra nöbetçi teğmenle beraber ilerledi. İkisi de kılıçlarını çekmeden yürümüşlerdi. Büyük bir cesaretle idam sehpasının kapısına yöneldiler. Bu yürüyüş sırasında kurşun yağmuruna tutulmadıklarına hayret ediyorlardı. Fakat hiç duraklamadan, az önce askerlerin taşımış oldukları kirişe kadar geldiler. Düşmanlarının kendilerine bir tuzak hazırlamış olabileceğini de düşünmüyor değillerdi ama bu, onları ilerlemekten alıkoymuyordu. İkicinin de kılıcı kınındaydı. Yüzbaşı ayrıca, kapıyı uçur-

makta kullanmak üzere bir kestane fişeği almıştı.

Böylece kapıya beş-on adım kalıncaya kadar yaklaşmışlardı ki birdenbire kapı açılıverdi ve eşikte Yiğit Jehan belirdi.

Onun da kılıcı kınındaydı.

Delikanlının apansız ortaya çıkıverişi, öyle umulmadık bir zamanda olmuştu ki iki subay, şaşkınlıklarından oldukları yerde mıhlanmış gibi kalakalmışlardı. Arkalarından gelen askerler de duraklamışlardı. Askerlerin hepsinin bellerinde tabancaları olduğu halde hayretlerinden midir, yoksa bu delikanlının delice cesaretine karşı duydukları hayranlıklarından mıdır bilinemez, tabancalarını çekmeyi akıllarına bile getirememişlerdi.

Küçük meydana ansızın bir ölüm sessizliği çökmüştü. İki subayın ardından gelen askerler, ne olacağını merak ederek yaklaşmışlardı. Concini'nin haydutları da idam sehpasının üstündeki işlerini bırakmışlardı. Hiddetinden köpüren İtalyan'la silahşorları ise arkalarında adamları olduğu halde hemen oraya seğirtmişlerdi.

Yiğit Jehan, şapkasını çıkarıp eğilerek, iki komutanı zarif bir şekilde selamlayınca, iki komutan da bu asil harekete, ellerinde olmaksızın ve hiç düşünmeden, şapkalarını çıkararak karşılık verdiler. Bunun üzerine delikanlı, son derece sakin bir tavırla sordu:

"Ne arzu ettiğinizi sorabilir miyim, mösyöler?.."

Şimdiye kadar olanlardan sonra damdan düşer gibi sorulan bu soru, komutanı epey hayrete düşürdü ama adam kendini çabuk toparlayıp sert bir sesle cevap verdi:

"Sizi kral namına tevkif etmeye geldim. Kılıcınızı bana teslim edin mösyö!"

Ve elini uzatarak ileriye doğru iki adım attı.

Öte yanda, artık sabrı tamamen tükenmiş olan Concini ise saçını başını yolarak söyleniyordu...

"Aman Tanrım! Eline hemen kelepçe vuruvermek varken bu serseri ile laf ebeliği yapılır mı?"

Komutandan ümidini kesen İtalyan, yanındaki silahşorlara, peşinden gelmelerini söyleyerek idam sehpasının yan tarafına gitti ve yüzbaşıya duyduğu hiddeti, sehpanın tepesinde çalışan adamlarından çıkardı:

"Ne duruyorsunuz, haydutlar? İşinize devam etsenize! Elinizi çabuk tutun, yoksa..."

Bu zılgıtı yiyen haydutlar, hemen yine işlerine koyuldular.

Ona bakmadan, sanki Concini onun için yokmuş gibi duymamış gibi, Jehan da elini uzattı ve aynı soğuk bir nezaketle konuştu:

"Bir dakika efendim, lütfen!"

Saldırgan bir hareket yapsaydı, komutan tereddüt etmeden üstüne atlardı. Ama o kadar küçümseyici bir şekilde sakin görünüyordu ki, komutan bir kez daha etkilendi, duraksadı.

Bu sırada Jehan, yine yüzbaşıya soruyordu:

"Beni tevkif etmek istediğinizi söylediniz, değil mi?"

Yüzbaşı nazikçe cevap verdi:

"Doğrusu buna çok üzgünüm, mösyö. Çünkü siz cesur bir gençsiniz. Ama ne yapayım, böyle emir aldım ve bunu yerine getirmek zorundayım."

Jehan nazik olduğu kadar ciddi ve heyecanlı bir sesle:

"Öyleyse buraya girip beni yakalamanız gerekecek," dedi. "Bunun için de, bu kapıyı kırmak zorunda kalacaksınız, Bu pek zor bir iş değil. Kapı kırıldıktan sonra içeriye girebileceksiniz. Ben de üstünüze ateş etmeyeceğimize söz veririm. Ama size kesinlikle söyleyeyim ki mösyö, buraya girenler buradan sağ çıkamayacaklar. Ben şu kapıyı, size bunu söylemek için açtım."

Ve komutanın, bu garip tehdit karşısında hissettiği şaşkınlıktan kurtulmasına fırsat vermeden içeri girerek kapıyı kapattı. Komutan, bir süre kapanan kapının önünde düşünceli bir halde kaldı, sonra kendi kendine söylendi:

"Doğrusu pek cesur delikanlı... Üstelik pek terbiyeli ve nazik. Yazık olacak, ama ne yapayım ki emir, emirdir."

Sonra adamlarına dönüp bir işaret verdi. Koçbaşı işini gören kiriş tekrar ele alındı üçüncü vuruşta kapının kanadı, paramparça olarak devrildi. Askerler, içeriye dalmak istedikleri zaman yüzbaşı, önlerini kesip onları durdurdu ve:

"Durun," dedi. "İçeriye girenin sağ kalmayacağını söylediğini duymadınız mı? Önce ben yalnız başıma giriyorum."

Ve tek başına, idam sehpasının kapısından içeri girdi.

Fakat ortalıkta kimseyi göremedi.

"Gizli bir yer altı geçidinden kaçmış olacaklar!" diye düşündü. Fakat delikanlının söylemiş olduğu sözler de bir türlü aklından çıkmadığı için gözlerini dikkatle çevresinde gezdirdi. Kapak taşını örten sandık kapağını, barut fiçısını kapatan sandığı ve fitili saklayan tahtayı fark etti. İçinden söylendi:

"Bunların altında toprağın derinliklerine inen bir delik yoksa adam değilim. Oradan kaçtılar muhakkak..."

Tam tahtalara doğru gidecekti ki o sırada tepeden çalışanların gayretleriyle kopan bir kalas parçası gürültüyle yere düştü. Concini'nin adamları, nihayet bir gedik açmayı başarmışlardı.

Fakat kalas düşünce yerde uzayan barut fitilini örten tahtanın bir ucuna rastlayıp onu yerinden oynatmıştı. Komutan fitili görür görmez meseleyi derhal anlayıp dehşet içinde geriye sıçradı ve haykırdı:

"Burada barut var!"

Yazık ki yüzbaşı içeriye girdiği sırada birkaç asker de kapıya yığılıp içeriye bakmaya yeltenmiş ve biricik çıkışı kapatmıştı. Bu yüzden doğan bir-iki saniyelik gecikmenin sonucu pek korkunç oldu.

Sandık, akla durgunluk verecek bir hız ve şiddetle havaya uçtu. Tavana kadar korkunç bir ateş fiskiyesi yükseldi... Kulakları sağır eden bir patlama işitildi. Tavan yarılıp havaya uçarken, duvarlar zangır zangır titredi. Sonra göğe doğru bir ateş sütunu uzadı ve yol üstünde neye rastladıysa... İnsan vücutlarını, taşları ve tahtaları da baş döndürücü bir hızla beraberinde aldı götürdü. Bunu, tüyler ürpertici bir yağmur takip etti: Kan, taş, insan uzuvları, kol ve bacak yağmuru...

Korkunç bir kargaşa baş gösterdi. Sağ kalanlardan kimisi can havliyle kaçıyor, kimisi yaralanmış, acı acı feryat ediyordu.

Kapının kırılmasından bu yana ancak yarım dakika geçmiş olabilirdi. Böyle olmasına rağmen, yüzbaşı ile onu dinlemeyerek içeriyi gözetlemek için kapıya yığılan askerlerden ve idam sehpasının üstünde çalışan Concini'nin ücretli on yedi haydudundan geriye dörtbeş kişiden başka kimse kalmamıştı. Ötekiler, artık insana ait olduğu

anlaşılamayan küçük ve kanlı et parçacıkları halinde idam sehpasının dört bir yanına serpilmişlerdi.

Şimdi alevler idam sehpasının her yanını sarmaya başlıyordu. Biraz sonra ancak birbirlerine dayanmak suretiyle ayakta durabilecek üç kara duvardan başka bir şey kalmayacaktı. Ve içinde insan et ve kemiklerinin kavrulduğu müthiş bir cadı kazanına benzeyen bu üç duvar arasından, iğrenç kokular saçan kalın bir duman sütunu, ağır ağır göğe doğru yükseliyordu.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Saêtta, Montmartre Tepesi'nde, etrafı kolaçan etmek üzere kalmıştı. Neler olup bittiğini görmeden, oradan ayrılmak istememişti. Bir çitin arkasına gizlenerek, bütün dövüşü uzaktan seyretmiş ve Pardaillan'ın oğlunun kendisini ne korkunç bir azimle koruduğunu görünce hiddetinden kendi kendini yiyerek söylenmişti:

"Tanrı aşkına, bu ne güç böyle! Onu yine yakalayamayacaklar! Bu kadar müthiş bir herif olduğunu ben de bilmezdim doğrusu."

Fakat sonradan Jehan'ın, idam sehpasının içine gizlendiğini görünce biraz içi rahatlamış;

"Kendi kendine kapana kısıldı. Bu sefer yakayı kurtaramaz," diye düşünmüştü.

Ama bu sevinci pek kısa sürmüş, yine hayıflanmaya koyulmuştu:

"İmkânı yok, onu diri diri yakalayamayacaklar. Jehan'ı öldürürlerse ben ne olurum? Ulu Tanrım, beni yirmi yıl beklettikten sonra öç alma fırsatını yine benden esirgeyecek misin?"

Sonra hiç ummadığı bir anda o müthiş patlamayı duydu. Darağacının darmadağın olup havaya uçtuğunu gördü. Yüzünün bütün rengi uçtu ve dehşet içinde bakan kızarmış gözlerinden kızgın göz yaşları, morarmış yanaklarına döküldü. Saêtta ağlıyordu. Yirmi yıldır o kadar büyük bir sabırla beklediği halde öcünün istediği gibi alınamayışına yanıyordu.

Artık saklandığı yerde durmaya tahammülü kalmamıştı. Dövüş sırasında evlerinden çıkmayı göze alamayan Montmartre köylüleri de müthiş patlamadan sonra oraya seğirtmişlerdi. Askerler yaralıları en yakın kulübe ve evlere taşıdıkları için köylüler de dövüşün ne şekilde bittiğini öğrenmişler, artık korkuları kalmadığı için meydana çıkmışlardı. Facianın son izlerini dehşet içinde seyretmeye koyuldular. Saêtta hemen bu kalabalığa karıştı. Ön saflara ka-

dar sokuldu. İdam sehpasının bir yıkıntıdan ibaret kaldığını gördü, Yiğit Jehan'la üç arkadaşı da herhalde ümitsiz direnişlerinin kurbanı olmuşlardı. Onların vücutları da hiç şüphesiz, yanıp parçalanarak meydanın dört bir tarafına dağılmış olacaktı. Saêtta, kılıç hocası, iş işten geçtiğini görerek kendi kendini teselli etmeye çalıştı:

"Eh, ne yapalım," dedi. "Ben onu idam sehpasının üstünde öldürtmek isterken, o altında öldü."

Şehre dönmek kararını verdiği vakit hava kararmaya yüz tutmuştu, Sert ve sık adımlarla yola koyuldu. Kendince bir teselli bulmaya uğraşıyordu ama yediği bu sillenin altında ezilmişti. Bir türlü kafasını toparlayamıyordu. Tepeden inerken boyuna homurdanıyor ve gittikçe artan bir kızgınlık içinde:

"Hıncımı kimden alayım?" diyordu. "Şu dakikada kimse bana yan bakmasın... İçimde müthiş bir adam öldürme hırsı var. Kana susadım! Birisiyle düelloya tutuşup onu gebertmezsem içim rahat etmeyecek."

Ölüleri araştırıp toplamakla uğraşan askerlerden ve onları seyreden köylülerden başka kimseye rastlayamadı. O kadar aradığı halde içini rahatlatmak için öldüreceği zavallıyı bulamadı. Böylece yürüye yürüye yol kavşağında dikili haça kadar geldi ve sağa, Porcherons Şatosu tarafına saptı. Henüz dilber Perrette'in evinin kapısını geçmişti ki kapı birdenbire açıldı. Eşikte Pardaillan belirdi. Kapı iyice kilitleninceye kadar bekledi. Eski bir alışkanlıkla etrafını kolaçan edince az ileride, hızlı hızlı uzaklaşan Saêtta'yı hemen seçti:

"Mükemmel bir fırsat," diye mırıldandı. "Bu aşağılık herifle ne zamandır biraz konuşmak istiyordum... Tam sırası işte..."

Birkaç adımda Saêtta'ya yetişerek alaycı bir sesle bağırdı:

"Hey, Senyör Guido Lupini! Bu ne acele böyle, canım?"

Kendisinin hiç ummadığı bir isimle seslenildiğini duyan Saêtta, fena halde kızarak birden döndü ve öfkeyle haykırdı:

"Bana mı sesleniyorsunuz?"

"Yolda ikimizden başkası var mı ki başkasına sesleneyim?.."

Saêtta, ürkütücü bir eda ile sordu:

"Benim adım neymiş bakayım?"

Bir yandan gözlerini bu yabancının yüzüne dikmiş ve kendisini evvelce bir yerde görüp görmemiş olduğunu hatırlamaya çalışıyordu. Pardaillan aynı sakin tavrıyla:

"Adınız Guido Lupini değil miydi, senyör?" diye sordu. Ve saf bir eda ile ilave etti: "Benim bildiğime göre, bazı kirli işlerinizde bu ismi kullanıyor olacaksınız."

Saêtta'nın sıkıntısı birden yok oluverdi. Birisiyle dövüşmek istemiyor muydu? İşte fırsatların en iyisini bulmuştu. Hem içindeki kızgınlığı çıkaracak hem de kendisini pek iyi tanıdığı anlaşılan bu adamdan kurtulmuş olacaktı. Hemen bütün soğukkanlılığını takınıp etrafına bakınarak yalnız olduklarına kanaat getirdikten sonra:

"Mösyö!" dedi. "Ben sizi tanımıyorum, ama görüyorum ki hakkımda kimsenin bilmemesi gereken şeyleri biliyorsunuz. Onun için derhal kılıcınızı çekin ve gözünüzü açın... Zira sizi öldüreceğim, mösyö..."

Aynı anda hemen kılıcını kınından çekerek dövüş vaziyeti aldı:

Pardaillan pek alaycı bir tavırla söylendi:

"Aman Tanrım! Ben ne halt ettim? Hay size sesleneceğime dilim kopsaydı. Meğer ben sizi değil, Azrail'i çağırmışım..."

Bunları söylerken bir yandan da kılıcını çekmiş ve dövüşe hazırlanmıştı.

Saêtta, söylediği gibi öldürmek amacıyla hemen saldırdı ve üst üste birkaç hamle yaptı.

Fakat bütün hücumlarının, akıl ermez bir ustalıkla savuşturulduğunu gördü. Düşmanını için için takdir etmekle beraber bir şey söylemedi.

Kendi ustalığından emin olduğu için endişe duymuyordu. Hatta karşısında, kendi hamlelerine biraz olsun dayanabilecek bir rakip bulduğuna seviniyordu bile... Biraz daha gayrete gelerek yeniden ve çok şiddetle hücuma geçti ve sırrını yalnız kendisinin bildiğinden emin olduğu, ustaca bir iki hamle daha yaptı, fakat bunların da şimdiye kadarkiler gibi kolaylıkla savuşturulduğunu görünce biraz duraklayıp söylendi:

"Tebrik ederim, mösyö... Şimdiye kadar hedefini hiç şaşırmayan bir hamlemi savuşturdunuz."

Şövalye, pek alçakgönüllü bir tavırla:

"Biraz kılıç kullanırım," dedi.

"Ama hiç hücuma geçmiyorsunuz bakıyorum."

"Çünkü müdafaam daha kuvvetlidir. Hücumda zayıfımdır. Hele karşımda sizin gibi bir rakip olursa..."

Şövalye bu sözleri, pek yapmacık ve alaycı bir eda ile söylemişti, ama Saêtta farkına varamadı. Bununla birlikte Saêtta, çok zorlu bir rakiple karşılaşmış olduğunu nihayet anlamıştı. Hatta içine, ansızın bir endişe düştü. Bu, yaralanma veya ölme endişesi değildi. Hayır, cesurdu ve Jehan'dan da istediği gibi bir öç alamadıktan sonra artık hayata metelik bile verdiği yoktu. Ama içinden şöyle söyleniyordu:

"Olur şey değil be... Ben dünyada yalnız Şövalye Pardaillan'ın benimle boy ölçüşebilecek seviyede olduğunu sanırdım. Bu adam da nereden çıktı böyle?.. Kimin nesi acaba? Sakın Pardaillan olmasın? Olabilir de. O da şimdi bu yaşlardadır. Ama benim bildiğim, Pardaillan amansızca saldırır. Halbuki bu adam kendini korumaktan, hem de pek mükemmel korumaktan başka bir şey yapmıyor... Ne olursa olsun, artık onun işini bitirmeliyim..."

Saêtta, buna karar verince, birçok ustaca oyunu uygulayıp nihayet pek güvendiği o namlı yıldırım hücumunu hazırladı. Bu darbeyi yıllarca çalışıp geliştirmişti ve kimsenin buna karşı koyamayacağına güveni tamdı ve onun sırrını kendisinden başka bilen yoktu. Şiddetli bir hamle yaparak İtalyanca bağırdı:

"İşte yıldırım!"

Pardaillan bu hamleyi de aynı saniyede savuşturarak cevap verdi:

"İşte bu da böyle savuşturulur."

İyice afallayan Saêtta, gerisin geriye sıçrayıp Pardaillan'ın kılıcından yakayı sıyırdıktan sonra dehşet içinde kendi kendine mırıldandı:

"Bu da ne demek oluyor?"

Fakat fazla düşünmesine vakit kalmadı. Şövalye bir yıldırım hızıyla herifin üzerine yürümüş, müthiş bir hücuma geçmişti. Pardaillan öyle şiddetle saldırıyordu ki Saêtta, bütün bilgisini ve ustalığını kullanarak şövalyenin hücumlarını zorlukla savuşturabiliyordu. Şimdi dövüşün tamamen kendi aleyhinde döndüğünü anlamıştı. Ama artık vakit çok geçti. Nitekim Pardaillan'ın son bir vuruşundan

sonra Saêtta'nın kılıcı elinden fırladı ve havada bir kavis çizdikten sonra şövalyenin arkasına düştü. Saêtta, dehşetle geriye sıçradı ve birdenbire kafasında bir gerçek şimşeği çakmışçasına bağırdı:

"Siz Pardaillan'sınız!"

Şövalye sadece:

"Evet," dedi.

Saêtta, yuvalarından uğramış gözleriyle onu süzüyordu. Yüreğini sonsuz bir ümitsizlik ve keder doldurmuştu. Demek öcünü istediği gibi alamaması yetmiyormuş gibi kader onun karşısına, Jehan'ın ölümünden az sonra onun babasını da çıkarmıştı. Bu da kâfi gelmemiş olacaktı ki kendisini kılıçta yenilmez sanırken bir çocuk gibi silahını elinden kaptırmıştı. Kendi kendine lanetler okuduktan sonra:

"Başımda bir felaket ve uğursuzluk dolaşıyor..." diye söylendi.

Birden kollarını kavuşturup başını kaldırdı ve şövalyeye meydan okurcasına bakarak haykırdı:

"Eee... Haydi beni öldürsenize!.."

Pardaillan gayet sakin, kılıcını kınına yerleştirdi ve omuz silkerek:

"Eğer sizi öldürmek isteseydim, bunu kendinizi savunabilecek bir durumda olduğunuz sırada yapardım," dedi. "Benim şimdi sizi öldürmekten çok daha önemli bir işim var. Sizinle biraz konuşmak istiyorum."

Saêtta, tiz bir kahkaha attı:

"Öyle ya... Az kalsın unutacaktım... Benden oğlunuz hakkında bilgi isteyeceksiniz tabii, değil mi? Öyleyse size pek taze, pek yeni havadislerim var, mösyö. Hem bunları söylememde artık hiçbir sakınca da yok..."

Pardaillan, hayretinden donup kalıverdi. Bu adamı söyletmenin zor olacağını düşünmüştü. Onu korkutmaya çalışmakla bir sonuç elde edemeyeceğini biliyordu. Adam nasıl söyleteceğini kafasında evirip çevirip durmuş bir çare bulamamıştı. Halbuki şimdi Saêtta'nın çenesinin, adeta kendiliğinden açıldığını görüyordu. Üstelememek en iyisiydi. Kim bilir, şimdi belki Saêtta, bir tek kelimeye takılıverir, çenesini kapardı... Şövalye hiçbir şey söylemeden, adamın dilinin altındaki baklayı kendiliğinden çıkarmasını bekledi.

Saêtta, sanki her söylediği sözü Pardaillan'ın yüreğine işletmek istermiş gibi konuştu:

"Oğlunuz, değil mi? Oğlunuz, öyle ya... Bundan on sekiz yıl önce, onu ben kaçırdım. Ve kendisini tam manasıyla bir serseri olarak büyüttüm. Şimdi kendisine Yiğit Jehan derler. Benim niyetim, onu cellada öldürtmekti. Tıpkı anasının, benim biricik kızım Paolina'yı öldürttüğü gibi öldürtmek istiyordum. Anlıyor musunuz? Ama olmadı. Ne yapalım? Alnımızın yazısı böyleymiş. Eğer siz şimdi oğlunuzu görmek isterseniz, doğru Montmartre'a gidin. Orada hâlâ dumanları tüten bir harabe var. Taşı, toprağı biraz eşelerseniz, belki oğlunuzun kemiklerini filan..."

Sözünü tamamlayamadı. Pardaillan'ın çelik eli, gırtlağına yapışmıştı. Şövalye, Saêtta'yı titreten bir sesle:

"Ne dedin?" diye sordu. "Sefil herif! Tekrar et bakayım, ne dedin? Oğlum..."

"Oğlunuz, Montmartre'daki eski idam sehpasının altında ölüp gitti."

Şövalye herifi tek eliyle havaya kaldırıp salladı. Saêtta, son saatinin geldiğine hükmederek gözlerini kapadı. Fakat Pardaillan, adamı fırlatırcasına yere atarak müthiş sesiyle kükredi:

"Yıkıl karşımdan! Senin gibi solucanı ezip de ayağımı kirletmem. Defol git!.."

Pardaillan'ın ateşler saçan bakışlarını gören Saêtta, hayatında duymadığı garip bir korkuya kapıldı. Başını öne eğdikten sonra köpekler gibi uluya uluya, birtakım dualar okuya okuya, tabana kuvvet kaçmaya başladı.

Şövalye, onun ardından bakmaya bile tenezzül etmedi.

"Bu alçak herif belki de yalan söylemiştir," diye düşündü.

ON ALTINCI BÖLÜM

Concini'nin, Yiğit Jehan'ı yakalamak için Montmartre Tepesi'ne topladığı kırk kişilik haydut sürüsünden bir tanesi bile kalmamıştı. On beşi ölmüştü. İdam sehpasını havaya uçuran o müthiş patlayıştan, mucize kabilinden kurtulabilen beş-altı kişi de dehşetlerinden yarı delirmiş ve darmadağın bir halde kaçıp gitmişlerdi. Diğerleri ya ağır ya da nispeten hafif bir surette yaralanmışlar, fakat herhalde bir zaman için yatakta kalmaya mahkûm olmuşlardı.

Concini'nin yanında, ufak tefek berelerle yakayı kurtarmış olan üç asil silahşordan başka kimse kalmamıştı. Yiğit Jehan'ın o korkunç patlamada öldüğünden emin olmakla beraber, karanlık basıncaya kadar Montmartre Tepesi'nden ayrılmayan Concini, nihayet sağdaki yola saparak oradan uzaklaştı. Tam o yola koyulmuşken, Pardaillan da soldaki yoldan tepeye tırmanıyordu.

Concini, düşünceli ve durgun bir eda ile adamlarının başında yürüyordu. Yol kavşağındaki haça yaklaştıkları zaman başı sarılı bir adama rastladılar. Bu, Şövalye Pardaillan, Perrette'le Bertille'i, çamaşırcı kızın evine götürdüğü sırada, orada bir çitin arkasına sinerek onları gözetlemiş olan adamdı. Concini'nin arkasından yürüyen üç asilzadeden biri, bu adamı görünce seslendi:

"Çok geç kaldın, Saint-Julien..."

Saint-Julien dedikleri adam, endişelendi:

"Yoksa serseri yine ele geçmedi mi?"

Concini, sevinçten çok üzüntü ifade eden bir halle söylendi:

"Öldü!.."

Saint-Julien hayret etti:

"Kırk kişiden fazlaydınız. Herifi diri diri ele geçiremediniz mi? Yazıklar olsun, yahu!.."

Longval, soğuk bir eda ile söze karıştı:

"Kırk kişiydik ya!.. Ama, şimdi say bakalım, kaç kişiyiz?

Roquetaille de dertli dertli başını salladı:

"Nasıl sağ kaldığımıza biz de hâlâ şaşıyoruz. Öyle değil mi, monsenyör?.."

Concini, başıyla bu sözü tasdik etti. Saint-Julien büsbütün şaştı:

"Demek dövüş bu kadar müthiş oldu, ha? Öyleyse pek yaman bir herifmiş, desenize..."

Concini ile üç silahşoru, dişlerini gıcırdatarak ağız dolusu küfürler savurup lanetler okudular. Saint-Julien ise içini çekerek devam etti:

"Halbuki bu herifin ciğerini sökmek emelimdi."

Concini, manalı bir eda ile:

"Sahi, sen ona pek içerliyordun, Saint-Julien," dedi.

"Hakkım yok mu, monsenyör?.. Ben, bayağı yakışıklı bir adam değil miydim? Bakın, sefil serseri, yüzümü ne hale getirdi?.. Bundan sonra çirkin bir adam olarak yaşamaya mahkûmum..."

Eynaus da söze karıştı:

"Bizim yüzlerimize dokunmadı ama bizi de rezil kepaze etti. Sanki biz ona içerlemiyor muyduk?"

Bir an sustular. Sonra Concini sordu:

"Senin burada ne işin var? Nasıl olsa yaralısın, dövüşemezsin diye evde kalman kararlaştırılmamış mıydı?"

"Doğru, monsenyör... Ama, ben de bu iste size hiçbir faydam dokunamayacak diye az kalsın deli oluyordum. Kendi kendime, dövüşmesem bile kendimi yormadan dışarıya çıkabilirim ya, dedim. Sonra birden aklıma pek mükemmel bir fikir geldi. Size, eşsiz bir intikam alma fırsatı hazırladım, monsenyör..."

"Neymiş o bakayım?.."

Konuşa konuşa Perrette'in evinin önüne kadar gelmişlerdi. Saint-Julien, hepsini durdurduktan sonra sordu:

"Bu kapıyı hatırladınız mı?"

Roquetaille atıldı:

"Hatırlamaz olur muyuz? Serseri herif, geçen gün tam kendisini

kıstırıp enseleyeceğimiz sırada buradan sıvışmamış mıydı?.."

"Tamam, işte o kapı... Şimdi şu çiti de görüyor musunuz? Ben, bu öğleüstü bütün vaktimi, bu çitin arkasında saklanarak geçirdim işte... Bilseniz neler gördüm, neler monsenyör?.."

"Ee... Anlat bakalım..."

"Bize, her yerde durmadan arattığınız genç kızın adı Bertille'di değil mi, monsenyör?.."

Concini ümidin verdiği heyecanla soluyarak sordu:

"Evet!.. Yoksa o kızı buldun mu?"

Saint-Julien gülümsedi:

"Biraz sabırlı olun, monsenyör... Bu, uzun boylu, ince, şöyle on altı yaşlarında, sarışın ve mavi gözlü..."

Concini, daha fazla sabredemeyerek adamın sözünü kesti:

"Ta kendisi, ta kendisi... Gördün mü onu? Ne vakit gördün? Nerede? Söylesene canım!.."

Saint-Julien kapıyı göstererek:

"Monsenyör..." dedi. "Öyleyse o genç kız burada."

Concini derin bir iç çekişiyle soluduktan sonra bir tek kelime dahi söylemeden sert adımlarla kapıya yöneldi.

Fakat Saint-Julien hemen Concini'nin yolunu kesti. Sonra saygılı bir tavırla sordu:

"Ne yapmak istiyorsunuz? Önceden enine boyuna düşünmek lazım. Bu genç kız, sıkı muhafaza altında... Sizi bir kere görürlerse onu yeni baştan kaybetme ihtimali var. Hem bu sefer, onu bir daha bulmanıza da hiç imkân kalmayabilir."

Concini, hemen kapıdan uzaklaştı ve söylendi:

"Doğru söylüyorsun. Çok haklısın. Ama nasıl yapsak da bu işi yoluna koysak?.."

"Birkaç gün sabretmemiz lazım... Siz bu işi bana bırakın ve emin olun ki bu kızı size teslim edeceğim."

Saint-Julien, vahşi bir kinle ekledi:

"Şu serserinin ölmüş olmasına pek yanıyorum. Bu kızı ele geçirdikten sonra ondan, öyle güzel bir öç alacaktık ki... O fırsat artık

ebediyen elimizden kaçmış bulunuyor... Neyse sizden ancak iki-üç günlük bir mühlet istiyorum, monsenyör..."

Concini, heyecanla:

"Benim o kadar sabrım yok," diye bağırdı. "Hırsımdan ölür giderim."

"Canım, ondan hiç haber alamadığınız halde bir ay pekâlâ yaşadınız ya, monsenyör... Bir-iki gün daha sabrederseniz ne olur?"

Concini, kısa bir tereddüt geçirdikten sonra bütün iradesini toplayarak razı oldu:

"Pekâlâ, bu işi sana bırakıyorum. Fakat en fazla bir-iki gün içinde bu işi halledeceğine söz vermelisin."

"Ondan hiç şüpheniz olmasın... Bir-iki gün içinde genç kızı size teslim edeceğime söz veririm. Ama bir şartla... Bu zaman içinde gelip bu evin önünde dolaşmayacaksınız."

Concini homurdandı:

"Sen de çok şey istiyorsun, hani..."

"İleri sürdüğüm bütün şartlar sizin yararınıza, monsenyör... Mesela buralarda görünmeniz hiç doğru değil. Çünkü sizi görür görmez, hemen tanıyacaklardır. Sonra bizler de kızı yakalamak için buraya geleceğiz ve bir de bakacağız ki kafes bomboş... Kuş uçalı çok olmuş..."

"Doğru... Merak etme, buralarda görünmekten kaçınacağım. Fakat Tanrı aşkına beni pek fazla bekletme..."

"O bakımdan hiç tasalanmayın, monsenyör... Çünkü ben, bir yandan sizin için çabalamakla beraber, öte yandan da kendi öcümü almaya çalışıyorum. Bu işin başarıyla sonuçlanması benim de başlıca amacımdır."

Saint-Julien doğru söylüyor ve Concini de bunun böyle olduğunu biliyordu. Ona inandığını gösterir bir işaret yaptı.

Yolun bundan ötesinde de sessiz sedasız yürüdüler. Concini evine döndü. Roquetaille, Eynaus ve Longval da birlikte uzaklaştılar. Üç silahşor, patronlarının Saint-Julien'e gösterdiği bu güveni biraz kıskanmaya başlamışlardı. Fakat o bunun farkında değildi ve biraz işi olduğunu söyleyerek onlardan ayrıldı.

Concini o gün Louvre Sarayı'nda görevliydi... Akşam sekize doğru evinden çıkarak saraya yollandı...

Fakat arkasından, epeyce uzaktan bir karaltı, sindiği yerden fırlayıp gizlice onun peşine düştü. Bu karaltı, yine Saint-Julien'den başkası değildi.

Nitekim, efendisini saraya kadar izleyip de oraya girdiğini gözleriyle gördükten sonra geriye döndü ve artık gizlenmeyi gereksiz bularak Concini'nin konağına gitti. Konağa geldikten iki dakika sonra Léonora'nın karşısındaydı.

Concini'nin karısının, hemen sorduğu soruya, Saint-Julien, resmî bir rapor veren bir adam edasıyla kısaca cevap verdi:

"Monsenyör; yanımızdan hiç ayrılmadan, Montmartre Manastırı'ndan doğruca buraya döndü ve buradan da Louvre'a gitti. Serseri Yiğit Jehan'a gelince..."

Léonora, adamın sözünü kesti:

"Haber aldım... Dediklerine göre, adamlarını da kendini de havaya uçurmuşmuş... Bana söyleyeceğiniz başka bir şey var mı, mösyö?.."

"Evet. Monsenyörün bir aydan beri boşu boşuna aradığı kızı da tesadüfen bulduğumu söyleyecektim..."

Kadının yüzünde en ufak bir hareket belirmedi. Fakat bu haberin kendisine indirdiği sille de oldukça ağırdı... Luçon piskoposu, kraliçenin özel rahipliğine tayin edilmesinden ötürü kendisine teşekküre geldiği vakit Bertille'in nereye kapatılmış olduğunu da söylemişti... Léonora bu haberi alınca hemen Montmartre Manastırı'na gitmiş ve başrahibeye, genç kızın sıkı bir kontrol ve muhafaza altında bulundurulmasını kraliçe adına tembih etmişti. Şimdi Saint-Julien'in verdiği haberi duyunca beyninden vurulmuş gibi oldu. Ama görünüşte hiçbir şey belli etmemeye çalışarak gözlerini casusunun gözlerinin içine dikti:

"Yaa, öyle mi? Nasıl oldu bu iş? Anlatsanıza bakayım."

Bunun üzerine adam, kimin olduğunu bilmediği evi nasıl gözetlediğini, bir asilzade himayesinde gelen iki genç kızın oraya nasıl girdiklerini ve bunlardan birinin isminin Bertille olduğunu nasıl öğrendiğini anlattı.

Léonora, bu adı bir yerden hatırlıyor gibiydi. Oldukça düşünceliydi. Kızın manastırdan nasıl kurtulduğunu merak ediyordu. Nihayet sordu:

"Öteki genç kız kimmiş, biliyor musunuz?"

"Bilmiyorum madam. Çok güzel bir genç kızdı. Halbuki üstünde de pek basit bir işçi elbisesi vardı. Başka bir bildiğim yok."

"Yaa, peki, o asilzade kimmiş?"

"Onun ismini bilmiyorum. Kendisine Pardaillan denildiğini duydum. Ellisini geçmiş bir adam. Oralardan geçen Saêtta ile dövüşe tutuştu. Benim bildiğim Saêtta, pek müthiş bir kılıç ustası ve güçlü kuvvetli bir adamdı... Fakat bu Pardaillan, ömrümde görmediğim bir kolaylıkla onun elinden silahını fırlatıp atıverdi. Bu adamın kollarında, insanüstü bir kudret olacak... Rakibini bir tüy hafifliğiyle havaya kaldırdı. Yere çalıp kafasını darmadağın edecek sanmıştım ama Saêtta'ya acıyıp onu tekrar yavaşça yere bırakıverdi. Sonra Saêtta ne yaptı, biliyor musunuz? Şeytan görmüşçesine kaçtı, madam!.."

Léonora, düşünceli bir tavırla sordu:

"Acaba neden dövüştüler dersiniz?"

"Orasını bilemiyorum, madam... Çok uzakta olduğum için neler konuştuklarını duyamadım."

"Peki, bu asilzadenin adının Pardaillan olduğunu nereden biliyorsunuz?"

"Saêtta, avazı çıktığı kadar 'Pardaillan!' diye bağırdı da ondan..."

"Haa... Şu mesele... Peki, siz monsenyöre, aradığı kızı bulduğunuzu söylediniz mi?"

"Evet, madam. Hatta genç kızın sığınmış olduğu evi de gösterdim."

Léonora epeyce sinirlenmişti:

"Bu kadar aceleye ne lüzum vardı acaba?" dedi.

"Tesadüfen oldu, madam... Monsenyöre rastladıktan sonra bu evin önünden geçiyorduk. Sizden bu konuda açık bir emir almadığım için kendisine söylemekte bir sakınca olmadığını sandım. Ama yine de tedbirli davrandım ve kendisini, evin pek sıkı bir muhafaza altında bulunduğuna inandırdım... Halbuki bunun aslı yoktu, ma-

dam. Mösyö Pardaillan çıktıktan sonra iki genç kız evde yalnız kalmışlardı. Öte yandan, Bertille'i oradan kaçırma görevini de üstüme aldım ve bu iş için monsenyörden iki günlük mühlet istedim. Yani demek istiyorum ki sonuç olarak siz yine her türlü hareket serbestliğine sahip ve duruma hâkim bulunuyorsunuz..."

Léonora, bu sözleri dinledikten sonra biraz rahatlamıştı:

"Zeki bir hizmetkârsınız, Mösyö Saint-Julien," dedi. "Size istikbal ve servet temin edeceğim."

Léonora'nın casusu yerlere kadar eğildi.

Kadın, elini şakağına dayamış, derin düşüncelere dalmıştı. Saint-Julien hiç kımıldamadan emir bekledi, Léonora, nihayet başını kaldırdı ve sakin bir sesle:

"Şimdi yapacağınız işler şunlar..." dedi.

Bundan sonra kısık bir sesle bir sürü şey anlattı. Bu konuşma bir çeyrek saat kadar sürdükten sonra Saint-Julien oradan ayrıldı.

Sokağa çıkınca önce çevresine işkilli bakışlarla baktı. Şüpheli bir şey göremeyince acele acele yürümeye koyuldu.

Halbuki Concinilerin konağının karşısında bir meyhane vardı, Léonora'nın casusu uzaklaşırken bu meyhanenin kapısı açıldı ve Eynaus, Roquetaille ve Longval dışarıya çıkarak uzaklaşmakta olan Saint-Julien'den tarafa baktılar. Eynaus, hayret içinde söylendi:

"Gel de şimdi buna anlam ver. Bu adam bu saatte, hele Concini'nin bulunmadığı bir sırada onun evinde ne arıyor?"

Longval:

"Eğer Concini'nin karısı suratına bakılmayacak kadar çirkin olmasaydı; Concini'nin krala oynamakta olduğu oyunu Saint-Julien de, Concini'ye oynuyor, derdim," dedi.

Roquatille; ilave etti:

"Böyle bir şey varsa bayılırım hani!.."

Üçü birden gevrek gevrek güldüler, sonra kol kola girerek Saint-Julien'in gittiği yönün tam tersi yöne yollandılar...

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Pardaillan hızlı hızlı yürüyerek Montmartre Tepesi'ne tırmanmış, darağacının bulunduğu meydanına ulaştıktan sonra gözünü kırpmadan yıkıntılar arasına girmişti. Askerlerle köylüler hâlâ oradaydılar. Bir kısmı orayı muhafaza ediyordu. Bu kalabalığın, meydana gelen korkunç felaketten başka bir şeyden bahsetmesine elbette imkân yoktu...

Pardaillan, kalabalığın arasına girer girmez, o zamana kadar bilmediği bir gerçeği, yani burayı, bizzat oğlunun havaya uçurmuş olduğunu öğrendi. O zaman başını dikti ve gözleri parıldayarak kendi kendine mırıldandı:

"Öyleyse iş değişir. Mademki burasını kendisi havaya uçurdu; demek ki elinde barut vardı... Başına gelecekleri önceden bilip buraya barut depo etmesine imkân olmadığına göre demek ki silah ve cephane bulunan mağarayı keşfetti. Öyleyse yakayı kurtarmıştır, şimdi sağ, salimdir. Bunu anlamayacak ne var?"

Orada bulunan subaya nazik bir selam vererek yaklaştı. Komutayı devralmış olan nöbetçi teğmendi. Cesur komutan, idam sehpasının kapısından içeriye girdiği vakit teğmen de adamlarına bazı emirler vermek için bir aralık oradan uzaklaşmak zorunda kalmış ve canını da bu sayede kurtarmıştı.

Şövalye, istediklerini öğrenmek için bundan daha mükemmel bir fırsat bulamazdı. Nitekim genç subay, bütün olayı başından sonuna kadar anlatmakta gecikmedi.

Akıllara durgunluk veren bu müthiş macerayı dinlerken şövalyenin içi içine sığmıyor, gözleri parıldıyordu. İçinden:

"Pardaillan'ın oğlu, babasına bile şeref verecek bir delikanlı..." dedi. Sonra subaya dönüp sordu: "Peki ama nasıl oldu da bu yiğit delikanlılar, manastıra ait olan bu harap yapının içinde silah ve cephane bulabildiler. Mübarek darağacı değil, cephanelik..."

"Doğrusu, biz de kendi kendimize bu soruyu sorduk. Ama işin içyüzünü öğrenmemiz, tabii mümkün olamadı. Zaten bu idam sehpasının yıllardır kullanıldığı yoktu... İçine kimse de girmiyordu. Buraya vaktiyle barut depo edilmiş olduğunu hatırlayan da yok. Bu bakımdan, buradaki bütün bu silah ve cephanenin, yine bu asiler tarafından buraya yığılmış olduğunu kabul etmek lazım..."

Pardaillan, istediğini öğrenmiş olduğu için genç subaya teşekkür ederek ilgisiz bir tavırla oradan ayrıldı.

*

Yiğit Jehan, komutana buraya gireceklerin bir daha buradan sağ çıkamayacaklarını söyledikten sonra hemen merdivene yöneldi. Birkaç basamak indikten sonra ancak kafası topraktan dışarıya çıkacak şekilde durdu ve kulakları kirişte, soğukkanlılıkla beklemeye koyuldu.

Fakat kapının saldırganların darbeleriyle zorlandığını görür görmez, barut varillerinden deliğe kadar uzanan fitili ateşe verdi. Sonra deliği açıp kapayan basamağa atladı. Ağır kapak taşı hemen kalktı ve delik kapandı.

Delikanlının, mahzenden geçip mağaraya ulaşması bir iki saniye sürdü. Yukarıda müthiş bir patlama meydana geldiği zaman kendisini merak eden üç arkadaşının yanına çoktan varmış bulunuyordu. Üç ahbap çavuşlar, yerin hafifçe sarsıldığını hisseder etmez, kendilerini yüzükoyun yere atmışlardı.

Gürültü ve sarsıntı geçer geçmez, hemen ayağa fırladılar ve vahşi kahkahalarla gülmeye başladılar.

Escargasse sevinçle haykırdı:

"Bana öyle geliyor ki yukarıdaki herifler, gökteki yolculuklarından hâlâ geri dönmemişlerdir."

Carcagne:

"Aceleleri ne?" dedi. "Ebediyen gökte kalacak değiller ya..."

Gringaille de ilave etti:

"Ama artık ne halde geriye dönerler orasını Tanrı bilir."

Jehan, sert bir sesle:

"Susun!" dedi.

Sonra mahzun bir tavırla ilave etti:

"Ama, ne yapayım? Suç bende mi? Ben onlara haber verdim. Zavallılar... Benden günah gitti. Nihayet kendimizi korumaktan başka bir şey yapmış değiliz. Bir insanın kendisini koruması kadar haklı bir davranış olamaz. Bertille böyle söylemedi mi?"

Gayet alçak bir sesle söylenmiş olan bu sözleri duyan üç ahbap çavuşlar, şaşkın şaşkın birbirlerinin yüzlerine baktılar. Hiçbir şey anlamıyorlardı... Şu şeytan delikanlıya ne olmuştu böyle? Son zamanlarda ikide bir garip ve anlaşılmaz şeyler söyleyip hepsini hayrette bırakmaktan adeta zevk duyuyordu.

Yiğit Jehan, arkadaşlarının yüzlerindeki garipliği görünce, onların da canlarını sıkmış olduğunu fark ederek üzüldü ve güler yüzle sordu:

"Şimdi anlatın bakayım. Nasıl oldu da tam vaktinde imdadıma yetiştiniz? Buraya mı yerleşmiştiniz? Hem de bu durumda, öyle mi?"

Jehan paylanmışçasına konuşuyordu. Fakat üç ahbap çavuşlar, delikanlının, âdet yerini bulsun diye bu eda ile konuşmakta olduğunu anlayınca keyiflendiler ve başlarından geçenleri, sonra nasıl olup da Tanrı'nın lütfu sayesinde bu yeni yeri bulduklarını anlattılar. Hatta Colline Colle'un evindeki ziyafetten söz etmeyi bile unutmadılar. Delikanlı bu hikâyeleri dinledikçe onlarla birlikte kahkahayı basıyordu. İçinden de söyle düşünüyordu:

"Zavallı çocuklar... Bana olan sevgileri ve bağlılıkları yüzünden başlarını derde soktular... Eskisi gibi yaşamaya devam etselerdi, imkânı yok bu kadar yoksulluk çekmezlerdi. Bu kadar sevgi ve bağlılığın karşılığını nasıl ödeyeceğim?"

Korkunç patlamanın üstünden iki saat geçmişti. Fakat vaktin nasıl gelip geçtiğini anlayamamışlardı bile. Üç ahbap çavuşun anlatacakları o kadar çoktu ki... Jehan da onları kırmamak için sözlerini kesmiyor, o dinlendikçe onlar da coşup konuşuyorlardı...

Bu suretle Jehan, onların küçük servetlerinin yarısını Perrette'e vermiş olduklarını da öğrendi. Perrette de onlar sayesinde yeni çamaşırhanesini açmıştı. Bu durumda Jehan, hem hayatını, hem de nişanlısının kurtulmasını yine üç arkadaşına borçlanmış oluyordu.

Üç babayiğit, sonu gelmez gevezeliğe dalmışlardı ve hiçbiri bu yer altından nasıl çıkacaklarını düşünmüyordu. Mademki Jehan yanlarındaydı. O emir verince çıkıp gideceklerdi buradan... İşte bu kadar...

Üçü birden harıl harıl işe koyularak kuru ot demetlerinden yataklarını hazırladılar. Sonra da yemek pişirmek için ateş yaktılar.

Bu arada Jehan da mağaranın dört bir yanını dolaşıp ortalığı iyice gözden geçirdi. Araştırma sırasında birçok kere taş merdiveni tırmandı, yukarıya kulak verdi. Fakat bir şey duyamadı. Kendi kendine:

"Bir şey duyulmuyor. Herhalde yangın henüz tamamıyla sönmemiş olacak... Acaba yangın yarına kadar söner mi?.. Sanırım ki söner. Şimdilik ne acelemiz var? Bekleriz. Hem de böylesi, Perrette'in evinin etrafında dolaşmaktan hayırlıdır..." diye söylendi.

Bertille için hiçbir endişe duymuyor, çünkü Pardaillan'a sarsılmaz bir güven besliyordu... Mademki şövalye, genç kızın korunmasını omuzlarına yüklenmişti. Şu halde delikanlının artık o yönden hiç korkusu yoktu.

Yiğit Jehan mahzenin sağını solunu araştırırken, bir köşede parıldayan küçük bir şey gördü. Onu yerden alırken söylendi:

"Bu da ne?"

Bu, Colline Colle'un Bertille'in çekmecesinden aşırdığı, Carcagne'nin de ondan çaldıktan sonra herhalde burada düşürmüş olduğu küçük teneke kutuydu. Jehan, kutuyu açarak içindeki kâğıdı çıkardı. Ne Carcagne, ne de Colline Colle, bu kâğıdı okumayı becerebilmişlerdi. Çünkü kâğıt İtalyanca yazılıydı Pardaillan'ın oğlu mükemmel İtalyanca bilirdi. Hemen okumaya koyuldu.

Bu kâğıt da, sarhoş rahip Muhteşem Goulard'ın, Colline Colle'dan binbir ustalıkla aldığı Latince yazılı kâğıdın dördüncü bir kopyasından başka bir şey değildi. Jehan bu kâğıdı okuduktan sonra öfkeyle büküp gelişigüzel attı. Kutuyu da bütün kuvvetiyle taş basamaklara fırlatarak kendi kendine söylendi:

"Nereye el atsam, karşıma bu uğursuz hazine çıkıyor! Sanki şeytani bir kuvvet beni boyuna bu hazineyi çalmaya zorluyor. Hırsızlık yapmaktansa bileklerimi keserim. İyi ama bu da nesi ya?.."

Jehan'ın şu son sözü söylemesine sebep şuydu: Kutuyu açığı vakit içinde bir tek kâğıt bulmuştu. Bundan hiç şüphesi yoktu. Bu kâğıdı okumuş, sonra buruşturup atmıştı. İşte!.. Attığı kâğıt merdivenin dibinde buruşuk halde duruyordu...

Fakat sonradan taş basamaklara fırlattığı kutu kırılmış mıydı neydi, kutunun içinden başka bir kâğıt daha fırlayıp merdivenin dibine, öbür kâğıdın yanına düşmüştü.

Delikanlı hayret ve merakla baktı. Kısa bir tereddütten sonra omuz silkerek mırıldandı:

"Bu kâğıtta ne yazılı olduğunu öğrenmek de bir suç değil ya... Nasıl olsa bu hazine gözlerimi kamaştırmıyor... İşin içinde on milyon değil, on milyar olsa yine hırsızlık yapmam."

Gidip kutuyu aldı. O zaman, kutunun içinden bir değil, iki kâğıdın fırladığını fark etti ve gülümseyerek söylendi:

"Meğer kutu iki gözlüymüş... Ben hızla yere çarpınca anlaşılan ikinci gözü de açılıverdi..."

İki kâğıttan birini açtı. Bu, demin okuduğu kâğıdın Fransızca kopyasıydı. Öteki kâğıdı da açtı... Hayret!.. Bu ikinci kâğıt bomboştu. Üstünde de bir tek kelime bile yazılı değildi. Evirdi çevirdi, sonra merakla mırıldandı:

"Acaba bu da neyin nesi?"

Artık sabrı tükenmişti ve bu kâğıdı da diğeri gibi buruşturup atacaktı ki tesadüfen ikisini birbirine yaklaştırınca aynı boyda olduklarını gördü. Kâğıtları tekrar iyice gözden geçirdi ve farkında olmadan ikisini üst üste koydu. O zaman gördüğü şey karşısında sevinçle bağırmaktan kendini alamadı:

"Vay canına!.. Ben nasıl oldu da bunu akıl edemedim?.."

Bu ikinci kâğıt, birincinin üstüne konulunca üzerinde bazı cümleler beliriyor ve birinci kâğıttaki manayı kökünden değiştiriyordu.

Şimdi; Joseph babanın Latinceden, Saêtta'nın İtalyancadan, Pardaillan'ın İspanyolcadan ve nihayet Jehan'ın da yine İtalyancadan okuduğu kâğıttaki yazı; bu beyaz kâğıtla üst üste koyunca şöyle okunuyordu:

"Manastırın idam tribünü altında, on iki basamaklık bir taş merdiven vardır. Bu basamakların on ikincisinin dibi, meydana dört köşe bir kapak taşı çıkıncaya kadar kazılmalıdır. Taşın altından bir tabut çıkacaktır... Hazine bu tabutun içindedir.[5]"

5. İdam sehpasının altı hakkında verdiğimiz bilgiler kesinlikle kurgu değildir.

Delikanlı okumayı bitirince uzun bir zaman son basamağın önünde dalgın dalgın durup düşündü:

"Demek şu meşhur milyonlar, bu basamağın altındaymış... Acaba bir baksam mı?.. Haydi canım. Hazine neyime gerek benim?.."

Kıs kıs gülerek söylendi:

"Ötekiler; kral, kraliçe, Concini ve daha bilmediğim birçoğu da kilisenin altını üstüne getiredursunlar bakalım... Aradıklarını orada bulamayınca kim bilir ne yapacaklar?.. Doğrusu, o zaman yüzlerinin ne hale geleceğini görmek isterdim..."

Elindeki iki kâğıdı katladı. Az önce buruşturup yere atmış olduğu kâğıdı da aldı ve ceketinin iç cebine sokarak mırıldandı:

"Acaba bu kutu buraya nasıl geldi? Kim bilir ne zamandır da burada? Onu buraya birisi mi düşürdü?.. Yoksa bile bile mi bıraktı? Kim bilir? Neyse artık bununla kafa çatlatmayalım!.."

Mağaraya, arkadaşlarının yanına döndü ve ne gariptir ki bulduğu şeylerden onlara hiç bahsetmedi. Çok acıkmışlardı. Bundan, vaktin epey ilerlemiş olduğu sonucunu çıkardılar.

Yalan değildi. Dışarıda karanlık basalı epey olmuştu. Hemen sofra hazırlamaya koyularak bir sandığın üstüne, fıçılardan birinden doldurdukları dört şişe şarabı yerleştirdiler. Sucuk, pastırma ve ekmeği de koydular. Yumurtaları boldu ve birkaç da tavukları vardı. Üç ahbap çavuşlar, bir köşede yaktıkları ateşte iki tavuk kızartmaya koyuldular. Jehan da omleti pişirmeyi üzerine aldı.

Çok geçmeden yemek hazırlanmıştı. Jehan ceketini çıkarıp kollarını sıvazlayarak keyifle bağırdı:

"Haydi sofra başına arkadaşlar!.. Şu omletin tadına bir bakın da omlet nasıl pişirilirmiş görün..."

Bu sözler henüz söylenmişti ki berrak bir ses ortalığı çınlattı:

"Şu lezzetli omletten, bana da ufak bir pay ayırın!.."

Belgelenmiş, gerçek ölçüleriyle yazılmıştır. Burası yaklaşık altı metre genişliğinde, on bir metre uzunluğunda ve iki buçuk metre yüksekliğinde bir çukurdu. Mihrabın üzerinde haç sembolleri vardı. Burası Fransız Devrimi sırasında doldurularak tekrardan kullanılması imkânsız hale geldi. (M. Zévaco'nun Notu.)

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Dört adam hayret ve dehşetten donmuş gibi bir an durakladıktan sonra hızla yerlerinden fırladılar. Mağarada bir yabancı belirmişti. Nereden çıktığını bir türlü anlayamadıkları bu adam gülümseyerek, ağır ağır onlardan tarafa geliyordu...

Jehan, geleni tanıyınca sevinç ve şaşkınlık içinde seslendi:

"Mösyö Pardaillan!"

Delikanlı şaşkın şaşkın çevresine bakınarak fal taşı gibi açılmış gözleriyle bu beklenmedik ziyaretçinin nereden geldiğini araştırıyor ve söyleyecek lakırdı bulamıyordu... Şövalye, birdenbire meydana çıkışının uyandırdığı şaşkınlığın farkında değilmiş gibi keyifle gülümsedi ve alaylı bir eda ile söylendi:

"Benim ya... Ta kendisi!"

Sonra karşısındakileri paylıyormuş gibi ilave etti:

"Aşkolsun! Beni böyle karşılayacaktınız demek? Açlıktan ve susuzluktan bitkin bir hale gelmiş olan bu ihtiyar Tanrı misafirine bir lokma yemek, bir yudum şarap ikram etmek yok mu? Bu hareketinizin hesabını sizden kıyamet günü yakanıza yapışarak sorarım!"

Jehan bir kahkaha atarak cevap verdi:

"İnsafınıza sığındık, mösyö... Kıyamet günü yakamıza yapışırsanız halimiz nice olur sonra? Cehennemi boylamaz mıyız?"

"Hah şöyle... Yola gelin bakayım..."

"Sizi burada göreceğimi aklıma bile getirmediğim için şaşkına döndüm... Kusuruma bakmayın..."

Pardaillan yine samimiyetle güldü:

"Kusura bakmam ama bir şartla... Elinizle pişirdiğiniz şu omletten ben de pay isterim. Hem sonra şu nefis tavuklardan, pastırmalardan ve o güzelim şaraplardan tatmak da hakkım, tabii..."

Pek keyiflenmiş olan Pardaillan tekrar neşeli neşeli güldü. Bu durumu gören üç ahbap çavuşlar da makaraları koyverdiler. Mağaranın yüksek tavanı kahkahadan çın çın öttü. Nihayet Jehan ciddileşerek seslendi:

"Böyle ne bekliyoruz yahu? Omlet buz kesildi. Haydi bakalım delikanlılar, soframıza şeref veren Mösyö Şövalye'ye bir yer hazırlayın!"

Üç arkadaş bir koşuda, koca bir sandığı havalandırıp sofranın yanına bıraktılar. Pardaillan'la oğlu buraya çöktüler. Ötekiler de onların karşısında yere oturdular ve beşi birden büyük bir iştahla yiyeceklere saldırdılar.

Pardaillan'ın ilk dikkatini çeken şey, Jehan'ın, Bertille hakkında hiç soru sormaması oldu. Delikanlı, şövalyenin buraya nasıl girmiş olduğunu da merak ediyor gibi görünmüyordu. Pardaillan bunun sebebini, delikanlının kendisine karşı hissettiği sarsılmaz güvende bularak çok sevdiklerine göstereceği samimiyetle ve müşfik bir sesle:

"Bertille hakkında hiçbir şey sorduğunuz yok," dedi, "yoksa merak etmiyor musunuz?"

Jehan sakin bir tavırla cevabı yapıştırdı:

"Neden merak edeyim, mösyö?.. Siz burada olduktan, yüzünüz de güldükten sonra işlerin yolunda gittiği besbelli değil mi? Hem sonra mademki onun muhafazasını üstünüze aldınız, bu işin merak edilecek tarafı kalır mı? Ben sadece size olan bu şükran borcumu nasıl ödeyeceğimi düşünüp duruyorum."

Pardaillan, aldırışsız bir eda ile:

"Canım, şimdi bunu bırakalım," dedi. "Şuraya nasıl girdiğimi herhalde çok merak ediyorsunuz. Öyle değil mi?"

Jehan içten gülümseyerek itiraf etti:

"Doğrusu öyle, mösyö! Çok merak ediyorum ama sormaya utanıyor ve kendiliğinizden bahsetmenizi bekliyordum."

Pardaillan yavaşça başını salladıktan sonra cevap vereceği yerde, beklenmedik bir soru sordu:

"Peki siz buradan nasıl çıkmayı tasarlamıştınız?"

Delikanlı, Pardaillan'ın böyle beklenmedik sorularına artık alış-

mıştı. Onun için hiç şaşmadan cevap verdi:

"Gayet basit... İdam sehpasının altında, buraya inen bir merdiven bulunduğunu biliyorsunuz, umarım."

"Biliyorum."

"Oradan çıkacaktık işte..."

"Öyle, ama idam sehpası tamamen çöktü. Merdivenin üstündeki kapağı taş, toprak kapatmıştır. Açılır açılmaz bütün molozların içeriye dökülüp deliği büsbütün tıkamayacağı ne malum?.."

"Olabilir... Bu ihtimali göze almıştık. Ben de zaten ona göre bir çare arayacaktım."

"Adamakıllı gecikmiş olacaktınız... Bundan eminim... Onun için diyorum ki benim geldiğim çok iyi oldu. Benim size göstereceğim yol, sizin geçmeyi tasarladığınız yoldan çok daha emindir."

Bundan sonra Pardaillan, iki genç kızı nasıl eve bıraktığını ve Jehan'ın, kurtulabilip kurtulamayacağını merak ederek tepeye kadar nasıl çıktığını, sonra da darağacının havaya uçuşunu nasıl öğrendiğini anlattı. Fakat Saêtta ile karşılaşışı hakkında hiçbir şey söylemedi. Bundan başka kimsenin bilmediği bu gizli mağarayı nasıl olup da öğrendiğinden de hiç bahsetmedi.

"Nasıl olsa buradan çıkacak bir yol bulacağınızdan emindim," diye devam etti. "Ama, belki yine buraya dönmek zorunda kalacağınızı düşündüm. Buradan daha emin bir sığınağı hiçbir yerde bulamazdınız."

Jehan saf bir eda ile:

"Fakat neden yine buraya tilki gibi saklanmak zorunda kalalım, mösyö..."

"Canım, sizin sağ olduğunuzu anlarlarsa rahat bırakırlar mı?"

"Orası öyle... Henüz Concini ile hesaplaşmış değiliz."

Pardaillan, delikanlının sözünü kesti:

"Yoo, bu sefer karşınızda Concini değil, kral var!"

"Kral mı var? Anlamadım. Ben ona karşı bir suç işlemedim ki..."

Pardaillan, bütün dikkatiyle delikanlının gözlerinin içine baktı. Jehan, düşüncesinde gayet samimi görünüyordu. Şövalye bunu anlayınca devam etti:

"Orası öyle... Size kalırsa siz, kendinizi savunmaktan başka bir şey yapmadınız. Böyle davranmaya yerden göğe kadar hakkınız var... Yaptığınız iş yerinde bir hareketti."

Jehan yavaşça:

"Bu söylediklerinize pek sevindim, mösyö," dedi.

Ama Pardaillan sözünü bitirmemişti. Devam ederek dedi ki:

"Halbuki bizi idare edenlere göre, siz büyük bir suç işlemiş bulunuyorsunuz. Kral, zaten sizin kendisine karşı gelmenizi bir kere affetmişti. Bu sefer affetmeyecektir ama... Bundan şüpheniz olmasın... Üstelik Montmartre Manastırı'na ait topraklarda epey zarar ziyan da yaptınız. Bu kadar suçtan sonra muhafızlar ve askerler sizin peşinizi bırakırlar mı?.. Sizi ölü veya diri ele geçirinceye kadar kovalayacaklardır."

"Bakın bunlar hiç benim aklıma gelmemişti."

Jehan'ın sakinliği gören biri, Pardaillan'ın az önce söylediği her şeyin onu ilgilendirmediğine inanabilirdi. Ancak abartmadan doğruyu söylediğini fark edecek kadar akıllıydı. Ama belki bir fikri vardı.

Tek kelime etmeden dinleyen Carcagne, Escargasse ve Gringaille konuşulanları çok iyi anladılar. Çok yakın bir gelecekte, yeni halatlarla dikilmiş güzel darağaçları gördüler, sonunda asilerin suç ortakları boynundan asılı, dilleri dışarı sarkmış, gevşek bir şekilde sallanacaklardı. Bu çağrışım, ki tahmin edilebilir, onları oldukça kasvetli yaptı. Pardaillan, sözlerinin gerçekten sadece onlar üzerinde bir etkisi olduğunu fark etti. Etkilenmek şöyle dursun, ince bir memnuniyet gülümsemesi sundu. Tam tersine, oğlunun cesareti ve kaygısız küstahlığı onu kızdırmadı. Ama muhtemelen onun da aklında fikri vardı, konuşmasına devam etti:

"İşte bu tehlikeleri düşündüğüm için buranın gizli çıkış ve giriş yerlerini sizlere de öğretmeye karar verdim. Bu yolları Fransa'da benden başka kimse bilmez. Onun için burada kaldığınız zamanlar rahat rahat uyuyabilirsiniz. Böyle bir yer olduğunu kimse bilmediği için buraya gelen olmaz."

Jehan içten gelen bir saygı ve sevgiyle cevap verdi:

"Bizlere gösterdiğiniz bu yakınlıktan ve yaptığınız iyiliklerden

ötürü çok mahcubum. Size rastlayışım, benim için büyük bir talih oldu. Gerekirse buraya sığınacağım... Ama tabii başka hiçbir çarem kalmazsa bunu yapacağım. Bu düşüncemi belki de tuhaf bulursunuz ama mösyö, havasız, ışıksız yerde yaşamak elimden gelmez... Ben burada boğulurum... Şimdi bile burada bir dakika daha fazla durmak niyetinde değilim, ama ne yapayım ki vakit geç... Bu saatte Paris'in kapıları herhalde kapanmıştır. Açık olduğunu bilsem, bir dakika bile burada durmam..."

Pardaillan aldırışsız bir tavırla:

"Bir gece, nasıl olsa geçer," dedi. "Sabahleyin, şafakla beraber çıkar gideriz."

Jehan utanmış gibi söylendi:

"Şimdi size kötü bir yemek yedirdiğimiz yetmiyormuş gibi benim yüzümden bu gece rahatsız da olacaksınız. Size karşı öyle mahcubum ki mösyö..."

"Siz benim ilk defa mı ot üstünde yattığımı sanıyorsunuz? Aman evladım, ben şimdiye kadar kaç kere taş üstünde yatmak zorunda kaldım. Kötü dediğiniz bu yemek de, ömrümde yediğim en lezzetli yemeklerden biri."

Jehan, Pardaillan'ın yüzüne dikkatle baktı. Şövalye gayet ciddi ve samimi konuşuyordu. Bunu anlayınca delikanlının içi rahat etti. Fakat bu sefer de içinde doğan yeni bir endişeyle Pardaillan'ın gözlerine bakarak söylendi:

"Ama ben de burada sanki ev sahibiymişim gibi atıp tutuyorum. Halbuki belki burada da biz sizin misafiriniziz..."

Pardaillan hayretle sordu:

"O da ne demek?.."

"Öyle ya canım... Mademki buraları sizden başka bilen yok... O halde belki burada ne varsa, hepsi sizindir..."

Delikanlının bakışlarını şövalyenin gözlerinden ayırmayışı, bu söylediklerine fazla önem verdiğini gösteriyordu...

Pardaillan gülümseyerek:

"Buranın sahibi olan kadın, aşağı yukarı bundan yirmi yıl kadar önce Fransa'dan çıktı gitti. Ama şimdi asıl memleketi olan İtalya'da

mıdır, İspanya'da mıdır, hatta hâlâ yaşıyor mudur, hiçbir şey bilmiyorum."

Ve ansızın ciddileşerek ilave etti:

"Pek iyi bildiğim varsa o da şudur: Eğer sizin burayı kullandığınızı öğrenseydi muhakkak şöyle diyecekti: 'Oooh! Pek iyi yapmışsınız. Burada ne varsa kendi malınızmış gibi kullanın ve hiçbir şeye aldırış etmeyin.'"

Baba-oğul bir yanda böyle konuşurlarken, üç ahbap çavuşlar da hiçbir şey anlamadıkları bu lakırdıları dinlemekten bıkıp ot demetlerinin üstlerine uzanmış, birbirleriyle yarışırcasına horlamaya başlamışlardı.

Şövalye ile Yiğit Jehan daha epey zaman çene çaldılar. Daha doğrusu Pardaillan, konuşmayı kurnazlıkla idare ederek oğlunu söyletti durdu... Bu konuşma sırasında Jehan'ın, Bertille'i de, Ravaillac sayesinde bulduğunu, Ravaillac'ın da bu kıza delicesine tutkun olduğunu öğrendi. Sonra garip bir tavırla sordu:

"Bu Ravaillac, hani bizim birlikte kralı beklediğimiz sırada sizi bıçaklamaya kalkan adam değil mi?"

"Ta kendisi, mösyö... Bravo, hiçbir şeyi unutmuyorsunuz... Asıl meseleyi size anlatmakta artık bir sakınca yok. Ravaillac, kralı kıskandığı için öldürmek istiyordu. Ben de bu düşüncesinden vazgeçmesi için ona, kralın, Bertille'in babası olduğunu söyledim. Tabii kral, hayatını bu suretle bana borçlanmış olduğunu bilmez bile..."

Pardaillan, garip bir tavırla söylendi:

"Ben galiba bu Ravaillac'ı, Rahip Goulard'la beraber de gördüm."

"Görmüşsünüzdür tabii... Onlar pek sıkı fıkı konuşurlar. Hatta bu kadar yakın dost olmalarına şaşmıyor da değilim hani... Zira ne huyları, ne de yaşayışları hiç de birbirine uymaz..."

Pardaillan, bir şey söylemedi ama sarhoşluğunun yapmacık olduğunu tesadüfen öğrendiği bu din adamının, kralı öldürmek isteyen Ravaillac ile ahbaplığının hangi amaca hizmet ettiğini kendi kendine soruyor ve buna bir cevap bulmaya uğraşıyordu.

Baba-oğul, artık konuşacakları bir şey kalmayınca ot döşekler üstüne yan yana uzandılar... Jehan hemen uyuyuverdi. Pardaillan ise uzandığı yerde, o günkü olayları düşünmeye koyuldu.

Pardaillan, Bertille'i, Perrette'in evine götürüp bıraktığı sırada genç kızla uzun boylu konuşmuş ve ondan, yıllardır yanında sakladığı kâğıtlar hakkında her türlü bilgiyi almıştı. Şövalye zaten bu işin içyüzünü bilmiyor değildi. Fakat genç kızdan dinledikleri de bazı ayrıntıları öğrenmek bakımından epey yararlı oldu.

Bertille, hazinenin saklı olduğu yeri gösteren kâğıtların içinde durduğu teneke kutunun kayboluşuna pek üzülmüştü. Bu kutunun başka ellere geçtiğini de, Perrette'in parmağında Fausta'nın demir yüzüğünü görmek suretiyle öğrendiğini okuyucularımız hatırlayacaklardır. Pardaillan'ın, her ne pahasına olursa olsun, oğlunun hazinelerini kurtaracağını söyleyerek genç kızı yatıştırmaya çalışmıştı. Yüzüğü Perrette'e Gringaille verdiğine göre Pardaillan, kutunun da Gringaille'de olacağını tahmin ediyordu, Gringaille'in bu kutuyu nasıl eline geçirdiği onun için önemli değildi. Üstelik bu kutunun şimdi kendi oğlunun eline geçmiş olması da pek mümkündü... Yattığı yerde gözlerini kapayıp içinden söylendi:

"Bu hazine meselesi iyice anlaşılmadan, delikanlıya bir şey söylemem... Onu bir serbest bırakayım da, peşinden kollayayım bakayım... Bana kalırsa, şimdi o teneke kutunun içindeki kâğıtları bulmuş ve hazinenin yerini çoktan öğrenmiştir... Acaba bu hazineye el uzatacak mı?.. Böylesine büyük bir servetin çekiciliğine dayanabilecek kadar kuvvetli bir karakter sahibi mi, değil mi? Burasını çok merak ediyorum."

Pardaillan, o gün Bertille'le konuştuğu sırada kendisine Jehan'ın kim olduğunu da söylemişti. Fakat kendisi izin verinceye kadar kimseye bundan söz açmayacağına dair ondan söz almıştı. Şimdi artık genç kızın, Jehan'a hiçbir şey söylemeyeceğinden kesinlikle emindi.

Bu güvenin ve bir karar vermiş olmanın verdiği ferahlıkla rahat rahat uyudu.

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

Ertesi perşembe sabahı, beşi de şafakla beraber ayağa kalktı. Pardaillan'ın ilk işi, belindeki kemeri çözmek oldu. Bu kemeri boşaltınca ortaya yüz altın çıktı. Şövalye bu parayı oğluna uzattı ve delikanlının almaya hiç yanaşmadığını görünce şefkatli bir tavırla söylendi:

"Bunu almaktan çekinmeyin. Gerçi ben zengin bir adam değilim, ama bu yüz altını size vermekle sıkıntıya düşmüş olmam. Hem zaten bunu size ödünç veriyorum. Paranız olduğu zaman, ki pek yakında şüphesiz paranız olacak, bana tekrar ödersiniz... Ama şimdi bu paraya fazlasıyla ihtiyacınız var. Bu delikanlıları, bu halde mi bırakacaksınız?.."

Gringaille, Escargasse ve Carcagne, gözlerini kâh ufak altın yığınına, kâh üstlerindeki partallara kaydırıyorlardı. Delikanlının ne mağrur olduğunu bilirlerdi. Jehan'ın bu parayı reddedeceğinden de emin oldukları için daha Jehan bir şey söylemeden suratlarını astılar. Fakat hayret!.. Jehan, uzun boylu direnmeden parayı alınca üçünün de ağızları bir karış açık kaldı.

Delikanlı, şövalyeye teşekkür etmek için bir şeyler söylemeye kalkışacağı sırada Pardaillan, tatlı bir tavırla onun sözünü kesti ve emreden bir sesle:

"Haydi bakalım, yola çıkıyoruz!" dedi.

Sonra mağaranın görünürde hiçbir şey bulunmayan bir köşesine ilerledi. Orada bulunan gizli bir kapıdan geçince epey dar olmasına karşılık, uzun bir dehlize girdiler. Dehlizin sonunda bir başka gizli kapı daha vardı ve Pardaillan bunun da nasıl açıldığını, dört arkadaşa güzelce anlattı. Bu yol, Montmartre Tepesi'nin batıya bakan eteğine çıkıyordu. Tepenin üstünde, yan yana beş tane yel değirmeni vardı. Daha uzakta, kuzey tarafında tek başına bir değirmen daha

bulunuyor ve But Çeşmesi'ne[6] giden yolun bir kolu da bu değirmenin önünden geçiyordu. Beş yer altı yolcusu, dehlizlerden ve gizli kapılardan geçtikten sonra bu değirmenin yakınından yeryüzüne çıktılar.

Jehan, üç arkadaşına biraz para verdi. Onlar da yola koyularak Saint-Honoré kapısından Paris'e girdiler. İlk işleri, bir eskiciye uğrayıp iyi kumaştan, az kullanılmış birer elbise almak oldu. Hemen oracıkta giyindiler ve sonra ceplerinde şıngırdayan paraların verdiği keyifle kol kola girerek, neşeli neşeli gezinmeye koyuldular.

Pardaillan'la Jehan da, değirmenden yüz adım kadar ileride bulunan But Çeşmesi'ne doğru yürümüş, tepenin etrafını dolaştıktan sonra kilisenin yanından geçerek Perrette'in evine ulaşmışlardı.

Şövalye, oğlunun bugünü nişanlısının yanında geçirmesinin uygun olacağını düşünmüştü. Pardaillan bu suretle belki de delikanlının da düşman gözlerden uzakta, emniyette olacağını hesap etmişti. Jehan, şövalyenin bu fikrini seve seve benimsemişti. Evin önüne vardıktan sonra içeri girmeden önce ortalığı şöyle bir kolaçan ettiler ve şüpheli hiçbir şey göremeyince içeriye girdiler.

O gün hem delikanlı, hem de genç kız için şaşırtıcı bir hızla geçip gitti. İkisi de tatlı bir rüya görüyormuş gibiydiler. Jehan, çok mutluydu ama kafası hep meşguldü. Bir aralık Pardaillan, Bertille'le konuşurken o da Perrette'i bir kenara çekmiş ve genç kıza bazı şeyler tembih etmişti. Bu arada yanındaki paranın büyük bir kısmını da ona bırakmış, üstünde pek az şey alıkoymuştu.

Baba-oğul, akşama doğru Montmartre kapısından tekrar Paris'e dönmüşlerdi. Nasıl buraya gelirken evin çevresinde şüphelenecek hiçbir şey görmedilerse, gidişlerinde de dikkati çekecek hiçbir şeye rastlamamışlardı. Böyle olmasına rağmen o gün Escargasse, Gringaille ve Carcagne'nin de iki genç kıza, nöbetleşe ve uzaktan uzağa göz kulak olmaları kararlaştırılmıştı.

6. Kahramanlarımızın bu yer altındaki mağarada gittikleri yolu merak eden okuyucularımız için bir açıklama yapmamız gerekmektedir. Darağacı bu yolda Ravignan Sokağı civarlarında bulunmaktadır. Eski zamanlarda İngilizler But Çeşmesi'nin olduğu yerlerde ok atma çalışmaları yaptığı için bu çeşmeye yayla ilgili bir isim olarak "But" veya "Buc" demişlerdir. Bu çeşmenin kuzey yamacında ise Caulaincourt Sokağı geçmektedir. (M. Zévaco'nun Notu.)

Şövalye, oğlunu akşam yemeği için Grand Passe-Partout hanına götürmeyi başardıysa da Jehan, geceyi orada geçirmek teklifini kesinlikle reddetti ve:

"Arbre-Sec Sokağı'ndaki evime gideceğim," dedi. "Artık hepsi beni ölmüş bildiklerine göre oradaki evimde de pekâlâ emniyet içindeyim, demektir."

Sonra karar verdiği gibi yaptı. Ertesi sabah erkenden kalkmış, odasında bir aşağı bir yukarı dolaşmaya ve düşünmeye koyulmuştu. Epey bir zaman böyle gezindikten sonra kafasındakileri yüksek sesle kendi kendine söylediği şu sözlerle özetledi:

"Bütün bunlardan çıkan neticeye göre yolumun üstündeki mutluluğa erişebilmenin tek yolu, servet sahibi olmamdır."

Servet sahibi olmak... Bunu akıl eder etmez kafasında bir şimşek çaktı. Teneke kutunun içinden çıkardığı kâğıtları tekrar cebinden çıkarıp uzun uzun gözden geçirdi. Sonra birdenbire kâğıtların üçünü de yakarak söylendi:

"Hah şöyle... Hiç değilse, bu suretle artık bu düşünceden de kurtulmuş olurum..."

Saat on buçuğa doğru sokağa çıktı. Nereye gideceğini, ne yapacağını bilmiyordu. Kafasında bir tek düşünce vardı: Ünlü, soylu bir adam bulmak ve onun yanında kendisine iyi ve şerefli bir mevki sağlamak...

Fakat bu ünlü ve soylu adamın kim olabileceğini bilemiyordu. Önce aklına kral gelmişti ama sonradan bunu düşünmenin saçmalığını anlanmıştı. Zira kral, ne kadar temiz yürekli bir adam olursa olsun, Jehan'ın kendisine kılıç çektiğini de unutamazdı ya... Kaldı ki Jehan son olarak girişiği büyük ve kanlı dövüşle kendini unutturmak şöyle dursun, tam tersine büsbütün göze batacak duruma gelmişti. Kralın bu son dövüşü er geç duymamasına imkân mı vardı? Böyle bir macera, Jehan'a saray kapısını değil, ancak zindan kapısını açabilirdi. Onun için kralı tamamıyla aklından çıkarmalıydı.

Ah, ona bir hizmette bulunsaydı da kendini affettirebilseydi!.. Ama ne biçim bir hizmet olabileceğini bilmiyordu.

Artık kendini, kaderin eline bırakmıştı. Tasasız bir eda ile yürüyor ve gizlenmeyi aklına bile getirmiyordu. Bu halde, Concini'nin

evinin önünden bile geçti. Bu geçiş, Concini'den korkmadığını göstermek için değildi. Hayır, sadece canı sıkılıyor, vakit geçirmeye çalışıyordu. Tesadüfen Saint-Honoré Sokağı'na girmişti. Ama, Concini'yi birdenbire görmüş olsa da, bunun için yolunu değiştirmeyeceği kesindi.

Tam Trahoir kavşağından geçiyordu ki birdenbire biri yoluna dikildi ve sonsuz şaşkınlıkla bağırdı:

"Aa! Siz, Yiğit Jehan değil misiniz?.. Hem de böyle sapasağlam! Nasıl oluyor bu iş?.."

Jehan birden dalgınlığından sıyrılarak kendisine seslenen adama baktı.

Bu, çok genç, olsa olsa on sekiz yaşlarında bir delikanlıydı. Üstüne kendisine pek yakışan, son moda bir elbise giymişti.

Pek gençti, ama kendisine sonsuz bir güveni olduğu, vakur ve asil duruşundan belliydi. Bu delikanlı Candale Kontu Henri de Nogaret'ti. Babası Épernon dükü, Kral III. Henri'nin eski ve yakın dostlarındandı.

Delikanlının gözlerinden büyük bir sevinç okunuyordu. Karşısındakini, asaletinin ve zenginliğinin verdiği üstünlükle ezmeyi aklına bile getirmeyen bu genç, Jehan'a, kendisinden çok üstün bir kahraman gözüyle bakıyor gibiydi. Jehan, bunu çabucak sezmekte gecikmedi ve alaycı bir eda ile sordu:

"Sapasağlam oluşuma niye şaşıyorsunuz kont? Yoksa ölümümü mü bekliyordunuz?"

Delikanlı gayet samimi bir hararetle hemen atıldı:

"Amma da yaptınız... Kurtarıcımın ölümünü nasıl beklerim?.. Siz benim canımı kurtarmadınız mı? Böyle bir iyilik unutulur mu?.. Öldüğünüzü iddia etmişlerdi de, kederimden deliye dönmüştüm."

Jehan aldırışsız bir tavırla:

"Bana gerçekten büyük bir şeref veriyorsunuz," dedi. "Ama ben de şaşıyorum doğrusu... Kimmiş bu benim gibi sefil bir serseri ile meşgul olmaya tenezzül eden ve size öldüğümü söyleyen zat?.."

Candale kollarını havaya kaldırdı ve bağırdı:

"Kimler mi? Başta kralın kendisi olmak üzere vekiller, sarayın

ileri gelenleri... Dün bütün gün sarayda sizden başka bir şeyden bahsedilmedi. Bugün de bütün Paris, aynı şeyi konuşuyor, Yiğit Jehan!.. Siz günün kahramanı olunuz da bunu bilmiyorsunuz ha?"

Jehan, delikanlının sesinin, yoldan gelen geçenlerin dikkatini üzerlerine çektiğini görünce karşı durulmaz bir hareketle onu yana çekilmeye mecbur ederek sakin adımlarla Saint-Honoré Sokağı'ndan aşağıya doğru inmeye koyuldu.

Genç Candale kontu, bu davranışa yerinmedi. Samimi bir eda ile Jehan'ın koluna girdi ve onunla birlikte yürümeye başladı, Jehan, bu hareketten sıkıldıysa da, yüzünden hiçbir şey belli etmeyerek saf bir tavırla sordu:

"Acaba bu ünlü kimseler, bana neden benimle meşgul olma şerefini veriyorlar?"

"Bu da sorulur mu, canım?.. Montmartre'daki olaydan ötürü tabii... Konuşulan tek şey buydu, mösyö... Ah, Tanrım, kim bilir ne heyecanlı ne güzel bir dövüştü o!.. Ben de orada olsaydım, sizinle birlikte kılıç oynatırdım. Aklın alacağı gibi değil mösyö... Bir tek adam, yüzden fazla insana karşı koysun ve bunlardan bilmem kaçını öldürüp bilmem ne kadarını da yaralasın... Bu işitilmemiş bir şey!"

"Bunlar benim marifetim değil... Talih bana yardım etti, o kadar..."

"Amma yaptınız ha!.. Ya sonradan orayı havaya uçuruşunuz?.. Denildiğine göre önceden hepsini mertçe uyarmışsınız da... Ve sözde onları kendinizle birlikte havaya uçurmuşsunuz, ama işte yine sapasağlamsınız. Bu mucize azizim, mucize!.. Hem de bütün bunları yalnız başınıza yapmış olmanızı akıl almıyor."

"Ben yalnız değildim. Yanımda pek değerli yardımcılarım vardı."

"Evet, biliyorum. Üç kişi mi ne varmış?.. Ama onlar, aşağı yukarı her iş bittikten sonra oraya gelmişler."

"Görüyorum ki meseleyi benden daha iyi öğrenmişsiniz. Ama bir şey merakıma dokunuyor mösyö... Acaba sarayda herkes sizin gibi bu olayı hoşgörü ve hayranlıkla mu karşılıyor?.."

"Size doğrusunu söyleyeyim mi, mösyö?.. Bazıları işin enini sonunu düşünmeden size hayran kalıverdiler. Bir kısmı, size olan hınç-

larından deliye dönmüş durumdalar... Özellikle Mösyö Sully ile komutan bunların başında geliyor... Çok dikkatli olmalısınız, mösyö... Eğer sizin sağ olduğunuzu öğrenirlerse peşinizi bırakmayacaklardır.

Yiğit Jehan umursamaz bir tebessümle:

"Orasını biliyorum," dedi. "Peki ama bu işe kral ne diyor acaba?.."

"Görünüşte size kızanların tarafında yer alıyor, ama babam Épernon, kralın kendisiyle konuştuğu vakit onun size olan hayranlığını saklamadığını ve sizin gibi bir kahramanın ölümüne son derece üzüldüğünü söyledi."

Jehan sadece:

"Yaa!.." dedi ve içinden de düşündü: "Zaten Mösyö Pardaillan da, kral iyi adamdır, demez miydi?"

Bu şekilde sohbet ederken Grenelle Sokağı'nın sonuna yaklaşmışlardı. Épernon dükünün hanı da hemen Grenelle Sokağı'nın bitimindeki Plâtrière Sokağı'nın köşesinde bulunmaktaydı. Ve Jehan bu gencin hanının nerede olduğunu biliyordu. Hanın bulunduğu sokağa girmeden önce Jehan, bu yeni arkadaşından ayrılmak üzere izin istedi. Ama genç kont, Jehan'ı bırakmak istemecesine kolunu tuttu ve:

"İmkânı yok, sizi böyle bırakmam," dedi. "Sizi babamla da tanıştıracağım. Babam sizi tanır ve hayatımı kurtardığınız için size teşekkür etme fırsatını bulursa çok sevinir. Onun için muhakkak geleceksiniz şövalye..."

Jehan'ın soğuk bir eda ile:

"Mösyö, bana hakkım olmayan bir unvan veriyorsunuz. Ben şövalye değilim. Hatta asaletim de yok..."

"Haydi canım! Daha neler mösyö... Buna kim inanır? Sizin asil bir insan olduğunuz, halinizden belli. Belki şimdi şövalye bile değilsinizdir, ama yakında bir dük, hatta prens olursunuz."

Delikanlı bu sözleri pek ateşli bir samimilik ve kesinlikle söylemişti. Jehan ister istemez gülümsedi ve:

"Doğrusu hakkımda pek iyimser şeyler düşünüyorsunuz..." demekle yetindi.

Jehan bu sırada Saint-Honoré kapısı tarafına dönmüştü ve arkadaşıyla konuşurken bu kapıdan, üç atlının muhafazası altında bir arabanın gelmekte olduğunu gördü.

Jehan cümlesini bitirirken araba da Bons-Enfants Sokağı'na ulaşmıştı. Pardaillan'ın oğlu, keskin gözlere sahipti. Nitekim arabanın çevresindeki atlıları hemen tanıdı ve yüzündeki gülümseyiş derhal kayboldu. Yerine sert bir ifade geldi.

Bu atlılar, Concini'nin dört asil silahşorundan üçü, Eynaus, Roquetaille ve Longval'di. Jehan bunların her birini ayrı ayrı tanıdıktan başka, dördüncüleri olan Saint-Julien'in de sargılı suratıyla ortalıkta görünmekten çekindiği için şimdilik onlara katılmadığını da biliyordu.

Yiğit Jehan'ın yüzündeki değişikliği Candale kontu anlayamadı. Sırtı caddeye dönüktü ve gelen arabayı görmemiş, delikanlının birdenbire ciddileşmesini de, kendisinin Épernon dükü gibi ünlü bir asilzadeyle tanışmaktan çekindiğine vermişti. Bu yüzden Jehan'ın içine güven getirmeye çalışarak söylendi:

"Bizzat kralın bile sizin, asil bir ailenin çocuğu olduğunuzu söylediğini babam anlattı. Kralın sözünden şüphe edecek değiliz ya... Onun için hiç tasalanmayın, mösyö... Babam sizi, bir asilzadeye yaraşacak şekilde kabul edecektir."

Ve pek gözle görülür, elle tutulur bir delil vermek istiyormuşçasına.

"Hem, canım..." dedi. "Sizin kendi seviyemde bir insan olmadığınızı bilsem, size böyle mi muamele ederim?"

Jehan için bütün bu söylenenler arasında bir husus önemliydi: Kral, kendisinin asil bir ailenin oğlu olduğunu söylüyormuş. Ama bunu neye dayanarak söylüyordu. Bu sırrı nasıl ve ne zaman öğrenmişti? Kafasından geçen bir sürü soruya cevap veremedi ve aceleyle sordu:

"Épernon dükü, kraldan benim gerçekte kim olduğumu öğrenmiş mi?"

"Hayır, kral başka bildiği varsa bile söylememiş. Ama bunun ne önemi var? Haydi siz benimle gelin... Biliyorsunuz, babam Fransa ordusunun yüksek komutanlarından biridir. Onunla tanışırsanız, o

sizi yakalamaya kalkışacaklara engel olabilir. Kendisi, maiyeti için değerli insanlar arıyor. Sizin gibisi nerede bulunur? Onun maiyetinde görev almaya razı olursanız çok sevinecek ve ne yapıp edip sizi affettirecektir."

Yiğit Jehan düşündü: "Bu teklifi kabul etmekle ne kaybım olabilir? Hiç... Bir de bakarsın, büyük bir mevkie kavuşurum. Mademki sağda solda benim aslen kim olduğumu bilenler de var. Onları bulur ve kimin nesi olduğumu da pekâlâ öğrenirim."

Sonra gayet alçakgönüllü bir tavırla genç konta, dönüp sanki pek büyük bir lütufta bulunuyormuş gibi:

"Mademki bu kadar ısrar ediyorsunuz, gidelim, bakalım," dedi.

Candale kontu bazı ipuçlarını yakalamayacak kadar ya çok gençti ya da pek zeki değildi.

Genç kont bu söze memnunlukla gülümseyerek karşılık verdi:

"Emin olun ki babam, sizin gibi kralın bile hayranlıkla bahsettiği kahraman bir genci kendisine getirdiğime pek sevinecektir."

Candale kontu, Jehan'ın koluna girdi. Delikanlıyı Grenelle Sokağı'na doğru sürükledi. Jehan bir aralık arkasına dönüp baktı. Az önce gördükleri araba ile onu muhafaza eden üç atlının peşlerinden geldiklerini gördü.

O zaman Jehan'ın dudaklarında müthiş bir tebessüm belirdi. Fakat ne Eynaus ne Longval ne de Roquetaille bu tebessümü gördüler... Zaten üç silahşor, Montmartre'daki idam sehpasının yıkıntıları altında kaldığından emin bulundukları serseriyi, şimdi akıllarına bile getirmiyorlardı.

YİRMİNCİ BÖLÜM

Épernon hanının ana girişi Plâtrière Sokağı'daydı. Bu sokağın ve Breneuse Sokağı'nın bir bölümünü işgal ediyordu burası. Bahçeler ise arka taraftaki Coq-Héron Sokağı'na kadar uzanıyordu. Yaşlı adam burada ayrıca bir garnizon işletiyordu.

Jehan, Épernon dükünün bir saray yavrusu olan büyük konağın ardına kadar açık kapısından giren çıkan asilzadeler, subaylar, askerler, muhafızlar, hizmetçiler kalabalığını görünce epey şaşaladı. Concini'nin konağında bile bu kadar kalabalık görmemişti. Neyse ki genç kont, kendisini epeyce sakin olan özel dairesine götürdü.

Bundan sonra genç kontun ilk işi, iyi cinsten bir şişe şarap açmak ve bardağını Jehan'ınkiyle tokuşturduktan sonra da hemen misafir getirdiğini babasına haber vermek için odadan çıkmak oldu. Ama beş dakika geçmeden geri döndü ve sıkkın bir tavırla:

"Babam şu sırada bazı misafirlerle konuşuyormuş," dedi. "Onlar gidince hemen sizi kabul edecek. Biraz beklemenizi rica etti."

Delikanlı bu sözlerden; kendisine özel bir önem verildiğini sezerek gayet nazik bir şekilde:

"Ne zararı var, beklerim," dedi.

"Ama maalesef ben de yanınızda kalamayacağım. Bir emri yerine getirmem gerekiyor. Bununla birlikte işim çok kısa sürecek... İsterseniz sizi bekleme salonlarından birine götüreyim..."

"Yok, teşekkür ederim. Bekleme salonları ağzına kadar doludur. Ben yalnızlıktan hoşlanırım. Sizce bir sakıncası yoksa burada bekleyeyim."

"Ne sakıncası olacak? Şimdi gideyim de, çabuk geleyim. Beni beklerken bu şişeyi boşaltın ve burada kendi evinizde olduğunuzu da unutmayın. Bir isteğiniz olursa çıngırağı çalıverirsiniz..."

Candale gidince Jehan, odada bir aşağı bir yukarı gezinmeye

başladı. Tam bir kapıyı gizleyen kalın bir perdenin önünden geçiyordu ki öte tarafta yerleri değiştirilen koltukların çıkardığı gürültüye benzer birtakım gürültüler duyar gibi oldu. İster istemez durup kulak kabartınca şu sözleri işitti:

"Sayın madam, burada bizi hiç kimsenin duyma tehlikesi olmadan istediğimizi konuşabiliriz. Şimdi oğlum Candale'nin dairesinde bulunuyoruz. Üstelik ihtiyatlı davranıp onu da başımdan savdım."

Canı sıkılan Jehan:

"Hay aksi şeytan!" diye utanarak mırıldandı. Perdenin öte yanında konuşanlara burada birinin bulunduğunu anlatmak için öksürmeye niyetleniyordu ki bir kadının karşısındakine şöyle cevap verdiğini duydu:

"Dük!.. Rahip milletinden hoşlanmadığınızı bildiğim halde bugün size bir de din adamı getirdim."

Pardaillan'ın oğlu düşündü:

"Bu, Concini'nin karısı... Şimdi iş değişti. Conciniler beni öldürmek istiyorlar. Onların el altından ne dolaplar hazırladıklarını öğrenmem benim için yararlı olabilir. Onun için can kulağıyla dinlemeliyim."

Az önce kendisini ilgilendirmeyen konuşmaları dinlemek istemeyen iyi ahlaklı bir adamın yapacağı şeyi yapmaya niyet ederken şimdi birdenbire sessizleşmiş ve yerinden kıpırdamaz olmuştu. Üstelik perdeyi hafifçe aralamış ve soluğunu kesip içeriyi gözetlemeye koyulmuştu.

İçeride üç kişi oturuyordu. Bunlardan biri Léonora Galigaï idi. İkincisi Épernon dükü, üçüncüsü de tatlı yüzlü, uzun boylu, yaşlı bir rahipti.

Épernon dükü, rahibi görünce soğuk bir eda ile Léonora'ya cevap verdi:

"Madam, mademki kutlu babamızı siz getirdiniz, şu halde ona hoş geldiler derim."

Léonora hafifçe gülümsedi ve sessiz duran rahibe, gizlice bir göz attıktan sonra ciddi bir tavırla devam etti:

"Size takdim ettiğim kutlu babamız, kraliçenin büyük güvenini kazanmış bir kimsedir. Şimdiye kadar gizli bulunduğu yerden bize

rehberlik ediyordu. Fakat artık saklanmasına lüzum kalmadığına kanaat getirmiş bulunuyor. Size sadece şu kadarını haber vereyim: Şimdi karşınızda bulunan şu rahibin adı Claude Acquaviva'dır. Bundan böyle doğrudan doğruya kendisiyle temas edeceksiniz..."

Épernon dükünün, kendi seviyesinde olmayan insanlara karşı takındığı aşağılayıcı tavır, rüzgârla üfürülmüşçesine uçup gitmişti. Fransa'nın en ünlü kişilerinden biri olmasına rağmen hemen yerinden fırlayıp Jehan'ın şaşkın bakışları karşısında rahibin önünde saygıyla eğilerek kekeledi:

"Affınızı dilerim, monsenyör... Kim olduğunuzu bilemezdim tabii..."

Jehan düşündü: Épernon'un bile saygı gösterdiği bu rahip de kimmiş acaba?.. İşler gittikçe çatallaşıyor... Aman dikkat kesilelim."

Acquaviva, dükün birdenbire saygıyla af dilemesini de hiç değişmeyen çehresiyle karşılamıştı. Fakat bundan sonra konuşmanın idaresi artık kendisine verilmişçesine bir tavır takındı ve tatlı bir eda ile:

"Oturun evladım," dedi. "Bana sadece 'kutlu babamız' diyebilirsiniz..."

Épernon, bir kere daha eğildikten sonra itaat edip yerine otururak endişe içinde mırıldandı:

"Demek Paris'e geldiniz, kutlu babamız? Biraz tedbirsizce bir iş değil mi bu? Yoksa..."

"Evet, vakit yaklaşıyor mösyö. Bunu söylemek istiyorsunuz, değil mi?"

Èpernon, başıyla tasdik etti. Bu söylenenlerden hiçbir şey anlamamış olan Jehan, rahibin sözleri üzerine dükün bembeyaz kesilerek heyecanlandığını gördü. Léonora ile Acquaviva da adamın bu halini fark ederek göz ucuyla bakıştılar. Sonra rahip sözüne devam etti:

"Mösyö, Angoulême'den getirttiğiniz ve kendisine pek güvendiğinizi söylediğiniz o Ravaillac denen kişi, pek tereddütlü görünüyor."

"Doğru buyuruyorsunuz, kutlu babamız... Bir zamandır benden de kaçıyor ve gözüme görünmek istemiyor. Korkarım caymıştır."

Jehan, birdenbire bu üç insanın neler konuştuklarını anlayıvermişti. Tiksinti içinde tüyleri diken diken oldu: "İyi ki dinlendim.

Bunun da Concini'den hiç farkı yokmuş, desene..." diye düşündü. Sonra alaycı ve aşağılayıcı bir gülümseyişle kendi kendine söylendi:

"Benim bu meseleden, herkesten fazla haberim var... Alçak ve hain dük! Ravaillac'ın senden niçin kaçtığını bana sor..."

Bu sırada Léonora söze karıştı:

"İyi ama biz bu delinin harekete geçmesini mi bekleyeceğiz? Başka birini bulamaz mıyız?"

Dük cevap verdi:

"Ben de tıpkı sizin gibi düşünüyorum madam. Ravaillac isterse bu işten vazgeçsin. Ben başka birisini buldum bile... Hem de pek yaman birisini buldum. Oğlum Candale getirdi onu bana..."

Jehan, öfkesinden tir tir titreyerek elini kılıcının kabzasına attı ve içinden söylendi:

"Ne demek?.. Kralı öldürecek olan adam ben miyim yoksa?.. Vay namussuz herif vay... Onun unvanı da, asaleti de yerin dibine batsın. Kılıcımı karnına bir sokuversem şu keratanın yok mu... Ama dur bakalım, aceleye gelmez, daha ortalıkta dönen dolapları adamakıllı öğrenmedik. İşler pek karışık."

Rahip gayet sakin bir tavırla:

"Oğlumuz Candale, böyle önemli işlerde fikrinden yararlanılamayacak kadar genç," dedi.

"Daha iyi değil mi ya kutlu babamız?.. Genç olduğu için getirdiği adamı, benim ne işte kullanacağımın farkına bile varamaz."

Léonora da söze karıştı:

"Ravaillac artık faydasız bir adam olup çıktı. Faydasından vazgeçtim, hatta belki de tehlikeli bir adam haline geldi..."

Acquaviva, Épernon düküne:

"Onun için siz Ravaillac'ı yine memleketine, valisi bulunduğunuz Angoulême'e yollayıverin. Anlıyor musunuz, dük cenapları?.."

Épernon sinsi bir gülümseyişle:

"Anlıyorum," dedi. "Memleketine dönünce artık tehlikeli olamaz. Emrinizi yerine getireceğimden emin olabilirsiniz..."

Acquaviva, bir baş işaretiyle memnunluğunu belirtti. Léonora

hafifçe gülümsedi. Beri yanda Jehan ise kendi kendine şöyle dedi:

"Eğer ben de bu zavallı Ravaillac'ın, Épernon dükünün valisi olduğu şehre dönmemesi için elimden geleni yapmazsam, bana da yiğit Jehan demesinler."

Bir süre sustular. Sonra Acquaviva sordu:

"Söylediğiniz bu adam kim acaba?.."

"Şimdi herkesin ağzında adı geziyor. Kendisine Yiğit Jehan diyorlar."

Perdenin ardından bu sözleri dinleyen Jehan, isminin söyleneceğini bildiği için ne şaştı ne de kızdı. Yalnız karanlıkta gözleri ışıldadı ve müthiş bir gülümseyişle düşündü:

"İşte, boşa geçmemiş bir gün diye buna derler."

Bu sırada rahip, dükün sözlerine karşılık şu soruyu sordu:

"Yiğit Jehan mı?.. Peki, herkes onun Montmartre'daki patlama sırasında hayaya uçtuğunu söylemiyor mu?.."

Léonora, da kendisini tutamayıp heyecanla atıldı:

"Yoksa sağ mıymış?.."

Épernon sinsi sinsi gülümseyerek cevap verdi:

"Sağ... Hem de oğlumun dediğine bakılırsa hiçbir yerinde bir çizik bile yok. Hani insan neredeyse, Tanrı bu ayaktakımını koruyor, diyecek. Düşünün bir kere, kahraman bir yüzbaşı ile on beş asker ve gönüllünün mahvolduğu bu korkunç patlamadan bu baldırı çıplağın kurtulması, mucize değil de nedir? Ama ne olursa olsun, kurtulduğu iyi oldu. Neticede yine bizim işimize yarayacak."

Léonora ile Acquaviva bir kere daha kaçamak bir tarzda bakıştılar. Kadın, şüpheli görünüyordu. Nitekim rahip de gözlerini kırparak aynı şüphede olduğunu belirttikten sonra sakin sesiyle sordu:

"Candale bu delikanlıyla nasıl tanışmış?"

"Bu oldukça hoş bir hikâye," Épernon gülerek açıkladı. "Dün krala bir gün önce Montmartre topraklarında meydana gelen olaylarla ilgili bir rapor verilirken Louvre'daydık. Aramızda kalsın, bu başarı gerçekten dikkat çekici ve bu Yiğit Jehan sert bir adam. Kral da bunu yüksek sesle söylemeye dayanamadı. Sanırım adamın hâlâ hayatta olduğunu bilseydi bunu yapmazdı. Ancak o anda herkes,

gencin patlamada paramparça olduğuna inanıyordu.

"Evet," dedi Léonora, "ve bundan nasıl kurtulduğunu anlayamıyorum." Bu sözleri söylerken ısrarla Acquaviva'ya bakıyordu.

Cizvitlerin lideri, bunun önemli olmadığı anlamına gelen bir jest yaptı. Ama kendi kendine şöyle düşündü: "Aşağıda bir şeyler olmalı. Darağacının enkazını araştırmam gerekecek."

"Candale oldukça gençtir," diye cevap verdi Épernon. Kralın gösterdiği hayranlık onu çok etkilemişti. "Jehan'ın nasıl doğduğunu bilmiyorum. Bu ancak kralın bilebileceği gizemli bir haberdir."

Léonora ve Acquaviva göz göze geldiler. Sanki bakışarak bir şey konuşuyor gibiydiler. Dükün oğlunun söyledikleri Jehan'ın kafasını karıştırmış olabilirdi, Acquaviva iç çekerek ekledi:

"Sanki Jehan bir kral oğlu olacak kadar güçlü ve cesurdu. Onun babası olacak beyefendiyi merak ediyorum!"

Épernon alaycı bir tavırla ekledi:

"Candale orduda kendisini bir rütbeyle şereflendireceğimi düşündüğü için Yiğit Jehan gibi taşı sıksa suyunu çıkaran bir delikanlıyı bana getirdi."

Acquaviva kayıtsızca sordu:

"Bu genç adamı gördünüz mü?"

"Henüz değil, siz gidince onunla görüşeceğim."

"Öyleyse şu anda sizin konakta bulunuyor..."

"Elbette? Candale, kendisini affettireceğime ve iyi bir işe yerleştireceğime onu inandırmış. Bu bakımdan kendisi beni görmeden buradan çıkıp gitmez."

"Şimdi nerede acaba?.."

"Nerede olacak, herhalde bekleme salonlarından birindedir..."

Léonora, daha fazla sabredemeyip atıldı:

"Öyleyse buradan çıkmaması lazım..."

Épernon hayretle:

"Neden?.." diye sordu ve rahibe baktı.

Acquaviva cevap verdi:

"Madamın hakkı var. Bu delikanlı sizin konaktan çıkmamalı..."

Bu sözler, yüksek sesle ve kesin bir tavırla söylenmişti.

Jehan, kendini tutamayıp irkildi ve dikkatle rahibe baktı:

"Haydi Concini'nin karısının beni yakalatmak isteyişini anladım. Ama bu uyuz rahibe ne oluyor? Kendisini daha tanımıyorum bile... Ona ne zararım dokundu ki yaşına, başına ve sırtındaki rahip elbisesine bakmayıp beni yakalatmak veya öldürtmek istiyor?" diye düşündü.

Épernon dükü, rahibin sözlerine hiç itiraz etmedi, Saygılı bir tavırla cevap verdi:

"İstediğiniz gibi olsun... Şimdi şu delikanlıyı yakalamalarını emredeyim."

Jehan, sert bir hareketle kılıcını kınından yarıya kadar çekerken bir eliyle de kapıyı tutarak mırıldandı:

"Hele bir yerinden kıpırda da içeriye girip üçünüzün de canınızı cehenneme yollayıvereyim."

Dük, ayağa kalkmak üzere bir hareket yapınca Acquaviva söylendi:

"Az sonra gidersiniz, mösyö..."

Jehan, tekrar kılıcını kınına yerleştirdi, içinden şöyle söylendi:

"Hah şöyle... Rahibin yine bir düşündüğü var galiba. Hele bekleyelim bakalım."

Rahip sözüne devam ederek:

"Mademki sizden iş istemeye gelmiş, demin de söylediğiniz gibi sizi görmeden gitmeyecektir," dedi. "Biz şimdi konuşmamızı bitirelim, onu nasıl olsa sonra da yakalatabilirsiniz."

Léonora, endişe içinde söze karıştı:

"Bu işi şimdi halletsek daha iyi olur, kutlu babamız. Bu delikanlının o kadar şansı var ki biraz sonra elimizden kaçmayacağını kimse temin edemez."

Acquaviva tatlı bir sesle:

"Hayır madam," dedi. "Hiç merak etmeyin. Dükle muhakkak konuşmak isteyecektir. Hem sonra bizim de konuşacağımız daha başka önemli şeyler var."

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

Léonora fazla üstelemedi, ama rahiple aynı düşüncede olmadığı besbelliydi. İş kendisine kalsaydı, hiç vakit kaybetmeden Jehan'ı yakalatırdı. 'Épernon, hiç sesini çıkarmıyor, rahiple kadının bu konudaki konuşmalarını bitirmelerini bekliyordu. Jehan'a gelince o, asil önemli konuşmanın bundan sonra yapılacağını sezmişti. Kendi kendine:

"Sanıyorum ki şimdiye kadar duyduğum her şey bundan sonra öğreneceklerimin yanında bir hiç olacak," diye kendi kendine söyleniyordu. "Bakalım bu üç hain daha neler yumurtlayacaklar?.."

Acquaviva, Jehan'ın ne zaman yakalanacağı meselesi istediği gibi bir karara bağlandıktan sonra hükmeder bir eda ile:

"Dük! Şimdi size Fransa ve Navarre kraliçesi adına soruyorum: Kraliçe size, kayıtsız ve şartsız güvenebilir mi?" dedi.

"Majesteleri kendilerine bütün varlığımla bağlı olduğumu bilirler."

Épernon bunu söylerken yapmacık samimiyetini gizlemeye çalışmıştı. Kendini tıtmaya çalıştığı, ifadelerinin doğal olmadığı o kadar açıktı ki sanki rolünü benimseyemeyen bir oyuncu gibiydi. Jehan bunu açıkça görüyordu. Alaycı bir gülümsemeyle kendi kendine söylenmeye devam etti:

"Hadi oradan! Bu denli bir fedakârlık gösterebilmek için yaptığınız şeyi de bir o kadar sevmeniz gerekir!"

Acquaviva bu alaycılığı anlamıştı. Küçümseyici davranışlarıyla tüm kararlılığıyla devam etti:

"Büyük oğlunuza dük unvanı, ortanca oğlunuza bir alay komutanlığı, küçüğüne de bir yüzbaşılık verilecek. Öte yandan, her üç oğlunuza da yetkiniz dahilindeki en yüksek makamları verebileceksiniz. Size gelince, sizin elinize bir milyon frank geçecek... Bugünkü

valiliğinizden başka Normandiya valiliği de size bırakılacak. Ayrıca kurulacak olan gizli Naipler Kurulu'na üye olacaksınız. Bu kadarı yeter mi?"

Épernon'un gözlerinde bir sevinç ışığı yanmıştı. Kendisine teklif edilen şeyler, asla istenmeye cesaret edemeyeceği kadar fazlaydı. Fakat sevincini, yüzünden belli etmemeye çalışarak kayıtsız bir tavır takındı:

"Bu teklifler, bana da oldukça makul görünüyor," dedi. "Majestenin benden bekledikleri nelerdir?"

"Önce, Temsilciler Meclisi'nde, kralın ortaya koyduğu şartların hiçbirine boyun eğmeden, kraliçenin naip tayin edilmesini isteyeceksiniz."

Acquaviva bu sözden sonra soğuk bir eda ile ekledi:

"Bunu da ancak zorla elde edebilirsiniz."

Épernon sinsi bir tebessümle elini kılıcının kabzasına götürdü ve:

"Güzel," dedi. "Maiyet askerlerinden iki tabur ve kendi muhafızlarımdan da yüz kadar adamı bir araya getirince kuruldaki üyelerden istediğimi koparabileceğime emin olabilirsiniz. Onların hangi dilden anladığını çok iyi bilirim..."

Rahip, bunun üzerine korkunç bir soğukkanlılıkla söylendi:

"Vakit geldi geçiyor, mösyö..."

Yüzünden bütün kanı çekiliveren Épernon heyecanla yerinden sıçradı.

"Peki ama, ya kral?.."

Acquaviva, aynı korkunç eda ile cevap verdi:

"Kral mı? Size kralın dünyaya kazık kakacağını kim söyledi, mösyö? Bu ölümlü dünya ona mı kalacak?"

Bir an durdu ve sonra tekrar söze koyuldu:

"Şu anda kral, yanında hiçbir muhafız bulunmadığı halde arabasına binmiş Louvre Sarayı'ndan çıkmış bulunuyor. Saint-Germain des Prés'e gidiyor. Atlarına da su verilmiş değildir. Su yerine bu hayvanlara belki de tesirli bazı ilaçlar içirildi. Ama neyin nesi olduğunu pek iyi bilemiyorum."

Rahip bakışlarıyla Léonora'ya sordu. O da sinsi bir gülümseyişle:

"Evet, bazı ilaçlar..." dedi.

"Arabanın atları bir süre uslu uslu yol alacak, fakat bir süre sonra kendilerine içirilmiş olan ilaçlar etkisini gösterecek ve arabacı hayvanları zapt edemez olacak. O zaman hayvanlar, gemi azıya alacak ve arabayı parçalayıncaya kadar delicesine koşacaklar. Belki de araba Saint-Germain des Prés yolu üzerindeki ırmağa düşecektir. Bu su oldukça derindir."

Bu sözleri duyan Yiğit Jehan, tüyleri diken diken olarak:

"Namussuzlar! Alçak katiller!" diye mırıldandı.

Jehan bu anda dükle rahibi öldürmemesi gerektiğini düşündü. İlk önce krala oynanan bu oyunu bozup kralı kurtarması gerekiyordu. Hemen soğukkanlılığıyla kendini toparlayarak düşündü:

"Mademki Kral Louvre'dan henüz çıkıyor. Atlar bir süre uslu gideceklerdir. Bu felakete tam zamanında engel olmak için belki de imkân var. Öyleyse hiç vakit kaybetmemeliyim!"

Daha fazla düşünmeden odadan fırlayıp yıldırım hızıyla merdivenlere atıldı. Neyse ki hafızası kuvvetliydi ve dışarıya çıkacağı yolu unutmamıştı. Yoksa bu karmakarışık koridorlarda yolunu kaybedeceği kesindi. Oysa böyle bir durumda kaybedilecek bir dakika, felaketi önlemesine engel olabilirdi.

O hızla avluya çıktı. O zamana kadar Concini'nin adamları aklına bile gelmemişti. Épernon'un hemen o anda kendisini yakalatmak için emir vermiş olabileceğini de hesaplamamıştı. Şimdi aklında bir tek düşünce vardı: Kral... Bertille'in babası...

Jehan avluya çıktığı sırada kapının birkaç adım berisinde, Léonora'nın arabasının yanında Eynaus, Roquetaille ve Longval atları gemlerinden tutmuş, şakalaşıp gülüşüyorlardı.

Delikanlı avluya çıkarken henüz ne yapacağını kararlaştırmış değildi ama Concini'nin adamlarını, arabanın atlarının başında görür görmez ne yapacağını hemen kestiriverdi:

"Kralı öldürmek isteyen Concini olduğuna göre hiç değilse onun atlarından biri, kralın kurtulmasına hizmet etsin," diye söylendi.

Aynı anda yönünü değiştirip hiçbir şeyden şüphelenmeyen üç silahşora doğru yürüdü. Bir yandan da gözleriyle hangi atın daha çok işine yarayabileceğini kestirdi. Roquetaille'in atı içlerinde en iyisiydi.

Yiğit Jehan ani bir hareketle hayvanın dizginlerini Roquetaille'in elinden koparırcasına aldıktan sonra, "Atına ihtiyacım olduğu için onu hemen senden alıyorum!" dedi sert bir şekilde. Silahşoru bir itişte üç-dört adım öteye yuvarlayıverdi.

Roquetaille düştüğü yerden ulur gibi:

"Köpek herif! Serseri kerata!" diye haykırdı.

Eynaus'yla Longval da bir ağızdan bağırdılar:

"Bu cehennem kaçkını gebermemiş mi be? Hâlâ yaşıyor mu?.. Tanrı cezasını versin! Tutun şunu!"

Jehan, dizginleri eline aldıktan sonra düşmanlarının toparlanmasına fırsat vermeden gür bir sesle:

"Size şimdi layık olduğunuz şekilde terbiyenizi veririm, ama ne yazık ki vaktim yok... Şimdilik şu kadarı size yetsin..." demesiyle ayağını hızla kaldırarak tekmeyi savurması bir oldu.

Boşta kalan eliyle de şimşek gibi bir yumruk indirdi. Göz açıp kapamaya bile fırsat vermeyecek bir hızla yapılan bu iki hareket, iki silahşora kımıldayacak kadar bile vakit bırakmamıştı. Göğsünün ortasına tekmeyi yiyen Eynaus yere yığılıp kan tükürmeye başlarken, Longval de çenesine inen balyoz gibi yumrukla kendisini kaybedip boylu boyunca uzanmıştı.

Aynı anda Roquetaille, korkunç kin ve hiddet naraları atarak ayağa fırladı.

Fakat çok geç kalmıştı. Jehan çoktan hayvanın üstüne sıçramış, dörtnala sokak kapısına yollanmıştı.

Tam bu sırada Épernon dükü, Acquaviva, Léonora Concini ile Candale kontu binanın kapısında belirmişlerdi... Yıldırımlar saçan gözleriyle dört bir yanını kolaçan eden Jehan da onları görmüştü. Yüzünde hem alaycı hem de korkunç bir tebessüm belirmişti.

Dük, gür bir feryatla seslendi:

"Tutun! Yakalayın! Kapıyı kapayın!"

Roquetaille avazı çıktığı kadar bağırdı:

"Kaçıyor! Kapayın kapıları..."

Sonra ne yaptığının kendi de pek farkında olmaksızın sağa sola koşmaya, naralar atmaya devam etti. Fakat bu anda Jehan'ın, avluyu

çın çın öttüren bir kahkahası duyuldu. Uzaktan eliyle zarif bir selam göndererek:

"Geç kaldınız!.." diye bağırdığı işitildi.

Aynı anda atını mahmuzladı ve yıldırım hızıyla fırladı gitti.

Konağın kapısında genç Candale, babasının müthiş bakışları önünde saçını başını yolarcasına tekrarlıyordu:

"Çok geç..."

Öfkesinden çılgına dönen Épernon:

"Böyle serserileri özel dairenize kadar sokmanız, sizin çocuğum, ne budala olduğunu pekâlâ gösteriyor."

"Peki ama babacığım, siz bana demediniz mi ki..."

"Susun! Bir de pişkin pişkin konuşuyor musunuz? Hemen odanıza dönün ve iznim olmadan da çıkayım demeyin sakın!.."

Candale hiç cevap vermedi. Askerce bir selam çaktıktan sonra kızgın bir tavırla uzaklaştı.

Acquaviva da olanları, bir şey söylemeden, her zamanki sakinliğiyle ve biraz da alaycı bir tavırla seyretmişti. Léonora ise sırayla bir rahibe, bir düke soran bakışlarla bakıyordu. Yüzünün rengi uçmuş olduğu halde oldukça sakin bir sesle:

"Gelin kutlu babamız, böyle boşu boşuna ve şaşkın şaşkın durmakla kaybedecek vaktimiz yok..." dedi.

Rahip, aynı sakin haliyle eğildi ve yavaş bir sesle:

"Beni merak etmeyin, siz gidin kızım," dedi.

Léonora ısrar etmedi. Bir baş işaretiyle hem rahibi hem dükü selamladı, sonra sert ve hızlı adımlarla arabasına yönelerek, üç silahşorun acınacak hallerine bakmadan emretti:

"Eve... Dörtnala..."

Bu sırada Acquaviva da, herkesin kendisini basit bir rahipten başka şey sanmaması için dükün önünde pek saygılı bir tavırla eğiliyor ve şöyle diyordu:

"Siz delirdiniz mi dük? Şu kadın da size soğukkanlı davranma ve çabuk karar verme konusunda örnek olmuyor mu?.. Hemen ata binmeniz ve ne pahasına olursa olsun bu delikanlıyı yakalamanız la-

zım... Yoksa hepimiz mahvolduk demektir..."

Épernon kendi kafasına bir yumruk indirerek:

"Haklısınız!" diye mırıldandıktan sonra hızla koşup avludaki adamlarına seslendi:

"Atlara binin!.. Çabuk olun! Buradan kaçan haydut, Yiğit Jehan'dır. Onu ne pahasına olursa olsun, ölü veya diri ele geçirmemiz lazım..."

Avludaki subaylar, asker ve muhafızlar karmakarışık bir halde koşuşuyor ve tekrarlıyorlardı:

"Yiğit Jehan'mış!.. Buradan kaçan Yiğit Jehan'mış!.."

Bu ana kadar Épernon ve adamları en azından beş dakika kaybetmişlerdi. Olduğu yerde duran Acquaviva ise avludaki kargaşalığı gülümseyerek seyrediyordu. Az sonra koşuşmalar durdu ve avlunun ortasında atlılar toplandı. Épernon da hemen atına atlayıp elli kadar atlıyı peşine takarak dörtnala dışarıya fırladı.

Dükün peşinden giden atlılardan sonuncusu da avludan çıkınca, Acquaviva cübbesinin kukuletasını gözlerine kadar indirdi. Kollarını göğsünde kavuşturdu. Sonra iki büklüm bir halde sokağa çıktı. Henüz birkaç adım atmıştı ki Peder Muhteşem Goulard'la karşılaştı. Goulard hiçbir şey söylemeden ve hiçbir işaret yapmadan Acquaviva'nın yanından geçti ve o zaman şöyle bir şey oldu: Acquaviva, sakin sakin ilerlerken dört bir yandan iri yarı rahipler çıkmış, rahibin etrafında yürümeye başlamışlardı. Acquaviva, kısa bir zamanda ve sıkı bir muhafaza altına alınmıştı ve hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi yürüyerek manastırına kadar gelmişti.

Épernon'a gelince, önce Jehan'ın kendilerini haber vermek için dosdoğru Louvre Sarayı'na gittiğini sanmıştı. Bu yüzden o da peşindekilerle birlikte Grenelle Sokağı'ndan geçip Saint-Honoré Sokağı köşesine ulaştığı vakit, yolda rastladıklarından biri, aradıkları adamın Trahoir Sokağı'na doğru dörtnala uzaklaştığını söyledi. Épernon, hemen yön değiştirdi ama böylece hiç değilse iki dakika daha kaybetmiş oldu.

Tam Trahoir Sokağı'na ulaşmışlardı ki orada Komutan Neuvy ile karşılaştılar. Neuvy, peşinde yirmi atlı olduğu halde Louvre'dan geliyordu. Burada da duruldu ve iki taraf durumu birbirlerine an-

lattılar. Neuvy, haydut Yiğit Jehan'ın hâlâ gebermemiş olduğunu haber alınca hiddetinden kudurmuşa dönerek hemen Épernon'a katılma kararını verdi.

Léonora Concini, doğru evine dönmüştü. Orada kocasını buldu ve olanları ona bir bir anlattı. Concini dehşetinden mosmor kesildi. Fakat çabuk karar vermeye alışık bir insan olduğu için vaktini Épernon gibi boş geçirmedi. Hemen eli altında bulunan on adamını peşine taktı. Adamları aceleyle atlara eyer vururlarken, eşler de konuşmaya koyuldular. Léonora akıl almaz bir soğukkanlılıkla diyordu ki:

"Kral, Louvre'dan çıkmıştır. Şüphesiz Yiğit Jehan da şimdi ona yetişmeye çalışıyordur. Bu işte iki ihtimal var: Ya Jehan vaktinde ona yetişecek ve meseleyi haber verecek ya da gecikecek... Eğer gecikirse duruma biz hâkimiz demektir... Onu kralın öldürmekle suçlatır, yakalatır ve idama mahkûm ettiririz."

Bu sözleri büyük bir dikkatle dinleyen Concini, soluk soluğa sordu:

"Evet, ama ya tam zamanında krala yetişirse?.."

Léonora, şaşırtıcı bir kesinlikle cevap verdi:

"O zaman daha büyük bir şiddetle kendisini suçlarız. Épernon'a da seninle ağız birliği etmesini söyle... Daha olmazsa Jehan'ın, kralın ahırlarına girdiğini gördüklerini söyleyecek tanıklar da buluruz... Kısacası onu mahvetmenin bir yığın çaresi var..."

Concini sevinç ve heyecanla seslendi:

"Hay ağzını öpeyim! Bu ne güzel plan! Çok haklısın. Hem kendimizi kurtarmış hem de onu mahvetmiş olacağız... Bir taşla iki kuş vurmak diye buna derler işte... Ne zeki kadınsın Léonora!.. Hayran oluyorum sana!.."

"Kralı neden öldürmek istediğine gelince, ortaya kıskançlığını süreriz, anlıyor musun?.. Zaten kıskançlığı yüzünden bir kere daha krala saldırmaya kalkışmamış mıydı?"

Léonora bu sözleri söyledikten sonra kocasını aşk ve heyecanla öptü ve tatlı bir sesle ilave etti:

"Git, benim yakışıklı Concini'm... Tedbirli davranırsan hepimizi kurtaracaksın."

Concini kendinden emin bir tavırla:

"Sen merak etme..." diye seslendikten sonra sokağa fırladı ve atına atlayıp adamlarıyla birlikte dörtnala uzaklaştı...

Concini'nin evi, Trahoir Sokağı'na yakın olduğu için bir iki dakika içinde oraya ulaştı ve Jehan'ın ne tarafa gittiğini öğrenmek için durmuş olan Épernon'la Neuvy'i orada buldu... Tabii o da derhal onlara katıldı... İlk işi Épernon'u bir kenara çekmek ve Léonora'nın planını ona anlatmak oldu... Dük bu planı mükemmel bulduğu için çabucak anlaşmakta gecikmediler.

Aldıkları haberlere göre Jehan, yıldırım hızıyla Arbre-Sec Sokağı'ndan geçmiş ve Pont-Neuf yönüne yollanmıştı.

Bunun üzerine üç şef de hemen ne yapacaklarını kararlaştırarak, adamlarının başında dörtnala yeni köprü tarafına yollandılar.

Fakat bu durmalar, konuşmalar, karar vermeler, en aşağı on beş dakika kaybetmelerine sebep olmuştu.

Müthiş bir hızla Arbre-Sec Sokağı'na dalan kafile yüz kişi kadar vardı. Her gün yüzlerce süvarinin atlarını koşturarak sokaklardan geçmesine alışmış olan Paris halkı, bunları da yadırgamadı.

Concini'ye dört silahşoru da katılmıştı. Saint-Julien'in başı hâlâ sarılıydı. Eynaus ve Longval de henüz Jehan'dan yedikleri tekme ile yumruğun etkisinden kurtulmuş değillerdi. Ama böyle olmasına rağmen, sırf ondan öç alabilmek için canlarını dişlerine takıp gelmişlerdi.

Concini, karısından öğrendiklerini harfi harfine uygulamaya başlamıştı. Dört silahşoru ile Épernon'un adamlarından birçoğu hemen faaliyete geçmişlerdi. İlk iş olarak ortalığa yıldırım hızıyla şu söylenti yayıldı: Kral, tesadüfen arabasıyla yalnız başına gezmeye çıkmış, müthiş bir haydut da kralı öldürmek için arabasının peşine düşmüştü... Bu atlılar da herifin tasarladığı cinayete engel olmak için haydudu kovalıyorlardı. Bu arada Yiğit Jehan'ın adı geçiyor, Montmartre'daki patlama olayı büsbütün başka bir şekilde uyduruluyor, delikanlının üstüne alçakça cinayetler atılıyordu. Sokaklarda, bunları duyanlar delikanlıya lanetler okumaya, küfürler etmeye başlamışlardı. Bir kısım halk da kralın imdadına koşan atlılara hayır duası ediyordu.

Concini ile adamlarının uydurduğu müthiş yalanlar Paris sokaklarında büyük bir hızla yayılıyor, hatta onları uydurmuş olan atlılardan daha süratli koşuyordu. Haberlerin az zamanda, Yiğit Jehan'ın,

bir çeteyi, hatta bir orduyu peşine takarak kralı öldürmeye koştuğu söylenmeye başlandı. Bu çete, krala kıydıktan sonra bütün Paris'i kana ve ateşe boğacak, her tarafı yağma edecekti...

Concini, Épernon ve Neuvy'nin geçtikleri yerler, büyük bir heyecan içinde çalkalanıyordu. Dükkânlar hemen kapatılıyor ve paniğe kapılan halk kaçışmaya koyuluyordu. Bazıları da evlerinden birer silah kapıp kafileye katılıyorlardı.

Bu sırada bütün bu heyecana bilmeden sebep olan Jehan, henüz kralın arabasını görmeden Buci kapısına ulaşmıştı. Tam bu anda, arkasında nal sesleri duyar gibi olarak kendi kendine söylendi:

"Épernon peşime takılmış olacak. Concini de hiç şüphesiz onunla beraberdir."

Fakat başını çevirip arkasına bakınca hiçbir şey göremedi. Kapıdan geçip Buci şosesine girince birkaç kişinin yüksek sesle bir arabanın tehlikede olduğundan ve gemi azıya alan atların çılgınca bir hızla Saint-Germain Manastırı istikametine doğru kaçtıklarından, bu gidişle arabayı parçalayacaklarının kesin olduğundan bahsettiklerini duydu.

Delikanlı, bütün hızıyla manastırın batı yüzündeki duvar boyunca uzanan Colombier Sokağı'na[7] daldı ve arkasındaki nal seslerini tekrar duydu. Yine döndü baktı. Peşinde, atını yıldırım hızıyla koşturan ve gittikçe kendisine yaklaşan bir atlı belirmişti. Jehan buna pek aldırmadı.

Çünkü ne de olsa peşinden gelen bir kişiydi ve bir kişinin hakkından gelmek kolaydı. Onun için hiç umursamadan yoluna devam etti.

Ama meçhul atlı da bir yandan hızla yaklaşıyordu. Nitekim Jehan bir aralık adamın iyice yaklaştığını sezerek dönüp niye peşine takılmış olduğunu sormaya karar verdi. Fakat daha onun ağzını açmasına fırsat kalmadan, arkadan gelen atlının seslendiğini duydu.

"Heey! Genç ahbap!.. Bu hızla nereye böyle?"

Jehan, sevinç içinde bağırdı:

"Şövalye Pardaillan!"

---

7. Manastırın güney doğusunda Colombier Sokağı bulunmaktaydı. Şimdi de o sokak adını hâlâ taşımakta olup Vieux Colombier [Eski Colombier (ç. n.)] olarak bilinmektedir. (M. Zévaco'nun Notu.)

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM

Bu anda Pardaillan'ın burada nasıl olup da bulunduğunu anlatabilmemiz için o sabah birkaç saat öncesine dönmemiz gerekiyor.

Jehan'ın odasında dolaşarak ne yapacağını düşündüğü sırada Pardaillan da handan çıkmış ve yola koyularak kendi kendine şöyle söylenmişti:

"Kralı görmem lazım... Kim bilir, oğlum hakkında kendisine ne uydurma bilgiler verdiler. Gidip ona işin içyüzünü anlatmalıyım."

Yola çıktı. Ama bu yola o kadar çıkmak istemiyordu ki ayakları geri geri gidiyordu. Kaşlarını çatarak küçük adımlarla yoluna devam ediyordu.

Peş peşe Tirechape, Béthisy ve Fossés Saint-Germain Sokakları'dan geçerek nihayet Petit Charles de Bourbon'un evinin bulunduğu Bourbon Sokağı'nın yanındaki Poulies Sokağı'na ulaştı. Buradaki sokakları kısa bir şekilde tanıtmamız gerekmektedir.

Petit Bourbon Sokağı, batıdaki Louvre ile doğuda bulunan Saint-Germain l'Auxerrois Kilisesi'nin arasında, rıhtımın kenarında bulunuyordu. Bu sokak Louvre'un girişine giden büyük meydana çıkıyordu. Bu yüzden Pardaillan'ın buradan geçmesi gerekiyordu.

Bu sokakları birbirine bağlayan rıhtımda ise, bu sahil boyunu çevreleyen bir dizi ev vardı ve Pardaillan bu yolda, bu evlerin yakınından düşünceli bir şekilde geçmişti.

Ne kadar ilerlerse ilerlesin oldukça kararsız görünüyordu. Aslında doğrusunu söylemek gerekirse kendisine ait bir iş için krala başvurmak o kadar ağrına gidiyordu ki bunu yüz ifadesinden anlamak oldukça mümkündü. Yüzü iyice asılmıştı. Yol aldıkça endişesi de artmaya devam ediyordu. Sonunda aniden durdu ve kendi kendine söylenmeye başladı:

"Kendisinden yardım dileniyormuşum gibi olacak. Halbuki ben

şimdiye kadar işlerimi hep kendim gördüm ve bu yüzden bir zarara da uğramadım. Öyleyse şimdi de ona başvurmakta ne mana var?"

Petit-Bourbon Sokağı'na ulaşmıştı. Buradan geçip rıhtıma doğru yürüdü. Sağa sapsa, Louvre Sarayı'nın bahçe kapılarından biriyle karşılaşacaktı. Fakat hiç hoşuna gitmeyen bu ricadan caymak için sebep arıyordu. Nitekim birdenbire geriye döndü. Biraz önce geçmiş olduğu dar bir sokağa girince birden irkilerek duraladı. Sokağın ortasında Léonora Concini gidiyor, arkasından da kayıtsız bir tavırla Concini yürüyordu.

Léonora şüphesiz saraydan çıkmıştı ve Concini de gizli bir şekilde onu koruyarak ardından yürüyordu.

Pardaillan birdenbire içinde bir sıkıntı hissetti. Saêtta ile karşılaşmayı hiç istemiyordu. Adam kendini tanımasın diye pelerinin yakasını yüzüne doğru kaldırdı ve hızlı hızlı yürümeye koyuldu.

Fossés-Saint-Germain Sokağı'nın köşesine vardığı vakit Jean-Tison Sokağı'ndan gelmekte olan bir rahip gördü ve onu hemen tanıdı. Bu, Muhteşem Goulard'dı. Léonora'ya rastlayışında olduğu gibi bunda da bir fevkaladelik yoktu ama şövalye, bu iki rastlaşmada bir ilgi sezer gibi oldu ve Léonora ile □□p□zın, birbirlerine bir şeyler söylemek için mahsus oradan geçtiklerini düşündü.

Acaba bu şüphesinde haklı mıydı? İyice emin olmak istedi ve etrafına bakınarak bir harabe görünce, hemen oraya yönelip yıkık bir duvarın arkasına sindi.

Tahmini doğru çıkmıştı. Muhteşem Goulard, tam şövalyenin önünden geçmiş ve tasasız bir tavırla mendiliyle yüzünü yelpazeleyerek yürüyen Léonora'ya yönelmişti. Rahip, kadına yaklaşınca, Léonora'nın elindeki mendil yere düştü. Kadın, mendili almak için eğildiyse de, rahip daha çabuk davranarak hemen atıldı ve mendili kaldırıp Léonora'ya uzattı. Kadın gülümseyerek teşekkür etti ve rahip de Petit-Bourbon Sokağı'na doğru yoluna devam etti.

Bu olayın, kimsenin dikkatini çekecek, ilgi değer bir tarafı yoktu. Fakat Pardaillan, gizlendiği yerden, olayları hiçbir şey kaçırmamacasına seyretmişti. Saklandığı yerden çıktığı vakit söyle söylendi:

"Rahip, mendili ona uzatırken kadın kendisine bir şeyler söyledi. Dudaklarının oynadığını gözlerimle gördüm. Acaba ne söyledi?.."

Bir an düşünceli bir tavırla kadının ve sonra da rahibin arkasından baktı ve kendi kendine:

"Bu iş, rahibin gittiği tarafta halledilecek," dedi. "Bu adamın hali zaten merakımı uyandırıyor. Kendisini şöyle bir yakından gözetlemek hiç fena olmayacak..."

Kararını verince rahibin peşine takılarak, uzaktan uzağa onu izlemeye koyuldu.

Muhteşem Goulard, sarayın önünden geçtikten sonra Saint-Honoré Sokağı'na sapmış ve şehrin kapısına doğru inmeye başlamıştı. Acele etmiyor ve her zaman olduğu gibi sağa sola hafifçe yalpa vura vura yürüyordu. Bugün çok sarhoş görünmüyordu. Daha doğrusu, sarhoşluk rolünde fazla ileri gittiği yoktu.

Pelerininin yakasıyla yüzünü iyice örtmüş olan Pardaillan, rahibi hiç gözden kaçırmıyordu. Muhteşem Goulard'ın da takip edilmek hiç aklına gelmiyor olacaktı ki bir kere bile arkasına dönüp bakmıyordu. Muhteşem Goulard, şehir içinde pekâlâ uslu uslu yürüdüğü halde şehir dışına çıkar çıkmaz birdenbire keyiflenerek yüksek sesle şarkılar söylemeye başladı. Yürüdüğü yolun solunda, Saint-Roch Kilisesi'nin hemen karşısında küçük bir meyhane vardı. Bu meyhanenin kapısının üstündeki levhada:

"Üç Güvercin Hanı ve Meyhanesi" yazılıydı. Muhteşem Goulard, bu meyhanenin önünde durup yukarı kata doğru seslendi.

"Heey! Orada mısın, Jean François? Orada mısın?"

Yapının üst katındaki küçük pencereden Ravaillac'ın soluk ve zayıf yüzü göründü. Adam hummalı gözleriyle bir an sokağı süzdü. Kendisini çağıranı hemen tanıdı ve garip bir gülümseyişle nazik bir tarzda söylendi:

"Merhaba Muhteşem Goulard kardeş... Bir isteğiniz mi var?"

"Günaydın Ravaillac. Aşağıya insenize... Bugün oldukça yüklüyüm. Param var... Canım, size bir ziyafet çekmek istiyor."

"Yook, Goulard kardeş... Bugün cuma. Oruçluyum... Dua ediyorum."

"Canım, şimdi orucun sırası mı? Bugün param var diyorum size..."

Ravaillac, kesin bir tavırla reddetti:

"İmkânı yok, kardeşim."

Muhteşem Goulard sabırsızlanıp bağırdı:

"Haydi, haydi... Günahlarınızı peşin olarak çıkarıyor ve sizi orucunuzdan da, duanızdan da affediyorum."

"Teşekkür ederim ama ben kendimi affetmiyorum ki..."

Muhteşem Goulard birdenbire hem hükmeder hem de yılışık bir tavır takındı ve:

"Sana in aşağıya diyorum," dedi. "Yoksa pencerenin altından ayrılmam ve öyle bir gürültü ederim ki duanı da şaşırırsın, orucunu da... Ya da yanlış dua eder, cehennemlik olursun. Haberin olsun..."

Ravaillac, bu sarhoş rahibin inadını tanıyor ve dediğini yapacağını da biliyordu. Boyun eğmezse elinden kurtulamayacağına aklı kesmişti. Buna rağmen son bir defa daha direnerek pencereden görünüp soyunuk olduğunu anlattı. Fakat Muhteşem Goulard buna da laf buldu:

"Onun ne önemi var?" dedi. "Ben şimdi manastırdaki rahip kardeşlere birer kadeh içki ısmarlayıp döneceğim... O zamana kadar sen de giyinmenin çaresine bak."

Ondan sonra da, yeniden böğüre böğüre şarkı söylemeye koyulup iki yanına yalpa vurarak, manastırın kapısına gitti.

Şövalye, iki adamın, yüzlerce adım öteden bile duyulacak kadar yüksek sesle konuştuklarını görünce orada durmaya lüzum görmemiş, daha uzağa gitmişti. Bu manastırda da bazı garip işler olabileceğini kestirerek ileriye, manastırın kapısının karşısında bulunan küçük bir kilisenin arkasına saklandı.

Muhteşem Goulard, manastırın kapısında durmuş, keyifli bir şarkı tutturmuştu. Bu şarkı bitince kahkahayla gülmeye koyuldu. Sonra biraz daha kapıya yanaştı ve hayalindeki bir davete cevap olarak bağırdı:

"Hayır... İçeriye girmem. Sizin evinizde içecek bir şey mi bulunur? Bugün cebim para doldu. Git, bu dediklerimi o şeytan başrahibine söyle..."

Ve tekrar sallana sallana arkadaşı Ravaillac'ın penceresinin altına geldi.

Pardaillan, saklandığı yerden, oldukça hayal kırıklığına uğramış bir halde çıktı. Yeniden rahibin peşine takılırken söyleniyordu:

"Manastırın kapısında söylediği o şarkı, herhalde bir işaret olacak. Söylediklerinin de gizli bir anlamı olmalı... Ama ne? Bunu muhakkak öğrenmeliyim."

Bu sırada Ravaillac, hanın kapısında görünmüş ve Muhteşem Goulard da kendisini keyifle karşılamıştı:

"Gel benimle kardeşim Ravaillac... Bugün gönlümden koptu. Sana mükemmel bir ziyafet çekeceğim!"

Ravaillac yavaşça sordu:

"Neden Üç Güvercin Meyhanesi'nde yiyip içmiyoruz?"

"Öyle şey mi olur? Buranın yemekleri pek berbat... Biraz ötede çok iyi bir meyhane biliyorum. Orada keyfimizce hem eğlenir hem de yer, içeriz."

Muhteşem Goulard, Ravaillac'ı, on beş gün kadar önce Yiğit Jehan'la birlikte karnını doyurduğu meyhaneye götürdü. Şövalye de adım adım peşlerinden gitti ve garsonun eline sıkıştırdığı bir altın sayesinde, onları mükemmelen görüp dinleyebileceği bir pencerenin önüne yerleşti.

Bu sırada Muhteşem Goulard, arkadaşıyla birlikte bir masa başına çökmüş; yemekleri ısmarladıktan sonra keyifli keyifli bağırmıştı:

"Bak göreceksin, Ravaillac kardeşim. Burada yemeklerin nefasetinden parmaklarını yiyeceksin."

Ravaillac sakin bir sesle sordu:

"Neden bana Ravaillac diyorsunuz? Kutsal Marie Madeleine babanın, düşüncelerimi aykırı bulduğu için beni manastırdan kovduğunu ve bu yüzden rahip olamadığımı siz de pekâlâ bilirsiniz."

"Sahi, öyle ya... Hep aklımdan çıkıyor işte..."

Muhteşem Goulard, nefis yemekler ısmarlamıştı. Parası vardı ve harcamaktan da çekinmiyordu. Masayı, çeşit çeşit şarapla süslemeyi de ihmal etmedi. Fakat yine de aralarında ufak bir tartışma oldu. Ravaillac, masadaki bol et yemeklerini görünce günlerden cuma olduğunu hatırlatıp et yiyerek günaha girmek istemediğini söylemeye yeltendiyse de, Muhteşem Goulard kızarak bağırdı:

"Ne demek?.. Ben seni oruçtan affetmedim mi?.. Benim affetmeye hakkım var, değil mi? Ama olmasa da, sen bana boyun eğmek zorundasın! Eğer mutlaka oruç tutmak istiyorsan, Tanrı'nın günü mü yok?.."

Ravaillac, ancak sarhoş herifin isteklerini yerine getirerek rahat edebileceğini düşünerek ses çıkarmadı. Zaten vicdanı rahattı. Muhteşem Goulard'ın, orucunu affetme hakkı vardı. O affettikten sonra mesele kalmıyordu.

Yemek boyunca iki ahbap, şövalyeden başka herkesin cesaretini kıracak kadar basit ve münasebetsiz şeylerden bahsettiler. Fakat Pardaillan, kendi kendine:

"Israrla içirdiği şarabın bu zavallıyı etkilediğini görünce ağzından baklayı çıkaracaktır!" diye düşünüyordu.

Nitekim yemek bittiğinde, Ravaillac bulut gibi olmuştu. Soluk yanakları kızıllaşmış, gözlerinde humma ışıkları belirmişti. Kahkahalarla gülüyor, neşeleniyor, gevezelik ediyordu. Oysa pek fazla içmiş de değildi. Alışık olmadığı için birazcık şarap, fena halde başına vurmuştu. Şimdi onda belli bir değişiklik vardı. Her zamanki ürkek ve dalgın halinden sıyrılmış, bütün benliğini yaşama isteği sarmış gibiydi. Adeta çevresindeki yeşillikleri ve çiçekleri bile hayretle seyrediyordu.

Muhteşem Goulard, birdenbire içtenlikle söylendi:

"Görüyorsun ya!.. İnsan iyi yemek yiyip bir de iyi şarap içerse dünyayı nasıl pembe görüyor!"

"Doğru... Bana bambaşka bir adam olmuşum gibi geliyor."

"Sen geçen sefer günahlarını Aubigny babaya çıkarttırmadın mı? Sana ne söyledi bakayım?.."

Ravaillac, arkadaşının bu sorusunu duyunca mahzun ve üzüntülü bir tavır takındı:

"Saçma düşüncelere saplandığımı, kendime iyi bakmamı ve memleketime dönmemi söyledi... Çıkarıp bana bir frank da para verdi."

Muhteşem Goulard, hemen atıldı:

"Yerden göğe kadar hakkı var şu kutsal babanın, Aubigny baba, boş adam değildir. Dürüst ve bilgili bir insandır."

Sonra cebinden bir kese çıkararak masanın üstüne boşalttı. Aşağı yukarı yirmi altın çıktı. Bu para, Ravaillac gibi basit bir rahip için önemli sayılacak ölçüdeydi. Muhteşem Goulard, hayretinden küçük dilini yutmuşa dönen Ravaillac'a doğru on altın iterek:

"Ama sana az para vermiş. Buradan Angoulême'e kadar gitmek için bir frank yetişmez. Al bu on altını da senin olsun. Benden hediye olsun sana... İçimden koptu," dedi.

Ravaillac, şaşkın şaşkın sordu:

"Ne yapacağız bu paraları?.."

"Ne mi yapacaksın? Bu da laf mı yani? Yol parası yapıp memleketine döneceksin. Ben sana ne diyorum? 'Aubigny'in hakkı var,' demiyor muyum? Artık bu şeytanca fikirleri kafandan çıkarıp at!.."

Sonra da zavallı kaçığı duygulandıran bir heyecanla sözüne devam etti:

"İnan bana, Jean François... Dön memleketine... Orada hem için rahat olur, hem de mutlu olursun. Evlenirsin, çoluk çocuğa karışır, sen de öteki insanlar gibi olursun."

Bu sözlerden sonra aralarında bir tartışma başladı. Ravaillac, ısrarla Paris'te kalmak istediğini söylüyor; fakat bunun sebebini açıklamıyordu. Muhteşem Goulard, kuvvetli çenesi sayesinde, arkadaşını dediklerine inandırdı. Ravaillac, on altını aldı; ertesi günü Angoulême'e doğru yola çıkacağına söz verdi. Rahip de istediğini elde ettikten sonra hesabı gördü. Arkadaşını hanına kadar götürüp orada kendisine veda etti.

Saat on buçuk sularıydı. Tam bu anda Yiğit Jehan da Arbre-Sec Sokağı'ndaki evinden çıkıyordu.

Pardaillan hâlâ Muhteşem Goulard'ın peşindeydi ama oldukça hayal kırıklığına uğramış ve söylenmeye koyulmuştu:

"Doğrusu, çok tuhaf bir iş... Rahibin, bu zavallıyı kralı öldürmeye kışkırtacağını sanıyordum. Hatta bundan emindim... Oysa umduğumun tamamen tersi oldu... Ravaillac'ı memleketine gönderiyor. Nasıl oluyor bu iş? Benim bu kadar yanılmama imkân var mı?"

Bu meseleyi düşünüp dururken ansızın aklına bir şey geldi:

"Sakın Ravaillac'ı artık faydasız buldukları için böyle yapmasınlar? Öyleyse, ellerine bu işi gördürecekleri başlıca biri geçti demek-

tir. Herhalde Ravaillac'tan daha güvenilir, daha sağlam biri olmalı... Hatta bu yeni alet, belki de faaliyete geçmiştir bile... Bunun iç yüzünü nasıl öğrenebilirim?.."

Muhteşem Goulard, tekrar Paris kapısına dönmüş; birisini bekliyormuşçasına adımlarını ağırlaştırmıştı. Artık şarkı da söylemiyor, kimsenin dikkatini çekmemeye çabalıyordu...

Tam kapıya yaklaşmıştı ki oradan, yanında hiç muhafız bulunmayan bir araba çıktı. Rahip durdu ve gözleriyle arabayı takip etti... Araba biraz ilerledikten sonra iki değirmenin biraz yukarısında durdu. Muhteşem Goulard da hemen geri döndü ve Üç Güvercin hanına kadar yürüdü. Han, tam Saint-Roch Kilisesi'nin karşısındaydı. Rahip, kilisenin merdivenlerine tırmandı.

Pardaillan herifin peşini hiç bırakmıyordu...

Muhteşem Goulard, şimdi de kilisenin çevresinde geziniyordu. Şövalye, onun buralarda kimsenin dolaşıp dolaşmadığını anlamak için etrafı gözetlediğini sandı. Fakat rahip dışarıyı gözden geçirdikten sonra kilisenin içine girerek orayı adamakıllı kolaçan etmeye başladı. Adamı hiç gözden kaçırmayan Pardaillan, bu hali görünce gülümseyerek mırıldandı:

"Nihayet sabrımın mükâfatını göreceğim..."

Muhteşem Goulard, kilisenin dışında ve içinde kimsenin bulunmadığına kesin olarak inandıktan sonra merdivenlerin en üst basamağına kadar tırmandı ve oradan uzakları seyrederek, bu taraflara kimsenin yaklaşıp yaklaşmadığını gözetlemeye koyuldu. Oysa bu, gecikmiş ve işe yaramaz bir hareketti. Çünkü Pardaillan, rahibin dalgın bir anını bularak kilisenin içine kaymış ve bir tarafa sinmişti; Muhteşem Goulard'ın kendisini görmesine imkân kalmamıştı.

Bütün bunlar, ince düşünülmüş ve önceden hazırlanmış şeyler olacaktı. Zira Muhteşem Goulard'ın, merdivenin üst basamağında ortalığı gözden geçirmeye başladığı anda, birdenbire Saint-Roch Kilisesi'nin kapısı açıldı ve dışarıya Acquaviva çıktı. Arkasından ikişer ikişer, düzgün sıra halinde iri yarı on iki rahip geliyordu.

Muhteşem Goulard, merdivenin en üst basamağına ulaştığında, Acquaviva da yanına yaklaşmıştı.

Şövalyenin gözleri, yeni gelen rahibin azametli tavrını görünce

ışıl ışıl yandı: "Nihayet, artık bütün bu dalaverenin içyüzünü öğreneceğim," diye düşündü.

Muhteşem Goulard, Acquaviva'nın ağzını açmaya tenezzül etmeden, işaretle sorduğu soruya karşılık:

"Merak buyurmayın, burada yalnızız," dedi.

Acquaviva sesini alçalttı:

"Ne olursa olsun... Yine de dikkatli olmalı..."

Sonra da rahibe, tedbirli davranması gerektiğini hatırlatan öğütler verdi. Nefesini keserek, can kulağıyla dinleyen Pardaillan, çok alçak sesle yapılmış olan bu konuşmaların bir tek kelimesini kaçırmamıştı. Muhteşem Goulard, hemen asıl konuya geçti:

"Atlara çok kuvvetli bazı ilaçlar verildi?"

"Öyle mi?"

"Kesinlikle emin olabilirsiniz."

"Peki, nereye gidecekmiş?"

"Saint-Germain tarafına..."

"Ya kızıl saçlı?.."

"O da yarın memleketine dönecek."

"İyi... Kadın nerede?.."

"Arabası sizi bekliyor."

Başka bir şey konuşulmadı. Acquaviva, hemen dışarı çıkarak perdeleri inik arabasında kendisini bekleyen Léonora Concini'nin yanına bindi. Bu arabanın sonradan nereye gitmiş olduğunu biliyoruz.

Araba hareket ettikten sonra Muhteşem Goulard da kilisede fazla beklemedi; acele acele uzaklaştı.

Pardaillan da artık orada işi kalmadığını düşünerek yola koyuldu. Hem uzun adımlarla yürüyor, hem de kendi kendine söyleniyordu:

"Bütün bu uğraşmadan elime ne geçti? Bu uğursuz rahibin peşinde tam üç saatimi boşu boşuna harcadım. Sonunda, öğrene öğrene ne öğrendim? Hayvanlar bir şey içmiş; bilmediğim bir adam Saint-Germain'e doğru gitmiş; bir kadın da çok önemli birisi olduğu anlaşılan şu uzun boylu rahibi bekliyormuş... İyi ama bunların be-

nimle ne ilgisi var? Yoksa gittikçe aptallaşmaya mı başladım?.. Hadi hadi, bunlarla kafa patlatacağımıza, gidip bakalım oğlumuz ne yapıyor?.."

Saint-Honoré Sokağı'na varınca, biraz önce şehir dışında gördüğü perdeleri inik arabayla karşılaştı. Bu sefer arabanın yanında üç muhafız silahşor da vardı. Şövalye bunları hemen tanıdı ve kendi kendine söylendi:

"Haa, desene ihtiyar rahibi bekleyen kadın, Madam Concini'ymiş. Fose Sokağı'nda yere mendilini düşürdüğü sırada o sahte sarhoş rahibe randevu vermiş olacak. Bu işin de içyüzünü anlamalı. Dur bakayım, sakın... Hadi hadi, bana ne bunlardan?.."

Dört atın çektiği arabanın ardından yürüdü. Farkında olmadan Arbre-Sec Sokağı'na doğru gidiyordu. Zira şimdi kafasında oğlundan başka bir düşünce yoktu. Daha doğrusu, başka bir şey düşünmediğine kendi kendini inandırmaya çalışıyor ve diyordu ki:

"Bakalım gizli mağaraya gitmiş mi, gitmemiş mi? Burasını öğrenmeli... Hazineyi çıkarmaya gittiği zaman, ben de mutlaka orada bulunmalıyım. Acaba hazineye göz koydu mu, çıkarmaya gidecek mi? Bu oğlan da kendisi hakkında bir fikir edinmemi amma zorlaştırıyor canım..."

Trahoir Sokağı'na gelince, birdenbire soldan geri dönerek mırıldandı:

"Hayır, hayır. Bu işin altında umduğumdan da büyük sır olmalı... Öğrenmezsem çatlarım."

Bu kararı verince bütün sıkıntısı kayboldu. Hızlandı, Louvre'a doğru yürüdü. Sarayda kendisinden bir şey öğrenmek istediği ilk adam, kralın on beş dakika kadar önce dışarı çıkmış olduğunu söyleyince, Pardaillan tereddüt etmeden sordu:

"Ne tarafa gitti? Saint-Germain'e mi?.."

"Evet mösyö..."

Şövalyenin zihni allak bullak oldu ve "Vay alçaklar, vay! Şimdi için içyüzünü anladım. Vaktinde yetişebilsem..." diye düşündü. Hemen nöbetçi subayının adını sordu. "Mösyö Vitry," dediler. Bu, şövalyenin tanıdığı biriydi. Doğru yanına gitti ve selamlaşmayı falan bir yana bırakarak:

"Mösyö Vitry..." diye söylendi. "Muhafızsız çıkmış olan krala hemen yetişmem gerekiyor. Çok hızlı giden bir at istiyorum... Bir tek saniye bile kaybetmeye gelmez."

Vitry, Pardaillan'ı tanırdı. Çok önemli bir şey olmasa şövalyenin bu şekilde konuşmayacağı muhakkaktı... Hiçbir şey sormadı. Bir an olsun duraksamadan:

"Gelin Mösyö Pardaillan..." dedi. "Size en iyi atımı vereceğim..."

Birkaç saniye sonra şövalye, mükemmel bir atın üstüne sıçrayıverdi; dörtnala ve yıldırım hızıyla Seine Nehri rıhtımları boyunca Saint-Germain'e doğru yol almaya başlamıştı. Böylece şövalyenin kendinden önce yola çıkmış olduğunu asla hatırına getirmediği oğluna nasıl yetiştiğini de biliyoruz.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çevik bir hayvanla yola çıkan Pardaillan, oğlunu görünce hemen onun yanına yaklaşarak seslendi:

"Nereye böyle hızlı hızlı?"

Jehan, eliyle kırsal bölgeyi işaret etti ve sadece:

"Kral!" diye bağırabildi.

Heyecandan nefesi kesiliyordu. Krala yetişme azmiyle atını gittikçe daha hızla sürmekteydi; başka bir şey düşündüğü de yoktu. Şövalyenin bir tek kelimeyle durumu kavramış oluşuna da hiç şaşmadı.

Böylece bir tek kelime konuşmadan, dörtnala yollarına devam ettiler. Colombier Sokağı'nın sonunda, manastırın bahçe duvarı biter bitmez, kralın arabasını gördüler; araba çılgınca bir hızla ilerliyordu. Arabacı, tehlike korkusunun verdiği güçle ayağa fırlayarak dizginlere asılıyor, fakat adeta kuduran hayvanları bir türlü yavaşlatamıyordu.

Araba böylece bir kasırga hızıyla Saint-Pères Kilisesi'ni de geçti. Buradan itibaren evler adamakıllı seyrekleşiyor, yolun iki yanında ağaçlıklı geniş kırlardan başka bir şey görünmüyordu. Daha ileride de Seine Nehri'nin bir kolu akıyordu; yolun kenarı burada sarp bir uçurum halinde nehre inmekteydi. Zaten Léonora'nın kastettiği yer de burasıydı. Yolun sağında bahçeler, bunların ortasında bir tepe ve tepenin üstünde bir yel değirmeni vardı.

Atlar, gemi azıya alan bütün hayvanlar gibi, dümdüz bir çizgi üstünde, durmak dinlenmek bilmemecesine ilerideki akarsuya doğru koşuyorlardı, Herhalde hayvanları bu suya çeken dayanılmaz bir şey vardı. Yoksa onları sudan ayıracak yönler boyunca devam eden yolu bile bırakıp, burunlarının dikine kırlara dalarlar mıydı? Anlaşılan, içirilen ilaçlar hayvanları dayanılmaz derecede susatmıştı. Bu yüzden, arabacının bütün çabasına rağmen, hiçbir şeye aldırmadan

yalnız suya koşuyor olacaklardı... Fakat gittikleri yoldan suya ulaşabilmek için, mutlaka tepesinde değirmen bulunan sırtın eteğinden geçmek zorundaydılar. Biraz ötede, sol taraflarında da yüzyıllık iki iri meşe ağacı vardı. Ondan sonra, manastıra ait küçük bir yapı geliyordu. Eğer araba, yol üstündeki bu ağaçlara veya binaya çarpıp da parçalanmazsa, bundan sonraki düzlükte artık yolunu kesecek hiçbir şey yoktu ve atlar suya atlayacak; araba da içindekilerle birlikte derin uçuruma yuvarlanacaktı.

Pardaillan'la oğlu, hayvanlarını kestirme yola, bahçelerin içine sürüverdiler ve çiçek tarlalarını çiğneyip, ortalığın darmadağın olmasına aldırmadan yıldırım hızıyla yol almaya koyuldular. Oğlunun solunda giden Pardaillan, sakin sakin:

"Dosdoğru şu küçük binaya ulaşmamız ve arabadan önce oraya varmamız gerekiyor," dedi.

"Orada yere inip bekleyeceğiz. Tam araba bizim hizamıza gelir gelmez, yaylanıp hayvanların yelelerine sarılacağız. Ben soldaki atın boynuna sıçrayacağımı, sen de sağdakinin. Anlıyorsun, değil mi?"

"Tabii, mösyö..."

Kimseden emir almayan ve böyle bir şeyi aklına bile getirmeyen Yiğit Jehan, şövalyeden emir almayı tabii bulmuştu. Önemli bir işe girişeceği zamanlar, bütün soğukkanlılığını ele almasını bilen Pardaillan, yan gözle delikanlıya baktı. Onu da kendinden emin ve soğukkanlı görünce memnunlukla gülümsedi.

Bu aralık, yıldırım hızıyla giden arabadakiler de, atlarını dörtnala bahçelere süren iki süvariyi gördüler. Arabadan iki baş uzandı ve ikisi de bağırmaya başladılar:

"İmdat! Yetişin!.."

IV. Henri, arabada yalnız değildi. Yanında Bellegarde düküyle Liancourt dükü vardı. Her ikisi de Concini'nin amansız düşmanıydılar. İki dük, pencerelerden uzanmış, imdat istiyorlardı ama kral hiç görünmüyordu.

Pardaillan'la Jehan, bir ağızdan bağırıştılar:

"Sabırlı olun!.."

"Geliyoruz!.."

Manevra, Pardaillan'ın tarif ettiği gibi yapıldı:

İki atlı, binaya arabadan önce ulaştılar. Kendilerini hemen yere attılar ve arabanın geçeceği yolun iki kenarında hızla eğilerek yaylanıp atlamaya hazır durumda beklediler.

Pardaillan, ne yapılmak gerektiğini bir-iki basit kelimeyle anlatmıştı ama arabayı sürükleyen atlar da yıldırım hızıyla baba-oğulun üstüne doğru geliyordu. Şimdi bir ölüm-kalım meselesiyle karşı karşıyaydılar. Arabacı henüz soğukkanlılığın kaybetmemişti; iki adamın yol üstüne eğilip beklediklerini görünce, ne yapmak istediklerini derhal sezerek, son bir gayretle dizginlere bir kere daha asılıp hayvanları biraz olsun yavaşlatmaya çalıştı.

O anda kral da başını arabanın kapısından çıkararak merakla olup bitenleri izlemeye başladı. Yüzü sapsarıydı, fakat şaşalamış değildi. Bir tek kelime bile söylemediyse de, aklından:

"Bu iki zavallı boşu boşuna kendilerini ezdirecekler. Hiç bu hayvanlar tutulur mu?" diye geçirdi.

Aynı saniyede arabanın öndeki atları, iki gözü pek asilzadenin tam hizasına ulaşmıştı. Baba-oğul, bir tek yaydan fırlamışçasına atıldılar. Göz açıp kapayıncaya kadar her biri bir hayvanın boynuna sıçramıştı. Hemen dizginlere yapışıp, öteki elleriyle de hayvanların duman saçan burunlarını ve ağızlarını mengeneye almışçasına sıkmaya başladılar. Bir yandan da bütün ağırlıklarıyla asılıyor, azgın hayvanların kendilerini sürüklemesine engel olmaya çalışıyorlardı; fakat birdenbire durdurulamayacak kadar gemi azıya almış iki beygirin hizasında koşmayı da ihmal etmiyorlardı.

Hayvanlar önce hızlarını pek kaybetmedilerse de, çelik mengeneler gibi sıkan ellerin tesiri çabuk görüldü ve kısa sürede iki azgın beygirin nefesleri kesiliverdi. Sağ kapının penceresinden bakan IV. Henri, Jehan'ın nefesini kesmeye çalıştığı hayvanın, şiddetle başını sallayarak silkinmeye çabaladığını ve can acısıyla kişnediğini fark etti.

İki azgın beygirle iki cesur adamın mücadelesi uzun süre devam etti. Şövalye ile Jehan, kırk adımlık yolu, bir yandan iki atın dizginine asılarak, öte yandan da burunlarını sıkarak koşmakla aştılar. Hayvanlar kişniyor, debeleniyor, kurtulmaya çabalıyorlardı, ama gittikçe nefesleri kesiliyor, yavaşlıyorlardı...

Bellegarde dükü arabanın epeyce yavaşladığını görünce krala döndü:

"Artık tehlikesizce inebiliriz," dedi.

Sonra da yalvararak söylendi:

"Tanrı aşkınıza önce siz inin, majeste..."

O kapıyı açarken Liancourt dükü de:

"Bu iki yiğit, dört azgın atı elbette ki tamamen durduramayacaklar. İnin majeste, hemen inin," dedi.

IV. Henri de aynı şeyi düşünüyor olacaktı. Hiç itiraz etmeden basamağa indi. Oradan da dikkatle ve ağır ağır yere atladı. Ayağını yere basar basmaz:

"Ooof!" diye mırıldandı. "Tam zamanıymış..."

Şaşkınlık ve korkularından yüzlerinde bir damla kan kalmamış olan Liancourt'la Bellegarde de herhalde bunu bekliyorlardı ki hemen kralın peşinden yere atlayarak derin nefes aldılar.

Ne var ki bu ihtiyat tedbirinin boşuna alındığı kısa sürede anlaşıldı. Arabalarında rahat rahat bekleseler di bir şey fark etmeyecekti: Yere inmelerinden birkaç saniye sonra öndeki iki hayvan nefessizlikten titreyerek ter ve köpük içinde duralayıverdiler.

Pardaillan'la oğlu, öndeki hayvanları bırakır bırakmaz, arkada azgınlaşmaya, çifte atmaya ve ötekilerin üstüne atılmaya başlayan iki hayvanın üstüne çullandılar ve kısa zamanda onları da yola getirdiler.

Şimdi dört zavallı at, içirilmiş olan azdırıp susatıcı ilaçların etkisinden kurtulmuş; dördü de bitkin ve adeta yere yıkılacak kadar yorgun halde, oldukları yerde duruyordu.

Pardaillan'ın ilk işi, arabacıya seslenmek oldu:

"Hayvanlara su içirseniz bir şeyleri kalmaz."

IV. Henri, bu zamana kadar iki adamdan sadece Jehan'ı arkadan görmüş; onun da kim olduğunu seçememişti. Pardaillan'ın orada bulunduğu aklının köşesinden geçmezdi. Zaten onu pek görmüyordu. Fakat yüzlerini görür görmez, ikisini de hemen tanıdı. Kendine hâkim olmaya çalışmasına rağmen, heyecanını zapt edemeyerek iki elini uzatıp Pardaillan'a doğru yürüdü ve:

"Hay Tanrı layığınızı versin be dostum!" dedi. "Anlaşılan, sizinle her karşılaşmamızda benim hayatımı kurtarmak için canınızı tehlikeye atmanız, alnımın yazısı... Bilmem ki size nasıl teşekkür edeyim?"

Pardaillan, kralın uzattığı eli sıkarken, yaptığı işi önemsemezmişçesine cevap verdi:

"Yok canım, bu iş teşekküre bile değmez..."

Henri, şövalyeye hayran hayran baktı:

"Zaten siz hep böyle söylersiniz, ama bu sefer az kalsın kemiklerimiz parçalanacaktı." Sonra samimi bir tavırla ilave etti: "Artık bu sefer olsun, size şükranımı göstermeme fırsat vereceksiniz, değil mi?"

IV. Henri ya önemsememeyi düşündüğünden ya da kendisine nasıl davranacağını tasarlayabilmek için vakit kazanmak istediğinden, Yiğit Jehan'ı görmemiş gibi yapıyor ve delikanlıya sırtını çeviriyordu. Hem bu işte o kadar tabii davranıyordu ki kralın huyunu pek bilmeyen Jehan, bu halin bir rastlantıdan ileri geldiği düşüncesiyle, Henri'nin kendinden yana dönmesini bekledi. Zaten kraldan bir şey umduğu yoktu. Gösteriş meraklısı da değildi. Hayatı pahasına kurtardığı insan, onun için "kral" da değildi. Hayır, kral mıral değil, sadece Bertille'in babasıydı... Kurtarmış, istediğini yapmıştı ya... öte yanını umursamıyordu bile...

Fakat şövalye, kralın huyunu suyunu pek iyi bilirdi. Bilmese bile kolay kolay atlatılamayacak kadar eski kurtlardan olduğundan, oğlunun rastlantı sandığı şeydeki gizli amacın kokusunu hemen almıştı. Gözlerinde, hoş bir oyun oynamaya hazırlanan insanın kurnaz gülümseyişi belirdi. Jehan'ı kolundan tuttuğu gibi kralın karşısına çekti ve samimi bir sesle bağırdı:

"Mademki kral mutlaka teşekkür etme niyetinde, öyleyse teşekkürünü bu delikanlıya ifade etsin. O bu teşekkürü benden çok daha fazla hak etti. O olmasaydı, majestelerini bir daha görememe felaket ve kederine uğrayacaktık..."

Henri, delikanlıya bakmaya mecbur kaldı. Ama bu bakışı hiç de hoş olmadı ve kral, hiçbir şey söylemedi... Daha doğrusu, ne söyleyeceğini bilemediğinden ağzını açamadı. Bu delikanlı hakkında çok kötü şeyler duyuyor; fena raporlar alıyordu. Ne var ki için için ondan hoşlanmaktan ve ona hayran olmaktan da kendisini alamıyordu...

Beri yanda da cezasız bırakılmasına gönlünün razı olmadığı şu son Montmartre olayı da vardı. Şimdi ne karar versin ve ne desindi?..

Adamakıllı canı sıkılan Pardaillan, kralın soğuk davranmasını hiç fark etmemiş gibilerden, ciddi ciddi anlatmaya koyuldu:

"Bu delikanlı olmasaydı, ben burada bulunamayacak ve sizi muhakkak bir ölümden kurtarmak için kendisine yardım edemeyecektim. Canımı, uğrunuzda tehlikeye attığımı söylediniz majeste... Haklısınız, ama benim gibi bir ayağı çukurda bir adamın, pörsük vücudunu tehlikeye atması büyük fedakârlık değildir. Bir de karşınızdaki gence bakın! Daha hayatının baharını yaşıyor. Seviyor ve seviliyor. Kendisine uzun bir ömür dilemek için ortada birçok haklı sebep var. Böyle olduğu halde, canını sizin için tehlikeye atmakta bir saniye bile tereddüt etmedi. Majeste... bu yüzden, tekrar ediyorum: Eğer kral, teşekkür etmek istiyorsa, ona teşekkür etmelidir."

Bu sözler, Henri'yi hemen karar vermek zorunda bıraktı. Fakat kral, soğuk tavrından birdenbire sıyrılıvermedi ve yine Pardaillan'a dönerek söylendi:

"Ben bu delikanlıya, kendisini unuttırmasını tembih etmiştim. Hayır, öyle dememişim, 'Aman, şu son günlerde senin lafından başka bir şey duymayayım,' demişim sanki... Ondan çok fazla, hem de gerektiğinden çok bahsediliyor. Öldüğü sanılıyordu. Ölmüş olsa, hakkında daha hayırlı olurdu çünkü çarpılacağı en hafif ceza, idam! Ama mademki siz, hayatımı ona borçlu olduğumu söylüyorsunuz, öyleyse ben de onu affediyorum. Böylelikle ödeşmiş oluyoruz, değil mi?"

Hiç kımıldamadan, olduğu yerde durup kendisini dinleyen Jehan'a dönerek sözüne devam etti:

"Size, Paris'ten çıkıp gitmeniz için kırk sekiz saatlik süre tanıyorum. Bu kırk sekiz saat içinde size kimse yan bakmayacaktır. Fakat sonrası için hiçbir sorumluluk yüklenemem. Sizin için yapabileceğim şey bundan ibaret delikanlı..."

Jehan, tamamen babasını andıran o kibirli ve zarif tavrıyla eğilip selam vererek:

"Paris'ten ayrılıp gitmeme imkân olmadığını majestelerine bir kere daha söyleme şerefine erişmiştim!.." diye cevap verdi.

"Öyle mi? Demek ki maalesef demin söylediğim tehlikeyle karşı karşıya kalacaksınız."

"Ben de diyorum ki sayın kral, bir daha böyle söylemeyecektir..."

"Bu da ne biçim laf?"

Kralın bu sorusundaki aşağılayıcı tavır, saraylılardan herhangi birini korkusundan yerin dibine geçirmeye yeterdi. Fakat Jehan, bu sözden sonra da ne bir korku duydu ne de tepki gösterdi. Bellegarde ve Liancourt ise hayretle karışık bir merhametle kralın fena halde kızmaya başladığını sezemeyen bu zavallı delikanlıya bakıyorlardı.

Pardaillan söze hiç karışmıyor ve memnunluk ışıkları saçan gözlerle oğlunu süzüyordu.

Kral, "Bu da ne biçim laf?" dedikten sonra aşağılayıcı bir tavır takınarak yüzünü öte yana çevirdi. Bu hareketi, artık delikanlıyla konuşmak istemediğini ortaya koyuyordu. Bunu sezmek için sarayın göreneklerini bilmeye gerek yoktu. Fakat Yiğit Jehan aldırmadı. Pardaillan'a gizlice bakarak, bir düşüncesi olduğunu ve kendine güvendiği için kralın kızmasını umursamayacağını şövalyeye de anlattı. Pardaillan tecrübesiz gencin ileri-geri konuşabileceğini düşünerek çekindi: "Aman bir pot kırmasın..." diye olanca dikkatiyle karşısındakileri izlemeye başladı.

Bu sırada Jehan, yerinden bile kıpırdamadan, ağır ağır, kelimelerin üstüne basarak sordu:

"Acaba majeste, atlarının yoktan yere mi gemlerini azıya aldıklarını sanıyorlar?"

Henri, zehirli bir yılan ısırmışçasına yerinde sıçrayarak döndü. O zamana kadarki gururlu ve yukarıdan bakan tavrı hemen kaybolmuş, yüzünde gözle görülür bir korku belirmişti. Heyecanla sordu:

"Demek istediğiniz nedir?"

Jehan aynı ağırbaşlılıkla cevap verdi:

"Kral, bu adama sorsun... Görüyorum ki şimdi o da gerçek sebebini öğrenmiş bulunuyor."

Arabacıyı gösteriyordu. Adam yere inmiş, atların ansızın azmalarının sebebini anlamak için, hayvanları sıkı sıkı incelemeye koyulmuştu; bu arada birinin ağzını açar açmaz yüzüne vuran keskin kokuyu duyunca gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına açılmış ve yüzü sapsarı kesilmişti. IV. Henri hızla ona döndü. Bellegarde ve Liancourt dükleri de her türlü teşrifatı unutup kralın peşinden

seğirttiler... Şövalye ile Jehan, yerlerinden kımıldamadılar. Delikanlı, babasına yine sinsi sinsi gülümsüyordu.

Henri heyecanla arabacıya sordu:

"Sebebi neymiş bakayım?"

Arabacı dehşet içinde cevap verdi:

"Majeste! Alçak bir cani, hayvanları sarhoş etmiş. Bu kaza falan değil, alçakça tertiplenmiş bir suikasttır."

Henri mosmor kesildi. Bir cinayete kurban gitme korkusu, bütün ömrünü zehirleyip durmuştu. Onun kadar beti benzi uçmuş olan iki arkadaşına dönerek:

"Görüyor musunuz alçakları?" dedi. "Ben diyorum zaten... Beni öldürecekler... Bu şehirden sağ çıkamayacağım...

Sonra geriye dönerek Pardaillan'la Jehan'ın yanına geldi ve sordu:

"Siz bunu biliyor muydunuz?"

Şövalye ile oğlu, başlarını "evet" anlamında salladılar. Kral hiddetle yumruklarını sıkarak bir küfür savurdu. Jehan da hemen ve yukarıdan bakan bir tavırla konuşmaya koyuldu:

"Evet majeste, biliyorduk... İyi ki tam vaktinde yetiştik... Ama acaba bir daha sefere ne olacak? Şuna emin olun ki majeste, bugün başarılamayan bu suikast, başka bir gün, başka bir şekilde tekrarlanacaktır."

Elini uzattı. Gelecekten haber veriyormuş gibi:

"Ölüm çevrenizde dolaşıyor, majeste," diye söylendi. "Azrail'i yanınızda görüyorum. Etrafınızda dönüyor, size el uzatıyor. Onu gözlerimle görüyorum ve bir daha sefere de vaktinde yetişip kovalayabilmeyi diliyorum. O zaman -yani belki de yarın- kral, emrine rağmen, Paris'te kalmış olmama pişman olmayacaktır sanırım."

Bu sözlerin söyleniş tarzı da kralı korkunç denecek kadar etkileyip tepeden tırnağa ürpertti. Ama Jehan bir yandan böyle konuşuyor, öte yandan da kurnazlık pırıltıları fark edilen gözleriyle şövalyeye bakıyordu. Pardaillan bu bakışın anlamını hemen kavrayarak düşünmeye başladı:

"Hiç de fena numara değil... Kralın alicenaplığından koparama-

dığı affi, ölüm korkusundan koparacak. Aferin şuna... Kafası iyi işliyor kâfirin..." Sonra da ister istemez, gururla gülümseyerek, "Hani hık demişim de burnumdan düşmüş, hayta oğlan," dedi.

Henri bu sırada bir imdat beklermişçesine şövalyeye dönmüştü. Pardaillan, "Hele dur, ben de seni bir hale yola koyayım," diye düşünüp ciddi ve emin tavrıyla krala: "Bu delikanlı, durumu abartmak şöyle dursun, tam tersine hafifletiyor bile..." dedi.

Kralın yüzü iyice buruştu:

"Vay şeytan herif vay!"

"Mösyö Sully, kralı bazı törenlerde uyanık davranmaya davet etmemiş miydi?"

"Evet... Hatta size bu yüzden de teşekkür borçluyum..."

"Teşekkür edilmesi gereken ben değilim, majeste, yine bu delikanlıdır. Perde arkasında hazırlanan şeyleri Mösyö Sully'ye haber verişimi de şu gence borçluyum."

Jehan kulak kabarttı. Şövalyenin neden bahsettiğini anlayamamıştı. Pardaillan'ın asla yalan söylemediğine de emindi.

Yiğit Jehan'ı ararken Concini'nin planlarını bozmuştu, tıpkı Muhteşem Goulard'ın planlarını bozduğu gibi. Kendine has bu özel mantığıyla, Jehan olmadan öğrendiklerini bilmeyeceğini kendi kendine söyledi. Bu nedenle Jehan'a borçluydu. Bu nedenle, ona hakkı olanı geri vermek de doğruydu.

Beri yanda, IV. Henri'nin de şövalyeye karşı yıllanmış ve sarsılmaz bir inancı vardı; Pardaillan'ın sözlerinden şüphe etmeyi aklından bile geçirmezdi. Şövalyenin söylediklerini duyduktan sonra elini heyecandan terleyen alnına götürerek Jehan'a sordu:

"Demek benim ölümümü isteyen sefillerin kim olduklarını biliyorsunuz, öyle mi delikanlı? Demek siz beni bir kere daha ölümden kurtardınız, öyle mi?"

Pardaillan, Jehan'ın yanlış bir sözle işleri karıştırmasından çekindiğinden, ona fırsat bırakmadan atıldı:

"Yanılıyorsunuz majeste... Bu delikanlı, şimdiye kadar sizi iki defa daha ölümden kurtardı: Birkaç gün önce, onun tek kelimesi bir adamın elinden hançerini düşürdü. İşte o adam sizi..."

Jehan, şövalyenin sözünü kesti:

"Mösyö Pardaillan, çok rica ederim. Krala bundan bahsetmeyin."

IV. Henri heyecanla bağırdı:

"Söylesin, söylesin!.. Kral, hiçbir şahsi çıkar beklemeden bu kadar cesaretle kendisine bağlılık gösteren kahramanlarını tanımalı!.."

Pardaillan, gülümsemeye çalışarak devam etti:

"Doğrusu aranırsa, Jehan pek çok şey biliyor majeste... Onu, majestenin gözünden düşürmek isteyişlerinin sebebi de herhalde budur. Ayrıca, ileride yine kralı kurtarmak fırsatının eline geçme ihtimalinden bahsederken mübalağa etmediğinden eminim, majeste... Kanaatimce kral, onu Paris'ten uzaklaştırmakla kendisine sınırsız bir bağlılık gösteren savunucusundan kendini göz göre göre mahrum edecektir. Böylece majestenin canına kıymak isteyenler de serbest kalmış olacaklardır."

Bu sözleri kesin ve inandırıcı bir tavırla söyleyen Pardaillan, içinden de, "Şimdi gel de ayıkla pirincin taşını bakalım," diye devam etti.

Henri'ye gelince, o hem dehşet içinde kalmış, hem de fena halde kızmıştı. Kendini tutamadı:

"Şimdi iş büsbütün değişti öyleyse..." diye söylendi.

Pardaillan'la oğlu, kaçamak bakışlarla birbirlerini süzdüler. Korku, kralın üstünde umdukları tesiri yapmıştı; bu korku yüzünden Jehan'a karşı takındığı tavrı da değişti. Şimdiye kadar delikanlıya tam anlamıyla soğuk davranmışken birdenbire samimileşiverdi; hatta laubali olmaya bile başladı:

"Demek ki Paris'te sırf beni korumak için kalmak istiyorsunuz, öyle mi delikanlı?" diye sordu.

Jehan karşısındakinin kral olduğunu umursamadan, açık yüreklilik ve mertlikle cevap verdi:

"Sırf bunun için demek biraz mübalağalı olur... Fakat burada kalmak isteyişimde, bunun da epeyce rolü vardır."

Pardaillan, oğlunun bu dobra dobra cevabından çok hoşlanmıştı. İçinden, "Mükemmel..." dedi. "Fakat bu genç, saraylılık ve kral nedimliği yapamaz..."

Cevap, Henri'nin de hoşuna gitti. Gülmeye başladı:

"Mertliğine bayılıyorum, delikanlı! Doğrusu çok hoşuma gidiyorsun."

Liancourt ile Bellegarde de kralın bu tanımadıkları delikanlıya yeniden gülümsediğini görünce, hayatlarını onun kurtarmış olduğunu hatırladılar ve onlar da Jehan'a tatlı tatlı gülümsemeye koyuldular.

Kralın yüzünde birdenbire kurnaz bir ifade beliriverdi. Jehan'ın gözlerinin içine baktı:

"İyi, hoş ama ben sizi değişmiş buluyorum," dedi. "Bunun sebebi nedir acaba?.. Çünkü aklımda pek iyi kaldığına göre, şimdi bu kadar kahramanca koruduğunuz canımı, bir zaman önce de kendi elinizle almaya kalkmıştınız."

Jehan, en ufak bir tereddüt bile göstermeden, ciddiyetle cevap verdi:

"Çünkü şimdi bildiğimi o zaman bilmiyordum."

"Yaa!.. Neymiş bu yeni öğrendiğiniz şey bakayım?"

Jehan, saygı dolu bir reverans yaparak:

"Sizin onun babası olduğunuz..." dedi.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. Henri, bu sözlerle neyin kastedildiğini hemen anladı. Biraz önce duymuş olsaydı, belki Jehan'a şüpheyle bakar; hatta belki de içerler, kızıp köpürürdü. Fakat artık delikanlıya karşı duyguları değiştiği için, bu sözlerin anlamı da değişiyordu: Bertille'in babasına karşı saygılı davranmak, krala gösterilen sadakatten daha büyük ve samimi bir hareketti. Bu yüzden kral hem delikanlıya iyice güvenmeye başladı hem de bu cevaptan, bundan öncekinde olduğu gibi pek hoşlandı.

Fakat hiçbir şey söylemedi ve bir an gözlerini Pardaillan'ın oğluna dikerek derin derin düşündü: Kızını hatırlamıştı...

Kızına, kendisiyle ilgileneceğini belirterek söz vermemiş miydi? Neden bu sözünü tutmamıştı? Kendi kendini affedebilmek için işinin çokluğunu bahane etti.

Aslında genç kızın kendisini karşılayış tarzından ürkmüş, çekinmişti. Bir hakem gibi karşısına dikilerek hesap soran bu kız onu şaşırtmış, afallatmış, utandırmıştı. Hele ona teklif ettiği servet ve unvanı, baba sevgisini ve şefkatini hemen ağırbaşlı bir tavırla reddedişi karşısında mahcupluğundan yüzüne bakamaz olmuş ve bir daha da onun karşısına çıkabilme cesaretini kaybetmişti.

Ama artık bu kızcağızla ilgilenmek gerektiğini düşünüyordu. Genç kıza, hiçbir yardım kabul ettiremese, hiçbir şey yapamasa bile kendisini koruyan şu müthiş delikanlının akıl almaz kuvvetinin ve çılgınlık derecesine varan cesaretinin övgüsünü yapamaz mıydı? Kendi kendine, hiç değilse bu işi yapmaya söz veriyordu. Fakat acaba, genç kızın yüzüne bakabilecek kadar cesur olacak mıydı? Düşünmekle yapmak arasında uzun bir yol vardır. Bir insanda babalık sevgisi Henri'ninki kadar zayıf olur, resmen kızı olduğunu ilan edemeyeceği genç kızda da bu babayı her saniye şaşırtacak huylar bulunursa, verilen kararlar, elbette ki kolay kolay uygulanamaz.

Zaten IV. Henri'nin aklından geçenleri, Louvre'a döner dönmez unutacağına hiç şüphe yoktu. Daha şimdiden, "Zaten genç kız da benim kendisiyle ilgilenmemi istemiyor ki..." diye düşünerek kendi kendine bir mazeret bulmaya çalışıyordu.

Birkaç dakikadan beri, içinde bulundukları bahçenin ilerisine doğru gittikçe yaklaşan nal sesleri gelmeye başlamıştı. Bu seslerin ne anlama geldiğini bilen Jehan'dan başka hiç kimse işin farkında bile olmamıştı.

Henri düşüncesinden kurtulmuş ve delikanlıya bir cevap vermeye hazırlanmıştı ki başlarında Épernon, Concini ve Neuvy bulunan atlı kafilesi, bu yöne doğru ilerlemeye başladı. Artık iyice yaklaşmış olan gürültü, kralın da dikkatini çekmişti. Kral hemen döndü ve değirmenin eteğinden doğru hızla yaklaşan atlı kalabalığını görünce, içine büsbütün güven geldi. Memnunluğunu gösterir bir şekilde gülümserken Jehan'a cevap vermeyi de unutuverdi.

Yanındakiler de dörtnala yaklaşan atlı kafilesini seyrediyorlardı.

Yiğit Jehan da dönmüş bakıyordu. Oğlunu bir dakika bile gözden kaçırmayan Pardaillan, delikanlının gözlerinde müthiş hiddet ışıklarının yandığını hemen sezdi. Jehan, bir yandan da kemerine çekidüzen veriyor, kılıcını sıyırıyor ve kaçınılmasını imkânsız sandığı dövüşe hazırlanıyordu. Şövalye bu hali görünce hemen işi sezdi; süvarileri gözden geçirdikten sonra krala döndü, fakat hiçbir şey söylemedi. Ne var ki dudaklarında hemen keskin bir gülümseyiş belirdi. Aynı anda da kılıcını hızla çekerek dövüşe hazırlandı.

Atlıların başında gelen Épernon, Neuvy ve Concini de, küçük grubun en önünde duran kralı görmüşlerdi. Hep birlikte şapkalarını çıkararak, ciğerlerinin bütün gücüyle haykırdılar:

"Yaşasın kral!"

Peşlerindeki kalabalık da coşkunlukla bu şakşakçılığa katıldı:

"Yaşasın kral!"

Bunu daha arkadan, epeyce uzaktan yankı halinde daha gürültülü bir "Yaşasın kral!" bağırışı izledi. Haykıranlar, meraklanıp telaşlanarak atlıların peşine takılan Paris halkıydı. Ne kralı görmüşlerdi, ne de bu bağrışmalarının sebebini biliyorlardı, ama alkışta geri kalmamak için çığlığı basmışlardı.

Kral bu seslerden çok hoşlandı ve elini sallayarak gelenleri selamlarken:

"Teşekkür ederim, dostlarım!" diye cevap verdi.

Sonra yanındakilere dönüp, keyifli ve mutlu olduğunu ortaya koyan bir gülümseyişle sözüne devam etti:

"Canımıza kıymaya uğraşan sefiller var ama bunlara karşılık sadık ve cesur kullarımız da yok değil... Hem de onlardan daha kalabalık! Bu hali gördükçe seviniyorum doğrusu!"

Kralın sağında Bellegarde ve Liancourt dükleri, solunda da Pardaillan'la oğlu bulunuyordu. Kral son sözünü, delikanlıya bakıp gülümseyerek söylemişti. Jehan hiç cevap vermediyse de, alaylı bir tavırla eğilip teşekkür etti. Doğrulurken, kafilenin başındaki üç adama canlarını alacakmışçasına baktı. Henri, bu bakışın da farkına varmadı. Bütün dikkatini, yaklaşan süvarilere vermişti; ne var ki gelenleri henüz adamakıllı seçemiyordu. Kral artık yaşlanmıştı; gözleri de epey zayıflamıştı. Dikkatle bakmaya devam ederken yanındakilere tembih etti:

"Mösyöler, bu olayla ilgili herhangi bir şey söylememenizi çok rica ederim. Mesele basit ve önemsiz bir kaza olarak bilinsin. Bunu unutmayın."

Cevap beklemeden iki-üç adım öne yürüdü. Sabırsız yaradılışı yüzünden, uzun zaman aynı yerde duramazdı.

Kral ilerleyince, Pardaillan'la Jehan, gelen süvarilere hiç de sempatik denemeyecek bakışlarla bakan iki dükün ilerisinde ve onlarla kralın arasında kalmışlardı. Atlılar, adamakıllı yaklaşmışlardı. Başlarında Concini'nin de bulunması, Concini'ye düşman olan iki dükü bütün kafileye düşman etmeye yetmişti. Zaten yarıda kalan bu suikastı hazırlayanlardan birinin Concini olma ihtimali, onların da akıllarına gelmişti. Bunu düşünürken hiç yanılmış olmadıklarını biliyoruz. Üstelik iki dükü kızdıran asıl mesele, İtalyan'ın böyle bir suikastı tam kendilerinin kralla birlikte çıktıkları sırada yapmaya kalkışması ve böylece kraldan başka, onları da öldürmeyi tasarlamış olmasıydı. Herhalde bu düşüncelerinde yanılmış değillerdi.

Pardaillan, bir an oğluyla yalnız kalmayı fırsat bildi ve oğlunun gözlerinden okunanları anladığını ortaya koyarak, yavaş sesle:

"Bu sadık ve cesur kullar arasında bir katil de yok değil," diye cevap verdi.

Jehan babasının kendisini bu kadar iyi anlamış olmasına şaşmadı. Zaten Pardaillan'dan her şeyi umuyor ve artık onun hiçbir şeyine hayret etmiyordu. Pardaillan'ın gözlerinden okuduğu gerçeği ayrıntılarıyla anlatabilmek için yavaş sesle söylendi:

"Bir katil değil, katiller derseniz daha doğru olur. Daha tedbirli davranıp evlerine dönmüş olanlar ile manastıra kapanmış olanlar da başka..."

Pardaillan oğlunun her şeyden kendisi kadar, hatta belki daha da fazla haberi olduğunu anlayarak sordu:

"Yoksa muhafız komutanı da mu onlardan?"

"Henüz onun suikastçılarla birlik olup olmadığından emin değilim."

Şövalye, IV. Henri'ye merhamet dolu gözlerle bakıp mırıldandı:

"Zavallı kral..."

Kafilenin başındaki üç atlı, kralın yanına ulaşınca atlarından inip birkaç adım ilerledi. Neuvy önden geliyor, Concini ile Épernon da, ne olur ne olmaz diye geride kalmayı tercih ediyorlardı. Yolda gelirken kurnaz davranmış ve Neuvy'i kafese koymaya uğraşmışlardı. Bunda güçlük çekmediler. Zaten muhafız komutanı, eskiden beri Yiğit Jehan'i "baş edilmez bir zorba" diye tanıyor ve ondan her türlü kötülüğü bekliyordu. Arbre-Sec Sokağı'ndaki dövüşte, bu delikanlının bir sürü muhafızı nasıl hakladığını unutamadığı gibi onu da affedememişti. Bu işi yapan adamdan neler beklenmezdi? Bu yüzden, yol boyunca Épernon ve Concini'nin bire bin katıp anlattıklarına inanmazlık edememişti.

Bu işte bütün temiz yürekliliğiyle hareket eden ve onların elinde oyuncak olduğunu fark etmeyen Neuvy'di. Nitekim kralın karşısına gelip de selama durunca, Henri sordu:

"Nedir bu telaşınız, Neuvy?"

Komutan gerçekten de pek telaşlı ve heyecanlıydı. Bağırarak:

"Ah, majeste!" dedi. "Ben telaşlanmayayım da kim telaşlansın? Eğer başınıza bir felaket gelmiş olsaydı, gidip kendimi doğruca nehre atacaktım."

"O ne demek?"

"Kralı korumak için yine çok gecikmiş bulunuyorum... İkinci defadır ki böyle oluyor.

"Sizi bu yüzden paylayacak değilim. Gerçi şehrin güvenliğinden sorumlusunuz ama basit bir kazayı da önceden tahmin etmeyi sizden isteyemeyiz."

Sonra herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle ve bu sefer azarlar gibi bir tavırla sözüne devam etti:

"Ama dünyada benim kadar kötü korunan bir kral daha olmadığından da eminim. Anlaşılıyor ki seyisler, atlara su vermeyi unutmuşlar. Zavallı hayvanlar, susuzluktan ölme derecesine geldikleri için yakınlarda su bulunduğunu hisseder etmez, beni az kalsın çaya yuvarlayacaklardı. Mösyö Bellegarde, saraya dönünce hayvanlarıma su vermeyi unutan seyisler kimlerse onların ibretlik bir şekilde cezalandırılmaları için emir verin."

Hem saray ahırları yöneticisi hem saray vekili olan Bellegarde dükü saygıyla eğilip selam vererek:

"Başüstüne majeste!" dedi.

Concini'yle Épernon, karşılıklı bakışarak ferahladıklarını birbirlerine anlattılar. Yani Yiğit Jehan kendilerini ele vermemişti. Kralın sözlerinden bu anlaşılıyordu. Demek ki üstelememek ve işleri oluruna bırakmak daha iyi olacaktı. Şimdi, "Bu zorbayı ele geçirelim," diye bütün meselelerin deşilmesine yol açmak akıl kârı mıydı? Onu nasıl olsa, er geç ele geçireceklerdi. Varsın bu iş biraz daha geciksindi. Acelenin sırası mıydı? İki kürek kemiği arasına saplanacak bir hançer bile işini bitirmeye yeterdi.

Fakat bu düşünceyi Neuvy'e de anlatmak ve onun ileri-geri söylenmesinin önüne geçmek gerekiyordu. Bu işi, kralın önünde, ona ve kimseye çaktırmadan yapmak, başlı başına bir marifetti. Krala daha yakın olan Épernon, Neuvy'in sözlerini, daha konuşmaya başlamadan ağzına tıkamak ödevini hemen üstüne alarak ileri atıldı. Concini askerce bir saygı duruşuna geçmiş, sessiz sedasız beklerken, Épernon, muhafız komutanına fazla gevezelenme fırsatı vermeden söze karıştı:

"Bu kazayı, biz de tesadüfen öğrendik ve gördüğünüz gibi, ge-

ciktiğimiz için çok üzgünüz majeste... Fakat kralımızın bu uğursuz kazadan sapasağlam kurtulmuş olduğunu görmekten ileri gelen sevincimiz de sonsuzdur."

Henri, Épernon'un sözlerinden, dükün işin aslını bildiği, fakat kalabalıkta açılmak istemediği sonucuna vardı. Ancak bütün bu kalabalığın yardımına koşmasından çok hoşnut kalmıştı:

"Teşekkür ederim, dük!.." diyerek memnunluğunu belirttikten sonra öteki atlılara dönerek seslendi:

"Hepinize çok teşekkür ederim, mösyöler!"

Kalabalık, bir ağızdan bağırdı:

"Yaşasın kral!"

Épernon, komutanın konuşmasına engel olmak üzere ortaya atılıp da krala söz söylerken "kaza" kelimesi üstünde fazlaca durmuş; bu arada Neuvy'in yüzüne ısrarla bakmaktan da geri kalmamıştı. Fakat Neuvy açık yüreklilikle hareket ediyordu. Eski kanısını birdenbire değiştirmesine sebep yoktu. Üstelik ısrarı bakışlardan da bir şey anlayamamıştı. Bu yüzden, Concini'yle Épernon'un korktukları başlarına geliverdi ve komutanın parlarcasına söylendiği duyuldu:

"Bu iş kaza maza eseri değildi, majeste... Alçakça tertiplenmiş bir suikasttı."

Henri, kendisinin örtmek istediği bir meselenin, muhafız komutanı tarafından patavatsızca açığa vurulmasına fena halde içerledi. Neuvy'e kızgın kızgın bakarken, hayret etmiş gibi bağırdı:

"Siz ne diyorsunuz Tanrı aşkına? Aklınızı mı oynatıyorsunuz yoksa?"

Neuvy cevap verecekti ama fırsat bulamadı; atlıların arkasından bir bağırış yükseldi:

"Yaşasın kral!.. Yaşasın sevgili majestemiz!.."

Paris'te yayılan binbir türlü söylentiden sonra halk, kafileler halinde atlıların peşine takılmıştı; işte çayırlığı doldurmaya başlıyor, fırsat buldukça kralı alkışlıyordu. IV. Henri eliyle teşekkür etti. Fakat hemen arkasından göklere yükselen sesler duyuldu:

"Katil! Sefil! Şeytan!.. Gebertin canavarı! Suya atın!.. Çarmıha gerin!.. Hayır hayır, onun kolunu, bacağını koparmalı!.. Bize verin de

biz paralayalım!.. Yüreğini söküp köpeklere yedirelim!.."

Pardaillan, göz ucuyla oğluna baktı. Jehan, sert yüzüyle kralın birkaç adım gerisinde duruyordu. Kımıldamamıştı bile... Gülümsüyordu ama müthiş bir görünüşü vardı. Şövalye, "Aslan gibi saldıracak... Pençesine düşenin vay haline!" diye düşündü. "Ama bu kalabalık, neden katil diye onu gösteriyor? Hep bir ağızdan onu işaret ediyorlar. Neden bu?"

Neuvy, kralın öfke dolu bakışları karşısında belki de susup kalacaktı. Ne var ki bu umulmadık bağırtılar üzerine birdenbire cesaret bularak, eskisinden daha emin ve gür bir sesle söylendi:

"Majeste... Bu halk adalet istiyor, suçlunun cezalandırılmasını bekliyor. Onların sesini dinleyin. Böyle alçakça bir teşebbüs cezasız bırakılmaz."

"Canım, size bir saattir, 'Bu, kazadır,' diye çene patlatmıyor muyum? Siz ise 'Suikasttır,' diye yırtınıp duruyorsunuz. Öyle mi? Suikast mı?.. Pekâlâ öyleyse... Bulun suçluyu bakalım. Zaten sizin göreviniz bu değil mi?"

Neuvy, zafer kazanmış bir komutan gibi bağırdı:

"Onu çoktan bulduk, majeste!.."

O anda muhafızlarına bir işaret çaktı ve adamlar, kaçmasına engel olmak üzere Jehan'ın etrafını sarmaya koyuldular. Neuvy de, kollarını geniş göğsünde kavuşturup kendini bekleyen delikanlıya doğru koştu.

Concini ile Épernon, endişeli bakışlarla birbirlerini süzdükten sonra, bir kenara çekilmişlerdi. Dük, ne kaş göz işaretinden ne de sözden anlayan bu dangalak muhafız komutanına içinden lanetler okuyor ve ona küfredip duruyordu.

Neuvy, bir heykel kadar hareketsiz duran Jehan'a yaklaştı. Şaşkın şaşkın bakınan kralın önünde saygıyla eğildikten sonra:

"Mademki kral suçluyu yakalamamı emir buyuruyor; görevim onun emirlerini hemen yerine getirmektir," dedi.

Doğrulup Jehan'a doğru bir adım attıktan sonra elini uzatarak bağırdı:

"Sizi tevkif ediyorum!"

Ne var ki daha sözünü bitiremeden, acı bir çığlık atarak iki adım geriye sıçrayıverdi.

Çünkü delikanlı, komutanın yanaşmasını bekledi ve eli tam omuzuna ineceği sırada, bu elin tersine müthiş bir yumruk indirdikten sonra otoriter bir tavırla bağırdı:

"İndir elini!.."

Kralın önünde olup bitenler, doğrudan doğruya bir isyan demekti ve oradakiler, şaşkınlıklarından donakaldılar. Sonra uzaktaki halkın müthiş ölüm tehditleri yeniden yükseldi. Bir yandan da muhafızlar, komutana yardım etmek için ileri fırladılar.

Delikanlı, onlardan yana dönüp haykırdı:

"Basın geriye, kuduz köpekler!.. Basın geriye, diyorum size!.."

Bir an onların karşısında o kadar korkunç ve müthiş bir halde durdu ki muhafızlar, oldukları yerde mıhlanmışçasına kalakaldılar. Jehan üzerlerine yürüyüp bir daha haykırdı:

"Size geri basın demedim mi?"

Aynı anda sağ ve sol yumruklarını sallayıp iki muhafızı boylu boyunca çayıra seriverdi. Sonra da en yakınında duran muhafızı tepeden tırnağa süzdü. Bu iri yarı, çam yarması gibi biriydi. Delikanlının iki elinin omuzuna inmesiyle adamın ayaklarının yerden kesilmesi arasında ancak bir saniyelik süre geçti. Jehan, hem herifi havada lobut gibi savuruyor hem de korkunç sesiyle haykırıyordu:

"Nasıl, bu canlı lobutu kafasına yemek isteyen var mı?"

Muhafızlar, bu hali görünce, bir lobut haline gelmekten de, bir lobutu kafaya yemekten de korktuklarından, çil yavrusu gibi dağılıp gerileyiverdiler.

Bu sırada Neuvy toparlandı ve kendisine sırtını dönmüş olan Jehan'a doğru atılarak:

"Ölü olsun, diri olsun, mutlaka yakalayın!.." diye bağırdı.

Ne var ki bir-iki adım atar atmaz o da Pardaillan'a çarpıverdi. Şövalye ne bir tek kelime söylüyor ne bir tek hareket yapıyordu. Sadece gülümsüyordu. Hem de en zarif tavrını takınmıştı. Yolunu keserken de o kadar tabii davranmıştı ki, Neuvy bunun bir rastlantıdan ileri geldiğini düşünme saflığını gösterdi. Böyle bir durumda

akla gelen ilk şeyi yapmaya kalkışıp şövalyenin sağından geçmeye niyetlendiyse de, Pardaillan da sağa kaydığı için tekrar karşılaştılar. Şövalye, yine en sevimli tebessümüyle gülüyordu... Neuvy dilinin ucuna geliveren küfrü savurmaktan kaçınarak bu sefer soldan geçmeye niyetlendi fakat şövalyeyi tekrar karşısında buldu. Hem bu defa şövalyenin çizmesi muhafiz komutanının ayağını ezmişti. Neuvy, hiddetinden köpürerek bağırdı:

"Ne oluyorsunuz mösyö? Yolumu kesmek mi istiyorsunuz yoksa?"

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

"Bunu anlayacak kabiliyette değilsiniz galiba, mösyö?" dedi.

Neuvy'in eli, kılıcının kabzasına gitti.

Épernon'un asilzadeleri de bu küstahlığa kızıyor, gittikçe sabırsızlanıyorlardı. Halk da tekrar coşmuş, çığlıklar atmaya başlamıştı... Muhafizlar ise havada fırıldak gibi döndükçe bağırtısı kulakları sağır eden iri yarı arkadaşlarının feci durumuna rağmen tekrar saldırmaya hazırlanıyorlardı. Bir saniye daha geçer ve kral yine işe karışmazsa asilzadeler de, zaptiyeler de, halk ta bu iki adamın üstüne üşüşüverecekti.

Fakat bu saniye geçemedi. Kral otoriter bir sesle bağırdı:

"Kimse yerinden kımıldamasın!"

Bu, herkesi birer heykel haline getirmeye yetti.

Pardaillan'ın dudaklarında tekrar alaycı bir gülümseme belirdi. Jehan, muhafizların uzaklaştığını görünce elindeki canlı lobutu yere bıraktı ve aşağılayıcı bir tavırla:

"Haydi git, küçük!.." dedi. "Hem de bu kulağına küpe olsun ve bir daha yanıma yaklaşma!.. Ne kadar işime yaradığını gördün ya!.."

Çam yarması, hiçbir şey söylemeden hızla uzaklaşarak arkadaşlarının arasına karıştı, O kadar komik bir şaşkınlık ve perişanlık içindeydi ki kral bile kendini gülmekten alamadı. Sonra artık kımıldamayan Jehan'ı kaçamak bir bakışla süzerek hayran hayran mırıldandı:

"Ulu Tanrım! Ne kolları varmış meğerse!.."

Şimdi daha fazla hayran kalınacak sıra değildi. Muhafiz komu-

tanının, bu ithamının neye dayandığını anlatması ve olayı ayrıntılarıyla açıklaması gerekiyordu. IV. Henri'nin sert bir işareti üzerine, herkes bir kenara çekildi. Bellegarde ve Liancourt dükleri bile biraz uzakta durdular... Kralın yanında Pardaillan, Yiğit Jehan ve Neuvy'den başka kimse kalmamıştı. Kral, üçüne de arabasına kadar gelmelerini işaretledikten sonra, arabaya doğru yürürken yaklaşan muhafız komutanına dönerek:

"Mösyö..." dedi. "Benim neredeyse bir suikast teşebbüsüne kurban gideceğimi üçümüz de biliyorduk. Fakat bunu herkesin önünde bağıra çağıra açıklamanın bir anlamı yoktu. Hele ben de 'kaza' diye bu işi geçiştirmek istedikten sonra..." Soğuk, tehdit dolu bir ifadeyle ekledi: "Doğrusu, bir muhafız komutanına yakışmayacak kadar şaşkınlık ve beceriksizlik gösteriyorsunuz."

Neuvy'nin rengi uçtu. Kekeledi:

"Majeste, merak, endişe ve korkudan ne yapacağımı bilemez olmuştum. Şaşırmıştım."

"Evet, şaşkınlığının derecesi, önü de alınamazsa, ihmal kadar acınacak bir kusur oluyor."

Neuvy dehşet içinde, birtakım saygı sözleri mırıldanarak eğildi. Bir an için Yiğit Jehan'ın "Bütün bunlara sebep sensin!" gibilerden, öyle kin dolu bakışlarla baktı ki, delikanlı bundan böyle, muhafız komutanını da en amansız düşmanları arasında saymak gerekeceğini hemen sezdi.

Kral, şimdi biraz sakin görünüyordu ama soru sorarken yine sesindeki hiddet belli oluyordu:

"Bu delikanlıyı tevkif etmek istiyorsunuz. Söyleyin bakayım bana, neyle suçluyorsunuz onu?.. Şöyle apaçık anlatın!"

Kral belki de farkında değildi ama sözlerinden, Jehan'ı himayesine aldığı ve onu sevdiği açıkça belli oluyordu. Komutan, her şeyden önce bir saray adamıydı. İşin ucunda mevki ve belki de hayatı olmasa, kralın Jehan'a takındığı tavır karşısında işi tatlıya bağlamaya çalışacağı, ne bıyığa ne de sakala tükürmeden bu kötü durumdan sıyrılmaya uğraşacağı muhakkaktı. Fakat iş şimdi öyle değildi... Kralın sorusu, kendisinin tehlikeli bir haydut olduğunu ileri sürdüğü Jehan'ın önünde sorulmuştu. Bu yüzden, aşağılanmaya asla tahammül edemezdi. Bunun acısını ne pahasına olursa olsun çıkarmaya

azmetti; sert bir sesle söylendi:

"Bu adam, krala suikast yapmaktan sanıktır. Atların yemine bazı ilaçlar karıştırarak kralın kutsal hayatına kastetmek teşebbüsünde bulunmuştur.

Jehan:

"Yalan söylüyorsun!" diye bağırdı.

Kral gururlanarak, otoriter bir tavırla:

"Delikanlı!" dedi. "İzin almadan kralın önünde söz söylemeye kimsenin hakkı yok."

Jehan hemen cevap verecek, kralı filan umursamadığını gösterecekti ama Pardaillan'ın kendisine anlamlı anlamlı bakması, delikanlıyı susturdu.

Zaten kral da, başka söz söylemeye fırsat vermeden devam etmişti:

"Bu işte herkes hak ettiği karşılığı alacaktır."

Sonra komutana döndü ve sakin bir sesle:

"Bu delikanlı..." dedi. "Kuduran hayvanlarımdan birinin üstüne atılarak benim uğrumda kendi hayatını tehlikeye attı. Burada hazır bulunan Mösyö Pardaillan'ın yardımıyla atlarımı zapt etmeyi başardı. Şu anda sağ isem, canımı ona borçluyum da ondan... Siz herhalde bu işin farkında değilsiniz, mösyö... Yoksa onu böyle suçlamaya kalkışmazdınız."

Kral, artan heyecanıyla devam etti:

"Daha bilmediğiniz bir sürü şey var. Altı haftadan az bir zaman içinde, iki kere suikast teşebbüsünde bulunuldu. İkisinden de, böyle ulu orta suçladığınız şu delikanlı sayesinde kurtuldum. Siz muhafız komutanım olduğunuz halde, onun bildiklerinden de habersizsiniz. Bilmiyorsunuz ki gizliden gizliye beni öldürmeye uğraşanlar ve bugün suya düşen bu suikast teşebbüsü, yarın belki de tekrarlanacaktır. Siz bir muhafız komutanı olarak affedilmeyecek derecede bilgisizlik içindesiniz ve ben de bu yüzden, sizin görevinizi şu delikanlıya vermenin çok daha hayırlı bir iş olup olmayacağını düşünüyorum."

Pardaillan'la Jehan birbirlerine baktılar. Kralın bu suçlamaya kızmadığını anlamışlardı. Kurnaz kral, bu olaydan yararlanarak kendi-

sini gerektiği şekilde korumadıklarını ortaya koymak istiyordu.

Neuvy ise, bir an mahvolduğunu sandı. İşinden olduğunu, bütün servetinin elinden alındığını, hatta hapishaneye bile atıldığını görür gibi oldu. Ümitsizliğin verdiği kuvvetle, kendini sonuna kadar savunmak azmiyle dikildi ve:

"Bu adamın, kralın atlarını zapt etmiş olduğunu biliyorum, majeste," dedi. "Fakat aynı zamanda bunun, kendi hazırladığı şeytanca bir kurnazlık olduğunu da biliyorum. Haince suikastının anlaşıldığını hissedince bu kurnazca çareyle işin içinden yakayı sıyırmayı tasarladı. Geçmişteki ve gelecekteki suikastlara gelince; onları da bu adamın tertiplediğinden eminim... Majeste, isterseniz beni tevkif ettirin. Eğer görevimde bir ihmalimi gördüyseniz, beni mahkemeye verin. Bir hata yaptıysam, kellemle ödemeye hazırım. Fakat yalvarırım size, bu adam da yargılansın... O zaman, onun söylediğim bütün suçları işlediği meydana çıkacaktır."

IV. Henri, şüpheci bir insan değildi; herkese kolayca inanırdı ama o anda hâlâ Jehan'ın, Pardaillan'ın desteklediği sözlerinin tesiri altında bulunuyordu. Muhafız komutanının söylediği bu sözleri duyunca, zihni allak bullak oldu ve Jehan'a şüphe dolu bakışlarla bakarak:

"Nasıl olur?" diye düşündü. "Şu delikanlının yüzünde mertlik ve asaletten başka ne okunuyor? Ya böyle yahut da ben hiçbir şey bilmiyorum."

Pardaillan, kralın düşüncelerini sezmiş ve şüphesini de bakışlarından okumuştu. Neuvy'in kurnaz manevrasının, delikanlının tevkifine bile sebep olacağını hemen kestirerek, işe müdahale etmesi gerektiğini düşündü. En sert tavrını takınarak krala döndü:

"Siz haklısınız, majeste," dedi. "Bu delikanlı, kendisine vurulmak istenen canilik damgasına layık değildir. Açık yürekli bir insan olan Mösyö Neuvy'in yanıldığına inanmak isterim. Ben bu gencin suçsuz olduğunu kesin olarak iddia ediyorum ve kral, hiçbir vakit yalan söylemediğimi pekâlâ bilir."

IV. Henri, kurnaz bakışlarını Pardaillan'ın berrak mavi gözlerine dikerek yavaşça:

"Hiçbir zaman yalan söylemediğinizi bilirim ama," dedi, "yanılmanız ihtimali olduğunu da bilirim."

Pardaillan:

"Bu işte yanılmıyorum," dedi.

Kral hiç sesini çıkarmadan bir an ona baktı. Sonra muhafız komutanına dönerek, yumuşak bir tavırla:

"Peki, Neuvy..." dedi. "Mademki bu kadar kesin bilgiler edinmişsin, söyle bana bakayım, bu delikanlının beni öldürmek istemesinin sebebi ne?"

Neuvy, derin bir nefes aldı. Kral münakaşaya başlamıştı. Demek ki kendisi henüz mahvolmuş değildi. Kralı, ortaya atacağı önemli delille hemen kendine inandıracağını düşünüp sevinerek:

"Kral hazretleri, bu adamla Arbre-Sec Sokağı'ndaki bir evin balkonunun altında ne şartlar altında karşılaşmış olduklarını herhalde unutmamışlardır," dedi.

"Peki, sonra?"

"Majeste, bu adam sözü geçen evde oturan genç kıza çıldırasıya âşıktır. İşte, yüreğinde büyüyen kıskançlık, kendisini sizin canınıza kıymaya sevk ediyor."

Henri alaylı alayı gülümsedi. Artık anlayacağını anlamıştı. Neuvy'in delil diye öne sürdüğü şeyin iler tutar tarafı mı vardı? Jehan, daha birkaç dakika önce kendisinin Bertille'in babası olduğunu bildiğini söylememiş miydi? Muhafız komutanının gözlerinin içine bakarak sordu:

"Demek kıskançlığından dolayı beni öldürmek istiyor, ha?"

Neuvy, karşısındakine güven vermek isteyerek:

"Bundan eminim," dedi:

Henri, gülümseyerek Jehan'a baktı. Delikanlı, Pardaillan söze karıştığından beri elini kolunu kavuşturmuş, hareketsiz bir halde duruyordu. O kadar sakin görünüyordu ki sanki söz konusu olan onun kellesi değil, pek önemsiz bir şeydi. Kral bu sefer de Pardaillan'a döndü ve hiçbir şey söylemeden baktı. Pardaillan, kayıtsız bir tavırla omuz silkerek karşılık verdi:

"Görüyorsunuz ya, majeste... Emin olun ki bu delikanlı aleyhine gösterilecek ne kadar delil varsa, hepsi de en aşağı bunun kadar çürük olacaktır. Demin de majestelerine söylediğim gibi, bu işin iç-

yüzü şudur: Ondan, ne bahasına olursa olsun kurtulmak istiyorlar."

Henri, hiçbir şey anlamayan Neuvy'e müthiş bir bakışla baktı. Şövalye bu bakışı da gördü ve yalnız kralın duyabileceği kadar alçak sesle:

"Onun herhangi bir kötü niyet taşımadığını sanıyorum," dedi. "Fakat farkında olmadan ötekilere alet oluyor."

Henri de aynı kısık sesle sordu:

"Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Görmüyor musunuz, kendine ne kadar güvenerek ortaya atıldı. Emin olun ki ortaya çıkmaktan çekinen kişiler, bu işi planlayanlardır."

Henri düşünceli bir tavırla:

"Galiba hakkın var..." dedi.

Bir an gülümseyerek Pardaillan'a ve Jehan'a baktı. Sonra birden şövalyenin koluna girerek onu arabasına doğru sürükledi ve en yakın ahbaplarına karşı takındığı saygılı laubalilikle:

"İşte bakın, dostum," dedi. "Galiba özel bir görüşme yapmamız gerekiyor."

"Ben de aynı fikirdeyim, majeste..."

"Öyleyse, arabama kadar çıkalım."

Yüksek sesle söylenen bu sözler, aynı zamanda kralın arabasından uzaklaşma emri demekti. Neuvy ile arabacı, bunu hemen anlayarak arabanın yanından uzaklaştılar... Pardaillan da, yerinden kıpırdamamış olan Jehan'a dönerek, yumuşak bir sesle:

"Evladım," dedi, "beni lütfen birazcık bekleyin. Kralla iki çift konuşacağız."

Pardaillan, büyük bir serbestlikle hareket etmişti. Kral, kendisi laubali olduğu halde karşısındakinin aynı şekilde davranmasını asla affetmezdi. Pardaillan'ın bu hareketine alınmak şöyle dursun, kendisi de Jehan'dan tarafa dönerek, tatlı bir gülümseyişle ve ahbapça bir tavırla, delikanlıya biraz sabretmesini işaret etti. Jehan, bu işarete saygılı bir selamla karşılık verdi.

Concini ve Épernon bir yandan yanlarına gelen Bellegarde'yle Liancourt'la görüşüyor; öte yandan da kralı ve yanındakileri bir

saniye olsun gözden kaybetmeden izliyorlardı. Bir şey duydukları yoktu ama yapılan hareketlerden ve yüzlerdeki anlamdan neler konuşulduğunu sezer gibi oluyorlardı. Bu yüzden endişeleri de gittikçe büyüyordu. Zira kral çok çekindikleri adama karşı pek iltifatlı davranıyordu.

YİRMİ BEŞİNCİ BÖLÜM

Bu sırada IV. Henri ile Pardaillan, arabanın içinde karşı karşıya oturmuşlardı. Söze kral başladı:

"Azizim, size büyük ve tam bir itimadım olduğunu bilirsiniz..." dedi. Pardaillan'ın, oturduğu yerde saygıyla eğildiğini görünce devam etti: "Yani demek istiyorum ki madem siz bu Yiğit Jehan'ın bana karşı iyi niyetli olduğunu söylüyor ve ona adeta kefil oluyorsunuz..."

Şövalye, kralın sözüne nasıl devam edeceğini kestiremeden duraksadığını görünce atıldı:

"Evet, majeste, kefil oluyor ve bütün sorumluluğu üzerime alıyorum..."

"Mademki böyle, bundan böyle delikanlıyı kimse rahatsız edemeyecek. Bu hususta size söz veriyorum. Ama hakkında bu derece kesin hüküm verdiğinize göre, demek ki kendisini çok iyi tanıyorsunuz."

"Şüphesiz, majeste... Yoksa sorumluluğu üzerime alıp kefil olur muydum?"

"Öyle ya... Ben de zaten bunu söylemek istiyordum."

Kral, şövalyenin gözlerinin içine baktı:

"Ama benim de bazı şeyleri bilmem gerekiyor. Bana bazı şeyler öğretebileceğiniz içime doğuyor... Mesela bu delikanlı kim oluyor? 'Yiğit Jehan,' bir insanın tanınmasına yarayacak isim olamaz. Kimin nesi bu? Hakkında çok kötü raporlar alıyorum."

Pardaillan da, Henri'nin gözlerinin içine baktı ve sakin bir sesle cevap verdi:

"Benim oğlum, majeste..."

IV. Henri, iki elini kasıklarına bastırıp sevinçle bağırdı:

"Sahi mi?.. Gerçekten benim de aklıma gelmedi değil... Gördün mü işi? Artık yüreğim tamamen rahat..."

Sonra içtenlikle ilgilenerek:

"Demek İspanya'dan dönüşünüzden beri aradığınız bu çocuğu nihayet buldunuz ha?" diye sordu. "Yanılmıyorsam yirmi yıldır bu çocuğun peşindesiniz... Doğrusu çok sevindim, dostum. Dilerim ki babasına yapamadığım iyiliği oğluna yapar da şu sonsuz şükran borcumdan kurtulurum..."

Pardaillan tekrar saygıyla eğilirken, dudaklarından kralın bu ümidinin gerçekleşeceğine hiç inanmadığını belirten bir gülümseme belirdi.

Henri devam etti:

"İyi ama bana öyle geliyor ki bu çocuk, sizin babası olduğunuzun farkında değil..."

"Çok iyi anlamışsınız... Bilmiyor, majeste. Daha bir süre de bilmemesi gerekiyor..."

"Neden?.."

"Bir düşüncem var da..."

Henri, Pardaillan'ın fazla açılmak istemediğini sezince:

"Peki canım, peki," dedi. "Size aile sırlarınızı sormak istemem. Demek oğlunuz oluyor ha?.. Hem de beni öldürmek isteyenleri tanıdığını söylüyorsunuz."

"Eh, hiç olmazsa birkaçını tanıyor, majeste..."

Kralın alnında merak kırışıklıkları belirdi. Fakat ancak yavaş yavaş ve epeyce tereddüt ederek sorabildi:

"Haa, demek öyle. Peki, mesela ben size veya oğlunuza rica etsem. Hani şu düşmanları bana da tanıtsanız diye..."

Pardaillan, dimdik durarak, adeta karşı konulmaz bir ifade takınıp cevap verdi:

"Kral benden her şeyi isteyebilir. Canımı bile... Hayatımı onun için tehlikeye atabilirim. Bunu şimdiye kadar ispat edebildiğimi sanırım."

"Doğru, sizden her şey istenebilir. Fakat birilerini gammazlamanız, asla..."

"Haklısınız, majeste..."

"İyi ama bakalım oğlunuz da sizin gibi mi?.. Belki o söyler..."

"Hiç sanmıyorum, majeste... Yine de bir deneyebilirsiniz..."

Henri, şövalyenin kendinden emin halini görünce, bu konudaki herhangi bir tecrübenin sonuç vermeyeceğini hemen anlayarak üzüntüyle içini çekti ve:

"Hani, 'Anasına bak, kızını al,' derler ya... Böyle babanın oğlu da tabii böyle olur... Bu meseleyi kapayalım artık..." dedi.

Kral ümidini büsbütün kesmişti. Pardaillan da cevap vermeyi gerekli görmedi. Fakat bu hareketinin pek makul olduğunu belirtecek bir tutum takınmıştı. Ama onun kendisine göre bazı düşünceleri olduğu gibi kralın da vardı. Şövalye bunları sezmiyor değildi. Fakat hiçbir şey çıtlatmadı ve Henri'nin, ağzından baklayı çıkarmasını bekledi.

Kral bir an susup düşünceleriyle baş başa kaldıktan sonra:

"Belki de bir zaman gelir, oğlunuz beni görmek ister..." diye devam etti. "Malum ya, bu gizli fesatlar içinde hiç belli olmaz,"

Pardaillan kaçamaklı davranarak:

"Olabilir..." dedi.

"Onun için sarayda benim yanıma girmeniz kolay olmalı... Hem siz hem de o, Pardaillan adını verir vermez hemen yanıma sokulacaksınız... Gündüz veya gece... Saat de söz konusu değil... Bilmem, ne demek istediğimi anlıyor musunuz, Pardaillan?.."

"Çok iyi anladım, majeste... Siz demek istiyorsunuz ki geç kalmak tehlikesiyle karşılaşmaktansa bu çeşit... Nasıl diyeyim? Bu çeşit kazaları, önceden haber verebilmemiz daha iyi olur, demek istiyorsunuz."

Henri, sevinçle:

"Hah!" dedi, "Bunu söylemek istiyordum işte... Şimdi size bir şey daha soracağım, azizim... Söz aramızda, söyleyin bakayım... Hem elinizi vicdanınıza koyarak söyleyin... Şu son kanlı olaylar ve patlama meselesi sırasında oğlunuzun, Montmartre başrahibesinin topraklarında ne işi vardı bakayım?"

Bir hileye kurban gidip manastıra hapsedilmiş bulunan sevgilisi-

ni kurtarmaya çalışıyordu."

"Bertille de Saugis'in sözünü mü etmek istiyorsunuz?"

"Evet, majeste..."

"Ne demek? Onu mu Montmartre Manastırı'nda zorla hapsettiler? Kim cesaret etti buna? Hem de ne sebeple?"

"Kim olduğunu ben de bilmiyorum... Ama neden olduğunu biliyorum. Bu genç kıza, bir zamanlar bizi kâğıtlar emanet edilmiş. Bu kâğıtları çalmışlar ve olayın meydana çıkarılmasından korktukları için de onu hapsettiler."

"Bu işi neden bana haber vermedi? Benim bu genç kızla ilgilenmediğimi ve ona el sürenleri, fenalık yapmak isteyenleri, kim olurlarsa olsunlar cezalandırmayacağımı mı sanıyorsunuz?"

"Demin majeste de söylediler ya... Böyle babanın oğlu da tabii böyle olur... Anlaşılan oğlum da benim gibi, işlerini kendi başına görmekten hoşlanıyor... Bana kalırsa haklı. Sonra majesteleri de pekâlâ bilirler ya... Oğlum, sevgilisini kendi savunacak kadar kuvvetlidir."

Kral, bir an düşündükten sonra endişeyle sordu:

"Peki ama bazı kimselerin meydana çıkmasından korktukları bu önemli kâğıtlar neymiş böyle?"

Kralın bu endişesini hemen sezen Pardaillan:

"Majeste, hiç merak buyurmasınlar," dedi. "Bunlar, kral hazretlerini uzaktan yakından ilgilendirmeyen aile işleridir."

Kral, ferahlayıp derin bir soluk aldıktan sonra:

"Umarım artık bu genç kız emniyettedir?" diye sordu.

"Doğrusunu söylemek gerekirse, ancak bir zaman sonra... Yani birkaç hafta, belki de birkaç ay sonra tam bir güvenlik içinde bulunabilecek..." Arabanın birkaç adım ötesinde gezinen Jehan'ı göz ucuyla işaret etti: "Zaten şimdilik onun mükemmel bir koruyucusu var. Hem bu koruyucu, öyle herkesten yardım isteyecek düzeyde değil..."

"Bu doğru bir şey değil, Pardaillan... Şurasını bilin ki eğer bu genç kız, şu anda benim yanımda ve şerefli bir mevkide bulunmuyorsa, bunun tek sebebi kendisine ısrarla ve iyi niyetle yaptığım bü-

tün teklifleri şiddetle reddetmesidir. Onu tehdit edenler varsa, bana haber verilmesini isterim doğrusu... Bu kızın damarlarında benim kanım akıyor, şövalye..."

Pardaillan bu sözleri başıyla doğruladıysa da dudaklarındaki gülümseyiş, aynı kanıda olmadığını belirtiyordu. Kral, kısa bir sessizlikten sonra devam etti:

"Artık oğlunuz konusunda tamamen anlaştık... Yalnız, ona benim tarafımdan söyleyin, bir süre şu Montmartre Manastırı çevrelerinde dolaşmasın... Böylelikle kanlı olayların önü alınmış olur... Ne dersiniz?"

Şövalye hafifçe güldü. Kral, tam istediği meseleye dokunuyordu. Sorduğu soruya cevap vereceği yerde:

"Bakıyorum majeste, oğlumla ve benimle meşgul olma lütfunda bulunuyorlar da, bu çocuğun anasını hiç merak buyurmuyorlar?" dedi.

Kralın ilgisi uyandı:

"Sahi, kimmiş annesi?.."

Pardaillan, Henri'nin gözlerinin içine bakarak cevap verdi:

"Prenses Fausta!.."

Kral, önce söylenen adı önemsemedi. Daha doğrusu, şövalyenin bu adı söyleyerek kendisine hatırlatmak istediği şeyi kavrayamadı. Yani Fausta'nın definesini ve bunu Sully'nin kendi hazinesine aktarmak istediğini aklına getiremedi. Sadece Pardaillan'ın karısı sandığı prensesin güzelliğini merak etti. Parıldayan gözlerle şövalyeye bakarak, hayranlığını ve takdirlerini ortaya koyan bir ıslıkla:

"Tebrik ederim, şövalye!.." dedi. "Bu prensesin, dünyanın en güzel kadını olduğunu söylerler. Yazık ki kendisini hiç tanıyamadım..."

Pardaillan, ciddiyetle:

"Evet, majeste," dedi. "Çok güzel kadındır, ama onu tanımamış olmakla siz kazançlısınız!" Kayıtsız görünmeye çalışarak devam etti: "Hem harikulade güzel hem de son derece zengin bir kadındır..."

Henri'nin tüyleri diken diken oldu. Birdenbire hazine aklına gelmiş ve bunun hiç de yüzünü ağartacak bir mesele olmadığını düşünmüştü. Sırayla bir Pardaillan'a, bir de dışarıda gezinen oğluna

endişeyle bakıyordu. Şövalye ise bu ani değişikliği hiç fark etmemiş gibi, tasasız tasasız devam ediyordu:

"Hem öyle zengindir ki kendini hiç sıkıntıya sokmadan ve pek önemsiz bir para gömüyormuşçasına Paris civarında bir yere, oğlu için on milyonluk hazine gizledi."

Şövalye hem söylüyor hem de kralın gözlerinin içine bakıyordu. Henri düşünceliydi; hem de acı şeyler düşünüyordu. Pardaillan'ın Martyr Kilisesi yanındaki araştırmalardan haberi olduğu belliydi... Muhakkak ki şimdi karşısındakinin kral olduğuna aldırmadan taşı gediğine koyacak ve ona bu milyonlar üstünde hiçbir hakkı olmadığını, bu araştırmalardan vazgeçmesi gerektiğini yüzüne söyleyiverecekti.

Bu milyonların Pardaillan'ın oğluna ait olduğu da besbelliydi. Bu hakkın inkâr edilecek tarafı yoktu. Hatta krallığına güvenerek zorbalığa kalkışmak, bu paranın üstüne oturmaya yeltenmek; karşısındaki hiçbir şey beklemeyen, kendisine bunca yardım ve fedakârlıkta bulunmuş olan bu iki adamla mücadeleye kalkışacak derecede düşmek, bir krala yakışır mıydı? Asla!.. Buna alçaklığın daniskası derlerdi.

Henri, usta bir oyuncuydu ve gözünü kırpmadan mağlup olmasını da pekâlâ bilirdi. Hazine işinin kaybedilmiş bir oyun olduğuna hemen aklı kesti. Bu ağır hapı, yüzünü bile ekşitmeden, erkekçesine yutmak gerektiğini anladı. Bir kere bu kararı verdikten sonra, artık karşısındakilere aşağılama fırsatını vermemek için şövalyenin ağız açmasına meydan bırakmadan, son derece şaşırmış gibi bir tavır takınıp bağırdı:

"Vay canına!.. Şeytanın işine bakın! Öyleyse ben size ait bir mal ele geçirmek için harıl harıl uğraşıyordum demek ki, şövalye!.."

Kral, Pardaillan'ın da hayretler içinde kalmış gibi davranacağını, gülüp işi alaya alacağını sanıyordu ama umduğu olmadı.

Şövalye, kendi kendine, "Tanrı'ya şükürler olsun... Nihayet baklayı ağzından çıkardı," diyordu. Sonra yüksek sesle:"Biliyorum majeste..." dedi. "Mösyö Sully, İtalyanca yazılı ve hazinenin bulunduğu yeri apaçık gösteren bir kâğıttan edindiği bilgilere dayanarak Martyr Kilisesi bahçesinde araştırmalar yaptırıyor."

Şaşma sırası Henri'ye gelmişti:

"Yaa!.. Bütün bunları nereden biliyorsunuz?"

Pardaillan güldü:

"O kâğıt Mösyö Sully'ye verildiği vakit ben de oradaydım..."

"Bana bir şey söylemedi de..."

"Söyleyemezdi tabii... Çünkü kâğıdı kendisine veren adamla konuştuğu sırada, benim de orada olduğumdan haberi yoktu."

Pardaillan, bu sözleri tabii bir şekilde söylemişti. Henri, hayretinden donmuş kalmışçasına, bir an ona baktıktan sonra hayranlığını ve takdirlerini açığa vurdu:

"Müthiş adam doğrusu..." Sonra yüksek sesle devam etti: "Peki, mademki Mösyö Sully'nin oğlunuza ait olan bu serveti ele geçirmeye çalıştığını daha ilk günden beri biliyordunuz da, ne diye bu işe engel olmaya kalkışmadınız?.."

"Lüzum görmüyordum da ondan..."

"Neden lüzum görmediniz?"

"Çünkü bu milyonlar, arandığı yerde değil. Mösyö Sully bazı bilgilere ve işaretlere körü körüne inanıyor, Muhakkak bulunacaktır ümidiyle kilisenin altı allak bullak edilirken hazinenin gömüldüğü yara kimsenin dokunmayacağını bildiğim için çok rahatım."

Kral, birdenbire hiddetlenerek homurdandı:

"Lanet olsun!.. Bu araştırmalar uğrunda, hazinelerimizin son mevcudunu bile harcıyorduk. Doğrusu bravo Sully'ye... Bana iyi para kazandırıyor hani..."

Pardaillan, hafif bir alayla:

"Ama siz üzülmeyin," dedi. "Bu milyonlar, arandığı yerde olsa ve meydana çıkarılsaydı, sizin elinize yine de bir şey geçmeyecekti..."

"Ne demek? Bunu anlayamadım işte..."

"Demek istiyorum ki, başkaları bu milyonları Sully'nin gözünün önünde alıp götüreceklerdi."

"O pek olmaz ya... Yapacak adamı görmek isterdim."

Pardaillan, sakin sakin anlattı:

"Majeste, benim oğlum, Roma'da, Saint-Ange Şatosu'nun bir hücresinde dünyaya geldi. Evladımın oradan sağ olarak çıkabilme-

sinin tek sebebi, o zamanki Papa V. Sixtus'un, oğlum hesabına bir yerde bu milyonların saklanmış olduğunu bilmesi ve çocuğumun peşine takılarak bu milyonları bulabileceğini ummasıdır. Papa, çocuğu, anasının emektar hizmetçisiyle birlikte serbest bırakırken, İtalya ve Fransa'da ne kadar rahip varsa, hepsini onların peşine taktı... Bu çocuk veya kadın sayesinde paraların mutlaka üstüne oturacağını sanıyordu."

"Haa, demek işin içinde iş var!.."

"Var ya!.. Bakın yirmi yıl geçti, Papa V. Sixtus öldü... Fakat kilise adamları, bu milyonları ele geçirme ümidini hâlâ kaybetmediler. Bu yüzden, siz milyonları meydana çıkarsaydınız bile onlar yine sizden önce davranacaklardı. Öyle değil mi? Bir kilise civarı, kilise adamlarına ait arazidir. Onlar orada ne de olsa, kendi yerlerinde sayılırlar. Kendi yerlerindeyse, sizden kuvvetlidirler. Majeste... Zaten bu çocuğu, sizin gözünüzde kötülemek istemelerinin bir sebebi de onu ölüme mahkûm etmenizi sağlayarak hazinenin gerçek sahibini ortadan kaldırmak ve üstelik sizi de 'parasını ele geçirmek için adamı öldürttü' diye damgalamaktır..."

"İşe bak!.. Şimdi meseleyi iyice kavradım. Bu kilise adamları, bu rahipler, ele avuca sığmaz mahluklar. Her yere girer, maksatlarına ulaşmak için hiçbir şeyden çekinmezler..."

Kral bu sözleri düşünceli bir tavırla, mırıldanır gibi söyledikten sonra, yüzünde beliren endişe ve dehşeti saklamaya lüzum görmeden itiraf etti:

"Beni de onlar öldürecek, dostum. Benim canıma da bu adamlar kıyacak. Hiç şüpheniz olmasın!"

Beti benzi uçmuş, gözlerinde müthiş bir korku ifadesi belirmişti... Pardaillan, acımaktan kendini alamadı. Kralın düşüncelerini çelmek için, kendisi de inanmadığı halde, büyük bir güven duyuyormuşçasına:

"Hiçbir şey yapamazlar, majeste..." dedi. "Sizi, size de, kimseye de belli etmeden gizliden gizliye koruyan birçok sadık dostunuz var. Bu dostların gizli kalmaları iyidir. Çünkü katiller de gizli kalıyor. Demek şimdi oğlumun, başrahibenin topraklarına karşı neden tetikte bulunduğunu ve bu yüzden niçin Montmartre'a gitmek zorunda kaldığını anladınız... Ne yapsın zavallı?.. Kendine kalan mirası koru-

maya çalışıyor. Bu da onun hakkıdır..."

"Tabii hakkıdır. Ben de onun yerinde olsaydım, böyle yapardım."

"Bu sözü kralın ağzından duymak beni mutlu kılıyor. Montmartre'daki acıklı ve kanlı dövüşe gelince böylece onun sebebini de izah etmiş oluyoruz... Zaten bu işi, kralımıza bildikleri gibi anlatmışlardır. Aslında orada bal gibi hırsızlık yapacaklardı. Oğlum ne yapsın? Hem canını hem de anasından kalan mirası korumak zorunda kaldı. Haydutlar tarafından yolu kesilen yolcu da bundan başka bir şey mi yapar?"

Kral, Pardaillan'ın sert kelimeler kullanmasının biraz kendisine de dokunduğunu aklına bile getirmedi. Zaten şövalye de, kralı iğnelemek istemiyordu. Onun asıl kastettiği, Concini'ydi. Oysa Henri, şövalyenin, rahiplerden bahsetmek istediğini sanarak:

"Sully'ye hemen emir vereceğim," dedi. "Bu kazılardan vazgeçsin..."

Pardaillan hemen atıldı:

"Yok, majeste... Sakın bunu yapmayın... Tam tersine, hanl hanl kazmaya devam etsin... Bu bana lazım... Yalnız, hem Mösyö Sully'ye hem muhafız komutanına hem de bütün güvenlik kuvvetlerinize emir buyurun. Jehan'ı rahat bıraksınlar. Tabii kanunlara aykırı işler yapmadığı takdirde rahat bıraksınlar diyorum."

Henri, hiç tereddüt etmeksizin, kayıtsız bir tavırla:

"Nasıl isterseniz öyle olsun, Pardaillan," dedi. "Fakat size bir soru daha soracağım: Mademki bu kadar çok şey biliyorsunuz, elbet buna da cevap vereceksiniz... Söyleyin bana... Nasıl oldu da oğlunuz, yıllardır içine insan girmeyen o idam tribününün altında barut buldu?.. Nasıl oldu da binayı havaya uçuran ve bunca kişinin canına mal olan o müthiş patlayıştan sapasağlam kurtulabildi?"

Pardaillan, gülümseyerek anlattı:

"Çok basit, majeste... Bu idam sehpasının altında kimsenin bilmediği bir mağara var. Prenses Fausta da meşhur hazinesini işte o mağaraya gömmüştü."

Henri, merakla ve soluk soluğa:

"Yaa!" dedi. "Demek oğlunuz bunun için oradaydı. Peki ama

barutu nereden buldu?"

"Efendim, prenses bu servetin peşine düşüleceğini pekâlâ biliyordu. Bu uğurda bütün tedbirleri almaktan geri kalmadı. Önce Montmartre başrahibesiyle bir anlaşma yaptı. Bu anlaşma yazılıydı ve böyle yapılmasına tek sebebi de, herkesin bu hazinenin manastır arazisi içinde saklı bulunduğuna inanmasını sağlamaktı..."

Henri gittikçe artan bir hayret ve ilgiyle sordu:

"Oysa hazine, manastır arazisi dışında ve her gün bir sürü insanın geçtiği bir meydanlığın altına gömülüydü, değil mi? Doğrusu çok zeki kadınmış..."

"Ne demezsiniz?.. Prensesin zekası da, icatları da pek müthişti... Ben bu hususta pek tecrübeliyimdir."

Şövalye bir an için kendine hâkim olamayarak gözlerini bir noktaya dikti. Birkaç saniye, dalgın dalgın bakarak gençliğinin en hararetli ve heyecanlı anlarını yaşadı. Fausta adlı o kötülük dâhisi, harikulade dilber kadınla yaptığı müthiş, tüyler ürpertici ve uzun mücadeleleri hatırladı.

Kral, şövalyeyi acı ve karanlık düşüncelerinden sıyırmak için samimi bir tavırla:

"Ne durdunuz? Devam etsenize, dostum..." diye seslendi.

Pardaillan silkindi ve söze koyuldu:

"Bu dediğim mağara, daha büyük bir mağaraya bitişiktir. Fausta oraya, uzun bir kuşatmaya dayanacak kadar silah ve cephane yerleştirmişti. Ben bu mağarayı, İspanya'nın Sevilla şehrindeyken kendi ağından öğrenmiştim. Oraya nasıl girileceğini de anlatmıştı. Paris'e gelince girip dolaştım ve bol silah olmasına rağmen, yiyecek hiçbir şey bulunmadığını gördüm."

"Kuşatmaya karşı koymak için bol silah bulunması şart ama en aşağı beş günlük yiyecek de ister."

"Haklısınız, majeste... İşte ben de bu yüzden oraya erzak götürdüm ve erzakları bozuldukça tazeledim... Tabii eskidikçe daha nefis bir hal alan şaraplara hiç dokunmadım. Üst tarafını anlatmaya lüzum yok, değil mi?.. Oğlum, annesinden kalma silah ve cephaneyle kendini savundu."

Henri gülerek sözü tamamladı:

"Babasının yığdığı erzakla da karnını doyurdu... Şimdi anlaşılmayan bir taraf kalmadı... Demek ki oğlunuz, binayı havaya uçurduğu zaman bu mağarada bulunuyordu ve kendisine bir şey olmadı. Fakat ne de olsa buraya barutu ateşledikten sonra, fakat patlamadan önce girebilmek kolay mesele değil... Azizim, ben size bir şey söyleyeyim mi?.. Bu sizin oğlan esaslı bir delikanlı... Hani, kimin tohumu olduğu hemen belli oluyor."

Pardaillan bu iltifat karşısında zarif bir reverans yaptı... Hazinenin nerede bulunduğunu Pardaillan'ın apaçık söyleyişi, kralın dikkatini çekmiş ve onun kendisine bu derece güvenmesi çok hoşuna gitmişti. Fakat bu konuda herhangi bir şey söylemedi.

Pardaillan istediğini elde etmiş, artık konuşulacak bir şey kalmamıştı. Kralın, oğluna karşı tarafsız kalmasına uğraşmış, bunda başarı sağlamıştı. Henri'nin Jehan'a bu kadar hoşgörüyle davranmaya karar verişine, yalnız kendi can korkusunun yol açmadığını biliyordu. Fakat bu noktanın artık önemi yoktu. Yeter ki kral, kendisine ve oğluna karşı bir rakip olmaktan çıksın ve mücadeleden çekilsin; öte yanı kolaydı. Şövalye ne Concini'yi ne Épernon'u ne kilise adamlarını ne de Léonora ile Marie de Médicis'i önemsiyordu. Zira hepsini kolayca ortadan kaldırabileceğine emindi.

Konuşma bitmişti; kraldan izin isteyerek arabadan indi ve oğluna, yanına gelmesini işaret etti.

IV. Henri arabada kalmış, bir kenarda bekleyen yakınlarını yanına çağırmıştı. Hepsi de koşuşup geldiler. Arkalarında askerler, muhafızlar ve halk toplandı. Kral arabasının kapısına yaklaşıp, ileride toplanmış olan kalabalığın en gerisindekilerin bile duyacakları kadar gür sesle bağırdı:

"Neuvy, size yanlış haber vermişler... Şu gördüğünüz mösyö, Yiğit Jehan, gerçekten kahraman ve mert bir asilzadedir, herkesin hayranlık ve saygısına da layıktır. Az önce kendi hayatını tehlikeye atarak benim canımı kurtardı."

Henri'nin bu sözlerinden sonra ortalığı derin bir sessizlik kapladı... Fakat saray halkıyla asilzadeler, tavır ve hareketlerini kralınkine uydurmakta zorluk çekmediler. Artık Jehan'a bakarken hepsinin yüzü gülüyordu.

Concini de bunlardan biriydi ama içten içe köpürüyordu. Zorla

gülümsemeye mecbur kaldığı için, tebessüme benzetmeye çalıştığı vahşi ve asabi bir çizgi, üst dudağının ucunu yukarıya doğru kaldırmış; yüzünü daha beter ekşitmişti. İçini boğucu bir hiddet bürürken, kendi kendine söyleniyordu:

"Lanet olsun! Bu uğursuz serseri olmasaydı, kral çoktan geberip gidecekti. Ve ben, bütün Fransa'ya hâkim olacaktım. Ama bunu, senin yanına bırakmayacağım, Pardaillan'ın oğlu... Seni mahvedinceye kadar bana durmak, dinlenmek yok."

Öyle müthiş bir hayal kırıklığına uğramış ve o kadar kızmıştı ki artık her türlü ihtiyat tedbirini unuttu. Kralın yakın dostlarından olmadığını, bu yüzden de söze karışmaması gerektiğini hesaplayamadı ve ileriye doğru iki adım atarak bağırdı:

"Majeste!.. Bu kahraman asilzade benim hizmetimde çalışırdı. Size, kendisi hakkında istediğiniz bilgileri verebilirim..."

IV. Henri, bu zibidi İtalyan'a aşağılayıcı, kibirli bakışlarla baktıktan sonra, soğuk bir sesle:

"Gereği yok, mösyö!" dedi. "Yeter derecede bilgi aldım."

Pardaillan'ın oğlu, bu çeşit hakaretler karşısında ağzını kapayıp kalacak nitelikte bir insan değildi. İki adım öne fırlamasıyla söze başlaması bir oldu:

"Majeste, sizden rica ederim. Concini'nin söylemek istediklerini söylemesine, içini dökmesine izin verin. Kendisi benim amansız düşmanlarımdan olduğu için hakkımda söyleyeceklerinin bence pek büyük bir önemi vardır. Yine düşmanlarımdan biri olan Épernon'un lakırdıları da paha biçilmez değerde olacaktır. Hatta düşmanlarımdan üçüncüsü olan ve şimdilik burada bulunmayan bir kilise adamının söyleyeceklerine de lütfen kulak verme tenezzülünde bulunursanız... Concini! Épernon! Nasıl, o rahibi de buraya çağırtalım mı?"

Jehan bu soruyu sorarken, meydan okuyormuş gibiydi. Kral da bu sözlerde gizlenen tehdidi fark etti. Fakat ne biçim bir tehditti? Babasına çok benzeyen bu müthiş adam, acaba yine neler tasarlıyordu?.. Concini'yle Épernon'un yüzlerine bakarak Jehan'ın tehditlerinin manasını anlamaya çalıştı.

Hiddetinden bembeyaz kesilerek ilerlemiş olan Concini, celladın

baltasını görürmüşçesine irkilmiş ve gerileyip afallamıştı. Épernon ise tam tersine öne doğru ilerledi ve mırıldandı:

"Ne yapıyorsunuz? Delirdiniz mi siz? Bizi mahvetmek mi istiyorsunuz?"

Sonra hemen krala döndü ve yüksek sesle:

"Majeste... Bu sayın asilzadenin yiğitlik ve mertliğini alkışlar ve överim," dedi. "Fakat benim kendisine düşman olduğumu söylemekle hata ediyor. Oğlum Candale'ın hayatını kendisine borçlu olduğumu henüz unutmadım."

Dükün bu sözleri Concini'nin kendisini toparlamasına fırsat vermişti, Kral, Concini'nin bir şeyler söylemesini bekliyormuş gibi duruyor, aynı zamanda, "Söyleyeceğin sözlere dikkat et... Ben de ona göre cevap vereceğim," demek isteyen bir tebessümle ona bakıyordu. Concini, kızgınlığından tir tir titreyerek:

"Majeste..." diye kekeledi. "Ben ve mösyö birbirimizi hiç sevmeyiz. Bununla beraber, kendisinin gayet dürüst bir insan olduğunu söylemek istemiştim."

Jehan'ın hafifçe başını eğmesi, bu söze bir diyeceği olmadığını gösteriyordu. Pardaillan, Italyan'ın sözünden dönmesine güldü. Kral, işi kapatmayı daha doğru bulup konuyu değiştirdi ve hâlâ saygıyla eğilmiş duran asilzade kalabalığını süzerek:

"Efendiler!" dedi. "Size Mösyö Jehan'ın dostlarımdan olduğunu söylemek isterim, Dostlarımı, gerektiğinde nasıl koruduğumu sizler pekâlâ bilirsiniz. Burası unutulmasın!"

Eğik başlar, biraz daha büküldükten sonra doğruldu ve sanki bir işaret verilmiş gibi, hep bir ağızdan bağrıştılar:

"Yaşasın kral!"

Gerideki halk topluluğu, bu sözleri yine büyük bir coşkunlukla tekrar edip durdu. Fakat bu sefer paralamak istediği adamı, bir kurtarıcı olarak omuzlarına taşımak istediği görülüyordu. Bütün bu değişiklik, kralın, Jehan'ı arkadaş olarak tanıdığını yüksek sesle ilan etmesinden ileri gelmişti. Devir böyleydi çünkü.

Henri, Jehan'a döndü ve tatlı bir ses tonuyla:

"Mösyö Pardaillan, size önemli bazı şeyler söyleyecek!" dedi. "Onları göz önüne almanı bilhassa rica ederim..."

"Majeste kralımın arzuları, benim için emirdir!"

"Evet, ama emirlerimin hoşunuza gitmesi şartıyla... Bir zaman böyle söylemiştiniz. Aksiliğe bakın ki emirlerim de her zaman hoşunuza gidecek gibi olmuyor."

Jehan ister istemez güldü:

"Ama yanılmıyorsam o zaman kral, kendisine itaat etmememin yerinde bir davranış olduğunu tasdik buyurmuşlardı. Zaten benim itaatsizliğim, sadece majestenin hayatını kurtarmak uğrunda olmadı mı?"

Henri başıyla onayladı ve hiç sesini çıkarmadı.

Bellegarde ve Liancourt, arabadaki yerlerine oturmuşlardı. Arabacı da dizginleri yakaladı. Kopan fırtınanın, kendisine bir zarar vermeden geçip gittiğine sevinen muhafiz komutanı da arabaya yanaşarak krala sordu:

"Majestelerini uğurlamak şerefine erişecek miyiz?"

Kral bir iki saniye düşündükten sonra cevap verdi:

"İstemem, Neuvy... Mösyö Pardaillan'la, Mösyö Yiğit Jehan, sanırım beni Louvre'a uğurlamaktan kaçınmayacaklardır."

Pardaillan'la oğlu, bir sıçrayışta atlarına atlayıp arabanın iki yanına geçiverdiler.

Artık atlar da tamamen kendilerine gelmiş, sakinleşmişlerdi. Araba yola koyulurken kral, pencereden elini sallayarak:

"Hoşça kalın!" diye bağırdı.

Asilzadelerle halk, bir ağızdan cevap verdiler:

"Yaşasın Kral!"

YİRMİ ALTINCI BÖLÜM

Kralın arabası Buci kapısı yönünde uzaklaşınca Concini, Épernon ve Neuvy de birbirlerinden ayrıldılar. Her biri kendi kendine, için için kanlı intikam projeleri kurarak bir tarafa gitti. En arkaya kalan Concini, dört asilzadesini de yanına çağırdı:

"Saint-Julien, kızı kaçırma işi ne oldu?"

Yüzü sarılı olan silahşor, Concini'nin hiç beklemediği bir endişe ve tereddütle cevap verdi:

"Efendimiz, öyle umuyorum ki yarın her şey hazır olacak. Fakat kesin bir iddiada bulunmaya da pek cesaretim yok. Bana öyle geliyor ki bu işi başarmak istiyorsak acele etmemeliyiz."

Concini, bir an derin bir düşünceye dalmış, planlar hazırlıyormuş gibi göründü; hiç cevap vermedi. Saint-Julien'in endişesi, onun bu halini gördükçe artıyordu. Çünkü Concini, özellikle aşk işlerinde, hiç de sabırlı bir adam değildi. Ters bir karar vererek Saint-Julien'in projelerini altüst edebilirdi. Fakat silahşorun umduğu çıkmadı. Concini kararını verdi ama herhalde bu karar kendisi için de pek zor ve acıydı ki yüzü buruştu ve derin bir iç çekişiyle ızdırabını belli etti. Sonunda, Léonora'nın ikiyüzlü hafiyesini pek sevindiren şu cevabı verdi.

"Doğrusu... Bu işin aceleye gelir yanı yok. Bugün cuma, değil mi? Biz bu işi gelecek haftaya bırakalım. Mesela gelecek çarşambaya..."

Bu sözleri pek derin bir üzüntüyle söylemişti. Bertille'in kaçırılmasının bu kadar gecikmesine fena halde üzüldüğü belliydi. Bir süre daha böyle düşünceli kaldı ve nihayet, karşısında duran dört silahşoruna:

"O zamana kadar, o küçük evi bir dakika olsun gözden kaçırmayacaksınız," dedi.

Saint-Julien hayretle sordu:

"Evi kuşatacak mıyız?"

"Böyle bir şey söyleyen var mı? Uzaktan uzağa göz hapsinde tutacak ve kimseye bir şey fısıldamayacaksınız. Evdekilerden kimse, evin gözetlendiğini anlamamalı."

"Pekâlâ... Buna göre işi düzenleriz. Siz meraklanmayın. Şeytan bile bir şey çakamaz."

Concini hafif bir baş işaretiyle bu sözden memnun kaldığını belirttikten sonra, sert sert:

"Durun," dedi, "Hepsi bu kadar değil. Kızı ele geçirinceye kadar Yiğit Jehan'a hiçbir şey yapmayacaksınız."

Saint-Julien, Eynaus, Longval ve Roquetaille aniden doğruldular. Artık Pardaillan'ın oğlundan neredeyse efendileri kadar nefret ediyorlardı.

"Bunun sebebi ne?" dedi Saint-Julien. "Yoksa monsenyör, bu mendebur heriften öç almaktan vaz mı geçti? Ben kendi hesabıma vazgeçmem doğrusu..."

"Monsenyör arzu ederse, beni yanından kovabilir, fakat hançerimi o alçak keratanın kaburgalarına saplamaktan beni alıkoyamaz," diye devam etti Eynaus da.

"Onun canını cehenneme göndermeden içimin rahat etmesine imkân yok," dedi Longval

"Ve ben," dedi Roquetaille Onun canını almama babam bile engel olmaya kalkışsa, doğrusu öz babamı temizlemekten bile çekinmem..."

Concini dört fedaisine birkaç saniye memnun memnun baktıktan sonra:

"Boşu boşuna heyecanlanıyorsunuz," dedi. "Benim bir şeyden vazgeçtiğim yok. Sadece biraz geriliyorum. Sebebi de, hız alıp daha iyi sıçrayabilmek... Anlıyor musunuz?"

Dört arkadaş, efendilerinin kafasında yine müthiş bir dolap dönmekte olduğunu sezerek merakla yanaştılar. İçlerinden biri, saygılı bir tavırla sordu:

"İşin içinde iş var. Şunu bize de anlatsanıza, efendimiz."

Concini, bir an, müthiş bir düşünceye dalar gibi durdu. Sonra sapsarı yüzünü kaldırdı:

"Bu sefil keratayı beş-altı gün boşu boşuna, yani gidip sevgilisiyle koklaşsın diye mi serbest bırakıyorum sanıyorsunuz? Hayır, amacım ona güven vermek ve kralın savurduğu tehditten sahiden korkmuş olduğuma onu inandırmak... Hepsi o kadar... Ama bu beş-altı günü de boş geçirmeyecek ve yardımınızla, ağımı iyice gereceğim... Sonradan o ağın içine kendiliğinden düşecek. Ondan sonra da, emin olun ki yeryüzünde onu bizim elimizden kurtaracak bir kuvvet daha yoktur."

Dört kibar haydut memnunluklarını da, biraz önceki kızgınlıkları kadar coşkunlukla ortaya koydular. Concini bir işaretle, onları biraz daha yanına yaklaştırarak düşüncelerini teker teker anlattı.

Concini'nin nasıl bir plan kurmuş olduğunu yakında göreceğiz. Şimdilik şu kadarını söyleyeyim ki Floransalı sözlerini bitirince, dört arkadaşın yüzlerinde vahşi bir sevinç belirdi ve efendilerini hayranlıkla süzerek, o ne dediyse hepsini onayladılar. Sonra hep birlikte atlarına atladılar ve Concini'nin konağına döndüler.

Bu sırada Pardaillan'la oğlu da arabanın yanında Louvre Sarayı'na ulaşmış ve kendilerine büyük bir sevgi ve iltifat gösteren kraldan, ayrılma izni istemişlerdi. Sarayın avlusuna girerken, şövalyenin gözüne ilk çarpan insan, Komutan Vitry oldu. Pardaillan, onu görür görmez gülümsedi ve bu sırada yanında bulunan Bellegarde dükünün koluna ahbapça yaslanarak, önden giden kralın duyabileceği bir sesle yüzbaşıya şöyle dedi:

"Mösyö Vitry... Buyurun, atınızı getirdim. Doğrusu pek mükemmel bir hayvan. Beni kuş gibi uçurup tam zamanında krala yetiştirdi. Hem de pek mutlu bir rastlantı sonucu olarak, tam majestenin arabasının hayvanları susuzluktan çaya doğru hızlandıkları sırada yetiştim. Bu yetişiş kralımızın hayatını kurtardıysa, majeste canını hiç şüphesiz benden ziyade size borçludur."

Vitry, IV. Henri'den tarafa baktı. Kral da hiç durmadan ve başını çevirmeden keyifle seslendi:

"Vitry, bunu unutmayacağım. Hiç merak etme..."

Cevap beklemeden kendi dairesine girdi.

Komutan, Pardaillan'a yaklaşarak elini uzattı:

"Doğrusu, Mösyö Pardaillan, ömrümde sizin kadar kibar ve yüce gönüllü bir asilzade tanımadım. Bana bundan sonra en sadık ahbaplarınızdan biri olarak bakmanızı çok rica ederim."

"Mösyö, bahşettiğiniz dostluktan büyük bir şeref duyduğuma inanın. Bana bu işte yapmış olduğunuz yardımı krala bildirmem gerekirdi."

Tam bu sırada Yiğit Jehan'ın sesi duyuldu:

"Vay canına! Ben de atımı başkasından aldığımı az kalsın unutuyordum. Şimdi aklıma geldi."

Vitry, kralı uğurlayanlardan birinin de Jehan olduğunu görmüştü. Bu, çağın en namlı insanlarının bile nail olamadıkları büyük bir şerefti. Bu hesapça, şu delikanlı da şüphesiz basit bir insan değildi. Zeki yüzbaşı bir Pardaillan'a, bir de Jehan'a anlamlı anlamlı bakmaya başlamıştı. Pardaillan hemen onun ne demek istediğini kavrayarak delikanlıyı, yüzbaşıya takdim etti. "Yiğit Jehan" adını duyar duymaz, Vitry'in gözleri, yuvalarından fırlayacakmışçasına büyüdü:

"Nasıl, Yiğit Jehan mı dediniz? Sakın bu mösyö, o akıllara durgunluk veren Montmartre olayının kahramanı olmasın?"

Pardaillan güldü:

"Ta kendisi, komutan... Hakkında birçok söylenti çıkarılmış olan bu delikanlının, majesteye büyük hizmetleri dokunmuştur. Bu yüzden kral da kendisini sevgi ve iltifatıyla şereflendiriyor."

Zaten Vitry de, kralın delikanlıya gösterdiği sevgi ve saygıyı hemen sezmiş, kendi hesabına o da saygılı davranmakta gecikmemişti. Pardaillan'a yalvarır gibi bir tavırla:

"Mösyö Pardaillan," diye söylendi. "Mademki bu attan hoşlandınız. Lütfen bunu sevgimin ve şükran borcumun küçük ve değersiz bir belirtisi olarak size hediye etmeme izin verin."

Şövalye her zaman yaptığı gibi, bu sefer de reddedecekti, ama oğlunun bu ata pek hayranlıkla baktığını sezince caydı. Kurnaz kurnaz gülümseyerek:

"Mösyö," dedi, "doğrusu bu kadar ısrarla verdiğiniz bir hediyeyi kabul etmemeye cesaretim yok. Ama benim atım var. Üstelik birkaçını birden besleyecek kadar da zengin değilim. Onun için bu

değerli atı, genç arkadaşıma bağışlıyorum... Onun atı yok... Oysa her asilzade gibi onun da bir ata ihtiyacı var."

Yine kurnaz kurnaz gülümseyerek oğluna döndü. Jehan direniyor, başıyla kabul etmek istemediğini gösteren hareketler yapıyordu. Fakat gözlerinde bu kadar güzel bir hayvana sahip olmanın verdiği sevincin parıltıları da vardı.

Komutan ise atının bir başkasına bağışlanmasına biraz içerlemişti. Ama hiçbir şey belli etmedi ve aynı nazik tavırla söylendi:

"Mademki bu at sizindir şövalye, ne isterseniz yapabilirsiniz tabii..."

Jehan, şimdi bir yandan ata olan müthiş tutkusuyla, öte yandan da fazla arsız görünme korkusuyla boğuşuyordu. Şövalyeye döndü:

"İyi, ama mösyö, bu kadar değerli bir hediyeyi nasıl kabul ederim?"

Pardaillan onu adeta azarladı:

"Aman, size verdiğim bu hediyeyi reddetmeye kalkarak bana hakaret etmeyin."

Jehan, Vitry'in yüzüne baktı. Yüzbaşı, bu bakışı kaçırmamıştı:

"Kabul edin, mösyö," dedi. "Bu asil hayvan Mösyö Pardaillan'dan sonra yakışsa yakışsa ancak size yakışır."

Jehan, teşekkürünü belirtmek üzere eğildi ve atı daha yakından seyredebilmek için şövalyeyle yüzbaşıdan biraz ayrıldı. Bunu fırsat bilen Pardaillan, hemen Vitry'e eğildi ve dedi ki:

"Mösyö, bu atı Yiğit Jehan'a verdiğinizi kralın kulağına ulaştırmaya çalışın. Bakın kral o zaman ne kadar iltifat edecek."

Vitry, atın bu delikanlının eline geçmesinin kendisine kralın gözünde itibar kazandıracağını duyunca artık pişmanlık duymaz oldu. Pardaillan'a:

"Benim, sizin kadar yüce gönüllü ve sadık bir ahbabım daha yok!" dedi.

Jehan birkaç adım ilerlemiş, yeni sahip olduğu atı, büyük bir dikkatle inceliyordu ki Pardaillan sordu:

"Peki, sahibinden zorla aldığınız öteki atı ne yapacaksınız?"

"Tekrar sahibine göndermek istiyordum ama bilmem ki... Şaşır-

dım kaldım! Zira bu at, Concini'nindi."

"Yaa, demek öyle haa?" diye haykırdı Pardaillan, oğlunun muzip gülümsemesine bilmiş bir gülümsemeyle karşılık vererek.

"Öyle ya... Şimdi, Concini'nin benim bu atın üstüne yatmak istediğimi sanmasına tahammül edemem. Fakat kendi elimle atı götürüp ona teslim etmek de bana ağır gelecek..."

Göz ucuyla oğluna bakan şövalye:

"Öyleyse, bari atı birisiyle gönderin," dedi.

Jehan yine itiraz etti:

"O zaman da götürmekten korktuğumu sanmayacak mı?"

Pardaillan yine güldü:

"Öyleyse birlikte gidelim."

Bunun üzerine binbir teşekkürle ve nazik sözlerle Vitry'den izin aldılar. Komutan da hediye ettiği atı Pardaillan'ın oturduğu hana göndereceğini bildirdi.

Jehan, Roquetaille'in atını dizginlerinden tutarak yedeğine aldı ve birlikte Concini'nin evine kadar gittiler. Konağa vardıklarında, Concini ve adamları da henüz gelmişler, atlarından iniyorlardı. Jehan babasının kulağına:

"Doğrusu, koşulların bu kadar uygun olduğu bir zamanda geleceğimizi tahmin etmemiştim," diye fısıldadı.

Şövalye dövüşe hazır bir kenarda beklerken, delikanlı da atı Concini'yle ücretli haydutlarının yanına kadar sakin sakin getirdi.

Concini de, muhafızları da, delikanlıyı görünce şaşkınlıklarından taş kesilmiş gibi kalakalmışlardı. Fakat hemen kendilerini toparlamakta ve homurdanıp düşmanca tavırlar takınmakta gecikmediler. Hele Roquetaille, elinden zorla alınan atı görünce, kızgınlığından küplere bindi. Zaten Jehan'ın atı geri getirip vermeye cesaret edeceğini hiç ummamıştı.

Concini, dört silahşorun homurtularını duyunca onlardan tarafa dönerek alçak sesle söylendi:

"Ses yok!.. Kimse kımıldamasın!"

Dört arkadaş, hemen seslerini kısıp gözlerini efendilerine diktiler ve onun emrini beklemeye koyuldular.

Jehan da sakin duruyordu ama o da şaşıp kalmıştı. Burada kendisini kılıçlarla karşılayacaklarını ummuş; ona göre de bir karşılık vermeye hazırlanmıştı. Gerçi bu adamlar dostça bakmıyorlardı ama dövüşe başlayacaklarını belirtir bir halleri de yoktu. Delikanlı, Concini'ye güvenemediğinden Concini'nin yeni bir tuzak hazırlamış olduğunu düşündü ve dikkatli davranmaya başladı.

Küçük gruba, aralarında iki adım kalasıya kadar yaklaşınca, şapkasını çıkarıp zarif bir selam verdi. Bu zarif selam pek alaylı bir tavırla verildiği için ötede bekleyen Pardaillan bile kendini gülmekten alamadı. Concini hiddetlenmiş, sararmıştı ama istifini bozmadı. O da şapkasını çıkarıp selamı karşıladı. Dört haydut efendilerinin bu nazik selamına şaşmakla beraber tavırlarını onunkine uydurup Jehan'ı selamladıktan sonra saygılı bir tavırla durdular. Bu hale büsbütün şaşıran Jehan, Roquetaille'e dönerek:

"Mösyö," dedi, "sizden ödünç aldığım atı getirdim. Gerçi bu atı, pek nazik ve uysal bir şekilde almadım ama her asilzadenin saygı duyacağı bir mazeretim vardı. Size, sadece krala hizmet edebilmek uğrunda kabalık yaptım."

Bir yandan bunları söylerken, öte yandan da hayvanın dizginlerini, hayretinden donup kalmış olan Roquetaille'in koluna geçiriverdi. Concini bile adamının aptallaşmasına kızarak sert sert Roquetaille'e baktı ve bunun üzerine silahşor hemen kendine geldi. Sonra Jehan'ın nazik selamına, kendini adamakıllı zorlayıp kibar davranmaya çalışarak bir selamla karşılık verdi.

"Gerçekten de mösyö, her iyi beyefendi için kralın hizmeti her şeyden önce gelir."

Jehan, derin bir reveransla yeniden eğildi ve Concini'yle adamlarının yüzlerine bakarak, ağır ağır, onları kışkırtmak istemeyen bir tavırla söylendi:

"Yine görüşelim, baylar..."

Concini, Roquetaille, Longval, Eynaus ve Saint-Julien bu reveransa karşılık aynı zoraki nezaket gösterileriyle eğilip selam verirlerken, delikanlı artık arkasına bakmayı bile gereksiz görerek gerisin geriye, yavaş yavaş çekilip gitti.

O avludan çıkar çıkmaz, Concini'nin adamları, bir ağızdan bağırmaya koyuldular:

"Tanrı'nın cezası, şeytan herif!.."

"Burnumuzun dibine kadar sokulup bizimle imansızca alaya kalkıştı!"

"Domuz herifin gırtlağına sarılmamak için kendimi tıtmaktan mahvoldum!"

Sonra bir ağızdan devam ettiler:

"Yüreğini söküp köpeklere yem etmeli! Ateşte cayır cayır yakmalı! Bağırsaklarını deşmeli! Gözlerini oyduktan sonra canını cehenneme yollamalı!"

Concini hiç ses çıkarmıyordu. Yüzünün bütün rengi uçmuştu. Vücudu tir tir titriyor, alnında iri ter taneleri parlıyordu. Kendini tutmak için o kadar zorlanmıştı ki harap olmuştu. Fakat delikanlının uzakta gözden kaybolduğunu görünce, o da artık dayanamadı ve dişlerini gıcırdattı:

"Sabreden derviş, muradına ermiş," dedi. "Birkaç gün daha sabredin. Size yemin ederim ki bu uğursuz herifin küstahlığına son vereceğim. Ona bütün bu yaptıklarının topunu birden ödeteceğim ve dünyada hiçbir intikam, benim ona hazırladığım intikam kadar korkunç olmayacak!"

Dört adam, tehlike geçtikten sonra göğüslerini şişirerek hindiler gibi kabardılar:

"Zaten biz de kendimizi, bunu düşünerek zapt ettik ya, monsenyör. Yoksa buradan onun leşinden başka bir şey çıkmazdı!"

YİRMİ YEDİNCİ BÖLÜM

Yiğit Jehan, Concini'nin avlusundan çıkarken Pardaillan'ı unutmuş gibiydi. Şövalye, bir-iki adımda oğluna yetişti ve keyifli keyifli:

"Gidip Nicole kadının mutfağına şöyle bir göz atsak acaba nasıl olur?" dedi. "Yemek vaktinin çoktandır geldiğini karnımın zil çalması haber veriyor. Siz ne dersiniz?"

"Ne mi derim?.. Açlıktan neredeyse yerlere serileceğim. Şöyle güzel bir yemek, hiç reddedemeyeceğim tek şey olacak."

Hemen kol kola girip Saint-Denis Sokağı'na doğru yollandılar...

Jehan, bir süre sessiz yürüdükten sonra söze başladı:

"Doğrusu, Concini'nin, beni karşılayış şekline hâlâ şaşıyorum, mösyö..." dedi. "Hemen üstüme saldıracaklarını sanıyordum. Oysa beni en nazik tebessümleriyle karşıladılar. Gerçi biraz zoraki gülüyorlardı, ama gülüyorlardı ya... Acaba diyorum, kralın bana gösterdiği iltifat, bu herifi biraz olsun yıldırdı mı?"

Pardaillan:

"Bence böyle düşünmeyin," diye cevap verdi. "Sanırım, Concini yine kötü bir oyun hazırlıyor. Onun için her zamankinden daha uyanık bulunmalısınız. Bundan eminim."

Jehan, önemsemezmişçesine omuz silkti. Bu arada hana ulaşmışlardı. Nicole kadın, iki adamı gülerek karşıladı. Pardaillan'ın karınlarının açlığından bahsettiğini duyunca da hizmetçiler ve hademelere çarpa çarpa, mutfağa yemek hazırlamaya koştu.

Sofra hazırlanırken, komutan da, Vitry'in erlerinden biri, artık Jehan'a ait olan Rüzgâr adlı atı getirdi. Delikanlı, hayvanı görünce, Concini'yi de, Épernon'u da, kralı ve en önemlisi açlığı da unuttu, Ne zamandır beklediği oyuncağa sonunda kavuşmuş bir çocuk sevinciyle, hayvanı kendi eliyle ahıra götürdü; yapının en rahat köşe-

sine bıraktı. Önüne bol yem de koyduktan sonra oradan istemeye istemeye ayrıldı.

Delikanlıyı ahıra kadar takip eden Pardaillan da onun sevincine ortak olmuştu. Hanın yemek salonuna dönünce pek lezzetli yiyecek ve içecekle donatılmış sofranın başına çökerek iştahla atıştırmaya başladılar. Jehan yemek sırasında tekrar attan bahsederek sevinçle:

"Bu belki de benim için servet ve mutluluğun başlangıcıdır, mösyö," dedi. "Eğer öyleyse bunun da, sizi tanımak bahtiyarlığına eriştiğim günden beri sizden gördüğüm iyilikler gibi, yine sizin eseriniz olduğunu unutmayacağım."

Pardaillan, alaycı bir tavırla:

"Demek öyle sanıyorsunuz ha?" diye sordu,

"Mösyö Vitry, bu güzel hayvanı size hediye etmedi mi?"

Pardaillan ciddileşti:

"Canım, ben size attan bahsetmiyorum. Bunu gerçekten servet ve mutluluğun başlangıcı mı sanıyorsunuz, diye soruyorum..."

"Böyle sanmakta haklıyım, mösyö... Kral yine sizin aracılığınızla ve sizin sayenizde, bana dostça davrandı. Hem öyle sanıyorum ki..."

Pardaillan, oğlunun sözünü tamamladı:

"Kendisine bu kadar iyilik gösterdiğinizden ötürü tabii o da sizinle ilgilenecek."

"Evet, öyle umuyorum."

Pardaillan, kadehindeki şarabı keyifle süzerek bir yudumda içtikten sonra birdenbire sordu:

"Mösyö Vitry'in size verdiği at ne kadar eder dersiniz?"

"Sanırım zarif eyeriyle birlikte, en zorba at cambazına iki bin franka satılır."

"Evet, iki bin eder."

Biraz düşündükten sonra ve gözlerini delikanlının gözlerinin içine dikti:

"Siz kralı kurtarmak için hayatınızı hiçe saydınız. Şimdi saf saf düşünüyorsunuz ve 'Kral bu fedakârlığınıza karşılık hiç değilse geleceğinizi garanti altına alır,' diyorsunuz. Oysa gösterdiğiniz iyilik size

şu attan ve -eğer onu satarsanız- getireceği iki bin franktan başka beş paralık bir yarar sağlayamayacaktır, delikanlı... Eğer başka ümitlere kapılırsanız, acı bir hayal kırıklığına uğrarsınız."

Jehan'ın neşesi bir saniyede kayboldu:

"Doğrusu, hiç de cesaret verici değil," dedi.

"Ama böyledir işte..."

Sonra aralarındaki havayı daha da soğutan bir sessizlik oldu. Jehan, gözleri bir yere dalmış, düşünüyordu. Pardaillan, delikanlıyı hiç gözden kaçırmıyordu; gözlerinde, boyuna onu denemekte olduğunu belirten kurnaz bir kıvılcım parıldıyordu.

Şövalye bir an böyle sustuktan sonra devam etti:

"Sanıyorum ki bu durum sizi kraldan biraz soğutacak. Majesteyi bir kazadan kurtarmak gerekirse epey düşüneceksiniz..."

Jehan doğruldu:

"İşte bunda yanılıyorsunuz, mösyö... Ben krala, canının daima tehlikede olduğunu belirtirken, abartmalı konuşup kendime bir hisse çıkarmayı aklıma bile getirmedim. Kral gerçekten tehlikede. Ben ise, gizliden gizliye onu öldürmeye çalışanların izindeyim. Gerekirse, onu kurtarmak için kendimi tekrar tehlikeye almaktan çekinmem de..."

"Neden? Krala bağlığınızdan mı?"

"Öyle değil, mösyö... Şimdi mesela ben Concini'den nefret ediyorum, değil mi? Concini'yi, kılıcımın ucunda bulduğum anda, kılımı bile kıpırdatmadan, hiçbir vicdan azabı duymadan onun canını cehenneme yollayacak kadar nefret ediyorum, değil mi? Fakat buna rağmen, Concini'nin de bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu öğrensem, hiç tereddüt etmeden onu da korumaya çalışırım. Ama bu yine meşru bir kavgada, kendisini hiç duraksamadan gebertmeme engel olmaz."

Pardaillan'ın gözlerinde, sınırsız bir memnunluğun parıltısı belirdi ve takdir edici birkaç kelime mırıldandığı duyuldu. Jehan devam etti:

"Doğrusunu söylemek gerekirse, kralı korumaya çalışmamda başka bir sebep de var..."

"Neymiş bu sebep?"

"Kendisine de söyledim ya... Kral, Bertille'in babasıdır."

"Öyle ya... O da var. Ben işin o tarafını unutmuş gitmiştim..."

Pardaillan önündeki şarap kadehini, yine bir hamlede dikip içtikten sonra kayıtsız bir tavırla sordu:

"Siz, kralın hayatının tehlikede olduğunu nasıl öğrendiniz? Henüz bana anlatmadınız."

Jehan, yolda genç Candale kontuyla karşılaşmalarını ve onun kendisini evine götürüşünü anlattı. Sonra orada Épernon, Léonora ve Acquaviva arasındaki konuşmayı tesadüfen dinlemiş olduğunu söyledi. Olup bitenleri en ince noktalarına kadar ortaya koyuyor, şövalye de oğlunu derin bir dikkatle dinliyordu. Jehan'ın anlattıklarında, Pardaillan'ın da bilmediği birçok şey vardı; şimdi kafasında aydınlanmadan kalmış bir sürü şey açıklığa kavuşuyordu. Jehan'ın anlattıkları bitince:

"Madam Concini ile birlikte gelmiş olan rahip, neden bu kadar ısrarla benim öldürülmemi istedi?"

Birdenbire Pardaillan'ın yüzü asılmıştı. Çevresine şüpheli bakışlarla baktıktan sonra Jehan'a doğru eğilerek sordu:

"Bu Claude Acquaviva kim, biliyor musunuz?"

"Bilmiyorum doğrusu, mösyö..."

"Bu adam, müthiş Cizvit Rahipleri Kurulu'nun en yüksek başkanıdır."

"Cizvit Kurulu mu?.. Bu, kralı öldürmek için birçok kimseyi cinayete teşvik ettiği söylenen şu müthiş teşkilat değil mi?"

"Ta kendisi... Bugün de yine kralın canına kıyması için Ravaillac'ı kışkırtıp duruyorlar."

Jehan bir an dalgınlaştı. Sonra birdenbire silkinerek söylendi:

"İyi ama, bu Cizvit elebaşısının, benim gibi basit bir serserinin canına kıymakla eline ne geçeceğini yine de anlamış değilim."

Pardaillan bir süre ses çıkarmadan delikanlının yüzüne baktı. Şimdi, tutup ona, "Çünkü sen onların elde etmek istedikleri hazinelerin asıl sahibisin..." diyemezdi. Bunu söylemek, oğluna bu kadar çabuk açılmak istemiyordu. Ne var ki delikanlıyı bu tehlikeye karşı

uyanık bulundurmayı da ihmal edemezdi. Jehan'ı tehdit eden tehlikenin pek müthiş olduğunu iyice anlamıştı. Ama işin aslını söylemeden, onu bu tehlikeye karşı nasıl uyarmalıydı? Kafasını yoran bu düşünceyi epeyce evirip çevirdikten sonra nihayet bir çare buldu:

"Elbette sizden kurtulmak isteyecek. Çünkü neler tasarladığını biliyorsunuz," dedi.

Bu kadarcık bir sözle kurtulacağı ve onu inandıracağı ümidindeydi. Ne de olsa Jehan gençti ve fazla sorup soruşturmayı gerekli görmezdi. Hani düşüncesi bir dereceye kadar yanlış da değildi. Bundan birkaç hafta önce olsaydı, bu sebep Jehan'a hiç de aykırı veya kof gelmezdi. Fakat şövalye, haftalardan beri oğluyla bir arada olduğunu ve farkında olmadan onu eğittiğini unutuyordu. Oysa daha ilk karşılaştıkları andan itibaren oğlunun, kendisini örnek aldığını ve boyuna kendisine benzemeye çalıştığını aklına bile getirmiyordu. Aslında ta ilk günden beri söylediği her söz ve takındığı her tavır, oğlunun gözünden kaçmamış; delikanlı, bunları elemiş, dokumuş, hepsinden de yararlanmasını bilmişti.

Nitekim Jehan, Pardaillan'da daima takdir ettiği hatta ondan aynen almış bulunduğu o saf ve açık yürekli haliyle sormakta gecikmedi:

"İyi ama mösyö, bu rahibin benim öldürülmemi ısrarla istediği sırada, benim kendi tasarılarını bilip bilmediğimden hiç haberi yoktu ki... Eğer kendisini dinlediğimi bilmiş olsa, bu kadar apaçık konuşur muydu?"

Bu sözler, son derece saf bir tavırla söylenmiş olmakla beraber, çok makuldü. Pardaillan, şaşkınlığını gizlemek için şiddetli bir öksürüğe tutulmuş göründü. Öksürdüğü sırada ne cevap vereceğini düşündü ve sonra, Jehan'a acımış gibi görünerek:

"Çocukça düşünmeyin," dedi. "Haydi onun tasarılarını bilmiyordunuz diyelim; ya Concini'ninkileri de bilmiyor muydunuz?"

"Biliyordum ama onun rahiple ilgisi ne?"

"Ben size bir şey söyleyeyim mi? İster bilerek ister bilmeyerek yapmış olsunlar; Concini'yle karısı, bence bu rahibin elinde basit birer kukladırlar. Sizi Rats Sokağı'ndaki evin o daracık zindanına hapsettiği vakit savurduğunuz tehdidi, gidip o rahibe yetiştirmeden durabilirler miydi?"

Jehan'ın aklı yattı:

"Olabilir," dedi.

Pardaillan işin üstüne bastı:

"Böyle olduğu muhakkak... Siz, Concini'nin tasarılarını bilmediğiniz sürece Cizvitlerin elebaşısı bu işi Concini'ye idare ettirdi. Fakat onun tanındığını sezer sezmez idareyi hemen ele almakta gecikmedi."

Jehan biraz daha düşündü:

"Belki de böyledir. Gittikçe dediklerinize aklım yatıyor."

Pardaillan oğlunu iyice inandırmaya uğraştı:

"Öyledir, öyle... Cizvit Kurulu'nun Paris'te birçok binası olduğu halde basit bir manastırda ve rahipler arasında kendini belli etmeden yaşayan Acquaviva artık foyasının meydana çıkarıldığını ve bu yüzden tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu biliyor. Eminim ki şu anda manastırdan da çıkmış, başka bir yere gizlenmiştir. Ama yine de çok iyi biliyor ki, ne kadar saklanırsa saklansın sizden yakayı kurtaramayacağı için, her ne pahasına olursa olsun sizi ortadan kaldırması gerekir. Çünkü artık bu Concini meselesi filan değil; doğrudan doğruya kendisi ve Cizvit Kurulu'nun menfaatleri tehlikeye düştü. Aman evladım, dikkat edin ve gözünüzü dört açın... Acquaviva, sizin peşinizi bırakmayacak ve sizi mahvetmedikçe durup dinlenmek bilmeyecektir."

Bu sözleri, içinden şöylece tamamladı: "İyi ki ben de buradayım. Bu işin içinde ben de varım. Bu çocuğun sinsi hilelere kurban edilmesine asla fırsat bırakmayacağım."

Bu sözler, Jehan'da, en ufak bir telaşa bile sebep olmamıştı. Yüzünde sadece şaşmış olduğunu gösteren bir anlam vardı. Nitekim tasasız bir tavırla söylenmekten kendini alamadı:

"Şaka yapıyorsunu sanırım," dedi. "Bu aciz ve yaşlı rahibin bu kadar tehlikeli bir adam olabileceğine hiç akıl erdiremiyorum doğrusu..."

"Ne şakası?.. Şakanın sırası mı? Böyle bir şey aklıma bile gelmez. Şimdi her zamankinden daha ciddiyim. Beni tanırsınız, evladım, Öyle kolay kolay ve yoktan yere telaşlanacak bir adam olmadığımı da elbette bilirsiniz. Onun için bu sözlerime mim koyun... Sizin

aciz ve yaşlı dediğiniz bu rahip, dünyanın dört bucağına kol salmış binlerce casusun elebaşısıdır. Onun casusları, her yere burunlarını sokmuşlardır. Şehirlere olduğu kadar köylere, saraylara olduğu kadar kulübelere ve manastırlara, hatta Louvre'a bile... Onun muazzam bir bütçesi vardır ve gerekirse milyonlar harcar. Fakat papayı da, kralı da tahtları üstünde tir tir titretir. Siz onun için nesiniz ki? Eğer gözünüzü açmazsanız sizi bir kaşık suda boğar ve benim şu bardağı avucumda kırışımdan daha kolaylıkla eziverir."

O anda boş bardağı elinde kıvırıverdi:

Jehan yarı alaylı yarı ciddi:

"Mösyö, beni telaşlandırıyorsunuz," dedi.

"Sizi telaşlandırmak ya da korkutmak niyetinde değilim. Yalnız size, tahmin ettiğinizden, aklınıza gelebileceğinden çok daha güçlü-kuvvetli bir düşman karşısında bulunduğunuzu gözden uzak tutmamanız gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Jehan yine alay edecek oldu:

"Biraz da mübalağa ediyorsunuz ya..."

Şövalye omuz silkerek devam etti:

"Bir yandan Neuvy sizi ele geçirmeye çalışacak. Öte yandan Concini, ikide bir haydutlarını üzerinize saldırtacak. Bu onların eski âdetidir. Onlardan bundan başka bir şey beklenemez ve biraz zeka, bir parça da cesaret oldu mu, her ikisinin sataşmalarını da önleme imkânı vardır. Çünkü ikisi de hiç değişmeyen usullerle saldırırlar."

"Sanki şu ihtiyar rahip, daha fazla şeyler mi yapar?"

"Gerçi Acquaviva, size karşı kin beslemiyor ama o hepsinden daha tehlikelidir. Çünkü o size apaçık bir şekilde saldıracak değil. Onun size kuracağı tuzaklar, alçakça ve esrarengiz şeyler olacaktır. O sizi görünmeyen, beklenmeyen tehlikelerle karşı karşıya bırakacak ve kendinizi korumanıza imkân vermeyecektir."

Jehan hâlâ inanmıyordu:

"Öyleyse ben şimdiden hazırlanayım. Vah zavallı Jehan vah!" dedi.

"Eh, siz gülün, alay edin bakalım... Bu haliniz hoşuma gidiyor. Fakat yine sokakta yürürken dikkat edin. Belli olmaz, belki

de basacağınız toprağın altına barut yerleştirilmiştir ve bir anda havaya uçarsınız... Gözünüzü yukarıdan da ayırmayın. Ansızın bir dam çökebilir, altında ezilebilirsiniz. Arkanıza ve tenha köşelere göz-kulak olun. Çünkü kafanıza, nereden geldiği belli olmayan bir kurşun yiyebilirsiniz. Fırıncıdan aldığınız ekmeğe, açtığınız şişedeki şaraba iyi dikkat edin, içinde zehir bulunabilir. Evinize girmeden önce, ortalığı iyice araştırın. Odanıza da barut yerleştirmiş ve fitillemiş olabilirler. Yine aynı odada, tavanın kafanıza çökmesi de mümkündür. Yahut da döşeme, ayağınızın altında yıkılıverir. Daha... Ne bileyim işte... Bunlar aklınızdan çıkmasın ve gözünüzü dört açmayı unutmayın. Ama hayatınıza değer vermiyorsanız, o başka tabii..."

"Hayatıma neden değer vermeyeyim?.. Şimdi her zamankinden fazla önemsiyorum. Söylediğiniz sözlere tamamen inandığımdan emin olun. Bundan sonra çok uyanık olacağım."

Şövalye sözlerinin tesir ettiğini anlayınca memnun oldu. Jehan ise birdenbire konuyu değiştiriverdi:

"Peki ama siz bütün bunları nereden biliyorsunuz, mösyö? Lütfen bana da söyler misiniz?"

"Elbette söylerim. Çünkü benim başımdan geçenleri öğrenmenin size de epeyce faydası dokunacaktır."

Şövalye, Rahip Muhteşem Goulard'ı nasıl takip ettiğini ve gerçeği nasıl öğrendiğini anlattı.

Jehan hayretler içinde kalmıştı:

"Olur şey değil... Bizim obur, ayyaş Muhteşem Goulard da Cizvit casuslarından biri miymiş? Zaten her nedense bu adamın zavallı Ravaillac'a gösterdiği dostluğun arkasında sinsi ve gizli bir amaç bulunduğunu sezer gibi olurdum. Ne var ki bu mendebur herifin bir Cizvit ajanı olduğu hiç aklıma gelmemişti!"

"Muhteşem Goulard'ın bu gizli kurulun elebaşılarından biri olduğuna artık hiç şüphem yok. Dediklerimin mübalağalı olmadığını, şimdi artık iyice kavradınız ya?"

Jehan içtenlikle ve tam bir inançla cevap verdi:

"İnanıyorum size mösyö... Gözlerimi açtığınız için çok teşekkür ederim."

Sonra da, şövalyeden izin almak için ayağa kalktı. Pardaillan sordu:

"Bugün ne yapacaksınız bakalım?"

"Bertille'den haber almak için Gringaille'i görmeye gideceğim. Sonra da Ravaillac'ı bulmaya çalışacağım."

"Neden? Onu Angoulême'e dönmekten vazgeçirmek için mi?"

"Hayır... Bir an önce oraya dönmeye ikna etmek için... Bu sabah onu memleketine göndermek istiyorlardı, ama bugünkü suikast teşebbüsleri suya düşünce, Ravaillac'ı tekrar Paris'te alıkoymaya uğraşacaklardır... Bilmem siz ne dersiniz, mösyö?.."

Pardaillan bu düşüncede olduğunu başıyla belirterek sordu:

"Bu gece Arbre-Sec Sokağı'ndaki evinizde mi kalacaksınız?"

"Tabii."

Şövalye bir saniye düşündükten sonra:

"Bugün de orada kalmanızda bir mahzur yok..." dedi. "Henüz size tuzak hazırlamaya vakitleri olmamıştır. Fakat dinleyeceğinize söz verirseniz, size bir öğütte bulunmak isterim."

Jehan gülümseyerek:

"Neyin nesi olduğunu bilmeden nasıl söz vereyim?" dedi. "Hele siz bir söyleyin de..."

"Yarından tezi yok evinizden taşının; Montmartre'a gidin ve mağarada yatın. Gerçi mağarada yatak namına kuru ot demetinden başka bir şey yok ama hiç olmazsa tehlike de yok..."

Jehan dalgın dalgın:

"Size hayır demiyorum," dedi. "Fakat bu geceyi herhalde Arbre-Sec Sokağı'nda geçireceğim."

"Öğleyin saat bire doğru ben de gelirim. Birlikte nişanlınızı görmeye gideriz."

Jehan, heyecanla şövalyenin ellerini tutarak bağırdı:

"Bana o kadar büyük bir şefkat ve ilgi gösteriyorsunuz ki mösyö, babam olsaydınız daha fazlasını yapamazdınız."

Pardaillan, ömründe ilk defa olarak, gözlerine dikilen ıslak bakışlara dayanamadı ve yüzünü çevirmek zorunda kaldı. Oğlu çevik

adımlarla uzaklaşırken şövalye de uzun uzun ardından bakıp kendi kendine mırıldandı:

"'Babam olsaydınız, daha fazlasını yapamazdınız,' dedi. Keşke babası olduğumu söyleyiverseydim. Birdenbire hiddetle tepindi: "Nasıl olsa o mağaraya gidecektir. Sanırım, milyonların nerede olduğunu da biliyor. Evet evet, mutlaka biliyor. Oysa bana her şeyi söylediği halde hazineye dair bir tek kelime bile çıtlatmadı... Neden acaba?.. Ah, bu kararsızlık içimi yiyor. Şu oğlanın ne biçim bir karaktere sahip olduğunu kesinlikle tez elden öğrenmezsem, bütün rahatım kaçacak."

YİRMİ SEKİZİNCİ BÖLÜM

Pardaillan, Acquaviva'nın manastırdan çıkmış ve başka bir yere saklanmış olması gerektiğini söylerken hiç de yanılmıyordu.

Cizvit teşkilatının ihtiyar elebaşısı, manastıra döner dönmez Başrahip Joseph babayla kısa bir konuşma yapmıştı... Yarım saat sonra manastırın kapısı ardına kadar açılmış ve Acquaviva bir katır üstünde dışarıya çıkmıştı. Peşinden kapıya gelen Joseph baba herkesin duyması için sesini gerektiğinden fazla yükselterek:

"İyi yolculuklar dilerim, kutsal babamız..." diye kendisini uğurlamış ve Acquaviva da aynı şekilde:

"Konukseverliğe çok teşekkür ederim..." demişti.

Sonra ağır demir kapı gıcırdayarak kapanmış ve Acquaviva da cübbesinin kukuletasını gözlerinin üstüne kadar indirerek, katırın nal sesleriyle tıngır mıngır oradan uzaklaşmıştı...

Katır, Gaillon Sokağı'na yaklaşırken, Saint-Roch Kilisesi'nin merdivenli, taraçaya benzeyen giriş kapısında birdenbire bir rahip belirmiş, hızla merdivenleri indikten sonra, yolunu şaşırmışçasına, sağa mı sola mı gideceğini bilemez halde yolun ortak yerinde durmuş, çevresine bakınmaya koyulmuştu.

Acquaviva bu rahibe yaklaşınca esrarengiz bir işaret çaktı. Rahip de benzeri bir işaretle karşılık verdi.

Cizvitlerin reisi, katırını durdurmadan bu rahibin yanından geçti ve geçerken de sadece şu kelimeyi mırıldandı:

"Ruilly!"

Rahip bu sözü duyar duymaz şaşkınlığından sıyrılıverdi. Ve birdenbire öyle bir hızla, Paris'e doğru yollanmaya başladı ki kısa zamanda katırı arkada bırakıp gözden kayboldu...

Acquaviva'ysa, Paris'e Saint-Honoré kapısından girdi ve hiç durmadan ta şehrin öbür ucuna, Saint-Antoine kapısına kadar yol aldı.

Bu yolculuk boyunca hep yavaş yavaş ilerlemişti. Saint-Antoine'a gelince katırını tırısa kaldırdı ve böylece hızlanarak Saint-Antoine Manastırı'nın dış duvarına ulaştı. Sonra ansızın sağa saptı ve kısa bir zamanda Ruilly köyüne ulaştı. Köyün başlangıcında, birbirlerinden düzensiz aralıklarla ayrılmış birkaç ev vardı. Acquaviva ıssız bir yapı önünde durdu. Burası köyün eski kral köşküydü. Rahip, babasının evine girermişçesine serbest serbest içeri girdi.

Aradan bir çeyrek saat henüz geçmişti ki Saint-Roch Kilisesi'nin önünde nereye gideceğini şaşkın şaşkın düşünen rahip, daha doğrusu Muhteşem Goulard, Acquaviva'ya ulaştı. Konuşma sona ererken Cizvitlerin elebaşısı, sahte sarhoşa şöyle dedi:

"Şimdi siz gidin evladım... Dediklerimin hiçbir noktasını unutmayın... Bilhassa bu delikanlının tez elden ölmesi gerektiği hiç aklınızdan çıkmasın... Cizvitliğin istikbalinin buna bağlı olduğunu daima göz önünde bulundurun."

Muhteşem Goulard sakin sakin, fakat müthiş bir tavırla ve kesinlikle:

"Ölecektir!" dedi.

Yine o gün akşamüstü Acquaviva tekrar katırına bindi ve en ıssız yollardan geçerek Saint-Antoine Manastırı yönüne doğru yola çıktı. Croix-Faubin'i geçti, Popincourt'a indi, Courtille'e ulaştı, Montfaucon boyunca yürüdü ve böylece şehir surunun etrafında geniş bir daire çizerek Saint-Laurent'e ulaştı. Banliyöde, Porte Saint-Martin'den yaklaşık yüz adım ötede bir keşişin beklediğini gördü. Acquaviva katırından indi. Keşiş katırı kaptı ve tek bir söz söylemeden gitti. Acquaviva yaya olarak, bu arada pelerini hâlâ gözlerinin üzerine kapalıydı, kapı kapanmadan birkaç dakika önce Paris'e girdi. Daha az dolambaçlı yollardan geçerek Heaumerie Sokağı'na ulaştı.

O zamanlar çok canlı olan küçük dar bir sokaktı burası. Lombards Sokağı'nın güneyine paralel uzanıyordu. Saint-Denis Sokağı'ndan sağdaki Savonnerie Sokağı'na, soldaki Vieille-Monnaie Sokağı'na kadar uzanıyordu. Vieille-Monnaie yakınlarındaki bu sokağın sonunda, Fort-aux-Dames adında bir çıkmaz sokak vardı, orada da Madam Montmartre'nin bir hapishanesi vardı.

Kadınlar Kulesi Zindanı, bu çıkmazın dibinde, üç katlı, iç karartıcı eski bir yapıydı... İçinde o zamanın hapishanelerinde bulunan

her şey vardı: Gardiyanlar muhafızlar, cellatlar ve bunların yamakları... Öte yandan çeşitli zandanlar, mahkûmları bağlamaya yarayan kalın zincirler, işkence odaları, işkence aletleri ve daha bir sürü şey...

Sadece mekân dar olduğundan, ayrıca mahkûmların sayısı göz önüne alındığında, orada tutulan insanların, başka yerlerde tutulan mahkûmlardan biraz daha talihsiz oldukları açıktı. Hepsi bu. Bu ayrıntılar gereksiz görünebilir. Daha sonra bunların gerekli olduğunu anlayacağız. Hatta muhtemelen buna geri dönmek zorunda kalacağız.

Biraz ileride, hapishanenin bitişiğinde iki katlı bir yapı daha vardı... Bu yapı her zaman kapalı pencereleri ve kapılarıyla yanındaki zindan kadar korkunçtu. Hatta zindandan daha da kasvetliydi... Çünkü hapishanenin kapı ve pencereleri hiç değilse arada sırada açılır, içeriye rahipler girer çıkardı... Oysa bu yapının herhangi bir pencere veya kapısının bir kerecik olsun açıldığını gören olmamıştı... Her haliyle esrarengiz ve dehşet vericiydi... Sahibinin kim olduğunu bilen olmadığı gibi içinde kimin oturduğu da belli değildi.

Hava tamamen kararmış sırada Acquaviva, bu yapının kapısına yöneldi. Ne vurmasına ne de seslenmesine lüzum kaldı... Kapı kendiliğinden açılıverdi... Kanadı açan, Muhteşem Goulard'dı. Sahte sarhoş, efendisini evin üst katına çıkararak iyi döşenmiş bir odaya soktu.

Acquaviva, girdiği yeri, pek önemsemediğini belirten bakışlarla süzdükten sonra kısaca:

"Gidelim," dedi.

Muhteşem Goulard, küçük bir pencere açtı. Acquaviva, dışarıya doğru eğilirken anlattı:

"Arkada küçük bir bahçe var. Şu yüksek duvarın öte yanında Vieille Monnaie Sokağı uzanır."

Acquaviva, yine kısaca:

"Gidelim," dedi.

Muhteşem Goulard, pencereyi kapayarak ufak kapıyı açtı. Dışarıya uzanan dar bir sofa vardı. Bir yanda yukarıya çıktıkları merdiven bulunuyor, tam karşıda da iri sürgülü bir kapı görünüyordu. Muhteşem Goulard, bu kapıyı gösterdi:

"Tavan arasına gider ama çıkacak yer yok... Kimsenin ayak bastığı bir yer değil..."

Sonra bu kapının tam karşısındaki duvara doğru yürüdü ve elindeki lambayı kaldırarak duvarda bulunan küçük düğmeyi aydınlattı. Parmağını bu düğmeye dokundurur dokundurmaz, duvarda o zamana kadar hiç belli olmayan küçük bir kapı açılıverdi. Bu kapıdan öte yana geçtiler. Girdikleri yer, demin çıktıkları odadan çok daha ufaktı... Pek sade döşenmişti... Muhteşem Goulard, yine anlattı:

"Şimdi artık Montmartre rahibelerinin binasına çıktık."

Sonra gizli kapıyı, ufak odanın içinden de açıp kapayan mekanizmayı gösterdi.

Acquaviva, bu mekanizmayı dikkatle süzdükten sonra yine:

"Gidelim," dedi.

Tekrar küçük sofaya dönerek dar merdivenden alt katın dehlizlerine indiler... Burada da önünde ilk durdukları şey, yine gizli bir kapı oldu ve Muhteşem Goulard, bunun da nasıl açılıp kapandığını efendisine gösterdi. Buradan geçerek dar bir dehlize girdiler. Bu dehlizin tavanı da alçak olduğundan, Acquaviva boynunu eğerek yürümek zorunda kaldı. Bir zaman yürüdükten sonra başka bir merdivene ulaştılar ve basamakları çıkınca bir avluya vardılar. Muhteşem Goulard:

"Şimdi Vieille Monnaie Sokağı'nın altından geçtik ve öte yana çıktık. Burası sokağın köşesidir... Pencerenizden burayı seyredebilirsiniz... Burada daima bir adam bekleyecektir. Gerekirse kendisine işaretlerle emrinizi bildirebilirsiniz," dedi.

Acquaviva memnun olmuştu:

"Mükemmel doğrusu!" dedi; sonra da hemen, "Haydi dönelim..." diye ekledi.

İki dakika geçmeden, esrarengiz ve kasvetli yapıya dönmüşlerdi. Üst kata çıkarlarken, Muhteşem Goulard sordu:

"Acaba monsenyör, gizli ve mekanizmalı odaları da görmek ister mi?"

Acquaviva, önemsemezmişçesine:

"Gereği yok," dedi, "odaya çıkalım."

Küçük odaya girdiler. Acquaviva, odadaki biricik koltuğa çöktükten sonra Muhteşem Goulard'a bir iskemle göstererek sordu:

"Şimdi söyleyin bana, oğlum. Ravaillac meselesi ne oldu? Pardaillan'ın oğlu, işlerimizi allak bullak etti. Şimdi Ravaillac'a yeniden ve her zamankinden fazla ihtiyacımız var." Acquaviva başarısızlıklarını belirten bu sözleri, hiç kızmadan, her zamankinden daha sakin ve tatlı tatlı söylemişti. Devam etti: "Ravaillae'ı memleketine dönmeye kandırmak için akla karayı seçtiniz... Şimdi onu tekrar burada alıkoymak için bütün kurnazlığınızı göstermek ve kim bilir ne kadar uğraşmak zorunda kalacaksınız... Nasıl, bu işi başarabileceğinizi umuyor musunuz?"

"Efendim, bu işin en zor tarafı, onu şüphe uyandırmadan buraya kadar getirebilmekte... Ama bunu da yoluna koyacağımdan eminim. Bir kere bu eve girerse, üst tarafı kolaydır. Demin size göstermek istediğim mekanizmalı, gizli odalarda her şey hazırlanıyor... Bir kere benim hazırladıklarımı seyrederse verdiği karardan hemen cayar... Bundan emin olun."

"Ya Yiğit Jehan?"

Muhteşem Goulard, bu soruya gülümseyerek cevap verdi:

"Bu işin de çaresini düşündük, efendim. Onu ortadan kaldıracağımız güne kadar, bir an bile peşini bırakmayacağız!.."

"Elimizi çabuk tutmalıyız, oğlum. Bu işin sürüncemede kalmaya hiç tahammülü yoktur."

"Orasını merak buyurmayın... Şu dakikada belki her şey olup bitmiştir bile..."

"Ben de öyle olmasını dilerim, evladım..."

Acquaviva bir saniye düşündükten sonra:

"Martyr Kilisesi'nin oradaki kazılar ne âlemde?" diye sordu.

"Yüzdük yüzdük kuyruğuna getirdik sayılır, monsenyör. Kâğıtta yazılı mihrap tamamen meydana çıktı gibi bir şey... Herhalde birkaç gün sonra hazineyi saklayan kapak da meydana çıkacaktır." Tam bu sırada kapıya hafifçe vuruldu. Goulard hemen ayağa kalkarak gidip kapıyı açtı. Çam yarması gibi bir rahip içeriye girdi ve monsenyörün ne yemeği emrettiklerini sordu. Acquaviva, hep aynı tatlı tavrıyla:

"Biraz ekmek, biraz meyve ve su getirin!" dedi.

İri yarı rahip gidince, Acquaviva Muhteşem Goulard'la konuşmasına devam ederek ona bir sürü tembihlerde bulundu. Beş dakika sonra dev rahip, emredilen yiyeceği içeriye getirdiğinde, Muhteşem Goulard ortadan kaybolmuştu.

YİRMİ DOKUZUNCU BÖLÜM

Yiğit Jehan, Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra Montmartre kapısından çıkmış ve dilber Perrette'nin evinin önünden geçmekle beraber, onlarda hiç durmamıştı... Hem yürüyor hem de ıslıkla şarkı söylüyordu. Porcherons Şatosu'na yaklaşırken, Gringaille saklı bulunduğu yerden fırlayıp arkasından yetişti. Jehan:

"Ne var ne yok?" diye sordu.

"Her şey yolunda, reis..."

"Güzel! Fakat her ihtimale karşı, evi dikkatle gözetlemeye devam edin. Gerçi bu görev can sıkıcıdır ama yakında bu işten kurtulacağınızı umuyorum."

Gringaille, samimiyetle itiraf etti:

"Doğrusu, gerçekten de can sıkıcı bir iş... Burasını gizleyemeyiz, reis... Fakat bu işi asil nişanlınız uğrunda yaptığımızdan, hiç yılmıyoruz. Hatta gerekirse onun için canımızı bile seve seve veririz. Öte yandan, işin içinde kardeşim Perrette de var. Carcagne kardeşime her zamankinden daha vurgun; bu yüzden işi sıkıcı bile bulmuyor. Sevgilisinin teneffüs ettiği hava içerisinde yaşadığına ve bazen da onu geçerken seyrettiğine pek memnunmuş. Ondan daha mutlu kimse var mı?.. Nöbetine vaktinden önce girdiği bile oluyor."

Jehan, ister istemez gülümseyerek sordu:

"Hâlâ Bout-du-Monde Sokağı'ndaki evde mi oturuyorsunuz?"

"Yine oradayız... Hani özenilecek bir tarafı yok ama evi manzarasından ötürü seviyoruz. Kirayı verince ev sahibiyle yine can ciğer kuzu sarması olduk."

Jehan, çekinilecek bir şey olmadığını anlamanın verdiği memnunlukla Gringaille'in elini sıkarak oradan ayrıldı. Gringaille, kendisine gösterilen bu iltifata delice sevinirken, delikanlı da Ravaillac'ı aramaya gitti. Yazık ki onu "Üç Güvercin" hanında bulamadı.

Hancı, Ravaillac'ın memleketine döndüğünü söylüyordu. Jehan, bu habere adamakıllı sevindi ve yine şehre yönelip Saint-Honoré kapısından girdi.

Dalgın dalgın yürüyordu. Pardaillan'ın kralla ilgili sözlerini hatırlamış; kolayca elde edivereceğini sandığı mevki ve servetin, gittikçe kendisinden uzaklaştığını düşününce keyfi kaçmıştı. Peki şu Montmartre harabeleri altında boşu boşuna yatıp duran muazzam hazineye ne demeliydi? Yine ister istemez o hazineyi hatırlamıştı. Şövalyenin, Acquaviva'nın kendisine oynayacağı haince oyunları açıklayan sözleri tamamen aklından çıkmıştı. Şimdi yalnız yerin dibinde yatan o milyonları düşünüyor ve kendi kendine:

"Şuraya gitsem de baksam mı acaba?" diye söyleniyordu.

Jehan birdenbire fikrini değiştirdi. Atına binip şöyle bir kırlarda gezinse ve hava alsa hiç fena olmayacaktı. Üstelik bu Rüzgâr adlı atın değeri hakkında bir fikir edinmiş olurdu.

Bu kararı verince, Saint-Denis Sokağı'na yönelerek Grand Passe-Partout hanının ahırına girdi. Atını kendi eyerledi ve üstüne biner binmez şehirden dörtnala çıkıp kırlara yöneldi. Bu gezinti onu o kadar avuttu ki neşesizliğinden kurtuldu. Hem bol temiz hava aldı hem de gerçekten bir rüzgâr gibi uçan atının fevkalade bir hayvan olduğunu görerek sevindi. Hava kararırken Paris'e döndü. Atını yine kendi eliyle ahıra bağladıktan sonra aynı sokaktaki ufak bir lokantada karnını doyurmaya gitti.

Buradan çıktığında vakit epeyce ilerlemişti. Sokaklar karanlık, ıssız ve sessizdi. Gidip bir an önce yatabilmek için hızlı hızlı yürümeye başladı.

Tam Béthisy Sokağı'na ulaşmış ve evine birkaç adımlık yolu kalmıştı ki arkasında ansızın hafif bir tıkırtı duyar gibi olunca hemen yana sıçrayıverdi.

Tam vaktinde davranmıştı... Yüzünün yanı başından ıslık çala çala bir kurşun geçti. Arkasından ikinci bir silah sesi daha duyuldu... Jehan, birdenbire yüzükoyun yere yuvarlandı; birkaç defa debelendikten sonra kımıldamadan kalakaldı.

Karanlıkta bir ses işitildi:

"Vuruldu!"

Ellerinde hançerleri parıldayan iki karaltı, binalara sürtünerek delikanlıya yanaştılar.

Deminki ses:

"Öldü galiba," dedi.

Başka bir ses cevap verdi:

"Ne olursa olsun, işi sağlama bağlamalıyız... Az para da almadık... Bu kadar cömertçe ödeme yaptıklarına göre, işi yarım yamalak bırakmaya gelmez doğrusu..."

Jehan hiç kımıldamıyordu. Ölmediyse bile bayıldığı besbelliydi. İki karaltı yavaşça yaklaştı. Üzerine doğru eğildiler ve hızla havaya kalkan hançerleri, karanlıkta şimşekler gibi parıldadı.

Fakat ikisinin de kolları aşağıya inemedi; aynı anda gırtlaklarından çıkan iniltiler duyuldu.

Jehan vurulmamıştı... İlk kurşun, yüzünün yanı başından vınlayarak geçtiğinde, Pardaillan'ın sözleri de kafasında bir şimşek gibi çakmıştı. Bu yüzden silah patlar patlamaz, kendisini yere atıvermişti. İki karaltının kendine yaklaştığını görmüş, fısıldaşmaları da duymuş fakat hiç tınmamıştı. Ne var ki gelenler üstüne eğildikleri sırada, neye uğradıklarını anlayamamışlar ve delikanlının iki ayağının havalanmasıyla, tekmeleri göğüslerinin orta yerine yemeleri bir olmuştu. Katillerin ikisi de birkaç adım öteye fırlamışlardı.

Jehan bunun üzerine, "Şimdi dillerini çözmeli," diye düşündü. Bir sıçrayışta iki herifin üstüne çökerek, olanca gücüyle gırtlaklarını sıkmaya başladı. Bu sıkışla, heriflerin dillerini çözmek şöyle dursun, ikisinin de öteki dünyayı boylayacakları muhakkaktı. Fakat bu usulün verimsiz olmadığı az zamanda görüldü. İkisinin de gözleri yuvalarından uğramışçasına büyüdü ve boğuk hırıltılarla yalvardılar:

"Merhamet, monsenyör!.."

Jehan bağırdı:

"Merhamet ha?.. Sizi namussuz köpekler sizi! Beni öldürmeniz için size kimin para vermiş olduğunu söylerseniz, bu yaptığınızı bağışlayacağım. Söylemezseniz, ikinizin de işi bitiktir."

Hem söylüyor hem de gırtlaklarını daha şiddetle sıkıyordu. Heriflerin biri, son bir çaba harcadı ve gırtlağından ancak çıkabilen boğuk bir sesle:

"Söz veriyorum, her şeyi söyleyeceğim," dedi. "Ama bu kadar sıkmayın beni boğuvere..."

Delikanlı parmaklarını gevşetti. Yanı başında duran iki hançeri, bir ayak vuruşuyla ta ötelere fırlatarak:

"Kim para verdi bu iş için size?" diye yine sordu.

"İnanınız ki bilmiyorum, monsenyör...

"Yalan söyleme!.. Gebertirim seni!.. Çabuk çıkar baklayı dilinin altından!.."

Herifin boğazına yapışıvermişti. Adam inleyerek hırıldayarak bağırdı:

"Namusum hakkı için bilmiyorum. Doğru sö..."

Delikanlı, herifin doğru söylediğini anlıyordu. Gırtlağını bir daha bıraktı fakat:

"Az önce bu iş için size para verildiğini kendiniz söylemiyor muydunuz?" demekten de geri kalmadı. "Haydi, diyelim ki tanımıyorsunuz, Hiç olmazsa kılığını, kıyafetini anlatın bakayım."

"Görmedik yüzünü... Hiç görmedik... Kukuletasıyla yüzünü örtmüştü. Yalnız rahip olduğu muhakkaktı..."

Jehan, anlayacağını anlamıştı... Daha fazla ısrar etmedi...

"Peki, size acıyor ve canınızı bağışlıyorum, köpek herifler!.." dedi. "Çabuk yıkılın karşımdan!.. Hem bir daha da yoluma çıkayım demeyin, yoksa ikinizin de leşini çıkarırım!.."

İki haydut, güç-bela ayağa kalkabildiler. Fakat yere basar basmaz dehşetin verdiği hızla öyle bir kaçtılar ki şeytan bile kovalasa onları tutamazdı.

Jehan'ın gözü açılmıştı... Odasına döner dönmez, ilk işi kapıyı sürmelemek oldu... Bunu ömründe ilk defa yapıyordu.

Hemen soyunmayı gerekli görmeden, kendini yatağının üstüne bırakarak başından geçenleri düşünmeye başladı:

"Acquaviva'nın harekete geçtiği anlaşılıyor. Mösyö Pardaillan, nasıl her söylediğinde haklıysa bunda da haklıymış... Eğer bu böyle devam edip giderse hayatım tahammül edilmez bir hal alacak." Fakat tasasızlığı ve dünyayı pembe görme huyu yine ağır basınca, "Haydi canım, elbette bunun da bir çaresini buluruz. Şimdiye kadar nelerini

gördük... Yine de sapasağlam gezip duruyoruz işte..." diye düşündü.

Fakat odasını da iyice gözden geçirmeyi ihmal edemedi. İyice araştırıp hiçbir tehlike olmadığına inandıktan sonra da rahat bir uykuya daldı. Ertesi sabah, tam odasından çıkmaya hazırlanıyordu ki birden kapının vurulduğunu duydu... Her zaman yaptığı gibi kapıyı bir hamlede ardına kadar açmadı ve ihtiyatlı davranarak ayağını dayayıp şöyle hafifçe araladı. Gelen adam, Grande Passe-Partout hanının garsonlarından biriydi. Adam, elinde bir sepetle içeriye girdi. Masanın üstüne altı şişeyle bir paket bıraktıktan sonra sadece:

"Mösyö Şövalye Pardaillan tarafından..." dedi.

Jehan şişelere baktı. En çok sevdiği iki cins şarap... Paketi açtı. Çeşitli börek ve poğaçalar...

Bunları keyifli bir tebessümle süzdükten sonra düşündü:

"Ne iyi ne sadık dost... Her şeyi düşünüyor... Hem de eksiksiz olarak..."

Sonra gülerek yüksek sesle söylendi:

"İşte hiç çekinmeden ve düşünmeden yiyip içebileceğim şeyler... Zehirlenme tehlikesi yok!.."

Bu söz garsonu da güldürdü. Delikanlının uzattığı bir frankı başını sallayarak reddetti:

"Alamam, Mösyö Şövalye duyarsa canı sıkılır. Canı sıkıldığı zamanlarda ise pek berbattır."

Jehan, adamcağızın garip endişesine gülerek ısrar etti:

"Sen al, canım. Mösyö Şövalye'nin bundan haberi bile olmayacak, merak etme..."

Bu sözden sonra garson parayı aldı ve uzun uzun teşekkür ederek çekilip gitti.

Jehan, hemen şişelerden birine yapışarak açmaya koyulduysa da, birdenbire Pardaillan'ın o gün kendisine uğrayacağını düşündü.

"Hayır!" diye söylendi. "Mademki kendisi saat birde buraya gelecek, birlikte oturur, içeriz. Böylesi daha iyi!"

O gelene kadar vaktini boşa harcamak istemediği için Bout-du-Monde Sokağı'na doğru yürüdü. Escargasse, Carcagne ve Gringaille bir aradaydılar. Dilber Perette'in evinde hiçbir olağanüstü durum

olmadığını ve işlerin yolunda gittiğini öğrenince ferahlık ve sevinç duyarak tekrar odasına döndü.

Saat tam biri çalarken Pardaillan da, Jehan'ın oda kapısını tıkırdatıyordu. Şövalye içeriye girer girmez, delikanlının ilk işi, hediyeler için teşekkür etmek oldu. Fakat Pardaillan, Jehan'ı adamakıllı şaşırtan şu cevabı verdi:

"Ben size, hediye filan göndermedim." Masanın üstündeki şarap şişelerine, açık çörek paketine bakarak, telaşla, "Bunların tadına filan bakayım demediniz ya?" dedi.

"Az kalsın şaraptan içecektim. Sonra, 'İlk şişeyi şövalye ile birlikte boşaltayım bari,' dedim."

Pardaillan:

"Çok iyi etmişsiniz..." diye söylendi.

İkisinin de renkleri uçmuştu... Pardaillan bunları kimin, nasıl getirdiğini sorunca, Jehan hem garsonun gelişini hem de bir gece önceki saldırıyı anlattı. Sözünü bitirdiğinde, Pardaillan:

"Nasıl?" dedi. "Size, Acquaviva'nın ne düzeyde bir adam olduğunu söylediğim sırada mübalağa ediyorum sanıyordunuz... Hâlâ aynı düşüncede misiniz, bakayım?"

"Fikrim tamamen değişti. Desenize, bu mendebur rahip, tam bir cehennem zebanisiymiş..."

Şövalye düşünceli düşünceli:

"Daha bu başlangıç..." dedi. "Bakın ardından neler çıkacak..."

Jehan gittikçe içerliyordu. Sonunda kendini tutamadı:

"Öyle mi?" diye bağırdı. "Onunla da hesaplaşırız öyleyse... Yani size şu kadarını söyleyeyim ki bu sırık boylu ve yaşlı rahip, bir elime geçerse onu bir daha kimseye kötülük edemeyecek hale koyacağım."

Şövalye hafifçe gülümsedi. Hiç cevap vermeden, şişelerden birini alarak kenara koydu; ötekileri de yüz yıkama leğenine boşalttı. Çöreklerle poğaçaları da paketiyle ocağın içine fırlattı. Şişeyi aldı; beraberce Passe-Partout hanına yollandılar. Zehirli şarapları getirmiş olan garson handa işiyle uğraşıyordu. Şövalyeyi Jehan'la bir arada görünce şaşalar gibi oldu ve bu hali şövalyenin gözünden kaçmadı.

Pardaillan, hiç sükûnetini bozmadan garsonun önüne bir şarap

kadehi koyduktan sonra, şişeyi açıp kadehi ağzına kadar doldurdu ve yine istifini bozmadan:

"Bu sabah benim adıma, Mösyö Yiğit Jehan'a altı şişe şarap götürdünüz, değil mi?" dedi.

Garson, işin nereye varacağını pek de sezemeden:

"Evet," dedi.

Pardaillan, garsona, önüne koyduğu bir bardak şarabı içmesini işaret etti.

Garson bir an tereddüt eder gibi olduysa da bu pek kısa sürdü ve hemen ağzı kulaklarına varan bir keyifle güldü. Gözleri parıldadı ve kadehi saygılı bir tavırla alıp havaya kaldırarak söylendi.

"Başüstüne!.. Mösyö Şövalye'nin ve genç mösyönün şerefine içiyorum."

Hiç çekingenlik göstermeden kadehi ağzına götürdü. Pardaillan'la Jehan göz ucuyla bakıştılar. Zavallı adamın, ölümün ta kendisini içmek üzere olduğundan hiç haberi olmadığı muhakkaktı. Tam dudakları şaraba değmeye hazırlanıyordu ki şövalye onu kolundan yakalayarak yumuşak bir sesle:

"İçme!" dedi.

Garson hayretle, hayal kırıklığı içinde sordu:

"Neden?"

Pardaillan, soğuk bir sesle:

"Bu şarap zehirli de ondan," dedi.

Adamcağız bu sözü duyar duymaz titremeye başladı; beti benzi de uçuverdi. Bardağın elinden fırlamasıyla taş döşemelerde parçalanması bir olmuştu. Yerlere dökülen zehirli şaraptan ürkmüşçesine gerisin geriye sıçradı ve dehşet içinde bağırdı:

"Ah sefil rahip!"

Bundan sonra anlattıkları da pek kısaydı: Pardaillan handa bulunmadığı bir sırada bir rahip bunları getirmiş ve şövalyenin gelemeyeceğini, paketle şişelerin Mösyö Yiğit Jehan'a gönderilmesini tembih ettiğini söylemişti. Tabii garson da hiçbir kuşku duymadan şövalyenin dileğini yerine getirmişti.

Kendisine, rahibin yüzünü tarif etmesi söylendiğinde, o da bir

gece önceki iki haydut gibi, rahibin kukuletasını iyice yüzüne indirmiş olduğunu, bundan dolayı onun yüzünü hiç göremediğini anlattı.

Pardaillan'la oğlu, artık burada yapılacak bir şey olmadığını anlayınca, handan çıkıp Bertille'i görmeye gittiler. Fakat bu gidiş, her zamanki serbestlikle yapılmadı. Artık Jehan'ın başından geçmiş olanlardan ders almak ve ona göre davranmak gerekiyordu. Delikanlının peşine düşecek casusları şaşırtmak için binbir hileye başvurdular ve sonunda içlerine, bu casusların hepsinin atlatılmış olduğu yolunda tam bir inanç geldi.

İki sevgilinin baş başa geçirdikleri saatleri uzun uzun anlatmaya kalkışmayalım... Ne kadar ifade etmek istersek isteyelim, sevinç ve mutluluklarını gerektiği kadar yansıtamayacağız.

Oradan ancak akşam bastırdığında ayrıldılar. Jehan, şövalyenin ısrarlarına rağmen geceyi geçirmek için yine Arbre-Sec Sokağı'ndaki evine gitti.

Her gece yaptığı gibi, yatağına girerken yorganını kaldırdı. Bu sırada gerinerek esnedi. Fakat bu gerinişi sırasında gözleri tavana ilişiverince hayretle bağırmaktan kendini alamadı:

"Aa... Bu ne?"

Yatağının tam üstünde, tavan kalaslarının aralanmış olduğunu ve kalın bir kalasın boylu boyunca uzadığını fark etti. Hemen şamdanı alarak bir sandalyenin üstüne çıktı ve yakından bakarak mırıldandı:

"Bu garip işte... Hemen her gece gözlerimi tavana diker ve saatlerce düşünürüm... Şimdiye kadar tavanda hiç yarık görmemiştim."

Kulağına derinden bir çatırtı da gelince, iskemlesinden inmesiyle, pelerinini ve kılıcını kaptığı gibi, şamdanı üfleyip dışarıya fırlaması bir oldu.

Ancak sokağa çıkınca durup yukarıya baktı. Yapının üst katında müthiş bir çatırtı işitildi. Bunu daha büyük bir gümbürtü takip etti ve ansızın, bir saniye önce odasının duvarı olan yer açılarak kapkara bir delik oluverdi. Bir toz dumanı kasırgası ortalığı kapladı.

Jehan mırıldandı:

"Tam zamanında kapağı aşağı atmışız!.."

Pelerinine sarınarak hızlı adımlarla yolu koyulurken hiddetle söyleniyordu:

"Artık fazla oldun Acquaviva! Ben de senden bunların hesabını sormazsam!.."

Nereye gideceğini hiç düşünmeden rastgele yürüyordu... Birdenbire durup kendi kendine sordu:

"İyi ama geceyi nerede geçireceğim?"

Bir an olduğu yerde kalakaldı. Sonra:

"Gidip Gringaille'e misafir olmalı," dedi.

Montmartre Sokağı'ndan geçerek Bout-du-Monde Sokağı'na girdi. Bütün bu yolculuğu sırasında, her adım başında kendisine hücum edilmesini beklemiş fakat hiçbir olayla karşılaşmamıştı. Sonunda üç arkadaşın evine vardı ve o geceyi kuru ot minderlerin üstünde, üç ahbapla bir arada geçirdi...

Sabahın saat dokuzuna doğru çıktı. Ev tamir ediliyordu; etrafına tahta perde çevrilmiş, iskele kurulmuştu. Jehan tam iskelelerin altından geçiyordu ki önüne koskoca bir kaya yuvarlandı. Yüzünü tesadüfen yana çevirmemiş ve adımını yavaş atmamış olsaydı kafası ezilecekti.

Delikanlı bir sıçrayışta kendini sokağın ortasında buldu ve başını kaldırarak yukarıya, iskelelerin üstüne baktı. O gün pazardı; tatil gününde işçiler çalışmıyordu... İskelenin üstünde kimseyi göremeyince hiddetle söylendi:

"Görünüşe aldanmamalı, iyice kanaat getirmeliyim."

Hızla merdivenlere atılarak Escargasse, Gringaille ve Carcagne'yi de yardımına çağırdı. Dördü birlikte, evin aranmadık yerini bırakmadılar. Fakat hiçbir şey bulunamadı. Suikastı düzenleyen adam, buhar olmuşçasına uçup gitmişti.

Jehan, artık kızgınlığından köpürüyordu. Bu alçakça ve sinsi suikastlardan, böyle inatla kovalanışından, bu saldırıların hızından anlıyordu ki dört bir tarafı casus doluydu ve pek mükemmel bir teşkilat tarafından sonuna kadar takip olunuyordu. Hiç olmazsa şunlardan birini eline geçirebilseydi!.. Şimdiye kadar değil ele geçirmek, en ufak bir iz bile bulamamıştı. Oysa kulakları iyi duyardı, gözleri keskindi ve üstelik -gözü açıldı açılalı- büyük bir dikkatle

hareket etmeye başlamıştı.

Zaten asıl endişelendiği de buydu ya...

Tekrar üç arkadaşın sefil odasına döndü. Sinirli sinirli ortada dolaşıyor, gizli düşmanlarına lanet ve tehdit savuruyordu...

Üç ahbaplar, havanın fırtınalı olduğunu görünce bir köşeye sinmişler; ses bile çıkarmaktan çekiniyorlardı.

Şimdi Jehan onları düşünmüyordu bile... Artık Acquaviva'yı da, casusları da unutmuştu... Sadece kendi kendiyle müthiş bir mücadele halindeydi. Montmartre'daki idam sehpasının yıkıntıları altında bulunan mağaraya sığınacak mıydı? Görünüşte çok basit olan bu mesele, Jehan için o kadar önemli ve öyle ciddi bir şeydi ki, ona etrafında dolaşan tehlikeyi de katil rahiplerini de unutturuyordu...

Eğer sığınırsa, o gizli mağarada her türlü tehlikeden uzak olacaktı. Ama o mağarada milyonluk bir hazine saklıydı. İşte Jehan'ı asıl korkutan, tereddüde sürükleyen şey de buydu... Sadece canını koruma meselesi söz konusu olsaydı, önemli değildi. Ne var ki canını koruduktan sonra bir de kim bilir kime ait olan o paraları çalarak kendi kendini lekelemek... Bu alçaklığa kalkışmaktansa, yüz kere ölmek daha iyi olurdu.

Sonunda gezinmeyi bıraktı; Gringaille, Escargusse ve Carcagne'nin önlerinde durdu. Fakat onları görmedi ve ayağını yere vurup bağırdı

"Hayır, gitmeyeceğim!.. Oraya gidersem dayanamam, diye korkuyorum... İstemiyorum çünkü. Zorla değil ya, istemiyorum'"

Üç ahbap, şaşkın şaşkın birbirlerinin yüzlerine baktılar. Acaba Jehan'ın demek istediği neydi? Nereye gitmek istemiyordu? Oraya giderse neye dayanamayacağından korkuyordu?

Delikanlı yavaş yavaş sakinleşti. Bu, kararını vermiş olduğunu ortaya koyuyordu.

Gringaille'e dönüp sordu:

"Bana birkaç gün için güvenilir bir ev bulabilir misin?"

Gringaille bir süre düşündükten sonra:

"Buldum bile..." dedi. "Şehir dışında olabilir mi?"

Jehan bir saniye duraksadıktan sonra cevap verdi:

"Öyle de olsa olur..."

"Öyleyse tamam!.. Perette'in işçilerinden bir Martine kadın var. Tanırsınız, değil mi?"

Jehan başını eğip onaylayınca, Gringaille devam etti:

"Bu Martine'in bir yakının, Montmartre civarında Villeneuve Sur Gravois Mahallesi'nde küçük bir evi var. Bakın, buradan bile görünür. Şu ev işte!.."

Evin arka tarafına bakan pencereyi iyice açarak dışarıya eğildi... Jehan da onun gibi yaptı... Gringaille anlatıyordu:

"Bakın, solunuzda büyük bir duvar var... Bu duvarın çevrelediği bahçenin içinde birbirinden aralıklı üç ev görünüyor... Görüyorsunuz değil mi?.. İşte, bu evlerin üçüncüsü, dediğim evdir... Hani şu, tam duvarın köşesine rastlayan evi diyorum!.. Martine'in yakını, hiç şüphesiz, odalarından birini size kiraya vermekten şeref duyacaktır. Ama oda deyince, aklınıza rahat bir yer gelmesin... Tamtakır, kuru bakır bir oda işte..."

Jehan, işin bu tarafının önemsiz olduğunu belirtmek isteyerek omuz silkti, Sonra:

"Öyleyse, bu evle ilgileniver!" dedi. "Geceyi orada geçirmem lazım."

"Onun ilgilenilecek bir tarafı yok, Martine'in yakını Tekgöz Simon'un eline bir frank sıkıştırdık mıydı, bir ay için odasını sevine sevine bize hazırlar... İsterseniz hemen taşının oraya..."

"Hayır, ben sadece yatmak için istiyorum orayı..."

Jehan, bu işi böylece hallettikten sonra gidip Pardaillan'ı buldu. Baba-oğul, atlarına binip şehirden çıkarak kırlarda gezinmeye koyuldular. Delikanlı, bu gezinti sırasında Pardaillan'a, odasının tavanının çöküşünü ve inşaatın önüne yuvarlanan koca kayayı anlattı. Aynı zamanda Gringaille'in bulduğu yeni evi de tarif etti... Şövalye, delikanlının ev değiştirmesinden pek memnun kaldı:

"Zaten beni dinleseydiniz, Arbre-Sec Sokağı'na bir daha uğramazdınız ve ev değiştirmekte bu kadar gecikmemiş olurdunuz," dedi.

"Yine fazla bir şeye yaramazdı, mösyö... Arbre-Sec Sokağı'ndaki odamdan gece çıktım. Sabahleyin, o geceyi nerede geçirdiğimi yine

keşfetmişlerdi. Kafama taş yuvarlamaya kalkıştılar. Sanki Gringaille'in gösterdiği yeni evi de hemen bulamayacaklar mı? Hatta bu akşam yeni evimde tekrar suikasta uğramayacağım ne belli?"

Şövalye, delikanlının bütün başından geçenlere rağmen pek o kadar endişeli görünmediğini fark edince, bundan epeyce hoşlanarak gülümsedi:

"Eh..." dedi, "Ben yine bir şey söylemiş olmayayım ama eninde sonunda Montmartre'daki harabeler altına sığınmak zorunda kalacağınızı siz de göreceksiniz... Bunu bir an önce yapsaydınız en doğru hareket olurdu."

Delikanlının yüzünden canının sıkıldığı belli oldu ve:

"Elbette icabıma bakarız!" gibisinden baştan savma bir şey söyledi.

Ortalık kararmaya başlayınca şehre döndüler. Paris surlarının kapılarının kapanmasına az kaldığını gören Yiğit Jehan, şehrin dışında bulunan yeni evine bir an önce yerleşebilmek için Pardaillan'dan ayrılarak hızla Montmartre kapısına yollandı.

Pardaillan, delikanlının biraz uzaklaşmasını bekledikten sonra peşinden yürümeye koyularak söylendi:

"Acaba geceyi, kapının önünde nöbet bekleyerek mi geçirsem? Ama peşinden kimsenin gelmediğinden eminim... İstedikleri kadar kurnaz olsunlar, bu geceyi nerede geçireceğini bulup çıkarabilmelerine imkân yok. Bu bakımdan, geceyi rahat geçireceği muhakkak. Hem, artık peşinden yetişmeme de imkân kalmadı. Sur kapısı kapanıyor işte..."

Geriye döndü ve hızlı adımlarla Saint-Denis Sokağı'na girerken mırıldandı:

"Şu Muhteşem Goulard'ın peşine takılma zamanı geldi de geçiyor bile... Beni Acquaviva'nın yanına ancak o götürür. O herifle konuşacaklarım var."

Yiğit Jehan, o gün Gringaille'in kendisine gösterdiği eve ulaştığında, Pardaillan gibi, bugün kendisini kimsenin takip etmemiş olduğundan emindi. Fakat yine de kapıyı çalmadan önce şöyle bir an duralamaktan ve etrafı kolaçan etmekten kendini alamadı. Dikkati çekecek hiçbir şey olmadığı kanısına varınca kapıyı vurdu.

Delikanlıyı yaşlı bir kadın karşıladı; nazik bir tavırla:

"Nihayet gelebildiniz mösyö," dedi. "Sizi beklerken az kalsın sabrım tükenecekti. Benim yaşımda insanlar, bu kadar geç yatmaktan pek hoşlanmazlar da... Haydi size odanızı göstereyim."

Jehan, daracık merdivenlerden çıkarken:

"Affedersiniz ama ben burada bir kadın değil, bir erkek bulunduğunu sanıyordum, madam," dedi. "Buranın sahibi, 'Tekgöz Simon' adlı biriymiş demişlerdi."

"Simon buradan çıktı. Bugün şanslı çıkıp evini sattı... İşte odanız, mösyö... Eğer bir ihtiyacınız olursa döşemeye bir-iki defa vurursunuz. Aşağıda yattığım için hemen duyar, gelirim. Şimdilik geceniz hayırlı olsun."

Kadın, elinde getirdiği şamdanı eski bir masanın üstüne bıraktıktan sonra çekilip gitti.

Yalnız kalan Jehan kuşkuyla söylendi:

"Hımmm! Bugün birdenbire evin satılmış olması biraz midemi bulandırdı. Sonra, bu odanın hali nedir böyle? Gerçi Gringaille de tamtakır, kuru bakır demişti ama bomboş bir oda bulacağımı da hiç ummamıştım, Acaba çıkıp gitsem daha iyi olmaz mı?"

Bir süre daha düşündükten sonra o da aynen Pardaillan'ın vardığı sonuca ulaşarak söylendi:

"Bu saatte nereye gideyim? Hem zaten bu geceyi burada geçireceğimi kestirebilmelerine imkân yok. Burayı bulabilmek için hiç değilse Gringaille'in de peşine düşmüş olmaları gerekirdi. Tabii olabilir, ama akla yakın bir şey değil... Canım, artık iş bu raddeye geldikten sonra başımıza geleni çekeceğiz."

Bu kararı verdikten sonra odayı bütün dikkatiyle gözden geçirmeye koyuldu... Kapı sağlama benziyordu. Sağında kuvvetli bir sürgü vardı. Hemen sürgüyü itti ve küçük pencereyi açarak dışarıya sarktı. Hem bakıyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu:

Hemen sürgüyü itti ve küçük pencereyi açarak dışarıya sarktı.

"Demek ki ikinci kattayım. Hem de avluya bakan tarafta. Şurada, solda bir duvar var... Pencereye adamakıllı yakın... Ama bu tarafta pek o kadar tehlike yok gibi. Şimdi artık uyuyalım... Uyuyalım ama ilk ve son gece olsun... Yarın sabah sağ salim çıkarsam, buraya bir

daha ayak bile atmam."

Her nedense, bu evden iyice kuşkulanıyor, her tarafta şüphelenilecek bir şey buluyordu. Evin kendisi de, ihtiyar da, kadının pek kısa kestiği sözleri de garipti. Yiğit Jehan, yine bu kadar kuruntuya kapılışından ötürü kendi kendine kızdı ve kendini bir güzel payladı...

Ne var ki içindeki endişeyi de söküp atamadı. Pelerinine iyice sarınıp kılıcını kınından çıkararak yanına uzattıktan sonra yatağa boylu boyunca serildi. Şamdanı da üfleyip söndürdü:

"Haydi bakalım, uyuyalım artık!" dedi.

Kendini zorlamasına rağmen bir türlü uyuyamıyordu. Eli kılıcının kabzasında, sinirleri gerilmiş bir halde kalakaldı.

Ancak uzun süre sonra ortalığın sessizliği onun da sinirlerini yatıştırmış olacak ki uyku bastırdı.

Gecenin ortasında, birdenbire yerinden sıçrayarak uyandı. Oda, yoğun bir karanlık içindeydi. Boğazı yanıyordu; havada, öksürme arzusu veren bir yakıcılık vardı. Gözlerini açar açmaz, göz bebeklerine milyonlarca iğne batıyormuş gibi oldu. Hemen gözlerini tekrar kapadı. Fakat aynı anda çevresinde korkunç çatırtılar duyunca ve bunun ardı sıra altından doğru gelen ve gittikçe kuvvetlenen bir çatırtı belirince, uykusundan büsbütün sıyrıldı. Birdenbire kulağına çarpan bu garip sesler, ona o kadar korkunç gelmişti ki söylenmeye başladı:

"Aman Tanrım! Bu ne korkunç bir kâbus böyle... Boğulacağım galiba... Hemen uyanmak lazım, hemen..."

Boğazını ve genzini yaktığını hissettiği boğucu kokuyu rüyada duyduğunu sanıyordu ama bu kokunun gittikçe artması ve artık soluk almasını bile zorlaştıracak hale gelmesiyle, işin pek de rüyayla ilgisi olmadığını anlayıverdi. Öte yandan, odanın içini fırına çeviren bir sıcaklık, büsbütün kuvvetini kesiyor, ağırlık veriyordu... Adeta ümitsizce çabalar harcayarak mırıldandı:

"Hâlâ uyanmayacak mıyım ben?"

Tam bu anda odanın içini, kapalı duran gözlerini bile kamaştıran kuvvetli bir ışık doldurunca, gözleriyle birlikte zihninin de kamaştığını fark etti ve artık kâbus görmediğini, acı bir gerçekle karşı karşıya bulunduğunu iyice anladı.

Bütün vücudunu uyuşturan, ağırlaştıran meçhul kuvvet birdenbire dağılıvermişti... Bir sıçrayışta ayağa fırlamasıyla çevresine bakınıp haykırması bir oldu:

"Yanıyoruz! Yangın var!.."

Yangın belki de saatlerce önce başlamıştı; zira şimdi en korkunç safhasındaydı. Fakat Jehan, bir tehlike karşısında bulunduğunu anlar anlamaz, tıpkı babası gibi, o müthiş soğukkanlılığını hemen takınıvermişti... Gözleri hemen pencereye ilişti. Kanatlar ardına kadar açıktı. Acaba yatarken hiç kapamamış veya sadece şöyle iliştiriverip geçmiş miydi? Hatırlamıyordu... Kim bilir, belki de yangının tesiriyle açılmıştı. Bu açık pencereden, hiç durmamacasına kapkara bir duman bulutu fışkırıyordu.

Bunu görünce, uyanmasına bir türlü imkân vermeyen ağırlığın sebebini keşfediverdi: Odaya hücum eden duman, onu yavaş yavaş boğmaya başlamıştı. Zehirlenme başlangıcı yüzünden, epey bir zaman kendini rüyada sanmıştı... Fakat sonradan, her nasılsa pencere açılmış, duman çıkıp da içeriye biraz temiz hava girince, üzerindeki boğucu tesir de hafiflemiş ve delikanlı nihayet biraz kendine gelebilmişti. Demek ki pencerenin açılmış olması sayesinde kurtulmuştu.

Kurtulmuş muydu? Henüz kurtulma söz konusu olabilir miydi?

Odanın durumu da gittikçe berbatlaşıyordu. Pencere kapalıyken havasızlıktan ateş alamayan döşemeler, kanatlar açılır açılmaz parlayıvermiş, her yanı kızgın alevler sarmıştı. Jehan, daha fazla düşünmekte fayda yerine zarar olacağını kestirerek, bir hamlede pencereye sıçradı. Ne var ki eğilip aşağıya bakmasıyla, geri çekilip söylenmesi bir oldu:

"Atlarsam, kemiklerim tuzla buz olacak!"

Ama daha fazla beklemenin de sırası değildi... Kemiklerin tuzla buz olması pahasına da olsa, bahçedeki çiçekler üstüne atlamak gerekiyordu... Alevler, kızgın dillerini şimdiden ondan yana uzatmaya başlamışlardı bile...

Birden gözleri, soldaki duvara ilişti... Akşam, pencereye pek yakın görünen duvar, şimdi de öyle uzak görünüyordu ki...

Ne olursa olsun, bir karar vermek gerekiyordu! Verdi de!..

Hemen pencereden aşağıya sarktı. Pencerenin taş kenarı ısın-

mıştı; parmaklarını yakıyordu... Aldırmadı... Alt kat pencerelerinden fışkıran alevler de sinsi sinsi çizmelerinin tabanlarını kavurmaya başlamıştı. Buna da aldırmadı, Gözüyle duvara olan uzaklığı hesapladı. Şöyle bir hız aldı ve birdenbire ellerini bırakarak duvara sıçradı.

Tam duvarın üstüne düştü. Bir an kımıldamadan durdu... Sonra yavaş yavaş doğruldu. Dudaklarında alaycı bir gülümseyiş belirdi ve söylendi:

"Bu sefer de olmadı! Şu zavallı Acquaviva, gerçekten de talihsiz bir adam..."

Etrafına bakınıp duvarın üstünde Saint-Denis yönünde yürümeye koyuldu. Böylece alevler içindeki binadan epeyce uzaklaştıktan sonra yere atladı ve kırlardan geçerek ilerledi.

Yarım saat sonra, Montmartre'daki idam tribünü yıkıntısının altındaki mağaradaydı. Yaktığı meşalenin ışığında, yine kafese sokulmuş canavarlar gibi gezinip duruyor, bir şeyler homurdanıyordu. En sonunda, kendini kuru ot yığınlarından birinin üstüne atarak:

"Mösyö Pardaillan'ın bu konuda da hakkı varmış," dedi. "Döndüm dolaştım, yine buraya geldim... Ama şu uğursuz merdivenden tarafa bir adım yürümektense ellerimi, ayaklarımı bağlatıp kendimi Acquaviva'ya teslim ettirmeye razıyım."

OTUZUNCU BÖLÜM

Yiğit Jehan ertesi sabah şafakla beraber mağaradan çıktı. Görülecek acele bir işi yoktu ama mağarada, merdivenin bu kadar yakınında bulunmaktan korkuyordu. Altında milyonlar bulunan bu merdiven kendisini o kadar çekiyordu ki oraya yaklaşmamak için bir an önce çıkıp gitmekten başka çare bulamamıştı.

Dışarıya açılan gizli kapıdan çıkmadan önce, çevresine bakınarak oralarda bu kapıyı öğrenebilecek herhangi bir kimse olmadığı kanısına vardı. Başka bir tedbir almayı da gerekli görmedi.

Kendi kendine:

"Ne kadar uğraşsam nafile," diyordu. "Bu, bizim bildiğimiz basit casusluklara benzemiyor. Kılı kırk yarsak, yine heriflerin ellerinden yakayı kurtaramıyoruz, İyisi mi, kendimizi hiç yormayalım daha iyi..."

Artık gizlenmeyi, saklanmayı gerekli görmeden Paris'e döndü. Saint-Denis Sokağı'na, Pardaillan'a gidiyordu... Bir yandan da:

"Vakit de amma erken ha..." diye düşünüyordu. "Hani şövalye, ortada fol yok, yumurta yokken kendisini bu saatte tatlı uykusundan uyandırdığım için beni kapı dışarı etse, pekâlâ haklıdır. Fakat onun kadar iyi ve yüce gönüllü bir adam elbette böyle şey yapmaz. Onun için, onun bu iyi niyetini istismar etmeye kalkarsam, yılışıklık etmiş olurum. Şimdi bu işten vazgeçmeli."

Bu kararı verince, vakit geçirmek için yürümeye başladı ve hiç farkına varmadan Épernon dükünün konağının önüne kadar geldi.

Buraya, herhangi bir kasıtla veya Épernon'la adamlarına meydan okumak için gelmiş değildi. Neden geldiğini kendisi de bilmiyordu. Fakat artık geldikten sonra da adımlarını hızlandırmayı erkekliğine yediremedi. Bu yüzden, hızlanmak şöyle dursun, tam tersine yavaşladı ve rahat rahat geçmeye, bu arada alaylı alaylı gülmeye koyuldu.

Cümle kapısının eşiğinde Épernon'un tanınmış silahşorlarından üçü duruyordu. Ne var ki Jehan'ı gördükleri halde, yerlerinden bile kıpırdamadılar. Épernon'un Concini'yle görüşüp anlaştığı ve adamlarına ona göre emir verdiği anlaşılıyordu.

Jehan, yoluna devam ederek, Sainte-Honoré Sokağı'na girdi. Tam Concini'nin evinin karşısındaki meyhanenin önünde Longval, Eynaus, Saint-Julien ve Roquetaille'yle karşılaştı. İlk işi, tetikte bulunmak ve en ufak bir harekette kılıcını çekmeye hazırlanmak olduysa da dört silahşor, tam bir soğukkanlılıkla yanından geçip gittiler. Ona kötü bakmak, alaya yeltenmek şöyle dursun, üstelik Roquetaille, şapkasını çıkararak nazik bir selam verdi. Bu durum, delikanlıyı o derece şaşırttı ki az kalsın selama karşılık vermeyi unutacak ve büyük bir kabalıkta bulunacaktı. Yoluna devam ederken mırıldandı:

"Sanırım Mösyö Pardaillan bu işte yanılıyor. Concini işini bilir. Kralın tehdidi, herhalde herifin gözünü açmış, onu kötü düşüncelerinden caydırmıştır."

Grand Passe-Partout hanına vardığında, Pardaillan da dışarı çıkmaya hazırlanıyordu. Delikanlının ilk işi, o gece, adeta bir mucize sonucu yakayı sıyırdığı yeni suikast teşebbüsünü anlatmak oldu. Fakat Pardaillan hiçbir şeye aldırmıyor; daima aynı noktaya dokunuyordu. Jehan bu noktaya dikkat etmiyorsa da şövalyenin bir tek amaç peşinde koştuğu belliydi. Nitekim bu sefer de:

"Demek, olup bitenler sizi, sonunda bir türlü istemediğiniz yere, yani mağaralara götürdü," dedi.

"Ne yapalım? Başka çare bulamadım."

Pardaillan, Jehan'ın gözlerinin içine bakarak sordu:

"Şimdi yeni sığınaklar aramaya niyetiniz var mı?"

"Hayır, mösyö... Artık bir kere, istemeye istemeye de olsa oraya gittim. Fikrimce orada kalmak daha hayırlı olacak..."

"Yapmaya karar verdiğiniz en doğru hareketlerden biri muhakkak ki budur."

Sonra şövalyenin tavrı birdenbire değişti. Çok önemli bir işi olduğunu, bütün gün hana dönmeyeceğini, hatta belki ertesi gün de gelemeyeceğini anlattı.

Pardaillan'ın bu önemli işi, Acquaviva'ya ulaşabilmek; bunun için de Muhteşem Goulard'ı araştırmaktı.

Yiğit Jehan, gününü oldukça sıkıntılı geçirdi. Akçam bastırınca, tenha arka yollardan Montmartre kapısına doğruldu. Saint Jacques de la Boucherie Sokağı'ndan geçerken, kulağına uzaktan silah sesleri, koşuşmalar, bağrışmalar çalındı. Bunlar alışık olduğu seslerdi. Yakınlarda bir yerde, büyük bir kavga çıktığını hemen anladı.

Hızla gürültülerin geldiği tarafa yöneldi. Birkaç adım henüz atmıştı ki karanlıklar içinden bir kadın çığlığı işitti:

"İmdat! Katil var! İmdat!"

Bu çığlıkta hiçbir heyecan ve hiçbir gerçek korku ifadesi sezilmeyişi, delikanlının garibine gitti. Öte yandan bu sesin kendisine hiç de yabancı gelmediğini anladı.

Jehan çığlığı duyar duymaz koşmaya başladı. Bir saniye bile tereddüde düşmemişti. Bir kadın imdat istiyor, o da imdadına koşuyordu. Bundan daha tabii ne olabilirdi?

Önünde dar bir sokak uzanıyordu. Delikanlı fırtına hızıyla bu sokağa daldı.

Yedi-sekiz kişi, bir tek adama saldırıyordu. O da pervasızca onlara karşı koyuyordu. Cesur bir adam olduğu belliydi; gık bile demiyordu.

Bu bir tek adamın arkasında, sessiz ve hareketsiz duran bir karaltı seziliyordu. Bir pelerine sarınmış olun bu karaltı, belki bir kadın, belki de bir rahipti. Kadının yanında ayrıca bir karaltı daha görünüyordu. Bu, ara sıra çığlık atan kadındı. Fakat öyle heyecansız ve kayıtsız bir sesle bağırıyordu ki gerçekten imdat mı istediği, yoksa keyfinden mi çığlık attığı belli değildi.

Dövüş, bir çıkmaz sokağın üç-beş adım berisinde oluyordu. Düşmanlarına tek başına karşı koyan adam, görünüşe göre bu çıkmaza sığınıp arkasını ve yanlarını emniyete almak, aynı zamanda yanındaki kadınları da oraya sokmak istiyordu.

Jehan, bir bakışta bütün durumu kavradı. Birdenbire içinde hem tereddüt hem de endişe belirdi. Bütün bu kargaşalığın, belki de kendisini tuzağa düşürmek için hazırlanmış bir dalavere olacağı şüphesi, ansızın kafasına dank etti.

Tam bu sırada kadın bir çığlık daha atınca, Yiğit Jehan'ın:

"Dayan geliyorum!" diye haykırarak kalabalığa saldırmasıyla kılıcının kabzasını birkaç kişinin kafasına indirmesi bir oldu. Böylece kalabalık arasından kendine yol açarken, alayla:

"Biraz temizlendi sanırım," diye söylendi.

Üç kişi yere yıkılmıştı. Üstlerine pek ani gelmiş olacak ki ayakta kalan beş kişi de şaşkınlıkla durakladılar. Tek başına bu kalabalığa karşı koyan adam, şaşkınlığı fırsat bilerek ileri atılıverdi ve şaşkın şaşkın bakınanlardan birini omuzundan şişleyerek, yolun ortasından akan pis suların içine yuvarladı...

Jehan göz açıp kapayıncaya kadar, tek başına dövüşen meçhul karaltının yanında yer almıştı. Aynı anda kılıcını havaya fırlatıp döndürmüş ve kabzasından yakalayarak yıldırım hızıyla saldırmıştı.

Ortaya çıkan bu yeni silahşorun hızı heriflerin gözlerini mi korkutmuştu, yoksa Yiğit Jehan'ı tanımışlar mıydı neydi, hepsi birdenbire kaçışmaya başladı. Karanlığa karışıp ortalıktan yok oluvermeleri yarım dakika bile sürmedi.

Jehan bir kahkaha atarak kılıcını kınına yerleştirdikten sonra, tam vaktinde imdadına yetiştiği meçhul yabancıya döndü. Fakat kahkahası dudaklarında kaldı: Karşısında Saêtta duruyordu.

Bu sırada, durmadan çığlık atan kadın da sırtı kendisine dönük olan Jehan'dan yana yürüdü. Pelerinine sıkı sıkı sarınmıştı; yüzünü görmeye imkân yoktu...

Saêtta kadının yanaştığını görünce birtakım işaretler yaptı. Kadın bu işaretleri görmedi. Yahut gördüyse de ne anlama geldiğini kavrayamadı. Yavaşça:

"Benim ve kutsal babamızın hayatını kurtardınız, mösyö!" dedi. "Bu büyük iyiliğinizin karşılığını veremeyecek kadar fakiriz. Fakat size ölünceye kadar minnettar kalacağız. Acaba zayıf tarafı korumak için gözünüzü çöpten sakınmayarak hayatını tehlikeye atan kahramanın adını sorma cesaretinde bulunabilir miyim?"

Bu sözler üzerine rahip de yaklaştı. Onun da yüzü sımsıkı kapalıydı. Sakin sakin sordu:

"Lütfen isminizi söyler misiniz? Bu adı dualarımızda anmak isterdik."

Saêtta ne demek istediğini anlatamadığına içerlemiş, bir şeyler mırıldanıyordu.

Jehan, kadına doğru döndü ve kendini tanıtmak istemesine rağmen, epey hiddetlendiğini belli eden bir sesle:

"Adımı mı soruyorsunuz, madam?" dedi.

"Baksanıza Saêtta size işaret vereyim diye yırtınıp duruyor. Siz hiç beni tanımaz olur musunuz?"

Kadın büsbütün şaşalayarak bir çığlık attı:

"Yiğit Jehan!"

Bir sürü haydudun saldırısına uğradığı sırada bile soğukkanlı görünen bu kadının, şimdi, kurtarıcısının karşısında dehşet duyduğunu açığa vurması, gerçekten de pek garipti. Rahibin o zamana kadar gösterdiği soğukkanlılıktan da eser kalmamıştı. Önce ileriye doğru iki adım atmışlarken, bu sefer hızla dört adım geri fırladılar.

İkisinin de korkusu, o kadar gözle görünür hale gelmişti ki Saêtta bir iş yapıyormuş gibi Jehan'la yanındakilerin arasına girerek kabadayıca bir tavırla elini kılıcının kabzasına attı.

Jehan bütün bunları gördü ve hafifçe gülümseyerek, alaylı alaylı:

"Hele hele... Gördünüz mü? Tanıdınız beni işte..." dedi. "Saêtta, sen aradan çekil... Ben, madamla ve şu kutsal babayla üç-beş kelime konuşacağım. Sana, 'Çekil oradan ve kılıcını bırak,' dedim. Kılımı bile kıpırdatmadan seni gebertmekten çekinmeyeceğimi unutma. Şu meşhur Saêtta oyununu biliyorsun ya... Hani şu, bana bir türlü öğretmek istemediğin oyunu... Şimdi ben artık onu biliyorum. Yalnız onu değil, senin bilmediğin daha bir sürü oyunu da... Hatta senin gibi bir kılıç üstadının elinden kılıcı nasıl alınır, onu da biliyorum. Artık bunu kimden öğrendiğimi tahmin etmek de senin anlayışına bağlı!"

Pardaillan'la yaptığı dövüşün ima edildiğini anlayan Saêtta, hiddetinden, utancından ne yapacağını bilemedi. Onun artık her şeyi bildiğini sandı: Pardaillan'ın oğlu olduğunu da, son defa kendisinin Pardaillan'a yenildiğini de... Her şeyi...

Yanılıyordu! Jehan'ın hiçbir şey bildiği yoktu. Şimdi söyledikleri de, sadece Pardaillan'ın kendisine öğrettiği kılıç oyunlarıydı. Fakat onun, aynı oyunlarla Saêtta'yı yendiğini aklına bile getirmemişti.

Saêtta ansızın korktu. Bu, Jehan'ın kendisini öldüreceğini sanmasından ileri gelmiyordu. Oldum olası canına pek değer vermemişti. Üstelik gözü pek adamdı. Ne var ki hayatlarını korumak için kendisini angaje etmiş olan şu iki insan, onu yenilmez bir silahşor diye tanırlardı.

Şimdi bu iki insanın önünde kılıcının elinden alınması düşüncesiyle korkudan yüreği hop etti. Bu yüzden de fazla bir şey söylemeye lüzum görmeden, Jehan'ın sözünü dinleyerek kenara çekildi.

O zaman Jehan, Léonora Concini ve Claude Acquaviva'ya doğru pervasızca ilerledi. Karşısındakiler, bir evin duvarına toslayıp da durmaya mecbur kalıncaya kadar gerilediler.

Jehan yeniden söze başladı:

"Ben hem sizi, hem de monsenyör cenaplarını hemen tanıdım," dedi. "İster misiniz madam, adınızı yüksek sesle söyleyeyim? Siz mösyö, ister misiniz sizinkini de hemen söyleyivereyim?"

Acquaviva ile Léonora, bütün soğukkanlılıklarına rağmen ürktüler.

Jehan güldü:

"Görüyorsunuz ya... Boş yere yüzlerinizi saklıyorsunuz!.."

Kadın da, rahip de, kukuletalarını açmışlar; ikisi de hemen o ünlü soğukkanlılıklarına bürünmüşlerdi. Şimdi Acquaviva, bütün dikkatiyle delikanlının mert yüzünü süzüyor ve hafifçe gülümsemeye başlıyordu. Bir ara, delikanlıyla yalnız başına konuşmak istediğini anlatmak için, Léonora'nın kolunu sıktı.

Jehan aynı sakin ve alaycı sesiyle devam etti:

"Sakın korkmayın... Mademki tesadüf sizi kurtarmamı istedi, onun yaptığını benim bozmaya niyetim yok. Sizi muhafızlara haber verecek de değilim. Böyle adiliklerle uğraşmak, âdetim değildir."

Sonra birdenbire heyecanlandı:

"Oysa madam..." dedi, "siz beni kralı öldürmeye kışkırtmıştınız. İstediğinizi elde edemeyince de kocanızla elbirliği ederek, kaç kere canıma kastetmeye uğraştınız. Ya siz, çok kutsal babamız? Hele siz yok musunuz? Beni tabancayla vurdurtmak istediniz, olmadı. Zehirlemeye yeltendiniz, olmadı. Odamın tavanını yıktırıp beni pestile çevirmek istediniz, yine başaramadınız. Kafama kayalar savurtturdu-

nuz, hatta sığındığım evi kundaklayıp beni de kebap etmek istediniz, o da olmadı. Kısacası, ne yaptınızsa olmadı, olmadı... Yalan mı söylüyorum?"

Acquaviva çekinerek itiraf etti:

"Doğrudur..."

"Peki, bana yaptığınız bu fenalıklar için ikinizin de kafasını ezsem, haklı değil miyim?"

Acquaviva, aynı tonda:

"Yerden göğe kadar haklısınız!" dedi. Fakat hemen, "Ancak bunu yapmayacaksınız," diye ekledi.

Jehan hiddetle bağırdı:

"Yapmayacak mıyım? Neden? Beni bundan alıkoyacak mı var?"

"Sizi kim alıkoyabilir? Olsa olsa yine kendiniz..." Pardaillan'ın oğlunun, kendisine hayretle baktığını görünce, "Bu madamı öldürmeyeceksiniz. Çünkü kadındır, zayıf ve kendini savunmaktan acizdir," diye devam etti. "Beni de öldürmeyeceksiniz. Çünkü ihtiyarım. Artık bir ayağım çukurda demektir. Sizin gibi bir insan, ancak bizim gibi zayıfları savunmak için silah kullanabilir, mösyö... Sizin elinizden bizim gibilere fenalık gelmez. Şimdi ben size sorayım: Öyle değil mi? Sizi iyi anlamış mıyım?"

Delikanlı bu kadar tanınmış olmasına içerledi:

"Bunlar boş sözler, mösyö! Madam zengin ve ünlüdür. Size gelince, en müthiş bir din kurulunun elebaşısınız. Elinizde o kadar korkunç bir kudret var ki Fransa kralını bile tahtının üstünde titrettiğiniz söyleniyor. Sizlerin yanında, pazısından başka hiçbir güvenecek şeyi olmayan benim gibi baldırı çıplağın lafı mı olur?"

"Doğru söylüyorsunuz. Pazınızdan başka güvenecek şeyiniz yok ama bu pazı pek kuvvetli... Şu anda, silahsız ve aciz durumda, elinizde bulunuyorum. Beni kolayca mahvedebilirsiniz. Fakat korkmuyorum. Şu aciz kadın da elinizde bulunduğu halde, konuştuklarımızı hiç ürkmeden dinliyor... Çünkü o da sizden fenalık gelmeyeceğini biliyor. Bizi savunan şu adama bile, 'Seni öldürürüm,' demenize rağmen, neden bir şey yapmıyorsunuz? Çünkü onu öldüremeyeceğinizden eminsiniz."

Jehan, daha fazla dayanamadı:

"Doğru!.." diye bağırdıktan sonra, asil bir tavırla devam etti: "Haydi gidin. İkinizi de affediyorum."

Acquaviva yerinden bile kıpırdamadı. Konuşmanın bu şekilde kapanacağından emindi:

"Bize gösterdiğiniz merhamete ve bizi affedişinize karşı teşekkür borçluyuz," dedi. "Fakat bunu canıma değer verdiğim için yaptığımı sanmayın. İnsan benim yaşıma ulaşınca, ebedi istirahatten başka bir şey arzulamaz, delikanlı... Fakat Tanrı adına başladığım birtakım önemli işleri başarıyla sonuçlandırabilmem için daha birkaç yıl yaşamam gerekiyor."

Sonra bu konuşmayı hiç ses çıkarmadan dinlemiş olan Léonora'ya dönerek:

"Siz gidin madam..." dedi. "Mösyönün beni evime kadar uğurlamak lütfunda bulunacağından eminim." Jehan'a dönüp sözüne devam etti: "O büyük iyilikseverliğinizi kötüye kullanıyorum ama sizi fazla alıkoyacak değilim, mösyö... Şu çıkmaz sokağın dibinde oturuyorum..."

Jehan soğuk bir tavırla eğildi, fakat reddetmedi. Acquaviva, karanlıkta sinsi sinsi güldü. İnsanların ta içini okuyan keskin bakışlarıyla kendisini tanımayan bu gencin düşündüklerini de anladığına memnundu. Léonora, rahibin sözlerini doğrulamak için başını eğmişti. Fakat ayrılmadan önce Jehan'a dönüp:

"Gerçi size karşı birçok suçumuz oldu, mösyö..." dedi. "Fakat şu birkaç gündür kocamın size hiçbir düşmanlık yapmadığını herhalde fark etmişsinizdir."

"Farkındayım madam, farkındayım..."

"İleride de böyle olacağını umarım. Zaten canımı sizin o sınırsız mertliğinize borçlu değil miyim?"

Jehan soğuk soğuk:

"Ben de böyle devam edeceğini umuyorum," dedikten sonra hemen ekledi: "Zaten böyle olması, sizin çıkarınızadır."

Léonora, delikanlıya gülümseyerek baktı. Kukuletasıyla yüzünü örtüp, Saêtta'nın muhafızlığında hızlı hızlı Saint-Denis yönünde yürüdü.

Acquaviva ile Jehan, Kadınlar Hapishanesi'nin bitişiğindekine

değil de, Vieille-Monnaie Sokağı'nın köşesindeki eve doğru yürüdüler. Bu iki evin, gizli bir yer altı dehliziyle birbirine bağlı olduğunu, okuyucularımız da bilirler. Böylelikle kurnaz rahip, sözde Jehan'a evinin nerede olduğunu göstermekten çekinmiyor ve güven gösteriyordu ama aslında tedbirli hareket etmekten de geri kalmıyordu.

Evin önüne varınca kapıya birkaç kere, özel parola gereğince vurdu. Kanat hemen, sessizce açılıverdi. Acquaviva eşikte durup Jehan'a döndü:

"Bin kere affınızı rica ederim, mösyö..." dedi. "Benim kim olduğumu öğrendiğinizi sezince, hemen beni haber vereceğinizden çekinmiştim. Sizi tanımadığım için size karşı -şimdi çok üzüldüğüm- bazı teşebbüslerde bulundum. Sizi tanımış olsaymışım, bütün bunlara hiç lüzum kalmayacakmış. Bugün sizinle tanıştım. Hakkınızda bir fikir edindim ve görüyorsunuz ki size evimi göstermekten bile çekinmiyorum."

Jehan düşünüyordu: "Amma geveze rahip be!.. Beni işimden alıkoydu. Artık şehrin kapıları da kapanmıştır, dışarıya çıkamam. Şimdi nerede yatacağım? Bilseydim, imdatlarına koşar mıydım? Hiç olmazsa şu haydutlar, beni Léonora'dan da, hâlâ güvenemediğin şu mendebur rahipten de kurtarırlardı."

Bu sırada Acquaviva'nın cebinden acayip şekilde kesilmiş bir madeni parça çıkardığını gördü. Rahip:

"Benim yüzümden, kapıların kapanış saatini kaçırdınız," diyordu. "Bu hatamı tamir etmem gerekiyor. Şehrin hangi kapısından çıkmak istiyorsunuz?"

Jehan, "Acaba herif düşüncelerimi mi anladı?" diye düşündü; sonra rastgele:

"Montmartre Kapısından..." dedi.

"Öyleyse, muhafız çavuşunu çağırtın... Kendisine bu parayı gösterin ve 'Ruilly' deyin. O size hemen küçük kapıyı açar ve siz de geçen geceki yangından sonra sığındığınız yere gidebilirsiniz."

Delikanlı yalnız şaşmakla da kalmadı. Bu basit rahibin elindeki müthiş kuvvetten endişeye düşmeye başlamıştı. Ne var ki Acquaviva, bu endişeyi onun yüzünden okuma zevkine eremedi. Çünkü

Jehan'ın yüzünde sakin bir tebessümden başka bir şey yoktu. Rahip, delikanlının sustuğunu görünce, tatlı tatlı devam etti:

"Benim hayatımı kurtardınız. Aslında bunun hiçbir değeri yok. Fakat kendime ödev edindiğim işi sonuçlandırabilmem bakımından çok önemli... Bu yüzden ben de size bir iyilik yapmak zorunda olduğumu hissediyorum."

Jehan, gururla:

"Sizden hiçbir şey kabul edemem. Zaten bana hiçbir şey borçlu değilsiniz," dedi.

"Biliyorum. Kendi vicdanınızı tatmin etmeniz size yeter. Zaten ben de aynı şeyi yapacağım. Bu andan itibaren, canınıza karşı herhangi bir suikastta bulunmaya kalkışmayacağım."

Jehan:

"Doğrusu büyük bir lütuf... Yüksek duygularınızın hayranıyım," dedi.

Acquaviva, bu alaya aldırmadı; sert sert devam etti:

"Ama dikkatli olun delikanlı... Bazı işlerimde bana engel oluyorsunuz. Sizin peşinizde adam koşturmayacağım ama yine de elime düşmekten sakının..."

"Ya elinize düşmek felaketine uğrarsam ne olacak?"

Acquaviva:

"Öleceksiniz!" dedikten sonra, bir tek kelime daha söylemeden içeriye girerek kapıyı kapadı.

OTUZ BİRİNCİ BÖLÜM

Pardaillan, Peder Muhteşem Goulard'ı aramaya koyulmuştu.

Şövalye bu kararını, sahte sarhoş Goulard'ın Acquaviva'nın belli başlı casuslarından biri olduğu gerçeğine dayanarak vermişti. Çünkü onu şimdiye kadar öyle yerlerde ve öyle işler görürken yakalamıştı ki bu adamın ikiyüzlülüğünden artık hiç şüphesi kalmamıştı. Zaten Cizvit birliğinden olmayanlar içinde, Muhteşem Goulard'ın oynadığı oyunun farkına varanın, yalnız kendisi olmadığından da emindi. Teşkilatta bu derece önemli işler gören bir casusun sık sık ve doğrudan doğruya Cizvitlerin elebaşısıyla buluşup görüşmesinden daha tabii bir şey olamazdı. Yani Goulard'ın peşine düşmekle, kısa zamanda Acquaviva'ya ulaşacağı muhakkaktı. Yalnız, Cizvitlerin elebaşısıyla karşılaştığı takdirde ne yapacağını henüz bilemiyordu. Bir çaresini bulacak ve oğluna karşı ardı arkası kesilmeden süregelen suikastlara bir son verecekti.

Şövalyenin, bir rastlantı sonucu oğlunun Cizvit elebaşısıyla karşılaştığından ve hiç farkında olmadan kendisine karşı yapılagelmekte olan suikastların önünü aldığından haberi yoktu.

Bu yüzden Muhteşem Goulard'ın her zaman uğradığı yerleri, yani meyhaneleri ve aşçı dükkânlarını dolaşmaya başladı. Uzun süren aramalardan sonra rahibi Trousse-Vache Sokağı'ndaki meyhanelerden birinde bulunca, artık onu gözden kaçırmamaya dikkat etti.

Rahip, meyhanede bir süre kaldıktan sonra dışarıya çıktı. Paris'in dar ve dolambaçlı arka sokaklarında dolaştı durdu. Vieille-Monnaie Sokağı köşesindeki evin önüne geldi ve yapının Écrivains Sokağı tarafındaki kapısından girdi.

Pardaillan, yapının Vieille-Monnaie Sokağı'na da kapısı bulunduğunu hemen fark etti. O da Savonnerie Sokağı'ndaki küçük bir meyhaneye daldı; bir şişe şarap getirtti. Bir yandan içerken öte yan-

dan da evin iki kapısını birden gözetlemeye koyuldu.

O sırada rahip da gizli kapıdan yer altı dehlize girmiş; oradan da esrarengiz eve ulaşarak, Acquaviva'nın yanına çıkmıştı. Yarım saat kadar sonra Kadınlar Hapishanesi kapısından çıkıyordu.

Sabahın on biriydi. Rahip, Savonnerie Sokağı'na girince, bir an sağa mı, sola mı gideceğini kestiremeden öylece kalakaldı. Sol tarafa doğru yürürse Pardaillan'ın önünden geçecekti. O zaman şövalye, evler arasındaki gizli dehlizi keşfedecekti.

Yazık ki rahip birdenbire sağ tarafa, yani Saint-Denis istikametine yöneldi ve yine dolambaçlı bir yolla bir sürü sokağa girip çıkan Saint-Jack Sokağı'na ulaştı. Bu sokakta, müşterileri askerlerle aşağı tabakadan insanlar olan basit bir hanın önünde durdu. Ravaillac, Angoulême'e dönmemiş ve rahibe izini kaybettirmek için bu hana sığınmıştı. Fakat Muhteşem Goulard için onun izini bulmak bir mesele değildi. Şimdi işte onu görmeye gelmişti.

Rahibin, Ravaillac'a kendisiyle birlikte gelmesi için neler söylediği, onu nasıl kandırdığı belli değildi. Ancak bir zaman sonra Muhteşem Goulard'la Ravaillac handan birlikte çıktılar ve rahip, arkadaşını geldiği yoldan Kadınlar Hapishanesi'ne götürdü. Hapishaneye ulaşınca, Goulard'ın Acquaviva'yla birlikte girdiği hücreye yöneldiler. Burası yalnız ufak değil, aynı zamanda penceresiz bir yerdi. Kapının üstündeki camdan odaya sızan zayıf ışıkla oda, yarı aydınlıktı. İçeride mobilya olarak iki dar kerevet, bir masa ve iki sandalyeden başka bir şey yoktu. Masanın üstüne kurulan mütevazı sofrada üç şey vardı Kuru ekmek, suda haşlanmış sebze ve bir testi su...

Ravaillac'la rahip, sofradakileri yemeye başladılar. Ravaillac, iştahla yiyordu. Muhteşem Goulard ise isteksiz isteksiz, içini çekerek arkadaşına katılıyordu. Ravaillac sudan içti ve bunun serin, iyi bir su olduğunu söyledi. Rahip bir yudum aldıktan sonra tiksinerek söylendi:

"Böyle münasebetsiz şey de içilir mi? Şarap dururken, bunlar ağza bile alınmaz."

Yemek bitince ayağa kalkıp kerevetlerden birinin üstüne uzandı ve arkadaşına da yatmasını tavsiye etti. Ravaillac, hemen arkadaşının sözüne uydu.

Beş dakika sonra derin bir uykuya dalmıştı. Muhteşem Goulard,

arkadaşının uyuduğunu görünce hemen doğrularak başucunda bulunan gizli bir düğmeye basıp, görünmez kapıyı açtı. Kapıda iki iri yarı rahip belirdi. Derin uykuda bulunan Ravaillac'ı ayaklarından ve omuzlarından kavradılar, karga tulumba edip götürmeye başladılar. Muhteşem Goulard da peşlerine düştü. Bu işler olup biterken bir kelime bile söylememişti.

Beş dakika geçmeden, iki rahip, Ravaillac'ı başka bir eve getirmişler, bu evin bir odasına girmişlerdi. Fakat buranın demin çıktıkları hücreden hiç farkı yoktu. En dikkatli bir insan bile, iki oda arasında en ufak bir fark bulamazdı.

Tabii yatak işini gören kerevetler de tamamen birbirine benziyordu. Birinin üzerine, uyuyan Ravaillac yatırıldı. Ötekinin üstüne de Muhteşem Goulard uzandı ve uyur gibi, hareketsiz durmaya devam etti.

Ravaillac'ın uykusu bir saat kadar sürdü. Uyanınca eski odadan çıkarılıp başka bir odaya taşındığını elbette fark edemedi. Sanki beş dakikadan fazla olmamış gibiydi. Yatağında doğruldu, başı biraz ağrıyordu ama umursamadı. Karşıki kerevete uzanmış olan ahbabına baktı ve:

"Amma da çabuk uyumuş ha!" diye söylendi.

Sonra üzüntüyle başını sallayarak, "Demek günah çıkarma törenini böyle sanıyor ve itikâfa çekilmekten de bunu anlıyor," diye düşündü. "Başkalarına karşı gösterdiği müsamahayı, kendisine karşı da göstermekten başka bir şey yaptığı yok. Ne yaptığının farkında bile değil... Fakat ne de olsa iyi bir adamdır."

Kerevetten inip ayağa kalktığı anda bacaklarının tutmadığını hissetti. Yere yıkılmamak için masaya dayanmak zorunda kaldı. Bütün vücudunda müthiş bir sıcaklık hissediyordu. Bu ateş, döşemelerin altından ve özellikle karşısındaki kapıdan geliyor gibiydi. Sanki odanın dışarısında, çepeçevre, muazzam ateşler yakılmıştı.

Birden testiyi kafasına dikti ve kana kana su içti. Sonra Muhteşem Goulard'ın yanına yaklaşarak bir süre onu seyretti. Hiç kımıldamadan yatan rahip de yüzü ter içindeydi ve nefesi daralıyordu... Ravaillac hiç telaşlanmadan, sakin sakin söylendi:

"Havada bir ağırlık var. Galiba fırtına kopacak."

Tekrar kendi kerevetinden yana dönerek, masayla kerevet arasında diz çöküp duaya başladı. Böylece kederli bir halde, kendinden geçmişçesine saatlerce kalakaldı. Belki de bu hali sadece birkaç dakika sürdü. Kendisi de bunun farkında değildi. Dinî bir havaya kapılıp kendinden geçtiği böyle anlarda, gerçekle hiç ilişkisi kalmazdı. Fakat bu sırada yalnız dua etmekle kalmıyordu; gözlerini kapamış, için için kendi kendine mücadele ediyordu. Bir ara gözlerini açtı ve o zaman, odadaki loş ışığın da büsbütün kaybolduğunu, ortalığı derin bir karanlık kapladığını fark etti. Bütün vücudu dehşetle ürperdi. Başını çevirip bakmayı akıl etseydi, bu karanlığın kapının üstündeki camın örtülmesinden ileri geldiğini çabuk kestirirdi. Fakat o, ortalığı böyle karanlık görmesine içindeki mücadelenin sebep olduğunu sanarak göğsüne güm güm vurup mırıldanmaya başladı:

"İşte yine ebedi karanlık içindeyim. Ruhumun yüzyıllar boyunca içinde çırpındığı cehennem karanlığı da bu değil mi? Bana merhamet et Tanrım!"

Bir hayale kurban olup olmadığını anlamak için gözlerini tekrar açıp kapadı ve rüya gördüğünü sandı. Bu esrarengiz karanlık onu her yandan sarmış ve zavallının binbir kuruntu içindeki kafası, bu karanlığın tesiriyle büsbütün dengesini kaybetmişti.

Ve sıcaklık daha da artmış, dayanılmaz hale gelmişti. Dizleri sıcak bir levhaya yaslanmış gibi geldi ona. Duygu o kadar güçlüydü ki içgüdüsel olarak elini yere koydu. Derhal bir üzüntü çığlığıyla elini geri çekti:

"Karanlık! Ateş! Cehennem! Yanıyorum! Ben lanetlendim!"

Sonunda bir isyan hıçkırığıyla içindeki mücadelenin sebebini ortaya koyarak söylendi:

"Ulu Tanrım, beni esirge!.. Onu öldürmek istemiyorum. Çünkü ne de olsa o kızın babası..."

Bu sözü duyan Muhteşem Goulard, yatağında yavaşça kımıldadı. Eli, karanlıkta bir şeyler aradı, duvardaki küçük bir düğmeye bastı. Aynı anda, duvarlardan birinde kapkara bir delik açıldı ve bu delikte birisi belirdi... Rahip, kafasını deliğe doğru uzattı. Yaptığı şeyi karanlıkta Ravaillac'ın göremeyeceğinden emin, delikteki adamın kulağına bir şeyler fısıldadı. Sonra düğmeye bir daha basarak deliği kapattı ve yine kımıldamadan kalakaldı...

Ravaillac, hiçbir şeyin farkına varmamıştı.

Döşeme öylesine kızmıştı ki artık dizlerini yakmaya başlamıştı. Fakat Ravaillac ne ayağa kalkmayı akıl ediyordu ne de bulunduğu yerden başka bir tarafa çekilmeyi... Zaten yer değiştirirse de neye yarardı? Zavallı adam, Tanrı'nın, kendisini cehennem ateşiyle karşı karşıya getirdiğine inanıyordu. Nereye çekilse, aynı ateşle karşılaşacak değil miydi? Bundan kurtulmaya imkân mı vardı?

Böylece uzun süre kaldı... Ravaillac boyuna inledi, dövündü, yırtındı, dua etti ve ancak yine kendisinin duyabildiği birtakım sözler söylendi.

Birdenbire karşısındaki duvarın hiç fark edilmeden ortadan kaybolduğunu ve karşısında, gözleri kamaştıran bir ışıkla beraber alevler fışkırdığını gördü. Saçları diken diken olmuştu. Bir sıçrayışta ayağa fırlayıp ulurcasına haykırmaya başladı. Muhteşem Goulard da sanki bu gürültü üzerine yatağında doğrulmuş gibi keyifsiz keyifsiz bağırıyordu:

"Hey, Jean François! Nedir bu gürültü be? Boğazlanan danalar gibi ne böğürüyorsun? Odanın ortasında durup durup şu duvara ne diye bakıyorsun? Ne var orada? Benim gibi yatıp uyusana... Kendin rahat edip de beni de rahat bıraksana!.."

Bu dost sesi, zavallı Ravaillac'a biraz cesaret verdi ve kendini toparlamasına sebep oldu. Ama bir yandan da duvarda beliren bu göz kamaştıran ışığa bakıyor ve sıcaktan boğulacak gibi oluyordu. Kendini, bir kuruntu krizi içinde olduğuna inandırmak istediği belliydi.

Hemen Muhteşem Goulard'ın kerevetine koşarak onu bütün kuvvetiyle kucaklayıp kekeledi:

"Oraya bak! Şuraya, şuraya! Görüyor musun?"

"Ha, görüyorum, duvar değil mi?"

Hayır! Işık gözlerini kamaştırmıyor mu?"

"Sen aklını mı oynattın? Her yer zifiri karanlık. Hangi ışıktan bahsediyorsun?"

"Canım, peki ateş de hissetmiyor musun? Vücudumuzun yandığının farkında değil misin?"

"Evet, havada biraz ağırlık var. Fırtına kopacak galiba..."

"Ne ağırlığı? Bu, cehennem işte!.. Şu gördüğüm de cehennemin ateşi!.. Sen bir şey görmediğine, bir şey hissetmediğine göre, demek ki yalnız ben cehennemlik oldum! Yalnız ben Tanrı'nın lanetine uğradım!"

Bu sözlerin hepsi de, gittikçe artan bir dehşet içinde söylenmiş ve birer hıçkırıkla son bulmuştu. Fakat rahip, hiddetle silkinip kendini ondan kurtardıktan sonra öfkelenip bağırdı:

"Saçmalayıp durma... Cehennemin dibine kadar git istersen... Tanrı'nın delisi, sen de... Boş kuruntularla uykumun canına okudun!"

Ravaillac tekrar hıçkırıp inledi:

"Gerçekten görüyorum. Sıcaklığı duyuyorum. Yanıyorum diyorum sana!.. Cehennemdeyim işte!.. Cayır cayır yanıyorum!.."

Ve söylediği doğruydu. Gerçekten kaybolan duvarın durduğu yerde şimdi bir çukur vardı. Bu çukur olağanüstü derindi, iki adamın ayakta durduğu odaya eşit uzunlukta ve iki kulaç genişliğindeydi. Ve o çukurun dibi ateşli bir fırındı. Ve bu, Ravaillac'ın dediği gibi, gerçekten de aşılmaz bir ateş uçurumuydu.

Muhteşem Goulard, sinirli sinirli ayağa kalktı. Ravaillac'ı elinden tulup, alevlerin fışkırdığı yere kadar götürdü. Aslında yok olan duvar varmış da, oraya dayanıyormuş gibi yaparak, içerlemiş bir sesle:

"İşte," dedi, "burada duvardan başka bir şey var mı? Baksana duvara!.."

Ravaillac yine sızıldandı:

"Yanıyorum, yanıyorum. Orada dipsiz bir uçurum var. Her yanı ateş içinde..."

Peder, varı yok görmekte ısrar ederek bağırdı:

"Eee, Mösyö Ravaillac, artık çok ileri gidiyorsun azizim... Hemen yatman lazım. Yarın yola çıkacağını ve uzun bir yolculuk yapacağını çabuk unuttun?"

Ravaillac dehşet içinde kapıya kadar geriledi. Gözlerini, duvardaki alev uçurumundan bir türlü ayıramıyordu... Bu sırada korkunç bir gök gürlemesi odayı sarsıverdi. Ravaillac korkuyla yerinden sıçradı, sordu:

"Duydun mu?"

Muhteşem Goulard yine hiddetli bir tavır takınıp bağırdı:

"Neyi duydum mu? Hiçbir şey duymadım. Çünkü ortada senin saçma sapan kuruntılarından başka bir şey yok. Rica ederim azizim, eğer uyumaya niyetin yoksa uyuma ama hiç değilse beni rahat bırak. Benim dinlenmeye ihtiyacım var, azizim. Seninle beraber yolculuk yapacağıma söz vermedim mi?"

Sonra hiçbir şey duyup işitmemeye karar vermiş bir insan haliyle yatağına gömülerek, pelerininin kukuletasını iyice yüzüne örttü.

Tam o sırada, uzaktan gelen birtakım sesler duyuldu:

"Jean François! Jean François! Orada mısın!"

Dehşetinden çıldıracak gibi olan zavallı Ravaillac inleyerek bu meçhul seslere cevap verdi:

"Buradayım!"

"Bak, Jean François! Dinle!.. Halkı inim inim inleten bir zalimi öldürmekten çekindiğin için seni bekleyen akıbete bak!.. Sen bizim olacaksın, Jean François... Bizimle beraber geleceksin!.."

Ravaillac, duvarda açılmış olan deliğin içindeki uçurumun dibinde kızıllı, yeşilli, mavili alevler arasında can acısıyla kıvranan, koşuşan ve ellerini ona doğru uzatıp tehdit edici tavırlarla bağıran insanlar gördü.

"Gel. Bizim yanımıza gel! Sen de bizden olacaksın!" diyorlardı.

Fakat hemen aynı anda bütün bunlar, esrarengiz bir rüzgâr tarafından silinip süpürülmüşçesine ortadan kayboluverdi ve Ravaillac, uçurumun dibinde genç, güzel bir kadından başka kimseyi göremez oldu. Bu kadının tatlı yüzünde kederli bir ifade vardı. Gözlerini Ravaillac'a dikerek şöyle dedi:

"Bana iyi bak, Jean François! Ben Bertille'in annesiyim. Sen alçağın birini, Bertille'in babası diye öldürmekten cayıyorsun, değil mi? Sen delisin, bin defa delisin... Ben, sırf onun yaptıkları yüzünden cehennemlik oldum ve burada acı içinde kıvranıp duruyorum. Onun yüzünden günahkâr oldum. Şiddet kullanarak iffetimi kirletti. Dünyanın en aşağılık suçunu işleyerek çocuğumun babası oldu. Böyle babalığın bir değeri mi olur? Şimdi burada kıvranmamın sebebi, o sefil ruhlu adam yüzünden kendimi öldürmüş olmam, değil mi? Duyuyor musun beni, Jean François?"

Cehennemde kıvranan kadın, cevap beklermiş gibi bir an durduktan sonra acı çektiğini anlatan bir tavırla sözüne devam etti:

"Ona gerçek bir baba gözüyle bakılamaz. Kızım da ondan nefret ediyor. Ben, kızımın ve benim öcümü alacağını ummuştum. Bunu yapsaydın, kim bilir acımız ne kadar hafiflerdi. Meğer sen de korkağın, alçağın biriymişsin. Korktuğun için o zalim herifi öldürmekten vazgeçtin. Bu yüzden ben ve onun kurbanları olan hepimiz sana lanetler okuyoruz. Fakat senin gibi korkakların da yeri burasıdır. Sen de buraya, cehenneme geleceksin, Jehan François!.."

Saçları diken diken olan Ravaillac, inledi:

"Öldüreceğim! Gerçekten sağ koymayacağım! Ben bilmiyordum ve sanıyordum ki iyi bir iş yapıyorum! Mademki o büyük bir suç işleyerek onun babası oldu, mahvolmayı da hak etmiş demektir. Geberteceğim onu!.."

Tekrar müthiş bir gök gürültüsü işitildi ve hemen onun arkasından da ortada ne hayal kaldı, ne de o derin uçurum...

Duvar yerine gelmiş, kapının üstündeki camı kapayan örtü de kaldırılmış, içeriye yine zayıf bir ışık sızmaya başlamıştı. Odanın ortasında, taş kesilmişçesine kalmış olan Ravaillac, kendi kendine bir rüya görüp görmediğini sordu. Fakat ortalığın dayanılmaz sıcaklığı ve parmağını dokundurduğu duvarın yakıcılığı, zavallıya başından geçenlerin bir rüya olmadığını anlattı. Zaten uyanıktı. Ayakta gidip geliyor ve kerevetinin üstüne uzanmış olan rahibi de görüyordu. Tam bu sırada Muhteşem Goulard ona, uyumadığını ispat etmek istiyormuşçasına sordu:

"Hâlâ kuruntularından yakanı sıyırmadın mı? Yoksa artık uzanıp dinlenmeye mi karar verdin?"

Ravaillac yavaşça cevap verdi:

"Hayır, dua edeceğim."

"Güzel! Canın dua etmek istiyorsa et... Ama danalar gibi böğürme!.. Tanrı, yavaş sesle de dua etsen duyar, sağır değildir."

Ravaillac hiç cevap vermedi. Diz üstü çökerek, şevkle içinde dua etmeye başladı.

Az önce odayı sarmış olan o dayanılmaz sıcaklık yavaş yavaş kayboluyordu. Şimdi hücreye adeta bir serinlik yayılmaya başlamış;

odanın havasını nereden geldiği bilinmeyen tatlı kokular sarmıştı. Yerde diz üstü dua eden zavallı da içini bürümüş olan korku ve heyecandan kurtulmuştu.

Bu sırada birdenbire kutsal bir müziğin nağmelerini duydu. Başını kaldırıp ortalığa bakınca, derin bir karanlık içinde kalmış olduğunu gördü. Yeniden bütün vücuduyla ürperdiyse de, bu seferki ürperişinde tarif edilmez bir tatlılık da vardı.

Aradan bir-iki saniye geçince, duvar yine ortadan kayboldu ve oda loş ışıklarla doldu. Ravaillac ellerini göğsünde kavuşturarak açılan deliğe yaklaştı. Derin ve aşılmaz uçurumu yine görüyordu. Fakat bu sefer alev yerine, gözlerinin önüne ömründe görmediği cinsten güzel çiçekler, yeşillikler ve ağaçlar serilmişti. Bu olağanüstü bahçeden, havaya sarhoş edici bir koku yayılıyordu.

Orada, çok uzakta, o nefis bahçenin ortasında Tanrı, kiliselerdeki resimlerde görüldüğü gibi, altından bir taht üstünde oturuyordu. Sağındaki yerlerden biri boştu. Çevresinde, olağanüstü güzellikte melekler şarkılar söylüyor, danslar ediyorlardı. Bir yandan da orglar ve harplarla, şimdiye kadar hiç duymadığı bir müzik çalınıyordu.

Tanrı'nın çevresindeki meleklerden her birinin başında altın bir çelenk vardı ve bu çelenklerin üstünde, şimdiye kadar kralı öldürmeye teşebbüs etmiş olan adamların adları yazılıydı. Ravaillac, tam on sekiz ad saydı. Sonra söylenen şarkılara dikkat edince bu şarkılarda da krala suikast yapmış ve bu uğurda hayatlarını feda etmiş kimselerin kahramanlıklarının övüldüğünü anladı.

Bu müzik, bir zaman daha devam ettikten sonra bitti ve Tanrı konuşmaya başladı:

"Jean François!" dedi. "Git kutsal ödevini başar. Cennetin en şerefli yeri seni bekliyor."

Eliyle, yanındaki boş yeri işaret ediyordu.

Ravaillac, çılgıncasına, heyecanla bağırdı:

"Emrine uyacağım, ulu Tanrım, uyacağım!"

Gırtlağını boğarcasına tıkayan sevince dayanamadı, boylu boyunca yere serilip bayıldı. Acaba, Ravaillac'ı bayıltan sevinç miydi, yoksa o sahte çiçeklerin kokusundaki uyuşturucu maddeler mi?

Bu baygınlık pek uzun sürmedi. Kendine geldiğinde, kapanmış

olan duvarın iki adım kadar önünde bulunduğunu gördü. Çevresine şöyle bir bakınıp da ilk defa girmiş olduğu basit odada bulunduğunu anlayınca, keyfi kaçtı.

Muhteşem Goulard, Ravaillac'ın yanında diz çökmüştü; onu ayıltmaya çalıştığı belliydi. Nitekim zavallının gözlerini açtığını görünce sevinçle bağırdı:

"Nihayet duanı bitirdin, ha? Amma da uzun duaymış be kardeşim. Bu kadar uzun dua olur mu? Tanrı, kullarından bu kadar çok şey istemez, canım... Dua edelim diye, kendimizi harap etmemizi hiç istemez. Her şeyin bir ölçüsü vardır!"

Ravaillac, üzüntüyle sordu:

"Ben uyuyakaldım, değil mi?"

"Kim demiş? Bir saniye bile gözlerini kırpmadın. Durmadan dua edip bir sürü kuruntulara kapıldın. Eğer uyumuş olsaydın, yorgunluğundan baygın düşmezdin... Ne uyuması, kardeşim? Beni uyutmuyorsun diye seni az mı haşladım? Unuttun mu yoksa?"

Ravaillac, hemen sevinçle cevap verdi:

"Hatırlıyorum, hatırlıyorum. Peki sen, hiçbir şey duyup görmedin mi?"

Rahip, tekrar azarladı:

"Hoppala! Yine saçmalamaya mı başlıyorsun yoksa?"

Ravaillac, gülümseyerek mırıldandı:

"Tabii duymadın. Çünkü senin cennetten nasibin yok."

Kendisini kurban ettikleri bu haince komedi, bu zayıf iradeli adamı hiçbir kuvvetin silemeyeceği derecede etkilemişti. Bütün bu kurnazca oyunu düzenlemiş olan Muhteşem Goulard, Ravaillac'ın halini görünce şeytanca gülümsedi, fakat Ravaillac'a hiçbir şey sezdirmeden, en tabii haliyle söylendi:

"Haydi bakalım, artık biraz uzan da dinlen... Yoksa yarın sabah değil yola çıkmak, bacakların tutmayacak, ayağa bile kalkamayacaksın!.."

Ravaillac, sakin sakin:

"Artık lüzum kalmadı. Yola çıkmayacağım..." diye cevap verdi.

"O da neden? Yine ne oldu?"

"Beni dinle, Goulard! Ben yarın yola çıkarsam cehennemlik olurum. Cehennemin dibinde yanarım. Herhalde benim cehennemlik olmamı ve cayır cayır yanmamı istemezsin, değil mi?"

"Tabii istemem. Ben din adamıyım. Görevim insan ruhlarını şeytanın pençesine teslim etmek değil, ondan kurtarmaktır."

"Eh, gördünüz mü ya? Öyleyse benim de kalmam gerekiyor! Hem zaten bu bana emredildi!"

"Emir mi edildi? Kim emretti bakayım?"

"Tanrı!.."

Peder, garip bir tavır takınarak ellerini göğe kaldırıp, kısa bir dua mırıldandı.

Ravaillac ayağa kalkıp şapkasını aldıktan sonra, heyecanla:

"Ben artık gidebilirim, değil mi?" dedi.

Goulard, kızgın görünerek bağırdı:

"Seni hapsetmedik ya!.. Ayağını bağlayan da yok. Canın isterse açar kapıyı gidersin. Senin gibi nankörleri tutmam, korkma..."

"Ben nankör değilim. Sadece alnımın yazısına uyuyorum, o kadar..."

"Bana ne? Alnının yazısı da, sen de yerin dibine bat!.. Defol git haydi! Bir daha da yüzüne bakmam!"

Ravaillac, büyük bir keder içinde çıkıp gitti. Hapishaneden çıkması (bayıldığı sırada ilk girdiği hücreye taşımışlardı) hiç zor olmadı.

Muhteşem Goulard evin Écrivains Sokağı'na açılan kapısından çıktığında, akşamın saat altısı olmuştu. Pardaillan hâlâ meyhanedeki masasının başında oturuyordu. Rahibi görür görmez hemen peşine takıldıysa da, bu sefer Muhteşem Goulard'ın kendini gizlemeye çalışmadığını hemen sezdi... Hatta rahip, herkesin bakışlarını kendi üstüne çekecek birtakım acayip hareketlerde bulunmaktan bile çekinmiyordu. O önde, şövalye arkada, Saint-Antoine Sokağı'na kadar geldiler. Muhteşem Goulard, burada, küçük bir aşçı dükkânına girdi ve iki saat sofra başında kalacak kadar bol yemek ısmarladı.

Şövalye, bu saatten sonra rahibin peşine düşmekte bir fayda olamayacağını kestirdi. Üstelik yapacağı çok önemli bir iş de vardı. Bu yüzden tekrar geriye, hana geldi ve öğleyin küçük meyhanede ye-

diği pis yemekleri unutturmaya yetecek nefis yemekler ısmarladı.

Yemek bittikten sonra gözlerini tavana dikip derin düşüncelere daldı. Hava kararıyor, şehir kapılarının kapanacağı vakit yaklaşıyordu. Şövalye, yerinden kalkıp kılıcını kuşandı; pelerinine sarındıktan sonra hızlı hızlı yola çıkarken:

"Gidip bu geceyi, milyonlar değerindeki hazinenin yanında geçirelim. Neler olacağını görmeyi pek istiyorum," diye söylendi.

OTUZ İKİNCİ BÖLÜM

Léonora Concini, Saêtta'nın muhafazasında, olaysız geçen kısa bir yolculuktan sonra konağa ulaştı. İlk işi, evin kapısında eski kılıç ustasını başından savmaya yeltenmek olduysa da Saêtta, Léonora'nın hiçbir uşağında görmeye tahammül edemeyeceği bir laubalilikle:

"Sinyora!" dedi. "Sizinle biraz görüşmek istiyorum."

Léonora, gözlerini bir an ona dikti. Dudaklarından hafif bir gülümseme geçti... Fakat hiçbir şey söylemeden, sadece:

"Gel!" cevabını verdi.

Concini'nin küçük çalışma odasında baş başa kaldıklarında, Léonora koltuğuna yerleşti ve kayıtsız bir tavırla:

"Seni telaşlı görüyorum, Saêtta," dedi. "Seni, böyle meraklandıran şey, benim Yiğit Jehan'a söylediğim sözler, değil mi? Herhalde, onu öldürmekten vazgeçip geçmediğimi kendi kendine sorup duruyorsundur."

"Sinyoranın görüşleri gerçekten de keskindir. Sizden hiçbir şey saklanamaz, hemen anlayıverirsiniz."

Léonora, korkunç bir soğukkanlılıkla sözüne devam etti:

"Öyleyse, boşuna merak etme, Saêtta... Ben eski düşüncelerimden birazcık olsun caymadım. Fakat onun güvenini kazanmak için öyle konuşmam gerekti. Yarın o, yine benim avucuma girecektir."

Saêtta, rahatlayıp derin bir nefes alarak sevinçle haykırdı:

"Üstümden büyük bir ağırlığı kaldırdınız, sinyora... İdam tribünü havaya uçtuğu sırada, yani Jehan'ın mahvolduğunu haber aldığım zaman ne hale geldiğimi imkânı yok bilemezsiniz... Ümitsizliğimden, az kalsın kılıcımla karnımı deşiverecektim. Tam o sıralarda, birdenbire onun o küstah ve dünyaya metelik vermez tavrıyla sapasağlam önümden geçtiğini görünce sevincimden yüreğim hop etti... Onun için kendisini artık rahat bırakacağınızı ona söylediğiniz anda

neredeyse hiddetimden kuduracaktım."

Léonora yavaşça gülüverdi. Kadını pek iyi tanıyan Saêtta da, "Dişi kaplanın bütün canavarlığı yine uyanıyor... Yiğit Jehan mahvoldu demektir..." diye düşündü.

Léonora devam ediyordu:

"Beni iyi tanıman gerekir. Bu işten vazgeçebileceğimi nasıl düşündün? Doğrusu ben, şimdiye kadar bu delikanlıya kin beslememiştim. İşlerimize engel olduğu için ve ona müthiş bir kin besleyen Concini'ye hoş görünmek uğruna onun öldürülmesine uğraşıyordum... Fakat bu akşam içimde, ona karşı sönmek bilmez bir hırs ve nefret uyandı... Ona en işkenceli ölümü hazırlayacağım... Ölümlerden ölüm beğensin... Bu herif ortaya çıkmasaydı, şimdiye kadar her şeyi yoluna koymuştuk..."

Saêtta açıkladı:

"Yani kral ölmüş olacaktı ve siz duruma hâkim olacaktınız..."

"Evet!"

Saêtta, kadına vahşi bir sevinçle bakıyordu. Kadının dediklerinde samimi olduğunu ve onu mahvetmedikçe Jehan'ın peşini bırakmayacağını biliyordu.

"Sinyora..." diye söze başladı. "Benim sadece öcümü almak için yaşadığımı biliyorsunuz. Bu yüzden size, onu yakaladığınız zaman ne yapmak istediğinizi sorarsam, büyük bir suç işlemiş olmam, değil mi?"

"Bunu sana ancak yarın söyleyebilirim, Saêtta... Şimdilik şu kadarını bil Adamım Saint-Julien bu kahraman taslağıyla ve yavuklusuyla ilgileniyor. Yarın sabah, yaptığı işler hakkında bana rapor vermeye gelecek. Umduğum gibi verdiğim emirleri harfi harfine yapmışsa, kızı elime geçirmiş olacağım."

Buraya kadar dinlediği her şey, Saêtta'yı adeta sevinçten çıldırtacaktı. Fakat Léonora bir söz daha söyleyince, eski kılıç hocası buz kesiliverdi. Çünkü kadın:

"Onlardan öyle bir intikam alacağım ki Saêtta..." diye sözüne devam etmişti, "öyle bir öç alacağım ki, senin hayalini kurduğun intikam, benimkinin yanında hiç kalır."

Léonora Concini, bu sözleri söylemekle, büyük bir hata işlediği-

ni fark edemedi. Eğer o saniyede karşısındakinin neler düşündüğünü anlamaya çalışmış olsaydı, böyle bir hata yapmazdı.

Saêtta, Pardaillan'ın oğlunu eline geçirdiği on sekiz yıldan beri, tıpkı kendi kızına yapıldığı gibi onu da darağacında öldürmek istemişti. Zamanla bu istek onda sabit bir fikir, bir çeşit çılgınlık haline gelmişti. Başka bir türlü bir intikam alınabileceğini aklı kabul etmiyordu. Hatta delikanlının, Montmartre'daki patlamada öldüğünü duyduğunda, kederinden az daha kendini öldürecekti.

Şimdi de Léonora, Saêtta'nın, canından fazla değer verdiği bu saplantısına saygısızlık gösteriyor ve Jehan'ı, kendi tasarladığı ölümle öldüreceğini söylüyordu. Bu, Saêtta'nın bam teliydi. On sekiz yıllık didinmesi boşa mı gidecekti? Saêtta, kadının söylediklerini dinlerken, müthiş endişelerini saklayamaz oldu... Neredeyse buna razı olmadığını haykıra haykıra açıklayacaktı. Fakat ansızın aklına gelen bir şey, bu hareketine engel oldu.

Léonora da bir an susmuş, sonra kendi kendiyle konuşuyormuş gibi devam etmişti:

"Concini'nin bu kadar büyük bir hırsla koynuna almak istediği ve serserinin de bu derece şiddetle korumaya uğraştığı kızın, kralın kızı olduğunu kim tahmin ederdi? Jehan bunu eskiden beri biliyorsa? Öyle ya, belki de aşk değildir, aslında mevki hırsından ve menfaat kaygısından başka bir şey değildir. Belki de gizli bir amacı vardır."

Saêtta, kadının söylediği sözleri duymuştu. Bir an dalgın dalgın düşündükten sonra:

"Sinyora..." dedi. "Bana öyle geliyor ki kralın kızı olduğunu söylediğiniz bu genç kız sayesinde bir taşla iki kuş vurmak da mümkün olur."

Léonora merakla sordu:

"Nasıl?"

"Henüz bir şey düşünmedim ama bu genç kızın yarın elinizde olacağını söylüyorsunuz..."

Léonora başıyla onayladı; Saêtta devam etti:

"Bu genç kız, mesela Paris civarında tenha bir yere götürülüp kapatılabilir. Kral, bu kızla ilgileniyor... Artık burası belli... Fakat bu gerçeğin herkesçe duyulmasını da hiç istemiyor. Öyle ya, kendisini

görebilmek için evine gizlice gitmiş değil miydi?"

Léonora, adamın sözünü kesti:

"Yok... Kral, onun kendi kızı olduğunu herkesten gizli tutmak istiyor. Bundan hiç kuşkum yok ama onunla ilgilendiğini belli edecek herhangi bir hareketi de olmadı, Genç kız bir aydan beri ortadan kaybolduğu halde, bir kerecik olsun merak edip de aradığını görmedik."

"Tabii aramaz. Genç kız ona başvurup da yardım mı istedi? Oysa kendisine kötü muamele edildiğini, zor ve şiddet kullanıldığım söylemiş olsaydı, kral ona yardım etmez miydi?"

Léonora, dalgın bir tavırla cevap verdi:

"Belki ederdi... Ederdi ama sen ne demek istiyorsun bakayım?"

"Demek istiyorum ki bu genç kız, Paris yakınlarında bir eve kapatılır. Babasına haber verir ve ondan imdat ister..."

"Kızın bunu yapacağı, yapmak isteyeceği ne belli?"

Saêrta, kadının anlayışsızlığı karşısında soğuk ve aşağılayıcı bir tutum takındı:

"Bunu pekâlâ yapacaktır, sinyora," dedi. "Daha doğrusu, o yapmazsa onun yerine krala biz haber vereceğiz."

"Haa haa... Şimdi anlamaya başlıyorum."

"Tabii kızı imdat isteyince kral buna da kulak asmayacak değil ya... Öte yandan kendisinin, bu kızın babası olduğunu öğrenmemeleri için ancak itimat ettiği bir veya iki kişiyle birlikte oraya gidecektir. Bu işin böyle olacağından siz de eminsiniz ya!"

"Olabilir."

"Eh, gördünüz mü işte? Şimdi farz edin ki kralın geldiği sırada orada bulunmasını sağlamak üzere Yiğit Jehan'a da haber salınıyor. Orada kralın başına bir felaket geldiğini de farz edin... Tesadüflere yardım edecek tedbirler alınırsa, dünyada olmayacak şey yoktur. Biz de tam vaktinde oraya yetişiyor ve Yiğit Jehan'ı, kralı öldürdü diye itham ediyoruz. O zaman Jehan'ın da işi bitiyor ve böylece siz de amacınıza ulaşmış oluyorsunuz, ben de... Bu düşünceme ne dersiniz, sinyora?"

Léonora, sakin sakin:

"Şimdilik ne evet ne de hayır diyebilirim. Yarına kadar bekleyelim," diye cevap verdi. "Sen şimdi git, Saêtta... Sana, Concini'nin, benim bu planlarımdan haberi olmaması gerektiğini tembih etmeyi bile gerekli görmüyorum. Çünkü bu konuda onunla anlaşamıyoruz."

Saêtta, hiç sesini çıkarmadan, bir reverans yaparak dışarı çıktı... Keyifsiz ve düşünceliydi... Léonora'nın tasarlanmış bir planı olmasından, bu planı kimseye haber vermemek istemesinden ve daha kötüsü, bu plana göre, Jehan'ın kendi tasarladığı gibi darağacında ölmeyeceğinden kuşkulanıyordu.

Bütün geceyi odasında düşünmekle geçirdi. Kendi kendine mücadele edip duruyor, hoşuna gitmeyecek bir çareye başvurmak zorunda kalacağını hissediyordu. Zira başka bir çıkar yol bulamıyor, fakat yine de tereddüt etmekten kendini alamıyordu.

Sabah olunca, kararlı bir adam haliyle kılıcını kuşanıp sokağa çıktı. İlk işi, doğruca Saint-Honoré Sokağı'na, Concini'nin konağına gitmek oldu. Fakat bu sefer Léonora'nın yanına değil, kocasının yanına çıktı ve Concini'yle on beş dakika kadar konuştu.

Sokağa indiğinde, son derece keyifli ve memnun görünüyordu.

OTUZ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Acquaviva eve girer girmez, Yiğit Jehan da adımlarını hızlandırıp oradan uzaklaştı. Kolay kolay tesir altında kalmayacağını pekâlâ bildiğimiz Yiğit Jehan, rahibin garip bir sesle söylediği son söz üzerine bütün vücuduyla ürperiverdi. Yolda kendi kendine söyleniyordu:

"Ne acayip iş! Acaba kavgaya karışıp bu serserilerin üçünün de ortadan kalkmasına engel olmasaydım, daha iyi etmez miydim, diye düşünesim geliyor. Şükranını bu kadar garip şekilde belirten bir adam daha görmedim doğrusu!"

Bir an durup devam etti:

"Öyle ama ben de bile bile bir cinayetin suç ortağı olmaz mıydım? Olsaydım! Şu rahipten henüz yakayı kurtaramadığım bir gerçek. Talih, bir daha bu gece olduğu gibi yüzüme gülecek mi sanki? Ne gezer... Ne yapalım, bir kere olan oldu. İyi ama neden benim ölümümü isteyip duruyor bu herif? Kendisini ele vermeyeceğimden emin ki oturduğu evi bile bana göstermekten çekinmedi. Herhalde benim, herhangi bir kimseyi ihbar edecek kadar kendimi aşağılamayacağımı hissetmiştir. Ama acaba bana gösterdiği ev, gerçekten de kendi evi mi? Yarın sabah oradan başka bir yere defolup gitmeyeceği ne belli? Tuhaf iş doğrusu! Kendisini ne görmüşlüğüm ne de tanımışlığım var. Oysa benim canımı almaya can atıyor. Neden acaba? Bu işte bir dalavere var ya, neyin nesi olduğunu henüz anlayamadım..."

Söylene söylene, Montmartre kapısına kadar gelmişti. Karakoldaki nöbetçi muhafızı çağırttı. Acquaviva'nın verdiği garip parayı gösterdikten sonra, "Ruilly," dedi. Doğrusu, bu dakikaya kadar rahibin kendisiyle alay etmiş olabileceğini düşünmüştü. Fakat çavuşun, bu işareti görüp parolayı duyduktan sonra kapıyı eliyle açtığını ve kendisine aşırı derecede saygı gösterildiğini görünce, yanıldığını hemen anladı.

Sonra şehir dışında yoluna devam etti ve Pardaillan'ın gösterdiği gizli kapıya gelinceye kadar, her an bir ölüm tehlikesiyle karşılaşma ihtimaliyle, yavaş ve uyanık halde yürüdü.

Ancak gizli kapıyı açıp da mağaraya ulaşan yer altı dehlizine girdikten sonra rahat bir nefes alabildi.

Mağarada bir meşale yakıp sandıklardan birinin üstüne oturdu. Orada uzun süre dalgın ve düşünceli kaldı. Şarap fıçılarından birinden doldurduğu şişeyi yavaş yavaş farkına bile varmadan bitirmişti. Sonra ayağa kalktı ve mağarada bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya başladı. Mahzene, yani milyonluk hazinenin bulunduğu yere götüren dehlizin önünde dolaşıyor, bu dehlizin ağzından geçiyor ve her geçişinde, gözü ister istemez o tarafa kayıyordu. Fakat bir türlü, dehlizin içine doğru adım atmaya karar veremiyordu.

Bir aralık, dehlizin ağzında durarak hiddetle omuz silkip mırıldandı:

"O tarafa niye gitmeyecekmişim? Gidersem, bir fenalık mı olurmuş?"

Meşaleyi alıp dehlizden geçerek küçük mahzene girdi. Merdivenin önünde durdu ve uzun süre, basamaklara mıhlanmışçasına baktı. Sonra yere eğildi. Basamaklardan birini dikkatle gözden geçirirken:

"Eğer o kâğıtlarda okuduklarım doğruysa, milyonlar bunun altında saklı..." diye söylendi.

Çevresine bakınınca, bütün vücudu ürperdi: Merdivenin yanında, bir köşede, karmakarışık bir yığın halinde çeşit çeşit duvarcı malzemesi ve bunların en önündeki sırada da bir kazmayla kürek vardı.

"Garip!" diye mırıldandı. "Bu aletler ne zamandır burada acaba? Şimdiye kadar hiç görmemiştim."

Kürekle kazmayı eline alıp gözden geçirdi. Oldukça sağlamdı. Yalnız, ikisi de iyice paslanmıştı ve bundan da belliydi ki epey zamandır, belki de yıllardan beri, burada duruyordu. Jehan.

"Kim bilir ne dalgındım ki fark edemedim..." diye düşündü. "Yukarıdaki binayı havaya uçurduktan sonra buraya inince o kâğıtları buldum. Kafam çok meşguldü; herhalde burada duran aletlere dikkat edememişim. O zamandan beri bir daha da buraya uğramadığıma göre, tabii unutup gittim. Hem o vakitten beri buraya kim-

senin gelmiş olduğunu belirtecek herhangi bir iz de görünmüyor. Zaten burasını bizlerden başka bilen mi var? Herhangi bir kimsenin girmiş olmasına imkân yok ki..."

Ama içine kuşku girmişti bir kere. Meşalesini yere indirerek ortalığı adamakıllı araştırdıktan sonra bir daha doğrulup söylendi:

"Bu toprağın uzun zamandan beri kazılmadığı belli. Ben de amma kuşkulu adam oldum canım... Nedir bu hal?"

Bu sözlerden sonra mahzenden çıkarak pelerinine sımsıkı sarındı. Meşalesini söndürdü. Kuru otların üstüne uzandı... Fakat rahat uyuyamadı. Acayip şeyler sezer gibi oluyor; arada bir yerinden sıçrayıp uyanıyordu.

Sabahleyin kalktığında, her tarafı kırık ve vücutça bitkindi. Fakat bu sabah, daha önceki gibi çabucak oradan uzaklaşacağına, oturup düşünmeye başladı. Sonra kararını vermiş bir adam haliyle, ansızın ayağa kalktı. Meşaleyi yaktı ve mahzene doğru yürürken mırıldandı:

"Bunun, neyin nesi olduğunu görmeliyim. Hiç olmazsa içim rahat eder. Sonra ne bileyim, belki de bütün kaygılarım boşunadır ve orada hiçbir şey yoktur."

Kararını vermişti ama rengi uçuktu. Dişlerini sıkıyor, çevresine endişeli endişeli bakıyordu. Kazmayı eline aldıktan sonra bir tereddüt daha geçirdi. Sonunda, omuzlarına çöken çekingenlik yükünü silkip atmak istiyormuşçasına, silkinip yere diktiği meşalenin ışığında toprağı kazmaya koyuldu.

Böylece tam bir saat, ter içinde çalıştı. Arada bir, soluk almak için duruyor ve birkaç yudum şarap içiyordu. Epeyce kazdığı halde hiçbir şeye rastlamayınca, bu definenin bir masaldan ibaret olabileceğini düşündü. Meğer kâğıtta sözü edilen çukur ne derinmiş... Durmadan kazıyor, yumuşattığı toprakları çukurun etrafına yığıyordu ama hiçbir şey çıkmıyordu.

Tam ümidini kesmeye başlıyordu ki kazmanın sert bir şeye çarptığını hissedince durdu:

"Herhalde kapak taşıdır," diye düşündü.

Yeniden ümitlenerek daha büyük bir gayretle işine devam etti. Nitekim biraz sonra ortaya koca bir kapak taşı çıkıverdi. Fakat iş

bununla bitmiş olmuyordu. Bu taşı kaldırıp dışarıya çıkarmak gerekiyordu. Meşaleyi eline alıp taşı inceledikten sonra ışığı da çukura indirdi; kazmayla yerinden oynattığı taşı kaldırıp bir kenara dayamayı başardı. İlk dikkatini çeken, taşın altında bulunan ve ufak bir bodruma benzeyen boşluk oldu. Meşalesi elinde, bu bodruma adımını atarken söylendi:

"İşte, tabut da burada!.."

Önünde, çok kalın ve sağlam tahtadan yapılmış bir tabut duruyordu. Görünürde başka hiçbir şey yoktu. Delikanlı, meşalenin ışığında, tabutu iyice gözden geçirdikten sonra kazmasının ucuyla kapağını sökmeye çalıştı. Fakat birdenbire duraladı:

"Sakın içinden kupkuru bir iskelet çıkıvermesin?"

Baştan ayağa ürperdi. Kuşkusuz, cesur bir adamdı ama işleyeceği büyük suçtan o kadar ürküyordu ki dehşetinden tir tir titriyordu.

Bu, eskiden hırsızlığın ve soygunculuğun bir suç olmadığını sanan delikanlıda, sevgilisi Bertille'le konuştuktan sonra meydana gelen en büyük değişiklikti. Kendisine ait olmayan milyonlara el sürmeye başladığını düşündükçe, Bertille'e verdiği sözü hatırlıyor ve müthiş acı çekiyordu.

Sinirleri adamakıllı bozulmuştu. Tüylerinin diken diken olduğunu ve kulaklarının uğuldadığını hissetti. Bir süre sonra bu uğultular kulağına apaçık sesler haline geldi. Sanki binlerce ses:

"Hırsız! Hırsız! Bu hazine senin mi de, el sürüyorsun?" diye bağırıyordu.

O sırada tabutun üstüne doğru eğilmişti. Fakat duyduğu sesler ona öylesine tabii geldi ki "Acaba kim bağırıyor?" diyerek başını kaldırdı. Fakat meşaleyi yukarıya kaldırdığında, ışıkta gördüğü şey üzerine olduğu yerde taş kesilmiş gibi durakladı: Açtığı deliğin ağzında kendisine kederli gözlerle bakan bir insan kafası görmüştü. Bu başın gözlerinde, öyle derin bir üzüntü okunuyordu ki ister istemez göğsünden bir utanç hıçkırığı taştı; gözlerinden yaşlar boşanırken, inler gibi söylendi:

"Mösyö Pardaillan!"

Sonra da, "Bir kuruntuya kapılmış olamaz mıyım?" diye düşündü ve bunun üzerine bütün soğukkanlılığını bulmasıyla, bodrum-

dan mahzene sıçraması bir oldu...

Hiç kimseler yoktu...

Ta mağaraya kadar koştu. Fakat orada da kimsecikleri bulamadı.

Alnında beliren soğuk terleri silerken, kendi kendine, "Bu tuhaf işte..." dedi. "Eğer bu gördüğüm o değilse... Ne bileyim..."

Gizli kapıya atılıp baktı: Yine kimseler yoktu...

"Ne kadar çevik bir adam olursa olsun, bu kadar kısa sürede imkânı yok kaçamazdı," dedi. "Herhalde hayal gördüm."

Mağaraya dönüp içi silah dolu sandığı dehliz kapısının önüne dayadı.

"Eğer yanılmıyorsam, buraya gelen gerçekten oysa, bir dahaki gelişinde kapıyı açmak için şu sandığı yerinden oynatması gerekecektir," dedi. "O zaman çıkacak gürültüden işi anlarım."

Bu tedbiri aldıktan sonra yine merdivenlere kadar geldi ve hâlâ deminki heyecanın tesiri altında bulunduğu için köşeyi-bucağı, bir insanın saklanmasına yarayabilecek her yanı aradı.

Hiçbir şey bulamayınca, yüksek sesle:

"Tanrı'ya şükürler olsun ki o değilmiş," dedi. "Yoksa beni bu durumda görseydi, utancımdan ölürdüm. Ya Bertille duyarsa!.."

Sonra sert karakteri ağır bastığı için ayağını şiddetle yere vurup yaptığı işi kendi kendine de affettirmeye çalıştı:

"İyi ama neden? Ben burayı hırsızlık yapmak için kazmadım ki... Sadece görmek istiyorum, bakalım doğru mu, yalan mı. Başka bir isteğim yok ki..."

Bunun üzerine soğukkanlılığını yeniden elde etti ve deliğe inip işine daldı.

Oysa başını havaya kaldırmış olsaydı, deliğin üstünde Pardaillan'ın yüzünü bir kere daha görecekti. Hem bu sefer, ilk defa gördüğü gibi, bir kuruntuya kurban olmadığını daha iyi anlayacaktı. Çünkü bu Pardaillan'ın ta kendisiydi ve Pardaillan alaycı bir gülümseyişle ona bakarken şöyle düşünüyordu: "Demek hırsız değilsin ha! İyi ya, öyle olsun! Ama hele bir görelim bakalım, daha neler yapacaksın."

Bu sırada Jehan, birkaç kuvvetli kazma savurarak tabutun kapa-

ğını sökmüştü, Ne var ki tahta tabutun içinde, kurşundan yapılmış ikinci bir tabut daha vardı. Şimdi bu tabutu da açması gerekiyordu. Bu iş hem biraz daha uzun sürdü, hem de zor oldu.

Kurşun tabut da yarılınca, içinden değişik boylarda sandıklar, çekmeceler ve kutular çıktı. Bunlardan alıp birini açtı. Açar açmaz da, gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına büyüdü ve hayretler içinde, taş kesilmiş gibi kalakaldı.

Çünkü açtığı küçük sandık, üç bölmeye ayrılmıştı ve bu bölmelerden birinde her cinsten altın para doluydu.

İkinci bölmede, insanı şaşırtacak derecede güzel yapılmış, değerli nadide mücevherat vardı. Yüzüklerin, gerdanlık, küpe, bilezik ve diğer ziynetlerin haddi hesabı yoktu; bunların hepsine de göz alıcı taşlar kakılmıştı.

Üçüncü bölme, yalnız taşlara ayırılmıştı. Burada elmas, pırlanta, akik, zümrüt, yakut ve daha akla gelebilecek her çeşit değerli taş vardı, bunlar o kadar ışık verip göz alıyordu ki Jehan, kamaşan gözlerini kapamak zorunda kaldı.

Boğazı kurumuş, şakaklarına soğuk terler inmişti. Gözleri yuvalarından fırlayacakmışçasına büyümüş ve kafası allak bullak olmuştu... Gözlerini, önünde yığılı duran efsanevi zenginlikten ayıramıyor; baktığı halde gördüklerine sanki inanamıyordu.

Kafasında bir tek düşünce belirmişti:

"İstersem bunların hepsi benim olur... Haydi Jehan, işte hazineler önünde duruyor. Bu kıymetli taşlardan yalnızca birkaç tanesini alsan bile zengin oldun demektir. Koca yığından birkaç taşın eksik olduğunu kim fark edecek ki?"

Doğrusu bu akıl almayacak hazine karşısında insanın dayanmasına imkân yoktu. Kim olursa olsun, bütün ahlak kurallarını, bütün namus telakkilerini unutup giderdi... Nitekim Jehan için de öyle oldu. İnsan sesine hiç benzemeyen bir sesle, düşündüklerini açığa vurdu:

"Kim farkına varacak, kim? Bir anda elimi uzatıp mutluluğu avuçlamak yetecekken, bunu yapmamak çılgınlığını mı göstereceğim? Neden? Boş sözler yüzünden mi? Haydi canım, dünyada namuslu kimse olarak bir ben mi kaldım?"

Ve çılgın bir hareketle elini, bu kıymetli taş yığınına daldırarak avuçladı.

Tepesinde, Pardaillan'ın yüzünün çizgileri birdenbire gerilmiş, bakışları sertleşmiş, sanki bütün vücudu buz kesilmişti. Yavaşça yerinde doğruldu ve deliğe atlayıp, hırsızı suçüstü yakalamak için ayaklarını aşağıya sarkıttı.

OTUZ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Şimdi Galigaï'nin casusu Saint-Julien'e dönmeliyiz. Ellerinde sadece uysal bir araç olan Concini'nin korkunç karısının gizemli emirlerini yerine getirirken bunu iş başında göstereceğimize söz verdiğimizi unutmuyoruz.

İşte bu salı gününün sabahında, Yiğit Jehan hazinenin gerçekten var olup olmadığını görmeye karar verdiğinde, Saint-Julien, pelerinine sarınmış dört kişiyle birlikte, sessiz sedasız mağaraya açılan gizli kapının bulunduğu yöne doğru yürüyordu. Ekilmemiş, küçük bir tarlanın önüne gelince, yoldan ayrılıp ağaçlara doğru ilerledi. Birdenbire yanı başında, ağaçlardan birinden hemen aşağıya kaymış olan bir adam belirdi. Saint-Julien, alçak sesle sordu:

"Ne oldu?"

"Gözetlediğim adam, şu tarladaki taş ocağına girdi ama bir daha çıkmadı. Sanırım, neredeyse çıkar. Zaten her şey hazırlandı!"

Saint-Julien, vahşi bir sevinçle söylendi:

"Öyleyse yakaladık gitti!.."

Yanındaki dört adama bir işaret çaktı; onlar da kendilerine katılmış olan beşinci adamın peşine takılarak taş ocağının ağzında önceden hazırlanmış olan çukurlara gizlendiler.

Saint-Julien, onların yanından ayrılarak doğruca Montmartre Manastırı'na gitti ve kendisini hemen Başrahibe Marie de Beauvilliers'in yanına çıkardılar. Manastırdan çıktığında, yanında manastır muhafızlarının komutanı ve tepeden tırnağa silahlı beş kişi vardı.

Saint-Julien, bu yeni yardımcılarını da bir tarafa gizledikten sonra, bir tarafta kendisini bekleyen on kişilik bir kafileye yöneldi. Bu on kişinin hepsini, o gün görecekleri iş için parayla tutmuştu; bunların Concini'yi filan tanıdıkları yoktu. Silahşor, bu adamları dosdoğru dilber Perrette'in evinin önüne götürüp değişik yerlere dikti.

Bütün bu hazırlıklar, Paris kapılarının açılacağı saate kadar bitmişti.

Yine o sabah, şehir kapıları açılır açılmaz, Paris'ten ilk çıkanlar arasında Gringaille'le Escargasse de vardı. İki arkadaş, her sabah yaptıkları gibi, erkenden dilber Perrette'nin evinin çevresine; iki genç kıza bir kötülük gelmesini önlemek üzere nöbet beklemeye gidiyorlardı.

Bugün Escargasse, evin arka tarafındaki küçük kapıyı bekleyecek, Gringaille de ön kapıyı kollayacaktı. Bu yüzden, eve yaklaşınca birbirlerinden ayrıldılar. Fakat evin arkasındaki kırlıklara doğru yürüyen Escargasse dalgın dalgın, otları eze eze giderken, hiç ummadığı bir sırada ayağına takılan bir engel yüzünden dengesini kaybetti ve boylu boyunca yere uzanıverdi. İçerleyerek müthiş bir küfür savurup ayağa kalkmaya niyetlendiyse de, yerinden bile doğrulmaya fırsat bulamadı. Üstüne çullanıveren dört kişi, göz açıp kapayıncaya kadar zavallıyı sımsıkı bağladıktan sonra, karga tulumba edip kaldırdılar ve koşar adımla Martyr Kilisesi'ne kadar götürüp oradaki izbelerden birine tıkıverdiler.

Aradan on dakika ya geçmiş, ya geçmemişti ki yanı başına, kendisi gibi bir insan vücudu daha fırlatıldı. Bu, arkadaşının akıbetine uğrayan Gringaille'den başkası değildi.

Saint-Julien, parlak başarıyla sonuçlandırdığı bu iki işten sonra altı adamını Perrette'nin evini kollamakla görevlendirerek taş ocağına koştu.

"Ne haber?"

"Daha bir şeyler yok."

"Aman, ben bu işten kuşkulanmaya başlıyorum. Sakın elimizden sıvışıp gitmesin?"

"Sabredelim. Elbette çıkacaktır."

"Peki, bu taş ocağının bir çıkış yeri daha olmadığından emin misiniz?"

"Orasını kesin olarak söylemeye imkân yok; çünkü buradan yıllardır taç çıkarılmıyor. Yer altı dehlizlerinin nerelere doğru kazılmış olduğunu bilen kimse kalmadı. Hatta kaç dehliz bulunduğunu da bilen yok. Bu ocakta çalışmış olanların hepsi ihtiyarlayıp öldüler. Ne

kadar uğraşsak, kimseden bir şey öğrenemeyiz."

Saint-Julien, biraz kızgın ve sıkkın:

"Bekleyelim bakalım..." kararını verdi.

Konuştuğu adamla birlikte, bir deliğe sindi. Burası her tarafa öyle hâkimdi ki oradan geçen herkes, bu gözetleyicilerce mutlaka görünürdü.

*

Yiğit Jehan, avucunu kıymetli taşlara ve elmaslara daldırmış, irileşen gözleriyle binbir ışık saçan bu her biri bir hazine değerindeki mücevherleri süzüyordu. Bir an, çaldıklarını nereye koyup saklayacağını şaşıran bir hırsızmış gibi durdu. Sonra birdenbire elindeki değerli taşları, aldığı yere fırlatıp bağırdı:

"Hayır, ben bunu yapamam!"

Şövalye, delikten aşağıya atlamak için ayağının birini sarkıtmıştı ki delikanlının söylediği bu son sözü duyar duymaz yavaşça ayağını çekti; yüzündeki soğuk ifade de aynı anda kayboldu. Kafasından, şimşek hızıyla şu düşünceler geçti: "Ben de öyle tahmin ediyordum zaten... Yoksa, onun hakkında bu derece yanılmış olmama imkân mı vardı? Fakat ne heyecan çektim... Ömrümde bu kadar çarpıntı hissettiğimi hatırlamam..."

Bu sırada Jehan da yüksek sesle, kendi kendine konuşmaya başlamıştı:

"Gerçi ben eskiden, sokaklarda geç saatlere kadar kalmış olanların yolunu kesmekten başka bir şey yapmazdım. Fakat o zaman yaptığımın kötü bir şey olduğunu bilmiyordum. Tam tersine, bana bunun meşru olduğunu ve hiçbir şeyi olmayan bir adamın, çok şeyi olan bir adamdan payını pekâlâ alabileceğini söylemişlerdi. Başka türlüsünü bilmediğim için, ben de bu sözlere inanmıştım. İnanmamak için sebep de yoktu. Zira bütün tanıdıklarım, böyle düşünüyor ve böyle yapıyorlardı. Fakat bugün işin aslını biliyorum. Hem Bertille, hem de Pardaillan bana, asil ve yüksek vicdanlı bir insanın olayları nasıl değerlendirmesi gerektiğini ve ne şekilde hareket edeceğini öğrettiler. Şimdi şurada kendi kendime karşı da iyi bir imtihan vermiş oluyorum. Eğer bu alçakça hırsızlığı yapmış olsaydım, bir daha şövalyenin mert yüzüne bakamız, yerin dibine geçerdim.

Hele Bertille'in gözüne bile görünemezdim. Ben onlardan olduktan sonra zenginlik ne anlam ifade eder? Fakir, hatta sefil olarak kalayım da yeter ki dünyada en çok sevdiğim şu iki insanın gözünden düşmeyeyim."

Deliğin ağzında Pardaillan'ın gözleri, memnunlukla parlıyor ve delikanlı söyledikçe o da başını eğip:

"Aferin, böyle olmalı!" diye düşünüyordu. "Demek ki benim sevgim ve dostluğum da onun gözünde, sevgilisine olan bağlılığı kadar değerli. Çok garip doğrusu... Çünkü henüz babası olduğumdan haberi yok."

Beri yanda, Jehan'ın pişmanlığı ve kendi kendinden utanması da gittikçe artıyor ve kendine karşı büyük bir hiddet haline gelmeye başlıyordu:

"Ben ne alçak adamım ki böyle kötü bir hırsızlığa kadar düştüm. Benim gibi bir adamın kafası ezilmeli!"

Adamakıllı keyiflenmiş olan Pardaillan, için için alay etti: "Mükemmel fikir, doğrusu. O zaman, yüzüme büsbütün bakamaz olursun, iki gözüm."

Jehan, söylenmeye devam etti:

"En müthiş cezayı hak ettim, Kendi kendimi cezalandıracağım..."

Pardaillan telaşlandı: "Aman, bu deli oğlan, kalkıp kendi canına kıymaya filan yeltenmesin."

"Onlara, işlediğim suçu anlatacağım ve benden yüz çevirirlerse, o zaman hak ettiğim cezayı çekeceğim."

Pardaillan, ferahlayarak güldü: "Hah şöyle... Hele bir itiraf et de bak, mesele korktuğun kadar önemli miymiş, görürsün!"

Delikanlı, hiddetle küçük sandığın kapağını örttü. Sonra tabutları kapattı; bu iş bitince de yemin edercesine, elini tabutların üstüne doğru uzatarak:

"Bu mahzenin kimin olduğunu bilmiyorum. Fakat eğer yeryüzünde bunun varlığını bilen sadece bensem, sahibi, bu hazinenin hiçbir parçasına el sürülmeyeceğinden emin olabilir," diye söylendi.

Şövalye, neredeyse dayanamayacak ve "Bunların hepsi senindir!" diye bağıracaktı. Fakat vaktin epeyce ilerlemiş olduğunu ve son za-

manlarda oğlunun etrafında dolaşan felaketi önlemek için acele etmesi gerektiğini düşünerek harekete geçmeye karar verdi. Hemen yerinde doğruldu. Birkaç adım ötesinde, yerde bir delik görünüyordu. Şövalye, sessizce delikten içeriye kaydıktan sonra aşağıdan yukarıya kapanan gizli kapak taşını çekti. Tekrar doğruldu ve gözünü küçük bir deliğe uydurup mahzenin içinde olan bitenleri seyretmeye başladı.

Biraz sonra Jehan'ın bodrumdan çıktığını ve kapak taşını yerine koyduğunu gördü. Artık endişesizce işine gidebilirdi... Oğlu, bu büyük mertlik ve karakter imtihanını başarıyla vermişti.

Şövalye, mahzeni gözetlediği küçük deliği de kapadıktan sonra bir yer altı dehlizinde ilerledi ve değirmenlerin yanındaki taş ocağının ağzından çıktı. Bundan sonra da hızlı ve sert adımlarla Paris'e yönelerek kararını vermiş bir adamın kesin tavrıyla:

"Artık sizinle konuşabiliriz, Mösyö Claude Acquaviva!" diye mırıldandı.

Pardaillan Paris'e yönelirken, Jehan da toprakları taş kapağın üstüne atıp kazdığı çukuru dolduruyor ve hiçbir iz bırakmamak için toprağı iyice çiğneyip bastırmaya uğraşıyordu. Çukuru, sabahın dördüne doğru kazmaya başlamış ve -şimdi saat sekiz olduğuna göre- tam dört saat bu işle uğraşmıştı.

Hem fiziksel hem zihinsel olarak oldukça bitkin hale gelmişti. Büyük mağaraya döndü, kendini hemen kuru otların üstüne atarak derin bir uykuya daldı. Böylece saat on bire kadar uyudu. Kalktığında gücü kuvveti yerine gelmiş; eski çevikliğini elde etmişti. Artık bir-iki saat önce kafasını karmakarışık eden düşüncelerden de eser kalmamıştı.

Ateş yakıp kendine bir omlet yaptı. Koca bir parça jambonla biraz da salam aldı. Ekmek biraz kuruydu ama şarap o kadar serin ve lezzetliydi ki ölüyü bile diriltirdi. Güzelce karnını doyurduktan ve sofrayı iyice silip süpürdükten sonra kuvvetinin yerine geldiğini hissederek:

"Artık öğle olmuştur," diye söylendi.

Bertille'i düşündü ve yavaşça, başkalarının duymasından çekiniyormuşçasına mırıldandı:

"Canım, onu görmeyi öylesine istiyor ki..."

Şimdi dehlizden dehlize geçerek ilerliyordu. Taş ocağı mağarasında, karanlıkta yürüdüğü sürece çok itinalı ve tedbirli hareket ediyor, adımlarını tartarak, ağır ağır atıyordu. Biraz daha aydınlık olan çıkış yerine gelince hızlandı.

Ocaktan çıkmadan önce etrafına dikkatle bakındı: Hiç kimseyi görmeyince, hızlı ve çevik adımlarla yola koyuldu. Daha dört adım ya atmış ya atmamıştı ki dengesini sağlamak için kollarını öne doğru uzatmaya mecbur oldu ve sendelerken de hiç farkında olmadan bağırdı:

"Bertille!.."

Toprak ansızın, ayaklarının altında kayıvermiş ve baş döndürücü bir hızla, derin kuyuya doğru, bütün ağırlığıyla yuvarlanmıştı. Bir çığlık daha attı:

"Bertille!.."

Yere hızla çarptı. Bu müthiş düşüşten sonra, kendini hâlâ sağ hissetmekten ileri gelen şaşkınlıkla bir an kıpırdanmadan kalakaldı. Sonra ayakları üstünde tutunamayarak yere yıkıldı.

Başının sivri bir kayaya çarptığının farkında değildi; orada uzanıp kalırken, başındaki yaradan sızan ince bir kan şeridi, yavaş yavaş bütün yüzünü kızıl bir maskeye bulayıverdi.

Yukarıda, yolun üstünde Saint-Julien'le adamları sindikleri yerlerden fırlayıp sürüne sürüne bu derin ve karanlık çukurun ağzına yanaştılar. Saint-Julien eğildi; kafasını deliğin üstüne doğru sessizce uzatıp kulak kesilerek içeriyi dinledikten sonra, vahşi bir gülümseyişle doğrularak:

"Hesabı tamamdır," dedi. "Bundan sonra artık hiç kimsenin suratını allak bullak edemez." Sonra adamlarına dönerek emir verdi: "Haydi bakalım, iş başına!.. Ne yapacağınızı biliyorsunuz!.."

Adamları, esrarengiz ve müthiş işlerine koyulurken Saint-Julien oradan ayrılarak Martyr Kilisesi'ne yöneldi. Orada manastır başrahibesinin muhafız komutanını ve adamlarını buldu. Onlara kısaca:

"Gidelim," dedi.

Bu söz, ne yapacağını bilen muhafız komutanına yetmiş olacak ki fazla bir açıklama yapılmasını istemeden adamlarının başında yola

koyuldu. Saint-Julien arkalarından gidiyordu. Hava almak için gezinmeye çıkmış tasasız bir adam tavrıyla arkalarından yavaş yavaş yürümeye koyulmuştu.

Muhafız komutanı, iki yol kavşağındaki büyük haça doğru inen yokuştan ilerledi ve sola dönerek Montmartre yönünde yürüdü.

OTUZ BEŞİNCİ BÖLÜM

Aynı gün öğle vakti, yani tam Jehan mağaradan nişanlısına gitmek üzere çıkacağı sırada, dilber Perrette'nin, hem oturma odası, hem yemek odası ve hem de atölye olarak kullanılan geniş salonunda, çiçekli bahçeye bakan bir pencere önünde Bertille oturuyordu.

Entarisinin kollarını dirseklerine kadar sıvamış olan Perrette de çamaşır ütülemekle uğraşıyordu. Perrette'ye hem çamaşır işlerinde yamaklık, hem de ev işlerinde hizmetçilik eden Martini, biraz önce kalktıkları sofrayı kaldırmaktaydı.

Oda iki genç kızın varlığıyla aydınlanıyordu, sevimli davranışlarıyla, gülümsemeleriyle, sessiz davranışlarıyla ortaya huzurlu bir görüntü ortaya çıkıyordu.

Bertille ahenkli sesiyle:

"Perrette," dedi, "siz ne kadar işe düştünüz böyle... Biraz dinlenseniz olmaz mı? Demin rahatsız olduğunuzu söylüyordunuz, Hemen yine işe koyuldunuz. Yemekten de daha şimdi kalktınız. Biraz olsun dinlenmeyecek misiniz?"

Perrette her zamanki sevimli ve ciddi tavrıyla, hiç üzüntü duymadan cevap verdi:

"Ne yapalım, bizim gibi fakirler, durmadan çalışmak zorundadır..."

Bertille hemen atıldı:

"Gerçi ben de zengin değilim ama o kadar da fakir değilim. Pekâlâ hepimizi geçindirebilecek kadar varlığım var. Bilmem ki para kazanmak için kendinizi ne diye bu kadar yoruyorsunuz?"

"Öyle mi hanımefendi? Ya sizin o peri elleri gibi zarif elleriniz, o ince, zarif iş üstünde neden yoruluyor öyleyse?"

Bertille güldü:

"Ayol, ben vakit geçsin diye bununla uğraşıyorum."

Perrette de güldü:

"Ben de öyle!.." dedi ve daha alçak sesle, kendi kendine konuşuyormuş gibi ilave etti: "İş görmek insanı avutuyor." Sonra sesini yükseltti, "Ama biliyor musunuz? Ben bu el işlerinde sizin kadar ustasını görmedim, Öyle zengin, asil hanımlar tanıyorum ki sizin bu güzel işlerinize dünyanın parasını verirler."

Bertille yine güldü:

"Yook, doğrusu değil dünyayı, kâinatı verseler, elimde işlediğim şu şalı vermem. Zaten sahibi var."

Perrette, hayretle sordu:

"Kimmiş bu bahtiyar?"

"Epey yakında bulunan birisi. Ne dersiniz, Perrette? Bu şal, sizin omuzlarınızda çok güzel durmaz mı?"

Perrette, aynı hayretle cevap verdi:

"Böyle şeyler, benim gibi fakir kızlara yaraşmaz. Zengin hanımlarda daha iyi durur."

Bertille, kurnaz kurnaz gülümsedi:

"Kim söylemiş onu? Laf... Hem bunu mutlaka omuzlarınıza atmanız gerekecek. Neden, biliyor musunuz? Sizin için yapıyorum da ondan! Ve reddetmeniz bana büyük bir hakaret olur."

İki genç kız, böylece hiçbir şeyden endişelenmeden akıllarına hiçbir kötülük getirmeden yaşayıp duruyorlardı. Çünkü kendilerini yakından gözetleyenlere de, uzaktan koruyanlara da sonsuz güvenleri vardı.

Bu sevimli masumiyet içinde yaklaşık bir saat geçti. Bu, tam tersine ellerin işle meşgul olmasını engellemedi.

O sırada, birdenbire evin arka kapısının hızlı hızlı vurulduğunu duydular.

Martini kadın, kurnaz bir gülüşle:

"Bu, Mösyö Jehan'ın vuruşuna benziyor, açayım mı acaba?" diye sorup cevap beklemeden kapıya koştu.

İki genç kızın bulundukları oda, evin ön yüzüne bakıyordu; arka kapıya vuranın kim olduğunu görememişlerdi. Zaten akıllarına şüphelenmek de gelmedi. Birazcık kuşkuda olsaydılar, hizmetçi kadın

kapıyı asla açmazdı, Nitekim o kapıya koştuğu sırada ikisi de işlerine devam ettiler.

Ne var ki evin arka tarafından bir çığlık koptu. Martini kadın bağırıyordu. İki genç kız, dehşetle birbirlerinin yüzüne baktılar ve ikisi birden yerlerinden fırlayarak kapıya doğru atıldılar.

Daha onlar bir-iki adım atmışlardı ki odanın kapısı şiddetle ardına kadar açıldı ve siyahlar giyinmiş yaşlı bir adam, kendi evine giren bir insan haliyle, şapkasını bile çıkarmaya lüzum görmeden içeriye daldı. Arkasında, ellerinde mızrakları, dört kişi duruyordu. Bu dört adamın başlarındaki miğferlerde Montmartre başrahibesinin arması vardı. Bu yetmiyormuş gibi, dışarıda, pencerenin önünde de aynı kılıkta iki adam belirmişti.

İki genç kız, bunların Montmartre başrahibesinin muhafızları olduğunu hemen anladılar ve oldukları yerde, taş kesilmiş gibi kalakaldılar.

Muhafızların komutanı, azametli tavrıyla birkaç adım ilerledikten sonra, korkunç bir sesle bağırdı.

"Matmazeller! Ünlü Montmartre başrahibesi kudretli ve pek sayın Marie de Beauvilliers adına, ikinizi de tevkif ediyorum!"

Adamlarına dönerek emir verdi:

"Yakalayın bunları!"

Dört muhafız, hemen iki genç kızın etrafını almışlardı. Bertille, böyle zamanlarda soğukkanlılığını muhafaza etmesini bilen bir kızdı. Gururlu bir tavırla sordu:

"Beni başrahibe adına ne hakla tevkif ediyorsunuz?.. Başrahibenin benimle ne işi varmış?.. Dikkat edin, mösyö... Asil bir genç kıza karşı zor kullanmaya kalkıyorsunuz. Benim elimdeki kudret, sizin başrahibenizin kudretinden hiç de aşağı değildir. Bu hareketi krala şikayet edeceğim."

Adam, hiç irkilmeden cevap verdi:

"Orasını bilmem. Yargılandığınız zaman şikayetlerinizi de söylersiniz. Şimdi benim görevim, sizi kutsal annemiz başrahibenin zindanına götürmektir."

"Ya gitmezsem?"

"O zaman zor kullanırım ve bunun sorumluluğu da size ait olur..."

"Peki, öyleyse giderim. Fakat krala şikayet edeceğimden şüpheniz olmasın."

Muhafız komutanı, bu şikayeti pek umursamadığını belirtmek istermiş gibi, omuz silkti. Bertille'le Perrette, pelerinlerine sarınarak el ele verdiler ve muhafızların ortasında yola koyuldular. Arka kapıda, iki başka muhafız da yarı baygın durumda yatan Martini'yi tutuyordu. Komutan:

"Bu kadını bırakın," dedi. "Kendisine tembih edin, bir daha gözümüze görünmesin."

Kadın, serbest kalır kalmaz, kapıları sımsıkı kilitleyip sürgüledi ve ancak ondan sonra rahat bir nefes alabildi.

O sırada Montmartre sırtında gezinip duran bir adam vardı. Bu, yalnız başına canının sıkıldığını bahane ederek iki arkadaşını, Escargasse'yle Gringaille'i aramaya koyulan Carcagne'ydi. Böyle bir gezinti fırsatının kendisine, canından çok sevdiği Perrette'yi görme imkân verebileceğine de sevinmekteydi. Fakat muhafızların ortasında gelen iki kadını görüverince, gözleri fal taşı gibi açıldı:

"Vay canına! Bunlar Montmartre başrahibesinin koruyucuları değil mi?"

Arkadaşları ve kendi ayarındaki serseriler gibi, güvenlik kuvvetlerinde ne kadar silahlı insan varsa hepsini tanırdı. Önce korkup kaçmaya niyetlendiyse de, sonra artık namuslu bir adam olduğunu hatırladı ve onlardan korkmaması gerektiğini düşünmenin verdiği sevinçle kafileyi seyre başladı...

Bu da az sürdü. Çünkü muhafızlar biraz daha yaklaşınca, iki mahkûmdan biri bir an için kukuletasını kaldırdı ve ona baktı. Carcagne'nin benzi soldu,

"Vaay! Bunlar Perrette'yle asil hanım değil mi? E, bizim Escargasse salağıyla Gringaille budalası ne yapıyor? Jehan bunu duyarsa ne diyecek?"

Carcagne, birkaç kişiyi kolaylıkla yere serebilecek bir kişiydi. Muhafızların yedi kişi olduğunu görünce hepsini haklamaya niyetlendi. Fakat geride, başlarında Saint-Julien'in olduğu on kişilik

bir silahlı kafile daha bulunduğunu görünce, muhafızların da korunduğunu anlayarak on yedi kişiyle başa çıkamayacağını hesapladı. Bir kenara çekilip gizlenmenin ve kafilenin peşine takılarak nereye gideceklerini gözetlemenin daha akıllıca bir hareket olduğunu düşündü.

Kafile Paris'e girdikten sonra dolambaçlı dar sokaklardan geçerek Montmartre başrahibesinin hapishanesinin bulunduğu çıkmaz sokağa daldı. Saint-Julien'in yanındaki on adam da bu sokağın ağzını kestiler. Carcagne, biraz daha sinip bekledi. Muhafızların, birkaç dakika sonra Perrette'yle Bertille'i bırakmış olarak hapishaneden çıktıklarını gördü. Onlar gidince, Saint-Julien pelerininin altından bir kese altın çıkararak bekleşen on kişiye attı. Adamlar paraları hemen oracıkta paylaşıp çil yavrusu gibi dağıldılar. Demek ki görevleri burada bitmişti.

Saint-Julien, onların da çekilmelerini bekledikten sonra çıkmaz sokağa girerek Kadınlar Kalesi'nin kapısını vurdu. Kapının gözetleme penceresi açıldı ve aralıkta bir kafa belirdi. Saint-Julien bir kâğıt uzatınca, kanat hemen açıldı ve o da içeriye kayıverdi.

Carcagne bir süre orada durdu ve ne yapması gerektiğini düşündü. Sonra kendi kendine:

"Önce şu Escargasse'yle Cringaille'ye ne olduğunu bir öğrenelim; sonra Mösyö Jehan'a haber veririz," dedi.

Adımlarını atıp oradan uzaklaştı.

Bertille'le Perrette, hapishanenin oldukça rahat bir hücresine kapatılmışlardı. Bu hücrede iki dar yatak, küçük bir masa ve iki sandalye vardı. Tutukluların yatmasına yarayacak kuru ot yığını bulunan hücrelere nispetle, burası cennet gibi bir yerdi. Fakat onlar, bu çeşit şeylere dikkat bile etmediler. Sadece birbirlerinden ayrılmadıklarına sevindiler. Beraber oldukça hapishane hayatı pek ağır gelmezdi. Zaten Bertille, pek endişeli görünmüyordu. Baş başa kaldıklarında, kendisini korkutan tek adamın Concini olduğunu söylemişti. Oysa bu tevkif, hiç de Concini'nin marifetine benzemiyordu. Şüphesiz, yakında buradan kurtulurlardı. Ya Jehan yahut da Mösyö Pardaillan, ne yapıp edip izlerini bulurlardı. Olmazsa krala bir haber ulaştırıp ne durumda bulunduğunu bildirmenin çaresine bakacaktı.

Akşam olunca, orta hallice bir yemek getirildi. Bertille makul

davrandı ve yemeye çalıştı. Sabahtan beri rahatsız olan Perrette ise hiçbir şey yemedi; ancak arkadaşının ısrarı üzerine birazcık şarap içti.

Gerçi Bertille soğukkanlı görünüyordu ama Perrette'nin sandığı kadar telaşsız değildi. Zira Pardaillan'la yaptığı uzun bir konuşmada, birçok şeyin içyüzünü ve Montmartre başrahibesinin de kendinden daha kudretli birçok kimsenin elinde oyuncaktan başka bir şey olmadığını öğrenmişti. Kendisinin, görünüşte rahibelerin elinde tutuklu bulunduğunun ve aslında, onu bu durumda tutmak isteyenlerin büsbütün başka insanlar olduklarının pekâlâ farkındaydı. Çok iyi biliyordu ki kendisini yakalatanlar, bu işi elinde bulunan kâğıtlar ve hazine uğrunda yapıyorlardı. Nasıl olsa, hazinenin yanlış yerde arandığı bir gün meydana çıkacaktı. O zaman, hiç şüphesiz, yüzlerindeki maskeyi atacak, Bertille'in üstüne saldıracak, onu sıkıştırıp hazinenin asıl yerini söyletmeye çalışacaklardı. Herhalde bu yüzden uzun süre tutuklu kalacak; kim bilir ne işkenceler çekecekti.

Kısacası, genç kız geleceğini çok karanlık görüyordu. Fakat arkadaşına bütün bunları sezdirmeyişi, onun ne derecede soğukkanlı bir insan olduğunu ortaya koymaya yeterdi. Onun için asıl mesele, şerefsizliği temsil ettiği için her şeyden çok korktuğu Concini'nin elinde olmamasıydı. Ayrıca Pardaillan'ın onu, dolaylı olarak kendisinin sebep olduğu bir zulümden kurtarmak için yeri ve göğü yerinden oynatacağını çok iyi biliyordu. Jehan da öylece durmayacaktı tabii. Yine de, en azından onlara nerede tutulduğu konusunda bilgi verebilmeliydi.

Kafasında böyle meseleler bulunduğu, birçok şeyden korktuğu ve bazı ümitleri de olduğu halde, bütün bunlar yatar yatmaz uyumasına engel olmadı. Bu çeşit düşünceleri olmayan Perrette, yattıktan sonra sağa döndü, sola döndü, bir türlü uyuyamadı... Yatağında kıvranıp durdu... Bu da yetmiyormuş gibi, açık gözle rüya görüşüne ne demeliydi?

Kendini ölmüş gördü. Uzandığı ölü yatağının başucundaki duvar, birdenbire ortadan kayboldu. Hücreye tatlı bir ışık yayıldı ve duvarın bulunduğu yerdeki delikten çıkan, kukuletaları yüzlerine kadar inik iki rahip, yatağına yaklaştılar. Genç kız bunlardan birisinin kendi elini kaldırdığını görür gibi oldu. Sonra elinin tekrar yatağa düştüğünü hissetti. Fakat bu düşüş, Perrette'ye tabii geldi. Öyle ya, ölmüş değil miydi?

Rahiplerden biri, ötekine fısıldadı:

"Uyuyorlar."

Sonra rüya bambaşka bir şekil aldı. Perrette duvara baktı. Duvar kapanmış, delik kaybolmuştu. Fakat iki rahip, hücreye girmiş ve Bertille'e yaklaşarak, kızın yorgana sarılı vücudunu tıtıp kaldırmışlardı. Rahiplerden biri, bir eliyle genç kızı tıtarken ötekiyle duvarda bir şeyler aradı. Sert bir şıkırtı duyuluverdi ve Perrette, duvarın tekrar ortadan kaybolduğunu gördü. Bundan sonra iki rahip, Bertille'i duvardan açılan delikten götürüp kayboldular. Arkalarından duvar tekrar kapandı. Tatlı ışık kayboldu ve Perrette, derin bir karanlık içinde kaldı.

Seslenmek, yerinden kalkmak, uyanmak için ümitsizce çaba harcadıysa da kolları ve bacakları kurşun gibi ağırlaşmıştı; yerinden bile kıpırdayamıyordu. Böylece uzun zaman kalakaldı.

Sonra ansızın bir gıcırtı duyarak kalkınca, hücrenin kapısının açıldığını gördü. Odaya tekrar loş bir ışık düştü. İçeri giren iki rahip, deminki gibi onu da yatağından kaldırdı. Önlerinde elinde fener bulunan bir gardiyan vardı. Hücrenin kapısından çıkınca, tam karşıdaki merdivene doğruldular. Genç kızı taşıyarak bu merdivenden çıkıp üst katta sağa döndüler. Gardiyan, solda bulunan iki kapıyı açtı. Perrette, buraya sokulduğunu ve kuru bir ot demeti üstüne bırakıldığını hissetti. Ondan sonra da iki rahiple gardiyan, sanki hayalmişler gibi ortadan kayboluverdiler ve genç kız, tekrar koyu bir karanlığa gömüldü.

Bir süre sonra, kapı açıldı. Eli fenerli gardiyan tekrar göründü ve öteki elindeki bohçayı genç kızın ayaklarına doğru savurdu. Perrette, bunun beraberinde getirdiği çamaşır bohçası olduğunu fark etti. Adam çekilince ortalığı yeniden karanlık bürüdü. Genç kızın korkulu rüyası orada bitti... Çünkü bundan sonra artık hiçbir şey görmedi ve kendinden geçercesine derin bir uykuya daldı.

Uyandığında, yere yansıyan güneşin kalın demir parmaklıkla birkaç kısma bölünmüş olduğunu gördü. Başı zonk zonk ediyordu. Hayretten açılan gözleri ayakucunda darmadağınık halde duran çamaşır bohçasına takıldı. Sonra da dün akşam yattığı kerevette değil, bir ot yığını üstünde uzanmış olduğunu fark etti. Bu hücre, dün akşamki hücre değildi. Burası daha karanlıktı, hatta daha pisti; zin-

dana benziyordu. Küçük penceresinden birazcık hava girmesine de şükretmek lazımdı. Yoksa duvarlardan sızan pis rutubet kokusuna dayanmak imkânsızdı.

Bir köşede bir testi ve üstünde de kara bir ekmek somunu duruyordu.

Perrette'nin içini birdenbire keder bürüdü ve hıçkıra hıçkıra ağlayarak mırıldandı:

"Lanet olsun! Meğer gördüklerim rüya değilmiş. Vah zavallı Bertille!.. Ya Jehan duyarsa, ne olur? Mahvolur zavallı!.."

"Zavallı Perrette!" de diyebilirdi, fakat bunu düşünmemişti bile.

OTUZ ALTINCI BÖLÜM

Saint-Julien, Kadınlar Kalesi Hapishanesi'nden çıktığında saat dördü geçiyordu. Fakat o, saat altıya kadar orada-burada gezerek vakit öldürdü. Çünkü kocasının ancak saat altıdan sonra evde bulunmayacağını bilen Léonora, ona bu saatte randevu vermişti.

Silahşor, saatin altıya yaklaştığını görünce Concinilerin konağına doğru yola çıktı ve oraya varınca hemen Léonora'nın yanına kabul edildi, Genç kadın sabırsızlıkla sordu:

"Ne oldu? Halledildi mi?"

"Halledildi, madam."

"İkisi de mi yakalandı?"

"İkisi de, madam..."

Léonora keyifle güldü. Fakat bu keyif o kadar korkunç ve dehşet vericiydi ki kadının gözlerine bakan Saint-Julien, nefret ettiği adamın başına gelecekleri sezerek tir tir titredi.

Léonora, bu başarı haberinden sonra koltuğuna gömülerek müthiş bir soğukkanlılıkla sordu:

"Şimdi bana anlatın bakayım! Önce genç kızı nasıl yakaladınız, ondan haber verin!"

Saint-Julien zevkle kendisini dinleyen kadına, hiçbir ayrıntıyı ihmal etmeden, Bertille ve Perrette'nin nasıl yakalandıklarını anlattı. Hikâye bitince Léonora:

"Ya delikanlı?" dedi. "Onu nasıl yakaladınız? Dövüş oldu mu? Öldü mü yoksa?"

"Hayır madam, sağdır."

Léonora, biraz ferahlamış göründüyse de, sormadan edemedi:

"Demek hiç dövüşülmedi. Öyle ama bana dediklerine göre düştüğü çukur, bir çukur değil de, basbayağı kuyuymuş. Bu kadar deri-

ne düşünce bir tarafı kırılmadı mı?"

"Kuyu çok derin hazırlanmıştı ama dibine bir yığın ot döşenmişti, madam. Düşünce bu yumuşak ot tabakasına rastladığı için kendisine bir şey olmadı. Başkası olsa geberir giderdi ama o, ufak tefek sıyrıklarla kurtuldu."

"Yaralandı mı?"

"Yara bile denemeyecek kadar önemsiz... Kafası taşa çarptı, biraz kanadı. Hapishanede kendine geldi. Şimdi yine turp gibi... Dört duvar arasında kendini sapasağlam görünce adamakıllı şaşacaktır, madam..."

"Dediklerimi harfi harfine yaptınız mı?"

İkiyüzlü silahşor güldü:

"Tabii!.. Kuyunun içinde gebermediğine göre, herhalde böyle bir ölümün çok hafif olacağını ve kendisine daha müthiş ölümlerin layık olduğunu düşünmüştür... Silahlarını elinden aldık. Mahmuzlarını bile çıkardık. Kendini bekleyen işkenceden, intihar ederek de kurtulamaz. Çünkü intihara yarayacak silahı yok...

Léonora, sakin sakin:

"Çok iyi, çok iyi!" dedi. "Nasıl yakaladığınızı şöyle baştan aşağı anlatın bakayım."

Saint-Julien, Yiğit Jehan'ın nasıl yakalandığını ballandıra ballandıra anlattı. Léonora, bu hikâyeyi dikkatle dinledikten sonra, kendisine başarısından ötürü teşekkür etti ve:

"Eh," dedi, "artık monsenyörün bu iki genç hakkındaki emirlerini yerine getirmenize sıra geldi. Tanrı iyilik versin, Mösyö Saint-Julien... Sizden çok hoşnut kaldım."

Saint-Julien, kadının kocasını ima ederek söylediği bu söze gülmemek için kendini zor tuttu. Artık Concini'nin iki tutuklu hakkında vereceği emirlerin değeri mi olurdu?.. Yine de Léonora'nın bu nüktesiyle ilgili hiçbir imada bulunmadı; saygıyla eğilip kadının yanından çıktı.

Hava kararmaya başlıyordu. Saint-Honoré Sokağı'ndan sağa saptı ve acelesiz, kendini gizlemeye lüzum görmeden yürümeye başladı. Dalgın yürüyordu ama bir yandan da keyifli keyifli gülümsüyordu. Kazandığı paraları düşünen bu hainin keyiflenmemesine

imkân mı vardı?

Fakat Orléans Sokağı'na saparken birdenbire omuzuna bir el inince, o da elini kılıcının kabzasına atarak yana sıçradı. Çok sakin konuşan bir adam soruyordu:

"Eee Saint-Julien, ne var, ne yok bakalım?"

Bu sözleri söyleyen Concini'ydi.

Saint-Julien, efendisinin gözlerine, içinden geçenleri okumak istercesine baktı ve Concini'nin pek durgun olduğunu gördü. Hatta gülümsüyor ve delikanlının bu heyecanına şaşıyor gibiydi. Saint-Julien'in ilk anda duyduğu korku silindi. Elini terden sırılsıklam olan alnına götürerek:

"Affedersiniz monsenyör," dedi, "o kadar dalgın yürüyordum ki birdenbire ürküverdim."

Concini, gülerek:

"Bu ne sinir canım!" dedi. "Biraz kendini topla. Seni bu durumda görenler, vicdanının pek rahat olmadığını düşünecek!"

Saint-Julien, şöyle bir etrafına bakındı ve gözlerini yine Concini'ye dikti. Adam durmadan gülüyordu. Halinden şaka ettiği belliydi. Delikanlının içi rahat etti ve kendini neşeli göstermek için zoraki bir kahkaha atarak:

"Doğrusu bu vakit, omuzuna böyle bir el iniveren herkes kuşkulanır," dedi,

"Hakkın var, burası hiç aklıma gelmemişti."

Concini, bu sözleri, Saint-Julien'in korkusunu silip süpüren bir samimilikle söylemişti. Adam bu hali görünce, "Hiçbir şeyden haberi yok. Nereden bilecek? Bizim Madam Concini çürük tahtaya hasar mı?" diye düşündü. Concini, şen ve sevimli tavrıyla devam ediyordu:

"Louvre'a gidiyorum, beni saraya kadar uğurlar mısın?"

"Emredersiniz, monsenyör!"

Concini, Saint-Julien'in koluna girdikten sonra onu Louvre yönünde sürükleyerek:

"Şimdi bana yarınki iş için ne tedbirler aldığını anlat bakalım," dedi. "Artık sabrım tükendi azizim. Yarın da o haydutla yavuklusu elimde olmazsa karışmam ha!.."

"Hiç merak buyurmayın, monsenyör... Yarın her şey bitmiş olacak... Yani izninizle şurasını da hatırlatayım ki bu işin şimdiye kadar bitmemiş olmasının tek sebebi, sizin yarın her şeyin halledilmesini emretmemiş olmanızdır."

"Hakkın var, kardeşim. Bunda haklısın."

Saint-Julien'in artık korkusu kalmamıştı. Efendisini bu kadar kolay aldatmış olduğunu düşündükçe güleceği geliyor, fakat ciddi görünmeye çalışıyordu. İçinden geçenleri belli etmemek için:

"Monsenyör... Bugün işe koyuldum," dedi. "Genç kızın evini muhafaza eden adamlar, yani Jehan'ın arkadaşları, şimdi elimde bulunuyorlar. Bunlar, ancak yarın bütün işler bittikten sonra serbest bırakılacaklar."

"Kaç kişiydi onlar? Üç değil mi?"

"Evet monsenyör. Fakat ikisi evin önünde nöbet beklerken, üçüncüsü dinleniyordu. Bu dinleneni yakalamayı akıl kârı saymadım. Nemize gerek, varsın Jehan eve uğrayınca onu orada bulsun da başka yardımcılar arayıp işimize engel olmaya kalkışmasın, dedim."

Concini yine beğendi:

"Pek doğru!.."

Bu sırada Saint-Julien'in kolunu bırakmıştı. Belinden ufak, süslü bir kama çıkarıp tasasız bir tavırla tırnaklarını düzeltmeye koyuldu. Saint-Julien, anlatmaya devam etti:

"On kişi tuttum. Eve saldırıp genç kızı ele geçireceğiz... Adamlarımız kızı, nereye emrettiyseniz oraya götürecekler... Biz de evde saklanıp serseriyi bekleyeceğiz. O eve gelince, hizmetçiyi korkutup kapıyı açtıracağız ve kapının önüne önceden yerleştireceğimiz engellere takılıp da yuvarlanınca üstüne çullanıvereceğiz."

Böylece konuşa konuşa saray yakınlarına ulaştılar. Şimdi geçmekte oldukları dar sokak, çok tenha ve ıssızdı. Concini bu sokağa girmişti. Louvre'a gideceğini söylediğine göre, sokağa girmesinde bir sakınca yoktu. Saint-Julien bu nedenle şaşırmadı. Quinze-Vingts'in birkaç adım ötesinde durmuşlardı. Burası tamamen terk edilmişti.

Concini, aynı yumuşak tavrıyla:

"Güzel!" dedi. "İyi yapmışsın. Doğrusu, sen artık bir mükâfatı

hak ettin. Al, bu senin mükâfatın olsun."

Daha sözlerini bitirmeden, tırnaklarını düzeltiği küçük kamayı apansızın, hızla Saint-Julien'in göğsüne saplayıverdi. Adam, bir tek hırıltı bile çıkarmadan yere yıkıldı. Concini'yse delikanlının üstüne eğilerek dişlerini gıcırdattı ve müthiş bir sesle:

"Daha gebermedin, değil mi?" dedi. "Öyleyse beni dinle. Sen, Léonora ile elbirliği edip bana oyun oynadın. Bertille'le Jehan'ı Kadınlar Kalesi'ne hapsettiniz ve sandınız ki ben yarın bomboş eve saldıracağım. Tabii bütün çabalarım boşa gidecekti; hiçbir şey elde edemeyecektim. Fakat bana ihanet eden senin de eline bir şey geçmeyecek, görüyor musun?"

Concini zalim bir yüzle doğruldu ve aynı korkunç sesle, son olarak:

"Haydi, şimdi köpek gibi geber!" diye bağırdı.

OTUZ YEDİNCİ BÖLÜM

Concini, ikiyüzlü adamının can çekişen vücudunu orada bırakarak dosdoğru Écrivains Sokağı'ndaki eve varıp kapıyı çaldı. Kapıyı Muhteşem Goulard açtı ve Acquaviva'nın orada bulunmadığını söyleyerek İtalyan'ı savmaya niyetlendi. Fakat Concini rahiple uzun uzun konuştu; evden çıktığında pek keyifli görünüyor ve çevik adımlarla yürüyordu.

Peder, yalnız kalınca, bir an düşünceli durduktan sonra mırıldandı:

"Vah vah, kendisine bir şey söylemeyi unuttum. Gören insanın, aynı zamanda duyacağını söylemek aklımdan çıktı. Ne yapalım? Bu yüzden kızacak değil ya! Jehan'a gelince; mademki görecek, duyarsa daha iyi olur."

Sonra Muhteşem Goulard da evden çıktı; Heaumerie Sokağı'na girdi, hapishanenin bulunduğu çıkmaz sokaktan geçti ve Saint-Denis Sokağı'na doğru yürüdü.

Henüz sokağın ağzındaydı ki pelerinini burnuna kadar çekmiş bir adam, gizlendiği yerden çıkarak rahibin peşine düştü. Bu adam, okuyucularımızın şaşmadan tahmin edecekleri gibi, Pardaillan'dı. Karanlıkta gözleri ışıl ışıl yanıyordu. Kendi kendine:

"Nasıl oldu da Kadınlar Hapishanesi'ne girdiğini gözlerimle gördüğüm bu peder şimdi Écrivains Sokağı'ndan çıkıverdi?" diye söylenmekteydi.

Bu soruya güldü ve yine cevabı kendi yapıştırdı:

"Çünkü beni aptal gibi oynatıp durdu. Demek oluyor ki gizli bir geçit, Écrivains Sokağı'ndaki evi hapishaneye bağlıyor. Artık bu işin anlaşılmaz bir tarafı kalmadı. Yarın hapishaneyi adamakıllı kolaçan etmeli... Şimdi de bu herifi gözden kaybetmeye gelmez. Gerçi işini bitirdiği ve yatmaya gittiği besbelli ama bu akşam peşini bırakmaz-

sam, hiç olmazsa yarın işe nereden başlayacağımı anlamış olurum..."

Muhteşem Goulard, tenha ve dolambaçlı sokaklardan geçerek, şehir kapılarının kapanma saatinden birkaç dakika önce Saint-Honoré kapısına ulaştı. Adım adım kendisini takip eden Pardaillan:

"Haa," dedi, "bu herif manastıra, yatmaya gidiyor. Demek ki Acquaviva manastırdan ayrıldı ama oradaki rahiplerle gizli gizli haberleşiyor."

Fakat herif belki de geri döner diye düşünerek şehir kapıları kapanıncaya kadar orada bekledi. Muhteşem Goulard'ın dönmediğini ve kapının kapandığını görünce Saint-Honoré Sokağı'na çıktı ve kendi kendine mırıldandı:

"Biz de bu peder gibi yapalım ve gidip yatalım!"

Rahibi takip ederken geçtiği yollardan dönüyordu. Birdenbire, sokağın ortasında bir kâğıt gördü. Başka zaman olsa, bunu belki de hiç önemsemez, geçerdi. Fakat bu sefer öyle olmadı. Üstelik ay ışığı da kâğıdı göz alıcı bir şekilde parıldatıyordu. Şövalye, keskin gözlerini dikerek söylendi:

"Üstünde Montmartre başrahibesinin armaları ve mührü var. Acaba bu kâğıdı rahip mi düşürdü? Hele bir alıp bakalım!"

Fakat karanlık sokakta, ay ışığı altında kâğıdı okuyamadı. Ceketinin cebine koydu ve ancak hana varınca, şamdan ışığı altında açıp okuduktan sonra:

"Demek bu kâğıda kim sahip olursa, başrahibenin emriyle Montmartre Kadınlar Hapishanesi'ne serbestçe girebilecek ve onun adına vereceği her emre itaat edilecekmiş ha..." diye söylendi. "Doğrusu talih de insana ancak bu kadar yardım eder. Bu kâğıt belki de çok işime yarayacak!"

Bu son rastlantıyla artık bugünü boş geçmiş sayılmazdı. Deliksiz bir uyku çekti.

Pardaillan'ın bulduğu bu kâğıt, Saint-Julien'in hapishaneye girmek için göstermiş olduğu kâğıttı. Buralara kadar gelmesi de son derece basit bir olaya dayanıyordu:

Concini, Saint-Julien'in ölüsünü oracıkta bırakıp savuştuktan sonra, Orléans Sokağı'ndan beri peşini bırakmayan bir karaltı da Saint-Thomas Sokağı'nda yatan cesedin yanına gitmişti. Bu, Saêt-

ta'ydı. Hemen yaralının üstüne eğilmiş, yaraya baktıktan sonra söylenmişti:

"Amma da vurmuş ha! İşi tamamdır. Bari bir saatçik olsun yaşasa da, konuşsa... Başka türlü sinyorayı nasıl inandırabilirim ki..."

Sonra Saint-Julien'in hareketsiz vücudunu kucaklayıp kaldırarak yürümeye koyulmuştu. Fakat Saêtta gibi güçlü kuvvetli bir adam bile, Saint-Julien ağırlığında bir delikanlıyı kolay kolay taşıyamazdı. Bu arada, ağır yaralı silahşorun cebinden dökülen öteberiye pek dikkat edememişti. Kâğıt da böylece düşüp sokağın ortasında kalmıştı.

Saêtta, Concini'nin konağına kadar geldi. Yukarıya çıkıp Léonora'nın odasına girdi ve ancak Saint-Julien'i bir koltuğa yatırdıktan sonra rahat bir nefes alabildi. Sonra bir tek söz bile söylemeden, Concini'nin karısına ölüm halinde bulunan genci gösterdi. Kadın onu hemen tanımıştı. Fakat gözlerinde ne en ufak bir heyecan, ne merhamet belirdi. Şaşırmış gibiydi. Ona kalırsa, kendisine hizmet edenlerin canları hiç de önemli değildi; bunların hepsi birer aletten ibaretti. Alet kırılıp bozulursa, yerine bir yenisini satın alıverirdi, o kadar...

Nitekim, Saêtta'ya sakin sakin sordu:

"Ölmüş mü?"

"Henüz ölmedi, sinyora!"

"Kim vurmuş?"

Saêtta, bu soruya cevap veremeyeceğini, çünkü hiçbir şey bilmediğini göstermek istercesine omuzlarını ve kollarını havaya kaldırdı. Léonora ise, bir an düşündükten sonra:

"Onu kimin vurduğunu öğrenmeliyiz!" dedi.

Ve sadece bu merakı yüzünden yaralıya karşı ilgisiz kalamadı; Saêtta'nın yardımıyla onu kendine getirmeye uğraştı. Ancak bir süre sonra Saint-Julien hayat parıltısını gittikçe kaybeden gözlerini açtı Léonora, sahte bir merhametle sordu:

"Seni kim yaraladı böyle?"

Saint-Julien, güçlükle ve hırıldayarak cevap verdi:

"Concini!.."

Léonora'nın gözlerinde müthiş hiddet kıvılcımları yandı ve yaralıya hücum edecekmişçesine ileri atılıp bağırdı.

"Neden? Demek ki her şeyi öğrenmişti... Öyleyse bu işi yeteri derecede dikkatle başaramadınız..."

Saint-Julien cevap verecek kadar kendini toparlayamadı. Sadece gözleriyle "evet" diyebildi ve sonra başı yana düştü. Artık vücudundaki son hayat ışığı da sönmüştü.

Léonora, delikanlının can verişine aldırmadı bile... Aynı hiddetle:

"Aptal!" diye haykırdı.

Ölünün yanından uzaklaşıp bir koltuğa yerleşti ve başını ellerine dayayarak düşünmeye başladı.

Sonra birden, Saêtta'yı şüphe dolu bir bakışla süzerek sordu:

"Sen bunu nerede buldun bakayım?"

Saêtta hareketsiz duran vücuda baktı. Sakin ve kayıtsız bir tavırla:

"Saint-Honoré Sokağı'nın köşesinde," dedi. "Zavallıcık oraya kadar sürüklenmişti."

Léonora gözlerini yere indirince Saêtta hafifçe gülümsedi. Kadının kuşkulanacağını sezmiş ve bu şüpheyi daha doğmadan giderivermişti...

Léonora elini çıngırağa uzatıp çaldı. İçeriye giren uşağa, gözleriyle ölüyü işaret etti. Uşak, hemen anladı ve hiçbir şaşkınlık göstermedi. Biraz sonra bir arkadaşıyla birlikte döndü; ölüyü alıp götürdüler. Bundan sonra kadın tekrar düşünceye daldı ve ancak bir süre geçtikten sonra müthiş bir soğukkanlılıkla ve sanki yarıda kalmış bir konuşmaya devam ediyormuş gibi, sordu:

"Ne diyorduk, Saêtta? Genç kızı tenha bir yere götürüp bir taşla iki kuş vurmaktan ve hem kraldan, hem de senin oğlundan kurtulmaktan bahsetmiyor muyduk? Öyleydi galiba, değil mi, Saêtta?"

Saêtta, içinden, "Hah şöyle... Asıl konumuza gelelim bakalım... Zaten ben bunun böyle olacağını biliyordum ya..." diye söylendi. Sonra bir gün önce anlatmış olduğu planı, en ince noktalarına kadar tekrarladı. Sözü bitirince Léonora bu düşünceyi mükemmel bulduğunu belirtti ve:

"İyi fikir bu!.. Bunu da göz önüne alacağım...

Yarın sabah saat ona doğru buraya gel; sana bu meseleyle ilgili bazı şeyler söyleyeceğim," dedi.

Saêtta, oradan sevinçle ayrıldı.

Concini, Acquaviva'nın sağ kolu olan Muhteşem Goulard'la uzun uzun konuşmuştu ama her şeyden kocasından fazla haberi olan ve kendisine kocasından fazla güvenilen Léonora, doğruca Kadınlar Kalesi'ne gitmekten çekinmedi. Çıkmaz sokaktaki esrarengiz evin küçük odasına girdi ve orada Acquaviva'yla konuştu. Hapishaneden çıktıktan sonra da dosdoğru Louvre'a giderek Kraliçe Marie de Médicis ile gizemli bir görüşme yaptı; evine ancak saat on birde dönebildi.

Saêtta orada, artık sabrının son kırıntılarını da tüketmiş bir halde kendisini bekliyordu.

OTUZ SEKİZİNCİ BÖLÜM

Saint-Julien'in Léonora'ya söylediklerinden de anladığımız gibi, Yiğit Jehan derin bir kuyuya düşmüştü ama ölümden kurtulmuştu. Başındaki yara da önemsizdi. Yalnız, düşmenin şiddetiyle kendinden geçmiş ve ayılmasına fırsat bırakılmadan oradan çıkarılarak tez elden Kadınlar Kalesi Hapishanesi'ne taşınmıştı. Fakat orada fazla kalmadı; bu sefer de onu gizli yoldan Acquaviva'nın evine taşıdılar.

Ayılınca, sağ kalışına kendisi de şaştı. Bir zaman hiç kımıldamadan kalakaldı. Başındaki sızı henüz geçmemiş; kafasının berraklığı da eski halini bulamamıştı.

Dakikalar geçtikçe yavaş yavaş kendini toparladı. Ötesini-berisini yoklayarak kırık çıkık olup olmadığını araştırdıktan sonra hiçbir rahatsızlığı olmadığını gördü ve memnunlukla mırıldandı:

"Tanrı'ya şükürler olsun, eksiğim gediğim yok, ama fena düştüm ha... Hâlâ o sarsıntıdan yakayı kurtaramadım. Meğer Mösyö Pardaillan, 'Ayak bastığın yerlere bile dikkat et!' derken hiç de haksız değilmiş. Şimdi fena bir tuzağa kısıldım kaldım işte... Gel de pirincin taşını ayıkla bakalım. Bu Tanrı'nın cezası yerden nasıl çıkacağız? Yoksa bu giriş son giriş mi? Bir daha dünya yüzünü göremeyecek miyiz?"

Jehan, öyle uzun uzun gevezelik ederek vakit geçirip oturduğu yerde kalacak insanlardan değildi. Kendi kendine sorduğu bu sorulara cevap verebilmek için hemen ayağa kalkma gereğini duydu.

"Böyle kara kara düşünüp ah vah etmekle buradan kurtulamayız," diye mırıldandı. "Biraz şöyle ortalığı bir kolaçan edelim bakalım. Elbette ne durumda bulunduğumuzu kestiririz. İncil'de, 'Ararsan bulacaksın,' demiyor mu? Arayalım, araştıralım!"

Ayağa kalktı. Ne var ki bacakları vücudunu taşıyamayacak haldeydi. Bütün gücünü toparlayarak şöyle bir gerindi ve kuvvetinin yerine geldiğini görünce memnunlukla güldü:

"Hiçbir şey değilmiş. İyi ki makine henüz sağlam. Hele şuranın ne biçim bir yer olduğunu anlayalım bakalım.

Etrafı eliyle yoklamaya başladı. Fakat bu yoklama işi hem çabuk bitti, hem de Jehan'ı hayretler içinde bıraktı:

"Amma iş ha!.. Epey büyük bir kuyuymuş meğerse... Bu kadarını hiç ummamıştım doğrusu... Peki, kuyular yuvarlak olmaz mı? Neden burası yuvarlak değil?"

Sağını-solunu bir daha araştırıp duvarları yokladıktan sonra:

"Mükemmel örülmüş bir duvar," dedi. "Peki ama benim kafamı çarptığım o sivri kaya nerede?"

Duvarları yoklayarak yürümeye devam etti. Fakat bir-iki adım atınca durup söylendi:

"Bu ne bu? Kapı değil mi? Öyle ya... Bal gibi kapı işte... Hem de sapasağlam ve adamakıllı kilitli... Demek ki bir zindanda bulunuyoruz da haberimiz yok. İyi ama bu ne biçim kuyu böyle?.. Yoksa beni kuyudan çıkardılar da farkında mı değilim? Peki ama ne zaman çıkardılar? Nasıl çıkardılar? Kim çıkardı? Acaba şimdi neredeyim?"

Birdenbire üstünü başını yoklamaya başladı ve ne kılıç ne kama hatta ne de mahmuz namına bir şey kalmamış olduğunu gördü. Bir hayret ıslığı çalıp, "Bu iş de bizim eski ahbap Claude Acquaviva'nın işine benziyor," diye düşündü. "Bana bir şeyler yapmaya niyetleri var ama ne? Şimdilik açlıktan gebermemi istemedikleri, bir testi suyla bir somun ekmek koyuşlarından belli. Eh, yine hiç yoktan iyi..."

Kapıya yanaşıp yokladı, fakat kısa bir araştırmadan sonra, kapıdan yana hiçbir ümit beslememek gerektiğine aklı kesti. Bir kerevet ve su testisiyle ekmek somunundan başka şeye rastlanmıyordu. Her taraf koyu bir karanlığa gömülüydü ve esrarengiz bir sessizlik içindeydi... Aklına tavan geldi. Kolunu kaldırıp hızla sıçradıysa da yetişemedi.

Bu sefer de döşemeyi yoklamayı düşündü.

Duvardan ayrılıp zindanın ortasına doğru bir-iki adım atınca, döşemenin yekpare demirden yapılmış olduğunu hemen anladı. Hangi korkunç ve müthiş amaçlarla buranın döşemeleri böyle demirden yapılmıştı? Şimdilik bu soruya cevap vermesine imkân yoktu...

Daha fazla araştırmayı gerekli görmeden, pelerinini yere serip üstüne otırdu. Biraz ekmek yiyip, biraz da su içti. Sonra mendilini ıslatıp başındaki yarayı yıkadı. Bu işler bitince:

"Hele şimdi kafayı dinlendirelim de elbette gerekeni yapacağız," diye düşündü. "İçime doğduğuna göre, pek yakında bütün kuvvetimi harcamak zorunda kalacağım."

Yine uyuyakaldı. Fakat ne kadar uyuduğunu kendi de bilemiyordu. Zaten ne kadar zamandır bu zindanda bulunduğunu da kestiremiyordu.

Acıkmıştı. Kapının yanında bulduğu yerde bıraktığı testi ve ekmeğin yanına gitti. Önceki öğününde somunun yarısı yemişti. O an fark etti ve mırıldandı:

"Bu kıt erzakların yenileneceğini kim söylüyor? Her neyse, boş ver!"

Ekmeğe dokunmadı, bir yudum su ile yetindi.

Açlık onu rahatsız etmeye başladığında açlığını unutmak ve fazla hamlamamak için bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Duvar diplerinden ayrılmıyordu; döşemenin orta kısmından her nedense korkuyordu. Belki de yüzden fazla ileri geri gitmişti. Aniden ayağı bir engelle karşılaştı. Yüz kereden fazla geçtiği yerde bir engel! Özenle eğildi ve ellerinde bir şeyler hissetti.

"Testideki su taze," dedi. "Ekmek de yumuşacık... Hele bu şaraba ne demeli? Anlaşılan, burada bana iyi bakılacak, Galiba bir dirhem bile zayıflamama razı değiller..."

Tam karnını doyuracaktı ki ansızın aklına gelen bir düşünce, açlığını unutturdu. Bu testi, bu ekmek ve bu şişe, buraya hangi delikten girmişti? Mademki bunlar girmişti; aynı delikten belki kendisi de çıkabilirdi. Bu düşüncenin tesiriyle bütün zindanı karış karış aradıysa da hiç delik bulamayınca vazgeçip midesinin sesine kulak vererek yere çöktü, karnını iyice doyurdu. Tıka basa yediği halde, daha bir öğünlük yiyecek kaldığını görünce de sevindi.

Dakikalar, saatler geçiyordu. Gün, epeyce ilerlemiş olmalıydı. Belki de şimdi öğle sıcağıydı. Çünkü zindandaki sıcaklık da artıyordu. Hatta sıcaklığın dayanılamayacak hale geldiğini hissederek:

"Ne oluyoruz!" diye söylendi. "İnsan burada kavrulacak!"

Sıcaklık, çizmelerinin tabanlarından geçiyordu. Şaşkın şaşkın etrafına bakınırken gözleri döşemeye takıldı; demirin birçok yerinden ısındığını, kıpkızıl kesilmiş olduğunu gördü. Birdenbire sırtından soğuk terler boşandı ve:

"Yoksa beni bu kızgın demir üstünde kebap mı edecekler?" dedi.

Önce, geniş adımlarla gezinmeye başladı. Kapının önünün, karşısındaki duvar dibine nispetle pek az sıcak olduğunu fark edince de gidip orada durdu. Tam karşısındaki kıpkızıl döşemeye bakarak:

"Eğer şuranın altında koca bir ocak yoksa adam değilim!" diye mırıldandı.

Döşemenin nerelerinin kızardığını, nerelerinin kızarmaya başladığını inceleyerek bir kurtuluş çaresi araştırırken, gözleri tam karşıdaki duvara takılıverince müthiş bir çığlık attı:

"Ne o? Deliriyor muyum yoksa? Bertille!.. Öteki de Concini, değil mi? Ta kendisi!.."

Karşısındaki duvar yok olmuş, içinden kızıl alevler fışkıran koca bir delik belirivermişti. Bu alevlerin ardında bir oda ve odanın içinde de Bertille'le Concini görünüyordu. İkisi de berrak hayaller halindeydiler. Delikanlı, yerini değiştirince bu hayaller de bulanıyor, fakat sonra tekrar berraklaşıyordu. Sonunda, Concini'yle genç kızın bulundukları odayı adamakıllı seçti. Bu odanın ortasında bir masa vardı. Sağda, karyolanın önünde Bertille duruyordu; dehşetle bakan gözleri, masanın öte yanına, sola dikilmişti. Burada, tam oda kapısının önünde, kollarını kavuşturmuş, şehvet dolu bakışlarla Bertille'i süzen Concini görülmekteydi.

Delikanlı neredeyse delirecekti. Neydi bu? Nasıl oluyordu da nişanlısıyla Concini aynı odada bulunuyorlardı ve onları sadece bir masa ayırıyordu. Hele, adi herifin, ardındaki kapıyı sürgülemeyi bile gerekli görmemiş oluşuna ne demeliydi?

Birdenbire Concini'nin dudaklarının kımıldadığını fark etti ve pek uzaktan gelir gibi olmakla beraber, neler söylediğini de apaçık duydu.

Concini diyordu ki:

"Ne o canım? Beni göreceğini hiç ummuyordun galiba? Yakayı

benden kurtardığını sanıyordun ama yine elime geçtin işte... Hem bu sefer artık elimden kurtulamayacaksın!.."

Bertille, nefret taşan bir sesle:

"Alçak! Zavallı korkak!" diye bağırdı.

Yiğit Jehan'ın saçları diken diken olmuştu; kendi kendine bunun hayal mi, gerçek mi olduğunu sorup duruyordu. Fakat Ravaillac gibi boş kuruntulara inanacak kadar bulanık kafalı biri olmadığı için hemen bir çözüm yolu aramaya koyuldu. Babasından, onu bu kadar korkunç yapan gözlem yeteneğini miras almış gibi görünen, çok sağlam ve açık bir zihindi. Kısa süre sonra, Ravaillac'ın gözünden tamamen kaçan bir dizi küçük, önemli ayrıntıyı fark etti:

"Burası adamakıllı dalavereli, makineli bir yer... Herhalde bir sürü ayna oyunları ve ses verme araçlarıyla benden epeyce uzakta olması gereken olayları bana seyrettiriyorlar."

Concini, ona bu düşüncesinde haklı olduğunu göstermek istiyormuş gibi, genç kıza:

"Senin serseri şövalyen şimdi nerede, biliyor musun?" dedi.

"Tabii buralarda olmasa gerek!.. Olsaydı, siz şimdi çoktan kaçmıştınız!"

Concini homurdandı ve bu hakareti yutup duymamışçasına devam etti:

"O kadar uzakta değil, şekerim. Buralarda!.. Fırın üstünde, bir mezarın içinde, yavaş yavaş kebap oluyor. Bu sana müthiş gelir, ama ileride yaşayacakların yanında hiç kalır. Onunla aramızda şimdi ateşten bir uçurum var. Fakat hem seni hem de beni görüyor. Şimdi ben seni ya zorla ya da kendi isteğinle kucağıma alacağım ve senin haydudun bunu da görecek, anlıyor musun? Fakat ne buraya gelebilecek, ne de imdadına koşacak... Orada bir yandan kavrulacak, bir yandan da çaresizlik içinde kendi kendini yiyerek, senin Concini'ye nasıl metres olduğunu seyredecek... Dilerim bu hali görürken delirir veya kudurur. Ne mükemmel tasarlanmış bir şey, değil mi? Nasıl, öç almasını biliyor muymuşum?"

Jehan, bu sözleri duyunca gerçekten de kuduracakmış gibi oldu. Concini'nin beklediği çılgın bakışlarla etrafını süzüp yumruklarına ısırarak müthiş bir sesle:

"Olmaz be, olmaz!" diye bağırdı. "Korkunç bir şey bu... Merhamet edin, acıyın! Bertille!"

Fakat kendisi her şeyi duyduğu halde, sesini kimseye duyuramıyordu. Çünkü Bertille'in de, rezil Concini'nin de onu duymadıklarını, değişmeyen hallerinden anlıyordu. Ümitsizlik içinde yırtındı:

"Ah! Ne yapmalı, nasıl etmeli de onu bu rezil alçağın elinden kurtarmalı?"

Concini'nin sesi bir daha duyuldu:

"Daha fazla bekleyemeyeceğim. Artık benimsin. Benim olacaksın!.."

Delikanlı, herifin, genç kıza yiyecekmişçesine bakarak yürüdüğünü gördü. Concini, yoluna engel olan masayı itip Bertille'e doğru bir adım attı. Genç kız soğukkanlılığını muhafaza ediyordu. Concini'nin ikinci bir adım daha attığını görünce, yanındaki iskemleyi kapmasıyla havalandırıp herifin kafasına savurması bir oldu. Fakat Concini, bunu önceden sezmiş olacak ki iskemleyi havadayken yakalayıp masanın yanına fırlatarak ilerledi. Sonra müthiş pençeleri, arzudan titreyerek genç kızın omuzlarına indi ve bir sevinç hırıltısıyla:

"İşte elime geçtin!" diye bağırdı. "Artık benim olacaksın! Şimdi görsün bizi bakalım!"

Bertille, olanca gücüyle bu ırz canavarının elinden fırlayıp kurtularak haykırdı:

"Jehan! İmdat Jehan! Kurtar beni!.."

Delikanlı, çılgıncasına:

"Geliyorum!" diye bağırdı.

Kendini tutamayarak öne doğru atıldı; kıpkızıl döşeme üstünde tabanları cazırdayarak, alevlerin kapladığı deliğe kadar koştu. Fakat aşılamayacak bir uçurum kenarında bulunduğunu anlayınca durakladı. Tabanları yanan çizmelerinin kokusu ve müthiş sıcaklık, onu kendine getirdi. Soluk soluğa, tekrar kapıdan yana fırladığında, artık ayakları üstünde duracak hali kalmamıştı. Diz üstü düşerken karşı duvara baktı:

"Ulu Tanrım! Şükürler olsun sana, kurtuldu!"

OTUZ DOKUZUNCU BÖLÜM

Jehan'ın artık yandığını hissetmediği zemine secde etmeden önce gördüğü şey buydu.

Tam Concini'nin pençesi kızın omuzuna indiği sırada, kapı birdenbire açılmış, içeriye iki kadın girmişti... Bunlardan son derece sakin görüneni Léonora'ydı. Çok kibirli ve azametli duran öteki kadının yüzünde siyah bir maske vardı.

Concini, ellerini hemen genç kızdan çekerek olduğu yerde mıhlanmış gibi bir an kaldıktan sonra, müthiş bir hiddetle parıldayan gizlerini Léonora'ya dikip elini hançerine attı ve hızla karısına doğru koştu.

Léonora, ölüm tehlikesi karşısında olduğu halde hiç istifini bozmadı. Gözlerinde büyük bir şefkat ifadesi belirdi. Fakat Concini, hırsla üstüne yürümekte devam etti. Tam hançeri karısına indirecekti ki gözü maskeli kadına ilişince dehşetle durakladı. Sonra iki adım geri fırlayarak eğilip derin bir reverans yaptı.

O zaman maskeli kadının, maske altında parıldayan gözlerinde de büyük bir sevgi ifadesi sezildi. Léonora, sakin sakin:

"Görüyorsunuz ya madam!" diye söylendi. "Concini'yi, kendisine çok ağır gelen bir işten kurtarmak için tam vaktinde yetişmişiz!"

Maskeli kadın başıyla onaylayarak cesur ve soğukkanlı duran Bertille'e dönüp, tatlılaştırmaya çalıştığı sesiyle:

"Gelin!" dedi. "Benimle beraber oldukça hiçbir şeyden korkmanız gerekmez."

Bertille, karşısına Azrail bile çıksa, şu anda ona dört elle sarılacaktı. Hiç duraksamadan:

"Sizinle nereye isterseniz giderim, madam," dedi. "Yeter ki şu uğursuz evden ve şu alçak adamdan uzak olayım..."

Maskeli kadın hayret etmiş göründü. Sertleşen bakışlarını genç kıza dikerek:

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu.

Léonora fark edilmeyen bir canlılıkla araya girdi:

"Size anlatmıştım ya, madam..." dedi. "Concini, zora başvurma mecburiyetinde kalınca bakın ne biçim sözler işitiyor?"

Sonra Bertille'e döndü:

"Size karşı zor kullanılmış olduğunu söylemek istiyorsunuz, değil mi?"

"Evet madam... Beni kurtarmak için tam vaktinde yetişmiş olmanızdan ötürü size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum..."

Maskeli kadın, duyduğu ve gördüğü şeylere şaşmış bir halde, Concini'ye tekrar sevgi dolu bakışlarla baktıktan sonra Bertille'e döndü:

"Gelin!"

Ve bir cevap beklemeden, saygıyla eğilen Léonora ve Concini'ye başını salladı ve arkasında Bertille ile yavaş, görkemli bir adımla ayrıldı. Odadan çıktıklarında, Léonora, kapanan kapıya yaklaşıp dışarıyı dinledi ve gittiklerini anlayınca kocasına döndü:

"Hiç merak etme!.. Kraliçenin dünyadan haberi yok... Ona, kralın bu genç kızı çıldırasıya sevdiğini söyledim. Onu hem adamakıllı kıskandırdım hem de bu genç kızın Madam de Vernaille'den bile tehlikeli olduğuna inandırdım... Şimdi sözde bu kızı kaçıracak da kraldan böylece öç alacak."

Concini, kraliçe kapıdan çıkar çıkmaz yine kuduza dönmüştü. Karısına, öldürmeye susamış gözlerle bakarken eli tekrar kamasına gitti ve dişlerini gıcırdattı:

"Tam zamanında... Tam onu... Gelip elimden aldın ha!"

Léonora kederli bir tavırla gözlerini kocasına dikmiş, düşünüyordu: "Ne kadar acı çekiyor. Ne kadar da seviyor şu şeytanı... Ah, şu kızı bir yakalasam da ciğerini söksem..."

Fakat kocasına yalvarır gibi:

"Ne kızıyorsun, ne köpürüyorsun, Concini'ciğim..." dedi. "Bunu yaptımsa, senin istikbalin uğrunda yaptım. Sırf seni bu

memleketin başına geçirecek olan planımızı uygulayabilmek için sevgilim. Haydi hançerini kınına sok. Delilik etme!.. Elimize mükemmel bir fırsat geçti. Bu sefer Marie bile elimizde... Bu fırsatı da mı kaçıralım?"

Concini, karısının söylediklerini duyunca hemen sakinleşti. Léonora, onun zayıf damarını bilirdi. Bu adamın kalbini tekrar kazanma ümidini çoktan kaybetmişti. Fakat gözleri önüne parlak bir istikbal sererek ona hâkim olmayı kolayca başarıyordu. Nitekim Concini, onu öldüreceğini unutmuş halde soruyordu:

"Nedir? Söyle bakalım. Ne demek istiyorsun?"

"Şunu demek istiyorum ki, bu kız şimdi hemen Ruilly'deki, Acquaviva'nın malı olan eski kral köşküne götürülecek ve oraya kapatılacak. Yarın öğleden önce kral, kendi kızı olan bu mendebu-ru kurtarmaya gelecek. Bu sefer, karşımıza engel olarak dikilecek bir Yiğit Jehan olmadığı için Louvre'a ancak kralın ölüsü dönecektir. Öğleden sonra da Fransa'nın tek hâkimi sen olacaksın. Şimdi bu kızı neden elinden aldığımı anladın mı?"

"Peki ama başarılacağından emin misin bakalım?"

"Her türlü tedbir alındı, Concini... Orasını hiç merak etme... Bu sefer kral yakayı ayıramayacak. Mademki artık Fransa'ya egemen olacaksın, bu kızı ondan sonra da koynuna alabilirsin. Benim böyle şeylere önem vermediğimi bilmez misin?"

Léonora, içinden, "Koynuna alırsın, ama ölüsünü... dirisini değil!" diyordu.

İşte Jehan, kızgın demir döşeme üstünde bütün olup bitenleri gördü ve bütün bu konuşmaları duydu. Demek ki Bertille kurtulmuştu. Fakat ne kadar zaman için?.. Léonora'nın dediği gibi yarın Fransa'ya el koyacak olan bu rezil herif bir kere genç kıza el attı mı, artık Bertille'i onun pençesinden kurtarmak imkânsızdı. Zaten kendisi de bu kızgın zindandan sağ kurtulabilecek miydi bakalım?

Karşıdaki delik kaybolmuş, duvar tekrar yerine gelmiş, ortalığı yine koyu bir karanlık bürümüştü. Şimdi artık demir döşemenin kıpkırmızı kesilmedik yeri de kalmamıştı. Buradan kurtulamayacağını düşünüyordu. Hem bu, pek müthiş bir ölüm olacaktı. "İyisi mi, kafamı duvara vura vura ölüp gideyim," diye düşündü. Sonra birden aklına yine Bertille geldi. Ya o, ne olurdu sonra?

"Hayır," diye mırıldandı. "Şu tende, bir nefes can kalıncaya kadar dayanmam ve kurtulacağımı ummam gerekiyor!"

Tam bu sırada, bulunduğu köşede duvarın kımıldadığını fark etti. Arkasında, içinden hafif ışık sızan bir delik meydana çıktı. Ne düşündü, ne de tereddüt etti. Hemen bu delikten öte yana geçti ve o geçer geçmez delik de kapandı. Ne var ki girdiği yer de sadece bir zindandı. Gerçi bu seferki zindan, deminkine oranla hiç olmazsa çevresini gösterecek kadar aydınlıktı ama görünüşü bakımından eskisinden de berbattı. Delikanlı, ilk ağızda buranın çıktığı zindan gibi tabanlarını yakmadığını görerek sevindi. Fakat bu yeni zindanı şöyle biraz gözden geçirince, buranın hiç de beğenilecek bir tarafı olmadığını çabuk kestirdi ve mırıldandı:

"Bu ne biçim zindan böyle?"

Burası yusyuvarlak, sarnıçlara benzeyen bir odaydı. Tavanı, duvarları ve döşemesi parıl parıl parlayan demirden yapılmıştı. Ne bir kapı ne de pencere görünüyordu. Işık tepeden geliyordu. Asıl garibi döşemeydi. Kenarda, duvarın dibinde, çepeçevre bütün zindanı dolaşan, dar ve bir kedinin bile zor tutunacağı genişlikte düz bir kısım vardı. Bundan ötesi, ortaya doğru çukurlaşıp huni şeklini alıyordu. Bu huninin üstünde durmaya imkân yoktu. Ancak, hiç durmadan yürünürse bu kaygan zeminde belki tutunabilirdi. Fakat herhalde buraya girenin ortadaki çukura doğru kayıp yuvarlanması düşünülmüş, her şey ona göre hesaplanmıştı. Duvar dibinde uzanıp giden dar düzlükle huni kısmı arasında bir insan parmağının rahatça girebileceği kadar yarık bulunuşu, huni zemininin duvardan ayrı olduğunu ve duvara bağlı olmadığını belirtiyordu. Ortaya doğru oldukça sarp bir şekilde çukurlaşan bu huninin üstünde yer yer yuvarlak çukurluklar görünüyordu. Fakat bütün bunlar içinde en çok ilgi çeken şey, hiç şüphesiz, bir yuvarlak biçimindeki bu yerin çapı boyunca bir yandan öte yana uzayan demir ve düz köprüydü. Bu acayip zindanda oturabilecek bir yer arayan Jehan'ın gözleri de ilk önce köprüye takıldı. Bundan başka huninin göbeğinde de oturabilirdi ama denemeye karar vererek köprüye tırmanıp buranın sağlam olup olmadığını yokladı. Sağlamdı... Jehan, "Herhalde beni ya bu köprüde, yahut da huninin orta yerinde oturtmak istiyorlar. Acaba buraya yerleştikten sonra ne olacağım? Bu alçak Concini bana yine ne biçim bir işkence hazırladı?" diye düşündü. Bir kere

daha zindanın her yanını yokladı, huninin göbeğine baktı; hiçbir sonuca varamayınca:

"İyisi mi, şu köprüde kalayım. Başıma ne gelecekse burada gelsin," diye söylendi.

Köprünün ortasına oturdu. Tam o sırada, köprünün öbür ucunda, hunideki çukurluklara benzeyen bir çukur daha bulunduğunu gördü. Bütün bunlar, hayra yorulacak şeyler değildi ama ne olacağını, başına neler geleceğini bilmeyişi, içini her şeyden fazla sıkıyordu.

Aklı fikri, bir tek şeye takılmıştı: Ne olacaktı? Başına ne gelecekti?

Böylece, kim bilir kaç saat geçti. Birden, üstünde bulunduğu köprünün öte ucunda, boşanan bir yay sesi duyar gibi oldu. Hemen başını kaldırıp bakınca epey yüksekte açılan bir deliği fark etti. Aklına ilk gelen soru, "Acaba beni, başka bir yere mi sürüklemek istiyorlar?" oldu. Fakat ayağa kalkıp deliğe kadar uzanınca, bunun geçebileceği kadar geniş olmadığını gördü. Fakat asıl tuhafına giden, deliğin içinden gümbür gümbür bir ses duyulmasıydı. Neydi bu?

Tam bu sırada açılan delikten bir şey yuvarlanıverdi ve tam Jehan'ın üstünde durduğu köprünün bir ucundaki çukurluğa oturdu. Delikanlı bütün dikkatiyle bakınca, bunun iri bir demir gülle olduğunu fark etti. Duvardaki delik de hemen kapanmıştı. Delikanlı, demir gülleye yanaşıp yakından bir göz attı ve sonra gülleyi şöyle bir kaldırıp ağırlığını anlamaya kalkıştı. Hayret! Kaldıramıyordu. Ne demekti bu? Tüyleri diken diken oldu. Bakışları bir gülleye takılıyor, bir huni şeklindeki yere kayıyordu. Birdenbire belli belirsiz gülümsedi ve işin içyüzünü nihayet kestirdiğini sanarak:

"Vay canına! Demek ki üstünde durduğum köprüden hiç ayrılmamam gerekiyor," diye söylendi.

Fakat sanki görünmez bir iblis söylediklerini duymuş gibi, acayip zindanın şekli değişmeye başladı. Nitekim, Jehan'ın üstünde durduğu köprü, birdenbire harekete geçti ve bir yanından itiliyormuş gibi, öteki ucundan duvarın içine girmeye başlayarak, delikanlıyı büsbütün yeni bir tehlike karşısında bıraktı. Köprü duvara girince yer kalmayacak; Jehan da, gülle de yere, yani huninin içine

yuvarlanacak ve ağır gülle delikanlının üstüne düşüp bir anda onun pestilini çıkarıverecekti.

Ama Yiğit Jehan ölüme kolay kolay boyun eğecek adam değildi. Bertille tehlikedeydi; onun imdadına koşması gerekiyordu. Kendini kapıp koyuvermeye ne hakkı vardı? Tam tersine, bu bedende bu nefes kaldıkça, görevi ölümü geciktirmekti.

Birden kendini huninin kenarına fırlatıverdi. Tam zamanında atlamıştı. Aynı anda, ağır demir gülle de müthiş bir gümbürtüyle huninin göbeğine düşüverdi. Gözlerini bu cansız, fakat müthiş canavara dikmişti. Ne yapacaktı bu gülle ona? Ne biçim işkenceler hazırlıyordu? Çünkü bütün tehlikenin ondan geleceğini seziyordu...

Böylece yüzyıllar kadar uzayan dakikalar geçti... Sonra birdenbire, ayağının altındaki yerin hareket etmeye başladığını fark etti. Jehan, sanki ortadaki çukurlukta, yani huninin göbeğinde, bir mihvere bağlıymış gibi, dönmeye koyulmuştu. Tetikte bulunmasa, güçlükle tutunduğu bu kaygan ve meyilli yerden yuvarlanıp huninin ortasına, güllenin yanına düşecekti. Şimdi burada tutunabilmek için bir tek çare vardı: Yürümek!.. Ne yürümesi, hatta koşmak gerekiyordu! Çünkü zeminin dönmesi gittikçe hızlanıyordu. Bu hızlanma artarsa, huninin göbeğinde bulunan demir gülle de kenarlara doğru fırlayacak, içeride yuvarlanmaya başlayacaktı... Öyle ya... Her dönüş, göbekten dışarıya doğru fırlatacak güçteydi!

Aklına gelen başına da geliyordu: Bunu düşünüp de yürümeye, hatta koşmaya başlamıştı ki birdenbire demirden canavarın da huninin göbeğinden kaygan yamaçlara doğru fırladığını ve gürültülü bir gümbürtüyle ardı sıra yuvarlanarak kendisini kovalamaya başladığını gördü... Bir tek kurtuluş çaresi vardı: Daha hızlı, gittikçe daha hızlı koşmak...

Ve koştu... O koştukça gülle de amansız bir inatla peşinden seğirtti. Kâh hızlanıyor, kâh yavaş ilerliyordu ama delikanlıya soluk alma fırsatı bırakmıyordu. Tam biraz yavaşlar görünürken, Jehan da durup bir an dinleniyor; sonra güllenin birdenbire yeni baştan hızlandığını görünce, yine delicesine koşmaya başlıyordu.

Artık güçlükle soluk almaya başlamıştı. Demir canavar, birçok kere yanı başından hızla geçmiş, hatta elbisesine bile sürünmüştü.

O, Jehan'dan daha hızlı koşuyordu. Delikanlının onunla yarışmasına imkân yoktu. Gücünün de gittikçe kesilmesi, artık ölümün yaklaştığını belirtiyordu. Fakat kendi kendine:

"Durursam, ölürsem Bertille mahvolacak!" diye cesaret verdi ve koştu, koştu... Demir canavar da peşinden gümbürdeye gümbürdeye seğirtti.

KIRKINCI BÖLÜM

Carcagne, iki genç kızın Kadınlar Kalesi'ne kapatıldıklarını gördükten sonra dilber Perrette'nin evine dönmüş, ne olup bittiğini bir kere de yerinde incelemeye karar vermişti. Fakat evin kapılarının sımsıkı kapalı olduğunu ve yıkacakmış gibi vurduğu halde kimsenin ses vermediğini görünce yakındaki komşulardan birinden bir merdiven uydurup bahçe duvarına dayayarak içeriye atladı. Evde, bir karyolanın altına sinmiş olan Martini'yi güçlükle bulabildi. Anlattığına göre, kapının vurulduğunu duyar duymaz, kendini de yakalamaya geldiklerini sanarak buraya gizlenmiş ve hiç ses vermemişti. Carcagne, kendisinin kim olduğunu anlatıp, kadının korkusunu giderinceye kadar akla karayı seçti. Ne yazık ki Martini'nin anlattıklarından da kesin bir sonuç çıkaramadı.

Bunun üzerine evden çıktı, arkadaşlarıyla nöbet beklerken pusu kurdukları yerin önünden birkaç defa geçerek Gringaille'le Escargasse'nin orada olup olmadıklarını anlamak, oradalarsa onları uyarmak istediyse de bundan da bir sonuç alamayınca umudunu kaybedip Paris'e döndü. Birlikte gittikleri bütün meyhaneleri gözden geçirdi. Fakat bu araştırmalardan da hiçbir şey elde edemedi.

Artık hiç ümidi kalmamış; kederinden ağlamaklı olmuştu. Boutdu-Monde Sokağı'ndaki odasına gidip ot minderlerden birinin üstüne kendini atıverdi.

Ertesi günü de yeniden araştırmaya koyulduysa da, sabahtan akşama kadar taban teptiği ve yorgunluktan bittiği halde yine hiçbir ize rastlayamadı.

Mösyö Jehan'ın da görünürlerde olmayışı, kafasını allak bullak ediyordu.

Akşamüstü, her şeyden büsbütün umudunu kesmiş Saint-Honoré Sokağı'nda ilerlerken, birdenbire Gringaille ve Escargasse'yle burun buruna geliverdi.

Öpüşüp sarılıştılar, gözlerinden yaşlar boşandı... İki arkadaşı, kendisine nasıl yakalandılarsa öylece, hiçbir şey sorulmadan ve bunun sonucu olarak da hiçbir şey öğrenemeden salıverildiklerini anlattılar. Bundan sonra ilk işleri Perrette'nin evine uğramak olmuş ve orada iki genç kızın tutuklandığını öğrenmişlerdi. Martini kadından başka bir şey öğrenemediklerinden, bu marifetin de Concini'nin başının altından çıktığı sonucuna varmışlardı. Careagne gördüklerini onlara da anlattı.

Şimdi iş, Jehan'ın nasıl olup da ortadan kaybolduğunu anlamaya kalıyordu.

"Gidip mağaraya da baktın mı?"

Carcagne salak salak söylendi:

"Ah! Bak bu hiç aklıma gelmedi."

Gringaille, uzun süre düşünmeyi gerekli bulmaz, hemen kararını verirdi. Çabucak komutayı ele aldı:

"Siz çıkmaz sokağa gidin, ben gelinceye kadar hapishaneye göz kulak olun," dedi. "Ben Montmartre'a gidiyorum."

Koşar adımla arkadaşlarından ayrıldı. Taş ocağının ağzına varınca, Jehan'ın içine yuvarlandığı kuyuyu gördü. Delikanlıya tuzak kuranlar, kuyunun ağzını bile kapamamışlardı. Gringaille, işkilli işkilli kuyuya baktı:

"Bu da nereden çıktı? Son geçişimizde burada kuyu muyu yoktu!"

Kuyunun etrafında henüz kazıldığı belli olan nemli topraklar vardı. Ağzına doğru eğilip düşündü: "Bu kuyu, eski bir kuyu ama ağa yeni açılmış. Acaba neden?" Epey kafa patlattıysa da bir cevap bulamadı. Oradan doğruca mağaraya girdi. Tabii orada da hiçbir şey yoktu. Fakat kuyuyu bir türlü aklından çıkaramıyordu. "Neden açılmış? Neden ağzını açmışlar?" deyip duruyor ve karanlıkta oraya kolayca yuvarlanılabileceğini seziyordu. "Sakın Jehan'ın başına da böyle bir şey gelmiş olmasın?" diye düşünerek kaygılandı. Hemen civardaki değirmene giderek oradan sağlam bir halatla iki delikanlı aldı ve bir altına karşılık kendisini kuyunun dibine indirdikten sonra tekrar yukarıya çekmeleri için anlaştı. İpin ucunu beline bağladı; bir meşale yakıp içeriye sarktı.

Kuyunun dibinde bir çift mahmuz buldu. Bunların yanında, Jehan'ın kılıcıyla hançeri vardı. Gringaille'in gözleri büyüdü. İki değirmenci kendisini yukarıya çekerlerken:

"Bizim reis nalları dikmiş olsaydı, onu buraya yuvarlamış olanlar, silahlarını bırakmazlardı. Demek ki Jehan sağ. Öyleyse acaba onu nereye götürdüler? Sakın onu da Kadınlar Kalesi'ne kapatmış olmasınlar?" diye söyleniyordu.

İki değirmenciyi savdıktan sonra mağaraya girip kılıç, hançer ve mahmuzları oraya bıraktı. Sonra içi silah dolu sandıklardan birine yanaştı; oradan birkaç silah seçerek hepsini güzelce birbirine bağlayıp omuzladı, dışarıya çıktı.

Carcagne'yle Escargasse'yi, gönderdiği yerde buldu... Doğruca bir silahçıya gittiler; hararetli bir pazarlıktan sonra dükkândan çıktıklarında artık silah tomarı ellerinde değildi ama ceplerinde yirmi altın vardı.

O geceyi, Paris'in ayaktakımıyla dolu bütün meyhanelerini dolaşıp korkunç suratlı bir sürü herifle ahbaplık etmekle geçirdiler. Geç vakit odalarına döndüklerinde ceplerinde bir tek metelik bile kalmamıştı. Fakat hepsinin de yüzleri gülüyordu, keyifleri yerindeydi.

Ertesi gün sabahın saat dokuzunda, bir akşam önce ahbaplık ettikleri müthiş haydutlardan on beş tanesiyle birlikte, dosdoğru Kadınlar Kalesi'ne yollandılar.

Gringaille'in hazırlıkları tamamdı. Hapishaneye baskın vermek ve Jehan'la iki genç kızı kurtarmak için on beş gözü pek adam tutmuştu. Bugün ne yapacak edecek, bu işin hakkından gelecekti.

*

Şövalye Pardaillan, Peder Muhteşem Goulard'ın peşini bırakmıştı ama onu izlemekten büsbütün caymış değildi. Nitekim, ertesi sabah gün doğmadan Saint-Honoré kapısında yerden bitercesine bitmiş, rahibin şehre girmesini beklemeye koyulmuştu. Bu bekleyiş hiç de uzun sürmedi. Muhteşem Goulard dosdoğru çıkmaz sokağa yönelip hapishaneye girdi. Pardaillan, herifin ansızın Écrivains Sokağı'ndaki bir evden çıktığını görmesin mi? İşi hemen anladı. Zaten Muhteşem Goulard da sanki şövalyeye bunu anlatmak istiyormuş gibi boyuna gidip geliyor; bazen de Écrivains Sokağı'nda beliriveriyordu. Şövalye, bu iki yeri birbirine bağlayan gizli bir geçit bulunması gerekti-

ğine karar vermişti. Anladığı bir şey daha vardı: Acquaviva'nın da buralarda oturması gerektiği. Bu sonuca varınca, hapishane civarını iyice gözden geçirdi. Kadınlar Kalesi'nin yanı başında, gizlenmiş gibi duran küçük eve gözlerini dikti. Hatta bu kadarla da kalmadı; kimseyi kuşkulandırmadan komşuların ağızlarını arayınca, sahibinin kim olduğu bilinmeyen ve boş olması gereken bu küçük evin, aradığı yer olduğu kanısına vardı.

"Sahibi kim olursa olsun... Eğer Acquaviva burada saklanmıyorsa, ben de adam değilim. Onun için, artık Muhteşem Goulard'ın peşinde taban tepmenin de gereği kalmadı... Buraya girersem, işin düğüm noktasını da çözmüş olacağım. Girmek zor değil. Değil ama kuşu yuvasında ürkütmemek lazım. Bu işi nasıl halletmeli?" diye düşünüyordu.

Şövalye, geceleyin bir karara varmak üzere hana gitti. Uzun bir yürüyüşün ardından kendi kendine söylenerek yatağa girdi: "Hep iyi fikirlerim uyurken aklıma geliyor. Yarın sabaha kadar bekleyelim. Ayrıca çok geç oldu." Fakat ertesi sabah da planını kurmuş, eve nasıl gireceğini tasarlamış değildi. Yavaş yavaş yola koyulup çıkmaz sokağa geldiğinde, sokağın kılıksız kıyafetsiz ve kötü bakışlı insanlarla dolu olduğunu görünce şaşaladı. Bu herifler, koca bir kalas da getirmişlerdi. Görünüşe bakılırsa, hapishane kapısını kırıp içeriye girmek niyetindeydiler. Oysa hapishanede hiçbir savunma hazırlığı sezilmiyordu... Bu işe şövalyenin canı sıkıldı. Ortalık bir kere velveleye verilirse Acquaviva'nın kaçacağı muhakkaktı. Şövalye dirsekleriyle kendine yol açıp hapishane kapısına kadar ilerlediyse de, itip kaktığı adamlar ileri-geri homurdandılar. Tam birkaçını haklamaya niyetleniyordu ki ansızın bir ses duyuldu:

"Yol verin be!.. Mösyö Pardaillan geldi. Açılın diyorum size!.."

Şövalye hayretle baktı ve oğlunun üç yakın yardımcısını, Gringaille, Escargasse ve Carcagne'yi hemen tanıdı. Gringaille, sınırsız bir sevinçle:

"Ah, Mösyö Pardaillan!" dedi. "Sizi Tanrı gönderdi."

"Ne var? Ne oluyor?"

Zaman kaybetmemek gerektiği için olanı biteni kısaca anlattılar. Şövalye, oğlunun ortadan kaybolduğunu duyunca telaşlanarak:

"Umarım geç kalmamışızdır!" diye söylendi. Ama şimdi üzülme

ya da suçlama zamanı değildi. Kritik anlarda sahip olduğu kararlılığı anında geri kazandı. Ve emretti: "Şu kalası elinizden bırakın," dedi. "Bunun faydası olmaz. Sekiz kişi benimle gelsin."

Haydutlardan sekizini alarak Écrivains Sokağı'ndaki eve doğru yürüdü. Evin Monnaie Sokağı'ndaki kapısına dört, Écrivains Sokağı'ndaki kapısına da dört adam dikerek hepsini ihtar etti:

"İçeriye girmek isteyen olursa, bırakın girsin. Fakat dışarıya kimse çıkmayacak."

"Sağ çıkmayacak mösyö!.. Direnirse tepeleyeceğiz değil mi?"

"Hayır! Cana kıymak yok. Sadece dışarıya kimseyi çıkarmayacaksınız, o kadar..."

Çıkmaz sokağa dönerek karanlık suratlı heriflerin geri kalan kısmına da hapishaneyi ve küçük evi gözetleme görevi verdikten sonra üç arkadaşa:

"Siz de benimle geleceksiniz!" dedi.

Bundan sonraki olaylar, umulduğundan daha sade ve çabuk geçti. Pardaillan, hapishane kapısına gidip (Muhteşem Goulard'ın parolalı vuruşuna dikkat etmişti), kapıyı parolalı şekilde vurdu. Kapının küçük gözetleme penceresi açıldı. Şövalye, zavallı Saint-Julien'den düşen değerli kâğıdı kapıcıya gösterir göstermez kanat hemen açıldı. İçeriye girince, önünde saygıyla eğilen kapıcıya, otoriter bir tavırla:

"Bu üç mösyö de benimle beraber gelecek," dedi.

Kapıcı üç cesur adamı içeri aldı ve kapıyı titizlikle üstlerine kapattı. Dördü birden başgardiyanın yanına çıkarıldılar. Adam, gösterilen kâğıt karşısında derin bir reverans yaparken, Pardaillan hem emredici bir tavırla, hem de nezaketli bir sesle:

"Azizim," diye söze başladı. "Önceki gün size kutsal anamız başrahibenin emriyle iki tutuklu kız getirildi."

"Evet, monsenyör!.."

Şövalye bir sustuktan sonra cesaretle konuştu:

"Aynı zamanda bir de delikanlı getirilmiş olacak. Bağlı mı, yaralı mı, ölü mü, işte öyle bir şey..."

"Sadece baygındı monsenyör..."

Pardaillan ferahlayıp derin bir soluk alırken, yanı başında sevinç-

lerini tıtamayacak bir hale gelen üç ahbap çavuşlara ters ters baktı. Üçü de donakaldılar. Şövalye, başgardiyana döndü:

"Pekâlâ, şimdi beni bu tutukluların yanına götürün bakayım!"

Başgardiyan, kesin bir cevap verdi:

"İmkânı yok, monsenyör."

Şövalye isteğinin reddedildiğini sanmış ve yüzü pek korkunç bir hal almıştı. Fakat kendine hâkim olarak kâğıdı uzattı:

"Kutsal başrahibemizin emirleri var!"

"Aman efendim. Kutsal anamızın emirleri başımızın üstüne... Emirlerinize uymamak aklımdan bile geçmez. Fakat tutıklular burada değil ki..."

Dört ağızdan da, aynı düşünceyi belirten değişik sözler çıktı:

"Lanet olsun!"

"Tanrı cezasını versin!"

"Canı cehenneme!"

Şaşkınlık ve korkusundan donakalan gardiyan, bir hata yaptığını ve başına müthiş bir bela geleceğini sanarak kekeledi:

"İkisi gitti efendim. Elimde genç kızlardan birinden başka kimse yok."

Pardaillan patlayıverdi:

"Neden baştan söylemiyorsunuz? Çabuk beni yanına götürün!"

"Pekâlâ efendim. Buyurun efendim."

Hep birlikte binanın üçüncü katına çıktılar. Başgardiyan, bir kapının sürgüsünü çekerek açtı. O zaman Pardaillan:

"Siz şurada, koridorun başında bekleyin," dedi. "Tutıkluyla görüşeceklerimiz, kutsal anamızın gizli emirleriyle ilgilidir."

Üç ahbap çavuşlara, gardiyanı hiç gözden ayırmamalarını işaret ederek içeriye daldı. Gringaille'le arkadaşları şövalyeyi on dakika beklediler. Sonra onun, dilber Perrette'yle birlikte dışarı çıktığını gördüler.

KIRK BİRİNCİ BÖLÜM

Pardaillan, Gringaille'in kız kardeşi, Carcagne'nin nişanlısı olan Perrette'yi zindandan çıkarırken Claude Acquaviva da açık penceresinin önünle Muhteşem Goulard'la her zamanki gibi kısa cümlelerle konuşuyordu:

"Ravaillac?"

"Yola çıktı."

"Nasıl haber aldı?"

"Askerler kendi aralarında konuşurlarken duymuş, hemen yola çıkmış. Bu bakımdan da kimse bizden kuşkulanmaz."

"Peki, ya kral?"

"Mektubu aldı. Arabasının koşulmasını da emretti. Dosdoğru oraya gideceği belli!"

"Mektubu kim götürmüştü?"

"Kim olacak, tabii Madam Colline Colle... Bu işten epeyce para kazanacağına güveniyor. O bakımdan da bizden şüphe edilmez."

"Peki büyük komutan?"

"Ben ilgilenmedim, o işi Saêtta üstüne aldı."

"Concini?"

"O da öğleye doğru olay yerinde bulunacak. O genç kızı mutlaka ele geçirmek istiyor..."

"Demek bu kadar seviyor?"

"Daha çok Yiğit Jehan'dan öç almak istiyor herhalde.

Acquaviva yerinden kalkıp düşünceli bir tavırla odada aşağı yukarı dolaştıktan sonra:

"Bu Concini'de hiç akıl yok," dedi. "İnsan, Yiğit Jehan'ı, Ruilly'e gitsin diye serbest bırakır mı? Pardaillan'ın oğlunun, babasından bir

dirhem aşağı kalır yanı yok. Onların ikisi de akıl-sır ermez insanlar... Böyleleri, bir kere ele geçtikten sonra artık dakika kaybedilir mi? Hemen gerekeni yapmalı. Onun için Concini'ye uyup onu serbest bırakacak değilim. Bu bir saat içerisinde Pardaillan'ın oğlu da ölmeli. Bu işi hemen yoluna koyun."

"Ama Concini de bazı emirler vermiş olmalı, monsenyör... Onun verdiği emirleri değiştirmeyi büsbütün unuttum."

Acquaviva adamakıllı endişelendi:

"Ne o? Yoksa serbest mi bırakıldı?"

"Hayır ama korkarım ki şu dakikada dönen odadadır..."

"Boş bir işkence, oğlum. Eğer iş işten geçmediyse, hemen gidip şu işkenceyi durdur..."

Muhteşem Goulard, yerinden fırladı:

"Başüstüne, monsenyör!"

Fakat hızla kapıyı açmasıyla olduğu yerde kalması bir oldu.

Karşısında Pardaillan duruyordu! Yolunu kesmiş, kendisini odaya doğru gerisin geriye itmekteydi.

*

Şövalye, dilber Perrette'yle birlikte koridora çakınca, başgardiyanın yanına giderek:

"Bizi yukarı kata çıkarın!" dedi.

Gardiyan hiç duraksamadan isteğini yerine getirdi. Zira altında manastır başrahibesinin mührü bulunan kâğıttaki emir açıktı. "Bu kâğıdın sahibine, kayıtsız şartsız itaat edilecek"ti.

Şövalye, yukarı katta Perrette'nin kolunu sıkması üzerine bir kapının önünde durup gardiyanı da durdurdu ve:

"Açın!" dedi.

Kanat açılınca, Perrette'yle birlikte girip kapıyı arkasından kapattı; yavaşça genç kıza sordu:

"Hangi kerevetti, kızım?"

Perrette'nin gösterdiği kerevete doğru yürüdüler. Şövalye, duvarı biraz yokladıktan sonra:

"Anladım!" dedi.

Tekrar dışarıya çıktı, üç ahbap çavuşu da yanına çağırdı ve başgardiyana:

"Siz, kapıyı kilitleyip gidin," dedi.

"Ya tutuklu kız, monsenyör?"

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

"Burada, benim yanımda kalacak!" dedi.

Başgardiyan anlamı anlamlı gülümseyerek:

"Emredersiniz!" deyip çıktı.

Dışarıdan kilit sesleri ve adamın uzaklaşan adımları duyuldu. Pardaillan hemen duvara eğilerek gizli bir manivelayı oynattı; duvar bir yana kaydı ve ortaya bir kapı çıktı. Şövalye önden geçtikten sonra genç kızla üç arkadaş da girdiler.

Dosdoğru, Acquaviva'nın evinin sofasına geçmişlerdi.

Şövalye bulundukları yeri gözden geçirdi: Kilitli bir kapıyla o anda rahiplerin içinde bulundukları odanın kapısını ve merdivenleri gördü. Yavaşça sesler gelen odanın kapısına yaklaştı. Ötekiler de onun vereceği işareti bekleyerek bir kenarda sessiz sedasız durdular.

Bu sırada odadan Muhteşem Goulard'ın sesi duyuluyor ve rahip, "Daha ziyade Yiğit Jehan'dan öç almak istiyor galiba," diyordu. Pardaillan, eğilip kulağını kapıya vererek konuşmayı sonuna kadar sabırla dinledi. Sonra Muhteşem Goulard birdenbire kapıyı açınca, şövalyeyle burun buruna geldi. Şövalyenin yüzü, en şiddetli heyecan içinde bulunduğu anlardaki gibi son derece sakindi. İleriye doğru bir adım atınca, peder gerilemek zorunda kaldı.

Odada ağır ağır dolaşan Acquaviva, bu yabancıyı gördüğü gibi, Goulard'ın yüzündeki korkuyu da hemen fark etti ve tasarılarını altüst eden bir olayın çıktığını hemen kestirdi. Fakat soğukkanlılığını koruyup pencereye doğru iki adım attı. Ama Pardaillan açık pencereyi görmüş; keskin gözleriyle Monnaie Sokağı'nın köşesindeki evin penceresinden bakan garip kıyafetli rahibi de fark etmişti. Acquaviva'dan daha çabuk davranarak, onun işaret vermesine fırsat bırakmadan pencereyi kapatıp perdeleri örttü.

Muhteşem Goulard, şövalyenin kapıdan çekildiğini görünce hemen dışarı fırlamıştı ama karşısında Gringaille Escargasse ve Carcagne'yi buluvermişti. Gringaille:

"A!" dedi. "Muhteşem Goulard'mış bu... Bizim ayyaşmış meğerse..."

Escargasse de bütün kibarlığını takındı:

"Ne âlemdesiniz? Özledik sizi..."

Carcagne ise gerçekten de pek merak ediyormuş gibi:

"Bugün kaç kadeh çektin, hazret?" diye sordu.

Rahip de işi şakaya dökmeye kalktı ve kahkahalarla gülerek:

"Haydi aslanlar, bırakın da geçeyim. Acele işim var," dedi.

Gringaille hiç istifini bozmadan, yerinden de kımıldamadan:

"Geç iki gözüm, geç," dedi. "Senin acele işlerine de engel olacak değiliz ya..."

Ama Muhteşem Goulard, yakalandığını anlamış ve üç ahbaba dehşetle bakıp gerilemişti. Bu sırada, pek sakin görünen Acquaviva da şöyle diyordu:

"Benim gibi aciz bir ihtiyar rahipten ne istiyorsunuz? Artık evlerimizde de güven kalmadı mı?"

Pardaillan kısa kesti:

"Mösyö, ben Şövalye Pardaillan'ım... Bunun ne demek olduğunu kavradınız, değil mi? Mükemmel... Öyleyse, hiç durmadan, beni müthiş bir işkencede olduğunu söylediğiniz oğlumun yanına götürün. Bekleyecek vaktim yok. Saniyeler bile değerlidir!"

Acquaviva, Pardaillan'ın gözlerinin içine baktı ve kollarını göğsünde kavuşturarak eski yöntemine başvurdu:

"Demek siz Şövalye Pardaillan'sınız, öyle mi? Fakat ben sizin gözlerinizden, benim gibi aciz bir ihtiyara dokunmayacak kadar mert bir adam olduğunuzu okuyorum. Bakalım, düşüncemde yanılmış mıyım?"

Şövalye, rahibin işi uzatmak istediğini hemen kavradı... Üç arkadaşa bir işaret çakınca, epeyce direnmesine rağmen Muhteşem Goulard'ı kıskıvrak yakaladılar. Pardaillan da Acquaviva'nın kolunu tuttuğu gibi, herifi küfe sürüklermişçesine sofaya, oradan da merdivenlerden aşağıya indirmeye başladı. Bir yandan da hiddetle bağırıyordu:

"Sizin gibi ihtiyarları öldüremem. Ama gözünüzü açın. Bakın

aşağıya iniyoruz. Vaktinde kararınızı vermezseniz ve sizin yüzünüzden oğluma bir şey olursa, hem sizi, hem de şu yamağınızı Louvre'ya kadar sürüyüp götürür ve kralın karşısına çıkardıktan sonra şöyle derim: 'İşte majeste, Cizvitlerin elebaşısı Claude Acquaviva... Bu adam size suikast hazırlıyor. Yardakçısı da şu Muhteşem Goulard'dır. Sizi öldürmesi için yarım akıllı yobaz Ravaillac'ı kışkırtan da bu Muhteşem Goulard'dır.' Ve ben bunu dedikten sonra boynunuzun kıldan ince olacağından bilmem şüphe eder misiniz? Ama bu size tesir etmez. Şimdi Pardaillan da kurnazlık yapıyor ve Acquaviva'nın bam teline dokunuyordu: "Çünkü cesur bir adamsınız, Burası belli... Fakat öte yanda Cizvit Kurumu adıyla yükseltmeye çalıştığınız mezhep de mahvolup gidecek. Eseriniz de yarım kalacak. Artık buna da gönlünüz razı olur mu bilmem? Haydi, kararınızı verin, yaklaşıyoruz!"

Merdivenlerden aşağı, taşlığa inmişlerdi. Pardaillan artık tek kelime bile söylemiyordu.

Fakat son söyledikleri hemen etkisini gösterdi; Acquaviva, soğukkanlılığını kaybetmeden rahibe dönerek:

"Goulard kardeş..." dedi. "Bizi Mösyö Pardaillan'ın oğlunun yanına götürün..."

İçinden de, "Umarım gecikmeyiz. Bu adam, hiç şüphesiz dediğini yapacak," diyordu. Anlaşılan Muhteşem Goulard da aynı fikirdeydi ki emri tekrarlatmadan hızlandı ve önden yürüyerek birtakım gizli kapılar açtıktan sonra hepsini bodrum katına indirdi. İlerledikçe kulaklarına, müthiş gümbürtülere karışan iniltiler geliyordu. Pardaillan'ın da, üç arkadaşın da yüzlerinden bütün kanları çekilmişti. Artık koşuyor ve Muhteşem Goulard'ı da adeta sürüklüyorlardı.

Rahip kulakları sağır eden gürültü arasında durdu. Bir manivelayı tutup bütün gücüyle çekince duvar açıldı ve Pardaillan'la üç ahbap çavuş, açılan delikten hızla geçtiler.

O zaman, gözlerinin önünde müthiş manzara belirdi: Yiğit Jehan, çıldırmışçasına demir bir huni üstünde koşuyor; ardından da ağır bir demir gülle, müthiş gümbürtülerle yuvarlanıyordu. Delikanlı, o kadar heyecan ve dehşet içindeydi ki inleye inleye koşarken kendisine bakanları ve seslenenleri fark edemedi. Fakat hızla yanlarından geçerken, dört güçlü kol delikanlıyı koltuk altlarından kavra-

dığı gibi havalandırıp korkunç huninin üstünden çekti aldı.

Jehan, hemen kendinden geçiverdiyse de, bu baygınlık, yüzüne serpilen biraz su ve Acquaviva'nın cebinden çıkarıp sunduğu iki damla ilaçla çabucak giderildi. Belki de zihninde onu destekleyen tek kişi olan Bertille'in tehlikede düşüncesi, ona korkunç mücadeleyi destekleyecek gücü vermişti. Bu durumda Jehan gözlerini açarak derin bir nefes alınca, Cizvitlerin elebaşısı:

"Kurtuldu!" dedi.

Pardaillan bu sözlerin ima ettiği şeyi anladı. Başını ciddi bir şekilde eğdi ve şöyle dedi:

"Mösyö," dedi, "ne yaptıysanız hepsini unutuyorum. Bu işkencenin sizin suçunuz olmadığını biliyor ve sizi affediyorum. Gidin mösyö..." Hiddetten titreyen sesiyle ve tehdit dolu bir tavırla ekledi: "Onun servetini elinden almak için giriştiğiniz bu kör dövüşü, inanın ki hiçbir sonuç vermeyecek. Değil mi ki ben size böyle söylüyorum, doğru olduğuna inanın. Hem sonra, memleketinize dönmenizin sizin için en hayırlı yol olduğunu da hatırlatırım. Ayrıca benim sabrıma fazla güvenmemenizi de tavsiye ederim, mösyö..."

Acquaviva:

"Tavsiyeleriniz akla yakın görünüyor," diye cevap verdi. "Dediğiniz gibi yapacağım, mösyö..."

Başka bir şey söylemeden yavaş yavaş oradan uzaklaştı.

Jehan'ın gözleri açıktı ama kendinden geçmişçesine bir süre dalgın dalgın baktı. Sonra, üstüne doğru eğilen Pardaillan'ı fark etti. Yaşlı gözlerle kendini süzen Perrette'yi ve neredeyse gözlerinden yaşlar boşanacak olan üç arkadaşı gördü. Bunların kafasında uyandırdığı izlenimler şuurunun yüzüne çıkmış olacak ki yeni durumunu kavramış olduğunu belli eden bir hareket yaptı. Ne şaşmış ne teşekkürü gerekli görmüş ne de kendisini burada nasıl bulabildiklerini sormayı akıl etmişti. Ansızın, müthiş bir düşüncenin verdiği çabayla yerinden fırladı. Sınırsız endişe ve telaş sezilen sesiyle:

"Bugün günlerden ne?" diye sordu.

Pardaillan, bu ani ve yersiz soruya şaşırmıştı ama yine de yavaşça cevap verdi:

"Perşembe, evladım."

Delikanlı, bu sözü duyunca pek sevindi. Fakat önceki soruyu heyecanlı bir soru daha izledi:

"Saat kaç?"

"Sabahın on buçuğu olmalı..."

Jehan'ın sevinci taştı:

"Tanrı'ya bin şükürler olsun!.. Zaten ben tam vaktinde yetişeceğimi biliyordum. Hiç durmayalım. Çabuk gelin!.."

Başka bir şey söylemeden, arkadaşlarının kendisini izleyip izlemediklerine bile dikkat etmeden, Muhteşem Goulard'ın açmakta olduğu kapıdan fırladı. Pardaillan, Perrette, Gringaille, Escargasse ve Carcagne de atıldılar. Böylece Jehan önde, ötekiler arkada, uzun süre koştular. Sonunda, serin ve temiz hava alarak biraz belleği yerine gelmiş olan delikanlı durdu. Kendisine ilk önce ulaşmış olan Pardaillan'a:

"Mademki henüz saat on buçuk, hızla Louvre'a kadar gidecek vakit var," dedi.

Fakat koşarcasına yol almaya devam ediyordu. Saint-Denis Sokağı'ndan bu hızla geçerlerken, bir yandan da şövalyeye, Concini'yle karısı arasında geçen konuşmayı anlatıyordu. Pardaillan:

"Vay canına!" dedi. "Şimdi Acquaviva ile Goulard arasındaki konuşmayı daha iyi anlıyorum. Ruilly'den ne kastettiklerini pek anlayamamıştın. Demek ki atlarımız da lazım olacak. Hana da uğrayalım."

Hana ulaştıklarında, Jehan atları eyerlemeye koştu. Şövalye de, Perrette'yi, Hancı Nicole'e emanet ettikten ve ona kızı gibi bakmasını tembihledikten sonra Gringaille'in kulağına bir şeyler fısıldadı. Üç ahbap çavuş, yaylarından fırlayan oklar gibi ileri atılıp bilinmeyen bir yönde harekete geçtiler.

Pardaillan'la oğlu da eyerlenmiş olan atlarına atlayarak dörtnala Louvre Sarayı'na gittiler ve hiç bekletilmeden kralın huzuruna kabul olundular.

Ruilly'deki kral şatosu, çok eskiden yapılmış bir av köşküydü. Yıllardır terk edilmiş, bekçileri tarafından çiftlik olarak kullanılmaya başlanmıştı. Bu köşk, iki ayrı binadan ve bunların arasında, bahçenin ortasında yükselen burç şeklinde yapılmış bir kuleden ibaretti. Ku-

leyi çepeçevre yüksek iki duvar çeviriyor, bu duvarlar, şoseye doğru uzanırken bir çıkmaz sokak gibi birbirine yanaşıyordu. Bu çıkmaz sokakta, şoseden görülme tehlikesi olmadan, bir sürü insan saklanabilirdi.

Bertille'i Kadınlar Kalesi'nde bir kuleye kapatmışlardı. Kulenin zindana benzer odalarından birisine bir kerevet konmuş ve bu oda, genç kızı barındırmak için hazırlanmıştı. Odanın demir bir kapısı ve içeriye pek az ışık sızdıran daracık penceresi vardı.

O sabah, Pardaillan, Kadınlar Kalesi'ne doğru yola çıktığı sırada, Bertille'in zindanının kapısı da birdenbire açılmış ve içeriye Léonora girmişti.

Léonora, genç kızın karşısında durarak uzun süre, hiç konuşmadan ona baktı. Fakat Bertille, bu bakışlarda kendi idam hükmünü okumuşçasına irkildi ve gerisin geriye dönüp, soğukkanlılığı elden bırakmadan söylendi:

"Madam, dün beni kurtardığınızı sanmış ve size minnet duymuştum. Oysa bugün, beni oradan çıkarıp bu zindana sokmaktan başka amacınız olmadığını anlıyorum. Görüyorum ki bana kin besliyorsunuz. Peki ama neden madam? Ben size ne yaptım? Siz kimsiniz?"

Léonora cevap vermeden bir iskemle çekip oturdu. Bertille'e de oturmasını işaret etti. Bu sırada yüzü o kadar tatlılaştı ki Bertille şaştı kaldı. Gerçekten de Léonora güçlü bir aktrismişçesine tamamen değişmiş, yumuşamış, genç kıza acıyormuş gibi bir tavır takınmıştı.

"Bir an sizi bu kadar güzel, kendimi de böyle çirkin görünce içimden kötü kıskançlık ve kin duyguları geçtiğine üzüldüm. Beni affetmenizi rica ederim," dedi.

Zavallı genç kız, bu sözlere hemen inandı. İçinde, karşısındakine karşı sınırsız bir merhamet uyanırken Léonora devam etti:

"Neden bir an içimde böyle vahşice bir duygu belirmiş olduğunu hemen anlayacaksınız. Ben, sizi kaba bir hırsla takip edip duran Concini'nin karısıyım."

Bertille'in bakışlarında müthiş bir ürkme sezince:

"Yok yok... Benden çekinmenize hiç sebep yok," dedi. "Bu kadar güzelseniz ve kocam da size vurgunsa, bunda sizin ne suçunuz

var? Ben sizin Concini'yi sevmediğinizi biliyorum. Siz başkasını seviyorsunuz ve ömründe bir kere seven kadınlardan olduğunuz da besbelli... Concini'yse sizde korkudan ve nefretten başka bir his uyandırmıyor. Bir an sustuktan sonra, kelimelere basarak, ağır ağır, "Hem öyle bir korku ve nefret ki," dedi, "onun sizi bir kere öpmesindense, kendinizi öldürmeyi hiç duraksamadan kabul edersiniz."

Bertille, bir isyan çığlığıyla:

"Evet!" dedi. "Ölümü bin defa tercih ederim."

Léonora, konuşmanın istediği yolda yürüyüşünden memnunmuş gibi hafifçe gülümseyerek, kendi kendine söyleniyormuşçasına devam etti:

"Meğer ne asil kızmış... Oysa şuraya ilk girdiğim saniyede haksız yere ondan nefret ettim."

Bertille:

"Rica ederim, o şaşkınlık anını unutalım artık madam," diye söylendi.

Léonora, rolünü oynamaya devam etti:

"Hem güzel hem de merhametli ve iyi kalpli."

Ve duygularını bastırarak devam etti:

"Evet, siz Concini'yi sevmiyorsunuz. Oysa ben şimdiye kadar yalnız onu sevdim, hâlâ da seviyorum ve ömrümün sonuna kadar da seveceğim. Concini benim için her şeydir. Onun yüzünün gülmesi için seve seve canımı veririm. Fakat o müthiş bir adamdır ve beni hiçbir zaman sevmediği gibi, bundan sonra da hiç sevmeyecektir."

Léonora, şu saniyede içten konuşuyor, en tabii ihtiyaçla derdini döküyordu. Bertille, ister istemez ona acıdı:

"Zavallı kadın!" diye mırıldandı.

"Bana acıyorsunuz, değil mi? Gerçekten de acınacak haldeyim. Yıllardan beri çekmediğim kalmadı. Asla sevmeyen ve sevemeyecek olan bir erkeği çılgıncasına sevmenin ne büyük bir felaket olduğunu tahmin edemezsiniz."

Bertille onu teselli etmek istedi:

"Ama, ümidinizi kesmemelisiniz. Sizinki kadar samimi bir aşk, mutlaka mutlu bir sona ulaşacaktır."

Léonora çok acı çekiyormuş gibi başını salladı.

"Ben de öyle sanmıştım ama artık ümidim kalmadı." Heyecanlandı. "Siz, işin içyüzünü bilmezsiniz. Ben kıskanç bir kadınım. Hem de delicesine kıskanç... Concini, beni istediği kadar sevmesin. Eninde sonunda kocam, erkeğim değil mi? Bu yüzden onu her şeye, özellikle kendi budalalıklarına karşı korumak zorundayım. Gerçi o bana hayatı zindan ediyor ama ben onu hâlâ seviyorum."

"Size bütün kalbimle acıyorum, madam."

Léonora, sakin görünmek için aşırı bir çaba harcayarak kendini zorladı ve:

"Ben size bunları, sizi neden Concini'nin elinden kurtardığımı anlatmak için söyledim," dedi. "Yoksa sizi tanımam, beni hiçbir şekilde ilgilendirmezsiniz. Bana teşekkür etmenizin de gereği yok. Ben sizi onun elinden kurtardıysam, size iyilik olsun diye değil; kendi çıkarım için kurtardım. Anlıyor musunuz?"

"Anlıyorum madam..."

"Sizi burada hapsettiğimi sanıyorsanız, bu da yanlış. Ben sizi, sadece Concini'ye unutturmak için burada saklayacaktım. Bu da uzun sürecek değildi. Çünkü Concini, çabucak unutuverir."

Bertille, ümitle:

"Demek beni yine serbest bırakacaksınız, öyle mi?" dedi.

Léonora, üzülüyormuş gibi başını salladı:

"Yazık ki bugün artık buna imkân kalmadı."

Genç kızın ümidi, sabun köpüğü gibi sönmüştü. İçi titreyerek sordu:

"Niçin?"

"Niçin mi? Concini benden daha kurnaz çıktı da onun için... Şimdi buraya gelirken, binanın kuşatılmış olduğunu gördüm. Bütün çiftliği Concini'nin adamları sarmış. Bu durumda sizi buradan çıkarmaya kalkışırsam, ikimizi de öldürürler. Zaten Concini de buraya gelmek için yola çıkmış bulunuyor. Neredeyse gelir."

Bertille, çevresini perişan bakışlarla süzdü:

"Mahvoldum öyleyse," diye mırıldandı. "Elimde kendimi korumaya yarayacak bir silah bile yok."

Léonora, sinsi bir gülümseyişle:

"Evet, yazık ki mahvoldunuz, çünkü sizi kurtarmama imkân kalmadı," dedi.

Bertille, ufacık yumruklarını sıktı:

"Lekelenmektense, ölümü bin kere tercih ederim. Fakat nasıl ölmeli, nasıl?"

Léonora, yine sinsi sinsi bakındı; sonra ayağa kalkarak cebini karıştırdı ve genç kıza elini uzattı:

"Yazık... Canınızı kurtaramadım ama hiç değilse namusunuzu kurtarabilirim sanıyorum. Bunu ister misiniz?"

Bertille, kadının eline adeta saldırdı ve Léonora'yı sevinçten ürperten bir heyecanla bağırdı:

"Tanrı aşkına verin bana onu, madam!.. Verin onu bana!.."

Léonora'nın avucunda küçük bir şişe vardı. Sakin bir sesle:

"Bununla kaderinize hükmedebilirsiniz," dedi. "Bu şişedeki sudan iki damla içince, Concini'nin elinden kurtuldunuz demektir."

Bertille, şişeyi kaparcasına aldı:

"Teşekkür ederim! Tanrı sizden razı olsun?"

Léonora, pek garip bir tavırla genç kızın yüzüne baktıktan sonra:

"Size daha büyük bir iyilikte bulunmak isterdim ama ne yazık ki insan her zaman istediğini yapamıyor," dedi.

Bertille, artık Concini'nin elinden kurtulduğuna emindi; bu yüzden bütün soğukkanlılığını kazanmıştı. Ölümden hiç korkusu olmadığından:

"Bana yaptığınız bu iyilik yeter, madam," diye cevap verdi.

Léonora, genç kıza bir kere daha merhametle baktıktan sonra:

"Hoşça kalın madam," dedi.

Bertille titremeyen sesiyle nezaketle eğilip karşılık verdi:

"Tanrı yardımcınız olsun, madam..."

Kadın bir gölge gibi sıyrılıp gitti. Gerçi genç kıza her yanın kuşatılmış olduğunu söylemişti ama görünürlerde kimseler yoktu. Zindanın kapısını kilitlemeyi gereksiz bularak, sadece sürgüledi. Sonra ağır ağır ve dudaklarında aynı korkunç gülümseyişle bahçe-

nin sonundaki duvarın ardında bekleyen arabasına yöneldi. Araba Paris'e yollanırken ipek yastıklara gömülen Léonora, hem sinsi sinsi gülmeye devam ediyor, hem de mırıldanıyordu:

"Evet, daha büyük bir şey yapmak; sözgelimi yüreğini söküp dişlerimle parçalamak isterdim ama olmadı. Güzellikleriyle beni kocama unutturan ve Concini'mi elimden almak isteyenlerin başına er geç aynı şey gelecektir. Haydi bakalım Concini, koş şimdi sevgiline... Bu sefer, senden önce davrandım. Kollarına leşten başka bir şey alamayacaksın. Bu genç kızı benim öldürdüğümü de ileri süremezsin artık..."

KIRK İKİNCİ BÖLÜM

Vakit öğleye yaklaşıyor, yakıcı bir güneş ortalığı kasıp kavuruyordu. Her yer tenha ve ıssızdı. Ruilly'deki kral köşkünde, bahçe kapısının yanı başında duran iri kayanın arkasında bir gölge kımıldadı. Bu, saatlerdir orada bekleyen Ravaillac'tı. Sağ eli pelerininin altında, hançerinin kabzasını sıkıyor ve gözlerini bir saniye olsun şoseden ayırmıyordu.

Fakat aynı şose üstünde, Saint-Antoine kapısı önünde, yıkık bir duvarın ardında Saêtta da bekliyordu. Birkaç adım berisinde bir at vardı. Saêtta da Ravaillac gibi gözlerini şoseye dikmişti.

Birden üç çift cins atın çektiği güzel bir araba, şehir kapısından çıkarak bütün hızıyla şoseye girip Ruilly yönünde uzaklaştı. Bunu gören Saêtta'nın yüzünde sevinç izleri belirdi ve coşarak söylendi:

"Kral geçti!"

Sonra birdenbire endişelenerek devam etti:

"Umarım Jehan da vaktinde yetişir. Eğer Concini benimle alay ettiyse, ona gösteririm. Hayır hayır... İşte geliyor."

Gerçekten de iki atlı, yıldırım hızıyla şehrin kapısından ok gibi fırlayıp geçmişlerdi. Hava pek sıcak olduğu halde atlıların ikisi de pelerinlerine iyice sarınmışlardı. Fakat bu durum Saêtta'yı şaşırtmadı. Çünkü kendisi de tanınmamak için iyice pelerinine bürünmüştü. Belki atlılar da tanınmak istemiyorlardı ama Floransalı ikisini de tanımakta gecikmemiş ve dişlerini gıcırdatarak söylenmişti:

"Git bakalım, Jehan!.. Alnının yazısını yerine getirmeye koş... Artık bu sefer seni kimse kurtaramaz. Hatta baban Pardaillan'dan bile medet umma!.."

Kapıyı geçip, yola doğru bakınca, dörtnala ilerleyen bir atlı grubu gördü. Bunun üzerine hemen gerisin geriye koşarak atına atladı ve olanca hızıyla oradan uzaklaştı. Epey yol aldıktan sonra bahçeli

bir evin önünde durdu. Concini'yle Eynaus ve Longval bahçe duvarının arkasına saklanmışlardı. Yanlarında da yirmi kadar atlı ve silahlı vardı. Concini, Saêtta'yı görünce sordu:

"Ne haber?"

"Arabasıyla geçti. Jehan'la babası da hemen peşlerine düşmüşler. Ama geç kalacaklar. Muhafiz komutanı da yolda... O da Jehan'ı enselemek için mutlaka tam vaktinde yetişecek!"

Concini endişeli ve dalgındı:

"Acaba herifi serbest bırakmakla hata etmedim mi?" dedi. "Ne güzel elime geçmişti; bir daha da kurtulamayacaktı!"

Saêtta sevincinden yerinde duramıyordu.

"Beni meraklandırıyorsunuz," diye cevap verdi. "Böyle olduğu daha iyi... Artık bu sefer kurtulamaz,"

Concini:

"Bakalım, göreceğiz," diye söylendi.

Böylece birkaç dakika daha oldukları yerde beklediler.

Ansızın dörtnala uzaklaşan bir atlı belirdi ve yanlarına yaklaşmadan bağırdı:

"Her şey tamam, monsenyör!.. Adam vuruldu. Hem de bir tek hançer yiyince işi bitti. Yol açık!.."

Bu haberi, Concini'nin Ruilly köşkü civarına yerleştirdiği gözcü getiriyordu. Gözcü, vurulduğunu gördüğü insanın kimliğinden habersizdi. Zaten Concini'nin adamları arasında işin içyüzünü bilen yalnız Saêtta'ydı. Çoğu, gözcünün öldürüldüğünü söylediği adamın Yiğit Jehan olduğunu sandı. Concini, adamdan daha ayrıntılı bilgi istediyse de işine yarar bir şey öğrenemedi. Gözcü, arabanın köşkün önünde durduğunu görmüştü. Tam bu sırada, nereden çıktığı belli olmayan birisi, arabanın kapısına atılarak elindeki hançeri içeriye doğru müthiş bir kuvvetle savurmuştu. Bu savuruştan sonra acı bir inilti işitilmişti. O, bunu da görünce, atına atlayıp dörtnala efendisinin yanına seğirtmişti.

Concini anlatılanlarla yetinmek zorunda kaldı. Yüzünden müthiş bir kibir okundu. İçinden çılgın bir sevinç taşarken, "İşte bütün Fransa avucuma girdi!" diye düşündü. Sonra adamlarına emir verdi:

"Haydi bakalım, yola çıkıyoruz!"

Çevresindekileri toplayıp en kestirme yoldan, olanca hızıyla Ruilly köşküne yollandı. Birkaç dakikada arka kapıya ulaştı ve atların başında beş adam bırakarak ötekilerle birlikte içeriye daldı. O sırada Saêtta, alaylı bir ifadeyle:

"Monsenyör," dedi, siz yuvaya girip kuşu ele geçirirken, ben de şöyle bir ortalığı kolaçan edeyim. Jehan'a ne olduğunu bilmek istiyorum! Beni ilgilendiren tek şey bu! Benim asıl merakım bu!.."

Kuleye varmışlardı. Başıyla Saêtta'ya ne isterse yapmasını işaret ederken heyecandan titreyen ellerle kapının sürgüsünü açıp içeriye daldı.

Bertille, Léonora'nın gittiğinden beri, kesin karar almış olmanın verdiği soğukkanlılıkla, bu anı beklemişti. Bu yüzden, zindanının kapısı açıldığında hiç de şaşırmadı. Ayağa kalkarak, cebinden çıkardığı zehir şişesini eline alıp her ihtimale karşı hazır durumda bekledi.

Concini içeri girdikten sonra kapıyı sürgülemedi; sadece ayağıyla iterek kapatılıp genç kıza baktı. Arkadaşları dışarıda itişip kakışıyor, kahkahalar atıyor, babalarının evindeymişçesine şakalaşıyorlardı. Concini kızı artık elinden kaçırmayacağına inanıyordu.

Genç kızın karşısında durunca hiçbir şey söylemedi ama en korkunç tehditlerden daha müthişini yaptı; asabi kahkahalarla gülmeye koyuldu. Sonra birdenbire kahkahaları kesildi. Genç kızın omuzuna dokundu ve dudakları vahşi bir şehvetle titrerken:

"Şimdi artık benimsin!.." dedi.

Bertille'in kılı bile kıpırdamadı. Yavaşça:

"Elveda, Jehan!.. Elveda hayat ve aşk..." diye mırıldandıktan sonra, İtalyan'ın en ufak bir hareket yapmasına meydan bırakmadan elindeki şişeyi hızla dudaklarına götürdü.

*

Kral arabası, köşkün yanındaki iki duvar arasına, çıkmaz sokağa benzeyen yere girip kapının önünde durmuştu ki Ravaillac gizlendiği yerden fırlayarak arabanın kapısındaki basamağa atladı ve açık pencereden içeriye hançerini sokup yıldırım hızıyla indiriverdi.

Concini'nin gözcüsü de, bu sahneyi görür görmez atına atladığı gibi soluğu efendisinin yanında almıştı.

Eğer bu kadar acele etmemiş olsaydı, işin içyüzünün büsbütün başka türlü olduğunu anlamakta gecikmeyecekti. Çünkü Ravaillac'ın hızla inen kolunu, arabanın içinde çelik gibi bir el sımsıkı yakalayıvermişti. Aynı zamanda da sakin, fakat başa kakan bir ses:

"Ya, öyle mi, Jean François! Beni öldürmek mi istiyorsun?" dedi.

Ravaillac, bu sözleri Yiğit Jehan'ın söylediğini anlayınca, dehşet ve utancından inledi. Fal taşı gibi açılan gözleriyle arabanın içinde boşu boşuna kralı aradı. Fakat kolunu mengene gibi yakalamış olan Pardaillan'a Yiğit Jehan ve Escargasse'den başka kimseyi göremedi. Bunun üzerine inler gibi:

"Ah Mösyö Jehan," dedi, "ben artık günahkâr oldum."

Şövalye, zavallı kaçığın kımıldayamayacak kadar şaşaladığını anlamıştı. Adamın kolunu bırakmakta bir tehlike olmadığını sezince, artık tutmadı.

Bu sırada Saêtta'nın Yiğit Jehan'la onun babası sandığı bir atlı, arabanın yanında durdular. Bunlar Pardaillan'la Jehan'ın şapka ve pelerinlerini sırtlarına geçirmiş olan Gringaille'le Carcagne'dı. Gringaille hemen Jehan'a yanaştı:

"Liderim," dedi. "Muhafız komutanıyla adamları peşimizde. Birazdan çıkagelirler."

Jehan, önemsemediğini anlatır tarzda başını sallayıp arabanın kapısını açtı. Üçü birden indiler. Ravaillac o zaman, gerisin geriye bir iki adım attıysa da kaçma teşebbüsünde bulunmadı. Bakışları perişanlaşmış, zaten kıt olan aklı büsbütün başından gitmiş gibiydi. Ümitsizlik içinde:

"İkinci defadır ki bana dünyada en fazla iyilik etmiş olan adama el kaldırdım. Günahkâr oldum günahkâr..." diye söyleniyordu.

Jehan sakindi:

"Beni öldürmek istiyorsun, öyle mi?" dedi.

Ravaillac, samimi bir itiraz hareketi yapmaya yeltendi. Jehan ise:

"Hatırlıyor musun?" dedi. "Kralı bir kere daha öldürmek istemiştin. O zaman muhafız komutanı suçlu diye beni yakalamaya gelmişti. Bugün aynı şey bir kere daha oluyor. Şu nal seslerini dinle... Bak, duyuyor musun? Muhafız komutanı beni yakalayıp cellada teslim etmeye geliyor. Zavallı adam!.. Seni, kralı öldürmeye kışkırtanların

amacı, aynı zamanda beni de suçlu gösterip cellada teslim ettirmek. Eğer kralı öldürürsen, beni de mahvetmiş olacaksın."

Ravaillac boğuk sesle, hırıldar gibi:

"Nasıl olur?" dedi. "Gerçeği söylerim, her şeyi anlatırım."

"Sana konuşma fırsatı verecekler mi? Hemen bir zindana kapatıp ölünceye kadar orada bırakırlar." Yumuşak, inandırıcı bir ses tonuyla sözüne devam etti: "Beni kurtarmak için bir tek çıkar yol var; o da bu alçakça suikast teşebbüsünden vazgeçmendir. Şimdiye kadar bu gerçeği bilmiyordum ama sonunda öğrendim. Onun için şimdi sana soruyorum, Ravaillac: Ne yapmak niyetindesin? Bunda ısrar edecek, birçok kere seni kurtarmış olan bir adamın ölümüne sebep olmaktan başka, kralı da öldürerek en müthiş işkencelere uğramayı göze alacak mısın?"

Ravaillac başını eğip tekrarladı:

"Tepemde bela dolaşıyor! Günahkâr oldum."

İçinde amansız bir mücadelenin süregeldiği belliydi. Jehan'ın ölümüne sebep olmayı hiç istemezdi. Fakat kralı öldürmekten cayarsa büyük bir günah işlemiş olacak ve cehennemin kızgın alevleri içinde yanacaktı. Öte yandan, kendisine bu kadar iyilik yapmış bir adamın ölümüne sebep olmak da büyük bir günahtı. Ne yapmalıydı şimdi? Birden kararını verip kendi kendine mırıldandı:

"Ne yaparsam yapayım, günah işlemeye mahkûmum. Onun için..."

Kafasını doğrulttu. Gözlerinden boşanan birkaç damla yaş, çökük yanaklarından aşağıya yuvarlanırken sesini yükseltti:

"Hemen buradan hareket ediyorum. Ardıma bile bakmadan, dosdoğru Angoulême'e gideceğim. Hoşça kalın..."

Ve başka bir şey söylemeden, ardına bile bakmadan yürüdü. Pardaillan, birkaç adımda ona yetişti. Küçük bir keseyi eline tutuşturarak:

"Yolda lazım olur," dedi.

Ravaillac, bu yerinde yardımın hiç farkına varmamış gibi, büyük bir dalgınlıkla ve ağır adımlarla, hıçkıra hıçkıra uzaklaştı.

Jehan ferahlayıp derin bir soluk alarak:

"Nihayet gidebildi!" dedi.

Pardaillan da:

"Yarı yolda cayıp tekrar geri dönmezse..." diye cevap verdi.

"Biz dürüst bir insanın yapabileceği her şeyi yaptık... Daha fazlasını yapmak elimizde değil!" Gülümseyerek sözünü sürdürdü: "Böylece krala ait ne kadar iş varsa hepsini halletmiş bulunuyoruz. Şimdi birazcık da kendi işlerimizle ilgilensek iyi olacak!"

Şövalye cevap vermeden köşkün bahçe kapısına yöneldi ve daha itmeden kapı kendi kendine açılıverdi. İçeride Saêtta göründü. Pardaillan alayla:

"Ooo, ooo... Bravo... Sinyor Guido Lupini'ymiş..." dedi.

Jehan da sinirli sinirli söylendi:

"Her işe burnunu sokarsın! Bir sürü alçak katilin beni öldürmek için toplandıkları bir yerden senin de eksik olmayacağını zaten biliyordum."

Bir yandan söyleniyorlardı ama öte yandan da adamakıllı afallayan Saêtta'nın, kapıyı kapamasına meydan vermeden eşiği aşmışlardı. Concini'nin adamları, efendileriyle birlikte kulenin içindeydiler; kapıda neler olduğunu göremezlerdi. Saêtta bunu biliyordu ve imdadına koşmaları için seslenmekten başka çare olmadığının da farkındaydı. Kendi eliyle büyütmüş olduğu Jehan kadar, mertliği herkesçe bilinen Pardaillan'ı da tanıyordu. Üstelik kimseyi çağırmayı da gururuna yediremezdi; zaten gereği de yoktu. Karşısındaki beş adamın hep birden üstüne saldırmayacaklarından emindi. Nasıl olsa bir tek kişiyle karşılaşacak değil miydi? Bu durumda imdat istenebilir miydi? Nitekim hiç sesini çıkarmadı ve kılıcını çekerken, "Onu iki dakika burada oyalasam yeter," diye düşündü. "O zamana kadar nasıl olsa muhafız komutanı yetişir. Kral ölmüşse -hiç de öyle bir şey olmuş gibi görünmüyor- hemen Jehan'ı yakalayacaktır. Kral ölmemişse, o zaman da Concini'nin kızı alıp götürmesini sağlamış olurum. Yani Jehan yine elimin altında demektir."

Doğrusu aranırsa, Jehan da, Saêtta'yla dövüşmeye istekli görünmüyordu. Fakat Saêtta öyle küstahça bir tavırla kabadayılık taslıyordu ki onunla çatışmak zorunda kaldı.

Saêtta'nın amacının sadece Jehan'ı oyalayıp vakit kaybettirmek

olduğu seziliyordu; delikanlıysa tam tersine, bu işi çabuk bitirmek istiyordu. Saêtta burada olduğuna göre, Concini de mutlaka buradaydı. Yani Bertille, tehlikenin tam göbeğinde bulunuyordu.

Böyle düşündüğü için, şiddetle saldırıya geçti. Nitekim, yıldırım hızıyla birkaç darbe indirince, Saêtta'nın elindeki kılıcın havaya fırlamasıyla düşmesi bir oldu. Floransalı, utancından kudurmuş gibi:

"Şeytan!" diye bağırıp kılıcını yerden kaldırmaya koştu.

Fakat Jehan'ın kılıcının sivri ucunu gırtlağında buldu. Delikanlının sakin ve soğuk bir sesle:

"Kımıldarsan geberirsin!" dediği duyuldu.

Bunun üzerine Saêtta kollarını göğsünde kavuşturup dikilerek bağırdı:

"Durmasana! Öldürsene beni!.. Ne duruyorsun?"

Jehan, buna tenezzül etmediğini göstermek için başını salladı. Sonra Gringaille'e bir şeyler fısıldadı ve Saêtta'yla daha fazla ilgilenmeyi gereksiz bularak kuleye koştu. Koşarken de:

"Bertille! Bertille! Geliyorum!" diye haykırdı.

KIRK ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tam bu anda Bertille, zehir şişesini dudaklarına götürmüştü. Delikanlının bağırması biraz daha gecikmiş olsaydı canına kıyacaktı. Nişanlısının sesini duyar duymaz şişeyi ağzından çekti ve bir-iki adım geriledi ve ölüme sürtünen dudaklarından bir haykırış yükseldi:

"Jehan! Jehan! Buradayım ben!.."

O zaman delikanlının sesi daha yakından duyuldu.

"Savulun! Geliyorum!"

Concini de delikanlının sesini duymuş, onu tanımıştı. Bembeyaz kesilerek, şaşkın şaşkın mırıldandı:

"Bu cehennem zebanisi, bu haydut hâlâ yakalanmadı mı?"

Bertille'i bıraktı; kılıcını çekip dışarı fırladı. Zindanın önündeki dehlizde küfürler, bağırtılar, iniltiler birbirine karışıyordu. Bu kargaşalıkta, kapıdan ayrılmasına bile imkân yoktu. Durup bu akıl sır ermez müthiş dövüşü seyretmek zorunda kaldı.

Pardaillan'la Jehan, kalabalığın arasında, gezintiye çıkmışçasına ilerliyorlardı. Her ikisi de kılıçlarını ellerine almışlardı ama kabzalarından değil de uçlarından tutuyor ve kabzalarını bir tokmak gibi rast geldiklerinin kafasına indiriyorlardı. Her vuruşta bir adamı yere seriveriyorlardı. Roquetaille kafatası yarılmış halde yatıyordu. Eynaus'un kaburgaları dışarı sarkıyordu, Longval yerde inliyordu.

Bu iki adamın, kendilerine kılıçlarının ucuyla saldırmaya tenezzül etmemeleri, Concini'nin ücretli haydutlarını kuduza çevirmişti. Fakat bu kızgınlıkları uzun sürmedi. Tam bu sırada Gringaille, Escargasse ve Carcagne çıkageldiler; kılıçlarının tersiyle değil, sivri tarafıyla saldırıya geçtiler... Concini'nin on kadar adamı vardı. Karşılarında beş kişi bulunuyordu ama bunların her biri beşer adama bedeldi! Dövüşün kendi aleyhlerine döndüğünü anlayınca, içlerinden

bazıları ihtiyatı sıvışmakta buldular; atlarına atladıkları gibi ortadan kayboldular.

Pardaillan, kılıcını kınına soktuktan sonra, en yakındaki düşmanlarından ikisini enselerinden yakaladığı gibi kafalarını tokuşturmaya başladı. Herifleri salıverirken:

"Haydi defolun!" dedi. "Bir daha da gözüme görünmeyin!.."

Böylece çarpışma sona ermiş, Concini zindan kapısının önünde tek başına kalmıştı. Jehan ona doğru yürüdü. Bu sırada İtalyan, kılıcını uzatmaya yeltenseydi, onu bir hamlede delik deşik edecekti. Herif yerinden bile kıpırdanmadı.

Jehan yanına yaklaştı ve onu şöyle eliyle itiverdi. Fakat bu basit hareketi öyle bir kuvvetle yapmıştı ki Concini birkaç adım öteye yuvarlandı. Bir an olduğu yerde kaldı; sersemlemişti. Üç ahbap çavuşlar onu sımsıkı yakalayıverdiler. Kendine gelince, gururunun kırılmış olmasının verdiği utançtan gözyaşlarının boşanmasına engel olamadı.

Tam bu sırada Jehan da Bertille'i kollarına almış, zindandan çıkıyordu. İki sevgili, hiçbir şey konuşmuyor, sadece tatlı tatlı bakışıp gülüşüyorlardı. Öylesine mutluydular ki dünyayı unutmuş gibiydiler.

Ansızın, üç ahbabın sürgülediği kule kapısına şiddetle tekmeler indiği duyuldu. Aynı anda, sökülen sürgü yüzünden kapı kanadı arkasına devrildi ve ter içinde kalmış bir adam, koşa koşa gelerek Concini'ye:

"Mösyö! Madam beni kralın öğlen saraydan ayrıldığı konusunda uyarmam için gönderdi. Kral geliyor!" dedi. "Saraydan çıkmış, birazdan burada olacak!"

Concini çılgın bakışlarla Jehan'a baktı. Kollarını kavuşturup başını sinirli sinirli sallamakla yetindi. Jehan her şeyi duymuştu. Üç ahbaba bir işaret çaktı; sonra İtalyan'a:

"Haydi git, Concini," dedi. "Kaç git, seni affediyorum."

Bu sözleri duyan Bertille'in gülümsemesi daha da artmış; Pardaillan'ın gözleri parıldamıştı. Fakat Concini, perişan bir tavırla gözlerini delikanlıya dikerek dişlerini gıcırdattı:

"Ama ben seni affetmiyorum."

Jehan dünyanın en ezici ve aşağılayıcı tavrıyla gülümsedi:

"Ona şüphe mi var? Fakat ben seni yine affediyorum. Kaç kendini kurtarmaya bak!"

Concini kaçtı; kralın kendisini burada görünce tutuklatacağından korktuğundan değil; Jehan'ın kendisini affedişini bir daha duymamak için...

O sırada Jehan, Bertille'e döndü ve şefkatle:

"Gelin," dedi.

Genç kız mutlulukla gülümseyerek yürüdü.

Pardaillan'la Jehan, Bertille'i ortalarına aldılar; askerlerin kırmak üzere bulundukları bahçe kapısına yöneldiler. Carengne, Eseargasse ve Cringaille de arkalarındaydı. Hepsi yalın kılıçtılar. Üstleri başları toprak ve kan içinde paramparça olmuş bu beş adamın yüzleri öyle müthişti ki en cesur insanları bile ürkütürdü. Nitekim Jehan, kapının sürgülerini kendi eliyle çekip de kapı kanadını açınca, üzerlerine yürümeye hazırlanan Muhafız Komutanı Neuvy, dehşetle geriledi...

Kralın arabası, bıraktıkları yerde duruyordu. Arabacıyla iki seyis, tasasız bir tavırla arabanın yanında bekliyorlardı. Pardaillan'la Jehan, genç kızı arabaya doğru götürdüler. Bu arada birkaç saniye içinde muhafız komutanı da kendini toparlamıştı. Hemen arabanın önüne dikilmiş, elini uzatıp zafer kazanmışçasına ve ölçüsüz bir sevinçle:

"Sizi kral namına tevkif ediyorum," diyordu.

Jehan hiçbir şey söylemedi. Sağ elinde bulunan kılıcını, sol eline aktardı ve demin Concini'ye yaptığı gibi, elinin tersiyle şöyle bir itince Neuvy de birkaç adım öteye yuvarlanıverdi. Delikanlı hiçbir şey olmamış gibi arabanın kapısını açtıktan sonra nişanlısına döndü:

"Buyurun, çıkın," dedi.

Bertille, en tatlı tebessümüyle karşılık vererek arabaya girdi.

Hiddetinden köpükler içinde kalan Neuvy bağırıyordu:

"Bu küstah haydut, ikidir bana el kaldırmaya kalkışıyor. Tutun! Tutun onu!.."

Jehan hiçbir şeyle ilgilenmiyor, yalnız sevgilisiyle meşgul görünüyordu. Fakat Pardaillan'la üç arkadaşı da etraflarını kollamaktan başka bir iş yapmıyorlardı. Askerlerin ilerlediklerini görünce, Grin-

gaille de, Escargasse ve Carcagne de kılıçlarını çekip dövüşe hazırlandılar.

Pardaillan kılıcını havada kırbaç gibi şaklatarak:

"Geri basın!.." diye bağırdı. "Kimse kımıldamasın! Yoksa Mösyö Neuvy işte size pek pahalıya mal olacağa benzeyen yeni bir olay yaşanacak!"

Bu sözler o kadar karşı durulmaz bir otoriteyle söylenmişti ki muhafızlar duraklarken Neuvy telaşla sordu:

"Ne demek istiyorsunuz, mösyö?"

Pardaillan, sakin sakin:

"Charenton şosesinden gelen şu nal seslerini duyuyor musunuz, mösyö?" dedi. "Hah, işte bu gelenler kral ve askerleridir. Bana sorduğunuz sorunun cevabını isterse kral verebilir."

Neuvy afallayarak kekeledi:

"Nasıl kral?" Veuvy kekeledi. "Nasıl?"

Pardaillan alayla omuz silkti. Bertille'i arabaya rahatça yerleştirip dönmüş olan Jehan da muhafız komutanına soruyordu:

"Siz bir şey mi söylüyordunuz, mösyö?"

Neuvy bu sözlerde yine hakaret sezerek, kızgınlığından kuduracak gibi oldu ve bağırdı:

"Evet, sizi kral namına tevkif ettiğimi söylüyordum... Muhafızlar, tutun şunu!.."

Jehan yola doğru kulak kabartınca, nal seslerinin adamakıllı yaklaştığını fark etti. Birkaç dakikaya kadar kralın burada olacağı muhakkaktı. Bunu kestirince rahat bir tavırla kılıcını kınına soktu ve alayla gülerek:

"Haa, şu mesele," dedi. "Demek ki beni tevkif etmek istiyorsunuz! Olsun mösyö, olsun. Doğru, bu kadar yüksekten gelen bir emre itaatsizlik edilmez. Yalnız şu muhafızlarınıza emir verin de biraz uzakta dursunlar; beni de boş yere huylandırmasınlar. Kral gelinceye kadar yerimden kımıldamayacağıma ve tevkifimin haklı olup olmadığı konusunda onun yargıya varmasını bekleyeceğime söz veririm, mösyö."

Bu sözleri duyan Pardaillan'la üç ahbap da kılıçlarını yerlerine

yerleştirmişlerdi. Neuvy karşısındakilerin kendilerine bu kadar güvenleri olduğunu görünce şaşkınlıkla, düşünceli düşünceli bıyıklarını ısırmaya başlamıştı. Birden aklına, köşkün içini aramak; kralın orada olup olmadığını anlamak geldi. Yanına on kadar asker alıp bahçeye dalar dalmaz, bir köşede kıvrılıp yatmış bir insan karaltısını gördü, heyecanla oraya seğirtti. Fakat tabii bu kral değil; üç ahbabın bağlayıp yere yatırdıkları Saêtta'ydı. Komutan, onu adamlarına teslim etti. Bundan sonra, binalardan birine dalarak içini aradı. İkinci binayı da aramak üzere dışarı çıkınca bahçe kapısının dışında atından inmekte olan kralı ve maiyetini görüp durakladı...

Kral pek keyifli görünüyordu. Sağında Bellegarde dükü, solunda Liancourt, Bassompierre mareşali ve Montbazon dükü vardı. Arkadaki muhafızların başında da yüzbaşı de Vitry vardı.

Kral ve arkadaşları atlarından indiler ve Vitry'nin adamlarını sıraya dizdiği çıkmaz sokağa girdiler. IV. Henri, Pardaillan'la Jehan'a doğru ilerlerken, kanlı ve paramparça üstlerini görünce Gascon aksanını zorlayarak bağırdı:

"İşe bakın! Çetin bir dövüş oldu desenize!.."

Kral bu sözleri doğruca Jehan'a söylemişti ama delikanlı başını şövalyeden yana çevirerek kara gözlerinde sonsuz bir şefkat ve gururla ona baktı. Karşısındakinin babası olduğunu, yarım saat kadar önce saraya gittiklerinde öğrenmişti. Böyle bir adamın oğlu olmak, ona haklı bir gurur veriyordu. Şövalye oğlunun neden kendinden tarafa bakıp silindiğini anladı ve bu alçakgönüllülükten büyük heyecan duymakla beraber, sakin bir sesle:

"Sen anlat oğlum, bütün zorlukları sen yendin!" dedi. "En ağır yükü sen taşıdın. Bunun şerefi de sana aittir!"

"Çok önemsiz bir şeydi, majeste... Birkaç dakikalık bir dövüş... Sonunda haydutların hepsi kaçtı..."

Henri hemen sordu:

"Ya genç kız ne oldu?"

"Majestelerinin arabasında, efendim."

Kral hayretle:

"Yaa!.." dedikten sonra, "demek ki doğruymuş!" diye devam etti.

Arabaya doğru iki adım atmışken, birdenbire durup sordu:

"Peki, bu suikast meselesi?"

Jehan kurnaz kurnaz gülümseyerek babasına baktı. Onun da aynı düşüncede olduğunu hissedince, göz ucuyla şaşkın duran muhafız komutanını işaret etti.

"Suikast suya düştü, majeste... Mösyö Neuvy'e sorarsanız, size suçlunun tam zamanında tevkif edilmiş olduğunu söyleyecektir."

Bu sözler, zavallı Neuvy'i kudurtacak bir tavırla söylenmişti. Kral, merakla muhafız komutanına dönüp sordu:

"Demek sonunda bu sefillerden birini ele geçirdiniz, ha? Tutuklu nerede, Mösyö Neuvy? Onu kendim sorguya çekip ağzındaki baklayı çıkarttıracağım."

Adamakıllı şaşalayan Neuvy, ancak:

"Majeste..." diye kekelediyse de, kral sabırsızlıkla:

"Söyleyin bakayım... kimmiş?" diye tekrarladı.

Jehan yerlere kadar eğilerek acımasızca devam etti:

"Mösyö Neuvy'nin tutukladığı adam, majestelerinin önünde saygıyla eğilmekle şeref duyar!"

Kral, bembeyaz kesilen muhafız komutanını tersledi:

"Bu da ne? Bu budalaca oyun da ne oluyor?" Sonra gittikçe artan bir heyecanla, "Şu delikanlıyı, bir kere daha hayatını tehlikeye atarak beni kurtardığı sırada yakalamaya gelmişsiniz," dedi. "Bugün yine bana olan bağlılık ve sevgisini fedakârca gösterdiği anda yeniden onun peşine takılmış bulunuyorsunuz. Mösyö siz görevinizi ne biçim yapıyorsunuz?"

Muhafız komutanının dili dolaştı. Bir şeyler yumurtlamaya niyetlendiyse de, kral hemen payladı:

"Susun mösyö!.. Dairenize dönün ve orada emirlerimi bekleyin!.."

Bu, görevinden uzaklaştırılması, mahvolması demekti... Neuvy sendeledi. Jehan artık işin şaka götürür tarafı olmadığını kestirerek adamcağıza acıdı ve söze karıştı:

"Majeste... Sizden bir ricada bulunma cesaretini gösterebilir miyim?"

Rica sözcüğü duyunca IV. Henri hafif bir surat yaptı. Yine de,

oldukça iyi bir yüz takındı ve dostane bir şekilde, dudaklarında sinsi bir gülümsemeyle konuştu:

"Söyleyin bakalım. Fazla aşırı gitmezseniz, bugün hiçbir isteğinizi reddedecek halde değilim."

"Mösyö Neuvy'i af buyurmanızı rica edeceğim. Muhafız komutanı, beni tutuklamak isterken doğru bir iş yaptığına inanıyordu ve duygularında samimiydi. Bu yüzden kendisine hiçbir kızgınlığım yok. Mösyö Neuvy'in başka meselelerde de suçu yok. Olaylar, onun duyacağı gibi değildi, ne yapsın?"

"Bu isteğinizi reddedemem."

IV. Henri, Neuvy'e döndü:

"Bu meseleyi unutalım, Neuvy... Rica ederim, bundan sonraki işlerinizde biraz daha dikkatli olun!.."

Sonra Jehan'ın elinden tuttu ve herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle:

"Mösyöler," dedi. "Sizlere Saugis Markisi, Margency ve Vaubrun Kontu Mösyö Pardaillan'ı takdim ediyorum. Bu şahıs birkaç hafta içinde tam dört defa hayatımı kurtarmıştır. Büyük dostum babası Mösyö Pardaillan'dan sonra en fazla hayran olduğum ve sevdiğim insandır. Bunu herkes böylece bilmeli ve ona göre davranmalıdır."

Heyecan ve sevinçlerine artık hâkim olamayan Escargasse, Gringaille ve Carcagne, reislerinin bu kadar önemli bir adam oluşu karşısında dayanamayarak, bir ağızdan bağırıp ortalığı çın çın öttürdüler:

"Yaşasın kral!"

IV. Henri eliyle bir teşekkür selamı gönderdi.

Neuvy, kralın keyiflendiğini görünce, devirdiği çamı düzeltmek niyetiyle öne doğru bir adım atıp:

"Majeste!.." dedi. "Yaptığım yanlışlıktan dolayı önünde saygıyla eğilerek af dilediğim Mösyö Marki'den başka, size kendisi hakkında bazı açıklamalarda bulunacağım bir tutuklu daha var."

Kral, yine biraz terslendi:

"Daha önce ne diye haber vermedin? Neredeymiş o?"

Neuvy, muhafızlarına Saêtta'yı getirmelerini buyurduktan sonra kendisine birçok kere casusluk etmiş olan Floransalıyı gösterdi ve:

"İşte, majeste," dedi.

Fakat Jehan hemen atıldı:

"Kral hazretleri, Mösyö Neuvy yine yanılıyor... Bu tutuklu onun değil, benimdir."

Neuvy, dudaklarını ısırarak, "Evet," demek zorunda kaldı. Bunun üzerine Jehan:

"Bu adam, hiçbir şey bilmediği için hiçbir şey de söylemeyecektir," dedi. "Zaten onunla görülecek eski bir hesabımız var. O bana aittir. Majestelerinden, onu bana bırakmalarını rica ederim."

IV. Henri, bir Jehan'a, bir de Saêtta'ya baktı:

"Peki," dedi, "Sizin olsun..."

Arabaya girdi, Bertille'in yanına oturdu. Jehan da Saêtta'nın vücudunu saran ipleri kesti. Sonra Pardaillan ve üç ahbabıyla birlikte Saêtta'yı bir kenara çektiler. Delikanlı, Saêtta'nın yere çaldığı kılıcı alıp uzun süre adamın yüzüne baktı. Gringaille'le arkadaşları, reisin onu hemen yere sereceğini sanıyorlardı. Saêtta da böyle düşünüyordu, Fakat Jehan'ın hiçbir şey yapmadığını görünce, gözlerini onun gözlerine dikerek, boğuk bir sesle:

"Beni neden öldürmüyorsun, delikanlı?" dedi. "Ölümden korktuğumu, senden merhamet dileneceğimi mi sanıyorsun? Bak, sana ne kötülükler yaptım ben... Seni bir hırsız ve katil yapmak istedim, olmadı. Seni darağacında öldürtmek istedim -hatta bunun için Arbre-Sec Sokağı'ndaki olayda Neuvy'i ben göndermiştim- olmadı... Peşine Sully'nin adamlarını taktım, olmadı... Bugün de yine muhafız komutanına ben haber ulaştırdım, fakat yine başaramadım. Sana karşı giriştiğim müthiş mücadelede yenildim. Bu kötülüklerimi bana ödet... Beni temizleyiver!.."

Jehan yavaşça başını sallayarak dinlemişti. Saêtta konuşmasını bitirince:

"Bu dediklerinin hepsi doğru, Saêtta!.." diye cevap verdi. "Hepsini biliyorum... Fakat seninle bunları konuşacak değilim... Belki de beni hiç anlayamayacaksın, ama ben sana büsbütün başka şeylerden bahsedeceğim... Ben küçük bir çocuktum, Saêtta... Sen bana baktın. Hastalandığım zaman bir anne gibi başucumda bekledin. Bunları unutamam. Al kılıcını, git!.. Seni öldürmek benim elimden gelmez.

Hatta şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da sana bakacağım. Haydi, Tanrı selamet versin!.."

Eline tutuşturduğu kılıçla olduğu yerde taş kesilmişçesine kalakalan Saêtta'ya dönüp bakmadan Pardaillan'ın koluna girerek arabaya doğru yürüdü ve babasına sordu:

"Siz de böyle yapmaz mıydınız, baba?"

Şövalye cevap vermedi. Oğlunun elini tutup anlamlı şekilde sıktı. Arabanın yanına varmışlardı. IV. Henri, pencereden başını uzatıp neşeyle bağırdı:

"Pardaillanlar! Gelin yanıma bakayım!"

Arkasından da, kurnaz bir gülümseyişle:

"Sizinle ailece görülmesi gereken bir işimiz var," diye ekledi.

Pardaillan'la oğlu arabaya binerlerken kral, bir törendeymişçesine dimdik duran üç ahbap çavuşlara bakıp güler yüzle emir verdi:

"Üç ahbaplar! Siz de atlarınıza atlayıp yanımızda geleceksiniz! Liderinizi yakından korumalısınız. Anladığıma göre, ondan ayrılmaya hiç niyetiniz yok!"

Üç ahbap, kralın kendilerine hitap etmesinin ve arabasının yanında gitmelerini istemesinin verdiği şerefle coşarak, ellerini yüreklerinin üstüne götürüp gırtlaklarını patlatırcasına bağırdılar:

"Yaşasın kral!"

Kral şakrak bir kahkaha savurdu:

"Nazar değmesin. Pek de sağlam ciğerleri varmış."

Jehan, ciddiyetle:

"Onların yalnız ciğerleri değil, yürekleri ve kolları da sağlamdır. majeste," dedi. Kral bağırdı:

"Haydi saraya, mösyöler!.."

Ve süvari bir tırıs yola çıktı. Vitry ve korumaları önden gidiyor, Bellegarde, Liancourt, Bassompierre ve Montbazon atlı arabanın önünde. Carcagne, Escargasse ve Gringaille, kralın emriyle atlı arabanın kapılarına yakındı, Neuvy ve okçuları da arkadan geliyordu.

Şimdi neşe ve gururdan çıldırmış, hayatlarının hemen güvence altına alınacağına inanan üç cesur adam, sevinçlerini göstermek için

zaman zaman gök gürültülü bir haykırışla haykırmaktan daha iyi bir şey bulamadılar: "Yaşasın kral!" Diğerleri de, elbette, her seferinde aynı şeyi yapmak zorunda hissettiler. Saint-Antoine kapısındaki kalabalık bu alkışları duyunca nedenini bilmeden çıldırdı, ayrıca onlara katıldı. Ama her zaman bir gösteri için bir açıklama bulmanız gerektiğinden, kralın korkunç bir tehlikeden yeni kurtulduğuna dair söylenti orman yangını gibi yayıldı.

KIRK DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kral, Bertille'in elini tutarak Jehan'ın avucuna bıraktı ve:

"Kızım," dedi, "umarım ki sizi, seçtiğiniz ve sizin gibi değerli bir kimseye layık olan bir gence vermekle yaptığım kötülüklerin bir kısmını unutturabilirim."

Güvenilir dostlarla birlikteyken kendini nasıl tutacağını bilemediğinden, iyi huylu mizacıyla ve büyük bir neşeyle ekledi: "Düğün ne zaman ve nerede olacak bakayım?"

Bu soruya Pardaillan karşılık verdi:

"Saugis'de, majeste... Bu ay içinde ve hiç şatafatsız!.."

Kral, bir kahkaha daha savurdu:

"Öyle ya, fazla gösterişin ne gereği var? Onlar birbirlerine yeterler ve yalnızlık ararlar. Ama bu düğüne beni de davet edeceğinizi umarım. Fakat benim gelişim, bu sadeliği bozmamalı. Bize de gösteriş yapacak değilsiniz ya!.. Biz de aileden sayılmaz mıyız?"

Sonra birdenbire Jehan'a döndü:

"Bu kızcağıza çeyiz namına bir şey vermiyorum diye sakın şaşmayın... Sizinle ölçülürsem, benim fakir bir dilenciden farkım kalmayacağını babanız da bilir."

*

Pardaillan'la Jehan, saraydan çıkınca Bertille'i Düşes ve Dük Andillylerin konağına götürdüler. Bu sevimli karı-koca, Jehan'ın kim olduğunu da öğrenince, iki genci kendi evlatlarıymışçasına bağırlarına bastılar.

Şövalyeyle oğlu, ertesi günü Montmartre'daki darağacının altında bulunan mağaralara gittiler. Jehan mağarada babasıyla baş başa kalınca biraz sarardı. Fakat çok geçmeden, pek mert ve dürüst bir tavırla, orada bulduğu hazineden bahsettiği ve bu hazineyi soymaya kalkıştığını anlattı, Pardaillan delikanlının sözünü keserek:

"Bunları biliyorum," dedi. "O zaman ben de buradaydım ve her yaptığını gördüm, her söylediğini de duydum."

Baba-oğul, bir saat kadar uğraştıktan sonra, toprağı kazıp hazineyi meydana çıkardılar. Şövalye, gözlerini oğlunun gözlerine dikerek:

"Çalmak üzereyken, dürüst bir insan olduğun, vazgeçtiğin bu milyonlar senindir, oğlum," dedi. "Söyle bakayım, bu hazineleri ne yapacaksın?"

Jehan durup gözlerinin önüne serilen büyük servete baktı. Sonra:

"Bana anlattıklarına göre, siz Margency kontu olduğunuz vakit zengin Margency topraklarını oranın yoksullarına bırakmışsınız ve onlar da orada kendi toprakları üstündeymişçesine yaşıyorlarmış..." dedi.

"Doğru!"

"Yine bana anlattıklarına göre, ikinci hanımınızdan kalan iki yüz bin frankı da Saint-Denis mahallesinin yoksullarına bağışlamışsınız."

"Bu da doğru, oğlum..."

"Bu milyonlar, bir sürü yoksula ve bahtsıza mutluluk sağlayabilir. Zaten bunca milyon, bir tek insana çok, pek çok, değil mi?"

Şövalyenin gözlerinde bir ışık yandı. Merakla sordu:

"Ne demek istiyorsun, Jehan?"

"Ben kendimi bildim bileli yoksuldum, baba... Bana öyle geliyor ki yüz bin altın muazzam bir servettir."

"Elbette, Yüz bin altın bu!.."

"Vaubrun ve Saugis toprakları Bertille'indir. Karımın gelirine el sürersem ayıp olur. Onun için bu hazinelerden kendime yalnız yüz bin altın alacağım, Ne dersiniz?"

"Mükemmel!.."

"Ayrıca dört yüz bin altın daha alacağım. Üç yüz bini bizim üç ahbaba... Yüz bini de Perrette'e."

"Adam başına yüz bin lira... İyi para... Sonra?"

"Geri kalanını da tamamen fakirlere bırakıyorum."

"Pek doğru bir hareket, oğlum. Aferin sana!.."

"Oğlunuzdan başka bir şey mi beklerdiniz, baba? Şimdi gelelim size..."

"Öyle ya... Tamam. Ben de varım... Bana ne veriyorsun bakalım?"

Jehan, babasının iki eline yapıştı ve:

"Babacığım! Siz şu milyonların birkaç misli değerdesiniz. Size hiçbir şey ayırmıyorum. Çünkü benim neyim varsa zaten sizindir," dedi.

Şövalye kollarını açıp oğlunu bağrına bastı:

"Hık demişim, burnumdan düşmüş. Tastamam benim oğlum işte!.."

*

Pardaillan'ın oğlu ile Bertille de Saugis'in düğünleri bir ay kadar sonra yapıldı. Kral düğünde bulunamadı. Kızına çeyiz de vermedi ama düğün hediyesi olarak çok değerli bir markizlik tacı gönderdi.

Aynı gün, Carcagne'yle dilber Perrette'nin de nikahları kıyıldığından çifte düğün oldu ve Jehan da Pardaillan'ın yüzer bin altınlık hediyesi, yeni karı-kocayı birdenbire zengin etti.

Gringaille'le Escargasse de yüzer bin altın aldılarsa da Jehan'dan ayrılmak istemiyorlardı; Saugis civarında birer arazi satın alarak yerleştiler...

Hikâyemizin belli başlı diğer şahıslarına gelince:

Acquaviva, Pardaillanlar yaşadığı sürece Fransa'da pabucun pahalı olduğunu kestirdiğinden Roma'ya döndü. O gidince Muhteşem Goulard'ın da ortalıktan kaybolduğu, onun da Roma yolunu tuttuğu tahmin edilebilir.

Saêtta, artık büsbütün umutsuzluğa kapılarak delirdi ve bir gün kılıcını yüreğine saplayıp dünyayı kendi vücudundan temizledi.

Ravaillac da memleketine döndü.

Colline Colle'un evine bir gün, saraydan bir subay geldi. Kadın, kralın para gönderdiğini sanarak deli divane olduysa da umduğuna kavuşamadı. Kendisini bir zindana tıktılar ve oradan bir yıl sonra ancak ölüsü çıkabildi.

Tabii ne Concini ne de bu işin peşinde olanlar, hazinenin zırnı-

ğını bile bulamadılar. Bu milyonlar uğrunda yapılan kazılar, sadece Montmartre başrahibesine yaradı. Çünkü yer altından çıkan küçük türbeye bir sürü saf ziyaretçi geliyor ve rahibeler, onlardan bol bol para sızdırıyordu. Öyle ki, birkaç yıl sonra şapelin etrafını genişletmek ve bir manastır kurmak zorunda kaldılar.

Şövalye Pardaillan ise çocuklarının yanında ancak bir ay kalabildi. Günlerden bir gün, başıboş ve özgür yaşamayı seven, macerasız edemeyen şövalye, yine hazırlığa başladı. Ne yalvarma ne yakarma para etti. Pardaillan atına atladı ve:

"On ay sonra, torunumun vaftiz töreni için mutlaka gelirim," dedikten sonra çıkıp gitti!..

SEKİZİNCİ CİLDİN SONU